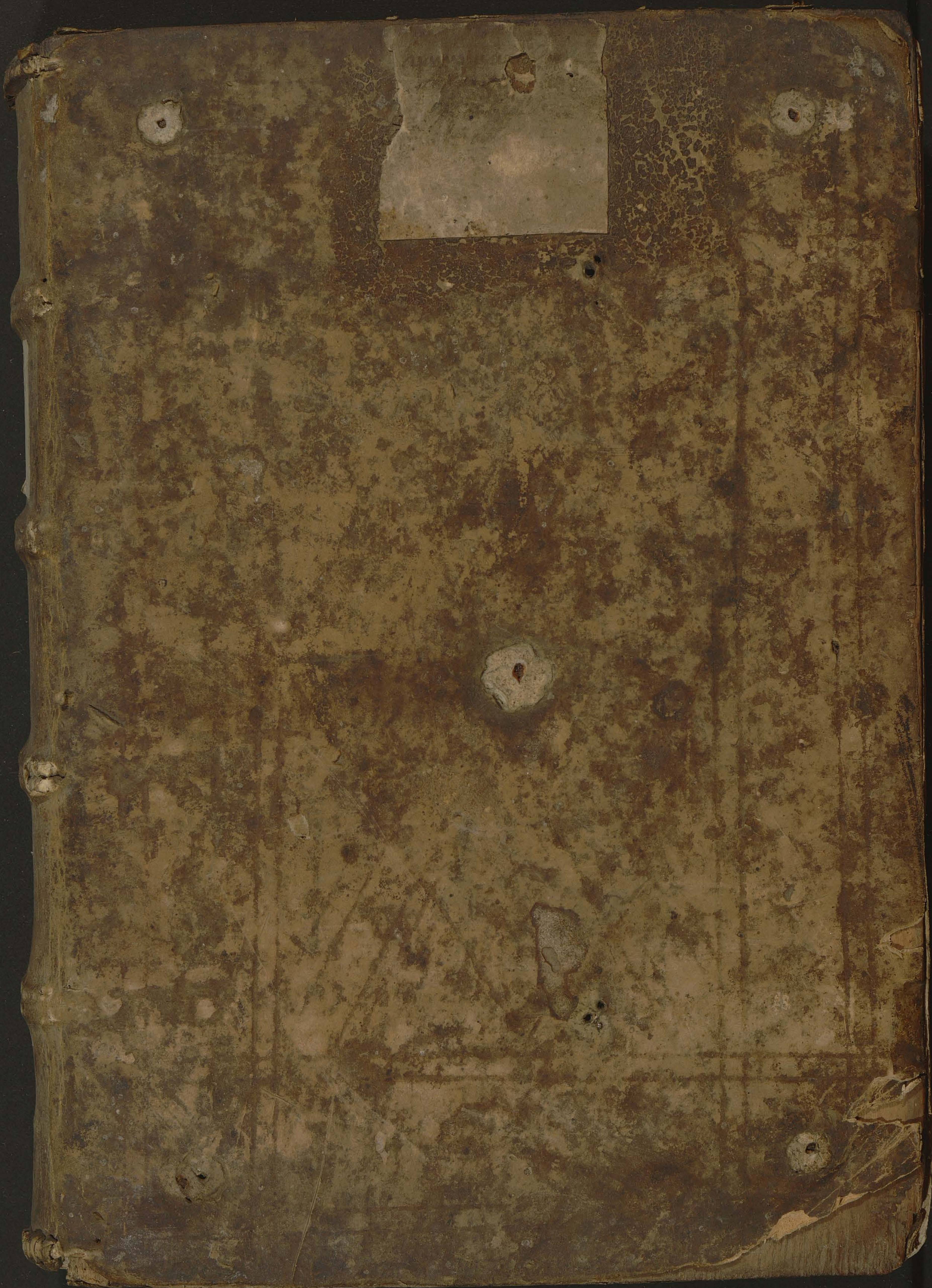

Liber magistri Johannis de dambrowka

I

Homo quidam fecit
cenam magnam et
misit servum suum
hore q ~~cene~~

Hauriet(i)s aquas in gaudio de fontibus salvatoris et dicetis in illa die confitemini domino et invocate nomen eius

Manipulus florum Magistri Joannis de Dambrowka per alphabetum congestus.

[illegible]

Manipulus florum magistri Johannis de dambrowka

Amen in nomine domini

Abraham	Booz	Ozias	Abiud
Isaac	Obeth	Joatham	Eliachim
Jacob	Yesse	Achaz	Azor
Judas	David	Ezechias	Sadoch
Phares	Salomon	Manasses	Achim
Ezrom	Roboam	Amon	Eliud
Aram	Abya	Josias	Eleazar
Aminadab	Aza	Jechonias	Mathan
Naazon	Jozephat	Salatiel	Jacob
Salmon	Joram	Zorobabel	Jozeph

Joachim ex quo genuit — Mariam matrem domini nostri Jhesu Xpisti quam copulavit Jozeph

Anna habuit tres viros

Cleopham ex qua genuit — Mariam quam copulavit — Alpheo ex qua genuit — Jacobum minorem, Jozeph iustum alias Barsabaz, Simonem, Judam

Salomam ex qua genuit — Mariam quam copulavit — Zebedeo ex qua genuit — Jacobum maiorem, Johannem evangelistam

Memoriale magistri Sigismundi [illegible] magistri
qui petiit propter deum ut eum in oracione vestre
temporibus vite vestre imprimatis

[A]bijt in agrum Booz et colle-
git spicas post terga me-
tencium Ruth ij° Ruth pauper-
cula non habens messem propriam ad
colligendum agrum intravit alienum
ut spicas colligeret post terga
metencium Sic ego pauperculus non habens copiam
scriptorum vel scripturarum vel originalium alienum
agrum intravi Booz qui interpretatur robur vel
virtus viri namque robusti in quo virtus et robur
virtutis consistunt et ibidem originalium spicas
videlicet diversorum sanctorum auctoritates de diversis libris non
sine labore collegi considerans quod sine
modo [illegible] et ordine ut per me [illegible]
aliquis posset reperire hec que sunt in hoc mani-
pulo que diversis spicis collecta secundum ordinem
alphabeti materie concordanciarum collegi ut sic
a me et aliis simplicibus facilius possent
reperiri Ita ut sicut alii messores venerunt
cum exultacione portantes manipulos suos
Ego sic collecta post terga doctorum cum vid-
ua offeram in domum gazophilacium Cum
enim librorum originalium pelagus quasi mare
magnum et spaciosum quod a quolibet insufficienti
non possit de facili [illegible] videbantur pauca doctorum
dicta in promptu habere cum si multa quidem legeret
tenentur et tamen ad manum non habent [illegible] docu-
mentum Cum multa prodeant de [illegible]
quod est quasi [illegible] ingeniis
[illegible] et innovari oportet si quis velit
aliquid [illegible] quod in aure [illegible] fragilis
enim est memoria et pro [illegible] non sufficit
apes enim imitande sunt que vagantur et
flores ad mel faciendum decerpunt deinde
quod attulerint disponunt et sic per favos digerunt
Ita [illegible] quicquid lectione vel lectione congessimus
[illegible] [illegible] confusa servantur deinde
ad [illegible] facultatem ingenium [illegible] sapore
[illegible] libamenta ordinare ut eciam si apparu-
erit [illegible] scripta sint aliud tamen esse quam unde
sumpta sint appareat [illegible] notabiliores et magis communes et moraliores que
[illegible] in sermonibus vel leccionibus [illegible] et [illegible]
[illegible] et eciam quibus sic [illegible] possit in omni materia
[illegible] in alphabeti ordine more concordanciarum
[illegible] ita quod primus diccionis [illegible]
[illegible] secundum quod [illegible] cum diversis libris secundum

ordine alphabeti post modum positis diccionibus magis
[illegible] per [illegible] et secundum de qualibet littera alphabeti usque ad
finem In quibus tamen diccionibus attenditur ordo prior
et posterior secundum ordinem litterarum alphabeti in ipsa
diccione [illegible] per positionem quo [illegible]
in principio magis vel quasi littere concordant [illegible]
[illegible] diccione positis diversis auctoritatibus sanctorum et
aliorum doctorum per ordinem que de illa materia loquuntur
magis [illegible] [illegible] quod cuiuslibet sancti vel doctoris per se
auctoritates ponuntur prout communiter in margine
signantur Et quia auctoritates que de una
materia loquuntur multociens diversis aliis applicari
possent [illegible] una et eadem auctoritas sepe in diversis
locis [illegible] litteras alphabeti [illegible] cuiuslibet
auctoritatis in margine secundum plures [illegible]
[illegible] auctoritatem in qualibet diccione [illegible]
Et ubi alphabeti [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] Ita quod in fine [illegible] diccionis invenientur
alie dicciones cum quibus littere sequentibus denotantur
quod in illis diccionibus sequentibus denotantur [illegible]
littere inveniuntur auctoritates que possent appli-
cari ad propositum [illegible] [illegible] sine
aliqua littera sequenti designatur quod [illegible] diccione
quasi per totum de illa materia pro [illegible] ita quod
si aliqua auctoritas in loco proprio non ponatur quandoque
[illegible] ad proprium locum remittitur vel in proprio collocatur
et [illegible] plenius patent inspicienti [illegible]
[illegible] ad librorum capitula non potui [illegible]
[illegible] in diversis libris [illegible] capitula
[illegible] et sepe eadem auctoritas a diversis doctoribus
[illegible] et eadem auctoritas ab eodem in
diversis locis frequenter invenitur [illegible] omne [illegible]
a quocumque dicatur a spiritu sancto est [illegible]
aut quorum dicta hic frequentius allegantur sunt
[illegible] Augustinus Ambrosius Ieronimus Gregorius [illegible] Hila-
rius Crisostomus Ysidorus Damascenus Origenes
Ciprianus Fulgencius Basilius [illegible] Rabanus
[illegible] Cesarius Leo Beda Prosper Anselmus
Ricardus Hugo [illegible] Cassianus Cassiodorus
Alanus Petrus Ravennas Plinius Solinus
Rabinus Valerius Maximus Vegecius
Agellius Sidonius Tullius Boecius
[illegible] [illegible] Blesensis Quorum dicta in fine
cuiuslibet diccionis ponuntur quia secundum [illegible]
[illegible] [illegible] in fine [illegible] quia
quilibet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in fine

Sicut dicit scriptor aut auctor libri quantum
ad principia et fines et nomina et psalmi libri
cum in fine huius operis signavi ut facilius
posset cognosci et secundum quod allegavi tamen quod
lector ora pro collectore et ut quaestus in
labore alieno et gaudet de inventis sine labore
ipso nomine aut collectoris valere solet ne
collector videtur tacite collectione ipse has
aut auditores operas agit scriptorem digna
sunt non dispiciat [illegible] cum est qui
neglecto igne scilicet per scintillas uti[illegible] tali
facere et qui contempto fonte per rivos guttas
sitim temptat extinguere

Abstinentia

a Bonum est in cibo cum gratiarum actione percipere quod
dicitur edendum. Abstinere aut abstinemus
non quasi malis sed quasi non necessariis non enim
malum. Augustinus de [illegible] fidei

b Non utitur omnis ad vitam et alimentorum
vel quantum quis accipiat dum faciat pro cogni-
tione hominum cum quibus vivit et persone sue
et pro valetudinis necessitate sed quanta facilitate
et serenitate animi valeat in cibis non egere
vel necesse est tale Augustinus in libro de quaestionibus
evangeliorum

c Una siquidem est in cibo soror est a sanc-
titatibus in agere abstinere et quas admittere
mens facit eam admittere gaudium est eius
cibus cum a me cibus tu non sumas suavitas
et intrabas ab omni voluptate dulcior
sed non carni et sanguini omni luce clarior
omni secreto interior omni honore sublimior sed
non sublimibus in se Augustinus 10 Confessionum

d Stultus dimittit consuetudinem infirmitatis
sive si doleat scilicet aliud non posse aplius
quasi posset sed alius posset dicit quod non extollatur
parum de medicante in quas extollens
de infirmitate ut cibus de [illegible]
et consuescere quia aliud non potest quia si
consuetudine nimia egrotus produxit sed
ut non superbus da pauperibus superflua ut[illegible]
[illegible] da pauperibus [illegible] de [illegible] domini
[illegible] sumo totas aliud unius divinas
superba

e Multi sunt a cibis superant ut alias quas
et difficiliores operationes et peius maiore
inquinavit ut [illegible] cum est
hoc super se abstinere sed [illegible]
Augustinus in summa [illegible] in adventu

f Abstinentia nec vetus reparat [illegible] magis
de gula sunt que in morbis sunt [illegible]
ut quo in aliis sunt [illegible] in
[illegible] sunt ornamenta [illegible] Ieronimus in epistola
ad demetriadem virginem

Nonnulli virorum prudentium appetendam in medio
nimis torruerunt [illegible] ab simul cum carnium
[illegible] et leguminibus [illegible] stomachum
quia moderate parceque innoxia sunt et ut
quod senectus loquatur nichil sic inflammat
corpora et titillat membra / membra genitalia
sicut cibus indigestus [illegible] confusus vel
[illegible] Ieronimus in quadam epistola ad [illegible]

g [illegible] et [illegible] cibis et carni et omne
[illegible] est Ieronimus in epistola ad [illegible]

h [illegible] animos robustos [illegible] est [illegible]
abstinentia et gravius Ieronimus ad [illegible]

i Aliud prodest [illegible] corporis abstinentia si animus
intumescit superbia aliud [illegible]
non bibe et ira et odio inebriat Ieronimus ad
[illegible]

k Abstinentia virtus nulla est si [illegible]
non edomat quantum valet aut valde [illegible]
[illegible] est si [illegible] plurima [illegible] Gregorius 30
libro moralium

l Per abstinentiam carnis vitia extinguenda sunt
non caro si necesse est ut [illegible]
quibus tenetur [illegible] non carnis sed [illegible]
Saepe cum [illegible] in illa hostem [illegible]
civem [illegible] diligimus [illegible] et saepe dum
quasi tenemus [illegible] hostem [illegible]
Gregorius 30 libro moralium

m [illegible] alimenta vitia [illegible]
quibus [illegible] vivit et [illegible]
[illegible] Gregorius augent [illegible] non [illegible]
abstinentia [illegible] [illegible]
[illegible] Gregorius ibidem

n In casu per abstinentiam corporis [illegible]
[illegible] vitiis [illegible] Gregorius
in pastorali

o [illegible] est abstinentia [illegible] voluptas
[illegible] et vino [illegible] et
[illegible] vino et pane [illegible]
[illegible] et [illegible] Ieronimus
in quadam epistola

p Cum a parte gaudiis [illegible] per abstinentiam
[illegible] vel [illegible] ad hoc [illegible]
per abstinentiam [illegible] Gregorius in omelia

q [illegible] dum [illegible] caro [illegible]
ab [illegible] bonum opus [illegible] ut [illegible]
vel [illegible] non [illegible]

incentiua viciorum in se funditus suf-
focat extinguat Greg. in Omelia et
xxx moralium

f Per Symonem qui significat obediens intelligitur abst-
inentes qui sanctis carnem affligunt virtutis
tamen fructum abstinentie non acquirunt tamen
per dominum Symon portat quia tamen ad bonum
opus sine bona voluntate ducitur verum
bona sine fructu operatur Symon vero crucem
portat sed ipsam non moritur quia abstinentes
compulsi per abstinentiam corpus affligunt sed virtutis
per desiderium mundo viuunt Greg. super evangelia
..

e Solus in illicitis non cadit qui se aliquando
a licitis caute constringit Greg. quinto libro
moralium

Diffinicio. g Abstinentia est qua quis propter amorem dei et salutem
propria non ab illicitis tantum verum etiam a licitis
atque concessis se prohibet Greg. in Omelia

h Abstinentia que non edendi hora inuenit
ut fecit Jonathas in fauo fauo mellis
non laudata querit ad ut Israhelite
in deserto non a manibus patrum ut filii Heli
in Silo non ad supplicium tamen ut Adam
non vile quod licet ut Esau edulium immite
concupiuit Greg. in Omelia

n Corde in cythera si nimis tendatur non
sonat si amplius tantum sonat quia
nimiis tanto quanto sublimet debet non
desiderante posse ut ad culpam tardo non
suppleat et tamen ad officium virtutibus in
opera suscitat Greg. xxx mor. super id
Versa est in luctum cythara mea

x b Magnus districtionis labor est et certe
ventri et aliquid impendere et aliquid
denegare et non dando gulam destru-
ere et dando naturam nutrire Greg. xxx
libro moralium

x c Cogitandum super in opere est quod si illicita
meminit commisisse a quibusdam licitis
tanto studeat abstinentie causa ut hoc condi-
tori suo satisfaciat et qui commisit
prohibita sibimetipsi abscindere debet etiam
concessa et si se reprehendat in minimis
qui meminit in maioribus deliquisse
Greg. Omel. xxxvi super evangelia

ad Sic abstinentie vim non tenemus deinde ut nos
non necessitati tenuandi soruamus nec
tamen non debetis si nobis vim voluntatis facere
amittere per parvam illo in debita contemplatione

x e Cum de actibus abstinent et mala agunt
demoniis imitantur quibus culpa ad est
et cibus deest Ysidorus super supra Amos prophetam

a f Ciborum saturitas carnis luxuriam suscitat
et vacat aliter crescit carnis temptatio satu-
ritati seminandi adiuncta est. ergo tenuius
cibus restringit tenuius luxuria superat
Ysidorus libro iii solilo...

x g Michi sic secundum est ut cibus bene digesto
ac decoctus michi sic ad salutem ut sensum
acumine operatur .. et egritudine fugat ut
moderata refectio. Sufficientia quippe cum
continentia et sobrietate simul etiam penetrat
voluptate et superfluitas habundantia non
morbum facit et molestias ingerit et eg-
ritudines generat. Quod cum facit fames
hoc etiam facit plenitudo ciborum magis
dicit periculum fames quippe in paruis
morbis aufert humorem et liberat et hoc
vita penali excessus non ciborum consumit
et corruptionem facit corpus humanum et
macerat egritudine diuturna et tunc cum morte
fideli consumit Cris. super epistolam ad hebreos sermo
.

a h Moderantia est nimium ciborum appetitum compes-
cens voluptatem fugit de sexto dictat

a i Corruptionem cibus tenuior fugit abstine-
ntia quasi gignit cogitationes castas ra-
tionabiles voluntates salubria consilia et pro-
batas affectiones carnis tali torpescentes
molestiae et viciis spiritus innouat ..
.. et de ..

a k Melior est rationabilis cotidiana cum modera-
tione refectio quam per intervalla ardua
longaque ieiunia nam immoderata media
non solum mentis labilitatem constantia precia
orationum efficaciam reddit lassitudine corporis
enervata Joh. Cassi. de instit. libro ..

a l Ipsis cum timor est consuetudo sub tota
cibi qua se extis aliis vestiunt consolatur
Cassi. super .. xxxv .. oblectationibus ..

a m Corruptum ganea stomachum nulla fames
mollit nec eius prouocat ..plet Cassi. in
super quadam epistola

An Abstinentia est vino carere et prima
levitate operari. non est summa felicitas ma-
nu carne ponderare. Seneca libro [illegible] epistola

Ao Adolescenti est iniquus inquit carere asperis
voluptatibus abstinere cibo, sitire esurire et
primo abstinere quia fuit deinde cupi-
ditas languescit ipsis ipse cupiditatibus
fatigatur ac destructis minor est
stomachus. inde quibus fuit aviditas cibi
odium est. desideria ipsa moriuntur. Seneca
libro [illegible] epistola libro tercio c. v. Contingit c.
Consuetudo c. Districtio m. n. Elemosina
l. Gula. Ieiunium. Infirmitas b. Humanitas c.
Sobrietas. Temperantia.

a Abusio

a Magna abusio potest putari avaricia sobrietas
iustitia credere silencium. e contra impu-
tare e contra remissio districtio credere loqua-
citas affabilitas castimonia iocunditas mol-
licies vestimentorum et equorum fastus hones-
tas lectorum superfluus cultus munditia.
Bernardus in apologia

b Magna abusio est ut corpus vigilet inclina-
tur et contra vigilans suis vestibus anima inclinata
vestiatur. Bernardus ibidem

c Cum ita abusio domui abest quod in statu a
[illegible] et fugiens prohibet ingredi et hoc ab
[illegible] qui in incendio positi sunt. Bernardus in epistola

d Duodecim sunt abusiones claustri quibus tota
religionis fama corrumpitur scilicet prelatus negli-
gens, discipulus inobediens, iuvenis
ociosus, senex obstinatus, monachus secularis,
religiosus causidicus, habitus preciosus, cibus
exquisitus, rumor in claustro, lis in capitulo,
dissolutio in choro, irreverencia circa altare.
Hugo libro de claustro anime

e Quodam sunt abusiones secundum seculi sapiens
sine operibus, senex sine religione, adolescens
sine obediencia, dives sine elemosina,
femina sine pudicicia, dominus sine virtute,
[illegible] contenciosus, pauper superbus, rex ini-
quus, episcopus negligens, plebs
sine disciplina, populus sine lege. Cyprianus de
xii abusionibus

Abusio

ff Dedicosa res est aut magis periculosa
speculator cecus, doctor ignarus, preco mu-
tus, prelatus negligens, [illegible] multis

Gilbertus libro cano in epistola a. z b. c. b.

Acceptio personarum.

a Est autem distancia sedendi et standi ad
honores ecclesiasticos referamus, non est putandum
esse leve peccatum in personarum acceptione
habere fidem domini glorie. Quis enim ferat eligi
divitem ad sedem honoris ecclesie contempto
paupere instruciore et sanctiore. Augustinus
et hoc in epistola Iacobi ii. super id fratres mei
nolite in personarum acceptione habere

b Absit ut in tabernaculo tuo domine pre pauperibus
accipiantur persone divitum aut pre ignobilibus
nobiles cum potius infirma mundi elegisti
ut confundas fortia. Augustinus in quodam sermone

c Sunt omnia pecca sacerdotum maximum est quod hoc tamen
des secundum personas considerat et despecto iusto paupere
iniustos divites honorat. Ambrosius super
Walterum

d Non sanguinis necessitudo secundum virtutis cognacio
personas facit. Ambrosius ibidem

e Timore aut consanguinitate aut amicicia aut
econtrario hostili odio vel inimicicia in iudi-
cando deviat a veritate iudicium dei qui est
iustus. Ieronimus in originali super Amos

ff Tota nos facit cogit affectus et deum ad
[illegible] corporis corporum et
aut offendimus caritatem. Ieronimus in epistola
ad fabiolam

g Nec bonus adulatorum sed honestus quod
fecerit detrahendum est alicui amicorum
laudanda sunt vicia et [illegible] non personarum
sed rerum pondus meditandum est. Ieronimus
ad pammachium

h Personam hominis accipere est homini non omnia ... distinctio
homo sed aliquid quod circa ipsum est honora- 37 in principio
re. Gregorius in omelia et in moralibus
Iudicare digne de sedibus nequit qui in
subditorum causis non merita sed odium vel gratiam
considerant. Gregorius in omelia

k Iudicium inique errat a veritate sine deo
intendit qualitatem personarum et cumulavit
sepe iustos dum inique defendit iniquos.
Ysidorus de summo bono

l Dives cito in muneribus corrumpit iudicem
pauper autem dum non habet quod offerat non
solum audiri contempnitur sed contra veritatem
opprimitur. Ysidorus ibidem

m Acceptio personarum est quando non servatur
prohibita aliorum non causa debita sed propter
personas vel utilitatem. Hugo

n Vos non attenditis multa causarum sed pressuras
nec mora sed munera non quod racio dictet
sed quod voluntas affectat non quod sentiat mens
sed metus quod cupiat non quod liceat sed quod
libeat iniqua in vobis est ita semper orbis
ut totum corpus sit velud lucidum sed aliquid semper
admiscetis fermenti quo massam corrumpit
Innocencius libro 2o de vilitate condicionis humane
o Pauperum causam cum mora negligitis diuitum
causam vero cum instancia promouetis
in illis rigorem ostenditis in istis quod mansue
tudine dispensatis illos cum difficultate
recipitis istos cum favore tractatis illos
negligenter auditis istos subtiliter auscul
tatis Innocencius libro ibidem
p Si forte pauperum causam suscipitis illos
remisse fouetis cum autem causam diuitum
suscipitis illos procuratis ad imitacionem pauperes
despicitis diuites honoratis istis enim venientibus
assurgitis illis despicabiliter [illegible] ibidem
q Clamat pauper et nullus exaudit loquitur
diues et quasi applaudit diues locutus
est et cuncti tacuerunt et verbum illius usque
ad nubes perducunt pauper locutus est et
dicunt quis est hic et si offenderit subuer
tunt cum clamat vero pauper et nullus ex
audit vociferatum et non est qui mediat
diuiti dicitur tu sede hic bene pauperi vero
tu sta illic vel sede sub scabello pedum meorum
Innocencius libro ibidem vide elemosina b g
gla [illegible]
tas h

Accidia

a Accidia est de virtute laudabili operacio vacuus
et omnis languida direccio Hugo in sermone
b Accidia est quedam animi languor cum
legere non libet orare non delectat medi
taciones solitarie non sequuntur Bernardus in
epistola
c Omnes accidia vel tedio servitutis affecti noli
preterita diffidere atque desistere a studio spiritualis
[illegible] Bernardus in sermone
d Accidia est quedam animi torpor quo quis
negligit aliqua bona inchoare aut fasti
dit perficere Bernardus ibidem
e O homo impudens et imprudens multa milia
ministrant ei et decies milies centena
milia assistunt ei et tu sedes Bernardus
in sermone
f Vult et non vult, vere piger vocabulo dicitur
qui vult regnare cum deo et non vult laborare
pro deo delectat premia cum pollicentur
deterrent certamina cum iubentur Beda super
proverbia libro 10
g Non dormientibus provenit regnum celorum nec
ociis et desidia torpentibus beatitudo eternitatis
promittitur Leo papa in sermone de ascensione
h Accidia tam homini potest magis monachum
inquietat ut quedam febris in graui
tempore prestituto ardentissimos estus accessionum
suarum solvat ad statutas horas anime infestans
egrotantis Johannes Cassianus libro 10 de institutis monachorum
i Experimento probatum est accidie impugnacionem
non declinando fugiendam sed resistendo super
andam Johannes ibidem in eodem libro
l Corpori est insania dicitur se lectione continuo
studio semper insistens dolorum caliginem in
curis et indesinenter lacrimas fundis circa
opus alias dimittis si prelatis vigilis
proclamorum causa prohibes infamiam capitis
acquiris si cottidianus labor te consumit
ad opus spirituale confugis Augustinus in libro
de conflictu viciorum et virtutum
k Accidia est solitariis magis operta et in
heremo commorantibus infestior hostis ac
frequens Johannes in eodem libro
m Pigricia est animi inercia vel fatigacio
qua quis bonum inchoatum consummare fastidit
Tullius de Tusculanis questionibus
n Remotis frugalitatis pena est supplicium loco
labor est desidiosis studium torquens Seneca
epistola 100
o Non putat desidiosus posse fieri quidquam facere
non possunt infirmitatem sua de virtute
ferunt suam via [illegible] qui imbecilli sunt
[illegible] atque intollerandam et eciam tormenta
reputantes [illegible] prima [illegible]
[illegible] non ita difficilia sunt sed nos
[illegible] Seneca epistola
p Quale multum esse malo quam mollem sed mollis
paulatim effeminatur animus atque in
[illegible] et pigricie in qua iacet
solutus dormio minimum [illegible] semper
non [illegible] vigilare desisse aliquando
me dormisse scio aliquando suspicor
Seneca epistola
q Nichil agere semper infelicitatis est optimum
secreta in rebus ubi studium est e

Adulacio

a Homines omnes quem diligendi sunt sed
[illegible] non possis hiis potissimum
[illegible] est qui pro locorum et temporum

quasi flu[m]i[n]e vitiis te[m]poralib[us] co[n]stricti t[ibi] q[ua]
si quada[m] forte iu[n]gu[n]tur Aug[ustinus] de doct[rina] c[hristi]
ana li[bro] p[ri]mo
b Ideo h[oc] est divine providentie ut et unu[m]
q[ui]sq[ue] a sup[er]iorib[us] adiuvet[ur] ad cognoscenda[m] gr[ati]am
dei quam ipso ad eadem pio affectu inferiorib[us]
adminiculet Aug[ustinus] de vera religione li[bro] p[ri]mo
c Isti consiliu[m] est ut qui se a potentiori vult
adiuvari adiuvet et infirmiore[m] in quo est
ipse potentior Aug[ustinus] de s[er]mone d[omi]ni in monte
li[bro] p[ri]mo
d Nichil sic p[ro]bat amicu[m] sicut oneris amici
supportatio Aug[ustinus] de LXXX[III] q[ue]st[ionibus] c[apitulo] LXX
e Elegans dictu[m] est cu[m] quidam in p[er]iculo tem
p[esta]tis et aqua cum suffocaret deficeret aliis
et eo dixisse admirans ait q[ui]d tunc tem
pestis obstaret inquit cogita quid tunc me
liberes non q[ui]d tunc tenderim q[ue]r[ere]ret Aug[ustinus]
in ep[isto]la ad Iero[nymum]
ff Non facile resistunt in adversitate p[re]sidia
que non fuerint in pace quesita Aug[ustinus] i[bidem]
g Necessitatib[us] alioru[m] q[uan]tu[m] possumus subveni[mus]
et plus aliq[ua]n[do] q[ua]m possumus n[on] ta[men]
e[n]i[m] natura[m] est q[ui]n i[n]vicem co[n]sorte nature
Ambrosius de officiis
h Si non p[otes]t alt[eri] subvenire sine alt[eriu]s lesione
commodius est neutri iuvare q[ua]m gravare
alt[eru]m Ambrosius de officiis li[bro] iii[o]
i Vult cum deus unumq[uem]q[ue] alt[eri]us ancilla[m]
stras ut p[ro]pria sentire et q[ui]d s[e] i[n] ista tribu
latione si esset subvenire cupe[re]t ita p[ro]pe
altero tunc dum subvenire non p[ro]ponat
Ieronim[us] in ep[isto]lis
k Imprudens postulatio te[m]p[or]e necessitatis et angu
stie ab eo querere auxiliu[m] quem in p[ro]speri
tate contempseris Ieronim[us] sup[er] Ier[emiam] li[bro] i[o]
sup[er] id In te[m]p[or]e afflictionis dicent surge
l Huius loquendi locu[m] apud divitem dampnosos
p[re]textu tali eo timeat sed si non apud eu[m]
sic v[el] c[um] pauperib[us] intercedat Gg[regorius] in o[meli]a
m Huius intellectu[m] co[n]venit amo[r] animo ne taceat
quibus re[bus] affluentia[m] sua[m] non torpescat quid
ante quam regi[tur] t[antu]m alius in p[ro]ximo pro[fi]cia[tu]r
huius loquendi locu[m] ap[u]d divite[m] p[ro] pauperib[us]
intercedat talem cui nomine t[ame]n reputa
bit[ur] q[uo]d ac[ce]ptu[m] minime acceptu[m] Gg[regorius] i[n] q[ua]d[am] o[meli]a
n Qui p[otes]t emendare et negligit p[ro]cul du
p[ro]cul dubio co[n]stituit qui alteri[us] bonu[m] ad
iuvat sum facit Gg[regorius] in registro
o Quinus p[ro]ximu[m] amat q[ui] gem[in]at[ur] q[ui] non
cu[m] eo in necessitate alius ea q[ue] sit sibi

mente p[ro]ferr[e] Gg[regorius] in omelia
p Tanta amor tuus ad tempus tempori dic est et tristis
q[uo]d s[e] ipsis solatia voluptatib[us] sibi necessi
tatib[us] non negetur sit amor socialis
efficitur cu[m] in q[ui]b[us] co[m]plectitur Bern[ardus] de diligendo
deo
q Non p[ro]p[r]ietatis et miserationis unguentu[m] quanto
copiosius in s[ingul]as necessitates effundit[ur]
tanto donis potiorib[us] augmentatur Cassiodo[rus]
r[us] in quadam ep[isto]la
r Age ut aliud ut tibi non oblivisceris
negotiu[m] amici cu[m] ita p[ro]desse dinoscitur
nos non vocamus Cassidorus in ep[isto]la
s Quid tibi fidelissime opus sit arma
quo sibi p[ro]bat illa auxilia ipse cum deus
p[ro] te pugnat cui nullus resistit ipse inse
quitur q[ue]m nullus declinat Cass[iodorus] sup[er] ps[almum] li[bro] v[o]
t Gratu[m] debet esse p[re]sidiu[m] cui[us] solacio[rum] mag[is]
solemus credere in commodis qu[am] susceperit
p[re]stat in augmentu[m] et q[uo]d divitie innat
et accipientium p[ro] te[m]p[or]ib[us] necessitatis letificat
ut sit in vera mercatione q[uo]d raro
solet emerg[er]e ubi videant[ur] desiderata
commoda p[ro]ficisse Cassidorus in quad[am] ep[isto]la
v Bas sibi excellat humanu[m] studiu[m] ubi non
acquirit[ur] dei auxiliu[m] Valerius de gestis Romano[rum]
y Homini tam bono nudo et p[ro]p[ter]ea miser[ri]mo est
si cu[m] amare op[or]tet q[ue] non iuvat Seneca
de beneficiis
z Fit in adversis amicitia q[ua]m in p[ro]sp[er]is
commodat Seneca in p[ro]verbiis
ab Cum succurri petitur potius non succurrit
occidit Seneca in p[ro]verbiis
ac Nemo cu[m] alio p[re]d[ic]ta sibi p[ro]fuit amicitia
omni p[ro]ximi in ipsis est vite sue scriptus
mercedis est Seneca in ep[isto]la
ad Quirere paupertatem amicorum studi[um] p[ri]mo
potius oritur Seneca in libello de moribus
ae Vana aqua amicitiis frustra petitis
auxiliu[m] ab alio expectabit q[uo]d feceris
alteri
aff Efficacius ingeniu[m] et virtutis omnisq[ue] p[re]stantie
tu[m] maximus capitur tu[m] in p[ro]ximo q[ui]n
coniungitur Tullius de amicitia
Ubi desperato vel dilecto ge[n]era nostra inde libe
latio

Adventus domini

a Nulla causa veniendi xpo domino nisi peccatores
salvos facere tolle morbos tolle vulnera
et nulla est causa medicine venit xp[istu]s
de celo magnus medicus quia p[er] totu[m]

mundum ubique iacebat egrotus. Venit ergo
quando totum periit et quo peccavit unus
in quo totum erat. ideo venit unus sine peccato
qui faciat salvos omnes sub peccato. Nec enim
cui de celo ad terram nulla causa nisi peccata salvare
venit Augustinus super ps et Glosa prima ad thimotheum i°
b Pater et filius et spiritus sanctus veniunt ad nos
dum venimus ad eos. Veniunt ad nos sub
veniendo veniunt illuminando venimus obedi
endo venimus intuendo veniunt implendo
venimus capiendo Augustinus super Johannem
c Hoc tempus non sine causa domini adventus
vocatur ideo sancti patres celebrare censuerunt adve
ntum ut sic universus apparet fidelis et
credat ut digne sanctum natalem domini valeat
celebrare Ambrosius super lucam
d Ille iustus venit ad nos peccatores ut ex
peccatoribus faceret iustos primus venit ad impios
ut nos faceret pios humilis venit ad super
bos ut ex superbis faceret humiles Ambro
sius ibidem
e Non prius veniet deus quam regnum romani
destructum fiat ut appareat apostolus qui
iustificat sanctos reddita romanis libertate
sub suo tamen nomine Ambrosius super ad
ad thessa secunda nisi discessio venerit et
f Signum domini adventus est in toto orbe esse
evangelium predicari ut nullus sit excusabilis quod
autem iam completum est aut in brevi credo
completum esse non enim puto aliquam iam
superesse gentem que Christi nomen ignorat Jeronimus
super mattheum 24
g Dignum est fratres ut tota devotione domini
adventum celebremus quantum delectati tanta
consolatione stupefacti tanta consolatione dig
natione et inflammati tanta dilectione
ut sepius cogitemus adventum quo venit
et querere quia salvum faceret quod perierat sed et
in id intelligimus quo veniet et assumet et
ad se ipsum ut tria hec duos adventus iugi
meditatione versemus ruminantes in cordibus
nostris quantum in primo sustinuit quantum pro
meruerit in secundo Bernardus in sermone de adventu
h Venio ut avaritias corrigam et infirmitates
adimam et dubitationes in fide confirmem
et hunc agnum fructibus confertis quasi sua
messis vinis pastam et stantem ab
hostium defendam insidiis et victoris

hostium prave disponit meum tanta regnum
venerit Beda super cantica libro primo super i
veni in ortum meum ut ubi ante peccatum fu
in xpi incarnatione in dei et nos ex
z ab ac morte et resurrectione ab

Adulatio.

a Adulatio est falsa laudis seductio Augustinus
b super ps. Peiores sunt persecutores f
lingue adulancium quam plus persequuntur
lingua adulatoris quam manus persequentis
Augustinus super psalmum
c Falsa laus adulatoris est et simulata
dilectio mentes erga veritatem emollit
Augustinus ibidem
d Sicut fugienda sit amara salutatio ita
semper vitanda est perniciosa dulcedo Augustinus
de doctrina christiana. Sicut adulatores
e amici perimunt sic litigatores inimici
plerumque corrigunt Augustinus libro confessionum
f Adulancium lingue ligant homines in peccatis
delectant enim ea facere in quibus non solum
non metuunt reprehensorem sed etiam laudatorem
operator Augustinus super psalmum
g Magis optabo a quolibet reprehendi quam ab ad
ulante laudari nullus enim reprehensor for
midandus est amatori veritatis laudatori
non curat et confirmat errorem Augustinus in
Emolliri adulationibus non solum fortitudinis
non esse sed etiam ignavie videtur Ambrosius
libro primo de officiis
i Ita vicio quis vel adulatur alicui
vel adulanti credit quia vel decipit alium
vel ipse decipitur dominus ut malum faciat
aliquis ut patiatur Jeronimus in epistola ad demetri
adem
k Isto maxime tempore regnat vitium adulationis
quod est gravissimum quia humilitatis et beni
volentie loco ducitur et ita fit ut qui
adulari nescit aut invidus aut superbus reputetur
Jeronimus ad celanciam.
l Immundiciis et gloriolas et palpatores
adulatores quasi hostes fuge Jeronimus ibidem
m Natalis domini malo et adulatoribus
nobis libenter faveamus et quamvis videamus
nos indignos et calidus rubor ora
perfunderit ad laudem sua tamen anima
letatur lecta Jeronimus cxxi epistola ad

Pravitum.

n Nichil est quod tam facile corrumpat
mentes hominum sicut adulatio plus enim

nocet lingua adulatoris quam gladius
persecutoris Jeronimus super psalmo

o Ideo sic adulandum est principibus ut status
spiritualis vitae negligatur propter temporalis
interpretationem huius persone in vima est
Jeronimus super Ysaiam libro 2o

p Ne credas laudatoribus tuis immo irri-
soribus aurem ne libenter accomodes qui
cum te adulacionibus fouerint et quasi
impotentem mentis effecerint si subito
respexeris deprehendes post te colla in ciconie
aut auriam auriculas asini agitari aut
aestuantem canis linguam protendi Jeronimus in
epistola ad rusticum monachum

q Nos ad primam festinantes mortiferos
syrenarum cantus surda aure transire debemus
Jeronimus in quadam epistola

r Impinguat caput oleum peccatoris cum de-
mulcet mentem fauor adulatoris Gregorius
omelia 21 super ewangelia

s Quasi male adulatur agentibus pulvil-
lum sub capite iacentis ponit ut
qui corripi ex culpa debuerat in ea fultus
laudibus quiescat Gregorius super Ezechielem omelia 10

t Adulacio si ad tempus placet suspicere auge-
t et paulisper demulcet animum ut languore
augeatur sine titubatione molestat in dilectione
sermonis et nec resistere valeat statim eo
sit sine mora fienda est Gregorius ibidem

v Cum audit blandicias in altum se extollit
quod aliud quam aurum reprobum fingit quod
fornace igne consumpsit Gregorius ibidem

x Cum de amore non venit honor non honor
sed adulacio est Bernardus super cantica

y Adulator omnis vitiis minimus est et quasi
clam fugit et odio illius cum quo sermonem
facit corpus magis cauendus est quam sub
amicitiae specie nocere non desinit Dicitur venenum
obtundit animum et medicinam ad hunc quo
ad esse videbatur contingat Crisostomus in polli-
craticon de defectibus philosophorum libro 3o

ab Quemadmodum finis oratoris est dictione persuadere
et medici medicina curasse sic
finis adulatoris est sermone eloquio decepisse
Crisostomus ibidem

ac Cum quibus raptus moribus apli ut placeat
iis quibus amicos premunt laqueo quem grata
tantum decipiat laqueo quam vicina sunt
voluptati talis magis cosunt turnalia
ab anus tributo manibus habet Origenes omelia

ad prima super Ezechielem

Cum ad voluntatem meditata deportat et
ea semper inquirunt quae delectant potius
audientes quam gustant a verbis facient re-
laxa super caput Origenes ibidem

Ipsa peccatoris unctio adulatio quae sicut
oleum planius in culpa ardentibus solet
ad nutrimentum fomentum Beda super lucam libro 4o

af Adulator est qui tacet aut dat consilium
et dat consensum ne offendat illum quem
credit esse potentem Hugo

ag Adulator est amicus in obsequio hostis
in animo temptus in verbo turpis in facto
letus ad prospera frangit ad adversa inflatus
ad obsequia augmentum ad obprobria immoderatus
ad gaudia facilis ad honesta difficilis
ad honesta hugo de sancto victore

ah Oleum peccatoris est dilectio simulata vox
quae adulacionibus et blandimentis mentes
inetes velud olei pinguedo libenter in
gredientis rigorem virtutis emolit ad
noxias cogitaciones amore ficti potius
ostentacionem perducit Cassiodorus super illud
ps. C xxx Oleum peccatoris non impinguet

ai Fictos adulatores cum tenuas dum tempta-
tant ut prius meditantur quam id quod
putant gratissimum auditoribus forte iam nec
aliud impetrabunt quam petunt nisi quas
dam insidias auribus faciunt Cassiodorus
in quadam epistola

ak Adulacio blanda omnibus applaudit
omnibus salue dicit prodigos vocat
liberales auaros parcos et sapientes
lascivos curiales garrulos affabiles
obstinatos constantes pigros maturos
et quibus habet sagitta leviter volat et
cito infigitur Cassiodorus in quadam epistola

al Verbis semper finiunt blandimenta lenio
prinatur dulcia delectis ventibus non
austera et severa sunt amica Petrus
ravennas in quodam sermone

am Clamat aplatia palacio adulacio
vitam illi soli in magnatum curias ad
mittuntur qui palpant blandiciis et
amicos famine fabulas talium Babilonis
inebriat Unde cum magnatibus agitur
si sciunt nisi adulatorum laudem destin-
guit

sed tota laude sambito (?) plus credentes alijs de
se ipso quam sibi utrumque recipit indiscrete. Am-
plectatur eos beneficijs quos torquere debuerant
et a presumptione adulandi supplicijs deter-
rere mordacissimus detractor in absentia ut presentia
proponit nisi quod placet confirmat. Vera omnis cuius
iniquitatis et dolus cum eum sal correctionis
in omni sacrificio deberet. Petrus in quadam
an epistola. Hinc prestes (?) pestilentia procedunt
principum laterales palatinj canes adulatores
artifices fabri laudis figuli falsitatis. Hij
sunt qui magniloquia commendationis tuba
in diuitum auribus cittarisant (?) qui melli-
te adulationis fauos foras eructat qui ut
emungat nimia capiat diuitis ideo adulatores
inungunt (?) platorum auribus puluinaria laudum
subiciunt qui ab eorum palijs aut fictum pu-
luerem excuciunt aut veste suppositione de plumi-
bus in plumam. Alanus de conplanctu nature
sine de forme nature. Isti penes munera
ao laudes penes dona famam penes premi-
promia fame blandimentis constituunt. Alanus
ibidem. Clandestino adulationis veneno nisi de-
ap nostre emanatio alterius cunctis. Quid commenda-
tionis allusio nisi platorum delusio. Quid lau-
dis arrisio nisi cordium derisio. Alanus ibidem
aq Adulator ab adulatione velut ab animo verbum
a mente linguam ab intellectu loquelam amplo
dissensionis interuallo dissibulat planiusque
cum extimus pausabiliter applaudendo collaudat
quem intimus contradictoria derisione de-
fraudat foris virginem velut applaudit
intus detractionis cronnunt tempestates
ar Alanus ibidem. Diogenes cum siracusis
cum olera ei lauaret Aristippus dixisset
Si dionisio adulari velles ista non ederes
immo inquit si tu illa ederes velles dionisio
non adulari. Hic videtur vitasse amicitiam
malens oleribus sustentari quam magnatibus adu-
lari. Valerius maximus libro iiij° de memorabilibus
dictis romanorum. A turba quantum potes
as separa te nec adulatoribus latus prebeas arti-
ficis sunt ad capiendos superiores par illis cura
si bene cauerit non eris par illis. Sed multo
credere si capientis ipsi te tradas. Sunt hoc cum
uisi blanditie natura etiam cum recitantur
placent sepe exclusi nouissime recipiuntur.

hoc cum ipsum imputat quod repellunt et
subita quod nec contumelia. Seneca
de naturalibus questionibus libro iiij°
at Cito nobis placemus si inuenimus qui
nos bonos viros dicat qui prudentes
qui sanctos. Non sumus modica laudatione
contenti quicquid in nos adulatio sine pu-
dore congessit tamquam debitum prendimus optimos
nos esse et sapientissimos affirmantibus
assentimus cum sciamus sepe illos mentiri
adeo quoque indulgemus nobis ut laudari
velimus in hijs quibus contraria maxime
facimus. Seneca lix epistola
av Allexander cum in obsidione cuiusdam
urbis circuisset muros ictu sagitte percussus
cum ipse viso sanguine fixi vulneris dolor
crescerit et crus obstupuisset coactus absi-
stere omnes inquit iurant me esse filium
Jouis. Sed vulnus hoc hominem me esse
clamat. Idem nos faciamus dicamus
nos quidam dicunt me esse prudentem ego
autem video quam multa inutilia concupiscam
ax nocitura optem. Seneca l. Intus te ipsum
considera non qualis sis alijs credas plerique
bonum incipit et inhiatis e vocant in
contingit ibi de ipso eius animo audienda
sunt imperitorum conuicia et ad honesta
suadenti contempnendus est iste contemptus
ay Seneca lxxvj epistola. Adulatio apertis
et apparitis auribus recipitur in precordia ima
descendit venit ad me pro amico blandus
inimicus. Seneca xxxxvj epistola
ba O te feliciter homines si ut hijs propterea quisquam
tibi mentiatur nisi quod ea etiam causa oblata
est incitamentum consuetudinis causa adulatori
blandus consilium dabit quod deliberanti gratius
forte suspicabitur castissima sit qui magis
blanditur. Seneca lxxxj epistola
bb Adulatio quam similis est amicitie non
imitatur tamen illa sed vincit et preterit
corpore gratus facit quod ledit vina nos
sub imitatio nomine surrepit temeritas
sub titulo fortitudinis latet. Moderatio
vocatur ignauia pro cauto timidus accipitur
in hijs magno periculo erramus. Seneca
in epistolis

bb Demonstrabo tibi unum rem copia laborat magna fastidia quod omnia possidentibus gestit
Unde scitur qui rem gerit cum nemo se amici
sui simulat et famem suadet per adula
tionem ... est enim amicorum omnium officium
bc Seneca in epistola. Malum genus blandi
loquentium agnosce sunt laqueum esse scito
enim sunt venenum blanda oratio Seneca
in epistola. Diogenes cuidam blandienti
dixit adulator desine utrumque fallere in
personis cum te intelligam. Ubi amicitia
ibi ... et correctio in hiis error ubi fraus
ibi laus ... predicato o ... k. 3 ...
in ...
Advocati
a
a Non ideo ... debet vendere iustum iudicium
ad ... rem testimonium quia vendit advo
catus iustum patrocinium aut peritus vir
consilium ... cum inter utramque partem ad ...
... exhibent iste ... tota consistit Augustinus
in epistola ad Macedonium.
b Nichil impudentius arrogantia advoca
torum qui garrulitate garrulitate auctoritatem
putant et parati ad lites in subiectas
semper intonant Augustinus in quodam sermone
c Iniusto advocato dicitur videre quod accepisti
qui contra veritatem fecisti et iniquitati assen
sisti iudicem fefellisti iustam causam oppressisti
de falsitate vicisti Ambrosius in quodam sermone
d Iustus advocatus nullo modo in iustas causas
recipit ... dare per iniusta consulit
e Gregorius super Ezechielem. Verbosum advo
catum et studentem eloquentie cum sapientia
... non aliud quam insipientem ... hostem
reputes. Bernardus de consideratione
ff Hii sunt qui docuerunt linguas suas
loqui grandia cum operantur exigua lar
gissimi promissoribus parcissimi exhibitoribus
... ad usque instructi eruditi falsitate
... sunt ut faciant malum bene aut
facere nescierunt. Bernardus ibidem
g Verbosus advocatus ... loquitur
plenus est sermonibus ... spiritus
sine ... sicut auditoribus quibus ...
... vanitatibus et ... opportunitate
loquendi. Si de litibus agitur nova ...
et ... volant sine ... va
augulose ... provenit et que
... ad ... Bernardus ibidem
h Ubi ... quod religiose ... fuisti
... huiusmodi disputationes advocatorum et
pugnas verborum que magis ad subversionem
quam ad ... inventionem proficiunt veritatis
nichil enim ita absque labore manifestam facit
veritatem sicut brevis et pura narratio prode
... linguas vaniloquas et labia dolosa
blandientia. Hii sunt qui docuerunt linguas
suas loqui mendacium diserti adversus iustitiam
eruditi pro falsitate sunt sapientes ut faciant
malum eloquentes ut impugnent verum
Bernardus ad Eugenium libro primo capitulo ...
i ... signat clamosas advocatorum voces
alias allegationes que inani et inflata
modulatione velud vana ... sonis et ...
tibus ... fabulas ... inserunt
ad nichil enim utiles sunt nisi quod ... vocis
... et ... clamoribus reddunt
... super illud ... cum ... veritas
k Antiquitus forensis eloquentiam canina fa
cundiam nuncupabat eo quod causidici in alter
nis causarum obiectibus que agunt veluti
canes alterutrum obiurgant vel latrant
l Ysidorus de summo bono. Irritae a canibus
tractum est latratibus vel locutio ... sonat
Cassiodorus super ... Irrita nomine ...
m Hii sunt qui causas ... adquirunt
impediunt ... fastidiunt ad inventionem
... locupletati. Hii sunt qui
... lites vendunt ... depravant
arbitros ... dictant ... tollunt
... allegationes ... audie
...
dos ... dictus Bernardus
in quadam epistola. Hii sunt qui ne
n gant civitatibus ... mercatoribus
... emptoribus ... remunerant
clericos origine nobilibus locum ... honoribus
... privilegia quibus
... tempori ... est
o Bernardus ibidem. Hii sunt in communis
... in ... in tollo
... in ... ad
legendum ... ad audiendum ...
ad ... ad ...
tardi ad ... ad ...

vlpes ad spoliandum fraudulent ad consumendum
monachum Bernardus ibidem

p Sunt enim quorum sicut vates affirmabat
vultus rubiginosi aurea marsupia tum stomach
lucet. albi et oculi argenti et manus brachia
et pugnam ungulis et per mira blas
phemant et blaspheis argutias et sermonis
fallacias et fidem pollicentur periurii
pugnalionis ad quemlibet ibidem

q Vno autem argutos armatos tumultuosos
citate in mundo totum verterit et qui et
bono solus in armis abiecti pergunt pa
rum audire ubi est congressus de mutabilibus
fabularum et commutationibus et de dup
licatoribus frustrarum copiosa cum tu non
credunt opera iocundius sequitur via perditis
et tu non assit medella sensus sensum
quidem spinna vbere vix sibi ipsi marge-
tas legetur ibidem. apud causidicos

r enim ipsum silentium venale est et lingua
carssa dampnosa ibidem. De quibus

n similitudine argenti legetur
arma portat tamen lancea argentea
tamen in sinu tulerit fulgur nisi
sic toni rubor vitus cartulei vir
pelles vulpis inlupendi efficacis in hiis
et cum quidem famelicis in tandem ut
dyalectice mutata sit subtilitas rethorice
languescat vitalitas ubi nimius
regnat pluralitas Lang de conic natur

t Ideo in ancrum malis vel advocati siqui
met certum arte fheri lucra tamen
appositionis musica dudum vote perinde
suffocant quod plata ubi nimius re
gnat et loquitur Tulliane eloquencie
tuba vanescit ubi nimius multitudi
hectorice mulier fulgura compescunt
ubi pugnat decreta virtus quam pugnat
hartedia nimium vincat nimius regnat
nimius mutat omnia virtus Lang

v ibidem. Virtus de et nihil flores
cancellis si hiis pretia sunt nimiorum
x ibidem. Postquam commoditas quedam
prima utilitate sine vocabuli
officio dicendi copia concitata est tam
ingenio scelerata malicia potest urbes
et vitas homini labefactare consuevit Tullius
y in prologo rethorice. Sepe causas
hiis differunt quam litigantibus plusquam
totum auferunt. Gravia maior est expen
sarum sumptus quam sine fructus ut

tenant negocia pauperum pauper
incepta quoniam coram marsubioli
sunt exhausta Cum tamen scriptum sit gratis
accepistis gratis date. Ipsi non ut gratis
gratis dantes ut iniquam iniuste iudicum lucri
in arca dampnum in conscientia et quod grave est
homini si totum mundum lucretur anime non sue
detrimentum patiatur. Primo sed viri contrarii
sibi adiuvant in consilium et eloquentia
prudenti ad loquacitatem.

Ambitio

a Noluit populus regnum tenere superbia quem
rethedra pestilencie ideo [illegible] vere quia
non se quesitum est qui careat amore dignitatis
de est [illegible] quia non appetat gloriam Augustinus
b super psalmos. Amores honoribus possessis desidero
toties deo non pure attendo Augustinus ibidem
c Erugo mentis est appetentia dignitatum
in hiis summa pes vite plus letetur
vitiisque suis habet a sua mala superbi
ditati que ita mentis animumque perturbat
ut compos sui esse non possint Augustinus super Lucam
d Hostis pentifer est ambitio quam blanda
est conscientia dignitatum et sepe quos vicia
nulla delectant quos nulla potuit movere
luxuria nulla avaricia sibi vincere facit am
bitio criminosos. Est cum sorte ingrata dome
stica potius ut domicetur plus aliis sint
tantum obsequiis ut honore ducitur et
vult esse sublimior fit summissior Augustinus ibidem
e Ipse cum dominum sunt hec tria monstra
esse grata vitiorum s. gula iactantia et am
bitio causa ante cupiditas sunt tamen
delecta species gule et auditas potentie
Ambrosius ibidem.
f Ita vir qui mutatis renunciat consiliis re ... 118.
fugit facies est altioribus ad monendos qui
vlias ambit vel ingeniis se ingerit post
paludibus repellendis una cum se mittit
ad altiora consciendi quid agit nisi ut terre
do de restat et ascendendo cupiens alii minus
in profunda descendit Gregorius in registro
g Ordinare ad ordines accedendum est ita ea
sum appetit qui ad summa loca fastigia per
posita gradibus per abrupta ascensu querit Gregorius
h ibidem. Illustribus sacerdotum non adulationibus
culparum sed advertet adepta desidet plus
animos suos tuos quod est sublimius omne me
ritum et impar ab summat et ad id
tu metu eria cui sit suspicio existimat
accedat. Gregorius ibidem.

Crys[illegible] ... pirratus fugiatur sed [illegible]
desideretur sed [illegible]

Honoris regis desiderantibus negandus est
fugientibus offerendus petentibus non pollens
coactus ad regimen veniat virtutibus
vacuus nec coactus accedat. Gregorius in
k pastorali. Sicut toto desiderio debemus
occupationem fugere ita si desit qui presideat
occupationibus homines libenti mente colla
subdere. Gregorius in registro. Contra non tam
nimia fiducia et alacritate currendum est ad hono
res ut se sentient et honorem mali [illegible]
tuerunt nec in tanto labore et periculo quaerendus
libet affectionem non [illegible] dignitatem
nituntur quia sola attendunt gloriam et non
penam. Primum esse electum [illegible] in
ecclesia sese dilectos existimant et neglectos
qui quamque eminenciori loco non fuerint
sublimati. Bernardus in epistola ad [illegible]
m nensem. An non limina apostolorum [illegible]
plus ambitio quam devotio terit. An non
vocibus eius vestrum tota die resultat
palacium. An non questibus eius tota
legum canonumque disciplina insudat
an non spoliis eius tota Ytalia inhiat
inexplebili aviditate non quod valde
Romam curet quos sine rebus simul [illegible]
sed quia diligunt munera sequuntur
retributiones. Unde media loquar
non dedignor vendam [illegible] conscientia [illegible]
Bernardus de consideratione ad Eugenium libro iii.
n O ambitio ambientum crux quomodo omnes tor
ques omnibus places nil acrius cruciat
nil molestius inquietat nil tamen apud
miseros mortales celebrius negociis
eius. Bernardus de consideratione libro iii.
Ambitio subtile malum secretum virus
pestis occulta doli artifex mater ypocrisis
livoris parens viciorum origo tinea sancti
tatis [illegible] cordium ex remediis
morbos creans ex medicina languorem
generans. Bernardus in sermone psalmi [illegible]
p Tres potestatis ambitio angelum felicita
te angelica privavit, sic appetitus honoris
mortalis gloria spoliavit [illegible]
[illegible] non mandatorum [illegible]
oblivioso promisso honoris ambitio [illegible]
[illegible] Bernardus in quadam sermone.
q Omnis ad culmen honoris [illegible] abscondit
ambitio sed se mediocritate [illegible] quia
[illegible] qui posse nolunt [illegible]
[illegible] Origenes super epistolam ad Romanos.
r Ambitio est quedam simia caritatis. Cari
tas enim patiens est pro [illegible], ambitio
patitur omnia pro caducis. Caritas benigna

est pauperibus, ambitio divitibus. Caritas
omnia suffert pro veritate, ambitio pro vanitate.
Utraque omnia credit, sperat, sed longe dissimilimo
f pro vana. In sermone. Ambitiosus semper
est pavidus semper attentus ne vendat
quod displiceat. Humilitatem simulat, honesta
tem mentitur, affabilitatem exhibet, benignitatem
ostendit, subsequitur et sequitur, cunctos honorat,
universis inclinat, frequentat curias, visitat
optimates, obviat et assurgit et amplexatur,
applaudit et adulatur. Sine nomine [illegible] pectoris
et si nullus est presbiter [illegible] Innocentius
de vili conditione humane. Ambitiosus
t promptus et fervidus ubi placere cognoverit
remissus et [illegible] ubi putaverit displicere
[illegible] improbat mala detestatur iniqua, sed
[illegible] approbat et improbat ut videatur
quia [illegible] probat et improbat ut videatur
ydoneus ut reputetur acceptus vel ut lau
detur ab omnibus ut a singulis approbetur. Sed
[illegible] intra se sustinet pugna
difficilemque conflictum dum iniquitas prohibet
animum ambitio continuet. Maxime ut quia
suggerit hoc fieri non permittit [illegible]
admiscet mater et filia iniquitas et ambitio
et vendat sibi publicum in secreto. Innocentius
contra idem. Ambrosius. Ambitiosus
v statim ut est ad honorem promptus in superbia
extollitur in iactancia effrenatur, non curat
prodesse sed gloriatur preesse, presumit se meliorem
quia cunctis se superiorem [illegible] dignitatis
notos ignorat, [illegible] contemnit
antiquos vultum avertit, cervicem erigit fastum
ostendit grandia loquitur sublimia meditatur, sub
esse non patitur, preesse molitur, subditis honerosus
omnibus infestus, [illegible] molestus, arrogans
[illegible] et [illegible] Innocentius ubi idem.
x Ambitio multos mortales falsos fieri coegit,
aliud clausum in pectore aliud in lingua
promptum habere amicicias inimicicias non
ex re sed ex commodo estimare magisque vultum
quam ingenium bonum habere. Sed [illegible]
[illegible] hoc molestum quia in magna nimis
[illegible] et [illegible] potestatis
cupiditas. Tullius in [illegible] Dulcedine
y gloriosi Alexandri [illegible] insaciabilis
laudis [illegible] qui [illegible] committi
[illegible] democriti [illegible]
in [illegible] esse [illegible]
inquit [illegible] qui [illegible] adhuc
[illegible] patrimonio augusta homini possessio
[illegible] quae [illegible] domicilio

sufficit valerius maximus li. 6 vno
ab Grauissimum genus egritatis est in diuinis in
opia vtrumque ambitione tumida vel vana
ventosa nullum est tamen solicita ut que
ante se videat quem ne se videat laborat in-
uida videns ante quem nichil sit et tum in-
videtur et qui inuidet et alior est cupidi-
tas quam illa amplior vel respectus obstat
ac Seneca hoc per epistola . Eque ambitiosus non
patitur quod in ea mensura honorum consequeris
quam quondam sunt omnes impudens votum
nemo agit inclinatum distribui gratias
se conqueritur quod non est ad praeturam nisi per dux
tus ut grata est si dedit consulatus nec
honores sufficit si vnus est vult cupiditatem
non vnde venit respicit sed quo tendit. Idem epistola
ad Numquam inuidus sperat dat se satis est sed a meum
sed si existimat ut satis spero estimandum
putat maiora cum peteret et cupierit
quo maiora venerit. multorum tocitatorum est
ambitio siue cupiditas in magnorum
operum congestum collocata ut fama
infinita vel acrior quo est maiore
incendio emicant Seneca de beneficiis
ae Dicit ambitione quod de amica de quo
conqueritur homines si vim affectu inspi-
cias non odium sed legi litigat videns velim
esse in eo esse morum quo egre fri-
et nisi locuntur locatores cum conqueritur
de molestiis amice nisi dimittunt et
ambitiosi conqueruntur de laboribus et
miseriis ambitiosi nec tamen eam
dimittunt Seneca in epistola xxxiiii° Vbi
cupiditas af ag distio e gla vana z
ab. ab. ab. al honor pax o plato ad
ag ai aq bi b b b c m c n

Amicitia

a Nostro nostra vane amicitie putande sunt
sunt in quibus magis vos vulgare publicum
obsequium amicos vitas odium parit
quem ecclesiasticum melior sunt vulnera
diligentis quam fraudulenta oscula odientis
b Augustinus in epistola ad iohannem c. Si volu
tatem dei quisque desiderat fiat amicus dei
quia si voluntate hominis nosse quisque
vellet tunc amicus non esset deus omnibus
imprudentia deriderent non autem quisque
officium amicus dei nisi purgatissimis
moribus Augustinus contra vocatum manicheos
c libro primo c. Est similis medicus me-
dicus non amat egrotantem si non odit

egritudinem ut liberet egrotantem febrem persequitur
Nolite amare vitia amicorum vestrorum si
amatis amicos vestros Augustinus in quodam sermo-
d ne sed perfecta amicitia qua potius procedit
et magis inmora diligimus sapientem atque
et perfectum hominem diligit equale videt illum
stultum non hominem sed quia esse perfecta et
sapiens potest ut scriptum dicit qui stultum
diligit, ita qui diligit se stultum non
efficiat desipiam ut fiat quisque qualis
cupit esse nisi sit odit qualis est Augustinus
e de vera religione . Nullus reputanda
est amicitia sese ingerentium ad amicitiam
copulandam non ut statim recipiantur sunt
recipiendi oportet atque tractari ut recipi
possit illum cum in amicitia recipe Augustinus
ad amica in epistola responde valeriano
audiamus Augustinus hoc per questionem
f Nichil sic probat amicum quemadmodum
honeris omnibus amici supportatio nemo
nisi per amicitiam cognoscitur et ideo amicorum
mala sunt sustinenda quia bona eorum
delectat et tenet Augustinus ibidem dicit
g Sicut amici adulantes peruertunt. sic
inimici litigantes plerumque corrigunt
Augustinus in confessionibus c. Non omnis
h qui parcit amicus est nec omnis qui
verberat inimicus melius est cum seueritate
diligere quam cum lenitate decipere Augustinus
i Sicut quedam amici amicitia mala
ut amicitia dicenda est quia mala
consortia sunt cum hominibus qui pessima
mala committunt et non videntur sibi iusti
quia mala consortia ligati sunt precepta
ista inepshala amicitia est quedam ami-
cicia carnis et similium conuiuandi collo-
quendi simul comedendi ut ipsi vnus
cum desunt ab amico cum solet tollat
et hec consuetudo conueniunt duo amici
simulat secum tedio etiam volunt a se
recedere et illa quedam amicitia est huma-
na sed est consuetudinis non honesti sed
cum illa et plura duo eque vna ducat
simul desiderat si ad alia diuersa procedit
vnus existimat alter desiderans quasi
amicum suum recipit a possessione
et tandem se inuicem suo procurat
quousque ad alium perueniat et sed alia
amicitia superior non consuetudinis
sed vnius qua diligimus homines propter
fidem et mutuam beniuolentiam in
ista vita mortali ut puerus quod

[illegible] diuinum esse incipiet ego
amare et non amabit in comentum
sui Aug' in quodam sermone
k Non enim propterea debemus amare amicum ut
aliquid tibi prestet vel pecuniam vel aliquid
commodi temporalis. non solum illum amabis
ad quod tibi prestet amicus gratis est amandus
propter se non propter aliquid. si autem te coartat
amicicie regula ut gratis diligas quam
gratis amandus est deus qui iubet
ut hominem diligas multum est dilecta
virtus deo Aug' ibidem dicit
l Solacium vite habemus est ut habeas cui pectus
tuum aperias cui archana committas cui
secreta tui pectoris committas ut colloces
tibi fidelem virum qui in prosperis in
prosperis congratuletur tibi in tristibus
compaciatur in persecucionibus adhortetur
facilius vox et quibus tamen sunt tot
sed paucorum est effectus Ambros' de
officiis li. iii° c. Virtus est amicicia
m non questus quia non pecunia paratur
sed gratia nec licitacione preciorum sed certa
cione benivolencie multos amicicie
sunt in opum plerumque gratia divites et
sequuntur divites sine amicis quibus
abundat pauperes non est vera amicicia
ubi est fallax adulacio Ambros' ibidem
n Obiurget amicus amicum non lacerare
studio sed affectu caritatis neque monicio
aspera sit ut obiurgacio contumeliosa
o Ambrosius ibidem c. De quo vicium
in amico cognoveris corripe occulte
si non audierit corripe palam cura
enim amicum corrige non corrigendum
amicum desideras Ambros' ibidem
p Defer amico aut equali ut te pri-
[illegible] si inveneris amicum in officio
amicicia enim superbiam nescit
nam sicut amoris est deferre ita qui
odit questiones movet et qui dat
reverenciam deferet Ambros' ibidem
q Bona amicicia est et ipsi glutino copulata
qua non utilitas vel familiaris non
presencia corporis tamen non subdola et
palpans adulacio sed dei timor et divina-
rum scripturarum studia conciliant
Ieronimus in epistola ad paulinum
r Amicicia par est aut accipit aut facit vel
in equali equalis est est altius emi-
nencia alterius subiectus ibi non tam
amicicia quam adulacio est unde et
alibi legimus sit amicus ea ama[illegible]

et humilitas ex amico paupere servitus ingemit
ac gaudium [illegible] Ieronimus super [illegible]
s Delicata amicicia que amicorum felicitate
et divicias sequitur Ieronimus in epistola ad [illegible]
v In amicis non res queritur sed voluntas quia ad
alterum ab amicis sepe expetitur alterum sola caritas
tribuit eadem velle et eadem nolle firma a-
micicia est Ieronimus ad [illegible]
t Obsecro te ne amicum qui diu queritur vix
invenitur difficile servatur pro tu aliis amicis
amittas Ieronimus in epistola ad [illegible]
x De amicicia omnis tollenda est suspicio et
sic tu amicus quasi tu alio sepe loquendum
y Ieronimus in epistola c. Cum in caute malorum
amiciciis iunguntur eorum culpis ligantur
ab 1° qui similes rebus ex corpore iam dis-
pat quorum malorum amiciciis vita non
ab concordat Greg' in pastorali c. [illegible]
inter hostes sic vincendum [illegible] sunt tamen
inter amicos ac inter amicos acsi medius
hostibus vincetur Crisostomus in [illegible]
ac li. iii° c. [illegible] amicicia [illegible] vel
facile tradit vel facile recipit [illegible]
fidem possit operari si non semel [illegible]
[illegible] amor omnia que sunt que
dicit quem audiunt ita recipiunt ut
ad maiores efficiat inimicicias Crisost'
ad super mathei c. Non sunt fideles in amicicia
quos munus non gratia copulat nam cito dis-
[illegible] semper accipiunt [illegible]
que munere glutinatur eo suspenso dissol-
vitur Ysidorus li. iii° de summo bono
ae Non numquam accidit ut inter amicos contra
reprehensionibus innutrita discordia maior
caritatem [illegible] [illegible] cum
corrigunt ea displicere in amico videtur
af Ysidorus ibidem c. Amicicia prosperas
res dulciores facit et adversas communi-
cans [illegible] leviores reddit quia [illegible]
in tribulacione amici consolacio adiungitur
ut animus frangitur et numquam cadem
ag pati Ysidorus ibidem c. In prosperitate
incerta est amicicia nescit utrum persona
an felicitas diligatur sepe enim per si-
mulacionem amicicia colligitur ut qui
non potuit aperte decipere fraude frau-
dulenter decipiat Ysidorus ibidem
ah Sepe per honores quorumdam mutantur
et mores et quos ante conglutinatos
habuerunt postquam ad culmen honoris
venerunt amicos habere despiciunt Ysido-
rus ibidem

ai Necessitas amicum probat et munus caritatis
ardorem splendorem exhibere sub ventis elucidat
ak ut Cassiodorus in quadam epistola. Nonne
dignitates veteres solent amicitias immutare
etiam cum novum cor et novus affectus
nove dignitatis consueta dimittes facti paupertatis
amicos cum paupertate fastidiunt ne quod preteritis
eos debitam videatur inopia reddisse semper
enim apud indignos mores crescit cupiditas
al superfluitatis Cassiodorus in epistola. Cum vero amicus
est omnibus hic diligit nam tormentum non sentit
separat labor non lassat thesaurus non superat
alterius amor non occupat Cassiodorus quadam
am epistola. Amicitia tanto preciosior quanto ve-
tustior quam facile mittatur non potest quod per
longa secula custoditur Cassiodorus in epistola
an Iustum enim ut qui amicus erat in prosperis ami-
citias compensetur in adversis Cassiodorus in epistola
Sine amicis omnis esset tedium cogitatio esset
tedium omnis operatio labor omnis terrena pere-
grinatio omnis vita tormentum sine quorum
solacio vivere esset mori ut supra
ap Amicus est qui nobis similis vite proposito fideli
amore coniungitur Cassiodorus super psalmo
aq Clara est uxor dulcibus liberis iocundia immo
accepti affinibus sed postremo cognitis nulla benivo-
lencia attendere debet qui ponam ostenderat Va-
ar lerius libro quinto. Vidi ita agitur constances
in usus amicitie versari ut memoria memi-
nisset tamen ad gravissimas inimicitias posse
conventi quod quid dictum summa sic minus for-
tassis talium videtur inimicum qui simpliciter
qua propinque familiaritatis gaudet sed si a lectoribus
amicis cogitationes dimissa fuerint per quam utile
as reperitur Valerius maximus libro vii°. Amicitia
est divinarum humanarumque rerum summa cum benivole-
ntia consensio Tulius. De amicitia itaque
at una consenciens Tulius. De amicitia itaque
fines potentes qua propinqui propinquum quam alienum
non habes amicitia nam ipsa perpetuit sed ea non
satis est similitas nam in hoc prestat amicicia
propinquitati quod ex propinquitate benivolencia
tolli potest amicitia non potest sublata enim
benivolencia amicitie nomen tollitur sed
propinquitas manet Tulius de amicitia
av Excepta amicitia sapientia nescio melius data
est homini a diis immortalibus amicitia quid
enim dulcius quam habere cum quo omnia audeas

sic loqui sicut tecum quis esset tantus
fructus in prosperis rebus nisi haberes amicum qui
illis eque ac tu ipse gauderet adversas vero
ferre difficile esset sine eo qui illa gravius
etiam quam tu ferret Tulius ibidem.
ax Amicitia plurimas res continet quoquoque
te verteris presto est nullo loco excluditur
numquam intempestiva numquam molesta est
itaque non aqua non igni locis pluribus uti-
mur quam amicitia nam prosperas res splen-
didiores facit et adversas leviores Tulius ibidem
ay Amicitia absentes adsunt et egentes habundant
imbecilles valent et quod difficilius dictu est
mortui vivunt Tulius ibidem
az Si ex rerum natura amicitie coniunctionem tenueris
nec domus ulla nec urbs stare poterit nec
agricultura permanebit. quanta causa vis omnis
sit ex dissensionibus atque discordiis percipi potest
que enim domus tam stabilis stabilis que
tam firma est civitas que non discidiis
funditus possit everti Tulius ibidem
ba Utilitas amicitias conglutinaverit eadem
commutata dissolveret sed quia natura mutari
non potest ideo vere amicicie sempiterne sunt
bb Tulius ibidem. Nulla est excusatio pecca-
ti si amici causa peccaveris nam cum conciliatrix
amicicie virtutis opinio fuerit difficile est
amicitiam manere si a virtute defeceris
bd Tulius de amicitia. Hec enim lex in amicitia
sanciatur ut neque rogemus res turpes
neque rogati faciamus turpis enim excusatio
excusatio est et minime accipienda cum
in ceteris rebus quibus contra rempublicam
se amici causa fecisse fateatur Tulius ibidem
be Precipiendum est igitur bonis ut si in huiusmodi
amicicias ignari casu aliquo inciderint
ne existiment se ita alligatos ut ab
amicis peccantibus non discedant ibidem
bf Nemo est qui velit omnibus opibus circumfluere
atque in omnium rerum habundancia vivere ut neque
diligat quemquam neque ab ullo diligatur
hec enim est tirannorum vita nimirum in
qua nulla fides nulla caritas nulla stabilis
benivolencie potest esse fiducia. Solem igitur e
mundo tollere videntur qui amicitiam e vita
bg tollunt ibidem. Sunt igitur firmi et
stabiles et constantes eligendi cuius
generis est magna penuria iudicare

difficile sit ut est nisi sit expertus ideo vn-
de id quod dicitur multos modios salis simul
edendos esse ut amicitie munus exple-
bh tum sit ibidem. Verus amicus numquam
requiritur est enim is qui est tamquam alter
ego sed plerosque perverse ut dicam impudenter
habere talem amicum volunt quales ipsi non
sunt et que ipsi non tribuunt amicis hec
bi ab eis desiderant ibidem idem. Multi
divitias despiciunt quos parvo contentos
tenuis victus cultusque delectat. Hono-
res vero quorum cupiditate quidam inflamman-
tur multi ita contempnunt ut nichil inanius
nichil levius esse existiment itaque ceteraque
que admirabilia videntur multi vero sunt
qui pro nichilo putent de amicitia omnes
ad unum sentiunt et hii qui se ad rempu-
blicam contulerunt et hii qui rerum
cognitione doctrineque delectantur et hii qui
suum negotium gerunt ociosi postremo hii
qui se totos tradiderunt voluptatibus
sine amicitia vitam esse nullam sentiunt
bk Tullius ibidem. Cuius aures veritati
clause sunt ut ab amico verum audire
nequeat huius salus desperanda
est. Scitum enim illud Catonis ut multa
melius de quibusdam acerbos inimicos
mereri quam eos amicos qui dulces vi-
dentur illos sepe verum dicere hos num-
bl quam Tullius ibidem. Nulla est hec
amicitia cum alter verum audire non vult
alter ad mentiendum paratus Tullius ibidem
bm Cum fortunis alicuius vigentibus amicicie
eius serviunt hii simul at fortuna
delapsa est devolant omnes cum ea
recessit ea res que fuit consuetudinis
causa nichil super est quare possit
amicitia teneri Tullius in Rethorica
bn Pia que in amicitia presidiosum cognoscis
esse cum iniqua putes nisi amicitias
bo confidimus posse habere ibidem. Pre-
clare scriptum est a Platone non solum nobis
nati sumus ortusque nostri partem patria vi-
ndicat partem amici atque ut placet
Stoicis que in terra gignuntur ad usum
hominum omnia creari homines autem hominum
causa esse generatos ut ipsi inter se alii aliis
prodesse possent Tullius de officiis.
bp Sunt qui offensionibus moventur et mirentur quoniam
venitur ne dubium sit an amaverint sed ea
indicia sunt affectus querentur si tamquam alios
amicos male de hiis et minime confirma-
mus quoniam parum valent in hominibus electi si
lacerati si non tamquam maiore minima complures
faciamus que a fortuna recepimus illud bonum
abstulit nos quoque non fecimus deinde ut
unum quidem minus amamus qui plures quam
unum amare non potuit Seneca in epistola ad
Lucillum. Post amicitiam credendum ante iudi-
bq candum. Isti vero preposteri officia permiscent
qui cum amaverint iudicant et non amant cum
iudicaverint iudicat. Diu cogita an tibi
in amicitiam aliquis recipiendus est cum placuerit
fieri toto illum pectore admitte tam audacter cum
illo loquere quam tecum cum amico omnes curas
omnes cogitationes tuas misce fidelem si
putaveris facies Seneca in epistola dicit
br Vera amicitia est quam non spes non timor
non utilitas vilitatis sine vera amicitia nullos
tibi dabo qui non amicis sed amicitia caruerunt
Hec non potest accidere cum animos in societate
honesta cupiendi par voluntas traxit. Sunt
enim ipsas omnia hec quoniam et quidem magis
bs adversa. Seneca ibidem. Monstrabo tibi
amatorium sine medicamento sine herba sine
ullius veneficio carmine si vis amari ama
iocundius est amicum facere quam habere quo-
modo artifici iocundius est pingere quam pinxisse
Seneca epistola 9a. Item amicus est
a amat qui amat non utique amicus est
Amicitia prodest semper amor aliquando nocet
non est quod amicum tuum vel in foro vel in curia
queras si diligenter attenderis et domi in-
venies. Errat enim qui amicum in atrio querit
et convivio probat in prosperitate enim amicus non
in atriis invenitur Seneca xlvii epistola.
bt Non sum amicus nisi quicquid agitur ad te per-
tinet meum sit consortium omnium rerum inter
nos facit amicitia nec prosperi quicquam sin-
gulis nec adversi in commune vivitur gloriari tu
amicis absentibus licet et quidem quociens
velit quidem ut amicus animo possidendus est
bx Seneca plurimis epistolis. Non potest quisquam
bene degere qui se tantum intuetur alteri

Amicos oportet si tibi vivere licet sanctas
diligentius et semper absque fraude quam nos
hominis hominibus miscet et incitat ad
nos esse genere [illegible] generis humani Se-
by neca ibidem. Nil ergo egeri refert
perdere amicorum affectus. non modico me
mori cum illos superstites relinquo puto
infra me victurus non cum illis sed per illos
ca Seneca [illegible] Epistola. Dissimilitudo
morum distancia vite et in genera
• tora solvunt amicicias. amicitias probatas
emere oportet constanter [illegible] presentem
ter sua immanitas mediocritas preter
honeste tarde crede celeriter depone
Seneca in centesima prima epistolarum
cb Omnes amicos qui oportunit est satis in
micos non qui Seneca ibidem.
cd Nunquid amicorum [illegible] deponendi sunt
veteribus ut equus vetus tuus deponere
solemus licet indigna sit dubita
vetustissima quoque debet esse suavissi-
ma in amicicia Seneca ibidem
Nullus est maius malum occupatus homo
et bonus sui obsessus quia quod amicus
sibi putat quibus non est et quod beneficia
sua efficacia iudicat ad faciendum
amicos cum quidem quo plus debet magis
cf oderunt Seneca ibidem. Nam si
[illegible] et [illegible] ad amiciciam venit
male cogitat quemadmodum cepit sic desinet
[illegible] est amicicia [illegible] nisi se et
[illegible] cogitat qui enim utilitatis causa
assumptus est tamdiu placebit quamdiu
utilis erit hinc est florentes amicorum turba
circumsedet circa eversos solitudo est
et inde amici fugiunt ubi probantur Seneca
cg in Epistola ad Lucillium. Negociacio est
non amicicia que ad [illegible] modum accept-
[illegible] enim amicicie qui [illegible] spectat ad bo-
nos casus Seneca ibidem in epistola
ck Si aliquem amicum existimas cum non tam
credis quantum tibi vehementer erras et
non satis nosti vim vere amicicie Seneca
ci in epistola. ipsi amici ex consilio adu-
latorum assunt et [illegible] est [illegible] totiens

quotiens blandissime fallat Seneca in centesima
ck prima epistolarum. Cum amicus [illegible]
longas amicicias oportet esse [illegible]
amicitie unde loquitur grande [illegible] in
inimiciciarum maledicta amicum [illegible]
[illegible] si adversitas probat Seneca ibidem
cl Amicos in secreto mone palam autem lau
da viri [illegible] amici magis sentiunt [illegible]
[illegible] quam inimicus Seneca de moribus
cm Amici [illegible] sit [illegible] ita amicum
[illegible] ut inimicum [illegible] ita crede amico
ne sit inimico locus Seneca in proverbiis
cn Nulla pestilencia [illegible] quam [illegible]
amicus item diligencia [illegible] in amici
comparando ne incipias amare que [illegible]
co possis odire Seneca ibidem. Multi [illegible]
amicos voluerunt et ipsi [illegible] esse non [illegible]
tu primum exhibe te bonum et sic quere alterum
cp similem tui Seneca ibidem. Amicum
in [illegible] me rogante me [illegible]
si dedi et amicum et [illegible] perdidi [illegible]
in proverbiis [illegible] longum amicicie [illegible]
cr bonus [illegible] in Solon ibidem. Expedit
iam probatos amicos amare non amatos
probare Theofrastus ibidem. Non opto ut
cs [illegible] qui amici [illegible] sunt amicos [illegible] amicus
[illegible] qui [illegible] amittitur ibidem [illegible]
ct raro acquiritur cito amittitur ibidem [illegible]
commendatorum [illegible] unusquisque [illegible] debet
esse aut valde amicus aut valde inimicus
cv Diogenes ibidem. Dum liberatos amicos
eligere [illegible] infideles esse poterunt cognoscere
[illegible] quia [illegible] non [illegible]
[illegible] amicos [illegible] quos non probat
elegisse amici vita [illegible] gloriam
cx ibidem. Theophrasto cum quidam diceret
ille illius amicus est [illegible] inquit [illegible]
[illegible] pauper est amicus non est qui for-
cy tune prospere non est ibidem. Amicum
blandum cave tibi amarum est semper
quod fuerit dulce fortunato amico vocatus
infortunato invocatus presto sit bonus amicus
[illegible] gravatur [illegible] Theophrastus [illegible]
da [illegible]. Optima homini medicina
est [illegible] qui cuius remediatur adversus qui
[illegible] distendit [illegible] adversis qui
[illegible] qui [illegible] quasi [illegible]
[illegible] parat ut enim vero
amicus impaciencius propriam iniuriam

sustinet quam amici complacenciam. Aug. de amicicia

db Amicicia est divitiis preciosior gloria [illegible] pro-
tensa salubribus, preciosa in sensibus et virtute,
prudencia gratior et vita mortuis,
in cuius suavissimus fructus sinceri-
tas affectionum, mutua obsequia, verax
honestas, crebra collacio, parilitas vo-
luntatum, magis et stabilis fides. Vera
enim amicicia inter bonos tantum oriri solet,
inter meliores perfici, inter optimos conservari.

dc Ibidem c. Quatuor sunt vicia quibus con-
solacio vel honor amicicie sepius obfuscatur,
scilicet iracundia, instabilitas, suspicio atque
garrulitas. Ibidem c. Si fidem amici
volueris comprobare, non ea prius tua tota credita
committas, sed aliqua occulciora et modica, de quibus
non emergat magnum dispendium si fue-
rit revelata, et ea nichilominus sub ea
cautione et admiracione terribili credas
atque obessent perdita et perisse collata.

dd Petrus ibidem c. Vera amicicia eodem oculo
respicit amicum divitem et mendicum, fortem
et debilem, sanum et egrum, humilem et
sublimem. Ibidem c. Si videris hominem
de amore appetentem quod pertinet [illegible] passis
sed in [illegible] opere tu ea adquiris [illegible]
facile quasi tibi adheserit intencione
[illegible] in via in quo [illegible] casu [illegible]
cum racione dolorem [illegible] ad
visionem [illegible] sub tristi [illegible]
visu facto [illegible] et absque
negligencia quibus ambiciose [illegible]
egritudo potest deprehendi. Ibidem

de Amicus non subito sed publice obiurgandus
est donec [illegible] perturbacione retrahi [illegible]
est inquietior egro animus tanta diffi-
cultate opus est donec [illegible] mobilis
sanato animus pacatior verba blande [illegible]
[illegible] admittat. Ibidem c. Veteris amicicie

di [illegible] vestigiis aliqua reverencia semper impen-
denda est, nisi ea enormitatis alicuius
[illegible] eliminet [illegible] quippe virtu-
tis contra [illegible] et [illegible] possit
[illegible] debere vestigia. Ibidem c. Licet

dk vera amicicia solum requirat affectum liberalem,
tamen obsequium non excludit sed eo potius
illustratur. Unde quidam dicit: Tantum diligo
[illegible] qui michi non facit mali.

secundum amicum qui michi non facit bonum. Ibidem
[illegible] accepto et adiutorio [illegible] adulacio
[illegible] amissio [illegible] consilium et dilacio [illegible]
[illegible] fervitas [illegible]
[illegible] prosperitas [illegible] paritas [illegible]

Amissio rerum

a Potes amicum perdere et nolens, potes dominum,
potes honores, potes ipsam tandem salutem
bonum vel quo vite bonus es non inebitur (?)
accipies et inebitur amittis. Aug. de doctrina christiana
b Omne dolore non perimit que cum amore
possessa sunt. Aug. in Enchiridion.
c Magna consolacio in rerum amissione est
a tempore ad tempus [illegible] quibus nos
contingit res quas perdidimus non [illegible]
et de [illegible] inutiliter [illegible] aliquid non
[illegible] dolorem [illegible] quod amisisti amisit. Seneca
d [illegible] morbus. Omne dolore amittitur
quidquid sine amore possidetur que non
[illegible] diligimus [illegible] graviter [illegible]
nisi ablata. Seneca [illegible] morbus
e Quanto maior in possessione commoditas,
tanto maior in amissione dolor. Seneca
f in omelia. Cum quanto dolore amittitur
que cum magno amore tenetur, nunquam
aut carendo dolemus que nunquam possidendo
diligimus [illegible] in de summo bono
g Nichil perdidit qui se habet contempte [illegible]
ista que agunt infamiam que cum pluri-
mis lacrimis amittis scies non dampni-
um [illegible] esse molestum sed opinionem dampni
pecuniam minorem habes neque et mole-
stia graviter minus nimis neque et mobi-
dicas sed minorem habes [illegible] plus [illegible]
h Pecuniam perdidi, et illa que multos pecuniam
perdidit fortassis te illa perdit. Pecuniam perdidi:
o te felicem si cum ea avariciam non perdidisti.
Pecuniam perdidi: amicum tamen [illegible] alius
ante perdiderit. Oculos perdidi: quo multis
cupiditatibus via incisa est. Liberos amisi:
stultus est qui mortem mortalium deflet.
[illegible] habebat ille [illegible] magis
essent qua tum apud te [illegible] morabantur
educandos tibi illos fortuna mandavit,
nunc accepit. Illos deus abstulit. Seneca
de remediis fortuitorum. Oculos perdidi:
l [illegible] et [illegible] suas voluptates [illegible]

legibus patrum esse animo innocentie castitatis sunt
odii adulterium minantur sunt mestum sunt
domum quam rapit sunt urbem irritamenti
victorum sunt divitiis solacium Seneca ibidem
k Vincas consiste omnia perdidisti sed tu omnibus
prior potuisti cogitabis quid perdideris sed non quid
evaseris Seneca ibidem. Pecuniam
l perdidisti mentis in via expeditior domi tutior
exoneravit te fortuna si intelligis et minus
te possunt loco dampnum putabis remedium
quod de flebis miserum te calamitatibus corporis
confusus es et bis tuo vitio ista et lectura tam
tristis quod non tam moleste feres si tamquam
perditur concussus es. Seneca ibidem. Felices
m bona amisi. Utrum invenias bona an sic
tuas si invenias quere te posse aliam com
parare intelligas si feceris hunc tibi proderis
propter salutis quam artifex Seneca ibidem
n Amicum perdidi si demum erubesce quid
in tanta tempestate ad unam anchoram
stabas alium quere et tu cum queras ubi
inveniamus quere inter liberales artes inter
recta et honesta officia quere in laboribus
ad mensam non ista non querit. Seneca ibidem
o Expleta tibi possum dicere que acquisita
accepta que libertate nos non contexi
vivit non essemus nisi si ista vita non
essent. Seneca Epistola. Id agamus
p ut iocunda nobis amissorum fiat recordatio
nemo libenter ad id redit quod sine
tormento cogitabis non quod. Seneca prima Epistola
q Nullius rei felicior amissio quam qua qui
desiderari amissa non potest Seneca Epistola ix^o
r Urbem capta patria amissis liberis amissa
uxore cum conmtendio publico solus et
tamen beatus exiret antigonus demetrio nunc
omnia perdidisset respondit nichil inquit
perdidi omnia mea mecum sunt iusticia virtus
prudentia nichil enim bonum putat quod eripi
possit Seneca nona Epistola. Aspice quam oportet
s quod possit perdi a dimissum quod accepistis non
amittitur bonis tocius moritur quotiens
+ amittit suos Seneca in proverbiis. Bias
ambabus amissis omnia inquit mea bona
mecum porto pectore cum ... gestabat

non ... ut oculis videnda sed animo esti
manda que dominabus ... inclusa ut
mortalium ut deorum manibus labefactari
queunt Valerius maximus libro vii^o
Ubi consilium et cupiditas et diviciae ag
mors ... ad ... a b

Amor

a Omnis amor quod nisi quedam vita duo ali
qua copulans vel copulare appetens amantem
scilicet et quod amatur Augustinus
b Sordes animi sunt amor quarumlibet rerum propter
animum et deum a quibus sordibus quanto quis
quod purgatur tanto verum facilius intuetur
c Augustinus de utilitate credendi. Nichil
tam durum et tam ferreum quod non amoris
igne vincatur Augustinus de moribus ecclesie contra
d Manicheos libro primo. Omnis natura cum
bona sit et bene amari potest et male scilicet
ordine constituto male ordine perturbato
Augustinus de civitate dei libro xv
e Duas civitates duos faciunt amores ierusalem
facit amor dei babiloniam facit amor seculi
interroget se quisque quid amet et inveniet
unde sit civis Augustinus super psalmo lxiiii^o
f De Christo deum qui ubique est quid ubique
totus quod non pedibus licet inire sed moribus
mores autem non solent discerni quisque nouit
sed quod diligit ... solent nisi
faciunt bonos vel malos mores nisi
boni vel mali amores Augustinus in Epistola
g ad macedonium. Beatus qui amat te
et amicum in te et inimicum propter te
solus ille nullum carum amittit cui omnes
in illo cari sunt qui non amittitur te nemo
amittit nisi qui dimittit et quo it nisi
ad te a te placato ad te iratum Augustinus libro
h confessionum. Ponderibus suis aguntur omnia
et loca sua petunt pondus meum amor
meus illo feror quocumque feror Augustinus libro xiii
i confessionum. Verus amor non sentit
amaritudinem sed dulcedinem quia sicut amoris
dulcedo sic odii est amaritudo
k Augustinus ibidem. Qui amat non
laborat nam omnis enim labor amantibus
... sed solum amore sed nomine difficul
l tatis erubescit ibidem. Nulla maior
est ad amorem invitatio quam prevenire

amatorum et nimis durum sed tamen quam
se dilectorem volebat imperitum nolebat respi
cere. Aug. de cathezizandis rudibus
q Nullo modo honestius sunt labores amantium
sed etiam delectant sicut venantium aucupantium
piscantium. Necesse enim est quod amatur aut
non laboratur aut labor amatur. Aug. in
libro de sancta viduitate. Anima amore
n illius quem amor tui amoris descendit
in uterum virginis et quem amore sui
amori tuo copulatur humiliando se sublima
ndo te coniungendo te divine sue divinitatis
limo tue mortalitatis. Aug. de cathezizandis
v rudibus. Constans et perfectus debet esse
amor noster ut si necesse fuerit amore
illius moriamur qui amore nostri placide
et benigne mori dignatus est. Aug. ibidem
p Minus te domine amat qui aliquid tecum amat
quod propter te non amat. Aug. in libro Confessionum
q O si possemus contemplari homines et cum ipsis
intra conspicari ut liberi essemus amatores
ante permanentes quales sunt homines ama
tores virtutis fugientes. Aug. de doctrina christiana
r Hoc est impaciens amor ut quod desiderat
semper inveniret se credat ignorat sequens
iudicium iudicium ratione pulsus ubi tamen
nescit modum nec aliud cogitare potest quam
quod diligit amor non accipit de impossibili
solacium nec de difficultate remedium nec
consilio temperatur nec pudore frenatur
nec ratione subicitur. Aug. Ambrosius in
s sermone de assumptione. Non minus vos
diligo quos genui ex evangelio quam si suscepissem
vos coniugio gratia quippe vehemencior est
ad diligendum quam natura. Ambrosius de officiis
t Nichil amantibus durum nullus labor difficilis
amemus et nos Christum et facile videbitur
omne difficile. Ieronimus in quodam sermone
v Felix conscientia illa in cuius corde per
amorem Christi qui est sapientia castitas pruden
cia atque iusticia. Malus alius incitatur
amor nec ad iocunditatem hominis aliquem
suspirat nec videre desiderat quem cum
viderit noluit dimittere. Ieronimus in epistola
x ad Demetriadem virginem. Crebra
munuscula et sudariola et fasciolas et
vestes ori applicatas et ablatas ac

ab degustatos cibos blandasque et dulces
litteras sanctus amor non habet. Ieronimus in epistola
aa ad Nepotianum. Tunc plenius in dei
dilectione perficimur cum in consortio dilectionis
gremio proximi caritate lactamur.
Gregorius v libro moralium. Solent nonnulli
ab inprimis deum diligere in adversis minimus
amare. Gregorius v libro moralium. Amanti
ac deum dilatio importuna ut ea dilatio amoris
desiderio merito retribucione augeatur. Gregorius
ad moralium. Tanto quisque a superno a
more disiungitur quanto inferius delectatur
nunquam amor dei ociosus est operatur
magna si est si autem operari renuit amor
ac non est. Gregorius in omelia. Tantum quisque
pietate proximi quantum amat deum et cum amat
pietatem se despicit amare despicit et tollere.
af Gregorius super Ezechielem. Ille in amore dei maior
est qui ad eius amorem plurimos trahit.
Gregorius in omelia. Caritas iam nomine
ag tu verum videat iam sublatum dominum
incarnatum quod est post illum inclinat illum
videre desiderat se amare sed apparere non
possit quam arcus amoris intencionem multi
plicat inquisicionibus. Gregorius in omelia
ah maria stabit ad monumentum. Opidior
quem querit quem ploras interrogatur causa eius
dolor ut augeatur desiderium querentis
quibus cum nominaret quem quererit in amore
eius ardencius estuaret. Gregorius ibidem
ai Vehemens clandestinum estuans cordis amor
notus est quod fecit ut agimus et hoc non
estimamus plerumque cum agatur a proximo et
minus detestabile esse videatur. Gregorius super
Ezechielem omelia 10. Vis amoris habet
ak agere solet contra eum ut quod semper ipse cogitat
nullum alium credat ignorare. Gregorius omelia
primo super evangelia super illud Domine si sustulisti eum
al Unusquisque quisque amat in terra ad magis
regimen appropinquat in terra tamen non quamvis non
amorem negligit in terra ingredi recusat
am Gregorius super Ezechielem. Amoris nostri etiam
proximi plus bona opera loquantur quam
lingua ut in ipso bono opere proximus
se videat et ea non tamen possimus

Cuius super eget Ve non habet super terram quod amet qui. Bernardus celeste in veritate ye
gnavit

proximum volumus operari deo cum predictis dilecta
an corde sufficiunt. Gregorius ibidem. Per amorem dei amor proximi gignitur. Et per amorem proximi amor dei nutritur. Sed qui amorem proximi negligit profecto deum diligere nescit. Et tunc plenius in dei dilectione proficimus si in eius dilectionis gremio prius proximi caritate lactamur. Gregorius in quadam omelia super evangelia.
ao Non enim putat esse spiritus sive ubi animat quam amat. Nisi forte magis putetur esse intus quam extra. Sed tamen qui quos sponte et alacri fatetur voluntate. Bernardus de precepto et dispensatione.
ap De dispensatione. Anima que sic amat et longanimis et habes longitudinem dilata amore tuum usque ad inimicos et latitudine amor tuum usque ad omnem sublimitatem timoris tenes. Esto in omni sublimitate timoratus sublime et profundum profundum apprehen-
disti. Bernardus de consideratione. Copia
per deus et vult amari non solum dulciter sed et sapienter aliquem facilime zelo tuo sicut illudet
error si scientiam negligitis. Non enim est talium hostium machinamentum efficacius ad tollendam de corde dilectionem quam si efficere possit ut incaute et non cum ratione ambulet. Bernardus
ar super Cantica sermo xxxx. Dilexit nos deus dulciter sapienter fortiter. Dulciter quidem
quod carnem induit sapienter quod cum culpa caruit fortiter quod mortem sustinuit. Disce
christiane a Christo quemadmodum diligas Christum. Disce amare dulciter illecte prudenter
capi. Disce amare dulciter illecte prudenter non decepte fortiter ne compulsi desistamus
as Bernardus super Cantica sermone xx. Toto corde tota anima tota virtute diligere per omne
quod blanditur de carne quod vel aliena suavis sit carnis Christi amori non paveat.
at Bernardus ibidem. Magna res amor si ad suum redeat principium si sue ori gini redditur si refusus suo fonti semper
quod ea sumat unde iugiter fluat. Bernardus
av ibidem super Cantica. Non potest capere istum eloquium obsequium frigidum pectus quod enim grece loquentem intelliget qui grecum non novit vel latine loquentem qui latinus non est et ita de ceteris. Ut
lingua amoris et qui non amat

barbara erit et erat inquam sicut obsurdabit et tintinabulum tinnieus. Bernardus in quodam
ax sermone. Omnium sancti amoris sua dulcia capiunt glorie laqueos furant principes delectantur, nodos fortes frangit prudentes cruciat. Officium amoris est quod omnis sermonis tam morum puritas affectionum sublimitas intellectuum desideriorum sanctitas operum claritas virtutum fecunditas fecunditas meritorum dignitas premiorum sublimitas. Bernardus in
ay libro de diligendo deum. Prior deus dilexit nos tantus tam gratis tantillos
ba et tales. Bernardus ibidem. Vultis a me querere quo diligendus sit deus et ego dico causa diligendi deum deus, modus sine modo diligere ob duplicem causam. Dico deum propter se diligendum vel quia nihil iustius vel quia nihil fructuosius diligi potest. Bernardus in libro de amore dei.
bc Nemo amatorem tamaliter etiam si sit super modum insaniens ita concardescit ut in amore dilecte sue quemadmodum deus effundit in amorem animarum vestrarum bonus super id erat deus dilexit mundum.
bd Amor est dulcedo saporis intimi et quanto ardentius amat tanto suavius gustat sinceris quos inguimur amor sit gaudium spei quia ubi sit amor ibi est spes ubi gaudium. Richardus de sancto victore
be per amor vitium amat in vite meditat per vitate vetat cum vitate opera consummat
bf Beda super Lucam. Optimum quod reparat homines cum illorum amor mundi multo amplius tamen erat cum talat amor sui virtus nichil super omnia tuffiget et penetrat cor hominis et exsequitur de se.
Dicam ego amor dei unde per illa vox fulcite me floribus stipate me malis per penis quia amore langueo. Beda
bg super Cantica. In vis purgari opere a viciis in spiritu predicatis ardere in te igne divini amoris si dulcedine divini amoris ipse gustaveris de temporali dulcedine non rideabis. Fabius
bh in quodam sermone. Amor divinus per ignibus lux mel vinum sal ignibus

quod in meditatione mentem purificans a sordibus vitiorum ... super quod in oratione mentem irradians claritate virtutum vel est in gratiarum actione mentem dulcorans dulcedine divinorum beneficiorum. Unum quod in contemplatione mentem inebrians suavi et iocunda dulcedine delectatione solum quod in eterna beatitudine mentem clarificans serenissime luce et suavissime calore mentem consolans in ineffabili gaudio et perhenni iubilatione beans. Isidorus.
bi Cum vult bona dilectorum que gustare proprium
est facit suaviter amare quia proprius amor. Basilius in exameron. Thezaurus
bk in destructibilis quod amor divinus cuius qui
quod dives quod est quo quisque caret pauper
est Basilius ibidem. Unguentum suave
bl et optimum quod amor summi boni quo
pestes mentis sanatur et corda sua
illuminantur ibidem. Nil durum nil
bm amanti nil grave nil letale computat
amor gravius vero quod sciunt que
vulnera que pena que mortis amori
prevalent separare dilectum amor inex-
tricabilis est lorica respuit iacula
gladium contemnit periculis insultat mor-
tem irridet si amor quod vincit omnia
bn pe. ra in quodam sermone. Ama ergo
o homo deum ama totum ut possis omnia
sine labore vincere et dolore. Perita tamen
militie solet delectari conflictu quod amore
solo de cunctis certaminibus reportare victoriam
pe. ra. super id Diliges dominum deum tuum ex
bo amare sic magis tamen non liceat desine
Seneca in libro de moribus. Omnes pariter
bp tem si quis ... sine aliud scit amans
natus nulla mente sibi ... ignibus
amas quod cupiat scit quod sapiat non
bq videt amas quod suppeditat vigilans
sopiat amor extorqueri non potest
et labi potest ab amate lacrimis vendi
mas iracundia amari minimi fructus
est cum sermo amoris causa causa
solitudinis Seneca in proverbiis. Vide
amicicia a c p bb br. Eucharistia c. corre-
ctio. Dilectio. Curiositas. Timor
vox. et a

Angelus

Spiritualiter sunt angeli angelica celorum super
puri ... et inde procedit illud
quod scit dicit. Intuentur omni legem sine
legere et ... intellecta sine scriptura sine
sillabis sine strepitu sermonum semper et
stantes intuentur angeli ... multo quod
illa faciunt quod dicit est scit. Augustinus super
b id po. Dracone dicit quem formasti. Utique
noscunt angeli scilicet docti de deo cuius
veritatis eterna contemplatione beati sunt quanti
sint supplementum de genere humano inte-
gritatis illius civitatis expectat Augustinus
c in Enchiridion. Magna dignitas
animarum ut unaqueque habeat ab ortu na-
tivitatis in custodia sui angelum deputatum.
d Ieronimus. Superna illa civitas ex angelis
et hominibus constat ad quam tantum credimus
humanum genus ascendere quantos illic
contingit electos angelos remansisse sicut
scriptum est statuit terminos gentium iuxta
numerum angelorum dei Gregorius omelia xxxiiii
e super evva. Hominem in quantum sufficit
in tantum sui assumptionem renovat
sic exortat exhortatur ad bene operandum
... vel supplicando
... invitat eum ... annunciatorum
nuper ... profecto angeli ostendit Gregorius omelia
ff in super evva. Cum prima capiunt sicut
eadem prima annunciatione pro ... non
desistunt isti in angelorum numerum censentur qui
secretorum celestium summa capere prevalent
et nunciare ... non desistunt isti in
archangelorum numerum deputantur
qui amados ardent et loquendo alios
accendunt isti seraphim dicuntur Gregorius
g in quadam omelia. Angeli cum ad
vos veniunt sic exterius implent ministerium
ut tamen interna desint intimis per con-
templationem et mittitur igitur et assistunt
quia etsi circumscriptus est angelicus spiritus
summus tamen spiritus ipse qui est deus non
circumscriptus non est angelus itaque et missi
ante ipsum qui aliquo licet missi veniat
intra currunt Gregorius in omelia ibidem
h In hoc quod vita angelica a vita nostra ...
districta quod nos et loco circumscriptionum et

et cecitas ignorancie claritatis ignorancia
contaminentur angelorum non spiritus quidem loco
circumscribuntur sed tamen corpore sic longe super nos
incomparabiliter dilatantur interius et exterius
sciendo districti sunt quia ipsum fontem sciencie
contemplantur quid enim de hiis que scienda
sunt nesciunt qui scientem omnia sciunt Gregorius
in 2o libro moralium. Nouem esse angelorum
i ordines testantur sacra eloquia scimus scilicet
scilicet angelos archangelos virtutes dominaciones
potestates principatus thronos cherubim atque
k seraphim Gregorius in omelia. Angelorum
vocabulum nomen est officii non nature
sancti illi celestis patrie spiritus semper sunt
spiritus sed semper vocari angeli nequaquam
possunt quia solum vocati sunt angeli cum per eos
aliqua nunciantur Gregorius post. Qui facit an-
gelos suos spiritus. Hii ergo qui minima nun-
ciant angeli, qui summa nunciant
archangeli vocantur. Greca enim lin-
gwa angeli nuncii archangeli summi
nuncii vocantur. Et ideo privatis nominibus
censentur Michael Gabriel Raphael ut
signetur per vocabula quid in operacione
valeant Gregorius in omelia. Erat assistentes [?]
p tremit angelus adorari ab humana natura quam
videt a deo sublimatam Gregorius ibidem
q Simus devoti simus grati tantis custo-
dibus redamemus eos honoremus quantum possumus quan-
tum debemus affectuose in deo angelos eius
tamquam futuros aliquando coheredes nostros in-
terim actores et tutores a patre positos
et prepositos nobis cum adhuc parvuli sub
tutoribus et actoribus simus Bernardus in sermone
de angelis. Quociens ergo gravissima cernitur
r urgere temptacio et tribulacio vehemens
imminere invoca custodem tuum ductorem
tuum adiutorem tuum in opportunitatibus tuis
in tribulacione non dormitat neque
dormiet et si quando ad tempus dissimulat Bernardus
o ibidem. Ve nobis si quando provocati
sancti angeli peccatis et negligenciis nostris
indignos nos iudicaverint presencia et
visitacione sua et quorum presencia protegere
nos et repellere poterat inimicum ipsi
tamen [?] facultatem
dignacionis angelice tanta [?] pro nobis
carnis offensa et insuper [?]
quibus eos novimus oblectari sicut aut placent
eis que in nobis inveniunt delectantur utpote
sobrietas castitas paupertas voluntaria
crebri in celum gemitus et super hec omnia
unitatem et pacem a nobis exigunt Bernardus ibidem
p Benignus est deus qui non est contentus
nostra fragilitate murorum sed ipsis hominibus
custodibus angelicam custodiam supponit
q Bernardus ibidem. Cum quando si vis hanc
ministerium angelorum fuge consolaciones
seculi et temptacionibus resiste dyaboli. Bernardus
super 1o psalmo accessissent angeli etc.
r Angelis suis mandavit. Quantam tibi
debet hoc verbum reverenciam inferre afferre
devocionem conferre fiduciam reverenciam pro presencia
devocionem pro benevolencia fiduciam pro custodia
Caute ergo ambula ubi sunt angeli
ut custodiant te in omnibus viis tuis Bernardus
s ibidem. In quovis diversorio in quovis
angulo reverenciam exhibe tuo angelo
ne audeas illo presente quod me vidente
non auderes adsunt igitur tibi non solum
tecum sed etiam pro te adsunt ut
protegant adsunt ut prosint ibidem
t Credimus angelos sanctos assistere orantibus
offerre deo vota precesque hominum si sine de-
ceptione levari puras manus conspexe-
v rint ibidem. Angelus est substancia intellectu-
alis semper mobilis arbitrio libera incor-
porea deo ministrans gracia non natura immor-
talitatem suscipiens cuius speciem et ter-
minum solus qui creator cognovit Damascenus
x libro 2o capitulo 3o. Boni angeli administratores
humane salutis deputati sunt ut curas
administrent mundi et regna regant
omnia iussu dei Ysidorus de summo bono
y Angeli gentes prepositos angelos habere
credunt omnes homines angelos habere probantur
ab ibidem. Natura angelorum mutabilis est
quia inest illis mutabilitas in natura sed facit
eos incorruptos caritas sempiterna Ysidorus
ac ibidem. Angeli sunt natura mutabiles
condicione sed sua contemplacione immutabiles
enim impassibiles facte sunt ipse eterni et
ad beatitudine perpetua ibidem. Non est uni-
cuique [?] etiam minimus qui sunt in

Creatura dei angelus bonus angelus dei
qui regat qui moneat qui gubernet
qui pro actibus nostris corrigendis et mercedibus
tribus compescendis cotidie videat facie
patris qui in celis est Origenes super leviticum
amorum omelia homelia. Agunt angeli dei
festum letantes super hiis qui resurgentes
resurgentes contraria demonum demoniorum
propter contraria aliorum angelorum festinat facere
contrarios Origenes ibidem omelia homelia
libri tercio de doubt.

Anima

a Anima sancta evigila et surge qua in terris
victus caritatis que omnia sustinet dum tu
multa vestigia considera quot milia
martirum tortores fecerunt dura tibi tulerunt
virgines tulerunt martires tulerunt
pueri et puelle et adhuc times anima
querit te que vera vita est et vita vera
non cernas vitam non fallens vita non deficiens. Vera in exemplo vitam in promissis
et vita in premiis Augustinus de doctrina christiana
b Hec anima audaci que seruit si aliter necesse
esset se aliquod melius dicturam visa et
visa in terrenum et in lata et in benevolencia
et domina sunt anima et tu solus requiescis
et cetera. adde Augustinus libro 10 confessionum
c Quid est quod velis quod malum dicis in
mulier animo non uxorem non filium nec filiam
nec suum non aut ancillam non tunicam postremo
nec sumo non caligam et tu vis malam vitam
sumo non caligam et tu vis mala vitam
sive rogo te prepone animam tuam caligetur
tue Augustinus in quodam sermone
d Anima est sola creata in(?) incorporea im-
mortalis deo simillima ymaginem dei
creatorum sui Augustinus in libro de diffinicione ani-
e mam. Et quedam sola rationis particeps re-
gendo corpori actione accommodata Augustinus
de quantitate anime. Quod deus omnes
ff creaturas sic anima omnes creaturas corporalem
nec dignitate precellit omnis aut anima
aut Christi sponsa aut dyaboli adultera Augustinus
super Ioannem ad litteram. Felix anima
g cuius deo pietas respicit humilitas sub-
icit prima adiuvat obediencia condu-
cit paciencia perducit devocio introducit
caritas unit Augustinus de spiritu et anima
h Hec est anima ut vita sola que aliter et pascitur
et gubernatur nec quicquam est a deo quod unice
sibi faciat venerabilem animam quam eloquium
dei Ambrosius super Lucam. Eloquium enim verbi
i dei creat animam. Cum magne mortis est et
a morte cum carne tamen quam mori
tua quanti est morti a morte liberare animam
in celestis patria sine fine victuram Gregorius omelia
k Quoniam si se attenderit anima si vigilanter
attendit in ipsius diem dei invenit et
que diligunt et cibus potencia eius corpus quod
dilectione cognoscit quorum animam diffinit
et per que prius tendit per hec communia re-
l notatur Gregorius super moralia. Tres
vitales spiritus creavit omnipotens deus unum qui
carne non tegitur alium qui carne tegitur
sed non cum carne moritur et tercium qui carne
tegitur et cum carne moritur primus angelorum
secundus hominum tercius brutorum animalium Gregorius in libro
dyalogorum. Ad ymaginem quippe
m dei facta est anima vel lib ceteris omnibus
occupari potest repleri omnino non potest capare
cum dei quidquid deo minus est non implebit
Bernardus in sermone de dedicacione. Est celum
n anima sancta habens solem intellectum lunam
fidem astra virtutes ut dicitur sol iusticie
zelus autem fervens caritas et luna con-
tinencia Bernardus super Cantica. Anime dis-
o creti diebus festinus occurrit celestis con-
diciones virgines operibus deditum animam
recreat fatigata consuetudinem reficit arida
impinguat tenebrosa obliterat scrupulis
inmunditiam ibidem. Paupertate mun-
p dicie fletu renovatur anima sibi deo quedam
et ymago extitit omnia ipsa complectens
de paupertate futura metum mansuetudine
sibi propria venditat luctu prime peccata
quos irrumpat Bernardus ibidem. Est igitur
q vel anime cultura consistens primitas capita
bene tranquillitas optorum securitas ut in hoc
interim deo strato dormiat dilecta et feli-
citer requiescat hec est anime suavissima
et salubriore saluberrima requies contra
immunda quies secundum Bernardus sermone. Capitulo
r Adversus stabilitatis tres esse statuas animarum
primum in corpore corporalia secundum sine corpore
fo

Simon de Cassia li 6 c 1 super 1a vbo non habere unde reponid ubi ... hic ||
In ultio creatura fuit alicui inventum non inveniuntur in secla sed anima
affectum suum ex semet ipsa perpendet ut ex hac mundi nobis esset impressio
in hominibus latentibus.

tem in corpore tamen glorificato Bernardus in medi-
tacione secundum in regno celi in beatitudine
consummata Bernardus in sermone Cene Quid
miramini quia tamen victo corpore gaudet anima
Bernardus super Cantica sermone primo. Cara
ista ista anima curiosa dei non cessat in
quirere scilicet misteria et mediari et locum secretorum
glorie sponsi scilicet vias in qua ambulet
cautelam qua ambulat et mansione ad
ambulat ut de fora inspecta sit formosa
et meditorum notitia cautata de desiderio
prius sed glorie sponsi castam longissimus
dicit sponsam pulcram eruditam et
castam professus est in omni anima habet cum
congruentis atque expressione generis videbitur
ut geminis sed et exulta exultacione in deo
nouit sed proximorum utilitatibus potest sit
conveniens placeat deo tanto sibi utilis sinus
Bernardus super cantica. Cadit asinus qui se
sublevat et mihi erit cadit anima et non est
qui manum apponat Bernardus ibidem. O
anima insignita dei ymagine decorata
similitudine desponsata in fide dotata in
spiritu redempta sanguine deputata cum
angelis capax beatitudinis heres bonitatis
racionis particeps quid tibi cum carne unde
calinis sterquilinium inveniste Bernardus in
meditacionibus et Hugo in libro de anima
n Si anima negligam corpus non possum salvare
tamen quia non comparatur anima pro corpore sed corpus pro
anima seruit et quia ergo quod primum est negligit
et quod minimus est id recolit utrumque corrumpit
qui non ordine servat et ideo perit qui colit
carnem si negligat quod sequitur est pro primo
salute salvabit carnem secundum Cassiodorus de nobis
de reparacione lapsi. Anima dum vivificat
3 corpus anima est dum vult animus est dum scit
mens est dum recolit memoria est dum recte
iudicat racio est dum spirat spiritus est
dum aliqua sentit sensus est Isidorus xijo Ethimologiarum
b O homo quid miraris siderum altitudinem
et profunditatem maris animi tui abyssum
intra te mirare si potes Isidorus de libro
primo de summo bono. O anima mea
egredere quid dubitas egredere quid times

ad hoc animus corpus fruimini et delectamini mor-
tem timens Sanctus Hylarius. Sic colona
est ad mentis intuitu ymaginalia quedam
ae reputacio pectorum Tullius dicit Cuju-
stat et cordium est ad quod non tenens
strupit dedit tibi ea quo si non de se re-
pulsus pari deo consurgentes pari ante deo
te petenda non faciet deus unde est fa-
ma non faciet vel ostentacio cum nemo
nomini deum. licet multa male de illo
istruit et impinxit non turba fuerit
lectica tua portantium deus ille maxi-
mus potentissimus qui ipse velit omnia vel for-
ma quedam et voluit te bene facere sunt
michi hoc corpus non patitur vetustate obruit
quid ergo animus fuerit vel vetus bonus ma-
gnus quid aliud nocet vocatis ... qua
deum in corpore quando hospitatur hic ang
tamen in equitum romanum quam in libertinum
quam in servum potest cadere Seneca xxxi epistola
af Cuiusque animum vocant immanem sua
ea erit aut ille ea angustia et custodia
esse plena sed vita sua deserit pro magis
at levis in cogitacionibus elevatis eminet
ag Seneca lxxxv epistola. In supernali loco
stat animus qui omnia descendit inexpu-
gnabilis qui cum multis magnus latissimus
cum fortuna non tulit iniquum maior est
qua vbi alicui deposuit disposuit et
fecit sibi parem vel timendo dimicans
vel contemptiendo Seneca lxxxx epistola
ah Nichil magnum est in rebus humanis nisi
animus magna despiciens Seneca ibidem
ai Quemadmodum in corporibus magne sunt
dissimilitudines sic in animis maiores sunt
morum varietates ita plerumque dissimilis ...
corporum dissimilitudines sequuntur animorum Tullius
de naturalibus questionibus Vbi abusio bonum
... et angelis ... ...
... ab ... ...
ut ingenium ... ... mores ... a
parentibus ... ...

Antichristus

a Alligacio diaboli est non permitti exercere totam
temptacionem qua potest vel ex fraudulentia
que ex se permittitur in tanta longo

ipse et tanta infirmitate multorum plectetur
tales quales deus in ipso regno non vult et
fideles durari ut ne credant impedi-
ret quo nec faciet alligatus est tunc autem
solvetur quando et breve tempus erit nam tribus
annis et sex mensibus legitur sathanas
totis suis viribus seviturus Augustinus de
civitate dei capitulo viii. Gentes iste
b quas appellat gog et magog non sic
sunt accipiende tamquam sint aliqui
in aliqua parte terrarum barbari constituti
sive quas quidam suspicantur Getas
et Massagetas propter litteras horum nominum
primas toto namque orbe terrarum significatas
sunt isti esse cum dictum est nationes
que sunt in quatuor angulis terre subiecit
dixit esse gog tectum magog de tecto
tamquam domus et ipse qui procedit de
domo gentes ergo sunt in quibus dyabolum
antea intelligimus inclusum et ipse
de illis quodammodo sese efferens ut ille
sint tectum ipse de tecto si autem utrumque
referamus ad gentes et tectum ipse sunt
quia nunc in eis dyabolus includitur
et de tecto ipse erunt quando in apertum
odium de operto erumpent Augustinus
xx de civitate dei capitulo xi. Mille
autem duobus modis possunt quantum mihi occur-
rit intelligi aut quia in ultimis annis
mille ista res agitur in sexto annorum mille-
nario tamquam sexto die cuius nunc spa-
cia posteriora volvuntur secuturo ~~ut huius~~
millenarii deinde sabbato quod
non habet vesperam scilicet requiem sanctorum que
non habet finem ut huius millenarii tam-
quam diei novissima parte que re-
manebat usque ad terminum seculi mille
annos appellaverit aut certe mille
annos pro annis omnibus huius seculi posuit
ut perfecto numero notaretur ipsa temporis pleni-
tudo millenarius quippe denarii numeri
quadratum solidum reddit scilicet decies de-
cies Augustinus ibidem capitulo vii. Porro
autem mille pro ipsa universitate aliquando
ponitur quale est illud quod in psalmo
legitur memor fuit in seculum verbi
quod mandavit in mille generationes

e et in eodem ibidem capitulo viii. Dyaboli
custodia per annos mille intelligimus
annos suos omnes quoniam per hos totum dixit
ac si ipsis pluralitatibus fruendo sicut ad
quadrivium annis in xvi huius operis vol-
umine disputavi qui plus aliqui credunt
et hic cccc sit interpretati Augustinus ibidem xix
ff Tunc sit causa dilationis eius ut reve-
letur in tempore suo satis aperte fatetur dicens Et
hunc et ideo nos qui nescimus quod illi
sciebant pervenire cum labore ad id quod sensit
apostolus cupimus nec valemus presertim quia
et illa que addidit hunc sensum faciunt
obscuriorem iam enim misterium operatur
iniquitatis tantum qui modo tenet teneat
donec de medio fiat et tunc revelabitur
iniquus ego prorsus quid dixerit me
fateor ignorare suspiciones tamen hominum
quas vel audire vel legere potui non
tacebo Augustinus ibidem capitulo xix. Non
g absurde quod ait apostolus de ipso romano
imperio creditur dictum tamquam dice-
retur tantum qui modo imperat imperet do-
nec de medio fiat hoc est donec
de medio tollatur misterium iniquitatis
quod nunc occultum est alius ergo sit alius
sed apostoli obscura verba coniectantur
quod tamen ipsum dixisse non dubium
est non veniet ad vivos et mortuos
iudicandos christus nisi prior venerit ad
seducendos in anima mortuos adversarius
eius quamvis in quo dei templo
sessurus sit incertum est utrum in illa
ruina templi quod a salomone
rege constructum est an in ecclesia Augustinus
libro de civitate xx in xxix capitulo. Per He-
h liam autem adventum iudicis salvatoris
non immerito speratur esse venturus qui etiam
nunc vivere non immerito creditur. Curru
namque igneo raptus est de rebus humanis
quod evidentissime scriptura sacra testatur
cum venerit ergo exponendo legem spiritua-
liter quam nunc iudei carnaliter sapiunt
convertet cor patris ad filium id est corda
patrum ad filios cum intelligentiam
patrum perducet ad intelligentiam filiorum
Augustinus libro xx de civitate dei
capitulo xxix.

In iudicio vel circa iudicium hec res didi-
cimus esse venturas ad Helyam Tesbiten
tesbiten fidem fidem iudeorum antichristum
persecuturum Christum venturum et iudicaturum
mortuorum resurrectionem bonorum malorumque
diremptionem mundi conflagrationem eiusdem-
que renovationem que omnia quidem ventura
esse credenda sunt sed quibus modis et quo
ordine veniant magis tunc docebit rerum
experientia quam nunc ad perfectum hominum
intelligentia valet consequi existimo tamen
eo quo a me commemorata sunt ordine
esse ventura Augustinus libro xx de civita-
k te dei c. xxx et ultimo. Nam de salvato-
ris adventu qui expectatur in fine tempo-
ra dimittere non audeo ut aliqui exposito-
rum aliqui expositorum de hac re iam dixerunt
existimo posuisse sed id potius principale
vel posuisse quod ipse dominus ait nemo potest
cognoscere tempora vel momenta que pater in
posuit in sua potestate. Augustinus in 2a epistola
l ad Hesychium. Qui tenet teneat do-
nec de medio fiat et tunc revelabitur ille
iniquus quem dominus Ihesus Christus interfi-
ciet spiritu oris sui docet nos Antichristum
manifeste futurum sed quod ipsum videtur aliquibus
evidentiorem significationem tetigisse
interficiendi spiritu oris domini nostri Ihesu
Christi sed quantum temporis id tempus erit ut saltem
abstinere loquitur sed Augustinus secunda ad Hesychium
m Non prius veniet Christus quam regnum ro-
manum defectum fiat et appareat Antichristus
qui sanctos interficiat reddita libertate ro-
manis sub suo tamen nomine. Ambro-
sius super 2a ad Thessalonicenses. Non nisi venerit
n discessio primum. Beatus qui interfecto Antichristo
dies super mille ducentos nonaginta xlv prestolatur
quibus et dominus et salvator in maie-
state sua venturus est. Quare autem post
interfectionem Antichristi xlv dierum silentium sit
divine scientie est nisi forte dicamus quod dila-
to regno sanctorum patientia comprobatur. Ie-
ronimus super Danielem. Omnis qui
expectat et venit usque ad dies mille
o trecentos xxxv. Antequam Antichristus

appareat virtutes ab ecclesia et signa cessa-
bunt quibus tam quasi abiectionem per signa
audacius ob hoc cum vilius cessabunt
sed Antichristo ab ecclesia miracula et virtutes
ut per hoc sanctorum clarescat patientia et reproborum
qui scandalizabuntur levitas ostendatur
et persequentium audacia ferocior efficiatur.
Isidorus libro 1o de summo bono capitulo xxv
Antichristi multa membra processerunt et p
precedente actionibus iniquo caput ipsum pre-
venerunt sicut apostolus Simon qui iam
iniquitatis misterium operari illud affir-
mat etiam [illegible]. Isidorus
ibidem c. xxvi. Tam inde facturus q
sed prodigia et signa dum veniet Antichristus
ut etiam electos quosdam cordis [illegible]
scrupulum quod cito convertet et rumpet in-
illustratio per que sua sunt sicut in decep-
tione reproborum et electorum probatione
eadem fieri prodigia. Isidorus ibidem. Gra-
vius tunc contra ecclesiam desaeviat syna- r
goga quam in ipso salvatoris adventu
christianos est persecuta. Dum in martires
dyabolus iam extiterit magne crudelitatis
etiam ligatus crudelior tunc erit sub Antichristi
temporibus quando etiam erit solutus nam si ligatus
tanta facere potuit quanta solutus fa-
ciat. Isidorus ibidem. Multo breve temporis
videntur sibi restare dyabolus damnantur s
tanto in magna persecutione ira movebitur
divina iustitia permittitur ut glorificentur
iusti et scandalizentur iniqui et ut dyabolo
prestat durior damnationis sua. Isi-
dorus viii ethimologiarum. Antichristus templum t
Ierosolimis reparare et omnes veteris legis
cerimonias restaurare temptabit. Isido-
rus viii ethimologiarum. In completione v
Romani regni veniet sed scilicet consummationem
Isidorus libro primo. Nascetur autem x
Antichristus in Babilone de tribu Dan
iuxta quod Iacob ait: Efficiatur Dan
coluber in via cerastes in semita. Et
et tunc veniet Ierosolima circumcidet se

Judeis Ezechielis capitulo xlo. Ierusalem nimis ut dicitur Lucas 21 cum Roma
diceretur gens haberet consiliis ad eum omnes
iudei et reedificabunt templum a roma
nis destructum sedebitque ibi dicens se
esse deum. Haymo in glosa super 2o ad The
ssalonicenses 2 c. Vide adventus E

Apostoli

a Currunt utrique ad metam martirii pro
venerunt ad coronam non quidem eodem
tempore cursum sed eodem anni redeunte occur
sum. Unum enim sint in corpore passione dum
iunctas est sicut in uno die sit gemina
festivitas. Augustinus in sermone Petri et Pauli

b Unus sunt iam depressi aut de humilitate
generis aut de magnitudine cius tamen
videat sit in luto fons celesti gratie fontem
et ut piscatorem apostolis coequaret regibus
proponet et piscatorem apostolis coequaret
Ille enim pauperem curat sua alimenta
cottidianum victus querit in pellago
factus est divitis in Christo cui reges et
nationes famulantur in seculo. Paulus
non dum urget gladio sectorum fidei suscepte
pit ingenium et magnis factus est generari
forma martirum formido demonum
indultor cum in fontibus etiam Augustinus
ubidem c. Dedit deus posse potestatem

c apostolis super naturam ut eam mutarent
super demones ne nos cruciarent super
elementa ut ipsa minutarent super
mortem ut eam contempnerent super an
gelos ut corpus domini consecrarent Hec
enim potestas data est corum successoribus
scilicet illud apostoli, ipso die qui potestatem
claudendi celum et convertendi aquam
in sanguinem. Augustinus in sermone de apostolis

d Et pauperrimus et imperitissimus et abiec
tissimus multiplicantur nobilitati sub
limantur copiosissimi a gratia clarissima
arcentorum ingenia cultissima eloqua
doctorum acrorum et facundorum. Augustinus
scilicet epistula ad volusianum

e Et pauperrimus et imperitissimus et abiec

E Apponit chrisus petrum et andream et alios
per quos operatus est salutem in medio
terre non de foro iustinian sed de simp
licitate piscatoria legitur assumpsisse. Sensus est
enim sapientia hominum indi et legum doctio
sa loquacitas. Elegit enim non reges non
senatores non philosophos sed plebeios pauperes
indoctos piscatores. Indeditos laborat
libri discipulis sine quibus ista non erudi
tos loyca non retorica inflatos piscatores
expertis et retibus fidei paucissimos
misit latique ita quod omni gentes tam multos
pisces et tanto mirabiliores quanto rari
ores. Ecce iam ipsos philosophos cepit. Augustinus in
f sermone de apostolis. Petrus sepulta
alonge est secutus et in hoc Petrus
nos majorem non admirationem remeandi
quod dominum non reliquit etiam timet
vincit metus non est vera pietas alienum
quod timet fini quod non fugit quod non
sequitur devotionis quod negat obreptionis
qui non lapsus fidei penituit. Ambrosius
super lucam libro 10.
Non sine causa

g pretiosus quod una die uno loco unius
tyranni apostoli tolleravere sententiam una die
passi sunt ut ad Christum pariter pervenirent
uno loco ne alter Roma deesset
et uno loco ut alter roma deesset
sub uno persecutore ut equalis crudelitas
utrumque constringeret. Dies ergo pro merito locus
utique pro gloria persecutor decretus est pro virtute.
Ambrosius in sermone de apostolis Petri et Pau

h Paulus non est inferior Petro quamvis
ille ecclesie fundamentum iste sapiens
architectus sciens vestigia fundare
apostolorum ut Paulus indignus collegio
apostolorum tamen cum non sit constituendus et nulli
secundus. Ambrosius libro iio de spiritu sancto

i Potestatem tribuit deus apostolis ut sicut
quam dampnatur a talibus quamvis
sententiam divina sua corroborari. Sermo
super 10. capitulo. Quadragesimo quodcumque

k l ligamentis super terram etc. Hastatam illu-
stratam mittit ad predicandum ut fidem
credentium non virtute quaqua sed illo
prestita et doctrina dei sibi putaret.
Jeronimus super epistola illud venite post me
l etc. Nemo apostolis pauperior fuit
nemo tam pro deo dedit. Jeronimus in epistola
ad ephesios etc. Paulus transsiluit
m et mare gratia simul atque barbara
omnesque provincias quia sub sole regi-
ones quasi volitans volitans cucurrit
non sine periculo labore. Velud in vacuum
itinera peragens sed piscatores sermone
piscatur [illegible] ubique predicatis urbesque
seminans errores fugavit veritatem
reducens ex hominibus angelos faciens quoniam
ipsos homines quasi ex demonibus
angelos producens. Crisostomus de laudibus
n pauli omelia prima etc. Omnibus quas
flumos nobis genuit paulus ut scilicet
paradisi fontes quatuor sed etiam multo
plures et cottidie fluentes non tantum
irrigantes sed etiam homines ad producen-
dam virtutum germina suscitantes
quibus ergo ad explicandam pauli virtu-
tem sermo sufficiat que lingwa laudibus
eius valebit equalis tu anima
que sunt in omnibus bona etiam una
possideat et ea tutta plene atque
cumulate non solum homines sed etiam quod plus
o est angelorum. Crisostomus ibidem paulus tamen
tamquam cetera columpna angelis terrestris
celestis homo sicud missimus et ignis
ferrum totum effectum perfecto ignis effici-
tur paulus caritate succensus totus
p effectus est caritas. Ibidem Tamquam christus
apostolos quasi sol radios suos quasi
rosa fragrantes odores suos quasi
ignis scintillas suas dispersit ut
sicut sol in radiis apparet sicut
rosa in odoribus suis sicut ignis
in scintillis scintillulis suis apparet

et in illarum virtutibus christi potentia
agnoscatur. Cum enim videbis discipulos
sine instructos non sola sed [illegible]
collaudet fauebat enim christus mirabi-
lia faciebat et discipuli eius [illegible]
mirabilium operatione sed maior fama
virtutum crescebat. Crisostomus super epistola
q Ostendit mi thimothee si vidisses ego
nes consumationis eorum et desperasses
quid tristitia et dolores quibus non
flebit in hora qua precepti sine cogi-
ssimus est in eos ut scilicet petrus crucifige-
retur et paulus decollaretur vidisses quidem
tunc turbas iudeorum et gentilium
t [illegible] eos et conspicientes in faciem
eorum quod ad venientem tribulationem tempore consuma-
tionis eorum ligauit et columpnas
[illegible] atque absque fine fine gemitu
atque ploratu et cum separarentur ab invicem
r fuit paulus ait petro pax tecum fun-
damentum ecclesiarum pastor omnium et agnorum
nostrorum christi et ait petrus ad paulum
vade in pace predicator bonorum me-
diator et dux salutis iustorum. Cum
autem elongassent eos ab invicem
secutus sum magistrum meum non in eodem
loco sine [illegible] occiderunt eos. Dionisius
v in epistola ad tymotheum. Attende
mirabile vide prodigium frater mi tymo-
thee sicut nunc [illegible] in tempore separationis
eorum post mortem eorum vidi eos invicem
manum ad manum intrantes portas
urbis et indutos veste lucis et cum
claritate et vultu ornatos. Dionisius in eadem
epistola. Opito apostolis petrus et paulus
in sopore libri legitur hii sunt viri
inclusi cum plane viri mei sine
quia uiam gestas [illegible] una
pleni scientia misericorditer a deo do-
nati nobis. In crisostomo apostolorum petri et pauli
t Cum quo quo vixi isti ut sibi vixerunt ut
sibi sunt mortui sed etiam quam non fuerit ipsis
mortuus magis autem nobis omnibus
apparet illum quod nobis fuerit eorum vita eorum
doctrina et etiam mors ipsa est cum

in consecratione communicari predicato.
Capiam in passione sua paciam nobis
beati apostoli contulerunt que etiam nobis hodie
~~nobis beati apostoli contulerunt que etiam nobis~~
~~hodie~~ conferre non cessant immo pleni
et saturati eorum fructibus. Bernardus ibidem
x Ignem spiritus sancti quasi vive lucis fonte
ignis apostolos suos perfudit sicut ipsi
per modum vini [illegible] in die tamquam duo
dierum solis radii ac totius lampades
ciuitatis illuminaret et inebriati novo
vino repleat atque ungeret sua corda
sanctorum omnium apostolorum. Leo papa in sermone apostolorum
y Petri et Pauli. Veniente luce diei aff
egritudines alleviantur homines a somno
in quo excitantur aves garriunt bestie
ad latibula sua fugiunt. Sic luce
apostolorum veniente in diebus sunt edificati
incredulos fecundati in operibus bonis
alleviati a peccatis excitati a negligentia
cius avidus ad contemplacionem celestium
arrepti de potestate demonum. Basilius
tractans illud apostoli vos [illegible] ag
z Paulus ultra humana raptus est ad
tercium celum celestia secreta cognovit ut
etiam futurus doctor inter angelos disceret
quod inter homines predicaret. Magister in sermone
ab apostolorum Petri et Pauli. Lucas
quas ad tuum [illegible] sunt caput primum a
direxisti nimia exhortatione vita mo-
ralem continentes nobis vestri sermones
quos [illegible] non puto quod te dicas sed [illegible] b
tanta cum maiestas earum per vero
tantaque generositate ea tollens ut vix
sufficientias putem etates hominum quibus
[illegible] instrui non dicta perfici possent
Seneca epistola prima ad Paulum.
at Confiteor auguste sensibus tuis pro-
motum cum prelato [illegible] ordio ita
vos sunt innuare cum posse ut cum
non hunc imbutus sit taliter [illegible]
cum ego respondi salvum deus [illegible]
innocentium scripta fari. Paulus [illegible] epistola

ad Nunc mi Paule karissime putas ne me
contristari et non luctuosum esse quod innocentia
nostra nostra deinde supplicium sumatur
sed fratrem exponere cum ut verum foro quod
[illegible] dicet inbuta felicitas finem
malis imponat. Seneca [illegible] epistola ad Paulum
ac Nunc mi Paule karissime tu sis vir et
altissimorum omnium montium culmine vis
ita latere ita sum tibi proximus ut alter tuus
deputeris. Nam qui meus tuus apud te
sed locus qui tuus velim ut meus optare
cum esse loci apud nos tu sis Paule apostolus
aff paucos Seneca xij epistola. Allegorice
et enigmatice multa a te colliguntur et
ideo rerum tanta vis et muneris tibi att
ributa certe quoda decoranda est cum
michi concedas velim latinitati more
gerere honestis vocibus speciem adhibere ut quo
si minus concessio digne a te possit esse
perdiri minus cum tam arduas sinas tam
humilibus et quasi mordinatis [illegible] re
sonasse. Seneca xiiij epistola ad Paulum
ag terra tua turba totus orbis mira veni
rat. Qui constat gemina felicitate
tenuisse quando non cum multi ipsi et equa
lem Cassiodorus [illegible] correcto atque cetera

c 2ii
a
Ascensio:—

a Ubi et quomodo sit in celo corpus domini
curiosissimum ~~et super vanum~~ et super vanum
sed quere tamen modo in celo esse credendum
est. Augustinus de fide et symbolo. Corpus
b non ascendit sed levatum sed in celo illo le-
vatum qui ascendit ipse [illegible] descendat
nate qui ascendit ipse omnis quisque descendat
virga modus de morte. Cum autem ascenderet
vestiat se et item ascendat vestitus vete-
ris [illegible] nemo ascendit nisi qui
descendit. Augustinus de agone christiano
c Anno sepultura in passione domini sunt
patefacta horum corpora Christo resurgente
de pulvere sunt suscitata. Debebat enim
sicut ille prius resurgeret deinde illi sicut
ait apostolus Paulus Christus surrexit a mor-
tuis primicie dormiencium sicut in duo-
bus

Surrexisse ita tamen ascendentem etiam ipsi
ascendisse credunt. Aug. in sermone de
d resurrectione. Raptus est dei filius ab
humanitate ad divinitatem et transfiguratione
a passibilitate in resurrectione / a mortalitate
ad patris equalitatem in ascensione. Quanta
quantus fuit descensus de sinu patris ad
patibulum crucis tantus fuit ascensus ascensus
a patibulo crucis usque ad dexteram patris.
Aug. in glo. apoca. xii super illud Raptus
e filius eius ad thronum eius etc. Cum
audis elevatum agnosce militie celestis
obsequium / non auxilium / [illegible] non subsidium
ministerium non adiutorium. Aug. testatus
super illud Elevatus est in celum. [illegible] primo
f dominus [illegible] populus deum naturam humanam
sedentibus (?) portant credentibus celum patere
posse monstravit deum victoriam in celestibus
elevavit victorie mortis quos sequamur
g credit. Aug. Ascensio domini katholice
fidei consummatio fuit ut secundum credimus
et [illegible] [illegible] dicimus etiam in prima
propterea esse [illegible] Aug. in sermone de ascensione
h Nos Christi mors liberavit nos resurrectio
erexit nos Christi ascensio consecravit.
i Aug. ibidem. Resurrectio vero domini spes
nostra est ascensio glorificatio nostra est. Ergo
si recte si fideliter si devote ascensionem
domini celebramus ascendamus cum eo sur-
k sum corda. [illegible] Aug. ibidem. Virtutes
ministrantes ascendentes Christum in ascensione
ad alias virtutes celestes clamant ut
[illegible] domino venienti [illegible] aperiant [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] celestes aditus
venienti domino ut eternalis ingressus pateat
appareant [illegible] ethereae ianue et eternales
eius valve et introibit rex glorie in
celum ut ad dexteram patris interpellat pro
nobis. Ipse cum virtutes angelice novo
miraculo carnem viderunt stupefacte quarunt
ad interrogationem / Quis est iste rex glorie
quibus respondent alie / dominus virtutum / [illegible]

multi fecit esse ipsum humanam non [illegible] fie-
bat humanam naturam super se exaltando
[illegible] super illud ps. Attollite portas principes vestras
l Volens eius saltus cognoscere. De celo venit
in uterum, de utero venit in ~~presepe~~ de presepio
venit in crucem, de cruce venit in sepul-
crum et de sepulcro rediit in celum. Greg.
omel. xxix super [illegible] testatus illud Cant.
m Ecce iste venit saliens in montibus. Salvator
noster qui cum ea carne quam assumpsit
ascendit in celum peregre profectus est quia
locus carnis proprie terra est que quasi
ad peregrina loca deducitur cum in celo
n collocatur. Greg. in omel. Illuc
putabatur populus ubi erat et unde redi-
bat ubi remanebat quia cum per ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ humanitatem ascendit in celum
per divinitatem simul terram pariter continebat
et celum. Greg. in omel. xxix. Oportet
o fratres karissimi ut illuc sequamur corde ubi
eum credimus corpore ascendisse et si ad-
huc hic tenemur infirmitate corporis sequa-
mur eum passibus amoris. Qui heri placi-
dus ascendit terribilis redibit. Greg.
p in omel. In hac solemnitate de-
letum est cirographum nostre dampnationis
mutata est sententia nostre corruptionis, cui
natura cui dictum est terra es et in terram ibis
hodie in celum iuit. Greg. omel. xxix
q Ascendimus duobus modis: meditatione et
oratione / meditatio querit quod desit, docet
oratio ut desit obtineat. Bern. in sermone
r Ascensionis inter diximus esse gradus
prima ad cor scilicet in corde terra deinde corde
secunda super cor. In prima timetur deus in
secunda auditur consiliarius in tertia dis-
[illegible] sponsus. In quarta videtur ut deus
s Bern. super Cant. Domino meo dixit
est sinagoga sede ad dexteram patris in
gloria coequalis in essentia ~~[illegible]~~ consubstantialis in
progenie consimilis maiestate non dispar
eternitate non posterior. Bern. testatus super
id ps. dixit dominus domino meo sede etc.

Natura

t Natura nostra causa paradisus cherubin cu-
stodiebatur hodie super cherubin in summo
honore suscepta est. Et natura nostra deus est
terra est et in terram abiit hodie celum ingreditur et
sine termino super celos regnat. Crisostomus in
v omelia hodierna. Consedit caro verbi et ho-
mo deus et qui homo est in celis est et qui
deus est de celis est ascendit descendens
est qui erat et quod non erat. Hylarius
x de trinitate. Nos sumus hodie paradisi posses-
sionibus firmati sumus est suprema celorum
in Christo penetravimus ampliora recepimus
per gratiam ineffabilem gloriam quam per dyaboli
perdidimus invidiam/ quia nos quos
venenatus hostis de primi habitationis felicitate eiecit
hos sibi filios dei conglutinatos ad patris
dexteram ~~collocavit~~ collocavit. Leo papa
y in sermone hodierno. Nos oportet ut resur-
rectionem et ascensionem xl dies iussisse de-
currerunt/ quia magna confirmata sunt sa-
cramenta/ magna revelata misteria/ in
eis dire mortis aufertur metus/ nec
solum et carnis immortalitas declaratur
in his insufflatio spiritus sancti infunditur
in his beato petro super ceteros dominici
ovilis cura mandatur. Leo papa in sermone
ab quodam. Nemo ascendit in celum nisi
nisi qui descendit de celo/ quia scriptum
non in celum ascendere deputatur/ nisi qui de
celo descendit et est in celo sic unitas fidei
et dilectionis veritate coniugatur/ aperte
intelligitur quod nullo alio ordine nisi per
eum qui de celo descendit in celum ascendere
possit. Beda teste super iohannem. Nemo enim
ac homo est phariseus. Persona vero eius
ponit malicia oppugnare lucentium et
de predictis virtutibus facit gradus quem dicit
in celum. Crisostomus de symbolo teste super. d
escendit ad celos. Ubi resurrectio.
Et contra spiritus b.

Avaricia

a

a Non solum avarus est qui rapit aliena sed
et avarus est qui cupide servat sua. Augustinus

b in quodam sermone. Avarus aurum lucratur
paradisum perdit et aurum acquirit quod capiat capitur
c capitur. Augustinus ibidem. Avarus vir inferno
est similis infernus enim quantoscumque devo-
raverit numquam dicit satis est. Sic et si omnes
thezauri confluxerint in avarum numquam
dicit satis est. Augustinus in epistola ad ...
d Quid est ista aviditas concupiscentie et
ipse belue habent modum nam cum rapiunt
quando esuriunt parcunt non prede tum senserint
saturitatem insatiabilis est sola avaricia
que semper rapit et numquam saciatur
nec deum timet nec homines veretur
nec patri parcit nec matrem cognoscit nec
fratri obtemperat nec amico fidem servat
fidem viduam opprimit pupillum inva-
dit liberos in servitutem revocat testimonia
falsum profert res mortuorum occupantur quasi
illi fatui qui non moriantur quo-
niam est ergo ista insania amittere vitam
appetere mortem acquirere aurum et perdere celum
e Augustinus de verbis domini. Avarus est
vere credendo cum divitiis non videndo
ceterum amat pecuniam vere quia numquam
videbit ceterum possidens ceterum moriturus
est quod possidebit relicturus est
Augustinus in libro de doctrina christiana
ff Avaricia que grece philargiria dicitur
non in solo argento vel nummis unde nomine di-
visse resonat sed in omnibus rebus que
immoderate cupiuntur intelligenda
est ubicumque omnino plus vult quam
quam satis est. Et autem avaricia cupiditas
est. cupiditas non improba voluntas omnium
malorum causa est. Augustinus in libro
primo de libero arbitrio. Avarus est velud
g infernus omnia devorans vellet nullum
hominem esse ut omnia solus possideret
Augustinus in quodam sermone. Cum avaricia
h ad omnia mandata subiectus omnibus malis
demonstratur quia de avaricia omnia
mala oriuntur et peccatorum omnium species
oriuntur. Augustinus de libero arbitrio.

l Avaricia non est vicium auri sed hominis perverse
amantis aurum derelicta iusticia que debuit
k anteponi auro Augustinus de civitate dei. Non
moriens tecum tuum tollere quod tu possis
et hec indigentibus denegare. Esu-
rientium panis est que tu detines
nudorum indumenta que tu includis
miserorum redempcio et absolucio pecunia
a quam tu in terra fodis tantorum sciens
te invadere bona quibus posses prestare
et vobis non sunt bona homines que secum
ferre non possunt. Sola misericordia comes est
defunctorum Ambrosius in quodam sermone.
l Quando non habet avariciam ut capiendo
compleatur sed incitatur sicut exemplum ex-
ponit quanto plura acquisivit Ambrosius
m in libro de interpellacione Iob. Venit
avaricia et dicit argentum et aurum
quod habes servitus peccatum est. Precium tuae
precium possessio quam tenes inveris tua
empcio est Ambrosius super id beati et im-
n maculati. Inflammatur lucro
avaricia non restinguitur quasi gradus
quosdam cupiditas habet et quo plus
ascenderit eo altiora festinat unde sit
gravius ruina lapsuro Ambrosius in
o libro de abel. Pauperiem se inde
timet omnibus divitiis quia sibi deesse
arbitratur quidquid ab aliis possidetur
toto mundo eget cui quod non capit mundo
cupiditatibus ... qui fidelis est
totus mundus divicia est toto mundo
fruitur qui considerans transitoria sua
finiet despiciendi Ibidem. Avaro tam
p deest quod habet quam quod non habet
credenti totus mundus divicia est infi-
deli autem obolo indiget Ieronimus ad
q Paulinum. Nos ardemus avaricia et
contra pecunias disputantes avidi sinum
expandimus et illud quod denegamus
vestibus dicitur nos ingenuis coaptari
potest. Edificat quasi semper victuri
vivimus quasi altera die morituri Ieronimus

r ad rusticum. Cum cetera vicia senescente
homine senescant sola avaricia iuvenescit
s Ieronimus in quadam epistola. Avaro tam
deest quod habet quam quod non habet quia aut
non habita concupiscit ut habeat aut habita
metuit ne amittat et dum in adversis
sperat prospera in prosperis formidat adversa
t Ieronimus ibidem. Nichil aliud est
avarus quam bursa peccatorum et celarium
latronum prospera parentum sibilus hominum
v Ieronimus ibidem. Avaricia lectantor
dicitur in mente sed pravitates peccatorum omnium
patentem producit in operacione Gregorius xv
x libro moralium. Pondus avaricie mentem
quam infestat ita gravem reddit ut ad
appetenda superna attolli non possit.
y Gregorius xiiii libro moralium. Avaricia de-
predatis rebus non extinguitur sed augetur
in morem ignis qui ligna que consumit
accepit et hinc videtur ad momentum
flammam comprimi unde paulo plus cernitur
dilatari Gregorius xv libro moralium.
ab Avarus qui anhelat corrupta congregare
et tunc quasi in quodam ventre venter avari
tunc multa congesserit saciatus arcatur quia
dum anxiatur qualiter acquisita custodiat
ipsa eum sua sacietas angustat mens
avari que post concupiscencia requiem que-
ritat post ea ad custodia gravius la-
ac borat Gregorius xv libro moralium. Omnis
avarus ex poculo sitim multiplicat quia
tunc ea que appetit adeptus fuerit ad
petenda alia amplius anhelat Gregorius
ad in omelia. Demonium habet qui possessus
fit in hoc seculo cum propter divicias et
honores labitur quos postquam consecutus
fuerit tradit se cupiditati ut que avaricia
congregavit cupiditas consumat Gregorius ibidem
ae Post magis mens avari dolore vincitur
ipsa sue concupiscencie fatigacione qualiter
concupita capiat quo consilia blandimenta
consilia ~~terroribus~~ terroribus auferre. Ac
postquam acquisitis rebus ~~per ad~~ pervenerit
ad dependendum alius eum dolore fatigat

ut cum solito timore custodiat quod cum gravi
in labore meminit acquisitum. Sunt enim
insidiatores metuunt atque quod se per [illegible]
quod ipse fecit ab aliis sibi pertimescit. Gregorius
xv libro moralium. Avarus enim ardet
af ista concupiscere et multiplicare quam custodire
et per [illegible] ardebit [illegible] retinere si potenciorem
ciorem videt timet raptorem si inferiorem
suspicatur furorem insidiatoris tanta pati(tur)
quanta pati timet. Gregorius in quadam omelia.
ag Magna per servitutis cordis nil habere concupiscere
[illegible] si ad terrena adhibeat con-
[illegible] inhiat securum tunc tranquillumque esse nulla-
tenus potest quia non aut non habita concu-
piscit ut habeat aut adepta metuit
ne amittat et dum in adversis sperat prospera
in prosperis formidat adversa. Sunt illic
quasi quibusdam fluctibus volvitur ac per
motus [illegible] rerum alternantium mutabiliter
versatur. Si nos semel in appetitione summe
patrie forti stabilitate infigimus [illegible] figere
[illegible] rerum temporalium perturbatione vexatur.
Gregorius super Job xv° moralium super Job
Gregorius super [illegible] ad multitudinem [illegible]. Cum enim
ah Qui [illegible] consideravit et cognoscit sibi
suum quisque [illegible] sufficere [illegible] fortasse
posse sufficere [illegible]
metuit ne in [illegible] vite itinere
[illegible] longa [illegible] desideria [illegible]
[illegible] vita [illegible] nulla portans.
[illegible] Gregorius omelia [illegible]
ai super [illegible]. [illegible] amor [illegible]
longe aut plus torquet [illegible]
fugit usu suo quarum acquisitio [illegible]
[illegible] possessio timoris amissio [illegible]
doloris [illegible] Bernardus in quodam sermone.
ak [illegible] gemitu [illegible]
[illegible] flagella [illegible]
[illegible] morte [illegible] anima in
[illegible] avaricie conflant et [illegible]
in acquisitione [illegible] quesitus et [illegible]
[illegible] suis marsupiis includere [illegible]
[illegible] ceca [illegible] consiliis
[illegible] anima [illegible] emolumento
[illegible] amor [illegible] vorator
[illegible] lucrorum [illegible] [illegible]
[illegible] Bernardus super Cantica.

al Avarus terrena [illegible] fidelis
contempnunt [illegible] possidendo [illegible]
[illegible] iste contempnendo [illegible] a
quomodo [illegible] cordis [illegible]
[illegible] quidam [illegible]
[illegible] sua vendentes et pauperibus dantes
regna celorum pro terrena mutant. [illegible]
agunt aut [illegible] vidit [illegible]
[illegible] quod [illegible] ipse non
fat. non possum inquit [illegible] effecto [illegible]
[illegible] avaricia, non permittit quia [illegible] non
[illegible] sua sunt que possidere videtur
[illegible] [illegible] est si [illegible] tua sunt
[illegible] ad lucra et pro terrenis celestia
commutato si non vales [illegible]
non [illegible] esse [illegible] custodiam non possessorem
am Bernardus super Cantica sermone [illegible]. Avaricia
[illegible] vehitur [illegible] que sunt
pusillanimitas inhumanitas contemptus
[illegible] mortis oblivio [illegible] iuncta [illegible]
[illegible] tenacitas et rapacitas et [illegible]
[illegible] auriga ambobus [illegible] ardor
[illegible] sola [illegible] avaricia [illegible] plures
[illegible] patitur [illegible] Bernardus
super Cantica sermone [illegible]. [illegible]
an [illegible] [illegible] superavit
que apud [illegible] tanta [illegible]
[illegible] constat quod
[illegible] non [illegible] ocultu
quod non [illegible] indigentie sit cognitum
[illegible] super id [illegible] vitio [illegible] accepta
ao [illegible] Cum [illegible] et [illegible]
[illegible] confugit et [illegible] patitur
[illegible] omelia [illegible] super [illegible]. Amicus
ap [illegible] ab amicus [illegible] cum [illegible]
et avarus [illegible] et eo quod sit [illegible]
[illegible] et [illegible] operibus [illegible] Isidorus
in libro [illegible] Cum [illegible] bona [illegible]
aq velit nolit timoris et doloris [illegible]
[illegible] Isidorus de summo bono [illegible].
ar O pestis maligna avaricie semper bonis
[illegible] detestanda quid [illegible] quid
in [illegible] [illegible] tu [illegible]
[illegible] tu [illegible] [illegible]

ab amplexatu precipitasti tu, militibus custo-
dientibus sepulchrum captivasti, unus bone deus
cui omnia pertimescunt obediunt. Fabianus super apostolum.
as Amor pecunie vilis est omnibus affectio et
ira lucri cupida cum perfugio pre[?] non
metuit, stultiz est iusti[?], in 10 corde
vestigium[?] in quo qui avaricia fit. Hieronymus[?]
loco ipsa in quodam sermone. Duo sunt
at que illaqueare solent acquirere, scilicet superbia
et cupiditas, et duo que male fruuntur
acquisitis, gula et luxuria. Duo sunt
qui male possidere volunt, scilicet prodigus et
avarus, unus ut congreget, alter ut
dissipet, et duo que possessa defendunt,
scilicet intemperantia et prudencia mundi. Super
hunc dyalogus[?] claustri[?] etc. Gula primo parentes
av abstulit paradisum. Avaricia cum
aperuit infernum, intemperancia vero ad[?]
tergit mundum. Hugo in 2o libro de claustro anime.
ax Avaricia est que illaqueat retinere et alie-
na concupiscere. Hugo ibidem. Avaricia
est[?] rerum quarumlibet rerum insaciabilis et
inconsulta cupido. Hugo ibidem dicit
ay Avaricia est qua in animo homini dei
ficta pecunia numero omne venerationis
exhibetur, auctoritas [?] [?]
metallorum honorata largiuntur, honores
ad metalli pondera ponderantur, iam
non respicitur si iuvenis quam omnia qui a
[?] ad generalissima
honores singulos tamquam mediator
[?] iam minus patriarcha in-
efficitur qui quondam in archiepiscopatus in-
[?] capite [?] [?] [?]
fastigium [?] in honores hos
archidiaconalibus ad aptandus officiis
alios aliarum prelaturarum dignitatum [?]
gravibus negociis. Alanus de conquestione nature.
ba Quid proderit [?] in [?] [?] i[?]
celorum stellarum syderibus [?] aristotelis
aristotelice [?] dyalectice [?]

gladio amoris [?] distinguens [?]
[?] [?] [?] confundere[?] [?]
sophismata [?] donato in accidencia[?]
congruencia [?] dictiones [?] sapia
omnibus temporibus nullus fructus promittitur stipe-
ndiis nullius fame cum favoris
[?] non extollat ipsa non pecunia honores
titulos et laudes [?] [?] [?]
bb mus ibidem. Multos facit avaricia
[?] [?] indigere indicium [?]
quia ut loco quo quis delinquit puniatur
ut semper indigeat qui semper in-
digencias timet sicut scriptum est
Quod timet [?] veniet super
eum. [?] suos hospites male re-
numerat [?] in [?] igne [?]
in [?] [?] in petra. Petrus
bd [?] in quodam sermone. Multos
redempt cupiditas quam plures perdidit, avaricia
[?] balaam asella redarguit
et pedem sedentis attrivit quia capta
cupidine promissorum disposuerat
maledicere. Achar ipsius lapidatus
est qui tulit argentum et aurum de anathe-
mate iericho. [?] Naboth fuit emptus
ut achab vineam possideret. Giesi le-
pra perfudit quia pecuniam et recepit
argentum et vestes sub nomine elizei.
Iudas laqueo se suspendit quia
vendidit et tradidit Christum. Ananias
qui de precio agri et Saphiram sube-
tanea mors extinxit quia de precio
agri defraudaverunt apostolis. Edificaverunt
cives nummorum sua et coacervaverunt
aurum et argentum quasi lutum platearum
sed cum deus possidet eum et perdidit for-
titudinem eius. Simon [?] de [?]
bc [?] [?] nature. Avarus
ut comparacionibus [?] ut inferis
subveniunt vel [?] si offendit deum
[?] offendit [?] [?] [?] [?]

debita primo proximo denegat auaricia
sibi subtrahit optima deo ingratus primo
apud sibi talibus viro cupido et tenacissimo
sine racione est ista et homini huiusmodi ad
quid aurum quod sibi inutile est cum alij bo
nus et non cum proximum suum diligit sicut
se ipsum quod inedia premunt egestatis et sunt mo-
dum diligit super omnia quod deo prestat aurum
prepet argentum Innocencius ibidem
bf Auaricia secundum apostolum est ydolorum seruitus
quia sicut ydolatria seruit simulacris sic
auarus seruit de thezauro nam ille cultu
ydolatrie diligenter ampliat et iste in
multum pecunie libitam augmentat ille
cum omni diligencia colit simulacrum et
iste cum omni cura custodit thezaurum ille
spem in ydolatria iste spem constituit
in pecunia ille timet mutillacionem simu
lacrorum et iste timet minucionem thezauro
bg Innocencius ibidem Auarus largus in
alieno sed parcus in proprio gulam enatuat
ut archam ad impleat corpus extenuat
ut at ut lucrum extendat manum habet ad
dandum tollitam sed ad rapiendum por
rectam ad dandum clausam sed ad recipi
endum aptam sit enim auarus dampna
torum vite quae vite est et fructue Innocencius
bq Auaricia est indagatio lucrorum et ma
nifeste prede auidissima vorago
nescius sunt fructu felix et cupiditate
quaerendi miserrima Valerius libro nono
bi Nam insaciabilis sit unusquisque est velle
quantum satis est Seneca in quadam parte epistolarum
bk Monstro similis sed auaricia senilis quam
enim sibi restat non intelligo nam quid ab
surdius ut dici solet quam quod minus
restat vie eo plus viatici quaerere et
via deficiente viaticum augere Seneca
bl in libro de moribus Pecunia non facit
auaricia sed irritat homines homo senex
indiget pecunia sed tamen ne moribus
nichil credo non potest esse dives et felix
Seneca ibidem supra

bm Si pecuniam habet tibi necesse est ut te ipsum
aut pecuniam vilem habeas Seneca in epistola
bn Auarus ipse sibi inutilis causa sed sine bonis
in pluribus Auarus facile capitur ubi
bo non sit inde auarus nisi moriatur tunc facit
auarus quid mali optes nisi ut diu
viuet viuat quomodo dampna pecunie
qua sepius dolet Seneca in pluribus
bp In opem pauca desunt auaricie omnia ibi
neganda causa auarus nunquam dicit
bq Ibidem Pecunie aspectu imperare non
semper pecunia si vis scias ancilla est si
nescias domina est Seneca ibidem
br Pecunie querende et tuende modum teri
aspice Socrates in principio philosophorum
bs Auarus homines pupillos omnibus etatibus
esse nichil enim de suo vel lucre auarus
vnde locupletem dicit stultus divinae tune
in te penuria paupertatis tunc similis
cum in his eius sitis Pitagoras dicens philosophorum
bt quod cuiusdam pecunie querendum est quam nec
maior necessitate premi possit esse nec minor
Socrates in principio ubi advocati vide equitas
et cupiditas expositio tunc fortitudo et senectus
et ab a Auditor

a Auditor cuius auditus veritas qua predicator
quoque cum doctrina veritatis humilitas custoditur
cum autem disputacio ut predicato placeat
veri est ut dissentem non prodesse quantum
cuius iactancia Augustinus de doctrina christiana
cuius sic super Johannem omelia homo
b Vidit apostolus in audiendo se facilius
seruari humilitatem que difficile sed in docendo
necesse sed ut doctor habeat superiorem locum
ubi laboriosum sed obtinere ne surrepat
elacio Augustinus super id Jacobi primo Sit
omnis homo velox ad audiendum
c Cum verbum bonum auditor exponit gestando
ab maioribus doctoribus intelligere dona
tribuuntur sepe enim doctor verbum deus
tribuunt sed pro gratia tribuit auditori non nunquam non
propter auditorum culpam subtrahit sermone
doctori Gregorius in pastorali et moralia

d Nisi spiritus sanctus auditorum repleat corda
ad aures corporis vox doctoris in cassum
sonat. Foris enim vere magister optimus sunt
sed intus nusquam non sunt. Gregorius in
xxvii moralium. Verbum dei ad cor digeri
e non vitatur sermo similiter auditur. Gregorius in omelia
f quidam legunt et ab ipsa lectione vacui
sunt multi verba praedicatorum audiunt sed post
verba praedicatoris vacui recedunt quorum
sic venter comedit ut viscera non repleantur,
quia etsi mente intellectum sapere videntur
perdunt obliviscendo et non observando
quae audierunt. Sunt in cordibus vestris
non reponunt. Gregorius in omelia super illud Ezechielis
venter tuus comedit. Verba dei
g quae audis perpetue mente retinete, cibus
enim mentis est sermo dei et quasi acceptus
cibus stomacho languente reicitur
quando auditus sermo in ventre memoriae
non tenetur. Sed quisquis alimenta non retinet
huius perfecta vita desperatur. Ergo
mortis periculum formidate si cibum quem
sanctae exhortationis accipitis sed verba vitae
alimenta iustitiae in memoria non tenetis.
Gregorius in omelia super illud Ezechielis quem
h primat. Auris bona est quae libenter
audit utilia prudenter discernit audita
obediendo operatur intellecta. Bernardus in
i quadam epistola. Delectentur litteras
magis sculptas quas digitis in tua
impressit anima et facit meditationis
ardore huius tumultibus libera. Cirillus super
k apocalypsim omelia xvi. Frequentius ipsa eadem
audire et sententiis potest quam cum nomina
saepius audiamus amplius compungimur.
Chrisostomus sermone vii super epistolam ad Hebraeos
l Prudens auditor omnia libenter audit
omnia legit non scripturam non personam non
doctam spernit ab omnibus indifferenter quod
sibi deest et quod deesse videt quaerit
non quantum sciat sed quantum ignorat considerat.
Hugo de sancto Victore in suo didascalicon.
m Quidam veniunt ut audiant

ut discant sicut in theatrum voluptatis
causa ad delectandas aures oratione vel
voce vel fabulis ducuntur magna horum
pars auditorum videbis cum philosophi scola
diversorum sciret si non id agunt ut aliqua
illo vitia deponant ut aliquam legem vitae
accipiant qua mores suos exigant sed
oblectamento aurium perfruantur aliqui etiam
cum pugillaribus veniunt non
ut res accipiant sed verba quae tam
sine profectu alieno dicunt quam sine
suo audiant. Seneca in epistola. Et
ubi doctrina bona ibi gratia. Et nota
quid in matrice c. lxxxiiii
x

Baptismus

a Tantum valet baptismus per hominem contemptibilem
quantum per apostolum datus
ita ut sciamus id illius sed Christi cognoscatur
primarius itaque deus ab apostolis et gloriosis
meis et etiam meum et iustitiam
meam quibus utique a domino imperitum
atque donatum. Baptismum autem meum nemo
dicat cum omnino non cum omnibus ministrat
equaliter et evangelizando melius alio
alius operatur aliusque alio
magis nec unius baptismatis dicitur non potest
sive a minori sive a bono sive a malo
sive a maiore baptizetur. Augustinus
de unico baptismo libro v contra Donatistas.
b Venit autem dicit. Baptismus talis sed qualis
sicut in cuius potestate datur non talis
per cuius ministerium datur. Augustinus super Iohannem
c Spiritus sanctus etiam ante baptismum gentilium
corda replevit quam lavacrum in mediorum
mentibus nisi post aquam baptismatis venit.
d Gregorius in moralium. Idem salutis remedium
angelum circumcisionem lege contra originalis
labem peccati velut agebat quod baptismus
revelatae gratiae tempore consuevit excepto
quod regnum caelestis ianuam nondum intrare
poterant donec adveniens benedictus daret
qui legem dedit ut videri possent deus
deorum in Syon sed in sinum Abrahae
post mortem vita requie consolati
supernae pacis in gressum spe felici

et ipi habunt beda omē a. pry sup id luc
postquam consumati sūt dies octo &c.
e Bap^i vtunt^r albis vestibꝰ ut p'me quozo
nativitatis facie vetusti erroris pannis
sordidis fuscaverat cuius stole regia
tionis glie p'stat indumentis togē et in
pꝰ sacramenti virtutē capt' eius mi
stico velamine ut s' intelligant se
dyademati regni et sacerdotali digni
tati potiri Rabanus de institutione
clericorum et po^t de temporib' de in^t
f post baptisma. Infideles et eiusdem
baptismi in fide suspecti sūt ab adebito
absolut^r dampnationis ut nō tenea^r
debito expiationis fideles vero et eiusdem
debito expiationis fideles vero et eiusdem
pro lapsu vel penitētes sūt absolut^r
a debito dampnationis ut hij teneant^r
sub debito expiationis ß tnc queso q'pe
ratum difficiliꝰ ut sc' quia offendit gra
tiam Hu^s de p'tate ligandi l. In
g nunc baptismo s' omīa et signata delicta
bap^mo s' omīa et signata delicta
et peccatum commissa mundant^r et illa
nos vestituit puritate in qua adam nos
se esse p'tatus Cass. sup p'o l.
h Baptismus sacramento sc'a in inbotatione
trinitatis Hu^s bri fides & sacrō d'
sacramentū l. Beatitudo sume bte
a Infelix iste omīa que nouit et nesciat
te
beatus autē qui te nouit et illa nesciat
qui aut te et illa nouit nō pp^t illa beatus
sed pp^t te solum Augꝰ sup. l. d. pf. ha^t
in vita et vā ut cognoscant Eam
b potentie deus fecit angelus ut de eius
plenissima beatitudine que in sūe tpris
felix cognitio redundet in visionem
angelus non q' corpꝰ nō beatitudo que in
telligentie et sensus est ppa ß pleni
tudo suavitatis que ß incorruptionis
vigor Augꝰ in epla ad dyoscorum
c Vti in maxilla in bta. tamen dicit ppo
quid velis beatitudine queris. ß go vis
esse beatus esto in maxilla Augꝰ sup id
d p's. Quid dicis bte vive volo
bono re quis ß vō sc' sunt hec illis
pacis hale et tu in regione morte
sinis quid q' inbent attende venis
de alia regione quid inbent nisi quod
hec sunt labores et dolores mortis

Ecce quid hec sūt et quod hec hundat
mandutat^r tecū qd hec in illa tnc mi
hi hundant mandutat autē hec
bibit sol hec bibit Ecce qd in illa pra inbe^t
et ad magna inisy te invitant misy
celi misy anglorum ubi ipe panis ß Augꝰ
in sermo. de pascha. Ille beatus ß qui
e omīa que vult hꝰ ut aliquid vult quod
nō decet Augꝰ in epla ad p'bam
f Quid hora inaliqꝰ quid hꝰ felicitate
felicius vive deo vive de deo Augꝰ de
spiritu et littera. Deo beatū vitatis
g consiste in altitudine sapiētie suavitate
constie virtus sollicitudine nō sine pa
ssione esse ß victam passionis esse beatū
h sc' Augustinus de officiis. Beatus qui
sapia de noverit que vitas hau
serit qui inesse a. vocat^r Ambros ibid
i Beatus vir qui nō cogitavit ut sit ut
dormit mala nō stetit nō p'sensit
in delicto sc' primam ad meliora conversꝰ
pecc sup id p's. primo Beatus vir qui et
k Beatus qui post illa nō abiit que po
ssessa honerant que amata inquinat
amissa cruciant an nō sunt ea tn his
norvis aiūs que in dolore p'dit Hu^s
l in epla Epla ^v. in tua, a epistola
biti^m Si seruū deo et virtutes eū
nominis et ari ius sequentes eū in vita
ipso et qd hꝰ oīb in affabili conditio
sit atque beatus ipamque cognosceretis
fecit atque trinitatem Hu^s de simo.
de sententia trinitatem.
m Beta vitā et Beatitudo bona quenis
nō va sc' oīb sublimitas vite et
de l. altitudine et culpe nesciat
nō que mente polluat ß que nos le
nō que mente polluat ß que nos le
tire arcit asfigat Hu^s in sermo ibid
n Beatus deus quā audius sū ab hal
nō quod vellet et nichil patiendo
quod nollet. Ille ergo vē beatus qui
et hꝰ omia que vult et nichil vult
male Pedorꝰ p. ethimo l.
o Beatus ß de eius tulinc animis dat
letitia lumens puia postis gla
re vegetatis et alatribꝰ expungnie
et depdesit in atamento Cass in
epla

p Nam nisi fallor ea vera est et plena feli-
citas que sufficienciam potenciam re-
uerenciam celebritatem leticiamque perficiat
atque ut me intimis aduertisse cogno-
scat quia unumquodque horum idem cum illa
sunt veraciter prorsus sit habet esse beatitudinem
plena sine ambiguitate cognosco.
Boecius de consolacione. Scito non eum beatum
esse quem vulgus appellat ad quem pecunia
magna confluxit sed illum cui omne bonum
in animo reclusum erectum est et excelsum
et inmobilia calcantem qui neminem ne-
minem videt cum quo se comparatum velit
qui hominem ea sola parte estimat qua
homo est qui natura magistra utitur ad illius
leges componitur sic vivit quo illa prescripsit.
cui bona sua nulla vis excutit qui
mala in bonum vertit certus iudicii incon-
cussus intrepidus quem aliqua vis mouet
nulla perturbat quem fortuna cum quod
habuit omnium nocentissimum vi maxima in-
torsit pungit non vulnerat. Seneca
plurima epistola [illegible] m f m a f.
contemptus quid gloria eterna homo v.
libertas mors c. a.

b **Bellum**

a Donabat Dauid victoriam qui Dauid dixit
audaciam non gladio non hostium turba non
bellancium forma non quasi fulgens
vincat sicut armatura. Goliam magnum
et robustum armis terribilem ingentique
turba munitum Dauid solus puer atque
~~inermis~~ inhermis uno lapidis ictu
prostrauit totaque philistinorum castra tur-
bauit atque fugauit. Augustinus contra quinque he-
reses in principio. O homo ideo non
b vicisti quia de tuo presumpsisti quia presump-
sisti de viribus suis antequam pugnet
ipse prosternitur. Augustinus de quibusdam apti(s)
Christiana disciplina omnia bella culpa-
uit sed potius consilium salubre pot-
entibus in [illegible] dictum ut abstineant
arma sicut militare subtexunt animo
deum autem ab omnibus cauendum esse
contenti estote stipendiis vestris quibus proprium
stipendium sufficere precepit militare
non prohibuit. Augustinus de [illegible] contra [illegible]
d Ordo naturalis mortalium pacis accommodatus
hoc poscit ut suscipiendi belli auctoritas
atque consilium penes principes sit. Augustinus
contra Faustum c. Iusta bella solent
c diffiniri que ulciscuntur ~~in iniurias~~ iniurias si
gens vel ciuitas plectenda
est que vel vindicare neglexerit quod
a suis improbe factum est vel reddere quod
per iniuriam ablatum. Augustinus in libro questionum
f Nocendi cupiditas ulciscendi cru-
delitas implacatus et implacabilis animus
feritas rebellandi libido dominandi et
si qua sunt similia que in bellis culpantur.
Augustinus contra Faustum c. Apud nos di-
g vultatis et ipsi bella pacata sunt que
non cupiditate aut crudelitate sed pacis
studio geruntur ut mali coherceantur
et boni subleuentur. Augustinus in libro de
verbis domini et habetur xxiii q. prima Noli
g non queritur pax ut bellum excitetur sed
bellum geritur ut pax acquiratur. Esto
ergo bellando pacificus ut eos quos
expugnas ad pacis utilitatem vincendo
perducas. Augustinus ad Bonifacium.
i Cum iustum bellum suscipitur utrum aperte
pugnet quis an ex insidiis nichil
ad iusticiam interest. Deus enim Iosue man-
dauit ut bellatoribus hay insidias
poneret. Iosue viii. Augustinus in libro questionum
k Noli existimare neminem deo placere
posse qui armis bellicis ministrat in
hiis erat sanctus Dauid cui deus magnum
testimonium perhibuit. Augustinus ad Bonifacium
l Fortitudo que per bellum tuetur
a barbaris patriam vel defendit infirmos
vel a latronibus socios plena iusticia
est. Ambrosius de officiis
m In castris contra extraneos inimicos
in campo bellum geritur sed intra

Ipsa urbs amena pueris insidians habetur
n Ambrosius de officiis. Velorum in co-
flictu lorica ferrea quam propria stola lineata
licet honestior sit tamen minus comparatur con-
flictibus quam videtur in maiori etiam
statu possit ubi in quodam sermone
o Inclusus civitatis gloria virtutis semper apparet
nam utique probatur latere quod non fuit probata
etiam Cassiodorus super i(d) post ... conjugat, y
ad instar nec probandum est. Oportet bona fuerit
p causa pugnantis pugne eventus
malus esse non potest sicud nec bonus in
certaminibus ubi causa non bona et
intentio non recta processerit de nova
militia. Ars bellandi si non preluditur
q cum fuerit necessaria non habetur distat
ergo multum in otio quod exerceri possit in
bello doctos subito ad arma non exigunt
nisi si ad ipsa ydoneos premissa exercitata
tione disposuerint gesserunt vituli ista
rima qui implet etate robusta. ca-
tuli in venaticis venationibus ludunt
sic animi hominum nisi prius bene fuerint
imbuti ad hoc quod tendis ydoneum ne-
queunt reperiri primordia cuncta pavida
sunt et aliter timiditas non tollitur nisi
in rebus necessariis novitas abrogatur.
r Cassiodorus libro primo epistola xxxix. Hi
bellis per homines conflictus si non assiduus
et nisi usu (con)firmatur(?) etiam de subito
fiducia non habetur nam quod in iuventute
non discitur in matura etate nescitur. ab
s Cassiodorus in libro in epistola prima. Viri fortes
semper in pace modesti sunt et nesci(unt)
s(em)per patriam nimis diligunt, qui frequenter
proelia tractaverunt Cassiodorus libro 12 epistola prima
t Non dat tot pugna sceleris quot solet
mensa comminans Quidinius(?) libro in epistola ii
v Si egregium est hostem devincere non
minus est laudabile nescire (con)tra(?) nisi
r(ati)o quam scientia informatam ex latere.
bellica virtus ista puerum amore ha-
mictam(?) mutuum habens majorum de
moralibus dicitur libro quinto

Quia vero bellici dimicandi instruit au-
daciam nemo enim facere metuit quod se
bene didicisse confidit et in etiam bellorum
exercitata paucitas ad victoriam promptior
est rudis autem et indocta multitudo
exposita est ad cedendum vegetius(?) de
re militari. Vegetius de re militari libro
primo capitulo 2. Constat quod in omnibus locis
et ignavos et strenuos nasci tamen et
gentes gentem precedit in bello et plaga
ad robur non tamen corporum sed etiam animorum
plurimum valet omnes nationes que vicine
sunt soli nimio calore siccatam amplius
quidem sapere sed minus habere sanguinis
dicuntur ac propterea constanciam et fidu-
ciam dimicandi non habere cominus quia
metuunt vulnera qui exiguum sanguinem
se habere noverunt econtra septen-
trionales populi remoti a solis ardoribus et consultatione(?)
mori a solis ardoribus et consultationes
quidam exponit in largo sanguine redundan-
tes sunt ad bella promptissimi tyrones
igitur bellatores de temperatoribus eligendi
sunt plagis quibus et copia sanguinis
suppetat ad vulnerum mortemque contemp-
tionem et non possit deesse prudentia
que et modestiam servat in castris et
non parum prodest in dimicatione consiliis.
Vegetius de re militari libro primo capitulo iii.
Numquam credo potuisse dubitari aptiorem
armis rusticam plebem que sub divo
et in labore nutritur solem patiens
umbram negligens balneorum nescia
deliciarum ignara simplicis animi parvo con-
tenta duratis ad omnem laborem tolle-
randum membris cum gestare ferrum fossam
ducere onus ferre consuetudo de rure
est et solem pulveremque ferre non timeat
ex agris ergo supplendum robur precipue
videtur exercitus nescio quomodo minus timet
mortem qui minus deliciarum novit in
vita Vegetius ibidem dicit.

ar Non enim tum [illegible] sed etiam p[er]ic[ia] [illegible] imi-
buntur que discuntur a pueris. Deinde
militaris alacritatis saltu et saltus et cur-
sus ante temptandus est quam corpus etate
pigrescat. Velocitas enim est que percepto
exercitio strenuum efficit bellatorem. Nam talis
instructio pugnae adversus quoslibet hostes
acie formidandus non est sed voluntas
d ibidem capitulo ix°. Ex vultu ex oculis ex omni
conformatione membrorum eos eligat qui
implere valeant bellatores. Viri non tantum
de hominibus sed etiam in equis et canibus
virtus multis declaratur indiciis. Sit ergo
adolescens martis operi deputandus
vigilantibus oculis, erecta cervice, lato
pectore, humeris musculosis, valentibus
digitis, longioribus brachiis, ventre
modicus, exilior cruribus, suris sur-
ris et pedibus non superflua a carne
distentis sed nervorum duritia collectis.
Cum hec in tyrone signa deprehenderis
proceritatem non magno opere desiderabis. Utilius
est enim fortes milites esse quam grandes.
e ibidem capitulo vi°. Ita fit ut non de pug-
na sed de fuga cogitant qui in acie
nudi exponuntur ad vulnera. Vegecius
af ibidem capitulo xx°. Nichil magis prodesse
constat in pugna quam ut assiduo exer-
citio milites ordines servent, nam et
constipati perdunt spatia pugnandi et
sibi invicem impedimento sunt et
rariores atque interlucentes aditum per-
rumpendi hostibus prebent. Instructionis
hoc loco ratio est. Nam apud veteres singuli
armati in directum ternos pedes inter
se occupare consueverunt, hoc est in
mille passibus mille sexcenti sexa-
ginta sex pedites ordinantur in
longum, ut nec acies interluceat et spa-
cium sit arma tractandi. Inter ordinem
autem et ordinem a tergo in latum
sex pedes distare voluerunt, ut

habeant pugnantes spatium accedendi
atque recedendi. Vehementius enim saltu
cursuque tela mittuntur. Vegecius
ag ibidem capitulo xv°. Primum consilio non
tam multitudo et virtus indocta quam
ars et exercitium solent prestare victoriam.
Non enim longitudo etatis aut annorum
numerus artem bellicam tradit sed post omnes ex-
ercitationes. Nam in pugna solet usus
amplius prodesse quam vires. Nam si doctrina
cesset armorum nichil paganus distat
a milite. Tum antiqua sit prudentia que
summa omnibus artibus in meditatione con-
sistit. Vegecius libro primo capitulo xxx°.
ah Qui desiderat pacem preparet bellum. Qui
victoriam cupit milites imbuat diligenter.
Qui secundos optat eventus dimicet arte,
non casu. Nemo provocare nemo audet
offendere quem intelligit superiorem esse
si pugnet. Vegecius libro iii° capitulo primo.
ai Evidenter apparet minime in copiosos
exercitus magis aptam militiam quam hostium
virtute depressos. Nam pluribus casibus sub-
iacet amplior multitudo. In itineribus
pro mole sua semper est tardior. In longi-
ore autem agmine etiam a paucis super-
ventum solet pati. Quod si tamen acies
venerint targe? inter est multos cadere
de militibus et ideo veteres qui remedia diffi-
cultatum experimentis didicerant non tam
numerosos quam eruditos exercitus habere
voluerunt. Vegecius ibidem capitulo primo.
ak Sepius enim penuria quam pugna con-
sumit exercitum et ferro sevior fames
est. Nam fames intestinus? pugnat et
vincit sepius sine ferro. Deinde
reliquis casibus potest in tempore subveniri,
pabulo et annona in necessitate remedium
non habet nisi ante condantur. In omni
expeditione unum est atque maximum telum
ut tibi sufficiat victus et hostes frangant?
inopia. Vegecius libro iii°
al capitulo iii°. Boni duces non aperto
prelio in quo est commune periculum sed occulto

Semper attemptat ut intrigerit suis
quire possint intimat etc. ut terreant
nam pauciores numero et inferiores viribus
supervenientes et insidias facientes sub
bonis ducibus reportaverunt sepe victo
riam ibidem li° iij° c° ix°. Inter hostes
am discordiarum prouidere causas sapientis est
ducis. nulla enim quamvis minima natio
potest ab adversariis deleri nisi propriis
simul hostia hostilitatibus se ipsam consump
serit. nam si civili odio ad inimicorum
perniciem [illegible] festinatur ibi li°
iij° c° x°. Cum raro aut omnino
an in pugna viderunt homines vulnerari vel
occidi cum primum aspexerint perhorrescunt et
pauore confusi de fuga magis quam
de conflictu cogitare incipiunt. subita
enim deterrent contra usitata vilescunt
[illegible] et facilius est ad virtutem novos
imbuere quam renouare perterritos ibidem.
apo Ordinaturus aciem tria debet antependere
solem, puluerem, ventum. Nam sol ante faciem
eripit visum, secundus contrarius tua flectit
ac deprimit hostium adiuvat tela, pul
vis ad frontem congestus oculos implet
et claudit. Hoc momento ea quod acies
ordinatur etiam imperiti vitare solent
sed dux providus cavendum est in futurum ne
post paululum accedente die noceat solis
mutata commotio ne ventus adversus
hora solita pugnante nascatur. Ibidem
li° iij° c° xiiij°. Clamor autem
ap quem barritum vocant prius non debet attolli
quam acies utraque se iunxerint imperitorum
enim vel ignavorum est vociferari de longe
cum hostes magis terreantur si cum telorum
ictu clamoris horror accesserit. [illegible]
cum victorie [illegible] turbare [illegible] dum
[illegible] bellicosus li° iij° c° xviij°. Nemo
ap enim bello lacessere aut facere audeat in
iuria et regno vel populo quem expeditum
vel promptum ad resistendum vindictam
ducemque cognoscit Vegetius li° iiij° c° xxx°.

av Cum tempus necessitasque postulat decertandum
est manu et mors servituti turpitudinique
anteponenda. nam cadere potius quam regno
mos est. Tullius de tusculanis
questionibus c°. Cum vero laborat in
as carnibus militibus est amaror multis
nescit [illegible] ducis in [illegible] fulmine
ad usque hostes [illegible] numquam [illegible]
misisse etc. [illegible]
[illegible] cum [illegible] labor persuadetur
militibus minor Tullius ibidem
at Audacter veteranus cruorem suum spectat
qui scit se sepe vicisse sanguinem [illegible]
iuvenes milites ad [illegible] qui
causam belli nescit et inter bellatores
ignorat [illegible] nec [illegible] in
sensatus miles veteranus [illegible] Petrus
[illegible] sermone quodam. Ille qui sanguinem
suum vidit cuius dentes crepuere sub pu
gno qui supplantatus adversarium toto
tulit corpore nec proiectus animum proiecit qui
totiens cecidit contumacior
resurrexit cum magna spe ad pugnam
descendit. Seneca in epistola xiij°.
ap Male vincit quem penitet victorie [illegible]
[illegible] cum ignoscere quam post victoriam
penitere. Seneca in epistola. Dum pacem
[illegible] est bellum ut [illegible] celebrius
quam longum belli [illegible] facit
victoriam. Seneca ibidem. Bellum ita
suscipiatur ut nichil aliud quam pax quesita
videatur. prima sunt arma [illegible]
consilium domi. Seneca in epistola.
ubi adiutorium [illegible] consilium [illegible] militia
pax [illegible] prosperitas et victoria utilitas
de pace etc.

Beneficia vel beneficium

a Beneficium est benivolencia actio tribuens
capientibus gaudium tribuendo ad quod
agit Augustinus de diffinicionibus
b Ante dei oculos numquam est vacua manus

a mundo est archa sordibus repleta per bona
voluntate Augustinus omelia v super Johannem
nescit aliquis ante sumptam rem quanto ut concepta
referre quod accepit si velit cumulare quod
suspexerit ut inferior sit beneficio licet
equalis officio Ambrosius super lucam
In beneficio conferendo plus animus quam
census operatur magis ponderatur benivo-
lencia quam possibilitas reddendi
muneris Ambrosius de officiis c. Sicut
principis voluntas nuda non assit nec
beneficium dici potest quod nulla utilitate sentitur
Cassiodorus libro iiij° epistola xxxix°. Pietatis
plenum est peregrinis genti publicis bene-
ficiis obligare et non suis compatriotas
ad sua lucra admittere quam ipsos
advenas invitare Petrus ravenn.
Proprium et omnino [illegible] in nobilibus clau-
gatoribus beneficiis et officiis ampliatur
divitie accumulantur divitibus et non
est qui respiciat pauperes et mendicum
Elizeus vasa vacua implebat et de-
ficientibus oleum dedit. hodie non con-
tempnuntur vasa vacua et plena super
implentur ligna in silvas et aqua
in maria deferuntur archa bene aqua
superflue et plena que non indigent
irrigantur Petrus ravenna i prodita sermone
effabilis ferventissimus beneficium ab homine
duro acceptum datum panem cum lapidosum
vocabat quod crudeliter acceptum erat
et Seneca de beneficiis [illegible]
Sunt enim quidam nimis grati qui
aliquid in comodi precari solent hiis
quibus obligati sunt ut probent affectum
beneficii memores hoc est animus similis
est pro amore flagrantibus ille enim
amice sue optat exilium ut fugienti
comittentur optant in copiam ut
magis desideranti donent optant
morbum ut assideat et quidquid opta-
rent inimici amantes vovent sed
est exitus et odii et amoris insani

Sed nequicia est ut obligatos [illegible]
[illegible] ut suspectis includere aut [illegible]
[illegible] non cum beneficium immune
finis ut unquam id detraxisse [illegible]
est ergo qui detraxit intulerit Seneca
ibidem c. alterum iniquitatem qui beneficium
nobis det sua causa an sua cura
sic qui totum ad se spectat et nobis prodest
qui aliter sibi prodesse non potest eo [illegible]
loco habendus videtur quo qui pecori suo
pabulum prospicit sicut nunc in consorcium
admittit sicut duos cogitavit in gra-
cius suum et ministrum nisi gladio hoc
ille profuisse quod prodat inimico summe
malignitatis est non vacare beneficium
nisi quod dantem aliquo incommodo
afficit Seneca li vi de beneficiis
Si in angustia et obtares optares
eius beneficium ultimum tetigitis inhumana
est votum quia quanto inhumanus ei
optas cum beneficium debes Seneca
vi de beneficiis c. Capitis est bene-
dicere beneficia bene solvere interdum
autem soluto est ipsa confessio Seneca [illegible]
epistola. c. Post malam segetem
serendum est sepe quidquid perierat assidua
infelicis soli sterilitate unius anni re-
stituit ubertas nemo tamen tantam
tam in beneficiis manum ut non
sepe fallatur Seneca ibidem c. Post
naufragium maria temptantur ita
tamquam rata omnium metus est id et alique
predicti sepe temptande et studium
Sepe enim est non possum dimovere et
in domum misisse quod oportune optare
date mille denarii multum enim interest
an donaveris an succurreris an
servaveris illum tua liberalitas an instruxeris
eris sepe quod datur exiguum est quod
sequitur est eo magnum est Seneca
magnum ibidem c. Errat si quis
beneficium accepit libencius quam reddit

compellator esse debet qui solvit cum mu-
tuat et lector esse debet qui ore alie-
no accepit beneficii conformat quod qui
v obligat. Seneca ibidem. Qui reddit bene-
ficium non aliter quam prefixum munere
potest cupissimus [illegible] ad honestum
[illegible] per media infamia tenendum
Seneca ibidem. Non enim potest dari
s beneficium sapienti cum quidquid datur
de suo datur quedam amicis dantur
quedam ignotis et plus est cuius [illegible]
datur si ei datur que a beneficiis non
nosset [illegible] tribuit ampliora
iste ornamenta. Seneca iiii° de bene-
ficiis. Beneficium est quod alicuius
t [illegible]. Alicuius enim est qui potuit
dari [illegible] sine recompensatione cessare ideo beneficium
est quodcumque dedit tu illi licet etiam
non dari [illegible]. Pena est quod non
v audet ab ullo beneficium accipere quod
non audet ulli dare [illegible]. In bene-
ficio tempus locum personam quisque observet
x quia monet quedam grata et quedam
ingrata sunt quis enim acceperit est
id damnum quod quibus non est [illegible] tempora
[illegible] et quod dum querit ut videtur
quia ubique [illegible] non
[illegible] honore que aut ille ne[illegible]
aliis aliis dedit aut nos ulli aliis
Seneca iiii° de beneficiis. [illegible]
y plus [illegible] dedit [illegible] aliis [illegible] dedisset
[illegible] sine ipse recipiendi dedit ibidem
habet [illegible] beneficiorum inter duos [illegible] est
z alter statim oblivisci debet dat alter accepti
nunquam qui dedit beneficium taceat
narrat qui accepit. Seneca ii de
ab beneficiis. Tacite danda sunt bene-
ficia ut nota sunt solis quibus pre-
sunt [illegible] etiam ipse [illegible]
fallendus est ut habeat ut a quo acce-
perit sciant. Seneca ibidem.
ac Sunt quedam [illegible] impetrantibus
que non dare si negare beneficium est
estimabimus utique utilitate [illegible]

quam voluntates petentium non exorari
in primam rogantium sententiam benignitas
est quemadmodum pulchrius [illegible] opus est
[illegible] voluntas [illegible] sunt [illegible]
rogantibus prefixa largiri blandum
est affabile [illegible] est [illegible] non dabo
quia [illegible] adulte [illegible]
[illegible] temporis facti aut consilii [illegible]
[illegible] si potero revocabo me [illegible]
quique dixit ille amando me accedit ibidem.
ad Dant promissa ne minor sit turba
rogantium quales reges potentes insti-
tuunt quos delectant potentie sue longe
[illegible] in qua se iudicat posse [illegible]
[illegible] singulis quod possit osten-
dere nichil consistit simul faciunt inmune-
ra [illegible] propter levia beneficia sunt. Seneca
ibidem. Nulla tam [illegible] mansuetum
ae animal quod non beneficium mitiget
et [illegible] amicus sui [illegible] leonum ora a
magistris impune tractantur elephantum
feritatem [illegible] officium tenet cibus.
Seneca prima de beneficiis. Aliquam
interest inter materiam beneficii et beneficium
itaque ut aurum aut argentum [illegible] ut quedam
corporum [illegible] recipimus beneficium
est [illegible] tribuente voluntas [illegible]
[illegible] quod traditur solum vocat beneficium
imperatorum [illegible] et vestibus et [illegible]
[illegible] honor est [illegible] honoris [illegible]
[illegible] ut est beneficium quod sub
oculos [illegible] est [illegible] vestigium beneficiorum
ag Seneca ibidem. Plurimi [illegible] sunt qui
beneficia [illegible] et superbo
[illegible] ad [illegible] se
[illegible] superbia ut [illegible] pensitat
ah Seneca ibidem. Componere beneficia
magna beneficia sunt beneficium est
[illegible] pars beneficium [illegible]
[illegible] quidque
[illegible] quod datur [illegible] est a quali
debet. quod datur [illegible] et [illegible]
utilitate [illegible] cum [illegible]
[illegible] sit [illegible] tempore loco
[illegible] Beneficium illius qui
ai [illegible] qui [illegible] non [illegible]

aliquando nobis illud tamquam utcumque multa que
summa gravitate afferunt pro gratiis
perdunt imperator vobis prodest medicus
egrotis mangonalibus domus isti qui
ad alienum comodum pro suo veniunt non
obligant eos quibus prosunt Seneca li-
ak bro 6 de beneficiis. Ingratum est beneficium
in quod diu inter manus dantis hesit quod
quis egre dimittere visus est et sic dare tamquam
sibi eriperentur ingratissima autem sunt
beneficia prestita stlata facilia occurrentia
ubi mora nulla fuit nisi accipientis
al verecundia Seneca ibidem. Optimum est occu-
pare cuiusque voluntatem quia tunc homini
probo ad rogandum os occurrat et suffundatur
rubor qui hoc tormento remittit multi-
am plicat munus suum ibidem. Non tulit
gratis qui cum rogasset accepit nulla
res carius constat quam que precibus
empta est molestum enim verbum et ho-
nerosum est demisso vultu dicere rogo
an Seneca ibidem. Lacerat animum et premit
frequens beneficiorum commemoratio debemus
beneficia non semel teneremus dignius est
decipi quam decipiendo cogitamus cogita-
tum dare Seneca ibidem. Nullum est
tam plenum beneficium quod non ma-
ledicere malignitas possit nullum tam
augustum quod non bonus interpres exten-
ap dat ibidem. Nichil carius estimamus
quam beneficium quamdiu petimus nichil vilius
postquam accepimus bonum bene positum
beneficiorum multorum amissorum dampna
aq restaurat Seneca ibidem. Omnis
enim petenda dare debebas tamen in beneficio
prestandi sit moris enim tunc datur
et animus. circa nos caritatis et virtute
societas et ad meas utilitates officia
ar ante cogita Seneca ibidem. Caveat me
beneficium inanius sit facultate scrutatur
cum illum largiorem rapine ut ad
largiter largiendum supportat tempore quem

dandi egre eripiunt alicuius bonus manus
inferri coguntur et maiora odia sequ-
untur eorum quibus negaverunt quam fa-
vores eorum quibus dederunt Seneca
as ibidem. Elige eum qui gratus non qui
vero redditurus sit non beneficium semper
interpone non ubi optime ponas sed ubi
questuosissime feras unde facillime tollas
at ibidem. Vulturem suum expectandum bene-
ficiendum in dilatione suspensus suspensu
nullis precibus redemptum nullis meritis
comparatum Seneca de beneficiis.
av Beneficium qui dare nescit iniuste
petit beneficium accipere et libertatem ven-
de beneficia propter plura recepit qui ea
sciit reddere beneficium dando accepit qui
digne deberet beneficium dignus quibus
das omnes obligas beneficium qui se
dedisse dicit petit beneficium sepe dare
est reddere improprium beneficium. Vis dat
qui dat celeriter nichil prodest beneficiare
dedicasse si cessas beneficare. Seneca in proverbiis
ax Commendes interrogaretur quid interest
hominis facile consuescet. videt beneficium
potentes plus gaudere datis beneficiis
quam acceptis. illa enim gloriam habet ista
ay videtur esse subiecta. Zenon cuidam
sollicita capud cepit se cantare petenti
mutua pecunias si dedero inquit te
et pecunias perdo. Vide gratitudo munera
a ingratitudo libertas vide 3 a b ac
ad ac ao ap promissio b d e supra
tria a h.

Blasphemia

a
a Non minus peccant qui propterea blasphemat
regnatorem in celis quam qui crucifixerunt
ambulantem in terris Augustinus super id
b Mathei propterea blasphemant. Maior
erat iudeis tamen aliquid blasphemie audie-
bat scindere vestes sicut Paulus et
Barrabas cum ultro divino honorarentur
sciderunt vestes suas Rabanus super id
c Mathei. Blasphemia est cum quidam

obprobriosa invidi[a] egestate comitorum vallata
in alterum maledicto. Hugo de sancto
Victore. ¶ Ubi de detractione et
voluntas &c. **Bonum sine bonitas** f

[V]irtutes quibus bene recte vivitur magna
bona sunt, species autem quorumlibet corporum sine
quibus recte vivi potest minima bona sunt, g
potencie vero animi sine quibus recte vivi
potest media bona sunt. Augustinus de libero arbitrio.
b Bona vis habere et bonus non esse. Quid enim h
est quod malum non vis habere: non filium, non sponsam,
non villam, postremo non caligas, et tamen
vis habere malam vitam. Rogo te, prepone
vitam tuam caligis tuis. Augustinus de verbis domini.
c Neque accepta sunt deo que ante oculos a
eius mala corruptione maculantur.
Gregorius in moralibus. Vir bonus cito nec
d fieri nec intelligi potest, ita ille aliter for-
tasse tamquam fenix anno quingentesimo
nascitur, nec mirum, ex intervallo magna
generantur, mediocria et in turbas nascentia
sepe fortuna producet. Si quis sciret quid
esset vir bonus nondum se esse crederet
fortasse ut fieri desperaret. Seneca 47
epistola. Aut ista bona non sunt que
e vocantur aut homo felicior deo est,
quoniam quidem nobis bona videntur non habet
usus deus, nec enim libido ad illum, nec
epularum lautitia, nec opes, incredibile
autem bona deo deesse. Habet ipsum ar-
gumentum bona non esse que deo
desunt. Adde quod multa que bona videntur
animalibus ~~[illegible]~~ quam homini copiosiora conti-
gunt. Illa cibis avidius utuntur, venere
eque fatigantur, virium illis maior
est firmitas &c. Et multo feliciora sunt
sunt homine. Sine nequitia, sine
fraudibus degunt, fruuntur volup-
tatibus sine ullo pudore aut penitencie
metu. Falluntur. Bona illa sunt vera b
que ratio dat, solida ac sempiterna
que cadere non possunt nec decrescere, certa

operationes bona sunt. Habet quidem habent que
tu vis spectas, non bonum in illis non
f est. Seneca ibidem 87. Non nascitur
ex bono malum, non magis quam ficus ex
oliva, ad semen nata respondent. Bona
degenerare non possunt. Seneca 87 epistola
g bonorum vero etiam si successus non fuit
honestatis ipsa honestas pro eventu est,
bona si non alium sunt mala. Seneca in
h proverbiis. ¶ Non est bonitas pessimis esse
meliorem. Seneca 87 epistola de
ubi de remissio a comitto in homo iv
v 3 opinus et patria ab.

r **Caritas**

a [I]n caritate pauper est dives, sine caritate
omnis dives est pauper. Habet in adversis quibus f
tolleret, in prosperitatibus quid temperet, in duris
passionibus fortis est, in bonis operibus
hilaris est, in temptationibus tutissima, in
hospitalitate latissima, inter veros fratres g
letissima, inter falsos patientissima. In
Abel per sacrificium grata, in Noe per diluvium h
secura, in Abraham peregrinatione fide-
lissima, in Moyse inter iniurias leni-
ssima, in David tribulationibus mitissima,
in tribus pueris blandos ignes innocens
expectat, in Machabeis sevos ignes
fortiter tolerat, casta in Susanna super
virum, in Anna post virum, in Maria preter
virum, libera in Paulo ad arguendum, humilis
in Petro ad obediendum, humana in
Christianis ad confitendum, divina in Christo
ad ignoscendum. Quid dicam de caritate?
Si linguis hominum loquar et angelorum
caritatem autem non habeam, nichil sum. Ipsa
est via electorum, virtutis sanctorum
salus, fons stabilimenta fidei, [illegible]
divitie pauperum, vita morientium. Augustinus
de laude caritatis. ¶ Radix omnium bonorum
b est caritas et radix omnium malorum est cupi-
ditas, et simul ambe non possunt esse quia

finis scripti est [illegible] et cord. pro
et [illegible] [illegible] et finis [illegible]
Ecce [illegible] 143 [illegible] [illegible]

Aug. sup. Joh. omel. sa. Diligere deum prior est ordine precipiendi, diligere autem proximum prior est ordine faciendi.

m Si bona radicatus fuerit evulsa alia plantari
non potest sine causa aliquis conatur ramos
incidere quia si radicem non intendit evellere
Aug. omelia viii sup. Jo. et habetur de prima dei
Sicut omnia peccata et mala esse possunt sine
caritate malum esse non potest Augustinus ibidem
Non numerositas operum non diuturnitas temporum
sed maior caritas et melioris voluntas
auget meritum namque patet et quod latet in
divinis cordibus tenet qui caritatem
servat ubique Augustinus ibidem
Sola caritas est que vincit omnia et sine
qua nichil valet omnia et que ubicumque fuerit
trahit ad se omnia / amatur etiam sed cum potentie
caritatem / scientia si sola est inflat quia
caritas edificat et scientiam non permittit in
flari Augustinus de doctrina christiana
f Caritas arcus virtutibus oculos semper habens
ad deum glutinum amoris societas fidelium
deceptio non frigida arcus non fracta non
fugax non audax non preceps Aug.
Si non vultis in isto tempore mori fieri habete
g caritatem. Fons est que valent duos panes
caritatem et diffidentiam et abundantiam eius bi
ne defluant et ... venerimus Aug.
sup. epistolam Jo. c. vi. Pascit esurientem
h caritas pascit et superbia caritas ut
deus laudetur superbia ut ipsa laudetur
vestit nudos caritas vestit et superbia
ieiunat caritas ieiunat et superbia
Augustinus ibidem c. viii. Caritas alios
i premit sed aliis infirma alios trahit
edificare alios contremiscit offendere ad
alios se inclinat sed aliis se erigit
aliis blanda aliis severa nulli inimica
omnibus mater Aug. de cathezizandis rudibus
k Vide quantum boni habet caritas sicut fecerunt
martires et nostras veluti ab omnibus re
liquias veneratur et si opinor vellet fieri
tantos intrepidi sanguinis fuderis et
usque ad [illegible] etatem quas
[illegible] erunt opera non tamen primum quia
pena debetur et perseverantia tormenta
sit qua caritas victorie Jeronimus sup. epistolam
ad Gala. et habetur questione prima vide
-i. q. i. vide

l Sicut ad alta caritas mirabiliter surgit
sic ad ima proximorum se misericorditer
attrahit et que benigne descendit ad in
fima valenter venit ad summa Greg. in pastoral.
m Caritas et pietas in aliena amatur quia
tanto se ... sunt quanto aucta de quo
apud deum eo maior retribuitur quo
apud homines minor habetur gloria ibidem
n Caritas quo diversa ... vinci consue
vit cor ... divisa per multa com
pellitur tanto ... in deo colligit
quanto latius per ista dispersa spargit Greg.
ibidem. Caritas ad cuncta virtutum fastigia
o dilatatur / que a duobus preceptis incipit
sed se ad innumera extendit. Greg.
caritas prima est deletatio dei et proximi
quia per amorem dei amor proximi gignitur
et per amorem proximi amor dei nutritur
quia qui deum amare negligit profecto proximum
diligere nescit Greg. libro moralium c. io.
p Effectus ut mors dilectio / quia sicut mors
corpus interimit sic ab amore rerum
temporalium ... caritas occidit quia quem
perfecte absorbuerit ad terrena foris desideria
velud insensibilem reddit. ... quibus
mori ... potuisset in corpore sic per
alterius desideriis mortuus non fuisset
in mente Greg. omelia ... Ut multi
q arboris rami ex una radice prodeunt sic
multe virtutes ex una caritate generantur
nec aliquid habet viriditatis ramus boni operis
si non manet in radice caritatis
r Greg. omelia. Caritas cum sit preceptum intimie
concordias sanare composita tamquam
dissonata diligere prima et virtutes cetras proximo
nos sine minime solidare quia quisquis i
cuius radice se inserit nec a viriditate
deficiat nec a fructu manescit Greg. in omelia
s O bona vincit caritas que sine fomento mi
nos sine operat querelas sine argu
at inquietos diversis diversa exhibens potest
alios diligit universis sed te cogitur
mitis est sed blanditur simplex est
propter solet severe sine dolore multis
parcens novit irasci simulat indignari

Aug. sup. Joh. omel. 33 prope fi.
Caritate diligimus invicem / caritate diligimus deum
neque enim vere diligeremus diligimus invicem
nisi diligentes deum / diligit enim unusquisque
proximum suum tamquam se ipsum si diligit
deum ... si deum non diligit ...

Caritas homini mater est et angelorum non
solum que in terris sed etiam que in celo
sunt pacificavit ipsa est que divinum
homini placavit et hominem deo reconci-
t liavit. Bernardus in epistola. Cibus indi-
gestus corpus corrumpit in flatu et ydro-
pisi reddit si digestus fuerit nutrit
sic scientia stomacho anime indigesta si non
fuerit igne caritatis decocta malos
Sermo 18 humores generat unde mali humores
v Bernardus super cantica 16. Quibus una
semel afferent caritas sine iniuriis
esse non sinit metuunt quod nescit
dolet quod non oportet solicitatur plusquam
valent compati vel dolet inficitur in
via. Bernardus in epistola. Obstinato non
permittit nos alicuius cor ingredi ut
suspectos patitur credere nos ab aliis amari
sunt duplici morbo duplex caritas
medetur illa scilicet que non sua querit et
illa que omnia credit. Bernardus in quadam sermone.
y Caritas est mors criminum vita virtutum pugna-
tium post palma victorum concordia men-
tium societas electorum quia fidei concept-
tum ad quam spes tendit cum confectus omnium bonorum
sunt. Cassiodorus super psalmo. Caritas dei
3 quedam vitalis plenitudo est virtutum sub
qua et beata nostra voluntas germinat et
operatio sancta fructificat patiens est in
adversis temperata est in prosperis humilitate
potens afflictione letissima inimicis
benivola bonis suis superans malos
Cassiodorus super psalmo [illegible] Augustinus de [illegible]
ab Caritas robur est fidei. fides fortitudo
est caritatis et tunc vere nomine est et vi-
rtus est fructus amborum cum in solubili-
ter manet utriusque connexio ubi enim non
simul fuerint simul deficiunt quia ubi
se sibi invicem et lumine suo dote
desideria in credulitatis impleat verum
necesse unionis et incommutabilis
videatur et omnino ametur quod nunc et
sine fide non diligitur et sine dilectione
non creditur. Leo papa de ieiunio in sermone.

a t Nescio si quid maius in laude tua dici
possit quam ut deum de celo traheres et hominem
de terra ad celum elevares magna virtus
tua ut per te usque ad hoc humiliaretur
deus et usque ad hoc exaltaretur homo. Hugo
de laude caritatis. Ubi amor ap. dilecto
[illegible].

Caro sive corpus

a Carnis afflicto est per quam lascivie mentis
seminaria castigacione districta comprimuntur
b Augustinus de diffinicionibus. Opus
deficit ubi caro requiescit ut enim caro
mollibus sic anima duris nutritur illam
blanda reficiunt hanc aspera exercent
c Augustinus super [illegible]. Quoniam paganum
nobiscum minime cum carne portamus
primum virum et adolescentem et ado-
lescentia duplex est incendium voluptatis
d Ieronimus in epistola. Corporis debilitas
minima etiam vires anime frangit mentis
quoque ingenium macerescere facit quidquid
cum modo et temperamento fit salutare
est optimus in omnibus [illegible] medius la-
udabilis valet ubique mensura Ieronimus
e in quadam epistola. Quorum carnis vita
corrigitur et usque ad abstinentie atque orationis
studium a presentibus premuntur quasi in
altare iam caro incenditur ut inde in
conspectu omnipotentis dei dum sacrificium
redoleat unde pro culpa displicebat
Gregorius in moralibus. Nos gestamus la-
f tronem nostrum nobiscum circumferimus inimicum
carnem meam loquor de peccato natam
in peccato nutritam corruptam minus ipsa
origine sed multo amplius prava consuetu-
dine viciata hinc est quod tam acriter
adversus spiritum concupiscit quod assidue
murmurat et impaciens est disciplina
quia libertate suggerit quod ut racionem ab-
rumpat ut ullo timore inhibetur. Bernardus
g [illegible]. Anima iniqua carne sua deo
opponit mediante deo agitur ut est ea
amplius in igne crucietur hec itaque
carnem relinquere non vult et cum ab ea
pertrahitur in relinquere appetit et cum ea

cum ea gemit supplicia nostra. Gregorius in
moralibus. Sed tandem malis vir sanctus
ut caro diu et diu possideat corpus
vel non diu a corporis possessione re-
pellitur si non prius diu a sathane possidetur.
Gregorius libro i moralium. Hii frequenter maiores
tribulaciones carnis suscipiunt qui car-
nis voluptatibus delectantur. Gregorius [illegible] moralium.
Magna cum perspicacia debemus [illegible] ut
spiritus impetu ducatur [illegible] carnis
[illegible] [illegible] ad voluptatem non
ad necessitatem querit. Gregorius ibidem. Inter
nudos cum [illegible] temptacionibus nascitur
et caro nobis aliqua adiutrix est in bono
opere aliqua autem seductrix in malo. Si ergo
et plus [illegible] debemus tribuimus hostem
nutrimus et si necessaria eius quem debemus
non reddimus civem necamus. [illegible]
est itaque caro quod adiutor [illegible] ut in bono
opere nobis sufficiat [illegible] [illegible]
tribuit ne superbiat [illegible] [illegible]
que ignorat [illegible] itaque magna est [illegible]
ne unusquisque per satietatem carnis ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Gregorius omelia [illegible] super Ezechielem.
[illegible] cupiditate et gaudium ve-
[illegible] quedam animi [illegible] bonus [illegible]
regit et in captivitate redigit [illegible]
carnales affectus et carnis [illegible] ad [illegible]
[illegible] in obsequium [illegible] Bernardus [illegible]
Cur carnem [illegible] nobis impinguas
et adornas quam post paucos dies
vermes devoraturi sunt in sepulcro
et animam tuam bonis operibus non adornas
que deo et angelis eius presentanda
est in [illegible] ergo animam tuam vilipen-
dis et carnem preponis dominam
ancillari et ancillam dominari magna
abusio est. Bernardus in quodam sermone
et Hugo de claustro anime. Primum

impedimentum nostrum et occupacio
continua ipsa est necessitas nostri corporis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibum
[illegible] vestem ceteraque similia querit [illegible]
dubium quin frequenter impediat nos
ab affectu spirituali. Bernardus sermone [illegible]
Corpore molli [illegible] et delicatis nutri-
tur et [illegible] et corporis morbo
[illegible] [illegible] super [illegible] ad [illegible]
Desertum et paupertate erigitur quamvis
de labore corporis [illegible] publicatur
involvitur [illegible] carnis vicia dominantur
Cassiodorus super psalmos. Cupiditas [illegible]
Nunquam affectus noster ad desideria [illegible]
perfecte attenditur ut intellectus ad
celestium contemplacionem perfecte acuatur
nisi [illegible] carnis [illegible] in [illegible] et
necessariis frequenter et fortiter reprimatur.
Ricardus de sancto victore. Ad contemplacionem
Nichil aliud est caro tua quam tanta
est sanctitas nisi spuma caro facta
fragili decore vestita est quid erit quando
erit cadaver miserum et putridum
et cibus vermium si diligenter consideres
quid per os et nares et ceteros corporis
meatus egreditur vilius sterquilinium
numquam vidisti. Si singulas eius
miserias enumerare velis quam sit [illegible]
omnia viciis pravitatibus concupiscentiis occu-
pata passionibus polluta illusionibus
[illegible] semper in malum et in omne [illegible]
[illegible] plena [illegible] confusione
et ignominia [illegible] Hugo de cla-
ustro anime libro 1. Attende
homo quid fuisti ante ortum et
quid es ab ortu usque ad occasum
atque quid eris post hanc vitam. Profecto
fuisti quando non eras [illegible] de vili
materia factus et vilissimo panno invo-
lutus menstruali sanguine nutritus

Hugo de claustro anime

[illegible] que est [illegible] [illegible] quod ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sandalia [illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible] habet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ambulat si qui
sedet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

matris fuisti nutritus tuta transivit pellis
scrudina et indutus et ornatus venisti
ut mecum est quamvis sit digito tu for-
ma favor gratie feruor innumeris opes
quod surripuit tibi nostre quod sit homo
nihil enim aliud quam homo quam sperma
fetidum saccus stercorum cibus vermium ...
70 · Post hominem vermis post vermem fetor et hor-
ror sic in non hominem vertitur omnis homo
· Cum sis et limus tu rebus vilissima
limus unde superbus ad tibi tibi reddimus ad
x Nocumentum esse est de carne quod in corpore
commorantem et ultra vanum in fragili
carne carnis aculeum non sentire Iohannes
Cass. de institutis monachorum libro vi
x fateor nos genere corporis cum tutelam
non ad indulgendum illi sed sumendum
negotio nullus sumere qui corpori sunt qui
pro illo nimium timet qui ad id curam
refert hominem illi vile quod cum corpus
sum nimis carum quod timuit nimius amor
nos timoribus inquietat solicitudinibus
honerat et contumeliis obicibus agitat cuius
diligentissima cura itaque ut cum exigit
vacato cum dignitatis eius sedibus mittendum
in igne sit · sic genere nos debemus non
tamquam propter corpus vivere debeamus sed
tamquam non possumus sine corpore corpori
tamen indulgeamus contra bone vali-
tudinis satis est Seneca prima epistola
y Amator corporis sarcina animus eius est
et minus agile quam et etiam nimium corporis
suum et eius loca loca multa secum
incommoda deditus sunt vice bibe et
sudare vita cordiali quod Seneca prima epistola
z Amator sum et ad maiora genitus quam
ut mancipium sim corporis cum non con-
ceptus corporis sui est libertas quod Seneca
ab Propria epistola · Capud itaque nullum
quam melior et dura sua parte nostra
quam habet querela et fragili quod tamen vere
ac quod Seneca propria epistola · Ista nos
incomoda agitat qua male co-
ueniat nos · Est corpus vivit de capite

vivit de ventre vivit de pectore aut de
faucibus torquentur aliquando vero aliquam pedes
nos vexant vivit destructio vivit distillatio
aliquando super quam sanguinis aliquid deest homini
atque temptamur sed enervari solet in
alieno habitantibus hoc enim corpus non domus
sed hospitium et quidem breve hospitium quod
relinquendum est ubi te gravem hospitem ipse
videas Seneca ibidem · Iam dicunt bona
ipse corpori ferunt qua consigna quam fra-
gilis possessione utimur forme non inter
vad rapido quod et velox et qualium florum
mutabilis est fugacior quam ut agat deseplicis
Si lincis oculis homines uterentur ut corporis
visus obstancia penetraret nonne intrinsecus
visceribus illud alcipiadis superficie corporis
pulcherrimum turpissimum videtur igitur te
pulcrum videri non tua natura sed oculorum
spectantium reddit infirmitas sed estimate
quamlibet nimia corporis bona dum sciatis
hoc quodcumque miraris tridiana febris
igniculo posse dissolvi Boetius de consolatione libro
Ubi abstinentia dum acceptis fuerit ciua pro-
concupiscentia dicit fuit coniugium quod considera
sed per cor i. dilucide · ingenium a spiritus
sanctus per subiecto de ·
∴ Castitas et continentia
a Castitas corporis virgo intus vivens impetum
libidinis refrenans Augustinus de diffinicionibus
b Castitas est prodomitas vitiorum finalis
mundi munda et casta honesta totius
c corporis habitudo Augustinus ibidem · Proposito animi
permanente per quod etiam corpus sanctificari
meruit sed ipsi corpori auferat sanctitatem
violentia libidinis aliene qua fuerat
perseverantia continere sancte / Augustinus de
d bono coniugali · In coniugali vinculo
si pudicitia conservatur dampnatio
non timetur sed in virginali et viduali
continentia excellencia muneris ampli-
lioris expetitur qua expetita et electa
et voti debito oblata iam non solum

impetras castitatem. Sed etiam si non nubit
nubere velle dampnabile. Aug. de conti-
e nencia viduali. Sicut bonum erat quod
martha faciebat occupata circa ministe-
rium sanctorum sed melius erat quod maria audiens
verbum dei. Ista erat etiam bonum susanne in
castitate coniugali laudamus. Sed bonum
vidue Anne et magis marie virginis
anteponimus. Aug. de bono coniugali.
f Pudicicia mentis est animi, virginitas corporis.
denique illa integra manet corpori. patet
prima in animo in anima permanente. patet ista
de corpore violenter auferri et tamen ista inte-
gra manet corpori. patet prima in animo la-
tens voluntate corrupti. Aug. de vita clericorum.
g Nos dicto vas habere oculos pudicos si vas
habetis oculos impudicos ~~quia impudi-~~
~~cus oculus impudici cordis est nuncius~~ Aug.
h Inde dicit superbis continentibus quod deest
castitati ut in corpore in quo se extollit
humilitatem. quid enim prodest tamen est continencia
si ducatur superbia. Aug. sermo. [illegible] super apostolum.
i ~~Sunt enim etiam in monasteriis quod mod~~
~~sunt phia castitatis~~ [illegible] ~~ibi~~ [illegible] ~~pu-~~
~~gna et~~ [illegible] ~~victoria~~ rara enim con-
cordia sponse sponsi atque pudicicie
rara cum his interius integra silencia ti-
k mo? Aug. in sermone. Ubi necessitas
imponitur castitati auctoritas datur libi-
dini. Itaque nec casta est que metu
cogitur nec honesta que mercede condu-
l citur. Ambrosius de virginitate. Quam magis?
~~parte~~ ~~puellas~~ ~~quibuscumque~~ ~~virtutibus~~ ~~splen-~~
~~dere~~ ~~angulo~~ ~~castitatis~~ ~~carere~~ ~~omnia~~ ~~perierunt~~
~~trahas~~ Ieronimus in epistola. Cum de ipa
m continencia mentis elacione tangitur plerumque
corrupit deus superbia decensus habent ut
mundicia operis cadere permittit. ~~Nulla enim~~
~~sed castitas carnis que~~ ~~non~~ ~~commendat~~
~~humilitas~~ ~~mentis~~. Greg. in mor.
n Differunt quidam inter se homo pudicus
et angelus sed felicitate non virtute sed et
si illius castitas felicior huius tamen
forcior esse cognoscitur castitas sine

caritate lampas est sine oleo subtrahe
oleum lampas non lucet tolle caritatem
castitas non placet. Ieronimus in epistola.
o ~~Sunt quidam qui caritatem non valent celiba-~~
~~tum se dicunt~~ ~~viventes~~ ~~esset~~ ~~pro~~ ~~vel~~
~~dubio~~ ~~melius~~ ~~nubere~~ ~~quam~~ ~~uri~~ et salvari
~~in humili~~ ~~gradu~~ ~~quam~~ ~~in~~ sublimitate
~~celi~~ ~~dampnari~~ Ieronimus ibidem. Quidam
p in iuventute luxuriose viventes in
senectute continentes fieri delectantur
et tunc eligunt servire castitati quando
libido eos servos contempsit. Sed nec
quidam in senectute continentes vocantur
qui sunt qui in iuventute luxuriose vixerunt
et fuit primum in qua labor certa-
minis non fuerit. Cos enim expectat
corona non? habuerunt. Glosa. Eterna
gloria in quibus fuit? Glosa.
Isidorus libro secundo de summo bono. Crisostomus?
q ~~Ergo~~ ~~sunt~~ ~~qui~~ ~~incorrupta~~ ~~servat~~ ~~casti-~~
~~tatem~~ ~~sed~~ ~~sobrietatis~~ ~~opera~~ ~~appetitus~~ ~~cultus~~
~~nimbus~~ ~~sermonis~~ ~~vanitatis~~ ~~sermonibus~~ ~~in~~ ~~ipso~~
~~iniquitate~~ ~~cultu~~ ~~opportunitatis~~ ~~et~~ ~~persone~~
~~et~~ ~~loci~~ ~~et~~ ~~temporis~~ Crisostomus super apostolum.
r Pudicicia est ornamentum nobilium exal-
tacio humilium nobilitas ignobilium pul-
critudo vilium solamen merencium aug-
mentum omnis pulcritudinis decus
religionis minoratio criminum
multiplicatio meritorum creatoris omnium dei
amica. Cipr. de xii abusionibus.
s ~~Capitis~~ [illegible] ~~difficilius~~ ~~qua~~
~~neque~~ ~~cum~~ [illegible] ~~maior~~ labor est
~~incognita~~ ~~carnis~~ ~~carnem~~ voluptate.
~~quam~~ ~~vicia~~ [illegible] ~~cognita~~ ~~vincere~~ super epistolas.
Dei? libro nono. Quamvis in carne est
de ipsa carne fomenta eradicare luxurie
quam expellere immundos spiritus de corporibus
alienis. Iohannes Cassianus in collationibus
v primo. Maior est virtus ac sublimior
gracia integra libidinis carnis extingu-
ere quam incursus demonum expulsus?
vel quam immundas? signo dei ac virtute altissime
potencia subiugare. ibidem.
x Pudicicia est virtus non solum impetu
libidinis cohercens sed etiam signa corporis

n Tullius. Hec mediocritatis linea
tenenda et a specialis linea ut nec voluptati
deditus prodigus et luxuriosus appareas
nec amara tenacitate sordidus aut
obscurus existas. Seneca de moribus omnibus
cardinalibus. Ubi raro est contagium qualibet
re sollicitas et superbia et dignitas

Clericus

a Cum etiam laycos hoc deceat ne aut
continuas blasphemandi occasiones aut
opportunitatem fornicationis credat maxime
tamen hoc necessitas clericos vehementer
constringit quibus aut religio blasphemandi
aut seruitas prodita supplicibus
penas irrogabit. Augustinus de singularitate clericorum.
b Contemptui est clericus qui sepe invitatus
ad prandium et non recusat. Ingenia petentes
raro accipiamus rogati vehementer cum
dare causa accipiendi. Jeronimus in epistola ad Nepo-
c tianum. Negociatorem clericum ex inope
divitem ex ignobili gloriosum quasi quandam
pestem fuge. Jeronimus ibidem. Clericos illos
convenit ecclesie stipendiis sustentari quibus
parentum et propinquorum nulla suffragantur
qui autem bonis parentum opibus sustentari
possunt si quod pauperum est accipiunt sacrilegium
incurrunt. Jeronimus in epistola ad Damasum
e papam. Clericus qui de bonis suis sustentari
potest si accipit quod pauperum sacrilegium
profecto committit atque per abusionem talem
iudicium sibi manducat et bibit. Si egens
et accipis das potius quam accipis. Si autem
non egens et accipis rapis. Jeronimus.
f Vehementer etiam deus destruit malicias
laycos esse quam clericos. Jeronimus super epistolam
ad Titum. Horror cunctis ordinibus fit
nunc clerici verba in congregatione temporalium
se habent ut layci in apparatu nobili ut
milites in acquisitione reddituum ut
clerici. Sed non laborant ut layci neque
pugnant ut milites neque ewangelizant
ut clerici et cum utriusque ordinis cupiunt
esse utrumque deserunt utrosque confundunt
unusquisque in ordine suo resurget.

iste in quo cum deus summe sapiens velocitati
tradit a summo usque deorsum nichil
ordinatum relinquens venietur non alibi
ordinando quam ubi nullus ordo sed sempiternus
horror inhabitat. Bernardus super lectionem de
g ad honorem propheta. Cum cuncti status hominum
aliquid laboris habent et aliquid voluptatis
clerici nunc hoc novo quodam artificio
divites totum quod delectat in quantum
elegerunt et totum quod molestat respuunt
a militibus requirunt superbie fastum cum
pola familia equorum falcas et nobiles
apparatus a mulieribus dependentes collo
pelles rubricatas unum in mollitie
balneum et glorie a rusticis fructus agrorum
horrea plena sed hinc tamen militaris
lorice pondus in latebris velut tunc
loricam. Ubi rustici et agricole victum
quam sub labore acquirunt hic deliciis affluunt
et tamen adveniente fructum tempore horrea
tamen eorum plena tritico et bibunt
vinum unde meracissimum et inde meracius
aut et impinguantur et dilatantur
non ergo resurgere cupiunt homines quilibet
in ordine suo isti cum quibus resurget
si diutius valuerit ad milites ipsos
exsufflabunt. Certe cuncti homines a suis
finibus arcebunt eos et isti qui in nullo
sunt ordine ubi putas collocabuntur
restat ergo ut illuc eorum sortiantur ubi
nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat
et sunt in laboribus demonum qui
in laboribus hominum non fuerunt. Bernardus super
de psalmo In labore hominum non sunt ideo
l cum hominibus non flagellantur. Ministri
Christi sunt et serviunt antichristo honorati
incedunt de bonis domini cui honorem
non deferunt. Unde quod cotidie vides
meretricius nitor hystrionicus habitus regius
apparatus unde aurum in frenis in sellis
in calcaribus plus calcaria quam altaria
fulget. Unde mense splendide cyphis

et ebrietatibus. vide comessationes et ebrieta-
tes. vide cythara et lira. vide redundan-
tia torcularia et promptuaria plena eruc-
tantia ex hoc in illud. propter huiusmodi volunt
esse et sunt ecclesiarum praepositi decani archi-
diaconi episcopi archiepiscopi. Bernardus super Cantica
k sermone 33o. Olim praedictum est et
nunc tempus impletionis advenit. ecce
in pace amaritudo mea amarissima.
amara prius in nece martyrum, amarior post
in conflictu haereticorum, amarissima nunc
in moribus domesticorum. non fugare non
fugere praevalet eos quisquam. ita invaluerunt et multi-
plicati sunt super numerum. intestina et insa-
nabilis est plaga ecclesiae. et ideo in pace
amaritudo eius amarissima. sed in qua
pace. et pax est et non pax. pax a
paganis, pax ab haereticis, sed non profecto
a filiis. vox plangentis ecclesiae in tempore isto:
filios enutrivi et exaltavi, ipsi autem spre-
verunt me. et maculaverunt me a turpi
vita, a turpi quaestu, a turpi commercio,
a negotio denique perambulante in
tenebris. superest ut iam de medio fiat de-
monium meridianum. Bernardus ibidem. vide
l clericos de bonis ecclesiae ... affluentiam
vestium ~~splendorem~~ splendorem mensarum
luxuriam, congeriem vasorum argenteorum
et aureorum nisi de bonis ecclesiae. inde est
quod illa pauper et inops et nuda relinquitur
facie miseranda, inculta, hispida.
ipsa ... non hoc est hodie eam ornare sed spo-
liare. non custodire est hoc sed perdere. non est
hoc defendere sed exponere. non hoc instituere sed pro-
stituere. non hoc pascere gregem sed mactare et
devorare. dicente domino de illis: qui devo-
rant plebem meam sicut escam panis.
Bernardus super Cantica sermone 77o.
m Currit in clero positi ab omni aetate
et ordine, a doctis pariter et indoctis, ad eccle-
siasticas curas tamquam sine curis licenter

vivitur sit tamen ad curas pervenerit ... ini-
micas. Bernardus in quadam epistola.
n Et insurgit apostolus haereticos mittere
foras et arceret. si violentus immineret
absconderet se forsitan ab eo. nunc autem
quem eiciet etiam aut a quo abscondet
se. omnes amici et tamen omnes inimici,
omnes necessarii et omnes adversarii, omnes
domestici et nulli pacifici, omnes proximi
et omnes quae sua sunt quaerunt. Bernardus super
Cantica sermone [illegible]. peccata populi
o comedunt sicut cibum panis. sic
non peccata sed alimenta quibus indigere viden-
tur accipiunt, ita possessiones non alimen-
ta quibus abundant sed aliena peccata
susceperunt ... hic pone de vita contemplativa.
vide ebrietas ... q. initio c. ... ubi vide ...
v. ora. k. prima aq. at. ... ubi vide ...

Cogitatio

a Quidquid dicat prudens cogitationem est tutissimum
atque perfectum ut conspectat animus solicita
semper et pervigili custodia discutere
cogitationes suas et ad primos animi
motus vel probare vel improbare quod cogitat
ut vel bonas cogitationes alat vel
statim malas extinguat. nam fons
est boni et origo. ibi maxime oportet
observare peccatum ubi nasci solet. si itaque
ad primam cogitationem pravae et malae
ad quam restat refugere. quod adhuc
est in cogitatione. Ieronimus in epistola ad
b Demetriadem. Nulla tamen cogitatio
sine peccato quae suggestionem consensu
... quo mali sunt blandi-
mentis, quae in effectu gestat corrupte.
tantum cogitatio vel si a quo impedita
tantum non impleat voluntatem ...
actione ... condemnatur a deo ut
id in caelo legimus qui vidit mulierem
ad concupiscendum. Ieronimus ibidem c.
c Ad peccatum quod opere perpetratur nequaquam

Quaere notae c. b. ... culpa in cogitatione
est ... in opere

Di x mor. c. 12 // pene Contra ho. opr. ex cogitacione procedunt

premens si intentura vicorum statum in mente singularis et parvulos babilonis allidens ad petram in qua sprevit ipsa gra non reprimit et tante domino permittens Si in ea non fuerit dilatatus
d ibi. Veniat ad pfectionis summa proinde tungimur tu sit ethoa via viuimus ut cogitaciones superfluas a mente restringimus nam tanto longius mens a dicitur recessit quanto in anima lang cogitat. Greg. li. x. mor. c. Pfecta
e opus tanto crag cognoscunt quanto minus videntur pfecta non cogitacionibus eo ad intelligendum sunt difficilia quo intrinsecus penetrantur et tanto lacius cogitaciones diffluunt quanto se esse securius estimat quia foris a reprehensoribus non videntur Greg. li. xio mor. c. Magno studio super flue cogitaciones amputande sunt si in amputari funditus nequeunt quod puri si semper cum caro gerat supfluas superflua quo semper spirus sicto solitudinis restringat Greg.
g li. v. mor. c. Electorum mentes si quando in se carnales cogitaciones inveniunt prime ardore consumunt ut cogitaciones suas dilatari carnali voluptate permittunt quia eo semetipsos meditantes subtilius feriunt quo districtius medicare pstolant
q vicium Greg. li. xviij mor. c. Cum reproborum mentibus ostensio pfectionis peti dicit desideria desideriorum cogitaciones corporum cordibus illatamque dessunt et tunc non semper digna sapiunt in opere vel de cum se illi obligant in cogitacione Greg. li. xviij mor.
l Reprobi dei oculos vanis non tu suscolat cogitaciones mentis et nulla momenta peccatores cessent semper statu restituere
sz Greg. li. xx mor. c. Reprobi mentes

eo curis peccata cordis abluunt quia qui etsi ad opera non pervenitt et cogitata nequeant quorumque fallunt quod effectu opus non ligat. Greg. in pastoral. li. 3. c.
l Si a domo mentis ad momentum vacato descendat quasi absente domina cogitata cum se clamor velud garrula ancillarum turba multiplicat ut cum tamen ad mentem redeunt mox confusio tumultuosa conpescit et quasi ancille se ad mentem opus tacita tacite resumunt que cogitaciones propriis se causis propriis ad utilitatem subdunt Greg. li. mor. c. Cogitacio est
m impudica animi respectus ad evagacionem prius Hugo. Quociens tempore non cogi
n tamus deum putare id tempus amisisse Bass. sup. ps. Et cor meum dereliquit
o me. Inspicias bonas cogitaciones diligere et statim ab illis que male sunt nos deignabis. Quis liberare. Cassianus
p ammonicione sexta c. mor. Omnino non impollar cogitacionibus impossibile est suspicio non tam sine respice omni studenti pergrand dea possibile est quemadmodum igitur atque carnem non omnis a mortis pendens a nobis ita repellatur vel electo consistat in nobis secum collacionibus primus collacione
q moys. Cogitaciones vagas et in utiles et velud sompno similes non despicias quibus si diu in tum oblectaberis cum omnia depposuerit tristis remanebis Seneca de motis fortunae. Si quid cogitanti tibi apparebit consultantibus sine cogitata si offendunt non occidunt Seneca in prov. Ubi anima agit con suetudo ad cor ni. deus ab digna c. a dilecto c. moris ap. oro bone petrus in ii. religio bi. temptacio g. n.

Compassio

a Quia si ista ffl. et si dicat pro beata musica virtus alienis tribulari non implicari

mo mereri non sentire dolorem tangi
pro amore alterius Augustinus in epistola ad
b Sebastianum. Cum alicuius infirmitati
compatiuntur compatiendi valetudinem amara
laboramus ut amorem filiorum meorum
ad prima ad ipsa se coaptaret et verti
atque corporis quos timebat fortem esse
c erat Gregorius li. 29 moralium. Tunc plena
virtute cordis compassio est cum malum in
opere proximi sustinemus non metimus
ut illum a passione liberemus plus est
aliqui compati ex corde quam dare quia
quibus exterior indigenti non compatitur
minus estimat omne quod dat et minus
quantum plerumque dat qui non compatitur
d Gregorius li. 20 moralium. Tanto quisque
perfectius est quanto perfectius sentit dolores
alienos Gregorius 20 li. moralium. Qui
e viuens per compassionem doleat ut ibi
larga manu quasi affectum doloris ostendat
Gregorius in omelia. Quum pena ultas
f non misit in proprio corde videtur sed mistica
sibi in misso corde verius sentitur Gregorius
in quadam omelia. Compassio
g est cum malum in opere proximi sumimus
non metimus ut eum a passione libe-
h remus Gregorius in omelia. Magnum actum
pietatis dispensatione cognoscimus
ut is qui summus erat pastor ecclesie
in sua culpa disceret qualiter aliis
misereri deberet ut ex sua infirmitate
cognosceret qua misericordia aliena
infirmitatem tolleraret Gregorius in omelia.
i passionis et est hic de consideratione. Qui
dolentibus condoleo si non doleo tunc et ma-
gis merito sentio ad salutem longius ab-
sistere mecum quod obstringunt et cogunt
cognoscere non sentiente periculosius labo-
rare Bernardus de consideratione 2.

k Nonne grauia dure et attrita sunt
frontis ut quanto magis compatitur
tanto magis nostra compassione expedita
abutitur Bernardus in sermone quodam
l Deuotus miles non sentit sua cum
benignum ducem conspexerit vulnera Bernardus
m alibi. Impossibile est sine afflictionibus
afflictorum esse qui opprimuntur afflictionibus
non sunt Chrisostomus super epistolam ad Hebreos
n Religiosa tristitia aut alicuius peccatum
luget aut proprium. nam de hac dolet quod
diuina iustitia agitur, sed de eo meret quod
humana inique committitur. Unde magis
plangendus est faciens maligna quam
patiens hec ipsa tolerans. i. Chrisostomus qui
luget etc. Triplex est modus compa-
o ssionis est quippe compassio alia est
viciosa alia est naturalis alia est virtutis. Compa-
ssio est viciosa est cum affectus illicite represen-
tatur dolore tangitur ubi illicito prius amore
fruebatur. Compassio est naturalis est qua
quisque sibi proxime affectu damnis alicuius
corporis condolet quotiens contra pietatem
vel humanitatem inediam nuditatem pressuram
affligi videt. Compassio est virtutis est quando
propter deum alicuius doloribus compatimur cum
sed iustitia puniri vel innocentem affligi
videmus. Compassio est viciosa culpabilis
est. Compassio est naturalis inexcusabilis est
Compassio est virtutis laudabilis est. Prima
reprehenditur tercia laudatur 2a. vel culpam
est quia est naturalis est vel premium quia
est virtutis non est Hugo de tribus valuta
p in Christo. Tercia sunt per que probatur
vera compassio scilicet occulta beneficia paupertatis
et moribus beneficium cum si impendatur
occulte humane laudis extinguunt fa-
uorem quando autem pauperi miseretur
aliquibus temporalibus remouet proprium utilitatibus
renovans cum proprio pati morte non re-
manet amorem mundi non proponit sed
sunt omnia tua que solet emanare

compassionis membra sunt. Augustinus: amor tempora-
lis vinculum est et amor mundi. Augustinus
q de claustro anime libro 1 c. 15. Longitudine
temporis temptatio augetur, per tedium enim re-
sistentibus curis prima visitatio cotidie renovatur
et prolixo spacio per filium intuetur, cibum
sumit et tot noctibus pendet puer
in amplexu patris, cubat pater in gremio
et per singula momenta in primo affectu
dolor occidendi filii cumulatur. Alcuinus
n de immolatione Abrahe. Cuius pectus
tam ferreum, cor tam lapideum ut ge-
mitus non exprimat, lacrimas non effun-
dat cum proximum vel amicum morbum vel
incendium intuetur, ut patienti non com-
patiatur et dolentibus non condoleat?
Ipse Ihesus cum audisset Mariam et Iu-
deos plorantes infremuit spiritu, turba-
vit semetipsum et lacrimatus est. Ymmo
c. 9 de vilitate conditionis humane
vide si adest malum et flebunt pe-
Seneca in proverbiis. Ubi adiutorium ibi
sica atque consolatio contra comitatur
correctio ... contra ... amor atque
dolor, elemosina atque conturbatio, ubi
infirmitas ibi lacrima in ...
sanctis ... etc.

Communitas sine concordia

a Quidquid scelus sine iniquitate inebriat
multos nec amittit omnes vitatorum
b Augustinus contra Iovinianum. Insolitum
dominium cito surripit superbia. Docuit enim
voluit facit quod voluit. Tu autem quem
in civitate unius non facias quod
vis, tamen debes quod in beneficiis subire si
cum non vis, simul sub ... potentium, mo-
nasterium timeas ut deum diligas
ut perfectum ... Ieronimus in epistola ad Rusticum
c monachum. Plenissima a peccatorum
abstinentia absolutio enim totius criminis
una per oracio et una confessio si enim
duorum vel trium fratrum pro consensum
omnia que poposcerint deus prestanda
promittit, quid negabitur multorum milium

plebi vestre obsecrationem ... consequi, et pro
vestre precum concordie supplicavit. Leo
papa in quodam sermone. Publica
d ... sit ... et ubi intelli-
gendum per ... ratio utilitatis ubi
vigilat ... civitatis. Leo ibidem
e Quinto decimo ... antiquitatis civitatum
... qualibus ammonentur ... debitum
esse corrigere et concedentibus ... remedia
non gravari ... cum sibi estimat
quod ubicumque constat ... et ...
sit ... que contingit sub ...
f ... Cassiodorus libro 1 epistola 15. Nam
si ... calamus ... unum me-
los ... multo magis ... prudenti-
bus aptum est ... concordi ...
Cassiodorus ibidem epistola 15. Multa ...
g mortalium possessionum ... distinxit
ut quidquam suum esse credat quod ... publi-
cum et ... indicat magis qua-
tum ... quod ... constitutum est
nulla essent quia ... pertinet
ad singulos. Seneca ... epistola 9.
Ubi contemplatio ... favor dei ...
homo ... Leo de ...
... ac religio ... solitudo
... superbia ... vitas ... ubi
utilitas ... Concordia ubi
discordia et pax est.

Concupiscentia

a Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam
... et ... attendit ut eam
concupiscat, quod ... delectationem ...
... plane consentiens libidini ita ut
non refrenet ... appetitus ... facultas
fuerit ... mechatus. Augustinus
b de sermone domini libro 1. ... quod
... concupisti sit ... concupiscentia
... Augustinus de spiritu et anima
c Qui viderit mulierem ... passionem
et propassionem ... propassio reputatur
in vitium ... culpam ...

tyrannos timere in corde quos tam viderent
militem. et anima cuius fuerant vulnerata
quia per passionem percussa est Unde non consen
serat et de cogitatione affectum feriebat sicut
scriptum est in David transierunt in affectum
cordis de propassione transit ad passionem
et tamen non voluntas peccati dicit est sed occa
sio quomodo quis videat id est appetat ut
concupiscat aut facere disponat iste vere
mechatus est. dicitur ea in corde suo Ieronimus
super Mattheum li. I c. primo. Caro cum co
d rruptibilis pensetur quid sit examinis et
intelligitur quid conatur amatur vel appe
titur quippe sit ad edomandum desideriorum car
nalium appetitum quam ut compescat si quod
unum diligit quale sit mortuum penset
e Gregorius li. xvi mor. c. Verum quod
primi desiderii et delectationibus frenum
animam volare non patitur et curribus refrigerat
interim si forte aliqua sublevatur. Bern.
f sermone lxv. super Cant. c. Concupiscen
tia carnis est motus animae temporalis in affectu
aut percipiendi in delectatione spiritus. li. v de summo
bono. Ubi caro f coniugium b. voluntas k. l.

Confessio

a O homo quid times confiteri id quod per con
fessionem scio minimus scio quia id quod nescio
cur per confiteri erubescis peccata tua peccator
sum sicut et tu homo sum humanum aliene
nichil alienum confiteri. Homo homini
homo peccator homini peccatori celligere quod
unus si non confessus lates inconfessus
dampnaberis ad hoc deus exigit confessionem
ut liberet humilem ad hoc dam
pnat non confitentem ut puniat
b superbum Augustinus super Ioh. 7. Tanto
pondere appensum tuncque valent apud
cum qui hoc novit appendere lapsum
qui in corde confessionem bonum tamen
factum quantum si per deum sunt tuis
Augustinus super Iohannem c.

c Primus gradus peccati quo fugitisse sentit dicit
quoniamque fugientes non fugit perspicuum ma
la conscientia non est quo eat sequitur se ipsum
non recedit a se ipso peccatum cuius quod facit intus
est. unus audire consilium si vis a deo
fugere ad ipsum fuge confitendo non
ab ipso latendo latendo confiteri cum
potes latere cum non potes Augustinus super
d Iohannem c. Cum humilitatis causa mentiris
si non eras peccator antequam mentireris
mentiendo efficeris quod vitaveras vitas
in te non est nisi ita te dixeris peccatorem
ut te esse cognoscas Augustinus in eodem
e Discretio confessoris valde necessaria est consi
deret qualiter cunctis in loco in tempore
perseverantia in lautitate personae cuius
fuerint etatis cuius professionis et ordinis
et qualiter fecit temptatione et in
primis vicium multiplici exercitatione Augustinus
f in libro de penitentia c. Confessio est
salus animarum dissipatrix vitiorum restau
ratrix virtutum expugnatrix demonum
quid plura obstruit os inferni porta
g tas aperit paradisi Augustinus ibidem. Plurimum
suffragatur deo veniendi confessio
et pena quam defensionis evitare
non possumus prudenter revelamus
Ambrosius super lib. de Ioseph c. primo.
h Cum se accusat et se peccatorem sit in esse
esse incipit. quia ut sibi parcat et deus
misereatur confitetur. Ambrosius super id
Iohannis. Beati in matta f. c. Cessat enim
i vindicta divina si confessio precurrat
humana ibidem c. Cum primum vult
k quod expedit dicit malum confiteri quod
fecit valde cum facile est ut peccatum
si quis fatetur tamen nec pro peccato suo
l patitur. Gregorius li. viii mor. c. Sic
sunt vere humilitatis insignia iniquitatis
suae quae cognoscere et cognita voce

confessionis appetit. Gregorius xxxii moralium
m Peccatores nos intrinsecus liquidum (?) per
sed depressos ipsius flagello intuemur
torquentium innumeram pro pena quod nos
mactat si culpa venerit cognoscimus quod
plerumque tumoris elationis per peccata commissa
perdere quam non admissa vitare. Gregorius in
n aperitur in beato Job qui voluit castitatem
continentiam mirentur integritatem
iusticie mirentur custodiam pietatis ego
in eo non minus admiror confessionem
humilitatis peccatorum qua tot flagella sicut
sed Gregorius xxxii° libro moralium super id Job
Si celavi in sinu meo iniquitatem meam
o Vulnera clausa plus cruciant, nam cum
putredo que interius fervebat eicitur
ad salutem dolor aperitur. Gregorius in pastorali
parte iii°. Sacerdotes caute valde
per vigilanti sollicitudine debent delinquentium
mentibus tanto medicamine subvenire
timoris et contritionis infligant, quo
eos minime a verbo confessionis
conterreat, sic corda aperiant, ut ora
non obstruat. Item absolvat etiam eo
puncto nisi viderit confessionem, qui
credit corde ad iusticiam ore
autem confessio fit ad salutem. Cum
ergo verbum confessionis in ore habet
et in corde non habet aut dolosus est
aut vanus, qui non in corde et non in
ore aut superbus est aut inductus (?). Bernardus
q de nova milicia. Iudicium vero con
fessionis fit sicut unusquisque sua peccata
dicat aliud de se diceret alius non condicat
nam non peccator est iustus videri appetit
sua peccata se quisque nullo argumento con
fitetur. Superbie quippe vicium est ut quod
de se fatetur quivis sua sponte dignatur
quod sibi dici ab aliis dedignatur. Bernardus
r de xii gradibus humilitatis. Cur
mortem a spiritu fugit confitendum
sacerdotes ad quem omnium magis oppor
tebat tamquam ad sinum currere matris

s Bernardus super Cantica. Absque confessione
iustus meditatur ingratus et peccator
mortuus reputatur. Confessio igitur
peccatoris est vita iusti gloria et necessaria est
peccatori et iusto multiplex decet.
t Bernardus epistola cxviii. Si sufficeret
fides cordis non crearet tibi deus os
si sufficeret ipso quia cognoscit eum
et si non confessus fueris coram hominibus
ego et tibi sufficit quod te cognoscit Christus
et si non confitearis coram deo. Cassiodorus super
id Matthei x. Qui me confitebitur
v coram hominibus. Confessio est per quam
occultus morbus latens spe consequende
venie in dei laude aperitur. Isidorus
libro Sinonimorum. Ingeniosa simp
licitas et nullis tergiversationibus
tanctor per veritas manifestare de
lictum. Cassiodorus super id psalmi Beati quorum re
y misse (?) non indiget advocatis qui ipsius
se ipsa confessione dampnavit. Cassiodorus
super id psalmi Confitebor tibi ipsi deus.
z Mira compensatio et stupenda vicissi
tudo dum sua mala ipse dicit et ab
eodem prima salutis accipit quibus non
meretur. Alibi ad primum confiteri cum
non possis negare quod feceris. Cassiodorus super
id psalmi Vias meas annunciavi.
ab Nos remaneat iudicio condempna
tum quod fuit confessione purgatum.
ac Leo papa. Magna spes est reparan
de salutis fonte nosse labiis. Vale
ad rius in sermone quodam. Venia dignus
est qui de peccato se excusat non quivit verbi
cum est confessio ubi remissio quia
proprium ad innocentiam tenet locum
secunda peti confessio. Bernardus. Unum
ae salutis notitia peti nam qui peccat
se nescit corrigi non vult. Ideo contra
potes tempus arguere inquirere ut te
accusatorem proximum prebeas fuge deinde

medicos vanissimi deputator Seneca epistola
ff xxxvi°. Nemo vicia sua nemo
confitetur quia etiam nunc in illis sompnium
narrare vigilantis est et vicia sua con
fitera sanitatis indicium est ergo expergiscami
ergo ut mores nostros coarguere possimus
g Seneca epistola liii. Omnia vicia in
aperto leniora sunt morbi quoque ad sa
nitatem nunc inclinant tunc abdito
erumpunt et vim suam exserunt et avaricia
et ambicio et cetera vicia mentis
humane tunc perniciosa scias esse cum sim
ulata sanitate subsidunt Seneca epistola
lvi°. Ubi constancia hic correctio a
r. dampnum b. medicum b. prima
prima lxv.

Confidencia

a Adversaria est confidencia que prelibs vita
sua cepto commendat et rubrica spes
est que inter formenta petit salutem se sperat
in ecta victoria est inter hostilia arma
pugnare et impossibilis liberatio est
plainus [illegible] et non credere Augustinus
de singularitate clericorum. Expedit magis
b hunc timere suam malam fidem et est
utilius ut infirmus se esse agnoscat
ut fortis existat eius fortis videri vult
ut infirmus cumque Augustinus ibidem
c Nemo de sua corde presumat cum presens
sermone nemo de suis viribus confidat
quando sufficit temptatoris omnia et ut
bona prudenter loquamur adeo est non
nostra sapiencia et ut mala fortiter presde
mus ab ipso est non nostra paciencia Augustinus
de sancto victore. O homo securus esto
d accessurus ad deum ubi mater est ante
filium filius autem patrem mater ostendit
filio pectus et ubera filius ostendit patri
latus et vulnera ibi non potest esse ulla
repulsa ubi tot currunt caritatis insignia
e Bernardus in quodam sermone. Non confidat
predicator nec auditor ubi dominum

de acumine et ingenii de subtilitate
loquele de prolixitate studii sed magis
confidat de bonitate dei et de perfecto
oracione de humilitate cordis intimum etc.
Hugo de sancto victore in suo de docto
f licio. Confidencia est commune
presta et in mota mentis nec adversus se ibi
constancia studium. Confidencia est etiam
g spes cum perducende ad finem rerum inchoatas
g Confidencia est per quam magnis et
honestis rebus nihilomnino ipse animus ipse
fiducia cum spe collocavit Tullius
i Magna contra dyabolum arma sunt in
suis viribus fiduciam non habere sed deum
suis viribus fiducia non habere sed deum
gracie qui ad usurum possit opponere Cassi
perpetuo ipse cum humilitate sed in puluere
aia nostra. Ubi cunctacia est et hellu
acia nostra. Ubi cunctacia est et hellu
a desperato fides in presumpcio et securitas
etc.

Coniugium

a Omnia constitudinum consulendum est semper
impetra si contigerit primo prauat coniugis
si voluerit secus nec tenebis in inter nuptias
vias nullius de illis pecti habet si cos
casto servaverit et si sunt aliqui
coniugalis excessus qui tamen legittimum
non violet thorum venialem nonnullum sed
ve male pectus Augustinus de fide ad petrum
b Hinc vero malo corrupiste in conjugens
tomibus Augustinus de baptismo parvulorum
c Ipse modum non inferioris virtutis est eo
abstinere coniugio quod aliquando delectant
qua coniugii oblectamenta nostre copula
imperialis non est quanto culpa vitanda
sed quasi necessitatis sarcina declinanda
d Ambrosius de viduis. Tolle quod
proprius est et ipse non est bonum inibe
vide qualia sunt secunda minima que
lupanaribus presurunt Ieronimus in quadam
e Epistola. Dicitur bonum filii adulteri
nulla sed defensio adulterii et mali
filii coniugatorum nullum tamen sed mariorum

quia non misere nubit qui in voluntatem na
scendi causa uxorem est atque utinam Jero
f nimus in epistola ad Rufinum. Volo in te
coniugium quam mala sit que ista illud
ex quadam tua suavitate sint dum regit
tenet quod non nocere est nobis nisi
partes committit pluribus quod nocet
ut sepe viri inducunt iter pergimus et
in ortis nisi viam vepribus prestrue
ta retinent in via qua undique non
ascendimus quam alatur nasci quo pungamur
g urbis per mores. Cum temptationum
procellas cum difficultate tollerant coniugii
portu petat melius quam nubere quam
viri sine culpa cum ad coniugium ve
nerint si tamen ut melius de vene
h rit Chrysostomus ibidem. Quos deus coniungit
homo non separat sed aliud violenter sine
lege absque ratione non cum homo separat
quos pena dampnat quos natura
accusat quos maleficium coartat separetur
super opus. Quemadmodum si videas
i hominem assidue auxilia medicorum
colligentem ex quo statim intelliges quam in
firmus corpore sit et tu videns sine animum
sine mulierem dimittendum uxoribus
aut viris legem iniquitatis cognosce
quam animalis lascivus est et mulier
illa mentis est. Chrysostomus super eodem verbo operis
k imperfecti. Quos deus coniungit etc. Omnes
res per quascumque causas nascuntur
per easdem absolvuntur. Matrimonium non facit
coitus sed voluntas et ideo non illud solvit
separatio corporis sed separatio voluntatis. Chrysostomus omelia
[illegible] super id operis imperfecti. Quemadmodum dimit
l tat uxorem. Sicut crudelis est et iniquus
qui castam dimittit sic fatuus est et iniquus
qui retinet meretricem. Chrysostomus ibidem
m Non est uxor ducenda sapienti. Primum quia
studia philosophie impediat. Unde [illegible]
[illegible] et uxori putet sine multa sint

que matronarum usibus necessaria sunt viz.
pretiose vestes aurum gemme sumptus ancille
supellex varia demum [illegible] noctibus
garrule questiones illa ornatior procedit in
publicum hec honoratur ab omnibus ego misera in
conventu feminarum despicior. Cur
aspiciebas vicinam quid cum ancilla lo
quebaris veniens de foro quid attulisti
non amicum habere possumus non sodalem
alterius amorem suum suspicatur odium
Hugo de sancto victore in libello de sacramentis
n volente nubere. Adde quod nulla est uxoris
electio sed qualis advenerit talis est habenda
si iracunda si fatua si deformis si
superba si fetida quodcumque vitii est post nup
tias discimus. Equus asinus bos canis et
vilissima mancipia prius probantur et sola omnium
sola uxor non ostenditur ne ante displiceat
o quam ducatur. Hugo ibidem. Attendenda
est semper eius facies et pulchritudo lau
danda ne si alteram inspexeris
se estimet displicere. Ut si totam domum
commiseris ei regendam serviendum est. Si
aliquid arbitrio tuo reservaveris fidem
sibi haberi non putabit et in odium vertetur
et iurgia et nisi cito non consulueris
parabit venena. Hugo ibidem. Cunctam
p est continens vita quam non inquietat
uxoris suspicio non sollicitat ancillarum
sumptus nec conturbat filiorum paupertas
que iuventute gignit florem gravitatis
parit fructum bone conscientie perfert odorem
Hugo ibidem. Ducunt hodie uxores
q non causa fornicationis vitande sed causa
luxurie non causa prolis sed causa pecunie
Unde Marcia Catonis filia minor
cum quereretur ab ea cur post amissum
virum denuo non nuberet dixit se non
invenire virum qui se magis vellet
quam sua quo dicto eleganter ondit

Quietas in vxoribus ... elligi solet qua
pudicicia et multos non ... [illegible]
vxores ducere optima et sana ... qua
non avaricia ~~contrahat~~ contrahat qua non
luxuria copulat. Hugo ibidem. Amor
tamen illa viri vxor inobediens tamen
tibi vitabis que falli non potest ait de beato
David inveni virum secundum cor meum qui
in egregie properatus est amore mulieris
adulterio in homicidium amore Bersabee
soluit in nullo maligna ... michi
... stimulus subiecto viro ... y
et mortis ... [illegible] marito
vitam ... que contendit eloque a
ut Dalida Sampsonis et ut forma
Bersabee ... non es amplius ... [illegible]
cor ... David ... et tu ... [illegible]
potes. Valerius in epistola ad ... [illegible]
Optima femina que valor ... femine
amari non potest sine ... [illegible]
... et ... [illegible] infortunii 3
... quare ... [illegible]
ut nullo ... [illegible] malignitatis corporis
... [illegible]
... [illegible] et afflictionem ... [illegible]
... corporis et ... ibidem. Vel
... Sampsonis Salomonis ... [illegible]
... singulare ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] coram ... [illegible]
... ecclesiastico ... [illegible]
... ibidem. Iuppiter ... [illegible]
qui ... [illegible] ab
... [illegible] corporis et ... [illegible]
elegancia ... Europam ... [illegible]
est ... [illegible] bonitatis ... [illegible]
... femina ... [illegible] potest
et ... femina ... [illegible] non es

maior ... [illegible] Pathinus flens ait
... vicino suo amice arborem habeo in
orto meo in qua ... [illegible] prima mea
vxor suspendit et postmodum secunda et
iam nunc tercia ... [illegible] te a
tantis successoribus ... [illegible]
... et ... boni que dispendia
arbor tibi illa suspendit et ... amice
da michi de arbore ista surculos quos
seram ... et ego dico tibi metuo
ne te opportebit arboris huius surculos
... [illegible] et ... [illegible] potest
Valerius ibidem. ... [illegible]
... filia dote ... femina nobilem
... clarum famam ... [illegible]
malo ... [illegible] esse qua ... [illegible]
... [illegible]
virum opportet ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] facta ubi intelligens
... [illegible] ab hominibus ... Vale
rius ibidem. ... virum suum ... [illegible]
que ... Lucilia suum que
... amavit ... sponte venena
... [illegible] mortis
... [illegible] amice
... [illegible] contendunt ... [illegible]
... [illegible]
femine ... malo ... [illegible]
... femine quibuscumque
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] Valerius ad ... [illegible]
exemplo ... [illegible]
... [illegible] amat ...
... femina artificiosa ... [illegible]
... longo dispendio te ... [illegible]
... lege aureolum Theofrasti et
Medeam Iasonis et ... [illegible]

invenies impossibilia. Infelici amore
det tibi deus omnipotens femine
ab fallacia ne fallaris. Ibidem. Socrates
ab adolescentulo ab adolescentulo quodam
consultus utrum uxorem duceret an se ab
omni matrimonio abstineret. Videt utrum
eorum feceris acturum penitentiam. Hinc te in-
quit solitudo hinc orbitas hinc generis
interitus hinc heres alienus excipiet
illinc perpetua sollicitudo contextus que-
relarum dotis exprobratio affinium grave
supercilium garrula socrus lingua succe-
ssor alieni matrimonii incertus liberorum
eventus. Valerius maximus libro vii
ad de memorabilibus. Villa tua uxor tam
bona est in qua non nemus quod eo
quereris sed ut semper benigna coniuge
ita non infesta infelix crudelius quanto
cum sepius vita sua voluit salu-
tem opponit tanto maligna ad mariti mor-
tem etiam vitam suam reputat. Non ego
infelicem molestius quam quemquam virum
coniugem tanta discentior morum
quietudine aut felle malicie inhia-
speciosa templum est edificatum super eo
ae acuam Diogenes. Duo quam lacrimarum
fluentur in oculis singularum veri dolorum
unum insidiarum alterum. Pitagoras
af philosophus. Crates cum quodam ex
eius doctrina ... discipuli ad eum
descenderet rogatus eum ut alterum
ceptum ordinatione suspiceret vite in
sum eos ... secum venire fecit
uxoremque suam et ancillam in superioribus
constituta infestitque vasa oleo et
melle plena ut cirent admodum
... discipulus ait si hinc in domini
bus viris. Uxorem statim fuerit bene-
dictam vitam disponet. In prologo philosophorum
ag capitulo primo. Hinc locum maledictum
tribuere impie ... que inibus
inibus nullis non placet. Venecia

In prologo. Ubi castitas deo caritas peccata
tu ... fugitas ...

Consciencia

a Quid obest illi de illa fabula cum quia
na vult dolere ignominia si cum de te o-
minum inimicus ipsa doleat contra nam et
si bonum quod de nobis dicitur in mente non
inveniatur magnas in nobis tristicias det
generat et contra econtra si malum quod de
nobis dicitur in nobis non invenitur in non
magna debemus leticia exsultare. Au-
gustinus in quodam sermone. Bene sibi
b conscius falsis non debet moveri conviciis
nec estimare plus ponderis in alieno
esse convicio quam in suo testimonio. Ambro-
sius de officiis. Unicuique sua non indiget
c stat opus probabile sine plausibus videatur
sive in arbitrio sit vincit cum sibi
locupletes testes conscientia fugiat etiam mala
et obprobria si se videat non posse eo
vincere et si clausus parietibus sit et conspe-
ctoribus sine teste sine conscio tamen
sit arbitrium quod non fallat ad quod
tam clamat omnia denique clamant et
vox sanguinis fratris unusquisque sibi et
omnium suorum index sui ultorum
scelerum et index criminum est. Ambrosius de
d epistola ad constantinum. In
omne quod dicitur semper tacite ...
debemus ad interiorem et interiorem teste
et iudicem requirere quid enim prodest si omnes
laudent et conscientia accusat aut quid
poterit obesse si omnes derogent et sola
conscientia defendat. Gregorius super Ezechielem omelia
e x. Bonum pati est quod non ...
vacat decepta nec voluntas prava nec me-
mala fuerunt iniquitatum. Unde de sermo-
f bona conscientia et blasphemamur
a malis benefacientes si vel diligat

nostra omnino sufficit ob adipiscendos hos loqum
inquam opus bonorum in testimonio conscie-
ntie. Bernardus super Cantica. Confortando fiducia fide-
lis conscientie decor tunc splendor bo-
ne operationis. Bernardus de modo de consideratione
ad Eugenium. Denique ex integro stras
te repasse si tua consciencia quadrupliciter
sentitur compunctione mordere pudore
premere et gemino metu vitam
ad perficiendum septenarium triplex con-
fessionis species attestatur. Denique cogitata
factorum tunc cogitata prima cogitata deinde
ad omnia vocibus est plangere per singula
ad primum et ultimum vindicat timor
tamen ad duo media pudor. Ideo omne
quod remordet conscientiam confitere humiliter
primo fideliter et has septem vices ad
implesti. Bernardus super Cantica. Denique
conscientia dei sine humilis esse debet et
tristis ut per humilitatem non superbiat et
per utilitatem mercedem tot ad lascivi-
am non dissolvit. Isidorus in libro de summo
bono. Nulla pena maior pena conscie-
ntie. Vis autem nunquam esse tristis bene vive-
re. Secura mens tristicia levius sustinet.
Bona vita gaudium semper est conscientia
aut rei semper in pena est. Iniqui semper
sunt rei anxie mens eius mala
conscientie stimulis agitatur. Ambro-
sius libro soliloquiorum. Conscientia munda
est que nec de preterito iuste accusatur
nec de presenti iniuste delectatur. Isidorus
in libro de summo bono. Nummisma cesaris
est aurum, nummisma dei homo. Sed in
solidis cesar videtur, in hominibus autem
deus cognoscitur. Ideo divicias vestras
cesari date, deo conscientie vestre solam innocentiam
reservate. Crisostomus super Matheum. Reddite
que sunt cesaris cesari et que sunt dei deo.
Quibus omnia pelle vestimenta conscientiam abscon-
debam. Vestimenta explane conscientia tepida

remissa absque malis cogitatis ficta
cogitata confessio brevis et vera conver-
sio. [illegible] obedientia sine devotione [illegible]
sine intentione [illegible] sine edificatione
[illegible] sine compunctione. O quam dura
sunt [illegible] ista que loquor contra meipsum
loquendo [illegible] quia non me
[illegible] cognosco
[illegible] apud deum [illegible] medite-
[illegible] ipsa cognita culpe.
Hugo li. 10 de anima c. 20.
Tranquilla conscientia est qua omnibus est
dulcior [illegible] ad
[illegible] et [illegible] ad pacientiam
ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] ut sua peccata imputat et
non tacent ut superbia que in unitate
permanet. Hugo li. 4 de anima c. 40.
Conscientia bona titulus est religionis
templum Salomonis [illegible] benedictionis
ortus deliciarum reclinatorium aureum
gaudium angelorum archa federis thesau-
rus regis aula dei habitaculum spiritus sancti
liber signatus et clausus et in die iudicii
aperiendus. Hugo ibidem. Conscientia est
cordis scientia. Cor enim et scientia nominat scien-
tia et multa a corde. quod nomine se appel-
latur conscientia quod alia nominatur scien-
tia [illegible] c. 40. Aliud aliquid putas
ubi bona conscientia perditur. aut in qua potest
possit homo proficere si innocentiam conservatis
fuerit amisisse. Cassiodorus li. 4 Epistola 8.
[illegible] quam flores vides quam sinu a-
[illegible] conspicue viditate letari sub [illegible]
[illegible] fecunditate animatur. reddens
[illegible] superficiem quod tenet in radice.
[illegible] quorum [illegible] magna hilaritate
decorantur. Si visceribus panis ~~gravamine~~
gravamine nullius senciet lesionis.
Cassiodorus li. 1 Epistolarum. Remediare quam

morbos estimes modo vix quemquam quicquam
invenies qui possit aperto hostio vivere
ianitores conscientia nostra non superbia oppo
suit sic vivimus ut deprehendi sit subito
aspici quid autem prodest recondere
se et oculos hominum auribusque vitare
bona conscientia turbam advocat mala autem
in solitudine anxia atque solicita est
si honesta sunt que facis omnes sciant
si turpia quid refert neminem scire cum tu sc
ias o te miserum si contempnis hunc
testem Seneca xliii epistola. Nemo in
v publicum videre estimare vitium nemo na
quam aliis esse devotus quam qui bonum viri
famam perdidit ne conscientiam perdet Seneca
x lxxxiii epistola. Sic vivendum est tamquam
in conspectu omnium vivamus sic cogitandum
tamquam aliquis in pectus intimum
conspicere possit Seneca lxxxiii epistola.
y Conscientiam magis quam famam attende
falli namque sepe potes fama, conscientia
numquam Seneca in libro de moribus
z Mala conscientia sepe tuta est secura numquam
itaque nichil a commiseris nisi quod coram
committere possis plerique famam conscientiam
autem pauci verentur Seneca ibidem
ab Ultimum consilium scelerum suorum magis timent
eorum quam carnificem alienum cum potes
effugere te autem numquam necessaria enim
ac ipsa est sui pena Seneca ibidem. Semper
conscientie quodque mali supplicium lingua
Seneca ibidem. Ubi anima quia confessio de
conscientia et fama et gloria bona a hone
state minima et solitudo ac ac. Vide
ab.

Consideratio sui

a Remotis obstaculis insane opinionis sed
beata nuda iudicentur nuda inspiciantur
fallacia tegimina et bone laudis
glorie auferantur et apparebunt miserie
peccatorum Augustinus libro iii de civitate dei.

b Eunt homines mirari alta montium
et ingentes fluctus maris et altitudinem
montium et altissimos lapsus fluminum
et occeani ambitum et giros siderum
et relinquunt se ipsos nec mirantur.
c Augustinus x libro confessionum. Magis
cogitare debes quid tibi desit quam
quid tibi assit quod habes tamen non perdas
ad modicum habes supplica ut habeas in
quibus sis minor considerandum vero in
quibus sis maior sed cum cogitas quantum
profecisti alterum tunc inde ... non
cogitas quantum tibi desit ingemiscis
et cum ingemiscis amaris et cum
humilis incedis ambulas non precipitaris
non inflaberis Augustinus super psalmum primo
d Respice te deus infra te peccata agnosce
eum qui supra te est ut agnoscant
te que infra te sunt ideoque tu daniel
agnovisset supra se deum agnoverit
eum supra leones Augustinus super epistola Johannis canonicam
e Laudabilior est animus cui nota est infirmitas
propria quam qui ea non respecta mecum
mundi vias siderum fundamenta terrarum
et fastigia celorum scrutatur Augustinus in
prologo libri de trinitate. O homo si ...
f quid per os quid prinaris ...
meatus egredia ... numquam vilius sterco
sterquilinium invenisti Augustinus in quodam
sermone. Cum aliquis ab hoc vico
g invenitur alicuius quia unusquisque
suis fauces alienas facile reprehendit
sumus autem auctoritatem arguendi sine
exemplo sine emendatione nostri Jeronimus
in libro super iii capitulum Amos videbis
festucam. Cum bona feceris agens
h semper ad memoriam mala acta re
notare ut dum ante culpa considerat
numquam de bono opere incaute animus
letetur Gregorius in omelia. Quanto quisque
i se minus videt tanto minus sibi displicet
et quanto maioris gratie lumen percipit

tanto amplius reprehensibilem se esse co
gnoscit Gregorius xxxv moralium super illud Ideo
me reprehendo. Considerata infirmitas
propria mala nobis excusat aliena Gregorius v
moralium. Cum plenissime appetit q
intelligere qualis est talis minimum debet
conspicere qualis non est ut ex bonorum for
ma metiatur ipse quanto defecto bono de
formius est hinc namque debet conspicere
quam valde de tenebris iudicat lumen
intelligentie humilitas aperit superbia
abscondit Gregorius ibidem in moralium. Quatuor v
sunt qualitates quibus viri iusti anima
in compunctione vehementer afficitur cum aut
actorum malorum suorum reminiscitur
considerans ubi fuit aut iudiciorum
dei sententiam metuens et secum querens con
siderat ubi erit aut cum mala vite presentis
attendens solicite merens considerat ubi r
est aut cum bona superne patrie contem
platur que quia necdum adipiscitur lugens
conspicit ubi non est Gregorius ibidem in moralium
libro xxiii°. Quanto quisque fortitudinis
fundamento cum fabrica in altum ducitur
necesse est ut unusquisque constructis viribus v
suas caute metiatur ut cum divina con
structione magnus iam esse ceperit
principium respiciat sine cessatione
quod fuit quatenus attendens humiliter quod
permitta inhabitans per ingenium non arroget
quod per gratiam sumpsit per Gregorius xxxvii libro moralium x
Cordis sui oculum per elationis tenebras
extinguunt qui cum recta agit considerare
meliorum vitam negligit ac contra
magno humilitatis radio sua opera
illustrat qui aliorum bona subtiliter
pensat quia dum ea que ipse fecerit
[illegible] foris ab aliis conspicit eum qui
de singularitate intus erumpere nititur y
superbie timorem premit Gregorius xxxiii moralium
Ratio neminem absque sui cognitione

salvari de qua minimum nisi salutis
humilitas oritur et timor domini qui
et ipse sicut initium sapientie ita et salutis
est Bernardus super Cantica sermone xxxvii
Primum ipsum fontem sui videlicet mentem de qua
oritur consideratio purificat deinde regit
affectus dirigit actus corrigit excessus
componit mores vitam honestat et
ordinat postremo divinarum pariter et huma
narum rerum scientiam confert Bernardus de con
sideratione. Consideratio est que con
fusa discriminat dispersa colligit secreta ri
matur vera investigat verisimilia
examinat ficta et fucata explorat
est que agenda preordinat acta re
cogitat in adversis prospera presentit in
adversis non sentit Bernardus ibidem. Primalis
homo omne opus suum trina quadam
consideratione premunit primus quid [illegible]
liceat deinde an deceat postremo an
expediat Bernardus ibidem. Consideratio tri
in tria quedam dividitur si consideres
quid sis qualis sis quid in natura quis in
persona qualis in vita Bernardus ibidem
Velut alienis culpa cito intelligit sua aut
difficile quia homo in causa alienis
tranquillum habet cor in sua autem turbatum
perturbato autem corde non permittitur homo
considerare quod bonum est Crisostomus super
[illegible] ve vobis scribe et pharisei
qui edificatis sepulcra etc. Est primum
hominis sapientis affectantis contemplari
quid ipse sit / quid intra se / quid extra
se / quid infra / quid supra / quid contra
se / quid ante / quid post se sit. Hec consideratio
quadripertita parit fructum utilitatis
sui caritate per contemptum mundi
amore dei Crisostomus in tractatu de symbolo
libro iiii°. Qualiter in alienis
videbis tam prima et intus tam ma
gna insistens si teipsum magis diligis
quam proximum quare ipsum premas et non

tempus si aut tempus contemptus manet
per quam non per reddatur quis potius detractio
cum omni diligentia investigat opera
que sua sunt et ita que proximi sunt de-
tractus [illegible] super omnia [illegible] Audiat aut
3 videns [illegible] Omnibus [illegible] angustia
si me inspicio non tolleo meipsum si
non inspicio nescio meipsum si me
considero terret me facies mea si me
non considero fallit me dampnacio mea
si me video terror intollerabilis si
non me video mors inevitabilis per
ab Augustinus in suis meditacionibus
tandem quis peccata sua que nosse
et flere debet ignorat quamdiu curiose
aliena considerat quod si mores suos
ad seipsum conversus inspiceret non requi-
reret in aliis non reprehendit si in seipso
quod lugeat Prosper de vita contemp-
ac lativa libro [illegible] Vera omnium consciencia
difficilium [illegible] seipsum cognoscere non cum
salus oculus ea que extrinsecus habentur
inspiciens seipsum non videt vel intuetur sic ani-
mus ipse satis acute aliena delicta
contemplans tardior est circa suorum
cognicionem viciorum Basilius in examero
ad libro [illegible] Frustra cum oculos cordis
erigit quis ad videndum deum qui non dum
idoneus est ad videndum seipsum prius
enim quam ut cognoscas invisibilia spiritus
tui quam possis esse ydoneus ad cognoscen-
dum invisibilia dei et si non potes
cognoscere te non presumas apprehendere
ea que sunt supra te Primum et
principale speculum per ad videndum deum
animus rationalis inveniens seipsum Hugo
ae libro [illegible] de anima [illegible] Redigas ad cor-
[illegible] et subtiliter discute tempus consi-
dera unde venis quo tendis quomodo vivis
quid agis quid amittis quantum cottidie
proficis vel quantum deficis defectibus quibus
cogitacionibus magis impulsaris

quibus affectibus tangeris frequencius vel
quibus temptacionum machinis a mali-
gno spiritu acrius impugnaris et in tota
interiori et exteriori hominis statu et situ
et quantum possibile per plene cognoscas
non solum qualis sis verum eciam qualis esse
debeas de cognicione tui potius sublime-
ad contemplacionem dei Hugo ibidem Me-
af lior est si tempus cognoscas quam si tempori
neglecto cursus siderum vires herbarum com-
plexiones hominum naturas animalium celestium
omnium et terrestrium sciam quia multi cum
multa sciunt et seipsos nesciunt Summa
summa philosophia est cognicio sui Hugo
ag libro [illegible] Discite [illegible]
cognoscere quid debeat de aliis spiritibus
estimari [illegible] porta [illegible] scala [illegible]
ibus iste ascensus [illegible] ad inti-
ma [illegible] elevatur ad summa [illegible]
[illegible] ad cognicionem celestium [illegible]
[illegible] et inferiorum Hugo ibidem [illegible]
ah Magnus accessus ad deum per cognicionem
invisibilitatis sue [illegible]
[illegible] affectu sua magni-
[illegible] sue dei [illegible] invisibilitate co-
gnoscere atque in suis [illegible]
[illegible] fiducia [illegible] incipit ad
esse intus [illegible] incipit
[illegible] Cassiodorus super [illegible]
[illegible] in super [illegible] Quamvis
nec ista conditio per ut [illegible]
[illegible] se cognoscat excellat [illegible]
bestias [illegible] si se nosse desierit
[illegible] aiaam [illegible] ignorare
[illegible] Bernar-
ak libro [illegible] de contemplacione In moribus
quibus [illegible] quoquis se [illegible]
[illegible] sapor [illegible]
[illegible]
[illegible] intellectum [illegible]
[illegible] Seneca epistola libro [illegible]
al [illegible] cottidie ad racionem [illegible]
est [illegible] faciebat [illegible]

ut consummato die cum se ad nocturnam
quietem recepisset interrogabat animum
suum quod malum hodie malum tuum sanasti
cui vicio obstitisti qua parte melior
es desinet ira ubi moderatorem et qui
sciet se cottidie ad iudicem venturum
quid ergo pulcrius hac consuetudine
excuciendi totum diem qualis iste somnus
post recognitionem sui sequitur
quam tranquillus quam altus ac liber
Seneca libro iij de libero arbitrio Contra
pietatem argumentum est animi ab alto descen-
dere vincentis se est in quibus irascatur
clementia meditatur et augusta se continuit
non metuit stultus quod continuit sibi qui
unde venit meminit Seneca in
quadam epistola Contra oblivisci quid
sit iniuria expedit nisi estimatur viri-
bus agrediatur sarcina subiacebis
Seneca in proverbiis Ubi adulatio ab-
est rara est contemptus et correctio
et cum bubo est curiositas a discretione
et homo ... per timorem et ignorantiam
ira et instabilitas et insolentia et mors ac
presumptio et perversitas et stultitias
et superbia ac timor in versu

Consilium

Advertendum quod in acquirendis consiliis
spectetur vite probitas virtutum congregata
benivolencie usus facilitas contra quos
cum in sterno fonte requirat quis de fe-
cunda aqua potum petat itaque quod ubi
est luxuria ubi temperantia et ubi vicium
consilio quod inde sibi aliquid haurire
credam et existimet quis velorum inde
sit aliene cause qui videt inutilem
vite sue quomodo eum poterit indicare
consilio superiorem quem video moribus
inferiorem super me debet esse cum me
consultare paro aut cum idoneum putabo
qui mihi det consilium quod non dedit
sibi aut mihi eum vacare credam qui
sibi non vacat cum eius animum voluptates
occupat libido devincit avaricia
subiugat cupiditas perturbat Ambrosius
libro de officiis libro 2° Necesse est ut
prestancior sit a quo consilium petitur quam
is qui petit quid enim consulas eum quem
sine non arbitraris posse melius aliquid
reperire quam ipse intelligas Ambrosius
libro 2 de officiis Talis debet esse qui
consilium dat ut sapiens forma aliis
ad exemplum bonorum operum exhibeat in doctrina
in integritate in gravitate ut sit eius
sermo salubris atque irreprehensibilis consilium
utile atque honesta sententia decora quam
et vero utilius quam regnum pharaonis Joseph
consilio prudencie iuvit qui si per
cunctos contulisset pecunia cum omnibus civitatibus
ubertatem non redimeret quod Joseph
totius egypti per quinquennium
famem repulit facilis autem pecunia consumitur
consilium exhauriri nescitur hoc usu
augetur pecunia minuitur et cito de-
ficit ut quo pluribus largiri volueris
valueris eo pauciores adiuves et
sepe tibi deest quod aliis conferendum putaveris
nec consilii opus collatio quo pluribus
diffunditur eo redundancior manet
et in suum fontem revertitur ibidem Quod
tibi prodest esse sapiens si consilium
negetis si consulendi copia melius
dedi clausisti fontem ut non aliis influeret
nec tibi prosit ibidem Valde fortitudo
destruitur nisi per consilium fulciatur
quia quo plus se posse conspicit eo
citius sine moderamine detrimentum pre-
cipitatur quae intus sedem consilii
perdit foras se per desideria in instabilitatem
spargit Gregorius in moralibus

h Dare stulto consilium caritatis est, dare sapienti
ostentationis, dare non tempore prestitatis
g sapientis. Boecius in moralibus. [illegible] Nulla
meliora consilia sunt sicut que ignora-
uit aduersarius antequam facias. Tu igitur
consilium tuum cognicionis aduersarii prodi-
cione mutare te quociens quod
sciat dicat tractato tu multis quod non
facturus sis tu paucissimis vel fidelissimis
aut potius ipse tecum. Vegecius de re
i militari libro iiio. Consilium rerum
vel rerum gubernandarum est causarum sollicita
animi prospectus. Tullius in Rethorica
k de liberato est an quodlibet inceptum plena
maturitate et solercia consideratum.
l Tullius ibidem. Non viribus non veloci-
tatibus aut velocitate corporum res
magne geruntur sed consilio auctoritate
et sententia quibus non orbari sed etiam augeri
solet senectus. Tullius in libro de
m senectute. Magna cum est et in-
finita imprudentia qua premimus ut
assequamur ut eam non tantum pro aliis
videamur querere pocius ipsi consiliis
sapientum destituit et amatus in quo
quis per se cum utiliter tractare sola
[illegible] sibi adhibet ma-
iorum [illegible] meliores [illegible]
[illegible] et tunc meliores [illegible]
ut si soli omnia non possumus. Cassi-
odorus. Plinius in
parte in libro i epistola xo. Plinius in
n laudibus [illegible] in moribus suis appli-
cat quociens de negociis [illegible]
ambientes ad peritorum consilia decurrunt
ibidem. Consilium quippe [illegible]
o legitur et imprudens sapiens non elle-
git in alto [illegible] que sic
querit in alto. Magnitudo Cassiodorus ibidem libro in epistola
iiio. Omnia ea sunt dicenda que
p difficilia non expedit ubi sunt proprie
nisi res summore consilio indiget
quid omnia imprudenter agunt et

operis proposito succedunt quedam omnia
consilio suo [illegible] disponunt et
semper in omni ab [illegible] sicut ita
q in quadam epistola [illegible] magnorum disponi-
mi augustus ubi domestica consilia
non invenerunt eorum suffragia imploravit
quorum prudentiam in alterius
negociis comprobavit [illegible] explanavit
r ibidem. Ubi publica [illegible] et que
dispendium sicut dolorum [illegible]
se porrigit ita quod consilio et auxilio
s est utendum ibidem. Consilium peritorum
et apertis abstrusa existimat exprimere
magna comprimunt innota comprobat
[illegible] cum quod qua via egredi
debeat et certo singula et distincta
videt. [illegible] ibidem. [illegible] consilia
salutaria advocate [illegible] alludet
vita proprietas [illegible] velud in lubri-
co [illegible] tibi dabis impetus
liberabis [illegible] quo emendum sit
v et quonsquam Seneca in epistola. Maxime
sunt contra consilio festinato et ira
velox consilium sequitur prima Seneca
x libro de ira. Non disponet singula
nisi cui iam summe vite summa proposita
est [illegible] nemo [illegible] paratus erat
coloribus similitudinem reddet nisi iam co-
gnoscet quod velit pingere sine debet
quod petat. Ideo qui sagittarius vult
mittere et [illegible] dirigere ac moderari
manum telum [illegible] consilia nostra
quia non habent quo dirigantur ignoranti
enim que portum petant nullus sit
ventus [illegible] in vita nostra
casus quia vivimus tamen Seneca in
y epistola lxxio. Omnia que sint
contradicta sunt variat omnibus et
[illegible] cum illas [illegible] et [illegible]
merat

quidam visus carissimorum concordia refor-
mabat, et si possunt me sibi quidam
credibilem mutuis promittunt omne secretum
mentorum faciendum quod verum cum vicini
quod et in omnibus credat et nulli quam alteri
honestius despiciunt vicini alterius vicinus
Seneca in prima epistolarum epistola iija
Pauca sunt que consilio se suasque dispo-
nat certe moni eorum sermonibus innatat
non enim quod ferunt. Seneca epistola xxxij
In quo autem quod amisse rei dolor et
timor amittende. Ut ideo tibi proprio
negligam tu non metuenda deterima
quidquid consilio proprio sit proprie quod utique
lesum quod multa aliquando accidunt preclare
et admirande. Ibidem. Diu delibera cito facito
nil enim videtur quod in se presumi esse nil posse
videtur quod mortuum vivere. Seneca in pri[ma]
Repulsus sit sermo apud te quem tu solus
audieris consilio melius vincitur quam
iracundia. Seneca ibidem. Delibera-
ndum quod quid statuendum quod semel decer-
nere utilia mora quod tutissima mora
omnibus odiosa quod fat. Sapiens Seneca ibidem
Consilia hominum plusquam consilium valet
malo consilio femine vincunt viros
ibidem. Recta consilia capere possumus
si que nos ledere potuerunt agnoscamus
si solatius fuerit indicium premens
occasio tabernaculum inventum quod si bono
utaris si in malo caligo Seneca ibidem
ubi constantia sit fortitudo vel prudencia
Require supra a b t v parte

Consolatio

Hec quod que nos letificat in omnibus operibus
laboribus et periculis vite est humanus amor in
in deum et proximum studium et etiam prospere et
in deum Augustinus super Johannem. Si pau-
fuerit prosperitas auget si luctus mestificat si dolor
corporis inquietat si ulla calamitas
vexat assunt boni homines qui non
solum gaudere cum gaudentibus sed flere cum
flentibus noverunt. Leniunt appetit re-

levant grauamina et superant adversa
Augustinus ibidem. Cum circuitum in
agro per lepore sit cursum casu et
inspirato adiutar me sit fortassis ab
aliqua magna cogitatione atque ad
se convertit illa venatio et iam scis
mihi deriuata multitudine via cito
a monica vanus obiecto Augustinus in libro
d confessionum. Consolatio mutuis dat esse
non appetit que magis dolorem alleviat
fuerit mitiget quam commotorum
dicit augustinus in libro de Joseph
e Paupertatem timens quod beatos pauperes propter
applatur. labor ... nemo ad lethargum
laboribus tenetur delibera cogitationes quod sunt
los famine non timet deus ipse omnium
rector et dux cum duo angelorum mi-
litia etiam eorum conspirant tibi contra
deum divinitati parat civitatis cor
f na Jeronimus in quadam epistola. Non
plangamus tu david et Job filios ...
... mortuos si cum Christo in celo suppe-
ra resurgentes ... luctus propria
nostrum gaudium quod. Unde non moyses
moriens plangitur ... absque fune-
re et lacrimis in monte deo sepelitur
ad ... de mo. ple. et ad ma. le.
Jeronimus ad eliodorum de morte nepotiani
g presbiteri. Cum volumus afflictum quempiam
... splendere suspendere ordo
consolationis ut studeamus prius meren-
do eius luctui concordare dolenti
non prius consolari qui non concordat dolori
quanto corpus quod ad mentem afflictionem
disparat nimis ab eo ...
quam ... sed emolliri prius debet
animus afflicto congruat congruus
inclinat ... sicut ferrum ferro
ferro coniungi si non utrumque combustione
ignis liquefiet durum molli non
adheret nisi prius eius duricia mollescat

Sic ut racione eligimus mens angore nil
status melius quia dum rectitudo sta
tus a racione dissipatur tum conde
scendere negligit neque lenat Gregorius
q in libro moralium l. Magna est consolacio
in eo quod displicet quia ordinate
illa erga nos agitur cui non nisi iustum
r placet Gregorius in libro moralium l. Efficacia
consolacio bonorum consideratio finis malorum
dum enim eorum interitum malum conspiciunt
quod evadunt leve estimant quidquid ad
usum in hac vita patiuntur Gregorius
libro in moralium super id Job perdito est
k unique l. Efficacius est consolacio
si nostra flagella que patimur que faci
mus ad memoriam delicta revocamus
atque tunc iam non flagella sed dona esse
conspicimus si que tales delectatione
peccamus et tales dolore purgamus Gregorius
l in registro l. Non sis miser ante tempus
quia illa que velud imminencia expavi
sti fortasse numquam ventura sunt certe
non venerunt quedam ergo nos magis
torquent quam debent quedam
~~antequam~~ ante torquent tum quando non debent
aut augemus dolorem aut fingimus
aut preoccupamus. Si enim futurum quod minuat
dolori suo ~~ante~~ conatus sit perfecto doloris
tum valet tibi interim melioris promitte
aliquando gladius ab ipsa cervice revo
catus est et aliquis carnifici suo superst
superstes fuit Seneca l. Sepe enim illis
m a partibus sequitur que mali aliquid
premittuntur animus sibi falsas ymagi
naciones fingit et ubi aliquod dubie
signis detorquet in peius aut maiorem
sibi offensam proponit aliamque quam est
et cogitat non quam ille sit iratus sed
quantum liceat irato Seneca prima epistola
n Unde fieri potest quanto sunt cogitaciones
~~cito~~ recidenda duo sunt et futuri
timor et preteriti incommodi memoria
hoc ad me iam non pertinet illud nondum

grata superveniet quia non superabit
o hora veniente plus epistola l. Noli
mala tua tibi facere incommoda ut querelis
te honerare levis est dolor si nihil illi
opinio adiecerit contra si te exhortari
ceperis ac dicere nichil est aut certe exiguum est
duremus iam desinet levem illum dum
putes omnia ex opinione suspensa sunt
tam miser quam quis credit Seneca
p lxxviii epistola l. Socrates cum ex amicis
quendam suum merentem videret in
acrem perdimere hortatus est eum communi
ut ~~ex~~ pomis structorum edificatorum partes
oculos circumferret quo facto cogitata
sunt nichil quam multi luctus sub hiis
tectis et olim fuerunt hodieque versantur
et ita que conspicimus celestis sunt
habitum ac vite mortalium incommo
da tamquam propria deflere desistere Va
lerius libro viii de moralibus dictis
q Nimium tormentorum menti oportet a
gravitas animo et pervadit ad interior
intestinarum et perstiterit a tribus et consiliu
tenui in nomine ut non sint paraciones
quam tres ut plures quam nomine non
conveniunt cum multos esse eo quod turba
est plerumque turbulenta ut loquaces
incipit turmas ut ~~multos~~ mutos
eligere oportet quia eloquencia in foro
silencium non in convivio sed in cubiculo
sermones illius temporis fecundas non
de rebus amicis non tortuosis sed quibus
ingenium renuntias alias veritatis
sic amicus et tum quadam voluptate
utilis Agellius libro xvi l. Ubi ami
cia ibi amissio tristia est dolor
b d q gaudium e mors b ij bz
paupertas o sapiencia a l studium a v tima
ds ac ad ac tribulacio n p z 2e

Consuetudo

Consuetudo quasi secunda et affabricata

natura dicitur. Aug(ustinus) li(bro) vi de musica
Solent ista opera prima corrigi consuetudine
et prima opera veram deprivare. Item Aug(ustinus)
li(bro) de doctrina christiana. In dolore pa-
c riens filios viri per sacramentum coniugii
sine fine quod nulla abstinentia sit a
voluptate carnali que non fiat in
tedio dolore domet in meliore parte
consuetudo vitatur. quod cum precavit quia
natus per filius est ad bonum opus patris
affectus per consuetudinem bona que
consuetudo ut nascitur. cum dolore
reluctandum per consuetudini male
Aug(ustinus) de verbis contra manicheos li(bro) ii.
d Alinesse rebus pertinentibus restrictius
utitur quam se habent mores eorum cum quibus
vivit aut intemperans aut superstitiosus
per omnibus aut eis utitur ut metas
consuetudinis bonorum inter quos versatur
excedat aut aliquid significat aut
flagiciosus per in omnibus cum talibus non
usus rerum sed libido utentis in culpa per
Augustinus li(bro) iii de doctrina christiana
lex peccati per violencia consuetudinis
e qua trahitur etiam invitus animus eo
merito quod in eam volens illabitur
f Aug(ustinus) li(bro) viii Confessionum. Ipsa inmutatio
consuetudinis etiam que utilis est ad
iuvat novitate perturbat propter
que utilis non per perturbatione infruc-
tuosa consequenter noxia sunt. Aug(ustinus)
li(bro) primo ad Ianuarium v. Peccata
g quamvis magna et horrenda cum
in consuetudinem venerint aut parva
aut nulla esse videntur. credunt usque
adeo ut non solum occultanda verum etiam
predicanda diffamandaque videntur.
Aug(ustinus) in Enchiridion capitulo lxxx
h Vincitur consuetudine dura per pugna
Augustinus super ps(alm)o xxx°

i Capulens imposita sepultura ipsa per vis
quam consuetudinis qua premitur anima
ut insurgere ut respirare permittitur.
dam aut quadriduanus est
venia ad istam consuetudinem de qua
loquor quodam progressu premit
anima prima per quasi titulacio delectacionis
in corde secunda consensus tercia factum
quarta consuetudo. Aug(ustinus) super Ioh(annem)
k omelia xlix. Nolite fratres mei
contempnere peccata in quibus forte iam
consuetum est. Fecisti omnem cum peccatum
consuetum est vilescit et fit homini
quasi nullum sit obdurat iam dolorem
perdidit et valde putrida per non dolet
quod non dolet non pro sano tenendum
est sed pro mortuo computandum quod
aliquid pungitur et dolet a sanitate
per aut speres in illo aliqua sanitatis
quod aut tangitur pungitur calcatur
non dolet pro mortuo tenendum per ac
de corpore precidendum. Aug(ustinus) in sermone
iii° domini de adventu. In hiis
l rebus de quibus nihil certi statuit scriptura
mos populi et olim instituta maiorum
pro lege tenenda sunt et sicut preva-
ricatores legum divinarum ita contem-
ptores consuetudinum ecclesiasticarum
coercendi sunt. Aug(ustinus) in epistola ad
Casulanum et causa xi di. In hiis
m rel. Quos per sine certamen coherceri
qui inbecillitatis consuetudine faciunt
n Aug(ustinus) de diffinicionibus. Asperam
vos et i frame sinistra via nimia
facit vitiorum consuetudo que si in
alterum precium suffecerit inheret. Simi-
ta insticione legimus Ieronimus in epistola
ad Celanciam. Cum culpa in usum
venerit et iam animus etiam si appe-
tat debilis efficitur quam quotidianis
firme superpositionibus astringitur quasi

tot vicibus ad memoriam ligatur Gregorius
p in libro xii moralium. Usitata culpa ob-
ligat mentem ut nequaquam surgere
possit ad rectitudinem conatur et labitur
prima ubi sponte dum persistit ubi etiam
cum voluerit cadit Gregorius super Ezechielem omelia
xxviij. Sepe nonnulli eciam a pravis
q actibus cupiunt sed prima eorundem actuum
pondere premuntur in male consuetudinis ca-
tarecta inclusi a semetipsis exire non
r possunt Gregorius libro xi moralium. Tenet prime
consuetudinis quod semel ceperit
atque callidum quoniam eis consistit et non
nisi cum peccatis vitam finiunt Gregorius
s libro xv moralium. Antiquus hostis
pubescenti consulens eciam blanda
ad animam loquitur sed cum semel dente
delectacionis in se rapuerit violencia
post consuetudinem pene insolu-
t bilis mordat. Idem. Abscidatur
ferro acute conpunccionis ulcus in-
veterate consuetudinis sed acrius
dolor levatur urgente de vocis
v Bernardus super Cantica. Consuetudo est
ius quoddam moribus constitutum quod
pro lege suscipitur et tenetur et cum
ea deficit Ysidorus libro v Ethimologiarum
x Consuetudo autem cedat principium usum
lex et racio vincat cum non vel
lex et racio vincat nec sinceris
sacris canonibus vincat nec generaliter
legibus consuetudo obviare monstratur
incontussa servanda est ut dicitur super synodis
libro xo. Difficile est pecati consue-
y tudinem vincere primus usus vix
abolebitur assidua consuetudo vicium
in naturam convertit. Animus scolaribus
astrictus vix deleri audivisse potest
z Ysidorus libro vi soliloquiorum. Seneca
narrat hystoria Allexandrum posse
convictus regem orbis dominatorem
et in moribus et in cessu leonidis
pedagogi sui non potuisse carere
viciis quibus puerulus adhuc fuerat
imbutus Beda de templo Salomonis
libro i et est in glosa super ad 21. Adolescens
iuxta viam gradietur et cum senuerit
non recedet. Non primus est labor
ut se quis ab eo non bona consue-
tudine reflectat et revocet quam
quidam mos longo tempore confirmatus
quodammodo vim optinuit nature Basilius
in sua regula. Quandam de sapientibus
dixit bone consuescendum pridem disce
sic at item bona loquaris vixet primo
in effectum iuxta id quod non assuescit
virtuti dum innocuisti et vicis nescit
discedere quando senescit et econtra quod
in iuventute adiscitur in matura etate
servatur. Magister in sermone de festo sancti
Johannis baptiste. Consuetudo que assue-
quoddam incepsit impedire non debet
quo minus veritas prevaleat et vincat
nam consuetudo sine veritate vetustas
erroris est ideo relicto errore sequamur
veritatem scientes quia veritas vincit veritas
valet et invalescit in eternum et vivit
et optinet in secula seculorum Cyprianus
in sermone quodam et de vino de trinitate
Sic fit ubi homines maiorem vite
partem in tenebris agunt ut nouissime
nouissime quod solem quasi super-
vacuum fastidiant Seneca libro ii
Rethorice sue. Nec autem consumata
est felicitas ubi rapina non solum delectat
sed eciam placet et desinit
esse remedio locus ubi que fuerunt
vicia mores sunt Seneca epistola xxxix
Dum in istis viciis iacuimus
evellere difficile est non cum inquinati
sumus sed in effectu non est morbus vite
mediciniis contempnendis ut adole-
scencia minuras ferre et si adversus
mala morbos conatur quere ubi non
senectus minuunt facilius est mor-
borum vicia percipere quia impetu regitur
Seneca libro xxxv epistola. Propter causas
malorum morum est quod omnes ad exempla
non racione conparantur sed consuetu-
dine.

abducta[m] quod si pauci facerent nollemus
imitari cum plures facere ceperint quasi
honestius sit quia frequentius sequimur
et recti apud nos locum tenet error ubi
factus publicus fuerit. Seneca ad Lucilium
i epistola 123. Educatio et disciplina
mores facit et id sapit unusquisque quod
didicit itaque bona consuetudo excutere
debet quod mala instruxit hinc docet lo
quod hinc docet fac. Seneca in libro de
k moribus. Eorum vero nimia consue
tudo pessima et gravissimum imperium
est consuetudinis. Seneca in pro
l verbiis. i. quod tuo fastidio positum est
simile et ita consuetudine quo fit et ve
nerabilius vanum esse tenent. Valerius
maximus libro 2o de memorabilibus. Ubi
consuetudo ab devoto est pelagus homo est
lascivia a loco f obstinato est petrus as
voluptas est etc.

Contemplatio

a Contemplatio est illa species que rapit animum
aliquo desiderio suo tanto ardentiorem quanto
mundiorem et tanto mundiorem quanto
ad spiritualia surgentem et tanto ad spiritua
lia surgentem quanto carnalibus desideriis
et terrenis defectibus morientem. Augustinus
libro 7o de civitate. Cum didicerint a
domino Jhesu Christo mites esse et humiles
corde plus cogitando et orando proficiunt
quam loquendo et audiendo. Augustinus in
b epistola ad paulinum. Tanta vita est in
qua nichil sit quod timeas que corpori
patitur mentis placiditate lenitur vivi
sustentatur ocio non occupatur aliquibus
molestiis non urgetur. Verbaunus de sur
plbus Ambrosius in epistola ad psellum
ccain. Hec in media in usque hodie
perseverat consuetudo non solum apud nos
sed etiam apud iudeos ut qui in lege
domini meditantur die ac nocte et primum

non habent in terra nisi solum deum totius
orbis fovende. Augustinus in sermone contra
d vigilanciam. Cepit vita ad contempla
nda interna non pervenitur nisi ab extra
implicantur studiose subtrahatur. Mens
vero nullo ad vim acumine contemp
lationis rapitur nisi studiose prius a
terrenorum desideriorum tumultu sopiatur.
f Gregorius libro v moralium. Nunquam commo
tam contemplatio intrat. Ut prevalet
mens perturbata conspicere ad quod vix
tranquilla valet inhiare quia nec solis
radius cernitur cum mote nubes celi
faciem obducunt nec turbatus fons
respicientis ymaginem reddit qua tranquil
lus propria ostendit quia quanto eius unda
palpitat eo in se etiam speciem similitudinis
g obscurat. Gregorius ibidem. Contemplati
onem sapientiam non possunt qui sibi videntur
sapientes quia tanta ab eius luce
longe sunt quanto apud semetipsos humiles
non sunt quia dum corpus mentibus dei timor
elationis ingerit aciem contemplationis
claudit et unde se perspicere lucidius estimat
in se lucem veritatis premat. Gregorius primo
h libro moralium. Perfectus predicator non qui
propter contemplationis studium operanda
negligit nec propter operationis instantiam
contemplanda postponit. Gregorius super
i Ezechielem. Contemplativa vita est
caritatem dei et proximi tota mente retinere
et ab exteriori actione quiescere soli desi
derio conditoris inherere ut nil iam
agere libeat sed calcatis curis omnibus
ad videndam faciem sui creatoris animus
k inardescat. Gregorius super Ezechielem. Con
templativa vita multo maior est quam
activa quia hec in usu presentis operis
laborat illa sapore intimo venturam
requiem degustat. Gregorius super Ezechielem

l Sunt nonnulli qui magnis virtutibus
ditati dum solius contemplationis
studiis inardescunt parare utilitati proximorum
predicationem refugiunt secretum quietis
diligunt secessum speculationis appetunt
de quo si districte iudicentur ex tantis
procul dubio rei sunt quantis ve-
nientes ad publicum prodesse potuerunt
m Gregorius in quadam epistola. Sepe enim qui
contemplari deum poterant occupatio-
nibus pressi ceciderunt et sepe qui occu-
pati humanis usibus vivunt gladio
sue quietis extincti sunt. Gregorius libro vi moralium
n Sepe deus mentes quas suos tenere
diligit eo subtilitate ab omnibus actionibus
abscondit ut et plerisque familiaritatibus
ad eum labore suos dirigit a quo sub-
tiles suspendit et inde filii sunt uso-
actione deteriori sunt unde sunt in perturbatione
fatigantur. Gregorius libro v moralium. Omnis
qui uno pede claudicat solo illo pede
innititur quo sanum habet quia et
cum desiderium terrenum arefactum iam
fuerit in solo pede amoris dei tota
virtute se sustinet et in ipso stat quia
pedem amoris seculi quem ponere in terra
consueverat iam a terra suspensum
portat. Gregorius super Ezechielem omelia iii contemplationis
p Cum contemplationis arcem aliqui tenere
descendunt quasi si in campo pro certamine
operis pelent ut si placet stant si nulla
iam mala proximis irrogant sancto-
rum a proximis equanimiter portat
et absentes bonis temporalibus nequaquam
pro letitia solvuntur si presentes ... nimio
amore leticia salvantur. aut deinde prendat
si in ad scientias in torpentes redderunt
in eo quod spiritualia rimantur nequaquam
secum iterum temporalium umbras tenuit aut
fortassis totas manu districtionis ambi-
q giunt. Gregorius vi moralium. Omne contem-
plativa vita nitrare possunt ad tele-
stem patriam qui bona que possunt
operari non negligunt sine activa autem
intrare non possunt si negligunt bona operari
que possunt. Gregorius omelia iii super Ezechielem
r Nobis in nimis imposuit si consulis alis actionis
contemplationibus quam melior sit vita contempla-
tionis alis operationis vita et si pasche for-
mosior Lia tamen fecundior quam Rachel. Super
s Cantica sermone ii. Felix domus et
beata semper congregatio ubi de Maria et
Martha se conqueritur. Vita Marie Mar-
the cumulat profectus quam indiget vita
t in quadam epistola. Terra sunt que actum
intellige cum confundunt atque a contem-
platione veri luminis excludunt sic tene-
bre peccatorum recordatio confessionem peccatorum
et in terrenarum actum contra amplitionem
morbum triplex remedium quia vita primus
curatur per confessionem secundus per oratio-
nem tertius per quietem. Bernardus de consideratione ad
Eugenium papam. Utilius quam per
simplicitatem orationis aliis actionem vite ad
vitam eternam quia per contemplationis
eternam mitti in voluntate ... multos enim de
carnalibus sua gratia visitat et ad
contemplationis vite fastigium elevat multosque
a contemplatione iusto iudicio deserit
et lapsos in exterius operibus delinquit
loth enim in prosa. Civitate ... securus
sunt et in monte peccavit. Ysidorus de
summo bono libro iii. Qui prius in activa
vita proficit bene ad contemplationem ascen-
dit multo enim in ista extollitur qui i-
n ista utilior inveniatur. Ysidorus ibidem.
Activa vita quam per panem ostenditur et verbi
verba sepe in ... dote errante
conge ad humilitatem viam supplicantem
proprium renovat infirmantes curam gene-
ris quoque singulis quibuscumque expediat
dispensare et tamquam nobis qualiter
semper valeat providere. Bernardus super cantica ...

Duxit illos in quoddam castellum
3 Nemo potest corporis quem delectant fructibus
et caducis celestia et spiritualia comunicari
qui non ista contempserit et velud
umbram habet ac pulverem duxerit velorum
ad illorum pervenit notitia et propter apud homines
modos habet ut sicut thezauros suos
reconditasque divicias patefaciat filiis
suis tunc cum adultos iam viderit et puerilis
lascivie vicia repressisse. Aug. de compunctione
ab cordis libro 1. Hec actiua perfectorum contem-
platiua fastigium habet sicut frater fratrem i.a
perfectorum etc. quoniam vite zelus prefatos nimiras
irrogatione illius irrogatas equanimiter
sustinere Prosper li. 1 de vita contemplativa
ac Ista activus suscipiendo peregrinum vesti-
endo nudum gubernando subiectum red-
imendo captivum tuendo violenter
oppressum agitur sic ab omnibus iniquitatibus
suis emundat et vita sua fructibus
bonorum operum ditat Prosper ibidem. Illo con-
ad templativus facultatibus suis inopibus
pauperibus distributis sic expolia mundo pereunt
et sapiens christo devota mente restituit ibidem
ae Activa vita est speculum cursus contem-
platiuus gaudium sempiternum habet acti-
vus regimen vita contemplativa perpetuam habet facit
pulsacio bonorum operum velud quibusdam
manibus ianua ista vocat confirmandos
in patriam in hac contemplatur. nimirum
vita videtur. deus Prosper ibidem
af Aulus enim vestit quod sicut sancti studiosi
a carnalibus in effabilem suavitatem
sapientie celestis infundit odiosos ita spiritua-
lis occupato laborum spiritualium multiplicatione
confert fructus eterne suavitatis occupa-
to itineribus quidem diversis incedunt
sed ad unam patriam tendunt et ad unum re-
gem disparibus militat et officiis
christo rege eorum vacare pervenit Prosper
li. 3° de vita contemplativa d.

ag Ea sunt gradu meditacioni unum in contem-
plativum ascensus unum in mentibus eorum sunt
primus est admiracionem 2us est elacione
3us est conspectione Admiracionem generat
cognicio questio investigacionis investigacio
inventionis lecto ad cognoscendam veritatem
maiorum ministrat meditatio coaptat
oratio sublevat operatio componit et contempla-
tio ipsa exultat Circumspectio in mentibus
duplici consideratione distinguitur intus
et foris foris ad famam intus ad
conscientiam ut quid expediat et quid de-
ceat. deceat ad exemplum expediat
ad meritum nobis ad meritum proximis ad
exemplum hugo li. in meditacionibus
ah suis Cogitatio vago incessu semper
currit et illa quoniam sic meditatio de-
terminata promotione semper in altiora
tendit contemplatio autem per libera
liberata mente perspicacia in sapientie
spectacula. cum admiracione suspensa
meditationes per perscrutari alta contempla-
tionis aut per admirari perspicua hugo
iii li. de archa mistica Ubi timor
b ratio v consideratio ad ac inde g
inspectio a. q intu d privates v-pecto l
h religio a h solitudo f. l. i. q. soli
tudo temptatio p.

Contemptus

Sine dubio movendi sunt scolastici
ut humilitate induti parvam distant
non contempnere quos cognoverint morum
vicia qui in bonorum amplius devitare
Cuncta licet pugnorancia gramatice
artis aliquid viciosi perferant proferre
vel scribere non vidi ideo a scolasticis
sunt deprecandi si corde casto sic
prelatorum lingua cantata scolastica
proferre non audeant qua cum proferre
consueverunt morum enim vicia magis

qua arbor sit plantanda. Aug. li.
de cathezizandis rudibus et est 3
b c. d. c. Omnia contempnit qui non
solum quicquid potuit sed etiam quicquid voluit
sibi contempnit. Aug. ibidem. Sicut
c plus quam possibilitatem contemptus
sed attenditur. Ex ipsa vitate devoto
d Aug. in sermone quodam. Non sunt con-
cupiscenda quae [illegible] sine quibus ma-
gna stare non possunt. Jeron. in epistola
e ad letam l. Facile sed viro opes tamen
prius petimus dissipare et [illegible] que
in momento et perdi et [illegible] pot-
ita facile abicitur. Quod [illegible] inhe-
als [illegible] hoc fecit Socrates Thebanus
fecit Antistenes fecerunt plurimi philo-
sophi quos vitiosissimos legimus. Jeron. in
epistola ad Pamachium. Quod enim
f sumus qui hodie non [illegible] aut pro pau-
[illegible] esse possimus nescimus sed non
quos fortasse despicimus et tarde sunt
inope et tamen vita nostra fructoribus
studiis autem nostris timendum sed itaque est
[illegible] etiam nos tardipedibus fugiat qui nos
stantibus invidet quibus stare iam non
novit qui non stante novit invide-
Greg. super mor. Super altitudinem
g fere sustollitur qui etiam ista quae alta
et gloriosa putat inde videntur sibi
premens despectu calcat. Greg. in
Registro super i d. Consolla te super alti-
h tudine [illegible] pulcre ascendit amor [illegible]
sunt qui in ipsum auctorem pulchritudinis
conditos passibus tendunt. Greg. in mor.
i Qui vero in regie maiestatis [illegible] quanc
gravis capite plecti sancitum sed
quasi suis contempnitur [illegible]
k potentes et Val. super Canticum. Conte-
mpnit divitias et eis locupletes conte-
mpnit glorias et eis gloriosos contempnit
supplicia [illegible] et [illegible] supplicia
contempnit remissionem et quietem

et [illegible] recipias. Cass. super [illegible] ad Heb.
l sermo [illegible]. In tollerabiles nos posse
[illegible] et contempnere indiscreta potenti-
[illegible] hoc quo [illegible] est qua [illegible]
indiscreta agenda est in quisquam
sed te potius sibi [illegible] acquirere. Sen.
m li. 3o de beneficiis. Contemptam
domi agere se voluptates tenere
sed frenos meditat de dolore patia-
sed qui apud se [illegible] in magno gaudio
sed [illegible] blandis. Seneca [illegible] epistola
n Facile contempnit omnia qui [illegible]
[illegible] omnia
contempnere omnia. Seneca [illegible] epistola
o [illegible] loco stat animus qui fortuna
deseruit in expugnabilis sed [illegible]
machinis lacessitum [illegible] fortuna non
est unquam maior sed qua ubi alie-
na deposuit et fecit sibi pacem vel
timendo divitias vel concupiscendo.
Seneca [illegible] epistola Fabricius
Pirrhi regis aurum repulit maius
sed regno iudicavit regias opes posse
contempnere. Seneca in de beneficiis
t q Gravius est contempni quam stultitia
putas si multis placuit vita tua tibi
placere non potest. Seneca [illegible]
s Sunt plurimi qui multa [illegible] non re-
contempnunt sed ipsa quae spernunt clam
furantur [illegible]. Ubi avaritia ab-
[illegible] avaritia [illegible]
[illegible] contemplacio
[illegible] cupiditas [illegible]
[illegible] gloria bona [illegible] gloria vana
[illegible] magnanimitas [illegible]
[illegible] nobilitas [illegible]
[illegible] virginitas [illegible] vita [illegible]
[illegible] Contencio ubi discordia
t q Continencia ubi castitas. Non [illegible]
[illegible] non te turba [illegible]
[illegible] cogitacio [illegible]
[illegible] mor.

Contritio

Alia est compunctio sine contritio que
per amorem nascitur. Alia que nascitur
per timorem / quia aliud est supplicia fugere
aliud premia desiderare. Gregorius li. viii moralium
b Sepe quod torpentes latuit flentibus
innotescit et afflicta mens certius
inuenit malum quod fecerat / et reatum
suum reatus sentiat non meminit hunc ipse
commota deprehendit. Gregorius ibidem. c Cum
nescit lugere quod gerat non valet percipere
ferre quod sublevat ubi compunctionis
potens cordis aperit et peccatis muniti
fundit tunc se studiose mens de pigra
pigra vetustate redarguit alacri
nouitate alis vetustate innouescit
d Gregorius li. xxii moralium. Uno fletus vel
pa fletur eo alter cognitio vitiat salti
ingerit quia ad videndum intimum lumine
polluta dudum conscientia lacrimis baptizata
renouatur. Gregorius li. xvii moralium. Sola
c compunctio est que facit mas homines hoc
reste preripiosorum desiderare celicum amare
lacrimas fugere risum. Cassianus i li. de com
f punctione cordis. Contritio tribulati cor
dis vera compunctio magna agere et humilia
loqui iuste operari et super petitis timere
et tremere. Cassianus ibidem. Et intus doctis
g est geminatus luctus que multo fideles
optat cum diligentes consolari penitentes
emendat deum fugat peccato conciliat
amaritudo dulcis lacrime felices salutares
afflicto. Cassianus super psalmo vi laboraui in gemitu d
h Domine nescit deus differre que in profundo
corde sibi senserit supplicare. Cassianus super
psalmo ad dominum cum tribularer clamaui
i Contritio est gementibus cordis commotio
salutaris cum lacrimarum emptione
k testificantis. Hugo. Compunctio cum lac
rimis oriens ex recordatione peccati et timore
l iudicii. Hugo. Augmentum est in melius
sufflati animi et vicia sua que adhuc
ignorabat videt que bucusque quibusdam
congruis gratulatio est tunc ipsi congratulari
m se senserit. Seneca viii epistola magna
pars bonitatis velle fieri bonum. Seneca li. epistola
n Cunctis se culpabiliter deuio et deuiare culpa
bilem qui corporalem alium sine morte
deplorat et spiritualem decie sine morte
non deflet. Innocentius 4 de vilitate conditionis
humane. Vide de hoc f de voto et l lacrima
a b d k q peccatum g pena nr ac etc.

Commessatio

Prudens obseruationibus illa disciplina
melior generis et prudenti christiano nisi
ut eo modo agat quod agere videt ceteros
ad quod forte deuenit ad discendum quod
opus est. Augustinus de doctrina christiana
b Quicumque rebus pretereuntibus stricius
utitur quam se habent mores eorum cum quibus
viuit aut intemperans aut supersticiosus est
Quicumque vero eis non sic utitur ut
metas consuetudinis bonorum inter quos
versatur excedat aut aliquid significat
aut flagiciosus est in omnibus enim locis
talibus non operis usus sed libido in culpa
est. Augustinus li. iii de doctrina christiana et
c ponitur dist xli. Magis mores
commendat statum quam status mores
etiam quo status inferior eo actus
commendatior. Ambrosius in quadam epistola
d Semper in comitatu comitatum tuo quo
rebus feminas habeas mores et studia
feminarum plerumque et ancillarum et
quietanorum moribus indicantur qualis
lis enim quemque sit talium cum consortio
delectatur. Ieronimus in epistola ad me...
virginem. Et falsus rumor cito opprimitur
e et vita posterior iudicat de priori
tatis inlicenciis qui ita non presumpserit
vita sua e...tibi velint ut non re
prehendat aliena. Ieronimus in quadam epistola

f Pro signo sunt interioris hominis uerba concupi-
scencia quo libidinosum qui sua uerba celat
et uicia talia interdum turpis sermo denudat
motibus cum malicia demonstrantur. Vultu
quoque et oculis dissimulari non potest concupiscencia li-
bidinosa et lasciua mens luxuriam fa-
cie et secreta cordis motu interior corporis
et gestibus indicat. Gregorius super [illegible] parabo-
lis in super id Ecce in filiis hominis fodi pa-
g rietem. Non valde laudabile est bonum esse
cum bonis sed bonum esse cum malis. Sicut
enim grauioris culpe est inter bonos bonum
non esse ita inmensi est preconii bonum eciam
inter malos extitisse. Gregorius super id Job Fra-
ter fui draconum. Cat in terra.
h Sit in gestu tuo grauitas
in motu simplicitas in incessu honestas
nichil decoris nichil lasciuie nichil
insolencie nec leuitatis in tuo incessu
appareat. Animus enim in corporis gestu appa-
ret et species corporis simulacrum est mentis
figura que probitatis. Ysidorus li. ii in soliloquiis
i Sancta conuersacio confundit inimicum
edificat proximum glorificat deum. Ysidorus ibidem
k Plus potest inter hostes conuersandum vinci
nobis conuenit tamquam inter amicos et
inimicos atque in mediis hostibus
viuitur. Augustinus libro iii de uestigiis patrum
l Cor hominis de opere discernitur qualitate
et formas mentium species detegit accionum
Gregorius in quadam sermone. Et potest
m dici non timetur esse [illegible] inter mortales
[illegible] timor est malos [illegible] non
inuitare offenditur [illegible] iura [illegible]
et [illegible] licitum esse quod publicum est
Ciprianus in epistola. Disciplina est correctio
n to bona et honesta cum paruo [illegible] non
malum faciat sed studeat eciam in hiis que
bene agit irreprehensibilis apparere. Hugo
in libro de disciplina monachorum. Disci-
o plina honeste conuersacionis est quorum mem-
brorum [illegible] gestu motu et affectu et
dici potest quod gestu aut reprehensibilis
[illegible] aut mollis aut dissolutus aut
[illegible] aut tardus aut citus. Mollis prestat la-
[illegible]timas dissolutus negligencias tardo

pigricia citus sine impetuosus i-
consta[illegible] Hugo ibidem. Gestus hominis
p magni actu esse debet alias oportet gra-
[illegible] sine mollicie quietus sine
dissolucione grauis sine tarditate
alacer sine inquietudine maturus
sine proteruia et sine turbulencia
q Hugo ibidem. Reprimenda eciam est facies
mollificanda in gestu suo ita ut
nec proteruie [illegible] appetat nec mollis disso-
lauit sed semper habeat rigidam dulcedinem
et dulcem rigorem. Ysidorus i d. Ethi. [illegible]
ex uisu cognoscitur uir et ab occursu faciei
cognoscitur sensatus amictus corporis
et risus dentium ingressus hominis
enunciat de illo sed quales sunt qua propter
quod foris siue bene siue male agit
interior animi qualitas intuencium
oculis patent indicatur. Ibidem
r In motu corporis cauendum est ne tar-
datoribus a deo mollis gestu utamur ut
pomparum femellis similes esse uideamur
aut infestacionibus nec presumamus
inuias stolcitates que sunt frontem
[illegible] mouentur. Vultus mutantur
ora torquentur que signa sunt inconstantis
s animi Hugo ibidem [illegible]. Quod
cum inordinati motus corporis dissolucionem
indicet mentis probat testimonio Salomonis
qui dicit homo apostata vir inutilis
graditur ore peruerso annuit oculis terit
pede digito loquitur prauo corde machinatur
malum et in omni tempore iurgia seminat. Quia
cum mens interius a custodia sua soluitur
membra foris ad omnes actus inor-
dinate commouentur. Et velut corpus pa-
[illegible] motu quidem [illegible] studium officia
membrorum in suis accionibus [illegible] non
valet. Hugo de disciplina monachorum
t In affatu siue in allocucione disciplina
conuersacionis honeste attenditur in qua
quinque sunt obseruanda scilicet quid
cui quid quo et ubi dicatur. Quando

Quando

inquam in sermonibus occasio ad [illegible]
ociosa aut aut sunt omnia que sunt aut
nociva aut inepta inhonesta aut inuti-
lia / inutilia aut sunt que nec loquentibus
nec audientibus prosunt / inhonesta sunt 3
que vel illi qui loquitur vel cui loquitur
vel de quo loquitur digne alterius dignitati
non conveniunt / Nociva autem sunt que
sicut sermonibus aliis suasionibus animos
auditorum ad errorem sive ad pravitatem
inducunt. Hugo ibidem. Cum primo quidem
Liii cum proximo sive cum proximo illum loquaris [?]
se videat ut id est tibi sit dicendum colloquio
utilitatis pro eo quoniam possit / Cum proximo illum
loquitur taceat nec tibi sit ille qui tali
pro exhortatione non indigeat vel
ita etiam in malo sit obstinatus ut ex-
hortatione alterius corrigi se non permittat
sed quod sit sub [illegible] nisi ad iram vel aliarum
conditionum loqui debemus. Hugo ibidem.
Quomodo exhortemur ad constantiam timidos ab
Lv ad timorem superbos frugalitatem prodigos
ad liberalitatem avaros ad temperantiam
protervos ad castitatem gulosos ad silentium
[illegible] ad [illegible] exhortationis
nimis tacitos ad mansuetudinem
impatientes ad indulgentiam crudeles
ad verecundiam procaces ad quietem
precipites ad prudentiam mestos et
eos quibus dicere volumus exempla primus
cum sermonis qualitate colligamus
Hugo ibidem. Ubi quedam enim sunt
Lvi loca in quibus silentium est servandum
quedam in quibus dimittitur [?] ut
expositione scripturarum collationes cum ad
disciplina et reverentia tenor sit sine
contentione et clamore verborum tene-
ri sunt quedam in quibus pro instructione
morum verba tenenda sunt quedam
in quibus magis loquendi lingua
laxatur ita ut non solum de spiritualibus

sed etiam de exterioribus dispositione et provisione
sermones admittantur. Loca autem in quibus
una et disciplina dici debeat inveniri
non potest. Hugo ibidem. Quando sit Lii
enim tempus quo nihil et sit tempus quo
aliquid sit dicendum nullum non tempus
sit quo dicenda sunt omnia / tempus enim
tacendi debet precedere tempus loquendi
propterea non ait Salomon tempus lo-
quendi et tempus tacendi / quia primus
per silentium tempus tacendi discitur
quod postea in verbis tempus loquendi proferatur
Sapiens enim tacet vel nec tempus
quo loqui debet per negligentiam preterat
vel nec omni tempore quo loqui licet per
licentiam concessam in multiloquio
cadat / ut ergo tempus loquendi
discernitur sic ille non semper qui loqui
debet sileat vel semper quo licet lo-
quatur. ibidem. Modus autem loquen-
di in tribus consistit. Scilicet quo gestu
quo sono et qua significatione
aliquid dicatur / disciplina enim
iubet ut loquentis sit gestus mode-
stus et humilis sonus demissus et
suavis significatio verax et dulcis
ibidem. In comedendo sine [illegible]
disciplina honesto consortes attendas
scilicet de cibo et in suo cibo in cibo tempus
scilicet de disciplina tacendi videndi sic
comedendi / ut sit lingua sua a loqua-
citate constringat / oculos suos a circum-
spectione cohibeat et ut cetera cetera
membra cum modestia et quiete
contineat. ibidem. Non sicut quidam
faciunt qui cum ad edendum assiderint
inquieta quadam cogitatione motibus
intemperantiam non suam designat
caput concutiunt brachia extendunt
manus in altum expandunt et
non sine magna turpitudine cum
toto conatu simul sunt ab scriptum

ingentes quosdam conatus et gestus
faciunt in decoris ostendunt in uno loco
sedentes oculis et manibus que ipse
et longe sunt omnia tenerent simul
panes comedunt una in talibus
effundunt discos in quibus tenduntur
et velut rex super obsessam civitatem
ad saltum futurus dubitat ubi
primum expugnationem agit aggrediatur
de simul in omni tempore inceptionem facere
ac concupiscunt aliquid. Disciplina ho-
nestae commensationis in suo cibo debet quinque
observare videlicet quod cibum quo sibi sumere
debeat quod scilicet ut non nimis pretiosa
et delicata expetat nec nimis rara
et exquisita requirat nec nimis accura-
te et laute parata concupiscat In primo
luxus arguitur in secundo curiositas ostendi-
af tur in tertio superstitio notatur ibidem. Quantum vero
inopia hoc videtur esse multum ut
neque contra honestatem neque super
necessitatem sumatur non omnibus venit
in corpore alius plus minus ergo cum
parum sufficit magis supplantationem
caveat ille non cum multum opus est
magis ad honestatem attendat quam
neque ille nisi temperantie metas
transiret ad turpitudinem veniet neque
iste nisi prius honestatis oblitus fuit
ag in suspicionem tenere impingeret. Quo
modo in superflua gula immode et gula temperate quidam
cum habentes digitos mediocriter
pro oculis inungunt alii unctas manus
ad vestimenta sua dant rursus ad
cibaria tractanda reddunt alii nudis
digitis vice cochlearis olera sua perscrutantur
ita ut in eodem iure manus ablutionem
et ventris refectionem querere videantur
alii reliquias dentium suorum offensas fac-
tum in poculis diringunt ibidem
ah Haec diximus erubescenda essent si
a facientibus perspecta non fuissent si
nescit aliquis imprudentia erubesce-
re nisi fuit manifeste confusa aut

aut fuste miceat in audiendo verecundiam
qui voluit in faciendo habere disciplinam
ai Hugo de sancto Victore Omnia animi vitia
per hunc observantur indicia sunt et nos
argumentum quo minus poteris cognoscere
impudentiam et lasciviam et mores ostendit
et manus mota et incessus turpis et
vultus relatus ad caput digitis
et flexus oculorum impudentiam et insaniam
risus voluptas demonstrat Seneca lib.
ak in epistolas. Quemadmodum sapienti
viro incessus sapientior alius modestior
convenit ita oratio pressa non audax. Summa
ergo summarum haec est tardiloquum
al te esse iubeo ibidem. Barbarissimus et
mos primo coram dicta et animus dolosus
quidam se domi continent foris dilatat
et extendunt vitam per hoc dum fatas
et signum bacillantis animi et non ha-
bentis tenorem suum Seneca in epistola
am Non magis voluntatem per agere cum redditibus
amplius quam victimus carnalis cum suo
ribus bonus fit sit tibi circa singulos
esse libra sermonis ut te blandum puniri
contemptum invenies grave se semel
meruerit Seneca in quadam epistola
an Nulla res altos magis inducit ho-
nestos et in pravum inclinabiles
renovat ad rectum. quam bonorum virorum
conversatio paulatim cum descendit pectora
et vim praeceptorum obtinet frequenter aspi-
ci frequenter audiri Seneca vi epistola
ao Id agamus ut meliorem vitam sequamur
quam vulgus non ut contraria aliqui quos
emendare volumus fugiamus a nobis
et avertamus Seneca v epistola et
ap Et quod in aliquibus est sordida conversatio
simile per honestorum contactus consuescit
aq Seneca xxxv epistola Tunc felicem
te esse iudica cum poteris in publico
vivere cum te parietes tui tegunt
non abscondunt quos plurimum scilicet nobis
circumdatos iudicamus non ut tutius vivamus
sed ut peccemus occultius rem dicam

et qua mores nos estimes vix quemquam
inveniemus qui possit apto tempore vivere
[illegible] contra apposuit non superbia
sit videnti aut reprehendi sit subito
ar appetit Seneca ad lucillum epistola Ita vive
ut nichil tibi committas nisi quod committere
etiam inimico tuo possis Seneca in epistola
as Dicitur [illegible] vivendum quasi tanquam in conspectu
[illegible] vivamus sic cogitandum tanquam
aliquis in pectus intimum inspicere possit
sit quid enim prodest ab homine aliquid ba
esse secretum nichil deo clausum est
at Seneca ad lucillum epistola Salutare
est non conversari dissimilibus et diversa
cupientibus turba et si non mutat
te impedit tamen [illegible] aut nocet etiam
qui moratur. Dubitas alter alterum tra
dimus quo autem innotari possit ad salu
tem quod nemo convertit potius impellit
Seneca ad lucillum epistola Hic modus
michi placet temperetur vita inter bonos
mores et publicos suspiciant omnes
vitam nostram sed cognoscant quod certa
cum faciemus que totum nil inter nos
et illos interest plurimum dissimiles
nos vulgo sciat qui inspexerit propius
non conturbabitur sapiens publicos mores
nec populum in severitate vite convertet
Seneca epistola xviii dicitur [illegible] vivas
quemadmodum superiorem tecum velis vivere
an Seneca ad lucillum epistola Omnibus tibi pares
facies inferiores superbiendo non conte
mpnas superiores recte vivendo non
[illegible] timeas in reddenda officia. Sit
neque elatior neque negligens appareas
[illegible] esto benignus nemini blandus
paucis familiaris omnibus equus severior
esto iudicio quam sermone et vita quam
vultu clementie cultor clemens ultor
bone fame detestator fame [illegible]
neque tue seminator neque aliene invidus
criminibus [illegible] suspicionibus minime
credulus sed malignus potius qui per b
speciem simplicitatis aliquibus surrepserunt

opportunissimus ad vias tardus ad manus
promptus in adversis firmus in prosperis
cautus occultator virtutis sicut alii viciorum
vane glorie contemptor et bonorum
quibus preditus es non acerbus exactor
nullius impudentia despicias rari
sermonis ipse loquentium patiens [illegible]
vero severus sed hylaris non despicias
ba Seneca de iiii virtutibus [illegible]
rectos effugit eos quasi tua digni
tate sapere [illegible] ut te nec contemnat
quisquam tanquam [illegible] ut contempnat
[illegible] tanquam vilem non [illegible] tibi
scurrilis sed grata urbanitas sales
sint sine dente sint ioci sine vilitate
risus sine cachinno vox sine cla
more incessus sine tumultu quies
tibi sine desidia [illegible] et cum ab aliis
luditur tu sis honestus [illegible] tracta
bc bis [illegible]. Cum quidam stolidus
audiente pitagora mallem inquit in
mulieribus esse quam in philosophis consul
et sapiens inquit [illegible] libencius
qua in [illegible] aqua [illegible]. Valerius
[illegible] Ubi contra
[illegible] consuetudo [illegible] contemplatio [illegible]
disciplina doctrina [illegible]
exemplum [illegible] ordo
[illegible] solitudo [illegible]
[illegible]

Conversio

a Ut sit aliquis homo [illegible] se ad illum
a quo creatus est recedendo [illegible]
accedendo [illegible] recedendo tenebrescit
accedendo clarescit. A quo cum [illegible]
ut sit apud illum [illegible] Ergo
que ponit sunt esse cum deo non ab
illo recedat sed ad illum accedat Augustinus
b super [illegible]. Cum in [illegible] tibi
[illegible] [illegible] [illegible] et dolor et

et laber et una erit vita mea tota
plena te michi autem quem tu imples
sublevas eum et quia tibi plenus non
sum ideo michi honeri sum Aug.
primo libro confessionum. Dico Dico quia
c michi male preter peccatum non solum me
extra me sed in me ipso et omnis
copia quae deus meus non est Con-
stringit nos egestas michi est Aug.
primo libro confessionum. Constringit nos a de-
d et bene nos. erit de te malum et nos
de nobis. quia divisimus te dimisisti nos
nos. Aug. de vita dominica sermone primo
e Omnis predicta in opera refficitur nisi
per pastoris manum tonsi sunt Idem
in sermone. Amantem lapidem
f quo percutiatur incredulus et percussus
quassetur. quassatus eo comminuatur eo
comminutus in pulverem vertatur. quo m
in pulverem conversus. conflatus fiat. satus
faciat fructum non quem igne consumatur.
sed quem horreo recondatur Aug. Contra
g v. heres. De auro tibi afferam
non michi dicas tres venia sed iam
exigis nemo differt premio excusat
n
redemptio dum promittitur. et nemo fuisset
xambias in sermone de elemosina et ieiunio
h inique sed scelera commissio latro dedit
fuisset ad paradisum. Idem in epistola ad
letam. Tres modi sunt tentationis o
inchoatio meditatio atque perfectio In
inchoatione autem inveniuntur blandimenta
dulcedinis in medio tempore etiam
temptationis ad extremum non perfecto pleni-
tudinis per quod illos dulcia suscipiunt
quem consolatur. pro amara quem p
cedat et tunc demum etiam atque
sublimia quem confunt Greg. xxiii
i li moralium Sicut distinguitur commissi
inchoatio blandita primulos et opera
meditatio probat et plena ista
l perfecto roborat Greg. ibidem Cum pharao

dimisisset populum non eos duxit deus per
viam terre philistim que vicina pu-
tans ne forte peniteret eum si vidisset
adversum se bella consurgere et reverteretur
revertetur in bellum in egiptum Greg.
preterea atque ex ruentibus de mundo vicinio
bello subtrahuntur quia dereliquentibus
quedam prius in tranquillitas ostenditur
que in ira sua teneritudine atque
inchoatione turbati atque territi reddant
redeant ad id quod evaserunt prius
post securitate sentiunt sed ut prius
prius pax quieta nutriuntur post cognitam
non dulcedinem tanto iam tollerabilius
temptationum etiam sustinent
quanto amplius in deo cognoscunt quod
amat Greg. ibidem plerumque commissus
q quibus ex his temptatio in similibus agi-
tur quales ante commissionis tyrannide
iniqui pulsatum se esse recensuerunt
non quia tunc fuerit ea temptationis
radix decerit sed quia non apparebat
prius. Efferum de terra tollitur sed
fortis pugnator certe arenam quam
prius tenuit actione suscipit non quo
in eo det ipsius quidem fuit qui iam
receptus esse quod non fuit Greg. libro xix
moralium Capit solum talore in eis
venit. quo dum mens supra amorem
igne liquefacta ad veram fortitudinem
tenuitur ut peior quem post in sensibus
exercitatus per modum et per ductum fortis
et predicator sonorus fiat Greg. ibidem
t Regione nostra superbiendo in obediendo
visibilia sequendo cibum vetitum gustando
non distinguimus sed ad eam necesse est
flendo obediendo visibilia contempnendo
atque appetitum carnis refrenando
redeamus per aliam quidem viam ad regionem

iniam recedimus qui quam a paradisi
gradu per delectationem recessimus ad hec
plancta renovamur. Bernardus in omelia
super id apostoli. Cum natus esset ihesus
in bethleem iude. Omnibus de peccatore
conversio quia de iusto statu gaudium fit
in celo quia et dux in prelio plus eum
militem diligit qui post fugam conversus
hostem fortiter premit quam illum qui
nunquam terga prebuit et nunquam aliquid
fortiter fecit. Sic agricola illam amplius
terram amat que post spinas uberes
fruges profert quam eam que nunquam
spinas habuit et nunquam fertilem
messem protulit. Bernardus omelia tercia
super Ecce. Prima vigilia est pueritia ab
secunda adolescentia tercia senectus. Cum
ergo in prima vigilia vigilare valeat at
... nolunt seipsam custodiat ut qui converti
a primitiis suis in pueritia neglexerunt
ad vias vite saltem tempore iuventutis
tempore nec evigilat saltem in senectute
respiscat nam quos dominus deus ut
~~convertat~~ conversatur tollat non
conversos diuinus dampnat. Bernardus
tractans super id in omelia super illud ad
Et si in secunda vel tercia. Convertimini
ad me in toto corde vestro corporis conversio
si sola fuit est ulla forma perfunctorie
conversionis non vitans vetera virtute
generis et specierum pretatis. Bernardus super Cantica
sermone [illegible]. Dico enim ignorare
deum qui nolunt converti ad eum preter
eum ab aliud penitudinis convertunt re-
nuunt nisi quia gravem et severum
ymaginantur quia pius est deum
et implacabilem qui misericors est feram
et terribilem qui amabilis est et miseri- ac
cors iniquitatis sue formas ydolum
pro eo quod non est ipso. Bernardus super Cantica
Solet inter primordia conversionis acrius
insurgere temptatio prauae consuetu-
dinis et vix potest extingui iacula

aguntur dyabolus. Ibidem. Primordia
conversionum blandiciis refovenda sunt
modis ne si ab asperitate incipiant
exterriti ad priores lapsus redeant qui
cum conversi sunt leniter erudiendi
et opportune ponuntur quam corrigere voluit
Ysidorus libro ii° de summo bono capitulo
x°. Vita ante conversionem quasi parte
consumitur que post aut expulsa fuerit
acrior virtute consurgit. ibidem capitulo ii°.
Utile est dei servo post conversionem temptationes
a corpore negligere sollicitationibusque viciis
adventicis cum recens spiritus operatur vicerunt
ibidem. Ostilos venisse conversio
pristinos errores reducit et omnis
corporis resolvit. Ibidem capitulo v°. Valet
interdum conversis pro animi salute mutatio
loci. Sepe plerisque cum diu mutatum
locus mutatur mentis affectus quoniam
enim est vicinitate etiam corporalis eius
ubi quisque illicebris defluunt ubi
quisque prius vixit. Hac opportunum
mentis apponitur quod semper ibi ut
cogitat ut gessit gessit sepius. ibidem
In illa etate quando flamescit (?) iuventus
taedium crescit ebrietas ebrietate
delitie genis faces rosea decorat
valitudo corporis vires subministrat
incolumis longiores vite spatia
repromittit. Hinc viget racio viget
etiam corporis sensus visus acutior auditus
promptior incessus rectior vultus
iocundior qui in hac etate se
domaverit et deo se sociat primum
iohannes expectat. Hugo de clau-
stro anime libro iii° capitulo ii°. Tales
offerunt hostiam viventem deo placen-
tem immaculatam non aure non
oculo non pede non cauda carente.
Audiat [illegible] se inspecta conversio quibus
quasi affectu senectutis aures obturat
et oculi turbant et ut [illegible]

sunt contagiosam ipsi in se ipse destituunt
sic non offerunt agnum immaculatum
sed ut ita dicam caudatum alibi tunicatum
grossi enim porcus in immundicijs sic
suspirant vel vicijs et sicut porcus
siliquis pascitur sic sermonibus fabulis et
rumoribus delectatur. Aug(ustinus) ibidem. Non
af locorum mutatio sed commissio sensuum ad
dispa depellit, merores fugas despe-
rationis abicit excludit angustias et
intra domicilium sinceri pectoris letitie
domum eternam parat mansionem. Petrus Ra-
vennas sermone [illegible]. Interim cum
ag electis mali tritici zizanijs intermixti
in orto crescentibus simul sunt palmenta
et ab eis vitia et mixtus in grege
Jacob animalia nigra et alba agni et edi
Jnimicitie potius pisces boni et mali
archa noe animalia munda et immunda
in agro domini lolia cum spicis et zizania
ma cum spicis in area domini granum
cum palea in torculari vinum cum aceto
in vasa oleum cum amurca nunc non est
tempus iudicandi venit enim dominus
qui sunt omnes cuncta sunt futuri sunt
primi novissimi et novissimi primi nos
in proemio sicut ad vitam que novissima in
reputas Petrus Ravennas in epistola
quadam. Ubi anima sit beatitudo et con-
suetudo sit in peccato et atrox et homo
contritus sit misericordia ac oratio a prima
[illegible] relinquendi ac [illegible]
simplicitas et voluntas [illegible]

Convicium

a De utilitate proximi memor in laudibus
meis cur minus memor sit quis
qua ab alijs iniuste vituperetur qua
si ego tunc ea contumelia magis mor-
deor in me quod in alio eadem iniquitate
ducor in me iacetur. Aug(ustinus) de [illegible] con-
b [illegible]. De non autem solam pro-
curanda [illegible] vitam etiam con-
stantiam mordent vitas [illegible] quod [illegible]

[illegible] sermone continens laudibus [illegible]
attollat ita ut malas operas sanat
laudantes protinus aut [illegible] con-
uicantes [illegible]. Aug(ustinus) contra [illegible]
tilianum libro [illegible] levius quod sermo qua-
c levius volat sed gravius [illegible] levius
[illegible] sed gravius vix levius atque penetrat
sed non levius [illegible] levius [illegible] sed non
levius [illegible] facile volat ideo facile
[illegible] violat [illegible] lingua
[illegible] tenera sicut [illegible] quod infirmi atque
[illegible] sed usu magnum et valigum [illegible]
[illegible] tenuibus et lata ideo [illegible]
evanescendo sordibus instrumentis [illegible]
in quadam epistola. Nichil [illegible]
d non violentius amare [illegible] sermonibus
quorum [illegible] tanto difficilius [illegible]
quanto facilius [illegible] valerius
quod sermone [illegible] multas
e aliquorum [illegible] atque eodem sermone dulci
[illegible] [illegible] in factis [illegible]
blandimentis [illegible] pugnas [illegible]
quod [illegible] infelicius quod [illegible]
est sicut qui fallaces lingue [illegible]
insidiantur. [illegible] ibidem. [illegible]
f [illegible] [illegible] in [illegible] vel in [illegible]
[illegible] facile [illegible] amorum
odia [illegible] qui aut sicut fieri [illegible]
aut vaniloquus aut maliloquus non
[illegible] in [illegible] valerius [illegible] ibidem
g Omnis qui vitam [illegible] spiritu
regat castitate et sobrietate componat
nichil sit quod in homine placeat si
in toto corde vel corpore lingua displiceat
valerius ibidem. Plena victoria [illegible]
[illegible] tacere et non respondere [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible]
sicut non [illegible] respondere
[illegible] ita nichil [illegible] tacere [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] sermonibus
[illegible] ad [illegible] abtemperemus ob
temperemus [illegible] valori [illegible] quam

Qualis discipulus laudat per villas auctem
per summos ubique dampnatus per summa da
mpnat male de me loquuntur homines
qui bene nesciunt loqui faciunt non
quod mereor sed quod solent Seneca libro
viii epistola. Et quo aio audienda
sunt imperitorum convicia et ad honesta
vadentibus vadenti contempnendus est ipse
contemptus Seneca ibidem. Ostendit tu
aliis male dicunt sibimet ipsis vicium faciunt
Seneca de moribus. Turpia ne dixeris
paulatim enim pudor rerum per ista de
discitur. Seneca ibidem. Non potest grossus
animus contumeliam pati Seneca de summis
oratorum. Antisthenes cuidam dicenti
sibi male dixit tibi ille respondit
non invitus inquit sed ille qui in se
[illegible] agnoscit [illegible] maledicta
[illegible] non [illegible] quia auditus lingua
debet esse robustior cum singulis hominibus
lingue sunt singule et aures bine ali
quatenus [illegible] quia corpore me fateor
esse superiorem quia superior esse me [illegible]
[illegible] pati inferiorem facere gaudere
itaque nisi vigorem [illegible] homi
temperate iustitia Seneca ibidem et
Valerius Maximus libro vii. [illegible] tacuit +
maledicenti sibi [illegible] [illegible]
inquit [illegible] dicere [illegible]
respondit tu inquit didicisti maledicere
et ego [illegible] dicta mala contemnere
[illegible] sicut tu inquit [illegible] tue sit
ego autem [illegible] dominus [illegible]
[illegible] te aliquis [illegible] quia [illegible]
alius [illegible] quia [illegible]
voluit Seneca in epistola ipse [illegible]
dit [illegible] fingit [illegible] superbit
[illegible] alius [illegible] ut [illegible]
ut tyrannus [illegible] ut barbarus
tota die [illegible] ab avaritia
[illegible] a cupiditate [illegible]

tate et vendentibus in consilio tacet in cena
notatur in carcere [illegible] in cubiculo
dampnat [illegible] dormitat implet
cottidie plures latrinas villas hospitibus
altaria [illegible] Seneca libro
epistola prima. Ipse loquar ut dicam
ridiculus ut lotus arrogans ut tristis
turgidus ut [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] fastidiosus [illegible]
et rogatus et importunus petendi
de rogatoribus negati emulator accepti
venditor [illegible] calumpniator morati
[illegible] odiosior [illegible]
[illegible] laudabiliter [illegible]
ad de bene [illegible] et de bene [illegible]
[illegible] libro in capitulo [illegible]
[illegible] quotiens non [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
loquens venenum [illegible]
[illegible] fatuior [illegible] +
[illegible] libro in [illegible]
prodigus in pena [illegible]
[illegible] repletus [illegible]
[illegible]
[illegible]
ibidem. Ubi adest [illegible] hospi
talitas [illegible] in mensa
[illegible] et lans
[illegible] loquacitas [illegible] medicina
[illegible]
[illegible]

Cor fune meus

[illegible] cordis de suo [illegible] faciunt
deo et [illegible] nacus deus quia
et [illegible] diabolus [illegible] et totum
diabolus possidebit [illegible]

b Poti mundo corde non confessionibus delictis
que corde videbitur deus Augustinus de civitate dei
c Cor est gulosum in ventre lascivum
in libidine cupidum in lucro avarum
in pecunia secundum super id Mathei vi ubi
thesaurus tuus ibi cor tuum. d Omnipotens deus
quamvis cor destruit tunc deus elongat edificat
dum replet magis eius quam movet
de bellando destruit sed reedificando quia
ad predicationem sua sufficit divina. Gregorius
e f Quid est cor durum nisi quod nec
compunctione scinditur nec pietate
mollitur nec monetur precibus minis
non cedit sed flagellis induratur ingra-
tum ad beneficia infidum ad con-
silia sevum ad iudicia inverecundum ad
turpia impavidum ad pericula inhumanum
ad humana temerarium ad divina preteritorum
obliviscitur presentium negligit futura
non providet ipsum est cum preteritorum preter
solas iniurias intelligit omnino non
potest futurorum nulla nisi forte ad
ulciscendum prospectus. Bernardus v de con-
f sideratione. Elatum cor durum et opertum
est pietatis ignarum compunctionis stricte
ab omni rore gratie spiritualis Bernardus de primo.
g Non discordet cor tuum a facie tua non
ut ab facie sursum et cor deorsum. Bernardus
super Cantica. Apud homines cor ex verbis
h apud deum non verba pensantur ex corde. Isidorus
i Semper in robusto et vegeto corpore animus
mollior iacet atque tepidum cor sursum
in corpore debili et in infirmo fortior
impetrare. Ieronimus in apologetico con-
k Puritas cordis in duobus consistit in q
renda gloria dei et utilitate proximi. Isidorus
l Tu non consummas caput sursum erectum
quam sursum cor non erectus corpore erectus
stare qui rectis tenens terram. Bernardus in primo
m In sanctorum magis curva quorum sub facie varia-
tibus mundanis occupatur nec humano

corde philosophiam nec nobilius rectum
quam sicut nec aliud quod a te nisi cor
tuum. Augustinus libro i de anima. Plura
n machinatur cor meum uno momento
quam omnes perficere possent uno anno. Ibidem
o Sedes est regnat quia de penetralibus cordis
imperio regalis vanis ordinat tota
familia motuum interiorum et exteriorum
si consurgat libidina valens principi
spiritum si petulancia lingua per
abstinentiam cedit si ferocitas ante apud
per mansuetudinem si superbia vincitur
per humilitatem. Ibidem. vel videmus aut inter
artes liberales ars ista palis liberali-
qua tenetur cor quod cum mobile ma-
gis est quod cum lubricis lubricos
est Augustinus libro in de anima. Cor primi est
p et magna cupitur. Bernardus, ad unum quam multi
refectionem posset sufficere et totus mundus
a non sufficit. Augustinus ibidem. Vis scire
q de scire tuo quale cor geras attende
ubi libentius et frequentius loquatur.
ex habundancia enim cordis os loquitur.
Cassianus super id per Ezechielem forae et
ubi caritas in cuius stacio i delicias
devoto a ornatu v i liquet per valitur
c Corpus ubi caro est

Correctio

a Correctio est erroris immutatio vel con-
suetudinis seu sermone vocibus inhibi-
tum. Augustinus de diffinitionibus. Michael pre-
b parat spiritualem virum sicut peccati alioris
tractatus cum liberatione onus paruque quam
inconsultatione potius auxilia quam
comitia meditatur et quem factas
ebeant suscepit. Augustinus super epistolas ad
c Galathas. Nunquam aliorum peccati
obiurgandi suscipiendum est negocium
nisi cum intimis interrogationibus ex
animis nostram constiam loquere dicentes

contra deo indignum dilectione nos facit [illegible]
Augustinus dicit. Cuiusque laicato non
quaeras preeminentiam sed impetus non
caritas corrigentis diligere et dicit quilibet
volens. Augustinus super epistolam ad Galathas.
Pax et magna necessitate obiurgationes
adhibende sunt ita tamen ut in
ipsis ira apud nos nullus sed deo etiam
firmatur iuxta illud Augustinus libro de sermone
domini. Quomodo molestus sed medicus fuerit
frenetico et pater indisciplinato filio
ille ligando iste cedendo sed ambo di-
ligendo. Si autem istos negligat et
perire permittat ista potius falsa man-
suetudo crudelis. sed Augustinus de beneficiis
de correctione donatistarum. Congruit etiam
inveniri medicinas multorum experimenta
morborum. Utrum in tumore causis ubi per
hanc discessionem scissuras non quemquam
aut alium hominem publice sed spiritum
[illegible] de [illegible] sed aliquid
severitatem ut maioribus malis sanan-
dis caritas sincera subveniat.
Augustinus dicit. Non vos inducitis medicos
malivolos esse cum alterius [illegible]
medicatis magis qui quippe [illegible]
non esset si fratres vestros quos medicando
corrigere poteritis tacendo perire permittatis.
[illegible] tuus [illegible] est in corpore
quod velit occultari dum timet secari
non crudeliter a te si [illegible] sed misericordia
medicetur. Quanto ergo potius debemus
manifestare nec [illegible] putrescat
in corde. Augustinus de quinta vita
[illegible] clericorum. Nunc peccant
coram ambobus coram ambobus corri-
pienda sunt ut omnes timeant. Qui
non secrete peccavit in te secrete
corripe. Nam si solus nosti et eum
vis coram aliis arguere non es correptor
sed proditor. Augustinus de verbis domini super id: Si peccaverit

[illegible] peccaverit in te frater tuus vel afforis
turbulent [illegible] increpatio amicorum
[illegible] leviter tenera [illegible] dilecto
[illegible] consentientes sint malis ut appro-
[illegible] negligentes [illegible]
[illegible] subvenientes ut non insultant [illegible]
[illegible] sed [illegible] inde [illegible] in
[illegible] non tangere non voluntate
non consentire et orare non pretermittere. Augustinus
de verbis domini super Mattheum. Sicut corporis
[illegible] ita amat obiurgator sanans
quam adulator dissimulans. Augustinus
in epistola ad Macedonium. Nemo
est qui non quempiam peccantem [illegible]
cum sed aliquid iniqua promovens ita
et crudelitas [illegible]. Augustinus ad Mace-
donium epistola quinquagesima. Non est omnis
qui parcit amicus est nec omnis qui 6 97
verberat inimicus. Quia qui freneticum Nō ōē
ligat et letargicum excitat ambobus
molestus ambos amat ambos
sanat. Quamdiu ambo egri sunt et
indignantur sed ambo sanati gratu-
lantur. Augustinus in epistola ad Vincentium
donatistam. Egregius dispensator
Paulus vitat non falsitatem Petrum
arguendo Petrus non [illegible] pietate
suscepit atque [illegible] atque sacrius
exemplum posteris prebuit quo non de-
dignentur si ubi forte recti tramitem
reliquissent a et opositionibus corrigi
laudabilius inquit sed accipere corre-
ctionem quam audacter corrigere. Doma-
nte Augustinus in epistola ad [illegible]
Non putes te amare servum quem non
cedis aut tunc amare filium quem non
das disciplinam aut tunc amare
filium tuum quem non corripis non sed
ista caritas sed languor. Augustinus de
caritate sed [illegible]. Nam si [illegible]
obiurgandum et corripiendum a male

arguentibus quibus potest quia optimum
tempus inquirit vel oportunitatis metuit ne
deteriores ex hoc efficiantur vel ad bonam vitam
et piam erudiendos impediat aliosque
infirmos premat atque avertat a
fide non videtur esse cupiditatis occasio
sed consilium caritatis Augustinus libro primo de civitate
dei c. Plerumque abstinemus a monendis
obiurgandis et corripiendis
male dissimuletur ne vel eos offen
damus vel ne eorum inimicitias devi
temus ne impediat et noceat in
istis temporalibus rebus quas adipisci
adhuc appetit vel cupiditas sive
quas amittere formidat infirmitas
Augustinus ibidem c. Remittere vitia offensionem sed
tamen quod cum male faciunt alienas
partes agunt cogitemus quod tu quoque
reprehendere nos veritas exigeret aliquis
cogeret utrum tale sit vitium quod numquam
habemus et tunc cogitemus nos homines
esse et hoc potuisse vel tale quod
habemus et tamen non habemus et tunc
tangit memoriam quibus fragilitas
ut in eis correptionis non odium sed misericordia
precedat dicit invenerimus nos
in eodem vitio esse non obiurgemus sed
congemiscamus et ad qualiter de
penitendum invitemus Augustinus de libro
de sermone domini in monte c.
Tamen tollas sine domino extollere non vis
quo plurimorum adhibebit diligentia
et qui potest trabem ex suo eruere
non potest oculo quo exaltius oculo potest
amputare festucam Ambrosius in
pastorali sive in libro de dignitate
sacerdotali c. Gravissimus sed modus
in legibus non potest expelli nisi gra
vissimo oppressio Ambrosius super
[illegible] c. Potius vinc
quod coniuncti non arguuntur multos

condemnat proximo amicus qui monere
et non deviat aut cum sentit argui
dissimulat non enim sed videtur probare
quam a nullo corripitur vel vitatur.
Ambrosius super epistolam primam ad Cor
super id quod dicitur filii. Non ostendit
pater filium sed aliquando castigat quod qui
castigatur qui diligitur sive ita cum
pietas exerceat habet enim et amor
plagas suas que dilectoribus vel
dulcioribus sunt et non amaritudines
inferunt c. Dulcior est religiosa
castigatio quam blanda remissio
Ambrosius de sermone ad vincula petri
Plus proficit amica correctio quam
accusatio turbulenta illa pudorem
incutit hec indignationem movet
Ambrosius super Lucam c. Nonnumquam
mutare famam sed moneri nam
emendari delictum Ambrosius ubi
Inter cetera mandata precantem
posse arguere maiore libertate sed
hoc potest facere qui non meretur audire
ipocrita eice primum trabem de oculo tuo
Jeronimus super id ad Ephesios c. Magis autem
arguite. Quod nec sed bos pungitur
non recalcitrante per se satis crude
[illegible] amplius tum sua
[illegible] contra virga
et ingenuita blandimenta [illegible]
Jeronimus in epistola ad Oceanum
Paulus apostolus numquam habet fa
vladicenum (?) salvatorem quia dura
videbantur eloquia plurimi disci
pulorum abierunt unde non inveni
[illegible] et tunc vero detrahentes
[illegible] plurimos [illegible]
[illegible] sinceat qui timor
sed quod ad te quod intelligis in
[illegible] potest putare
et [illegible] vicium stile mei et mu

contorquet Ieronimus in epistola ad marcellam al-
lam in c. Iam iamque austeritatem helye
zelum petri seueritatem anania et za-
phiram trucidantis pauli quoque constan-
tiam que helimam magum vix
dum resistentem eterna cecitate damp-
nauit [illegible] pro crudelitate potius quam ap
deo pietatis laude et in lege dicitur
si frater tuus et amicus et uxor que
in sinu tuo depravare te voluit
sit manus tua super eos et effunde
sanguinem eorum et auferes malum
de medio israel Ieronimus in epistola ad ripa-
rium [illegible] presbiterum de austera correctione
Nemo putet occasionem preteritis cathedre auferre
malum de medio eius qui in delictu an-
tiquorum correxit / aut qua libertate
corripere peccatorem potest tacitus ipse sibi
respondeat eadem se admisisse que corripit au
Ieronimus super epistolam ad tytum Clemen-
tia misericordia bonitatis palpac-
tionis et blanda eorum usque ad de-
mediam [illegible] quam si eos dum
[illegible] [illegible] [illegible] videmus
agere [illegible] nos et salute eorum possimus
consilia et statuta Canonum debemus
reparare Cum non [illegible] compuncti humilitate
ut [illegible] appareat vel [illegible]
Dauid [illegible] qui dicit lauabo ao
per singulas noctes lectum meum stratum
meum in lacrimis rigabo Et illud Cinerem
tamquam panem manducabam et
potum meum [illegible] ut eos ieiuniis et
lacrimis vacare videamus possimus ap
agnoscere si ad pristinos gradus uel ho-
nores redeunt tunc contra negligentiam
et [illegible] tanto corripe et [illegible]
[illegible] seueritate permanent Ieronimus
in quadam epistola [illegible] displiceat
vigor mansuetudinis / et mansuetudo
[illegible] vigorem / et sic alterum [illegible]
[illegible] vigor sit rigidus
nec mansuetudo dissoluta Gregorius li.

pastoralis [illegible] In correctione quippe viciorum
[illegible] esse mentem [illegible] iracundia non
[illegible] sicut [illegible] non [illegible]
[illegible] simulando subsequatur sed modum
[illegible] possessa impleat non
[illegible] Gregorius li. [illegible] moralium [illegible] quibus c. 24
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] zelo diuini amoris Vita
[illegible] esse [illegible]
qui [illegible] vitam carnalium
corrigere recusat [illegible]
[illegible] amore ardens vita per culpa
[illegible] seueritate torpens [illegible]
Gregorius in pastorali parte [illegible] Qui
non corrigit resecanda committit et
facienti culpam habet qui quod potest
corrigere negligit emendare Gregorius c. 107
in registro l. [illegible] manifesta peccata non
sunt occulta correctione purganda
sed palam sunt arguenda qui palam
nocent ut dum aperta obiurgatione
sanantur hii qui eos imitando
deliquerant corrigantur Dum enim
unus corripitur plurimi emendantur
ut pro multorum salute unus condemp-
netur quam per omnes licentia multi-
plicetur Gregorius in registro [illegible] c.
Verba prepotentum sicut stimuli et clavi in altum
atque stimulis uerba sapientum comparantur defixi
quia culpas delinquentium nesciunt clavus
palpare sed pungere Gregorius omelia vi
super [illegible] Paulus arguit petrum
petrus non laudauit paulum petrus
[illegible] paulus non [illegible] [illegible] lau-
dauit quod reprehensus sed [illegible]
sit ad consensum [illegible] qui
pungeret in apostolatus culmine cul-
mine esset et pungi humilitate Et
sequeretur [illegible] a minore suo reprehendi
et reprehendi non dedignatur non
ad memoriam reuocat quod primus in

applatus vocatus sed non quia claves regni
celestis accepit et ne agitur in reparatione
verba de dignitate audire contra ay
doctrina que acceperat quasi a memoria
repulit ut cum fortius humilitatis donum
teneret. Gregorius super Ezechielem parte secunda omelia
aq vii. Multi homines et culpa confite-
ntur et humiles non sunt / ita multos
novimus qui arguente nullo peccatores se
esse confitentur / cumque de culpa sua
fuerint fortasse correpti / protinus
defensionis querunt / ne peccatores esse
videantur. Et sequitur / Indicia autem vere
confessionis sunt ut sicut quisque peccatorem
se dicit ita id de se dicenti alteri non
contradicat / et superbie vicium quod
fateri de se quisque sua sponte dignatur
hoc sibi dici ab alio non dedignatur.
Gregorius libro xxii moralium super illud Job xxxi
ar Si celavi ut homo peccatum meum. Sunt plerique qui
melius corriguntur tunc cum que bene
egisse credunt male acta monstrantur
ut unde adepta gloria creditur
inde utilis confessio consequatur. Gregorius
as in pastorali. Maior culpa quo citius
quia culpa esse agnoscitur eo citra cele-
rius emendatur / minor non dum quasi bis
nulla creditur eo peius quo et securius
at in usu tenetur. Gregorius in eodem. Inmenes
plerumque severitatis admonitionibus ad
meliora pervenire digne venientes non ad melioras
opera de peccatis blanda componunt
av Gregorius ibidem. Si is qui corrigere nititur
ira superatur cum culpam corrigat
ira dum plusquam debet accendit
subiecte utcumque obtentu ad in
humanitate crudelitatis efferatur.
ax Gregorius xxvi moralium. Quidam ipse
a viciis debet esse qui aliena corrigere
nititur / conscius tanto reprehensionis abalys
fugienda videat / quanto debet ipse per
se vicia aliorum declinat /
/ sequia nequaquam precavens libro

maculam gerit / dum omnes qui prelatis
/ superiectas sordes tergere non valet ma-
nus que lutum tenet. Gregorius libro vi mora-
lium ab increpatione cita ex iracundia
quia contra nos insurgere derisiones
odia formidamus non nam lucra dei
sed nostra querimus. Gregorius libro xx moralium
az Non magis qui aut flagellorum duri-
ciamanet in correctio dulcia sunt a
monitione mulcendi via plerisque quos
increpatio non corrigit aliquando
actibus levia blandimenta corrigunt
quia et egros quos fortis pigmentorum
potio curare non valuit ad salutem pristinam
sumpta tepens aqua revocavit. Gregorius
ba in pastorali. Sepe et magnis doctoribus
mirandisque contingit ut quo alta valent
sentire modum correctionis exaggerant
ut lingua adeo quod non debeat quia
increpat delicto quam debet inflamatur
bc Gregorius in pastorali in moralium. Sicut lau-
dis sed debitam reverentiam et honorem
debitum exhibere maioribus ita rectitudinem
et dei timore sed si quando ab corrigit
indiget nulla dissimulatione postponere
non totum corpus quod aliquid incipiat morbi
bus morbus invadere sed languor non
be curatur in capite. Ibidem. Inprimitas in
solebis insolencie mir [illegible]
laic tergit transgressionum unius est Bernardus
libro iii de consideratione. Maiora enim
et tarde credenda sunt ut audiuntur
et citius punienda cum vera fuerint agno-
bf sciuntur. Hugo super Cantica. Gemina punc-
tura medicantis ira posita qui non irascitur
sagittantis vel adulatis vel ad pecca-
tum incitantis qui sagittat in obscuro re-
bg cordis. Hugo super Cantica. Cum carpunt
vicia et in scandalum oritur ipse
sibi scandali causa est qui fecerat
quod argui debeat non ille qui arguit
non ergo timeas contra veritatem esse
sed unum quam scandalum multorum reconpen-
sandus pacem / apud nos cum sed ut venia
peccat quam veritas. Hugo super Cantica
bh sermone in. Prelati non velic-

languunt et tamen eum diligunt
qui maiora permittentibus minora distri-
cunt optimi rerum estimatores qui mag-
na in minimis et pena contra ullam in
maioribus adhibent diligentiam. Bu-
ttanus ad apostolum c. xxxii dicens duces
ceci excolentes culicem camelum autem bo
glutientes. Cum delinquentem superbo
vel odioso animo corripit non emendet
sed pervertit. Sic cum prelatus vel indignus
cuiusque contulerit obmurmurant subditi
sed non dilecto corrigentur. Hec li(bro) in
capitulo pro de summo bono. Cum blandis
verbis castigatus corrigi contempnit acrius utendum bp
est ut arguatur cum dolore sunt abscin-
denda que leniter sanari non possunt.
Hec ibidem c. xlii. Cum amonitus secrete
corrigi contempnit de peccato negligit publice
est arguendus sed ut vulnus quod occulte
sanari nescit manifeste debeat emendari.
Manifesta peccata non sunt occulta cor-
reptione purganda palam enim bq
sunt arguendi qui palam nocent
ut dum in aperta obiurgatione
sanatur ille qui eos imitando de-
liquerat corrigatur. Dum unus
corripitur plurimi emendantur melius
est enim ut pro multorum salvatione unus br
condempnetur quam per unius licentiam
multi periclitentur. Hec li(bro) de summo
bono capitulo xlii. Spiritualibus reprehen-
dimus vitia aliena quam nostra na- bs
ture que prius in aliis videamus
in nobis notabilia esse minus sentimus
ibidem. Ideo dum vitia aliena corripe-
re qui adhuc vitiorum contagionibus
sunt involuti nequibunt sed cum argue-
re quemquam in alio quod adhuc reprehendit de-
sipio. Qui enim vacat sermone verbo cor-
ripere ac sanare infirmitatem. Item se
parare per se vitelli studeat ut

eum qui corpore corripit simul corde
admoneat. Sunt enim viri spirituales
aliquorum peccati emendationem expectant
ita peccantibus delinquentibus condolendo
insultant et quem iniquitas est eos
insanabiles putant. Hec li(bro) 3 de summo
bono c. xxxiiii. Plerumque prepositi
metus malorum criminibus per dissimula-
tionem non quia iniquitati eorum consentiat
sed quia aptum tempus correctionis expectat
quando eorum vitia vel emendare
valeat vel punire. Hec in se li(bro) in de summo
bono. Non timuisse 2 in mensura
delictorum increpationes quorum est
inferre sed diligentius inspicere eorum
qui delinquerint vires atque compositionem
nescire volens rupta sarcire
maiorem operatur disruptionem et cupiens
corrigere calapsa casum infert graviorem.
Gregorius in dialogo li(bro) i°. Sempe(r)
scelera dum non resecantur crescunt
et in augmenta scelerum prosiliunt
quotiens scelera in pravitate prestatur
dum enim in obsolo sibi occasio fa-
cinus non vindicatur in preadum
plus recidivum facinus iteratur. Gregorius
in quodam sermone. Certa vita
tua esto austerus circa aliorum languores
audiant te homines prava mandantem
et gravia facientes. Gregorius super ad apost.
xxxiii digito aut suo etc. Sicut dici-
tur Ismaelia legis appias scelorum
arthana dissimulans peccantem non
arguas negligenter non corripias
severitate disciplinae non teneas
obstulisti quidem tacitum sed non duplicatam
cunctis cum tuis tu illuminat non
attendit quem ego vere offert et vere
diviserit. Obtulit offert duplicatum
ut ostendere agnoscimus hunc severitatis

ad misereatur Origenes super quarto omelia
bt xxx Non vult te deus si forte videris
aliquem peccantem fratrem tuum continuo evolare
ad publicum et proclamare passim et
divulgare aliena peccata qui per se viciis
non corrigitur sed potius infamantur
solum inquit inter te et ipsum corripe,
cum ubi eum peccare forte viderit
qui peccat peccabit et ipse emendatus
pudore. Et si non diffamari se videat
illico ad negandum impudenciam convertitur
et non solum emendant peccatum sed et duplicant
Origenes super Leviticum capitulo xxx
ne taceatis id est si videris fratrem tuum
peccare argue eum inter te et ipsum
bv Illud non ociose instruendum quod vero
peccante ira dei super omnem populum
venit Sepe quod accidit quando sacerdotes
qui populo presunt erga delinquentes
benigni volunt videri et verentur peccantes
cum linguas ne forte de eis male
loquantur sacerdotalis severitatis immemores
rebus complere nolunt quod scriptum
est peccantes coram omnibus argue
Origenes super Leviticum omelia Omnis sacerdotes esse
bx qui peccat universe ecclesie molliciem inferunt
qui peccata hominum ipsa una bona pro ce
que est et omnes indisciplinate adducere polluunt
et uno peccatore plures sicut et una ove
morbida universus grex inficitur Origenes cf
ibidem super Leviticum omelia
by Ista peccat qui videt fratrem suum peccare
et tacet sicut qui penitenti non indul
get vel luget ita qui dispicit peccantem
increpare ne difficilis sit venia et
remissa indulgencia Ysidorus super ... cg
eum si peccaverit in te frater tuus etc.
bz puella in domo patris per ancillas arbitrio
surgit et eis ut nemo manifestet ch
sepelit innocens qui porta turba comi
tate lazarus quoque coram multitudine
publica noxa publico eget remedio ci

levius leviori et occulta culpa secreta
indiget pena Rabanus super Mathe[um]
ut puella surgit et surgit levius
ca castigatis exhibent veram penitentiam
levius castiganti asperitate aut nimie
increpationis offensus vel increpata
recipit vel salute Augustinus libro de vita
cb contemplativa Odio habeant peccata non
homines corripiant tumidi tollantur
infirmi et quod severius castigare nituntur
sed non severitatis sed caritatis medicus
medeatur Leo papa et post Gregorius de
cd Sacerdos proculdubio culpa est qui
quod corrigere potest corrigere negligit et
emendare et liberare quos potest a qua
ab affectibus potest adversa et neglig
encia possit perturbare nichil
aliud est quam fovere vel tacet sacer
dos populo consensorius occulte quia in
facto pravorum desistunt obviare et
prius innocencie gradus sed ... discriptum
nepharia latum pandit delinquen
tibus aditum qui nequit ad semper ...
consciencia et nihil prodest a quo non pro
hibito qui procurandum sed de peccatis alieni
ibidem Iniquitas quippe mortalium
mors procedens sine fine negant
si ea medicinalis increpacio
destiterit Cassiodorus super ps... nequissimo
occurrendum est ... putant
mala qualescunque et viciis inquinamenta
et dissimulacio vel indulgencia gratia
subministret scelerum audita correcti
doceat impia et tempestantur audaces
Cassiodorus libro quarto epistola Culpa indulgencia per
veniens non debet nec severitas au
ra alat et ad delinquendum fiduciam
remissionis tribuit ibidem Delinquens
presumat augeatur et remedia
bonum sed in proximo accelerato correcti
Cassiodorus libro ... epistolarum Censeris non una

causa salutis estis aliis tibiis resti
aliis per abstinentie buccistia teneat
sicut lavatura mollia i. ferri quit
adulica et vinum posuit diversa qua
litas passionum secretis discretione
commendi sunt mansueti emilites
admonendi dolosi caute simplices
sublevitate terendi sunt et ubi
ubique necessaria probatur esse prudentia
que omnibus adhibe. Videtur accommodata
Cassiodorus in epistola. Exhibe te Johannes
in crisostomis matheum aliis mathia
oppositis formita tibus sine helya
idolatris petrum mentientibus blasphe
mantibus paulum negotiantibus com
fessionis quod huius vite temporalis
pes finis aut terrore et metus
Seneca in epistola. Prius longe
quod aliud quam simulare in panni
quam oleum adhibere caminus et
ventis incendia superare Seneca in
i quodam simo. Difficile quod tor
malicia ... ad formam discipli
plane et spem honestatis in curnae
successe quod ut dura mala et facile
ad formam non flecti et et ardor
flamme incendium et male cum mors
conclusio adhibeatur hugo et dicto
verbo i libro de institutione nouiciorum
bonitas quod per quam iudiciaria potestas
ut vindicta discretionis in aliquis esse
tulimus in perfectis. Carnutus in
tuens velitem fui male mitum sup
pressum inquit a te supplicium nisi
tibi maturus esset maluit cum
impunitum relinquere quam pernam
iusto amplius punire. Valerius
maximus. Prudenditando sine in
corrupcio est tamen lex sequuta quod
que principes quamquam semper debet ut

aut cum quo punit emendet aut 1
pena eius ceteros meliores reddat 2
aut ut sublatis malis ceteri securiores 3
ceteri vivant Seneca de clemencia ad
neronem Vos omnibus que placita sunt
principi multa supplicia quam medico
multa funera ibidem effectus vicium
de quo conqueris si diligenter inspe
xeris in simili respicies animi publico
cum miser sunt ut absoluat
ignoscere admirantem semper aliquid
blande consilio ibidem affatibus pe
netrant verba que mollia vadunt
quam que aspera Seneca in quadam epistola
vicia summittit ad postea qui publicis
culpis ignoscit hominis noscit qui ma
lis punit Seneca in libro de moribus
Nemo prudens punit quia peccatum quod
ad peccatum res eius optima quod non sce
leratis. Surpare quod stulta ibidem
Videbis peccantem mala sua quamvis
vicia omnibus suis est deo cohibebo
non desinent quod intermittet fortasse
aut vero desinet si intermittendo
consuetudine fecerint Seneca ad Lucilium
Nobilis equus parvula regitur
ignavus non concitatur calcaribus
per vilem impetum ad reos in statu
sola constringit necessitas Seneca
de moribus Commendabis peccatis vos 1
esse causas existimari quod bona eius
adhibe pena castigandi atque 2
emendandi gratia ut hoc que dolet
affectus fiat correctorius Talia quod
tua dignitas eius auctoritas in qua
peccatur tuenda quod ne conversa 3
animadversio contemptum eius peccat
Respice per exemplum ut tecum metu
terreantur Agellius libro vii et per
thesaurus Chamus in comento
sup Ubi admonitio et adulatio
c am amicicia c et o ... quitatis

a et confessio in contraria operatione; et ab consuetudine et conversatione ab crudelitas ad et disciplina et discordia adiscortio o divinae ac doctrina l confusio et b. con f ac ab hominum cura ac iustitia b malicia q mansuetu do e et medicina ad minus a prima l al peccato ac an peccato f tu b f t c sacerdos b z ac secreto c venia q verecundia p veritas c virtutem in 2°

Creato sive creator

a Creatura quedam magis secunda de creatura nobis oportuet intimari quibus causis
(margin: causis per quod quare) creatus est, quis fecit, quare fecit. Ergo quis, quibus fecit, deus; per quid, per verbum; quare, quia bonus. Hec tria sunt, et quam fecit omnia bona sint. Non auctor excellentior deo, nec ars efficatior dei verbo, nec causa melior quam ut bonum creatur a deo bono. Hanc etiam causam condendi mundum plato iustissimam dicit, ut a deo bono opera bona fierent. Augustinus libro xi de civitate dei capitulo xxi°.
b Intelligat qui potest, iudicet qui potest utrum maius sit iustos creare quam impios iustificare. a Certe enim et si equalis est utrumque potentie, hoc maioris est misericordie. Augustinus super Jo.
c Comparantur creature intelligere creator ex eius comparatione, omnibus consignime et dispositione, saporibus, de gubernatione bonus. Augustinus ibidem.
d Non se comparabat angelos neque bonos nec malos putare creatoris. Augustinus libro xii de civitate capitulo vii°. Considera propterea in beneficio creationis quantum tibi sive ad comodo suo deus pro aut honore, nemo non egebat omnium tuo, qui ante nichil merebatur qui penitus nichil fuit cogitata qualem fecit studium corporis egregiam creaturarum creaturas studium animam magis egregiam in potestatem imaginem creatoris insignem racionis propriam beatitudinis compotem capacem operando et dilatationis potestatem et honor cum hominibus supra cuncta animalia in minore debetur. Considera ergo largitatis administracionem quanta tibi largitus est ad sustentationem, quanta ad eruditionem, quanta ad consolationem, quanta correctionem, quanta ad delectationem, quid nisi gratias agam
f in quodam sermo. Bernardus. Si totum me debeo pro me facto quid addam iam pro refecto et refecto hoc modo. Nec enim tam facile refectus quam factus in primo opere me michi dedit, in secundo se et ubi se dedit me michi reddidit. Datus ergo et redditus me pro me debeo et bis debeo. Si quid domino pro me retribuam nam etiam millies rependere possem quid sum ad deum meum. Bernardus de diligendo deo. Vide animam b. deus b deo et putes a

Crudelitas

a Quicquid stultus et insensatus ac brutis animalibus leniora verba et non magis appetit, dicat deum delinquunt oblecta sunt corpus omni contingit, ut lenitur et dulcedine correctionibus probata prelata serviunt et contra fidelis verba depressionibus iacta emittant. prerum Augustinus in libro de conflictu vitiorum et virtutum.
b Nonnumquam fit ut homines aut dominacionis ambitione aut superciliosa iactantia et pompam et medium in sequi sola sermocinatio et nec crudelitas cuique iunt honor

querit ut habundancia facultatis
ambitur Cass sup ps Et propterea
quia homines in opere et aliud predicit
crudelibus presumpcio quod videant pre-
tereuntibus semper augere Cass ibid
Emitabis crudelitatem et inistica
crudelitatis ira et reprime alibi
crudelitatem et vir mitem crudelitatis
iram Seneca in li° de mor
Sevissime enim nos ad alios peccantes
cognovimus et ipsi eadem committimus
Seneca Non tam durus ignoscere
quia crudelitas est nulla magis tenere
Seneca de clementia ad neronem Crude-
litas nil aliud quam atrocitas animi
in penis exigendis crudeles vocabulo
qui causam habent modum non habent
unde alibi plerosque omnes in suis
domibus sevissime tiranni in alie-
nis humiles sunt sicut Seneca ubi
tormentum l. correcto [illegible]
[illegible] magnanimitas est [illegible]

Crux

Crux christi nobis totius cause salutis
quia per hanc nos a cecitate liberavit
errores per tenebras reddidit [illegible]
per rebellatos reddidit quieti per
alienos deo coniunxit longe statutos
proprios putavit per peregrinantes
cives duxit per discordie amputa-
tio. Quia per pacis firmamentum per
donorum habundancia largita
Aug in sermo de passione Hodie
crux fixa est et seculum sanctificatum est
hodie tamen crux fixa est et mors
subversa hodie crux vincit et mors
victa est hodie dyabolus victus
et homo salvatus est et deus glorifica-
tus est Aug ibid Crux ut
ea gloriam duos suo gestans
purgatorium nos commendant
quod est grande ludibrium impiis

grande misterium piis et sic medi-
plus erubuit ibi amplius thezauri
reperit alius reperit quod ille minus est
stulticia amplius factum est sapiencia et
gloria Aug sup epistolam ad Galatas vi michi
absit gloriari nisi in cruce etc. Signum
crucis a nobis expellit exspectatorem
in cor nostrum proprium habeat militatorem
Aug sup Jo. Auctor pietatis
cruce pendens testamentum condi-
dit. similiter pietatis opera distribuens
apostolis persecucionem mulieribus
corpus patri spiritum virgini paranim-
phum latroni paradisum peccatoribus infernum
christianis vero penitentibus crucem com-
mendavit Ambrosius sermo de
passione Dei filius suscipit ig-
nominiam crucis et tu beatos putas
qui felicitate huius seculi et deliciis
perfruuntur Ieronimus in epistola Ex
ingressi fuerint ad te latrunculi
rectos per aspectum crucis fugies
Ieronimus in quadam epistola Duobus
modis crux tollitur cum aut per abs-
tinenciam affligitur corpus aut per compa-
ssionem proximi affligitur animus Greg
in omelia Si quis vult venire
post me etc Dyabolus in virga crucis
suscepit carnis humanitatis
suspensus [illegible] humilitatis Greg in
omelia. Christus in passione patiens
exhibet humilitatem commendat
obedienciam implet caritatem per-
ficit unde virtute gemmis insignitur
forma crucis cernatur et est sup-
eminens caritas ad dextris obediencia
a sinistris paciencia in profundo radix
virtutis humilitatis Bern sup Cant
sermo xlvi Flagellis tuis ob-
umbrasti michi sub quibus flagellis
nobis beneficia contulerunt

sub thys cum absconditum sub thys abu
tursu accipitrum et unkwor ptegim
m. que sunt aer posteta potestatis
sub thys sub umbraculum salubri nos
refrigerat et nimium solis ardorem
repellit sub thys quoque alium et semen
thys nutritur. greuius uxor corona
m ... ornatur. Bus ibid. Olive celestis
planta prosior tuetur sanctor ...
... obe ligum ... quod solum fuit
dignum portare salutis fructum Bus
in quodam sermone. Vide quid de deo
n tuo senties vide quantum de eo presumas
vide quibus brachiis vitalis caritatis
te amandum et amplectendum sit
qui tantum te estimat immo qui tantum
te fecit de late cum suo te formam b
ut quod pro te in cruce obdormit
et obitat soporem mortis, et exequitur
... te a deo patre ... et nunc
synagogam relinquit ut adeunt c
... eo spiritus efficiatur Bus
super ... sermone ... crux
o ... vita ... d
... victoria ... ...
infirmor ... celestium ... e
... vita ...
de quo ... Crux ...
... crux romanor
victoria mortuor resurrectio ...
... baculus
pauperum consolatio arbor resurrectionis f
... lignum vite ... super
... dignatum ... gl s
Crux christi clauis paradisi ...
p ... baculus pastor virga
... manuductio
... salutis et
... malor ... omnium
bonor ... Damascenus li iiii
q Crux non solum dicitur que ... pass
... lignum afflictione ... g
... vite ... tuctar

disciplinar virtutibus coaptatur ut
non solum intelligatur crux lignum pati
bulum sed ... vita ... ...
omnibus ... vita que ... ...
vixit ... marthyn ...
in sermone de mortibus ubi passio ...

Cupiditas

a Quod agit indomita cupiditas
ad corrumpendum animam et corpus
sui flagitium vocatur. Quod aut agit
ut alteri noceat facinus ...
sunt duo genera omnium malor Augustinus
de doctrina christiana. Superbia et cupi
b ditas in tantum unum malum ... ut
nec superbia sine cupiditas sine superbia
cupiditas possit inueniri Augustinus
c ad quendam comitem. Non est in
... difficultas nisi cum sunt
in ... cupiditas Augustinus in
d confessionibus. Tanto magis ...
deo quis quanto minus diligit ...
e Augustinus ... Cupiditas dicitur
valde ... que quando ...
concupiscit ... multiplicat ...
... et ad manus
... retinet ...
Augustinus ... conflictum vitior et uirtutum
dicit ...
... sunt ... ...
... sine fantasias vident ita
... auari semel vinculis
cupiditatis astricta semper aurum semper
argentum [illegible] videte semper ...
computat ... sua solum
intuetur ... supplicatio
ad ... Ambrosius super
... aget ...
Cupidus ... quod ... est
... aliena ...
... cupiditas dicitur

~~ppria diuitis que est quibus recondit~~
m ... hic mundum de celesti gaudio in
trauit ingressus es luce qua de ve-
tre matris exijsti quibus facultatibus
quibus quoque subsidijs stipatus intra
stipsti tamen ego te scias in bade-
bona queris possis prorare. ergo vales Am-
bros. super abiit et panem. plurium districtorum [illegible]
Qui moderare nescit cupiditatibus
is quasi equus raptus indomitus
voluitur lamatur affligitur. Ambros.
in lib. de dignitate. Cum augere opes
aggregare pecunias occupare terras
possessionibus cupimus. prorare diuitijs
nostre forma exuimus beneficencia
quem amittimus Ambros. de offic. j.
lio Honorum auctor aliter mihi fie-
ri non valemus nisi cupiditatem a nob-
is que omnium malorum radix est abscinda-
mus. Bern. in omelia. Cum cupi-
ditas dominatur dicitur subiectus omnibus
malis dominatur. Bern. [illegible]
in pena nedum in pace in paup-
tate cupiditas stimulum in obediencia
nemo [illegible] voluntas. Bern.
in q sermo. Nichil in hac vita
laboriosius quam desiderijs terrenis
estuare et nichil quietius quam hominis
sola nil appetere. Bern. sermo [illegible]
semel [illegible] effectus est non
erit mamone famulus tunc erit
sit dominus illa cum ut fugietur
nullum sit honorat sequitur ista fug-
torsicunt sequentem nullum sit ho-
norat ut contemptorem sum ut ita
irrideat aliquem ut eos qui eam
nimius concupiscunt. Crisostomus omelia
in super epistolam. Apposito dominiorum
maiorum accendit flammam et
vehemencior fit cupido. Jheronimus
[illegible] katholicum et proprie [illegible]
sacerdotem sicut nullo amplicari [illegible]
vere ita nulla est cupiditate vis

las. Nec cum potencie amica ut
abstinencie nomen accepit nec grande
tenacissima ut proprietati ad hec confessim
leo ppa ~~in sermone~~. Aut non tibi [illegible]
videtur tamen cura devorari qui semper
de terra cogitat qui semper terrenos
sit actus qui de terra loquitur qui de
terra litigat. porro de perdit et animi
spem cum terra ponit in terra qui
ad celum non respirat qui futura non
cogitat qui iudicium dei non metuit
nec beata eius promissa deperdit sed
semper de presentibus cogitat et ad celum
non suspirat. Hunc tu vides dicito
quem devorauit cum terra. Origenes
omelia prima super leuit. devorauit
eos terra. Quod facimus de scrinio
theorica mea quod non habeo infra
quod non infelix eius doleat an
gustia et habundancia constringit
et teste copulencia infelix in
presentibus bonis infelicior in futuris
ideo ager non redditus largiores
quam genuimus attulit. Gemonis
Basilius in omelia super eam dictam
Omnium malorum radix est cupiditas
transgressionis [illegible] nocendi
primul propilacia iniquitatis sanari
[illegible] malicie sectaria [illegible] sedicio
nis origo sonia scandalorum. Pa-
pa l. sermo. Radix malorum est cupi-
ditas hec sacrilegia committit furta
et rapinas exercet et predas bella
gerit et homicidia symonias
vendit et emit. inique petit et
recipit. iniuste negociatur et feneratur
instat dolis et minatur fraudibus
dissoluit pacta et violat iura
[illegible] testimonium et peruertit
iudicium [illegible] conditionem
humane nature et voluntate.

p Circa maxime solent homines affectare
opes voluptates honores. De opibus
cupiditas de voluptatibus cupia de honoribus
vana gloria prodiunt. Itaque opes generant cu
piditatem et avaritiam. Sed voluptates
pariunt gulam et luxuriam. Honores
nutriunt superbiam et iactantiam. Innocentius
1 ibid. Ignis inextinguibilis cupi
ditas insaciabilis quia nunquam primo
avarus fuit contentus cum adeptus fuerit
quod optaverat desiderat ampliora
semper in fundis et nunquam in habitis finem
constituit sanguisuge due sunt filie af
dicentes affer affer. [...]na crescit
amor nummi quantum pecunia crescit
2 Innocentius ibid. Ex eo quantum cumque satis
est incrementum homines divitiarum modum
filiarum quibus habet pecuniam est opus
plurimas maiorem etiam sunt aliud
Danaum quinquaginta sunt filie tot
dotes magna querunt pecuniam
quantum cum cumque opus est ad id attonito ag
datur adeo ut ante dupi divitiarum
modus queritur non filias plures quam
innumerabiles cupiditates habet que
brevi tempore maximas copias exhaurire
possunt. Seneca quadam epistola. Nulla
ab · bonum dicimus esse ferre causam
ex quibus nemo fuit. Bonum dicimus
esse cupiditatem altam ex fine altius
nasci in eam dimissus est vitam
que nunquam tibi tuam miseriam et
sentiunt ipsa factura sit plura in
animis et in copia satietate an in
copia famem. Seneca [...] epistola
at Quemadmodum tibi satis nichil fuit ipse
aliis non eris. Quo inquit [...] utrumque
cogitare quam multa temere [...]
quam multa laboriose [...] honorem
temptantem quantum ad successum
accessus accedet et metus. Seneca
ad ibid. Turpe quam fatigare deos votis

parte deo pecunia non faceret dives
ac nichil est deum [...] Epistola. Vidisti aliquando
canem missa frusta panis aperto ore
captantem que quod accepit protinus inte
grum devorat et semper ad spem futuri
inhiat. Idem evenit nobis quicquid
expectantibus fortuna proiecit id sine
ulla voluptate demittimus statim
ad rapinam alterius erecti et attoniti
in epyonis .i. chaos [...]
manere sine timo est. Seneca primo
af Epistola. Illum est maius cupiditas
qua quod inuita est nemo quo vincit
quam quibus vincatur aspicit et illius
non tam locum [...] multos videt
post quam [...] ante se. Est
et vitium omnibus ambitio non respicit
· nec ambitio tum instabilis ut est vix
cupiditas omnibus inops esse semper
ag a fine [...] Epistola
Cupiditas felicitatem suam non intue
quam novum venit respicit quam quo
ah tendat. Ibid. Nimia parum est
cui satis est [...] multum quod satis
non nemini pecunia divitem fecit
immo contra nulli non maiorem sui
cupiditatem incussit. Seneca in Epistola
ai confortissima potens quam cupiditas que
solet egenos facere quos capit
dum fine querendi non inveniunt non
alto cupiditas quam altius fine na
[...] et ideo fortior quam qui cupiditatem
[...] vincit quam qui hostem subiu
ak ibid. Nichil nobis [...] plus aliis
placet effugere cupiditatem regnum
est vincere. Seneca in proverbiis. Cupidi
al tati tarda quam etiam celeritas. Valens
avidissimum quemque egenissimum esse
dicebat Seneca in proverbiis. Ubi ambitio
at ad amorem [...] vel [...] avaritia
caritas [...] divitie f. i. ay az

ba ubi fama e[st] morbus est pax ab-
est ubi potestas ibi prudentia et relinque-
re pax ab[est] an superbia vel sequitur.

Curiositas

a Curiosum genus hominum ad cognoscendum
vitam alienam desidiosum ad corrigendum
suam. Augustinus libro x confessionum.
b Humilitati saluberrime qua subdi-
tur Christus ut docet humilitatis
magister adversatur quedam ut ita dixe-
rim imperitissima scientia dum nos
scire gaudemus quid Anaximenes
quid Anaxagoras quid Pitagoras
quid Democritus senserint et cetera
huiusmodi ut docti eruditique videantur
cum a doctrina et vera eruditione longe
absit. Augustinus in epistola ad Dioscorum.
c Compescat se humana temeritas et
id quod non est non querat ne id quod
est non inveniat. Augustinus de Genesi contra
d Manicheos libro primo. Fastus elationis
et delectationes libidinum et venenum
curiositatis motus sunt anime mortue
quia ita moritur ut omni motu careat
quia discedendo a fonte vite
moritur atque suscipitur a preterito
seculo et conformatur eidem. Augustinus
in libro confessionum. Certo facilius vide-
e mus siderum conditorem humilis pie-
tas quam siderum ordinem superba curio-
sitas. Augustinus in libro [illegible] de eclipsi solis.
f Sunt qui desertis virtutibus et nescien-
tes quid sit deus et quanta sit maie-
stas semper eodem manentis nature magnum
aliquid se agere putant si universam istam
corporis molem quam mundum nuncu-
pamus curiosissime perquirant. Unde
etiam tanta superbia gignitur ut in
ipso celo de quo sepe disputant sibi-
met habitare videantur. Augustinus in libro
in libro de moribus ecclesie.

g In consideratione creaturarum non vana
et peritura curiositas exercenda sed gradus
ad immortalia et semper manentia
faciendus. Augustinus in libro de religione.
h Demonum cibus est carmina poetarum
secularis sapientia ~~[illegible]~~ rhetoricorum pompa verborum | sapientie [illegible]
nunc abi scientia [illegible] nulla [illegible]
[illegible] reperitur studiosi earum in fame
veri et [illegible] peremptoria
[illegible] Ieronimus in epistola de duobus | ad Damasum papam de filio prodigo
i filiis. [illegible] et fonte [illegible]
auxilio operum [illegible] consecratum.
k Ibidem. Sacerdotes dei omissis evangeliis
et prophetis videmus comedias legere
et amatoria bucolicorum versuum cantare.
l Ieronimus in quadam epistola. Curiositas
[illegible] alis [illegible] est vitium quod
dum [illegible] mente ad investi-
gandam vitam proximi extenditur
semper intima sua abscondit ut
aliena sciens se nesciens sit et [illegible]
quanto peritus fuerit alieno-
rum tanto fiat ignarus sui. Gregorius
[illegible] super [illegible] pugna hominum.
m Quisque enim curiosus foras egreditur
alio ostenditur et exteriora considerat et
qui sui interiora despicit perita non re-
spicit [illegible] non inspiciat [illegible]
non respicit. Bernardus in quodam sermone.
n Alii student plus alta quam apta
proferre et erubescunt plana et
similia ne sic solum scire videantur.
o Bernardus in sermone. Doctrina spiritus non curio-
sitate acuit sed caritate accendit.
p Bernardus super Cantica. Adolescentulis in
[illegible] ludo [illegible] potius non contempla-
tentur solida quam picta quamque po-
tius pulcra quam utilia sectantur.
nec tam agentia diligunt quam
[illegible] sonantia quam gaudent
solorum amenitate [illegible] quam

fructum ubertate inutilem. Chrys. glosa
super Matth. pharisei de deo quem
q contendentes inter se inbecillitate con
fessi sunt nisi quod incognoscibilis est deus
sicut quidam in navigatione occeani
intemperat navigare dum non potest sufferre
undas et ut per eandem viam invitatur
sic et illi obiurgantia requirunt et in
ignorantia finierunt. Chrys. super Matth.
Nemo novit filium nisi pater. Unde
r deus occulta esse voluit non sunt scru
tanda, que autem manifesta fecit non
sunt negligenda, ne et in illis illicite ad
curiosi et in hiis dampnabiliter inveniamur
ingrati. Prosper de vocatione gentium.
s Leo sermone de altitudine discretionis dei
non conturbabitur cor humilitatis nostre
si firma et stabili fide omne nisi videtur ac
nostrum esse secretum et ubi investigari
non potest quare ita iudicat sufficiat
scire quis iudicat. Prosper ibidem. Lau
t da et venerare quod agitur quia tuum
est nescire quod agitur. Prosper ibidem.
v Curiositas est superflua investigatio
ad se non pertinentium. Hugo de sancto
x Victore. Quoniam veritatem querunt non
in veritate sed in vanitate, et questionem
inveniunt non ad veritatem sed ad vanitatem
et ad miseriam [illegible] in [illegible] inter lucra
mortis negotiantur. Hugo de sancto Victore
y in quodam sermone. Quibusdam ut [illegible]
subtilitate ubi est sola subtilitas, quid
cum prodest in illis expendere dies suos ag
que ut domi ut in [illegible] ut in foro
ut in claustro ut in turba ut in
ecclesia ut alicubi possunt nisi [illegible]
in talibus scilicet. Seneca ad Lucillum
Quid est inquit acutius [illegible] et
in quo est utilius [illegible] inquit [illegible]
nihil quod est sola subtilitate [illegible]
nulla in se resedit utilitate. Seneca
ab in sermone. [illegible] subtilitates ah
est minus sit [illegible] utilissima autem
est dissilato subtilitatis que effectu
apparet [illegible] latet. Seneca ibid.
at Quidam [illegible] simplex [illegible]

talibus inbuantur docentur. inquirere de
puncto de linea de superficie et de quantitate
aut de fato de casu et libero arbitrio de
materia et motu et principiis corporum ut
progressu multitudinis et magnitudinis
sectione, quid sit tempus quid inane
quid locus de reflexione oceani de
ortu nili de variis latentis ne scientis
de variis signis causis de primis initiis
et aliis complexibus que plenioris sunt
ad fundamentis et eminentioris exigunt
intellectus. Seneca ibid. Unde utilitas
[illegible] credulitas [illegible] [illegible]
[illegible] et sophismatum [illegible]
dampnatur [illegible] veterum et [illegible]
omnia que non inveniuntur in [illegible]
ac [illegible] [illegible]. Seneca ibid. [illegible]
intellectus in omnibus optimus est quem
[illegible] [illegible] ut gravatur [illegible] unde
[illegible] inveniens comede quod sufficit tibi
ne forte saciatus evomas illud
et [illegible] nomine dei tui. Glosa super
[illegible] [illegible] noli
af scrutari. [illegible] cupiditas
ignota cognoscendi [illegible] nota [illegible]
[illegible] [illegible] in orationibus
[illegible] in omnibus [illegible] rebus [illegible]
[illegible] ad nova [illegible] [illegible]
ad nova [illegible] [illegible]. adeo
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
tabile est. Seneca [illegible] in [illegible]
ag [illegible]. [illegible] temporis illius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nodus et ambigua
significationum [illegible] [illegible] et [illegible]
dissolvimus quod [illegible] notum sit [illegible]
distinguimus quibus nemo umquam [illegible]
dum disputat captus est [illegible] fallum
illa [illegible] sophismata ut [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
ah [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] quedam nos relinquit et [illegible]
[illegible] [illegible] necessaria nisi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ibid. verba [illegible]

temporis et antiquis victa poetis
et dictis attenta sunt ista in animis
arista et in quo quod valis quedam
inutilia et inefficatia ipsa sub
tilitas reddit nulla quod sine difficultate
subtilitas Seneca lxxxviii epistola
ak Sed hinc istum medium lunalium philosophorum
qui verum magistratum ad philosophus
vocat qui animi minuta seddo demi
nuit et conterunt et quod ad agunt ut
philosophia potius difficilis quam magna ad
videatur. Socrates qui totam philosophiam
revocavit ad mores hec summam
dixit esse sapientiam bona malaque distin ap
al guere Seneca lxxi epistola Iste me
prius poetis relinquatur quibus aures
oblectare propositum quod et dulcem fabu
larum mentem quod qui in terra sanat
et sidera in celo habitans retine
at memoriam offensorum in terre volu
erunt fere loquantur et magnus
vibus agat Seneca li° de beneficiis
am Dentes omnibus multo videri si tu
sapientia imminentem murorum fenes
et femine congererent tu inventus
nunc portas armata signum eruderi
tamen appareret tu hostilia in portis
tela vibraret et ipsum solum suffo
sionibus et cuniculis tremeret sede
rem otiosus et hunc questiunculis
poneres quod non perdidisti habes cornua
ergo aut non perdidisti cornua aut a q
res unde tibi dentes videat si
istis impendendo vera opera et unt
obsidor quod agam mors me
sequitur vita fugit adversus hoc me
doceat aliquid efficere ut ego mortem non
timeam et vita me non effugiat Seneca ar
in xlv epistola Omnis silba est unus
aute casuum reddit silba quod tasu
reddit quod multum est ista sunt periculum
minuet quod incomodum aut forte
accutor ista quod collecto unus silba

est silba aute casuum non reddit
unus quod tasu non reddit Omnibus
incipiatur in hoc sillaba silbdupl
ici in hoc barbara diminuitur et
quod et tristes doctrina et paladi si
vultu esset status parte dispensandum
erat ut sufficeret necessarius unt
que dementia et supervacua distendunt
in tanta temporis egestate Seneca lxxx
epistola Quid te torques et laceras
in prima questione quam subtilius quod
contempsisse quam solvere Seneca ll
epistola Quid horum ad virtutem sunt
ad philosophorum enarratio verborum diligentia
et fabularum memoria et versuum
legum et modificatio quid eorum
metum demit cupiditatem frenat
musica invenit inter se quod sit
modi flebiles inveniat potius quo
modo adversa non emittam flebile
vocem metrici me geometrici doceat
latitudinem potius doceat quo non
perdam ea quibus unus et ego distendo
Volo quo modo totus hylaris amittam
stes rotunda metiris si artifex es
metire hominis animum dicit quid ma
gnus dicit quam pusillus sit scis
que recta sit linea quid tibi prodest
si quid in vita rectum sit ignoras
Seneca lxxxvi ad hoc sunt quid
prodest ut sollicitatis sim tu sa
turnus et mars et contra stabunt
aut tu mercurius vespertinus faciat
occasum videntem satius potius quam hec
distantia ubiubique ista sunt propria
esse ut possem mutari Seneca idem
Ista liberalium artium confectatio
molestos intempestivos verbosos
sibi placentes facit et ideo non
discentes necessaria quia sunt
vana didicerunt quare liberalibus
studiis filios erudimus non quia

dant virtute possunt sequitur aliquid ad acci
pienda virtute separant Seneca ibidem
a5 Innumerabiles questiones sunt de
anima tamen unum scilicet aut certe alium de alio
transeat qualis sit quando esse incipiat
quamdiu sit an aliud de alio transeat
et domicilia mutet et ad alias
animalium formas an non amplius
quam semel serviat et emissus vagetur
in toto quid sit scilicet utrum cum tu per nos
aliquid desierit quo libertate sua
usura sit cum ex hac effugerit tamen
an obliviscatur priorum hec tam multa et
tam magna ut hec possint liberum
hospitium supervacua ex animo tollenda
sunt non dabit se in has angustias
virtus ipsa appellaverit animam totum pectus
illi vacare Seneca ibidem Non
at multum tibi nocebit ista transisse que
nec licet scire nec prodest quid enim
nos meliores beatiores facit est c.
in capitulo autem in proximo posuit Seneca
av ibidem Quatuor milia librorum
Didimus grammaticus scripsit misere
homini si prius esset si tam multa le
gisset supervacua in his libris de
patria Homeri queritur de Enee matre
vera in his an libidinosior an ebrio
sior vixerit in his an Sappho publica
fuerit et alia que erant dediscenda si scire
sunt si scires si ad nostros quoque quosque prime
nerit quedam multa scribis si retine
nda. Inspice ergo etate tuam tam
multa non capit animi excitu mali faciat
nimia subtilitas et quam infesta veritati
sit Seneca ibidem Ubi consideratio a b
doctrina v a x ap error q iud
v infra c pheta l studium a b etc.

Dampnum sive dampnificatio

Non potest sapere lucrum quod dolet dampnum
et fortior est in confessione Christi qui
dampna non timuit quam qui lucra
contempsit Augustinus in sermone de sancto
b stephano Vis ut ille non damp
net tu non dampna eius in ille ut
ille agnoscat tu agnosce nemo //et
non per indebita manum liberat nemo
nisi per debitum meritum dampnat Augustinus
c de civitate Est pulcritudo universe tamen
propter ea magis inculpabilis dampnatio
peccatorum exercitatione iustorum perfectione
d beatorum Augustinus de vera religione Apertus
dampnationis testis est ipse timor
iniquitatis quo et timetur quod agitur
et tamen malum non vincitur quo timetur
e Gregorius in moralibus Cicolus (?) enim est pro puta
dampna contempne quam exiguo
questu perpetua comoda non habere
f Cassiodorus libro iii epistolarum Lucrum sine
dampno alterius fieri non potest dampnum
nisi ex abundancia raro potest beneficia
g in pro Omnia perdidisti tu omnibus
perire potuisti noli conqueri quod
incideris gaude quod evaseris qui sic
evasit ut perdit Seneca de remediis
fortuitorum Vide admiratio b amissio
consilium d etc.

Debitum

a Dicitur sub auctoritate superbia et huius
timor sub humanitate vel humilitate
se palliant ut sepe non ille valeat
considerare quid debeat non iste quid
b debeat proximo Gregorius super Ezechielem De
puta intelligentia data quasi
pecunia mutuata quo plus nobis con
ceditur ex benignitate eo debitores
amplius tenemur in ope Gregorius in
c moralibus Stultus est debitor qui
gaudet mutuas pecunias accipit
et tempus quo reddere debeat non attendit
Gregorius ibidem

Vbi amicicia r. c. dimitte hanc inimi-
ci(tia)m

· Decima ·

a Licet s(ed) d(omi)n(u)m iniustissima consuetudo v(ir)i
tue alii decima(m) no(n) dederi(n)t tu ad decima(m)
renovaberis. Demonibus q(ui)bus decima p(ro)
anglor(um) assignaberis dabis inquit
imp(er)io milit(um) q(uo)d no(n) vis dare sacer-
doti. Aug(ustinus) (in) s(er)mo(ne) de decimis et po(nitur)
b p(er)v(er)sa questione prima decime. Si decimas
dederis no(n) solu(m) habundancia(m) fructuu(m)
recipias s(ed) etia(m) sanitate(m) a(n)i(m)e et corp(or)is
consequeris. Quia decimas dando
et terrena et celestia poss(unt) p(re)mia p(ro)me-
reri. Unde qui decimas dare noluerint
res alienas invadunt et d(ic)it(ur) qui
dignatus s(it) totu(m) donare decimas
a nob(is) dignat(us) e(st) recipe(re). Aug(ustinus) ibid(em)
et ponit(ur) eadem questione. Attende
q(uod) c(re)atura decima int(er) intellectuales
c(re)aturas est h(om)o quia angeli in nove(m)
ordinib(us) sunt, decim(us) aut(em) ordo est ho(m)i(nu)m
et ideo p(er) ho(m)i(n)es decimas solue(re) ut
ruina anglor(um) valeat supple(ri). Ex
Augustinus in s(er)mo(ne) de decimis. Quia mihi
mo(ralitas) reddidistis decimas et primicias
ideo in penuria et fame maledicti
estis quia d(omi)n(u)s p(ro)pria subtraxit ubertatem
possessionum v(est)rar(um) et tota(m) habundancia(m)
frugum perdidistis. Ideo iam
perdidistis habundanciam quia fraudastis
me p(ar)tem mea(m) i(n) modo ergo ut reddatis
m(ihi) decima(m) et restituam vob(is) v(est)ra.
Idem in Glo(ssa) sup(er) illud Agg(ei) in iusti-
ciam decima etc. Exponit(ur) p(er) v(er)a quo(d)
prima ... iusti(ti)a(m) et ...
fidem Chr(ist)i sua gl(ori)a(m) mandavit deus
s(ed) decimas Chr(ist)i sacerdotib(us). Eus(ebius) sup(er)
illud Math(ei) xxiii Cum decimatis men-
tam etc. Sacerdotes q(ui) Chr(ist)i decimas
corrumpunt plus et maiora peccata

videntes tamen dicunt(ur) colantes culicem
et deglutientes camelum, i(d est) a modico
abstinere et maiora committere. Eus(ebius)
ibid(em). Vbi elemosina b. d. etc.

· Delectatio ·

a Cum dat p(ro) modica delectatione id
q(uo)d p(ro) q(uo) ... se tradidit stultum p(ro)p(ri)um re-
puta mercatorem. Aug(ustinus) in quoda(m)
b s(er)mo(ne). Delectatio tendit et perit vel
necat et transit miseriu(m) facit et ab
utrisq(ue) ... reddit reddidit et relinquit.
c Ambros(ius) in quoda(m) s(er)mo(ne). Cum tu(n)c
a prima decedit se deliciis manebit
in senectute ut vinces mortuus est.
Ambros(ius) ibid(em) aliis in quadam ep(isto)la
d Corporales delicie cu(m) no(n) h(ab)entur q(u)e-
runt se desiderium accendunt cu(m) no(n)
h(ab)ere edunt(ur) comedentem p(ro)tinus
in fastidium vertunt. ...
contra a sp(irit)uales delicie cu(m) no(n)
h(ab)entur in desiderio in illis appetitus
satiat ... satietas fastidium generat
In istis aut(em) satietas appetitus satietas
appetitum parit augent om(n)es sp(irit)uales
delicie desiderium in mente du(m)
e satiat in eius. Greg(orius) ... frequent(er)
maiores tribulationes et carne
sustinent qui carnis voluptatib(us)
delectant(ur). Greg(orius) li(bro) xxxiii mor(alium)
f Sicut impossibile e(st) q(uod) ignis inflam-
metur in aqua ita impossibile e(st)
compunctionem cordis vige(re) in deliciis
contraria enim s(un)t sibi invice(m) sunt
et p(er)emptoria. Illa enim m(at)er fletus
e(st) ista aut(em) risus. Illa cor compun-
git ista dissolvit. Crisost(omus) li(bro) de com-
g punctione cordis. Centum si placet
annos deinceps deliciis adde et alios
centum si placet adde et decies centu(m)
que erit e(ss)ent ad eternitate(m) co(m)pensatio

ncione omne tempus vite humane quo
delicijs fruimur videmur et indulgemus li
bidini quasi noctis vnam dormimus
ad eternitatis comparacionem videtur. Cris
de reparacione lapsi / quibus assueta de
h licijs vt cum culpa displicent seculo
multas contrahit sordes Augustinus in quadam
i epistola. Insaciabiles homines afflictionibus senciunt
qui vti suauibus delicijs consueuerunt
k Cassiodorus libro iiii epistolarum / Plato eciam si
cepit quas corporis sanitates non esse
velandas ut assuescere debere mollic
iei capitis sed et pedum cum omnibus
conueniret ad firmitatem tota robustea
l fiet Tullius de paradoxis Effemi
nat animos amenitas immo qua
libet viarum munita patiuntur quorum
durata in asperis vngula est in
molli palustrique pascua saginata
cito subteruntur et fortior iumentum est con
fragosis veniat vllum laborem victus
aut manibusque ab aratro ad arma
transferunt. Iam primo puluere deficit
vnctus et nitidus Seneca. In epistola
quoniam fortior aliquid decori abscon
m mollicie confessio Seneca ibidem Effemina
n sui est ab ipso mundi conditore qui nobis
vniuersi vitam descripsit ut essemus
non ut delicati delicijs nimis sed ac solici
te omnia operantur vtamur ergo hoc ne
bucello vt magna mundo et
capitulum in 10 nomine in molis
meruisse de nobis quia quod continue
desideratur sine fastidio sumitur Seneca
in quadam epistola vbi caritas pro clamo
sima milicia b. a o paupertas l
pauperum k. Delicie vbi voluptas

Desiderium

Non desiderat et si lingua taceat
corde cantat qui autem non desiderat
quocumque amore quocumque clamore auribus
hominum feriat mutus est deo est
b Augustinus super psalmum lxxxvii. Etiam quo
tempore attollitur desiderio tardare videtur
Augustinus pluribus epistola Ad oculus non
c vidit etc. Desiderari potest concupisti potest
suspirari i id potest digne cogitari
et verbis explicari non potest desideri in
cordis est capacitas sed si desideri in
gratia possimus extendamus Augustinus
d super iohannem. Quo dumque accessit ad
desideratur tanto acceptius desideria
maiora quodam vi amoris igniscunt
tardo desidit sed cupiditas alitur et au
getur Ambrosius super id Ira mulier
e Sancta desideria dilatione crescunt si autem
dilatione deficiunt desideria non fuerunt
Gregorius omelia xxv super euangelia. / Sancti viri
f vim desideriorum suorum detruncata tolle
rant inde maiora maiora lucra
consequuntur alijs reputant Gregorius ibidem Vale
g ciores voces apud secretissimas aures
dei non verba faciunt sed desideria Gregorius
h in moralibus Quid clamas ad me
voces apud aures dei non faciunt verba
vera sed desideria. Et namque cum viua si
ore petimus vt corde non desideramus
clamantes tacemus si non corde desideramus
i ita et ore tacemus tacentes clamamus
Gregorius ibidem Etiam celeritas in desiderio
mora est. Seneca in prouerbiis vbi compa
rata cupiditas vel delicie de opus est puris
a / Desperatus sine deo sed de ipso vbi
contemptus est

Desperacio

Latro agnouit Petrus negauit in
Petro monstratur quam nemo de se
dicat presumere in latrone nemo post
commissum debere diffidere timeat ergo
quilibet ne pereat per superbia et malus
non desperet propter multam malicia Augustinus
in libro de symbolo.

b Nemo desperet propter Judam traditorem non tam
scelus quod commisit quam indulgentie
desperatio fecit penitus interire. Aug.
f in libro de utilitate agende penitentie. Ne de-
sperando augeamus peccata sperantes penitentie (?)
potius rursus ne sperando augeamus
datus (?) est dies mortis incertus. Aug.
ibidem. Nemo diffidat nemo veterum
conscius peccatorum penitentia divina desperet
nomine deus invitat (?) sanans si tu
novis emendare delicta. Ambros.
super Luc. li. 10. Ingerit (?) virtuti scilicet (?)
qui desperat de adiutorio dei. Ambros.
super Math. Pellibus etiam tunicatis iam
f ad nos desperatio claudit spes aperit
fiducia latum prebet ingressum. Cass.
de reparatione lapsi. Nullus desperare
f debet veniam etiam si circa finem vite
ad penitentiam convertatur. Unumquemque enim deus
de suo fine non de vita preterita iudicat.
Isid. li. 2o de summo bono. Dubita-
re (?) finis quemcumque (?) quia quis deus non
respicit quales ante vixerimus sed
quales circa finem vixerimus. Ysi. ibidem.
Perpetrare flagitium aliquod mors est anime
sed desperare est in infernum descende-
re. Ysi. ibidem. Peccator omnibus modis o Iuda
et infelicior extitisti quem non penitentia
duxit ad deum sed desperatio traxit ad
laqueum. Leo papa de sermone. Summa salus
est declinare culpam et secunda non desperare
veniam quam ipse sibi inclusit (?) penitentiam
qui aperit viam indicere (?) ad penitentiam non
vertitur (?). Aug. de sancto victore. Cura (?)
vis ante sint aspera et difficilia que
requirunt (?) sunt in celestis porta non indubi-
tum ut imparatum compunctum veniat
si itinerantibus vel desperationibus oneratur (?)
Valens (?) episcopus in quodam sermone.
Desperatio est ad vite statum vel virtutis
redditum fracta spei gubernatio. Ext. (?)
victoria. Nemo se innitatur qui se
innittit desperaverit. Seya (?) lib. de mor.
plus amicitia valet optimi (?) quam ignorantia
quam an ar (?) precibus etc.

Detractio

a Cum in paruis (?) scriptum vitatoris (?) immaneant (?)
abstinere non possunt ... quos provocat
inducunt in odium de quibus constringit quidem (?)
in mente venit prout ... iam applicare prop-
re tempus videtur instare. Erit tempus
in quo sana doctrina non sustinebunt.
Aug. in epistola ad ypponenses (?) 2o ad Thy-
mo. iiiio. Obloquium est absentis de-
b tractio et dolose mordere. Aug. de diffi-
c nitionibus. Plus nocet in membris de-
trahentes Christo quam illi crucifixores
interficerunt qui eius carnem mox
resurrecturam perimerunt. Aug. in Glo.
super id ps. 1 pro eo ut me dili-
d gerent detrahebant mihi (?) ... Ieronymus (?) ... de tractio
audire (?) ... alii dabis formam detra-
hendi. Si non crediderit aut quidam
dicere non libenter dicet quod didicerit non
libenter audire. Glo. super id prov. 25
Ventus aquilonis dissipat plu-
vias et facies tristis linguam de-
e trahentem. Bilinguis serpens habet
atque letalis toxicum dyabolici insistere quod
lingua loquatur quod corde meditetur.
f Ambros. in lib. de paradiso. Cave ne
aut linguam aut aures habeas pruri-
entes id est neque ipse aliis detrahas aut
alios audias detrahentes. Iero-
g nimus in epistola ad nepotianum. Noli umquam
omnino detrahas et aliorum vituperatione
te laudabilem videri velis. Magis
vitam tuam ornare disce quam aliena
carpere et semper in corde esto
scripture dicentis. Noli diligere detra-
here ne eradiceris. Pauca etenim
sunt qui tamen vero renunciarent
vitiis et ad cellam eius nigrinis (?) dicit

h Parum quippe videmus quod in reprehensionibus
vitam suam efficere velit ut is non
libenter reprehendat aliena. tanto quidem
hominis mali malis libentius inherentes hominum
inveniunt ut cetera quam procul ab aliis vitiis
recesserunt in studiis quasi in consuetudine
lacerandum aliena mandaverunt Iohannes ibidem
i Nichil tam facile quam sancta otiosum et
dormientem de aliorum labore et vigi-
liis disputare Iohannes super [illegible]
k Non minus auribus quam lingua fugias
detractionem, nam detractor dum te videt
non libenter audire non facile de-
l trahet. [illegible] Iohannes in epistola. Sicut
sagitta si mittatur contra duram
materiam numquam in mittentem revertitur
et vulnerat vulnerantem ita detractor
cum tristem faciem videt audientis
immo non audientis sed obturantis
aures suas ne audiat sanguinem
illitus illico conticescit pallet vultus
herent labia saliva siccatur Iohannes
in epistola ad rusticum monachum.
m Consilium [illegible] corpore late et lingwa p[illegible]
toti mundi evagatur Iohannes ibidem
n Psalmorum dicitur noli esse in conviviis pec-
catorum neque comedas cum eis qui
carnes adferendum conferre est in
colloquio detractorum vicissim proximorum
vitia dicitur Gregorius xxiii moralium [illegible]
o vitam in quo imitator est perdita deni-
si potest detrahentem sibi verba conspicere.
ne eorum predicationem non audiat qui
audire potuerunt et pravis moribus re-
manentes bene vivere contempnat Gregorius
super xxiii moralium. Quid aliud
p detrahentes faciunt nisi quod in pulverem
sufflant et in oculos suos terram exci-
tant ut unde plus detractionis
prosufflant inde minus veritatis videant
q Gregorius ibidem. Linguas detrahentium
sicud nostro studio non debemus excitare
ne ipsi pereant ita per suam maliciam
excitatas debemus equanimiter tollerare.

ut nos nichil excitat aliquid aut
compositum ne dum de nobis mala dissemi-
nat eorum qui audire nos ad bona
potuerunt corda innocentium corrumpant
Gregorius super xx[illegible] moralium. Ipse [illegible] maledicere
r surdo et surdo maledicere et absenti-
bus non audientibus derogare coram
certis offendiculum et distinctam quod
in eum agitur si tamen et quam bonum dis-
tantis non est scandali occasionem prebe-
s Gregorius in pastorali. Omnes qui palam
vel ad dicere quod in aure loquitur suspectum
[illegible] si coram te mediatur ille rem
erit delatorem mediatorem non accusatorem
t Bernardus in libro de consideratione Detractor et
libens auditor uterque dyabolum portat
in lingwa ibidem. Si pauperes vilem
et abiectum te reputat et si divites
ambiciosum avarum et cupidum si
affabilis dissolutum si predicator vel
doctor honoris et inanis favoris quesi-
torem si taceas inutilem si remissus
hypocritam si comedas voratorem
v Bernardus in quodam sermone. Non solum reum
x facit qui falsum de alio profert sed et eius
qui cito aurem credulus prebet. Ipse de summo
bono loquens non sub ambiguum dicens
y quamvis eloquium eius sermonem conden-
tem obnoxium semper fuisse quia
dissonantibus voluntatis motibus disse-
ntientes sit motus animarum et contra-
rietate aut non intellectam aut audi-
tam stulte volunt [illegible]
Hylarius in primo libro de trinitate
z Dentes dicti sunt admodum ideo
pulcre lingwe detrahentium dentes
vocantur quia sicut illi partes ciborum
demunt ita et isti opera hominum corro-
dunt Cassiodorus super psalmum ix. [illegible]
ab sit tantus est ut si in cumulos la-
[illegible] nullum vim [illegible] aqua
de honorum nam mox furore ebrius
omne quod vero dicitur [illegible] videtur

Cass(iodorus) sup(er) id ps(almi) dixi custodiam
Detractores quadam simplicitate simulata
verecundie fuco conceptam maliciam
quia retinere non possunt ad umbrac(u)-
lorum (?) vidas a detractore alta pre-
mitti suspiria sic quod cum quadam gravitate
et tarditate vultu mesto demissis sup(er)-
cilijs et voce plangenti egredi
maledictionem et quod tanto persua-
sibiliorem quanto creditur ab hijs qui
audiunt corde invito et magis con-
dolentis affectu quam maliciose proferri.
Doleo inquit vehementer pro eo quod diligo
eum satis et nunquam potui de hoc re-
corrigere eum et aliis inquit hunc (gratia?) a
me sciat de eo istud sed per me nunquam
innotuisset et quod per alium patefacta
res est veritatem negare non possum
invitus ita Bern(ardus) sup(er) Cant(ica) xxiiij
sermo. Nunquid non vipera est lingua
detractoris ferocissima plane cum (?)
que tam letaliter inficiat flatu uno.
Nunquid non lancea est lingua ista
profecto acutissima que tres pene-
trat ictu uno. Bern(ardus) in quodam sermone.
Detractio est locutio ex invidia procedens
bona aliorum denigrans. Hug(o) dicit
detractor est qui bona proximi inquinatu(?)
prodest minuit (?). Congregat pau-
latim venena ut post longum silencium
tuta sit obiectio plus nocuit que
minus opinionem lederet si prius sim(u)-
lata fuisset. Hug(o) de s(an)c(t)o victore
sup(er) libr(um) psalmorum ps(almus) (?)
Affert cum mesto quod ut magis malig-
niamus (?) si quid sit delinquitur qui in
nos (?) poeta (?) tua (?)
mala lippus in vicijs (?) in amicorum
vicijs tam cernis acutum (?) Oracius.
(?) dicente sibi quodam multos de eo
male loqui non desinis sed multi magis
in aurib(us) meis male loqui. Basilius
Diogenes (?) et (?)
te amici (?)
magis sapiam ab insipientib(us) (?)

est cum malorum (?) ma-la
lingua que carpit valorem (?) ma-
li (?). Nullo tam modesta felicitas
est ut malignitatis dentes vitare possit.
Qui alicuius malis sicut suis bonis letan-
tur (?) sicut alicuius lacrimis locupletes
calamitatibus immortales (?)
Iero(nimus) in ep(isto)la (?)
amicum ad summa (?) in (?)
(?) conspiracio (?) conviciu(m)
(?) fama (?) invidia (?)
laus (?) loquacitas (?) murmur (?)
(?)

Deus tibi totum est si esuris panis tibi
est. si sitis aqua tibi est. si in tene-
bris es lumen tibi est. si nudus in-
mortalitatis tibi vestis est. Aug(ustinus) s(upe)r Jo(hannem)
sermo xxij. O vera summa suavitas
omni suavitate dulcior sed non carni et
sanguini. omni luce clarior omni secre-
to interior omni honore sublimior sed
non sublimibus in se. Aug(ustinus) li(bro) ix conf(essionum)
O eterna veritas et vera caritas et ca-
ra eternitas tu es deus meus tibi
suspiro die ac nocte. Aug(ustinus) ibid(em)
Deus medicamentum sed non sanus (?)
sed pravo (?) tenebratis (?)
est desertio. Augustinus de beatitate.
Deus vera et summa vita in quo et
a quo et per quem vera sunt que vera
sunt omnia. deus a quo averti cadere
in quem converti resurgere in quo manere
consistere est. deus a quo exire mori
in quem redire reviviscere et in quo
habitare vivere est. deus quem nemo
amittit nisi deceptus. quem nemo
querit nisi admonitus quem nemo
invenit nisi purgatus. Aug(ustinus) in
soliloquijs. Deus est in scripto sicut
(?) in (?) in mundo sicut rector et
auctor in angelis sicut sapor et
decor in ecclesia sicut paterfamilias
in domo in anima sicut sponsus in
thalamo in iustis sicut adiutor et
protector in reprobis sicut pavor et horror

Symon de Cass(ia) li(bro) 6 c. 1. Nemo sibi d(ic)at est aut clarior homo ... Greg(orius) ... oportet qui omnibus prest(at) ... ubi ipse ... qui nichil ... est qui ullus indiget ... ali(qu)o ... s(ic) dicet ... qui con(tra) om(n)e ... i(n) ...

i Aug(ustinus) sup(er) id p(salmi) Intr(a) qui es. Quidq(ui)d m(ihi) p(re)t(er) deu(m) dulce n(on) est dulce; quidq(ui)d m(ihi) vult dare dominus meus auferat totu(m) et se m(ihi) det.
q Aug(ustinus) sup(er) ps(almum) xxxix. Non est quo fugias a deo irato nisi ad deu(m) placatum. Aug(ustinus) sup(er) ps(almum) lxxxiiii. Deus totus oculus est qui omnia videt, totus manus est qui omnia operatur, totus pes est quia ubique est. Aug(ustinus)
k Ep(isto)la c xxxvii. Non in loco deus videtur s(ed) mundo corde, nec corporalibus oculis quaeritur, nec circumscribitur visu, nec tactu tenetur, nec auditur affatu, nec sentitur ... incessu; et cum absens est videtur et cum presens est non videtur. Ambros(ius)
l sup(er) Lucam li(bro) v(o). Creator omnium deus per omnia ubique est et ubique totus est, in parte non est, quia ubique est et tamen nusquam invenitur, quia ubi est totus in parte quaeritur. Greg(orius) li(bro) x moralium. Ubique
m deus est et tamen ab iniquorum cogitationibus longe est; sed mirum sic ibi deus est ubi longe est, quia ubi non est per gratiam, adest per vindictam. Deus ubique presens est et vix invenitur; per eius stantem sequimur et comprehendere non valemus. Greg(orius)
s ibid(em) et i(n) omel(ia) ... sup(er) Ezech(ielem). Penas
n an oculos quaesit ... quae tenet omnia, implet omnia, complectitur omnia, superexcedit omnia, sustinet omnia; neque enim deus ex una parte sustinet atque ex alia superexcedit, neque ex alia parte implet atque ex alia parte complectitur, sed complectendo implet, implendo complectitur, sustinendo superexcedit, superexcedendo sustinet. Sine in contentione supremus regens, sine labore ... infimus sustinens, interius sine extenuatione penetrans, exterius sine extensione circumdans; est itaque inferior et superior sine loco, est amplissimus sine latitudine, est stabilis sine extenuatione et qui per molem corporis in suprema (?) ...

in circumscriptam fabricam suam infra disp(onit).
o Greg(orius) sup(er) Ezech(ielem) ubi s(upra). Deus manet intra omnia, ipse est extra omnia, ipse supra omnia, ipse infra omnia; superior per potentiam, inferior per sustentationem, exterior per magnitudinem, interior per subtilitatem, sursum regens, deorsum continens, extra circumdans, intus penetrans.
p Greg(orius) ibid(em) in moral(ibus). Pene omne quod de deo dicimus eo ipso iam dignum est quo potuit dici, quia cum eius laude non sufficit obstupescens conscientia, quid sufficienter loquens lingua. Greg(orius) xx li(bro) moral(ium). Non parum
q apprehendisti si scis tibi de deo incomprehensibile sit quod nusquam sit qui non clauditur loco et nusquam non sit qui non excluditur
v loco. Bern(ardus) de consideratione li(bro) v. Deus non partibus constat sicut corpus, non affectibus distat ut anima, non formis subsistat ut homo ... sed magis ... nec cogitatio ... alium ... in altum ... ultra et infra ... cogitatio possit altissimum quaerere ... est statuere spiritum ultra non erat quaerendum.
r Bernardus ibid(em). Unica dominus ... una quam magnificus in iustitia, quam munificus in gratia. Dic deus ... est quod similis sit tibi ... remunerator copiosissime ... liberator ... indicatos ... misericordie ... salvans ... Bern(ardus) sermo(ne) l(i)xxi(o). Unus est deus
t longitudo latitudo sublimitas profundum; longitudo propter eternitatem, latitudo propter caritatem, sublimitas propter maiestatem, profunditas propter sapientiam. Deus amat ut caritas, novit ut veritas, sedet ut equitas, dominatur ut maiestas, regit ut principium, tuetur ut salus, operatur ut virtus, revelat ut lux, assistit ut pietas. Que omnia facit et angeli faciunt et nos sed longe inferiori modo non utique bono quod sumus sed quod participamus. Bern(ardus) de consideratione

ut breve sit apud habet .

Hugo devocio est fervor bone voluntatis
fundendi ea que ad divinum cultum pertinent

Unius sancti scilicet quod perfecte talis qualis a
deus et sicut quid id est quod a dilectoribus
laude respondeat quod ille deus est omnium
regum super inditus anima ypo. Deus
nullo splendore videt ut vultu substantiat
ita ergo dei vita. ut tribuens peccatorum
na morte divinitatis beata non patitur
que semper eadem eterna atque in malis
consummat sic ista gratia quando consummat a
fragilitate ut beata sit que tristis de pla
cata in aliquibus de benivolo reddatur.
offeringis Cassiodorus super id psalmum Cui loquitur
ad eos in ira sua etc. Cum deligi
mus deum omnia in ipso reperimus unus
est enim semper a quo omnia continentur
o lucrum mirabile o compendium singula
rum nos per diversa fatigamus ad ipsum
quoque benamarunt festinemus per quam tur
ta bona salva nos quoque sic tenemus
Cassiodorus super id psalmum Et querentes dominum
non deficient Deus incomprehensibilis incompre
hensibilis pietas incomprehensibilis sapientia b
ineffabilis cuius dei diffinicio est sine
in suis laudibus non habere Cassiodorus super id c
psalmum Magnus deus et laudabilis
nimis Sicut enim nullum est momen
tum quo homo non utatur vel fruatur dei
bonitate et misericordia sic nullum debet esse d
momentum quo eum presentem non habeat
in memoria Unde tempus in quo de
deo non cogitas hoc te computa perdidisse e
Augustinus libro primo de clausura anime
Deus et splendor insuper deficiens
vita nichilominus non moriens nec fallens
semper stabiliens seminale vite
seminarium sapiens principium
in cuius bonitatis innatum Klaus de
corone ... Prope deus
est tecum quod vitans est ita dico lucilli
sacer intra nos spiritus sedet malorum f
bonorumque nostrorum observator et custos
hic prout a nobis tractatus est ita nos
ipse tractat bonus non vir sine deo g

nemo est Seneca in epistola Ubi amor
ibi oculus ab ore ad cor ab corde ad ....
a ...... a ... cogitacione ... gratiam
ad ...... a ... et oracio ac ...
... que ... dilectio a ... ... gloria
et laus ... ... passio ... querere
sapientia ... ... veritas

Quemadmodum non putrescit cor si levetur
ad deum sicut fumus si ponatur in
altum in fomentis ne putrescat levantes
illud ad superiora sicut fumum tuum mittare
quoque locum et cor purum intra putres
cere sed fomentis levantes ad superiora
cor levamus in celum et dum inquam ponitur
ad superiora fumos que machina que
stale opus sunt gradus affectus est ut
tum voluntas tua est amando ascendis
negligendo descendis stans in terra
in celo es si diligis deum Augustinus super
psalmum Hic habet animus oblectationem
bonum oblectare et sinistrum fuerit delectans
manet inimicus Augustinus super Johannem Una
deo devota sit per actus corporis et ter
nos continent mores ut neceseat quo
se vertit vicissim inducit consuetudo cum
bonum usu vertit sanitatis amissit
Augustinus de virginitate Et quod vera fortitudo
que non vincit semper inferni teterrima
mentis devotionem respexisti Augustinus
in libro de medicina vel edidimus Nescio
quid incorporaliter et spiritualiter in nobis
facit deus quod ut sanus sit que aure
percipiat ut color quem oculus discernat
ut odor quem naribus capiatur sicut sapor
quem faucibus indicatur sicut durum
durum et molle quod sentiat tangendo
et tamen aliquid est quod sentire facile
est explicare non possum Augustinus super
psalmum Ut nos vero dividimus a inferiis
affectibus cuius sine suggestionibus
obumbrescit. Super in anima Unde
ad offendam deo unica venientes in

medio tm[illegible] insistat qr d(omi)n(u)s dedit
operib(us) meritis nisi magna
se circumspectione custodiat semper pre[illegible]
hoste dum devotus portat hostiam i(n)
ipso ... [illegible] vita Bern. ibid. et i(n)
morte. No(n) omnib(us) eod(em) data gr(aci)a
ista s(e)c(un)d(u)m devotos ponit thomas i(n) la
tere ... Joh(ann)es in pectore petrus in sum
mit(a)te paulus in tercio celo secreti thron[illegible]
[illegible] sunt assecuti ... s(e)c(un)d(u)m mala
... inter ... sibi in tuto
loco ... posterior s(e)c(un)d(u)m magdalena
s(e)c(un)d(u)m in ... thomas funda[illegible]
Joh(ann)es in loco caritatis ... intimo ...
petrus in luce veritatis et apud spon
se mansiones multe sunt. Bern. sup(er)
Cant(ica). Cuius ... fructus est ...
... flos est devoto
Bern. sup(er) Cant(ica). ... in terra devoto
in ... alia ... terra ... credit
... gemitus spiritus ... Bern.
sup(er) Cant(ica). Est unguentum contritionis
. est unguentum devotionis et s(e)c(un)d(u)m unguente
... ... doloris facies
... ... dolorem leniens ...
... morbi morbu(m) expellens
Bern. ibid. Ubi crapula ... mit(...)
... fecerit ... sua
... sup(er) mel et favum meti
... non degenerat ubi ...
... ubi ... supellectiles
... valetas ... passerit
et ... ... panis ...
... Bern. in Epla. Cholus
est devotus in ... in devotu
in maioribus ... ...
Joh(ann)es Cass. in collatione ...
... devotio ... bone voluntatis
que ... ... non valens
... manifestat ... Hugo.
Ubi abstinentia ... contemptus ...
... desiderium ... ...

Devotio est fervor bone voluntatis ...
... que ad divinum cultum pertinent.

... de ...

(D)iabolus invidias ... acumina
... dyab(olus) non videt
... motu ... corporis ab
illo et ... ... colligit et
... ... certa aut
... ... venit ad quod dicit
... ... Hugo
... Ecclesiasticorum
dogmatum dyab(olus) ... ut ...
... non ... quia ... ista ...
... ... posse non ... dyab(olus) ...
ut ... ...
Hugo sup(er) ... ...
... nisi ... a dyab(olo) ...
... nisi ... ...
... ... in eo dyab(olus) ...
... ...
... ... dyab(olus)
... non posse ...
dyab(olus) magis timeas ...
offensam ... sup(er) ...
... ... adversitas
... et ... temptationibus ...
... ... tristibus ...
... ... morbis ...
... ... facile capiat ...
... ...
... voluptas ... est ...
morbis ... ...
in ... facile ...
... ... supplicia ...
... ...
... laudibus ...
... ...
... ...
... ... sup(er)
Job ... sup(er) ...
... dyab(olus) ...
... temptamenta ...
ad delectationem ... non ...
... ...

... ...
... ...
... ...
... ... mortin

custoditur. et inter flagella dei a mur-
muracione compescitur. Bern(ardus) in quadam
[illegible] et fraude dyabolus qui nullo pla-
catur obsequio. Bern(ardus) ibidem. Demonum
et mala suggerit animus et non sentit
quociens eas resistimus tociens eos
superamus angelos glorificamus. deum
honoramus. qui nostra incitat ut
pugnemus adiuvat ut vincamus
consolidat sic confirmat ne deficiamus
Bern(ardus) in sermone. Infirmis et timidis et
insuperabilis est impetus dyaboli.
quem si quis forti animo sustinuerint
eum in stadio subierint cum infirmiorem
inveniunt. quanto enim plus percussus fuit
tanto magis refrigescit et deficit.
Cris(ostomus) super Math(eum). Demones tamen
plura acumine pristine vigent et
subtilitate nature experiencia temporis re-
velacione superiorum potestatum. Ys(idorus) li(bro)
1 de summo bono. Quanto amplius
finem mundi dyabolus videt tanto cru-
delius persecutiones exercet ut qui
se cum suis dampnandum conspicit socios
sibi multiplicet cum quibus [illegible]
ignibus addicatur. Ys(idorus) ibidem li(bro) 1° summo
de summo bono. Dyabolus quod decipe-
re querit primo naturam eius conspicit
intendit. et inde applicat unde
aptum hominem ad peccandum inspexerit.
Ys(idorus) li(bro) 2 de summo bono. Dyabolus
et serpens lubricus cuius si capiti id est
prime suggestioni non resistitur totus
intima cordis dum non sentitur
illabitur. Ys(idorus) ibidem. Cum contra
eum quem possidet dyabolus attenuatur
se opponit cum se divina sentit
ab eo [illegible] expellendum cognoscit. Ys(idorus) ibidem
lata et spaciosa ianua [illegible] letal-
libus illecebris et mortiferis voluptati-
bus illic dyabolus blanditur ut fallat
ardet ut [illegible] vocat allicit
[illegible] vocat. Cyprianus in quadam epistola

Dyabolus malorum auctor nequicie origo vicio-
rum corruptor [illegible] bonorum semper
invidus [illegible] laqueos tendit lapsus parat
foveas fodit aptat ruinas, stimulat
corpora, inpugit animas, cogitaciones
suggerit, immittit iras, dat vicia
odio [illegible] addit amori occasiones serit
discordias unitatem pacis turbat affectus
dissipat humana violat divina temptat.
Petrus Ravennas tractatus ad [illegible] in [illegible]
[illegible] in desertum. Dyabolus semper primordia
bona [illegible] pulsat captat rudimenta
virtutum sedet in ipso ortu festinat occi-
dere quia scit quod [illegible] sublimia funda-
menta non possit. Petrus Ravennas ibidem.
Ubi [illegible]
[illegible] mediatum
in morte [illegible] prima vi
temptacio et delectacio.

Dilige

Ille deum diligit qui non aliud qua-
lando nomine eius glorificet. [illegible]
Aug(ustinus) li(bro) 1 de vita christiana. Breve pre-
ceptum tibi precipitur dilige et fac quod vis
sive taceas dilectione taceas sive
clamas dilectione clamas sive emen-
das dilectione emendas sive parcas
dilectione parcas radix sit intus dilectionis
non potest de ista radice nisi bonum
exire. Aug(ustinus) de laude caritatis. Dilectio
sola discernit inter filios dei et filios
dyaboli. signent se omnes signo crucis,
respondeant omnes amen, cantent omnes
alleluia, baptizentur omnes, intrent
ecclesias, impleant parietes basilicarum:
non discernuntur filii dei a filiis
dyaboli nisi caritate. qui habent caritatem
nati sunt ex deo, qui non habent caritatem
non sunt ex deo. magnum indicium,
magna discretio. quicquid vis habe,
hoc solum nisi habeas nichil tibi prodest.
alia si non habeas, hoc habe et
implesti legem. Aug(ustinus) ibidem [illegible]

Demonum [illegible] est [illegible] luxuria formosis et [illegible] [illegible] blandicie et [illegible]
et [illegible] voluptate [illegible] [illegible] apparuerunt ad usum [illegible] [illegible]
[illegible] luxuriosis [illegible] [illegible] [illegible] voluptates
[illegible] habet et [illegible] ad [illegible]

pa Jo mo In glo manifesta sunt filii dei et
d 7 filii dyaboli / Christus ergo quantum debes
deum diligere meum qui me fecit cum non
eram / redemit cum perii non cum eram et
ex nichilo me fecit non lapidem non ar-
borem non aliquid de animalibus sed hominem
voluit me esse dedit michi vivere semper
dispersum redemit me de exilio redemit
dispersum vocavit me nomine suo ut memo-
riale sum semper esset apud me impressit
me alios lenones quo ipse erat vinctus et
a ipso dicetur pontus Aug de spiritu et anima
e non est callidus hostis machina inventa
efficacius ad tollendam de corde dilectionem
quam si efficere possit ut in ea inaniter
et non in vero ambuletur Aug in
f epistola / Quantum deum diligas debes
ex dilectione legis omnes omnino Aug.
de spiritu et littera / Omnes homines eque
g diligendi sunt sed cum omnibus prodesse non
possis hiis potissime consulendum est qui
pro locorum et temporum vel quarumlibet rerum oppor-
tunitatibus constrictius tibi quasi quadam
sorte iunguntur Aug li 1o de doctrina
h christiana / Primo diligendus est deus
secundo parentes inde filii post domestici qui
si boni sunt malis filiis preponendi
sunt inimicos autem non secundum regnum sed
semper sufficit eis quod odio non semper
habes eum Aug super 1o 2o ordinavit
i ignee caritate / Omnis diligit quia non
sine tristitia sine timore volun-
tarie studio quam coacto precepta cus-
todit Aug super ps Vbi immaculati
k Dilectionem sum pacem nulla vincunt tor-
menta amoris cum plus meretur cari-
tas si cum amore sentiat tristitia pro
bona amore Aug de sermone domini
l v Pro magnis diligendo sunt
quedam sine gaudio a appetenda
a summo que diligenda sunt que
ut inventa fruuntur ut adepta
m gaudeant Gregorius in pastorali Nichil
est proximus deo nisi dilectionis
nichil in diabolicis dyabolo coniunctius
cui Greg in pastorali /

n Quanta dilectio tua vacat custodiam
cum non per defectum deterioratur ut de rivulo
omnes letamur nemo cum amat aliquid
quod non vult esse melior et cum statum
voto perpetuum quod erudisse Gregorius ala Ric
de hoc mors / Quod ignorabam me
o instruxit quod errabam me reduxit
quod peccabam me correxit quod stetit me
tenuit quod cadebam me erexit quod qui
nimis nimie duxit quod veni ad ipsum
me suscepit / Et subdit ut pro hiis omnibus
quid illi respondeam ab eo nisi tamen ut
diligam ideo nichil ut decernunt
quod pro dilectione datum est Bernardus super id
ps / Quid retribuam domino pro omnibus
p Non abducant blanditiis ut seducant falla-
ciis ut iniuriis frangant toto corde
tota anima tota virtute diligere est Bernardus
q super Cantica / Ordinem dilectionis ille
servant ut modum diligendi custodiunt
ut qui unde qui comprimendus est
diligunt a corpora sua nimis diligenda
plus diligunt et corporis suos non sic
corpus aut deum plus quam corpus sic
r non diligunt Prosper li 1 de vita
contemplativa / Dilectio dei et amor
commoda et incommoda propria causa
proximi deo Aug / Dilectio
s dei est proximum et proximum commoda propter
ea causa proximi amico Aug de
t vera dilectione / Necesse est ut qui
possit dilectionis thesaurus illic animo
requirat cogitationis affectibus non visibus
agit / Vbi enim est thesaurus tuus ibi
et cor tuum est erit / ut ergo in celis
thesaurum tuum collocata diligam quo vis
nosse ubi thesaurum tuum attende quod
amas / vis nosse quid amas attende
quod cogitas ita fiat ut thesaurum
tuum ex tuo amore recognoscas et
amorem tuum iudicio tue cogitationis
intelligas Fulgentius in quodam ser-
v mone Dilige quam de omnibus eligere regnum
est caritas dei et proximi progressionis
tractatus que quanto magis compressione
tanto efficacius amplius Cassiodorus super

In psalmo Diligam te domine virtus mea
Inaudita est dilectio que amicum
diligit et proximum cuius non amat
Ibidem. Cum quantis conditionibus status
multiplici motu variatur. Item in temporalibus
invenimus preter unum quod quod vite celestis
ymaginem representat sola dilectio est
quia non aliud casualibus cunctis quam
separatio corporalis non dividit quam temporis
longitudo non abolet quem defectum
non subruit. Sola dilectio est per quam
amicos absentes videmus alloquium
amplexum que sic quadam angelica
agilitate et ymaginarie formatum
resolvit et retinet. Item infra. De dampno
corporee in corpore molis ad dista
te locat. Prima est quedam Pe
tras in epistola confertur dilectio ut
mors tamen cum corporum a membris
anime et corporis federa amica lege mors
abrumpat dilectio econtrario diversas
voluntates confederat in unam et ingluti
tino caritatis concordiam consolidat
unionem. Ibidem. Dilectio absentie dampna
na non sentit tamen dumtaxat temporum
plerumque solet confirmare dilectio et
temporis tractu et localis distantia qualis
sit Ibidem. Item quod non tollet quem
presentia diligit. Seneca in prima. Ubi
admonitorum a amicitia ab amor
caritas o p correcto c d [illegible]
[illegible] discordia [illegible] a f b
[illegible] a b [illegible] proprietas in [illegible] b
[illegible] a.

Item ad discendum quod operis
est nulla etas sera videtur
quod et seneca magis dicit docere
quam discere magis ... discere quam
ignorare. Augustinus in epistola ad Ieronimum
turpe est facundia didicisse
et non facere ~~melius est~~ melius est
nescire aliquid quam cum periculo discere.
Ieronimus in epistola. Optabile est et
in precaris utique adolescentiam discere senec
tutem. Quia nulla etas ad perdiscendum

Satisfacit pietas doctoris ut alios affectare
eum qui non sufficit instructus est nos
ut antiquum regnum in dolio dixit Arti
figula. Et hoc inspecto diversas doctrinas
dixit propheta. Gregorius Nazanzenus in Apolo
geticon. Sapiens quidam cum de modo
et forma discendi interrogaretur: Mens
inquit humilis studium querendi vita
quieta scrutinium tacitum paupertas
terra aliena haec reserare solent
multis obscura legendi. Audierat puto
quod dictum est mores ornant sciam
et ideo preceptis legendi precepta quoque
vivendi adiungit ut et modum vite
sue et studii sui ratione lector agnoscat.
Illaudabilis enim est scientia quam vita
maculat impudica. Et ideo summopere
cavendum est ei qui querit scientiam ne
negligat disciplinam. Hugo libro iii°
Didascalicon. Multos hoc decipit
quod ante tempus sapientes videri volunt ut
iam et simulare incipiant quod non sunt
et quod sunt erubescere et eo longius
a sapientia recedunt quo non esse sapientes
sed putari putant. Sic magnorum et
sapientum scripta audierunt ut alia
nos in primis videmus illos nos
ab illis legimus sepe nos loqui illi
solebant illi summi illi famosi qui
noverunt nos sed utinam me nemo
cognosceret et ego cuncta nossem. Hugo
ibidem. Ab omnibus libenter disce quod
tu nescis quia humilitas commune tibi
facere potest quod natura cuique proprium fecit. Sapien
tior omnibus eris si ab omnibus discere
volueris. Qui ab omnibus accipiunt
omnibus ditiores sunt. Audi Apollonium
c prius. Et tu non noscis fortassis nomen
[illegible] ibidem. Cum eum diligit
[illegible] voluit quod antiquitus propter amore
veri sapientie [illegible] moderna
[illegible] posteris [illegible] sine non mo
numenta reliquerunt qualis sua
diligentia nescioni esse videbit.
Alii cantabant [illegible] alii pro
ierunt

alij diuicias alij accepta in mundo ga-
udebat alij penas spreuerunt alij
contubernia hominum deserentes vltimos
recessus et secreta heremi penetran-
tes soli se philosophie dedicabant vt
quanto minus mente et intelligentia ac
ceteris dissererent [illegible] locorum distancia
[illegible] ne ea tenerent cura quos
non eadem [illegible] intentio Quid
per hoc respiciebat dicas nunquid non vides
quanta te derident homines et ille
ipse nunquam merito et eos a simili
cogita si potes quanti estimauerit
laudari ab alijs a quibus non vitupe-
rari timuit Hugo ibidem Quid est
quod in tanta turba discencium quorum
multi et ingenio pollent et exercicio
vigent tam pauci inueniantur qui
ad scientiam peruenire contingat Quare nisi
forte quod in quolibet negocio duo sunt
necessaria opus videlicet et racio operis que ita
connexa sunt vt alterutrum sine altero
aut inutile sit aut minus efficax
Vnde scitur melior est ~~aut~~ prudencia
fortitudine qua et pondera quandoque
que viribus moueri non possunt arte
leuantur Sic nimirum est et circa
studio qui sine ordine et discrecione
operatur laborat quidem sed non proficit
et quasi aerem verberans vires in
ventum fundit Aspice duos per
siluam transeuntes et vnum
quidem per deuia laborantem alterum non
recti itineris compendia eligentem
pari motu cursum tendunt sed non
pariter perueniunt Quid scripturam dixerim
nisi siluam cuius sentencias quasi fructus
quosdam dulcissimos legendo car-
pimus tractando ~~[illegible]~~ ruminamus
Qui ergo in tanta multitudine librorum
discendi et legendi ordinem non
custodit quasi in densitate saltus oberrans
tramitem recti itineris perdit et sicut dicitur
semper discentes et nunquam ad scienciam veritatis
peruenientes [illegible] ut sine [illegible]
et [illegible] tempus sit et [illegible] labor
inutilis Hugo ibidem libro 3o ca[pitulo] [illegible] Primum
cognicionis est vt quid [illegible] ingre-
prudenter agnoscat maxima enim pars
intelligentie est [illegible]
in collacione [illegible] Nunquam ad verum [illegible]
intrabit quisquis qui discussione exer-
cendus in collacione neglexerit
ablatis [illegible] sunt [illegible]
que impediunt hominem apprehendere verita-
tem scilicet amor altitudinis sterilitas ac
profunditas vie inuestigande et igno-
rancia inquisitoris Sine [illegible] po-
sita in apprehendendo proximo aut tempore
quarta que non [illegible] alleuiat quia
non certam in tempore suo et hec est societas
et nutritura Prima quod natura hominis est
amor percipiendi aliquid in quo habeat securi-
tatem et diligere ea in quibus nutritus
est a deo et videmus ciuitatenses [illegible]
licet sint ibi in sordibus et indigencia
delectacionum et mundicia [illegible] vt
odiant ciuitatem [illegible] vt delectantur
in delectacionibus eorum et elligunt potius
in quibus nutriti sunt ab infancia
quam ea in quibus non sunt licet sint
meliora Similiter contingit homini in
sciencijs et in opinionibus in
quibus nutritus est ab infancia sua
quia diligit illas et confirmat [illegible]
[illegible] et amplius in contrarijs et in-
[illegible] istam tamen desistit intellectus
hominis in apprehensione veritatis et
sequitur ea in quibus nutritus est et
fuit [illegible] in eo [illegible] cogita-
[illegible] et [illegible] desistit
desistit et malicia morum [illegible]
[illegible] societate et [illegible]
illis [illegible] optimo [illegible] in eo
Rabi moyses libro 1 capitulo [illegible]
Multi quidem [illegible] propriam negligere [illegible]
sapienciam qua valeat acquirere [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
in laudibus

Forte latuisset cum sapientia in hominibus ma
gis honorem tamen asserunt dicentes illi
prudentiores sunt semper habiti qui multorum
operum inspectionibus probantur eruditi. Cass.
li. i. Epistolarum. Desiderabilis est litterarum f
eruditio que naturam laudabilem emun
dat ornatam. Ubi enim prudens invenit
unde sapientior fiat. Ubi bellator reperit
unde animi virtute roboretur. Inde princeps
accipit quo populos sub equalitate compo
natur. Aliqua in mundo potest esse fortuna n
quam litterarum non augeat gloriosa notitia.
Cass. li. ix. Hoc enim decorum est tibi z
non habere virtutem sed honesta proximum ambi
re tunc etiam et minutias placeat
omne si quid sicut studio quanto profundius
queritur tanto gloriosius invenitur. Cass.
li. ix. Epistolarum. Amat eruditus ubi
possit ostendere gloriosus prudens frequentia
non reperiat hominem in qua se noverit
esse laudandum alioquin virtutibus fama tol
litur si causam nata in hominibus non stant
na qualis desiderium est notitia tamen
frequentiam desiderare aliquas ex animi a
inspectionem honorare se videamus velle
misce. Cass. in quadam epistola li. ... mo
Quod in iuventute non didicit in ma
tura etate nescit. Ars enim bellandi
si non preluditur cum sunt necessaria non habetur. b
Cass. ibidem. Erudiri namque decet quod
didiciat etas tenerior quia quo se
mel est imbuta recens servabit odorem
testa. Idem ibidem. Nihil tam incre
dibile quod non discendo fiat
probabile. Idem. Lecto lecta proderit
bala delectat qui quo festinavit pro r
ficimus ut. Omnia semper aliqui non propter
multas vagari. Non tibi istud sed avare
est. Seneca Epistola viii. Contrarie
ista sunt et homines dum docent
discunt non est quo te gloria publi g
tandem ingenium conducat in medium
ut recitatur ista vel lis aut disputacio

ut facere te velles si quis ista populo
recitem mentem meam tibi quam intelligere
te posse. Tu ergo inquit ista didici
non est quod timeas ne operam perdideris
si tibi didicisti. Seneca Epistola viii.
Quid est stultius quam quia diu non didi
ceris non discere. Omnis etatis homines scola
admittit tamen diu discendum est quam
diu nescias si quibus credis quamdiu
vivas tam diu discendum est. Seneca
Epistola lxxvi. Honores primum morem
sapientum discere qui moribus male dispo
sitis debent homines viatum senectutis. Nota
litterarum eruditione parare discendo ne
desiccent in senectute aut tamquam
bacchi in summo corpore reputatus esse diviciis
et eundem sine esse discendi queram
et omne dicitur in publicis philosophorum. Ubi an
ditor contemptus a curiositas docta
ali am ap aq a v a s b h b m
operatur nisi philosophia et sapientia si p
d s a v a s studium tacentes non

Disciplina cor quod sine doctrina
est non disciplina est cum alta
non vis quia humana mentis fervens moli
clementia in infimis premitur. Sic
hinc possunt in sublimibus levari. Est
Quia opportune reddit animum corporis
statum vetus et mentis habitum disci
plina contemptum summittit. Componit
superba super alta componit vultum
ligat oculos cachinnos cohibet mo
derat linguam frenat gulam sedat
iram firmat incessum. Bernardus contra
Epistola ... disciplina in scolastica
morum domanda est quousque domi
nus seram altera legibus humilia
et sanet. Curiosa voluptas hominis
esse non quia supplicando amisisset ob
diendo recipiat ut super laudes. Disci
plina custos spei retinaculum fidei
dux virtutis salutaris fomes ac
nutrimentum bone indolis integra

intuitu facit in ipso manere semper et
nigit deo unitate ad promissa celestia
et ad diuina premia perueniet. Cyprianus
epistola in de disciplina et habitu virginum
c Quamuis in nullo loco disciplina sua
deo deserere debeat diligentius tamen ibi
conseruanda est ubi uel neglecta pluribus
generat scandalum uel custodita bene
imitatorum exemplum. Augustinus de institutis
ne monitorum. Cum enim tempore prudentie
f inspicere disciplinam uos patet omni
tempore in prudore inspicere permane
bit. Pitagoras in suis preceptis Edu
g catio et disciplina mores faciunt et id
fa sapit uniuscuiusque quod dicat Seneca
in libro de moribus. Ubi custodia conseruatio
debetur hic.

a D Iscordia dissensiones mutue dicunt
amari si actu fuit aut actu
nascuntur aut contentionem parant quis
eum facile inueniuntur. Qui uult re
prehendi et ubi est ille est sapiens
despiciens est corrige sapientem et ama
bit te. Inuicem tyro non fuerint reprehen
dere et corripe fratrem ne scandalum ten
dat in mortem. Augustinus epistola c lxx
b Nichil nimis semper aptam quam inu
cem qui tecum multum uiuunt inclusi
simoniacas sunt ouer aliquid bo
norum quam conflictus. Augustinus in li contra
achatemutos. Melius est emigra
re cum gratia quam habitare cum discordia
c melius est sine lite abire quam in
gio residere. Ambrosius in libro de pre
d dicatoribus Nulla spaciosa sunt satis esse
discordibus quietis et pacificis etiam
augusta sufficiant dissensionibus mori
bus etiam spaciosa artantur. Ambrosius
e ibidem. Contentio est in conspectu
diuitatis cum confidentia clamoris. Ambro
f sius ibidem. Quemcumque corpus aspi
cit si concordia deficit deum quidam
laudat in ore suo longe super epistolam ad
romanos

g laudat nomine eius in choro ubi
dissensio est ubi inuidia est ubi con
h non est secundum quilibet. Cum modeste
alloquitur proximum gratius accipitur iusti
et quando de oblatoribus in quibus lac qui
buturum exprimit si qui in acceptis nobis re
pari et discordiam exprimit corde pro
notat quasi ultra modum emunge
sanguinem elicit glossa super Proverbia xxx super pro
prium qui uehementer emungit elicit
sanguinem et qui prouocat iras producit
1 R. Concordia minime res crescunt
discordia maxime dilabuntur. glossa
super idem ecclesiastici. xxx. Obumbratio et
inuicem. Diuus xi. ut propositus deo
k utitur dilectionibus sicut xi est de sta
bilibus dyaconi excitante tantum quem
eum seruando inuidia dilectionem per
primit hoste dei familiaritas sui
l Gregorius in pastorali Psalomon dicit
qui dimittit aquam caput est iurgiorum
aqua quidem dimittitur ad fluxus lingue
effrenatur. si dimisser aque iurgiorum
caput efficitur quia plusque in contumelia
discordie origo prima. Gregorius in mor
m Discordes tamen diu nullum bonum opus
sacrificium deo immolat quia deum cum
karitate discordant. Gregorius in pasto
n primo memento si semel ad studium
fine arripuerunt sine peius sine
a dicentibus audiat contra hic nos
nobis impingit quia cum persona pro
ximorum displicent displicet eo uir
que protulerunt placeat ac contra
bonorum corda quibus in adium non ueri
persona si culpa. sic persona diiudicat
ut ita que dicuntur assumat et si
male prolata reprimit ut in unde
apherentur que ex uitate cognoscitur
o Gregorius libro xv moralium in principio Discor
dia est animorum dissensio quos prius
amoris uinculum colligat si concordia
est conuenientia in uoluntatis animorum
prima quidem et bona conplexio sedi
pub

est que dissensionem auorum facit et discor
dias exigit ysi. li. ethimo(logiarum) ca. Con
spiracio aput spiritales vincla(?) tolit
ordinis disciplina et maiorum statuta
contempta est. Cass(iodorus) sup(er) ps. Omni ope
iurgia fuge, nam contra parem
contendere anceps est, cum superiore furio
sum, cum inferiore sordidum. Maxime aut(em)
est fatuum contentionem inimice, nam absc(ondit)
intencionem ledit qui cum obnoxiis litigat.
Cass. ibid. Principium discordie est
vt(?) quod est qui sibi fatetur superius
n(on) quantum eo bellum gerere cum eo.
Familiarit(er) bibis(?) dominica(?) impru(dentibus)
ubi amicicia ac cum doctr(in)a cum
ve(n)turi ..... a loquacitate(?) est pax re
conciliato ergo testimo(n)ium.

d Discretio

Discrecio certus dispendi(tur) vt in suo temp(ore)
cum vtilitate tenda(tur) qui si cum relaxa
tionis non accip(it) precandi intencionem ipso
vsu tensionis perdit. Sic arcus in extenta
tione diu cum perdiscretam pretermitti(tur)
refrenare ut tanto perfecto valent(ur)
fiat quanto aperitione interim
prudenter cessat. Greg. xxviii li. mor.
Plerumque vtique ac cum indiscrete tene(tur)
amitti(tur) plus tene(tur). Greg. ibid.
Rectorum prudencia discrecio dum soliciti
studiosque conspicit in aliorum vota(?)
plus cum vernat culpa deprehendit
caucius quoque vigilat consuetat eo
fortius destimat. Greg. li. o xxx mor.
Saepe dum nosmetipsos plus iusto
distinguimus de ipso discretionis studio
discrecionis transiunt et mentis iure
ancillas quo plus circumspicimus obscura(n)tur
obscurari. Quia qui importune
solis radios aspicit tenebrescit.
e Greg. in mor. Quedam quidam metude
dumque inter nimium timidos et
nimium temerarios ut fatuus quidam
vendiciones(?) qui ad indebitos
honores seda ambitione intrant
et paulo concedentes sus qui sunt
indicium merito ceca bonorum actuum tucta
refrigunt. Greg. na. azeug(?) in apolo
f viro. Oportet nos semper dei posse
discrecio et quasi moderando singulas
discutere voluntates ne opus veritatis
fallat ne decipiat sermo iusticie ne
quod bonum est malum esse credatur. Bern.
super Cant. sermo xxxiiii. Discretio
g quippe omni ordinem virtuti ponit, modum
adimit decorem et perpetuitatem confert. Ergo
discrecio non tam virtus quam quedam
moderatrix virtutum ordinatrix affectuum
et doctrix morum tolle hanc et virtus
vicium erit ipsaque affectio naturalis in perturba
cionem convertetur et exterminium naturae.
h Bern. super Cant. Virtutes et cordas
remitti intensius quam extendi
necessarium namque intencio artificis
prima qualis fit sic que semel rupta
rupta et nullo artificio repa(ratur). Cass.
i v de virginib(us). Quidquid boni cum discretionis
discretione feceris virtus est, quidquid
sine discretione gesseris vicium est.
Virtus enim indiscreta pro vicio reputatur.
Ysi. li. de synodis al. de synonimis.
k Discrecio est in ordinandis rebus cau(te)
sic prudencia quarum mentem vo moderatur(?)
l Ysi. in synonimis. Pater et genitorum
ordo et causa reuecam(?) ut quid quo
loco facias intelligas ac dicas. Ysi.
m Omni conatu debet discrecionis bonum
virtute simul acquiri que nos illesos
ab vtraque parte inimici faciat. Vera
namque fama est arrogantes ypocrisae(?)
et inanitates, comunis et voracitas
prebent eo demque dispendio vigil
arum inmoderata continua(?) nocturna(?)
quo semper terminum corporis nebu
latur. Nam postremum continencie debilitatum
quoque ad primum statum revocari necesse
est in quo de negligencia querimoniam pro
curias

detinetur in collacione abbatis moysi secundo
n In utraque enim parte sunt sustinebit maxima
detrimenta quicquid in equalitate teneris
aut ventrem ieiuniorum arditate constringit aut cibariis immoderate distendit
ut enim mens ubi in amietate lapsa
perdit omnem vigorem dum carnis nimia
ex lassitudine pugnata redormitare
compellitur ita virtus in nimia voraci
tatis oppressa emittit ad deum preces puras
leves quod non potest. Ibidem. Cunctarum discipline regularum ordinum moderatrix equa
litas discretionis ne vel nimia remissione
inertia sit tam ut vel nimia districtio
precauenda virtutum. Petrus Rauennas in quodam sermone
p Discretio virtutibus modum imponit sine
qua virtutes sunt vicia nam si adsit
timor et non discretio fiet in desperacionem
si dolor in amaritudinem si amor
in adulacionem si ~~ira~~ in furorem
spes in presumpcionem si leticia in dissolucionem si ira in furorem. ibidem. Ad
q vom considerandum quod accedit candelam
ne id [illegible] considerat quod prima res amissa
sit si cera ut [illegible] efficiendo facilitas
et quod considerandum est ne aut teme
desperacionis propter ignaviam aut nimis
confidencie propter cupiditatem in dubiis aut
necessitatis presumpcionem agere dicas addiscenda
est discretio considera ergo ne nimis
[illegible] in [illegible] quod
nimis parvum [illegible] et providendum est
[illegible] sub quo in bona [illegible] magis
ad quod plus posse putat sua quam non
[illegible] posse sicut superavit sicut magis
ipse pro ipso. Tullius de officiis. Vide etiam
de taciturnitate [illegible] b. de discrecione
equalitatis et de loquacitatis [illegible]
decisiones sequentium capitulorum.

Divicie

Divicie seculares si desunt non prava
opera queruntur in mundo si autem assunt
per bona opera queruntur in celo [illegible] vilem
et [illegible] nec deus si accedat extollere.
non deus [illegible] fragile est intendunt. Augustinus
b in epistola [illegible] Veri illi sunt
divicie quas cum habuerimus perdere
non possimus. Augustinus super [illegible]
corporis diviciarum superbia magna
omnis est que aut divicias [illegible] non
bona [illegible]. maior autem divicias suas [illegible]
magis ergo est dives qui non se
non magnum putat quam dives
superbus et egenus est in carne
[illegible] in corde [illegible] inflatus
est non plenus. Augustinus sermone [illegible]
difficile est ut non sit superbus qui
dives est tolle superbiam divicie
non nocebunt. Augustinus ibidem. Aurum
c est [illegible] laborum periculum possidencium
[illegible] aurum [illegible] virtutum
malorum dux proditor finis. Augustinus de
f verbis apostoli. Aurum amplius tenuerat
[illegible] que largius sunt aurum
[illegible] de sua possessione [illegible]
[illegible] refundes et [illegible]
[illegible] in [illegible] Augustinus ibidem
g Rogauit dives non exauditus
in tormentis quia rogante paupere
non exaudiuit in terris. Augustinus in omelia
h de divite epulone. Hoc attende
ne passim divites reprehendas
et rursus ne de paupertate et ege
state presumas si enim non est
presumendum de diviciis quanto magis
non est presumendum de paupertate pauper
[illegible] non [illegible] non [illegible]
[illegible] ablatus est ab angelo in
sinum abrahe. Vides quis sublatus
est non vides quo sublatus est in
sinum abrahe. lege scripturas [illegible]
[illegible] divitem abrahamum sublatus
est ergo in sinum divitis pauper. Ambo
potius ambo divites [illegible] ambo
a cupiditate pauperes. Augustinus et [illegible]
super [illegible] ho

Divitie si affluant nolite cor apponere
glo. Aug. ibidem. Ille ergo qui non habet non
ambiat habere qui habet non superbiat et non
dicat nolite habere sed cor apponere non enim
dampnat divitias vel mediam (?) sed cui
sed cor appositum. quod scilicet non expendit. Aug.
super ps. [illegible] Non divicijs non copia
tum temporalium necesse habet facere. divites
intelligere superbos pauperes humiles
habeat multarum pecuniarum facultates
sed in eis non [illegible] extollitur. pauper
est non habet aliquid et rapiat et
impletur. inter divites superbos tamen re
putat dubitanter divites et pauperes
interrogat dominus non in archa sed in
domo glo. Aug. super psalmum [illegible]
Sufficientia autem non [illegible] indi
gens ut quisque eam vult et non
amplius que [illegible] quod non appetitur
propter se sed propter salutem corporis et
congruentem habitum persone hominis ut
non sit inhonestus ab his quibus vivendum
est. Ista ergo cum habentur ut teneantur et
cum non habentur ut habeantur orandum est.
Aug. ad probam. Divites distant
non in facultatibus sed cupiditatibus habere sed in
hiis qui uti nesciunt. Ita divitie
impedimenta sunt improbis ita bonis sunt
adiumenta. Ambrosius li. viii super
Luc. Ceterum ita iam turbavit mores
hominum in admiratione divitiarum ut
nemo nisi dives putetur honore
dignus. Ambrosius li. de offi. Non
divitiarum finis est divitias custodire
ut sumus. Qui autem sunt [illegible] essent ab
mitu (?) distribuunt eas ut deus iubet
li. i super id. Nemo potest deo servire
et mammone. Unde quodcumque non honum
[illegible] pondere meditandum est ut divitie
obsint opes si bene utatur ut pauperum
egestas commendabiliorem faciat si nec
sordes et in opera peccata non timeat
Ier. in epistola ad Salvinam. Vere divitie
vere sunt que nos virtutibus divites
efficiunt. Si ergo fratres divites esse cupitis

veras divitias amate. Si culmen veri
honoris queritis ad celeste regnum tendite.
Si gloriam dignitatum diligitis in illa super
na angelorum curia ascribi festinate.
Greg. in omel. [illegible] super id quod est qui seminat
parum parce. Impossibile est hominem tunc di
vitias despicere cum habet difficile non est
cum habet viles estimare. Greg. li. xx mor.
Terrena substantia cui felicitati comparata po
nitur est non subsidium temporalis vita cui
vite comparata est. Mors est potius dicen
da quod vita. Greg. in omel. Hoc
suas cum moritur dives secum tollet
si ad petentes vocem cum viveret sibi
tulisset (?). Terrena omnia que servando
amittimus largiendo servamus. Greg.
in omel. Forsitan [illegible]
habuisset si ad portam eius non ia
cuisset si remotus fuisset et ulcera eius
non [illegible] conspexisset. Greg. ibidem
Aurum et argentum et huiusmodi in quantum
ad animam bonum spectant nec bona
sunt nec mala. Usus tamen horum pessimorum
nesciis (?) [illegible] Bern. de consideratione.
Filii Adam genus avarum quid vobis
cum terrenis divitiis que nec vere vestre
sunt. Aurum et argentum vere sunt terra
est rubea et alba quam solus hominum
error facit aut magis reputat
pretiosa. Denique si vestra sunt tollite
ea vobiscum. Bern. sermone in [illegible] Nec ergo
divitie non opes sunt sed virtutes
quas secum conscientia portat ut in perpe
tuum dives fiat. Bern. ibidem. Came
lus unum sarcinam (?) ponderis habet dives duas
unum terrenarum possessionum aliud pecca
torum in morte deponit. Alterum velis
retinetur nisi ante mortem deponatur.
Bern. in sermone. Ditat pauperem fors
in opere sed nichil amplius dives nitit
in sua cogitatione laborat. Aperit
iste os suum de possessione. aperit ille
in vociferatione (?) et uterque tamen in
spiritu quod iste in ecclesia clamat. Bern.
in sermone. Divitiarum sequela
est luxuria ira in temporibus furor

iniustus arrogancia superbia cum hijs
irreuocabilis motus Crisost(omus) li. q(uo)d nemo
ac ledit(ur) nisi a se ipso De possessore esset
in diuitijs vindicta prodest videns quod eis
replent tantas inimicos sicut in omnibus mal
suis sunt mala diuites sunt quod in malis
peccantes ab hostibus creuit Crisost(omus) super
af Epistolam ad Hebr(eos) sermo. Vanitas va
nitatum et omnia vanitas est sunt obstinati
si sapient, qui in opere ponitur in [illegible]
diuitijs vsaunt in preciosis omnibus et
diuitijs in vestibus suis scribent in foro insidiis
in ianuis in ingressibus et ante omnia
in speculo suis et super eum si eum detestaretur
timeret et corde sentiret Crisost(omus) super
ag Matheum omelia 4. Omnia bona super
misit tollit aut corpus vel consumit aut
heredes eorum suorum consumunt aut
ab emulis dolo vel violencia vel
calumpnia diripiuntur Crisost(omus) super Matheum
ah In ubi erugo et tinea. Aput antiquos
aut per eis qua sicut cognitum est
vnum. etc. quippe quod fundebat terram
terre etiam bella gerebant cum [illegible]
pro magis eos aurum et argentum pro
nobilitate reuerebantur sunt insanire
eos aurum summo cessit honori si
voluerit etas commutat tempora verum
et quod fuit in precio sit diuitiis honore
ai vilis li. [illegible] Crisost(omus). Omne terrenum
vel erugine consumitur vel aurum vel
argentum vel putredine et vermibus
vt vestis et quod ab hijs immune est a
furibus tollitur vt lapides preciosi et hijs
[illegible]. Omne genus auaricie reprehenditur
Rabanus super Matheum in vbi erugo et
ak tinea etc. Auaricie digni sunt
apud seculum sunt maiores nulli apud deum
quia non erit diuiciis diuitiarum omnis
re sunt in possessione non diuitiis
excludunt. A dispensatore fal
uatorum ipse omni erit diues et dispen
sator quia non pecunie amator sed
diuinus distributor Rabanus super Matheum
Ecclesiasticus Cui deo diuis auaricia
al tibia. Non reprehenditur diues qui tenet

tabulet vel fructus in horrea que ganni
sunt quod fiduciam habet in illis ponunt
vel pauperibus arrogant vt ab eis
recipiantur in eternis tabernaculis Beda
libro super lucam pro Cuius diuitias
diuites tamen suum est humanum
tur opibus ac libertate dissolui diuites
non ac pauperi ad semetipsum reuolui
Beda super Esdram li. primo Insidie
am sunt sicut in diuiciarum amplitudine
insidie in paupertatis augustiis ille
eleuat superbiorum hec irritat ad
iram temptat sanitas temptat
infirmitas et anima est necligens
et haec est tamquam praue loquens
est et in sermone laqueus in timore
vel virtutes vtrum animus qui frena
affectu grandis accipitur aut turpis fru
patur morbus sit vel sub bona dilecta
languet vel sub ampla sollicitudine
ao laborare Leo papa in sermone. Auri cu
stodiator argenti seruitute non sit ne
sit amicorum et tamen deest seruitus
quis sit pena diues est ille non
tamen Peraluiis ay quodam sermo.
ap Auri auaricie bonum est deponi
malum contemptus valdum fugere
seruitutem sicut vincere virtutis est ita
felicitas euasisse Petrus Rauennas ibid.
aq Obdurate auribus nisi esse vos omnis
clamantes non dus aperiendo cor cum
toto corpus cuius vlceribus coopertum
tot essent ora clamancia que vlcera
ar Petrus Rauennas in sermone de diuite
opulone. Nil ubi [illegible] sunt diuitie
si diuiciarum [illegible] non itaque in
hijs meditatus est quam astabat secreto
pecuniam possidere valeus Ecclesiasticus in sermone
as Nichil clausum astat quod auro diligenti
quod non pateat. vt. oculum quod non
pecunia indagante sit congruendo
at Leo papa ibid. Diues in superbia
resolutur et iactancia effrenatur fru
ad libitum et currunt ad illicitum et
sunt instrumenta peccati arcus que fractum

oblectamenta vilharum | labor in acquirendo
timor in possidendo | dolor in amittendo
multorum curis se fatigat sollicitat et
affligit. Ubi est thezaurus tuus ibi et
cor tuum. Ammonicio de vilitate conditionis
v humane. Dives dicitur a divo quasi
deus nichil credens indigere. Hugo. Divitiae
p implebantur quantum sunt malis plenissime
monstrabo. quid cum pecunias nec congre-
gare conaberis sed cupies habere dign-
itatibus se[ ] fulgere velis danti
supplicabis et quam plures tecum cupis po-
stendi humilitate [ ] vilestis pona
desideria subiectorum insidiis abnoxius
periculis subiacebis ... petas sed propria
quoque distractus scietis esse despis volun-
tatem vitam negabis sed quibus non privat atque
abiciat vilissime sordidissimeque via-
torum suum esse. Boecius de consolatione
y Congregatur ut te habeam ut te locupletes
possideant ultra privatum modum pecunie
fortuna te complebat aurum tegat purpura
vestiat et ad hoc modus deliciarum et
opum te perducat ut terram marmoribus
abscondas non tamen tibi id habere liceat
sed talia divitias attendat statue et
picture et quidquid artibus ulla luxurie
ellaboraverunt maiora turpe ab hiis
h discess. Seneca xvi epistola. Quid refert
quantum illi in archa quantum in horreis
iactat si in alienum inhiet si non que-
sita sed querenda computat non enim
pauper est qui minus habet sed qui plus
cupit. Non qui plus habet sed qui minus cupit
a dives est. Seneca ibidem. Sed tamen sua
non videntur amplissima licet totius
mundi dominus sit miser est qui aut
sibi satis est cum divitiis natus est. Seneca
t in epistola. Nemo amplius est deo
dignus quam qui opes contempsit quarum
non possessionem tibi [ ] interdico sed
efficere volo ut intrepide
possideas. Seneca xviii epistola. Brevissima

ad divicias per contemptum divitiarum
via est quisquis contempnit propter
propter omnia habere potest vel gra-
tis propter conscientie quoniam nemo habere
propter id aut propter nolle quod non est
bc Seneca plurimum epistola. Quemadmodum
non refert utrum egrum in ligneo
lecto aut in aureo colloces quocumque
tuleris morbum suum transferet sic
nil non refert utrum egritum animus in
divitiis aut paupertate ponatur malum
suum illum sequitur. Seneca plurimum
bf epistola. Nemo nascitur dives quisquis
exit in lucem iussus lacte et panno
esse contentus ab hiis initiis nobis re-
gna non sufficiunt. Seneca xx epistola
bg Quanta dementia est cum heredes sunt res
perdere et sibi omnia negare. Magis
enim hereditas eius animo minuitur
fuit plus enim gaudebat sua mor-
bh te quod plus accepit. Ibidem. Magnus
est qui fictilibus quemadmodum ar-
gento utitur. Nec minor est qui sic
argento utitur quemadmodum fictilibus
infirmi animi pati non posse divi-
bi tias. Seneca epistola v. Sed ad naturam
dives nunquam eris [ ] pauper si ad
opiniones numquam eris dives. Exiguum
natura desiderat opinio immensum
bk Seneca xvi epistola. Iste quem divitem
existimas pecunie loculus est. Multum
habet ignoras utrum avarus an pro-
digus sit. Si prodigus non habebit si
avarus non habet. Iste quem tu feli-
cem admirantibus credis sepe dolet
sepe suspirat multi illum comitantur
sicut muscae sequuntur cadavera lupi
frumenta formice predam sequuntur
ista turba non honorem. Seneca de re-
bl mediis fortuitorum. Divites inquit
ystoria divitie faciunt non pecunie ad-
quirendum sed cupiditati detrahendum est
bo Seneca ibidem. Ille maxime divitiis fruitur
qui minime divitiis indiget. Nemo
aut solacio bono fruitur qui adver-

aliquid intendit, et dum mouet aliquid
cogitat oblitus est vires. Seneca xvii
bn epistola. Divitem illum putas quia aurea
supplex supellex in via sequitur, quia
in omnibus provinciis arat, quia multum
suburbani agri possidet; tamen omnia
dupliciter pauper est, quare quamvis dictum est quantum
in quibus omnia in se forte indicas vere
aliquibus ab homine aut a fortuna mutuum
sumpserit. Seneca xvii epistola. Divitie
bo inflaunt animos, superbiam pariunt,
invidiam parant et eo usque mentem
alienant ut fama pecunie
nos etiam nocitura delectat. Seneca ibidem
bp Ingentis animi est qui divitias sibi
circumfusas diu multumque miratus quod ad
se venit videt suas audit magnas
esse, quia sentiat magnum est non corrumpi
divitiarum contubernio. Magnus ille est qui
in divitiis pauper est. Seneca v epistola.
bq Propter hoc insatiabiles sunt dum ista que
venit que venerant optantibus conferunt.
br Seneca xxii epistola. Ista que sic peti-
mus tamquam datura letitiam aut voluptatem
causa dolorum sunt. Seneca xl epistola.
bs Omnia ista nos attendat non teneat
ut si discesserint sine ulla vex-
latione discedant. Utamur illis
non gloriemur et utamur parce tamquam
depositis apud nos. Seneca xxxiii epistola.
bt Cum divitias habemus quas dicimus esse
febrem tum nos habeat; ergo dicere
solemus febris illum tenet, eodem modo dicendum
est divitie illum tenent. Ergo nihil
mmisse te malim quam quod nemo
moritur pauper, ut omnia naturalibus desideriis
mentiantur quibus autem gratis satisfactis
aut parvo tum ministere vitia desid-
erus non. Seneca in epistola quadam.
Ubi abstinentia contra ambitio ad am
tria r c una ab avaricia ab
ab am ap an b v b q latitudo
k q homo c contemptus c k n p
cupiditas gloria l ai an ao at
gloria vana ar ab homo in honor

v laus k paupertas predicatio au prosperitas
relinquere in salute c sapientia y sanitas
n superbia z k vitas ar utrumque ag ai

Doctrina sive doctor

a Est divinarum scripturarum et doctor fidei ac
debellator errorum et bona docere et mala
dedocere; et hoc opere et sermone conciliare
adversarios remissos erigere nescientibus
quod agitur et spectare quid debeant in timore.
b Augustinus de doctrina christiana. Doctor et dictor
id agere debet ut non solum intelligatur
verum etiam libenter et obedienter audiatur.
c Augustinus ibidem. Omnibus rebus que dando non
deficiunt dum habentur et non dantur nondum habentur
quomodo habenda est. ibidem. Sicut gratus est
d qui cognoscenda enubilat sic honerosus
qui cognita inculcat non delectandi gratia
etiam nota dicuntur ubi non ipsa est modo
quo dicuntur attenditur. Augustinus ibidem libro iiii.
e Doctrina inter malos velut palmes in sepe
botrus inter spinas caute lege ne dum
queris fructum laceres manum et cum audis
bona dicentem ne imiteris mala faci-
entem. Augustinus super Johannem. Ut nec po-
f ssibus docere quod nescio non solum de libris sed
et pugnis recedentem debemus patienter
sustinere. ibidem. Da et accipe et
g iustifica animam tuam. Ecclesiastici xiiii glossa
Augustini. Vir doctrine proximus impedire
et bonorum operum exempla relinquere ut
recipias premium vite eterne. Augustinus
h Tybie et psalterium suavem faciunt melo-
diam et super utraque lingua suavis.
Ecclesiastici xl glossa Augustini. Qui nascitur [?] intrare
et exemplarat cum sed lingua suavis
i doctus plus confortat intellectum. Ante
vita quam doctrina querenda est vita bona
non sine doctrina gratiam habet. Doctrina sine
vita arrogantem non habet. Ambrosius super
vel ubi in marca [?]. Perfecto disci-
k pulorum gaudium et corona est magistrorum
fructus cum magistri obedientia est discipuli
et omnibus bona gustato coronam dat
magistro. glossa Ambrosii super ad Phil. ad
Thessalonicenses. Que mea spes aut gaudium
l Cum grata disciplina vincere argumentis
et erudiunt sic et probabilem doctorem

ingressu omnium ondit ut etas nunc iunc
nilis in doctore despicienda quem virtutes
discretio commendant Glo super illud Eccli 32 Ju
venis desc moribus quippe indicant adole
n scentibus et etas cruditis moribus talibus
ipsi vero clamant cum loqui nesciant tace
re non possunt docent enim scripturas quas non
intelligunt et tam aliis persuaserunt audi
torum sibi assumunt superbiam pro ut inperito
rum qua doctorum discipuli Prius ad meritorum
n Supine Cantica quis audit numquam doctis
quo non parentis neque prius derelinquit bona
docendi impendere si vivendo nesciat
adversa examinant tollerare ipsum enim
doctoris est et aliorum in pravitate patienter
sufferre ut si me vomit ab iniquis pa
tienter obfirmans neque ipsa mundicia sine
tollerancia sufficit neque tollerancia sine
mundicia videlicet Greg super illud pulchri 19 doctrina
vim prandium nostrum. Si subditi aliquid
preciant primo ad doctores a quiete sur
gere cogantur non tamen pena illius pote
merunt quia primit prius in quietud
inem doctorum qua qui doctores celestibus
intentos inquietare presumunt
eas virtutes quas terre se credebant
perdunt glo Greg super illud Cant neque suscit
ad etis apostolus Jeronimus donatum credo quod lectorem
meum me melius cognoscas sentire
omnes cum qui plenam fidem de deo aliquid
sonare intimi organa vitatis sunt Greg
in mor Doctrina enim omnem impio despicitur
quod quod agitur quia dicitur una doctrine
subtrahit fiducia et qui contra ponendi
linguam Greg ibidem Quatamque doctrina
ac meus polleat tamen eius imperitia est
ville doctrine melioris Greg li vi mor
Triplici modo in ecclesia docentium periculum
pendet ex vite vel ex verbo vel ex auditu ut per
saluare eveniat in uno saltem aliquo
si non in omnibus labi aut eminimus
illuminatis est si aut ad explanandum
definitionem sermo per sufficientis aut bene
placita minoris non recipit auditus et ex
uno quoque uno horum casu sit in omnibus

periculum vitatis Greg li xxiiii mor
t Exemplo credo aliquid amplius inbuuntur
i ... illud quia in Magistris ligna
et lapides docebunt te quod a
magistris audire non possis Bern in
v quadam epistola Doctrina spiritus non curio
sitatem acuit sed caritatem accendit
p Bern super Cant Non magis proprium est
doctoris aut sapientia sed tam quia potes
tatem corpore Bern ibidem Intelligenda
y doctorum excauss est assumenda discendi
quia non sermone sed ira est sermo
sinceris Sylang lib iiii de trinitate
ab Doctor et non facere non solum lucrum nichil
sed et dampnum confert plurimum
grandis enim condempnatio est ponenti
quidem sermone sine viciorum non sua
atque operum negligentia Criso li de
ac conpunctione cordis Si arcium omnium
quod dissidentes utilior est usus quam ars
qua instituendo est sine usu ars
quae sine usu non habet ars instituenda
est sine usu et usus temerarius est
sine arte Criso in pollicitacion lib
ad iiii Cum male sedent in imis
per kathedre facit in medio sedens
si bene vivis et bene docuerit chri
stianos erit si male vivis et bene
docuit tunc solum illam bene docendo
populum instruit quod populus dat vive
sed male vivendo docet deum quo te
dat condempnare Criso super illud ecclesia
xxiii Super kathedram moysi sede
ae runt scribe Si bene vivunt ars
est luceo si bene docent verum accipite
si quod verum est nolite dispute quod
alienum est sumpsit enim de malo
Homo bona doctrina prodit pond
sicut vilis aurum preciosum producit humo
spernit vilem terram preciosum aurum capit
ut igitur aurum elige et terram
relinquere et bonam doctrinam acci
pite et mores relinquite Criso ibidem
super illud Quecumque vobis dixerit facite sed

Crisostomus super illud omnia | ... | Operata est omnibus doctor
... qui ... ...
... ...
... ...

af Epla c. Doctrinam accipiamus non
more apibus que non sunt necessaria sed flores &c et vos flores
doctrine colligite et gustatores relinquite.
ag Aug. ibid. Qui fidem predicant et in
fidelite agunt pate aliis qui dant
et sibi non habent veritatem laudant
et mediatiam diligunt Aug. ibid.
ah Dicunt enim non faciunt Docilitas
c prudentia erudiendi imperitos
ai Isidorus in synonimis Descripto est
que diversorum assequuntur continet prospicimus
... diluciditati conpitiam ... ut compositionem
ak ibid. In lectione non verba sed veritas
est amanda sepe autem reperitur simplicitas
veritas verba et falsitas composita
que homines suis erroribus allicit et
per lingue ornamenta laqueos
dulces aspergit ... cum aliquid agit
amor mundane scientie nisi
extollere hominem in laudibus. Nam
quanto maiora sunt studia tanto
animus arrogantie fastu inflatus
maiori intumescit iactantia.
al Isidorus li. iii. de summo bono Lectione
instructione solet collocutio ita destituit
contentio Accidit enim relicto sensu
veritatis lites generat et purganda ...
ctia ... per blasphemiam facit inde
heresis et scisma a quibus fides vitiatur
veritas corrumpitur caritas scinditur. Contra
demonum studium non pro veritate sed pro appe
titu cordis certantes c in his
perversitas ut veritati credere nesciant
propterea verarum doctrinam enarrare
contendunt in disputatione sedulo
tandem fit proinde artificiosa subtili
tas que callidis obiectionibus veritatem
tendit ita cum usus assertionibus
priorum disputatio innodatur ut vera
esse simulent que prava persuadent
am Isidorus ibid. In physica tantum querendi in
ethica ordo vivendi in logica ratio
intelligendi versatur. Isidorus li. iii. Ethymologiarum.
an Claustrum habeat ... Petrus quia qui
scripturis non docet aliud docere non potest

ao Origenes omelia xxxviii super leviticum
Frustra sibi officium doctoris usurpat
qui descriptionem ... ignorat nequaquam
sanctuarium domino sed ruinam sibi edifi
cant qui docere ... quod ipse
non dicit conatur. Beda de templo salomonis
ap Sunt enim quedam que nulli alteri quam sunt
est ... volunt sed in singulis legunt
omnibus in ... de silogismorum ... disp
utat in dya... inflexiones casuales
inquirunt et quod magis versione dignum
est in titulo ponere totum pene legit
librum et in tota lectione vix quid perdunt
/ non omnia dicenda sunt que dicere possi
mus ne minus utiliter dicantur ea que
dicenda sunt. Augustinus in dia. de doctrina
aq christiana li. o iiii. In omni doctrina breve
... et ... colligit quod in articulamentis
ne retondatur. ... quasi modum ... res
exigent ... quia ... Hoc enim
sepe replicare et de veritate ... medire
ad pallatum ... est ne lon
ga ... abolat Augustinus
ar ibid. Lectio duobus modis ... fastidium
ingerit ... et affligit spiritum et qua
litate ... obscurior ... et qu...
... efficit in quo utraque ma
... moderamine opportet ne
... ad refectionem quesitum est fiat
... ad suffocationem Augustinus ibid. li. v.
as Prudens dicitur novus eruditus quasi
a rude sublatus ab ignorantia ...
et in doctrine finibus collocatus Cassiodorus
super psalmum ... Narratio est ad
at ... probabilem faciendam ...
gestarum clara et diligens expositio
au Cassiodorus Miser est qui ante compulsus
e ... qua discere et ... presu
mens bonum predicare quia facit tam
quam sterilis arbor tantum non generat opera
sed pomus ... per folia et tam
non ... medulla sensu
... spumma ... sydonius
li. v. c. 4 epistola

Anima fragilis est incona et corpus triste
an non sufficit. Ideo egregie doctor formam
videtur qui dicit / quidquid precipies esto brevis
ut cito dicta percipiat animus dociles teneat
que fideles / omne supervacuum de pectore
an manat. Petrus blesensis. Nunquam superius
fratrum quorum de qua scribitur summa tamen
non edificet ad salutem sua ut de quibus
queritur qua tra ut tunc oculam induceret
tulta [illegible] adoleverunt dum non vim habeant
tractatum vera de fabulas gentilium moraliter
quasi forma eruditionis elicitur que plures
est ab hoste doceri. Petrus blesensis in quadam
epistola. Pecuniarum gratiosa possessio in pluribus
3 dispersa non perditur et distributa preter per plures
moratoribus defuncta non sentit sed eo
quo dominus perpetrata senescit quo prius
laeta fecundius se diffundit. Ibidem. In omni
a genere causarum cause necesse est benivolum
attentum docilem efficere auditorem au
ditorum animum benivolum captabimus si
res ab eis geste fortiter sapienter man
suete magnifice predicantur. Attentos
aut faciemus si demonstrabimus ea
que dicturi sumus magna nova et
incredibilia esse aut ad eos qui au
diunt aut ad homines illustres aut
ad deos immortales aut ad summam
reipublice pertinere. Dociles auditores
faciemus si aperte et breviter summam cause
4 exponemus. Tullius secundo rethoricorum. Epistolas
mittatis breviores scriptum ut tu scis
breves putat esse longissimum sunt
tu das operam ut res multas breviter
b dicant. Tullius ibidem. Sepe res non
est intellecta longitudine magis quam ob
4 scuritate narrationis. Tullius ibidem. Ratio
docendi in tribus consistit. natura doctrina
usu. natura ingenio. doctrina sciencia. usu
assiduitate. Sunt enim sunt que non solum
sed oratoris sed in brevi quasi homine
artificio comparantur ut aliquid sentiat
b Tullius primo rethoricorum. In exordio non
causam suadendum est ut longius sit sermo
ustrata voris consuetudo ut non apta oratio

ratio vitiosum exordium est quod minus
apte componitur est. aut nimium est
longum longum et quod non ex ipsa causa
natum videtur ut proprie cohereat
cum narratione et quod neque benivolum
neque docilem neque attentum
bg facit auditorem. Tullius ibidem. Pro
aliud est summa equalis tu compone de
fidem attribuit opus omnis aspectum
accommodat in corruptum vitalis mite
bh gratias acquiescit. Ibidem. Nunquam minus
dicitur quam nunquam satis dicitur. Tunc tamen
remedia monstranda sunt quibus
dam inculcanda sunt. Seneca
bi prima epistola. Eligamus non eos
qui verba magna celeritate pre
cipitant et quos loquax volunt
et in privato circulant circulant sed et
eos qui vitam docent qui dixerunt
quod faciendum est probat faciendo quod
faciendum sit ut nunquam in eo quod
dixerunt fugiendum deprehendimur.
bk Ibidem. Nam brevi est minima prod
ulla divisio sit confusio est quidquid
bl in pulverem sectum est. Seneca 1 E
Quod faciendum sit a faciente
discendum est. Seneca epistola 20
bm prime partis. Quae nostri sunt acro
gancia postulavit inopia imperans
que nostris in occultatione ingrate
et postulatio impetus. Seneca de
bn moribus virtutibus. Eum elige
doctorem quem magis admireris cum
videris quam cum audieris. Seneca
bo 4 epistola. Omnia sua dictaque
intra intuitu congruant ac videantur
ita non est hic animus in vero animus
dicta et facta discordant. Seneca
bp 3 epistola. Quod sentimus loquamur
quod loquimur sentiamus. concordet
sermo cum vita ille promissum suum im
plicat qui cum videas illum et cum
audias idem est. Seneca 4 epistola
bq Cupio anima que sic malum tuffunde

Vers. li. xa ii c 18 - humanus refugit affectus
qui dolorem non sentit alienum

et in hoc quasi gaudeo dixit ut doceam
nec me ulla res delectabit licet sit
eximia et salutaris salutaris quam ...
unum scientiam sum sine hac exceptione
detur sapientia ut inclusam teneam
nec enunciem recta nullius boni sine
socio iocunda est possessio Seneca
epistola c liber tum una forma
b r rerum afficit et ex parte bona videt ...
aut plures formas afficit et ex partibus
diversis videt ideo plus prodest docentes
audire quam in libris studere quia ...
sit impressio a mentibus audientium ex
ipsa doctoris et auditu quam ex studio
b s et libro valens li. viii° Doctrine et
eloquentie ornamenta in pronunciatione
apta et congruenti corporis gestu consistit
quibus qui se instruxerint tribus modis
homines aggredi animos penetrant
de oculos demulcendo et aures aures
inbadendo ibidem Ubi adiutorium est
ex auditor consilium a c correcto
b c curiositas a debitu b discere elo
quentia d m n o r s x fama b c
gloria li. honor u laus m magis d
modestia q patria g predicatio patet
dos am studium in sequitur

d Dolor

a Cum peregrinationes suas diligit dolorem
tenam ut doloribus pauisset ... aut
verba dolore sunt plena quia quoscumque
penitus tollat ad id loquendo suppuat
b Augustinus li. in morte contingat unum dolorem
consolatio caritas fecit Augustinus ibidem
c tanto quisque perfectius est quanto perfectius
d sentit dolores alienos ibidem magnos
cruciatus hic morbus sed hos tollerabiles
faciunt intervalla summi doloris intermisso
cito inveniunt finem nemo potest valde
dolere et diu ... dicit nos amantissima
mater natura disposuit ut tolleram aut
tollerabilem aut breve faciat hoc itaque
solatium vasti doloris est Seneca. lxxxviii
c epistola Nobis aut ignosci potest et lapsis
ad lacrimas si non nimie decurrunt
si illas ipsi repressimus ut sicce sint
oculi amico amisso ut fluat lacrimandum
non plorandum per lacrimas argumentum desiderii
querimus et dolorem nobis non sequimur Sufficit
f ridiculum diu licet hominem sinere dolendi quin consilio
non fecerit ipse inveniunt Seneca ibidem
g Cum ipsis ... in homine prudenti remedium
merores lassitudo inventi malorum relinquat
quas dolorem quam ab ipso relinquaris
aut feminis constitute maiores ad lugendum
non ut tamdiu lugerent nec diutius viros
nullum legittimum tempus est quia nullum honeste
fuit quia ex illis inventur dabitur ...
retractus annuo ... a tadanie remissis
tum ... lacrime in totum ... durauit
nulla res citius in odium venit quam do-
lor qui recens consolatorem invenit et ali-
quos ad se adducit inveteratus vero deride-
tur nec immerito aut enim simulatus aut stultus
h Seneca libro epistola Preterea a dolore si
resisterimus si te contra dolorem
i intenderis Seneca lxxxxvi epistola Dura
res est dolor in motu multos paucis
dolorem ferre potuit simus ex paucis
in bello nata simus namque in famam
nobis una nos fortes genuit ac misso
testantes recipit Seneca de remediis
k fortuitorum Dolores vero ab inimicis ex ...
qui patiendo dolorem non cedit Se-
l neca in proverbiis Gravius irascitur
qui quo dolet deo committat ibidem
m Nimis dolenti me ... ostendere ex
inmoritatis cogit metus dolor ...
vestit sine dolore fortuna inveniunt
Remedio doloris est nimia remedium dolo-
ris dedit ubi quo tristitie tristat non est
Seneca in proverbiis Ubi compassio i n
expressio o contricio q tio y consolatio b d
f g l o p fortitudo b gaudium c lac-
matio r loquacitas m musica p mo-
ra r l

c Ebrietas

a Ebrietas est fomes libidinis quia per
tamen vaporant interna viscera et
animus ignoscit ... Augustinus in
b epistola ad quendam ... Ebrietas
est flagitiorum flagitiorum ... nutrix

quod materiarum radix cunctorum origo vitiorum
turbato capite subverso sensu tempestas
lingue procella corporis naufragium castitatis
amentia temporis infamia voluntaria
ignominiosus languor turpitudo morum
dedecus vite honestatis infamia anime
a corruptio. Aug. ad sacras virgines. Ebrie
tas in utroque sexu cuncta mala que appetit
et nephanda committit et ut ait apostolus
regna celestia appetentibus denegat
b ibidem. Cuius sensus immoderatis conviviis et me
ribus amissus modestie sensus infamia
sunt ebrietatis. prostratus autem respicit stantes
quos integros esse videt, incipit aut
sermone longo superflua verba emittit et
vana dicta componit male clamans
et bene sibi sperans. Aug. ibidem. Ebrius
c vultu de recto supinus accumbit et sui
omnino nescius specialis sed communis [illegible]
et dum [illegible] consequitur statim nullo alio
cogente post binum cordis sui archana pa
tefacit et amicorum sibi commissa secreta
d in medium prodit. Aug. ibidem. Assunt
inter pocula inhonesta flamma et nullis
[illegible] causis [illegible] excitat [illegible]
[illegible] vana aliorum sana dicta non
patitur audire. sed in contumelia erigitur
[illegible] et priorum [illegible] vinum immo
[illegible] potatum est medicamentum plus
[illegible] serpentis venenum esse cognoscitur
comeditur non ebrietati creata [illegible] vini
e iniuria. Aug. ibidem. Per violentia plurimi
plurimeque a suo priori proposito exciderunt
et sui obliti legibus amissis ac honori
bus primis perfugi vitam non bene finierunt
f Aug. ibidem. In [illegible] inquit duarum
diu recusantes violentia in alienum
arbitrium redegit Alexander orbis victor
vino victus est. [illegible] vino [illegible]
[illegible] inhonesta [illegible] homicidia
[illegible] commiserunt quia plurime urbes diu
obsesse ut capte custodibus [illegible] vino
sepultis ab hostibus patefacte sunt et in
cendiis cremate. Aug. ibidem ad sacras
virgines. In ebrietate non erit ratio ulla
non ulla [illegible] non consilium non gestorum
aut lectionis memoria nec ulla [illegible]

aut industrie prudencia est. Aug.
k ibidem. Ebrietas in feminis ad virum
deponit aspectum ebrietas aut animam
ipso pudore [illegible] [illegible]
l ibidem. Ebrietas in summa trepida
tione et silentio irreprehensibile
emittit verbum. ebrietas non impu
dicum facit femine et sermonem et vultum
m Aug. ibidem. Valde turpe est ut
quem non vincit homo vincat libido
et obruatur vino qui non vincitur ferro
n Aug. in epistola [illegible] Ebrietas est
blandus demon dulce venenum sua
ve peccatum quia qui eam habet se ipsum non
habet quia que facit ut peccatum non facit
sed ipsa tota est peccatum. Aug. [illegible] Quomodo
o Christiani ad bibendum primi sunt ut
in convivio suo alios admoneant per
[illegible] in die iudicii reus
erit. Aug. ibidem. Ebriosus tamen
p absorbet absorbetur vinum absorbetur
a vino abhominatur a deo despicitur
ab angelis deridetur ab hominibus de
struitur a virtutibus confunditur a demo
nibus conculcatur ab omnibus. Ambrosius in
q libro de penitentia. Ebriosus confundit
naturam amittit gratiam perdit gloriam
incurrit dampnationem eternam. Ambrosius
r ibidem. Noe ad unius hore ebrietatem nudavit
femora sua que per sexcenta annos
contexerat. Ieronimus in epistola ad Oceanum
s In vino luxuria et [illegible] [illegible]
et ebrietas ubi libido dominatur
Ieronimus super epistolam ad Titum
t Ebrietas est per quam mentis quedam
sui oblivio generatur et superfluorum
potuum [illegible] indulgentia [illegible]
v [illegible] [illegible] demoni
acum facit ebrietas que est lascivia
et [illegible] vitiorum [illegible]
[illegible] que [illegible] peccatorum et
radix ac [illegible] super Math
x Ebrietas inducit [illegible] [illegible]
obfuscat [illegible] et bella [illegible]
robur et [illegible] enervat
infirmitatem generat mortem [illegible]

adducit rebus temporalibus spoliat et quod
sacrilegium est dictum est cum magna
lesionem inducit Hugo de sancto
victore. Ebrietas in alio crimen est
y sed in sacerdote sacrilegium est quia
altaris mensam sanctam vetat. Unus sacerdos
primum statum contingit petrus parisiensis in
quodam sermone. Ebrietas est
z mater litium furoris genitrix pe
tulantie magistra. Hanc qui habet homo
non est. Hanc qui habet non peccatum facit
sed est ipse peccatum. Hec enim est rabies
voluntaria in bibacitas hostis illecebra
honestatis et pudoris iniuria. Petrus
ab parisiensis ibidem. Ubi enim regnat ebrietas
non excubat intellectus obtundit consilia
debriant ingenia subvertunt. Petrus pa
ac risiensis ibidem. Vinum usque alium vomens
sensus ignoti sunt nec scilicet in eo quod
dicitur prolabentur quia primus a libero
patre initium intemperantie gradus ad initia
cessam veneris esse consuevit. quemcumque enim
semina vini usum immoderate appetit
et virtutibus ianua clauditur et delectis
aperit valens maximus libro 11 de incora
ad libus dictis et factis romanorum. Quem
admodum in musto dolea ipsa rumpuntur
et omne quod in imo iacet in summas
partem vis caloris eructat sic vino exestuante
quicquid in imo iacet abditum effertur
et prodit in medium enarrari mero
quemadmodum non continet tibrum vino
redundante ita nec secretum quidem sive
alienum prius effundit Seneca libro
ae in epistula ad lucillum. Audi quemadmodum
zenon vir maximus colligat bonum
virum non futurum ebrium ebrio nemo
secretum committit viro autem bono committit
vir ergo bonus ebrius non erit quemadmodum
opposita interrogatione simili derideatur
attende dormienti nemo secretum
committit viro autem bono committit vir
ergo bonus non dormit Seneca ibidem
af Interim sic hic colligere vis virum bonum
non debere ebrium fieri cur simile agis
dic quam turpe sit plus ergo sibi in
gerere quam capiat et stomachi sui
non esse mensuram quam multa ebrii faciunt
quibus sobrii erubescunt nichil aliud esse ebrietatem
quam voluntariam insaniam extende in plures
dies illum ebrii habitum numquid de furore
dubitabis nunc quoque non est minor sed brevior
Seneca ibidem. Refer alexandri mace
ag donis exemplum qui clitum karissimum sibi
ac fidelissimum inter epulas transfodit et
intellecto facinore mori voluit certe
quas clades edidit publica ebrietas
hec acerrimas gentes bellicosasque
hostibus tradidit hec multorum annorum pertinacia
bello defensa menia patefecit
hec contumacissimos et iugum recusantes in
alienum redegit arbitrium invictos bello
acie mero domuit Seneca ibidem
ah Alexandrum cuiusmodo tot itinera tot
prelia tot hiemes per que victa
temporum locorumque difficultate transierat tot
flumina ex ignoto cadentia tot maria
tutum dimiserunt intemperantia bibendi
et ille herculaneus ac fatalis cyphus
submisit. Dic ergo quare sapiens non debeat
ebrius fieri deformitatem rei et importunitatem
tunc ostende rebus non verbis quod facilius est
Seneca ibidem. Nonulli maiore parte
ai noctis in conviviis extinguunt vino non ma
dentes et usque ad horam sextam
dormiunt hoc est matutina corporis
ak Seneca per epistula. Certe detegit
omne vicium ebrietas et incendit vitia
possedit animum nimia vis vini quicquid
male latebat emergit non facit ebrietas
vitia sed protrahit tunc impudicitia
morbum profitetur ac publicat tunc
petulans non linguam non manum continet
crescit insolenti superbia crudelitas
sevo malignitas livido omne vicium
al laxatur et prodit Seneca ibidem. Adice
illam ignorantiam sui dubia et parum
explanata verba incertos oculos gradum
errantem vertiginem capitis tecta ipsa
mobilia velud aliquo turbine circumagente totam domum stomachi tormina

tu offeruescit morz at in psudo
visa ipse distendit tunc tamen ut
tu to tollea le est dum illi vis sua
est quod tu sompnus bibat. que ebri-
etas fuit crudelitas facta est
Seneca ibidem Nunc gloria est tape-
multum vi enim pocula te copulina
fuit et superstes toti comuniis fuit
tu omnibus viciis virtute magnifica
et nemo unum tam tapeto fuit
uincit adolescens Seneca ibidem Ebri-
etas continue alios in furorem de-
ducit ira cum sepe apud se non sunt
consuetudine insanie durata ebria
vino accepta est sine illo valeat
violencia cum violencia sequitur
ibidem Absentem ledit qui cum ebrio
et litigat Seneca in prouerbiis Quid
turpius ebrioso cui fetor in ore
tremor in corpore qui promit stulta
prodit occulta cui mens alienatur
facies transformatur. nullum enim secretum
ubi regnat ebrietas secundum
tari calites que non fatur destinam
memoriam de vilitate conditionis
humane Ubi de uoto in pbrietas

Ecclesia est quedam forma
iusticie et omne ius omni i
omne orat, omne operatur et omne
temptatur sine ecclesie karitate proprietate
nec baptismus aliquem prodesse potest nec
opera inire nisi forte ut menius tor-
queatur Aug. de fide ad Petrum
Adhuc est ecclesia que coepit donec
impleatur durabitur a mari usque ad
mare Aug. super ca. Hoc ecclesie
proprium est ut tunc vincat cum leditur
tunc intelligat cum arguitur tunc obtine-
at cum deseritur Hylarius de trinitate
li. vij Hoc est proprium ecclesie dum p-
premitur floret dum opprimitur
crescit dum contempnitur proficit
dum leditur vincit dum arguitur
intelligit tunc enim stat cum superari
c videtur Hylarius ibidem Non alia
romane urbis ecclesia alia totius
orbis existimanda est et gallia
et britania et persis et oriens
et india et omnes barbare nacio-
nes unum christum adorant unam
observant regulam veritatis si auctoritas
queritur quare orbis maior est urbe
ubicumque fuerit episcopus sive rome sive
regione eiusdem meriti est eiusdem
sacerdocii potencie diuiciarum et paupertatis
humilitas nec sublimiorem nec in-
feriorem episcopum non facit ceterum omnes
apostolorum successores sunt Ieronimus
f ad euagrium presbiterum Quid inquit
arcturum nomine qui in celi axe
constitutus septem stellarum radiis
fulget nisi ecclesiam universalem exprimitur
Arcturus namque semper versatur et numquam
mergitur Quia ecclesia persecutiones tolerat
sed sine defectu perdurat Greg. li. ix
mor. super c. Job qui facit arcturum
g Et namque in arcturo quo considerantibus
potius intueri in septem quidam
stellis voluitur et nunc quidem tres
ad summa elevat atque ad yma
quatuor inclinat quoniam nimirum
superius erigit et tres inferius
premit Quia et sancta ecclesia tunc nunc
in fidelibus tunc nunc autem in
fidelibus quatuor virtutes que rotam
predicacionis statum suum semper quo-
quodammodo immutat Greg. xxix
mor. super c. Job ad quid archum
h Archa cessante diluuio memo-
rate in monte requieuit
quia vite cuiusque corrupcione cess-
ante cum malis operum fructus
transierunt in ecclesia pura sancta
certa velud in excelso monte

requiescit. Gregorius in epistola ad Her-
i sanum. Secta etiam duas vitas
est: unam qua vites colligit. Alia
in qua iam de receptis muneribus
gaudet atque in utraque vita
offert offert sacrificium compunctionis
aliud sacrificium laudis. Gregorius in quadam
k omelia super Ezechielem. Secta etiam
valentis in caritate refrigescunt
ardentis prosperitate fatigantur. Gregorius
l in moralibus. Secundum etiam pravos virtutes
amittere non debet, ita reparanti fer-
vorem alienas invadere non debet.
m Gregorius in registro. Sanitas sa-
nitatum sed non clamor qua in clamor
surgit etiam in pectoribus et cogit
in parvulis suos lapides aud
inducit et suos filios filios in-
dos deserit de suspitibus egrorum fiunt
oculis dimitti. Bernardus in apologe-
n ticon. Humilitas et sollicitudo
et tabernaculum cedar et sanctuarium
dei et terrenum habitaculum et celeste
palacium et domus lutea et aula
regia et corpus mortis et templum
lucis et despectio demum superbis et
sponsa Christi. Bernardus super Cantica. Ho
perditorem se esse nomine quidem
o est i. e. sed vita quidem in tham
domum conatur inducere et templum
dei speluncam. Ut facerent de monorum
p Bernardus in sermone. Sponsa id est ecclesia
Christi nichil sibi gloriosius putat quam
Christi portare obprobrium. Bernardus super Cantica.
Ecclesia media est inter celum quod
est locus tantum bonorum et infernum qui
est locus tantum malorum. Ipsa vero etiam
media per quam includit bonos et
malos colligit quod signatum est
in archa Noe ubi animalia immunda
simul fuerunt cum mundis animalibus.
Bernardus super id: Christi congrega-
inter bonos et malos. Quod est
r cetera cum omnibus nichil communibus de-
bet habere quia ut aliquid inde eis
qui sibi de suo sufficiunt erogare
qui non ad id est sed communibus dare
dicta Prosper Prosper li. o iii. no de vita

s contemplativa. Dicta est inter synagogam
synagoga congregatio. Ecclesia vocatio. Sy-
ce putant irrationabilia congregari vocari
non vero nequaquam et ideo visum est doc-
toribus nominare. Etiam Rabanus super Matheum
t tria possumus assignare tabernacula
scilicet materiale mysticum et morale. I. ta-
bernaculum Moysi tabernaculum Christi. Taber-
naculum cuiuslibet iusti. Tabernaculum Moysi
fuit quibus ornamentorum
structura. Tabernaculum Christi est ecclesia.
Tabernaculum est quelibet anima fidelis. Un-
fit que linguis innumerabilibus. Aliud
que sunt animabus tunc quam domus et
Moyses sum erexit in heremo per
in mundo iustus in qua omnes tunc in desertis
edificaverunt. Augustinus li. o in o de clausura
ait: Ecclesia est singularis fidelium
v unuscuiusque civitas. Congregatio ...
ibus. Nomine etiam vestras domum tri-
p inmeritare desuper et cladibus generata
persecutionibus sequendo prestit afflictionibus
augere. Sanguinem martirum rigatur
tristia lacrimarum augustia dila-
tatur fletibus passionum ieiuniis refic-
et inde potius crescit ... unde
defecit. Cassiodorus super primo dicit.
y Etiam bona spiritualia provenerunt et
fidem iniusta habita funda tunc spem ...
omnium et sanare vincula cari...
quarum rerum inter tenet ymaginem
et in futura est perhenniter possessiva
devitet. Cassiodorus Etiam cum ma-
z incipit esse vilema cum ad finem sit
et producta fuerunt cum passionibus
electorum cito implebitur. Idem virorum
Cassi super ...
ab stipiti varum quot capiti membra qui
sola vadit quot sanctorum vincula ...
Apostolice sedis amittere devit omnes
cetere quas ubique terrarum religio
Christiana fundavit. ... Ubi autem
o r ... d e f g h ... mundo ...
fuerunt ... superbia a m ...

l. Tertio

Ambrosius ferat si quis dignitatem eli-
gat ad sedem honoris ecclesie conte-
mpto paupere instructiore et sanctiore.
Aug(ustinus) sup(er) illud Jacobi Nolite in personarum
acceptione habere fidem. Ad ecclesiasticam di-
gnitatem eligi non debent qui minora
officia gubernare nesciverunt quia cura
minoris. ille committi non debent qui regimen y
tenere non noverunt. Aug(ustinus) in quodam sermone
Sit et pax domestica cohabitantium
ordinata concordia et clara iusticia
ut sic qui excellunt vere excellant
ornatione. Aug(ustinus) in libro sinodorum et c
in glosa ad colocenses ultimo. Non statim
acquiescamus multitudinis iudicio
scilicet in principatu nomen inclusum
virtutem similiter ...potenti manum
dei qui manus suis superbis resistens
humilibus graciam dat et quia pauces
non sumus et bestiales tum ipsi estimant
et inde sunt ut sunt cibos spirituales
neque ipsi tantum integram servant
alijs et alimentum vestimentum pro
vestimentis permittit et plenum
vilioribus mediocres se esse iactant
Iohannes sup(er) ysa(iam) li(bro) vij^o. Non sum medicus k
et in domo mea non est panis neque
vestimentum nolite me constituere prin-
cipem. Et in ordinationibus maiorum
precipitur est petrorum qui clericos constituunt
sit in ordinatione sacerdotum precipitur coram
multitudine qui clericos eligit. Iohannes sup(er)
ysa(iam) li(bro) vij^o. Moyses amicus dei cui
facie ad faciem deus locutus est.
potuit utique successores principatus
filios suos facere et ipsi posteris re-
linquere dignitatem sed communis
de alia tribu eligitur. Sicut ut sciremus
principatum in populos non sanguinem deffe-
rendum esse sed vite ac eciam nunc
plurimos honorem beneficium facere
ut non querant eos qui possunt ecclesie
plus prodesse in eccla eriguntur columpnas m
sed quos vel ipsi amant vel quorum

sunt obsequijs deliniti vel pro quibus
maiorum quispiam rogaverit et ut
deteriora taceam qui ut clerici fierent
muneribus impetraverunt. Iohannes sup(er)
illud ad titum titum primo et
constituas per civitates et ponitur
vi^a q. i. ca^o Moyses. Amb(rosius)
cum non Iohannes electus sed Petrus
ut esset caput ecclesie. videretur
etati relatum sed quia Petro senior
erat ne adhuc adolescens et
pene puer progresse etatis hominibus
preferretur. Iohannes contra Iovinianum
liber vero pene contrarium est ut
sunt primo aquis sit sed eligatur
cum operatione. Ecce Gregorius dicitur
Iohannes in epistola ad Octaviam. Conque- l
rebatur se scire non posse et immin
lem etate contra graviam sacerdotio tan
sabatur sed quanto plus repugnabat
tanto magis omnium in se studia con
citabat et inde habetur negando quod
esse volebat eo quod dignior erat
qui se clamabat indignum. Iohannes
ad clerodorum. Et in quibuscumque
ecclesie gradibus providentia conti-
nuandum est ut in domo domini
nichil sit inordinatum nichilque
preposterum. Quanto magis elabora-
ndum est ut in electione eius qui
sup(er) omnes gradus constituitur non erre-
tur. Nam totius familie domini status et
ordo nutabit et quod requiritur
in corpore non invenitur in capite
Leo papa in quodam sermone ponitur
hoc d. Quid cum bonum opus sibi
comparat fructum qui rem tenet in
eligendo sacerdote iudicium ita
qui in ...stipem afficit dampna-
tione qui ad sue dignitatis col
legium sublimat indignum. Leo
ibidem valde iniquum est et absurdum
ut imperiti magistris novicii antiquis

iudices preferat[ur] c[on]ci[ona]t[or] [illegible]

n Refert[ur] in ordinando sacerdote et
p[er]acta ipsi ut stant duc[ti] et recti
sunt q[uod] cum q[ui]s [illegible] ipso c. est pre
stantior qui doctior qui in [illegible]
[illegible] eminentior ille eligi[tur]
ad sacerdotium et h[oc] astante populo
ne aliqua posmodum retractatio [illegible]
ne quis scrupulus resideret Orig[enes]
sup[er] leviticu[m] In[de] d[icitu]r ep[isco]p[u]s [illegible]
[illegible] committit duo milia [illegible]
[illegible] non qui [illegible] duo [illegible]

o Distant electores principes successores
sibi non eos qui consanguinitate
[illegible] sunt [illegible] qui carnis
[illegible] p[ro]ximitate p[ro]pinquant[ur] testamento signat
[illegible] hereditarium tradi[illegible] p[ro]
[illegible] sed referre ad iudicium
dei et non eligere illum quem [illegible]
effectus commendat sed totum dei iu
dicio de successoris electione committe
Orig[enes] sup[er] id num[eri] [illegible] in p[ro]videat
dominus [illegible] omnis carnis [illegible]

p Nulli [illegible] populi aclamatio n[on]
p[ro]pinquitatis contemplatio [illegible]
agrorum et predior[um] relinqua[tur] hereditas
gubernatio aut ipsi illi tradat[ur]
[illegible] deus elegit elig[a]t[ur] qui s[ecundu]m
[illegible] in quo claritas
[illegible] et [illegible] ut possint cum filii
[illegible] audire [illegible] [illegible] est pru

q dentissimum eligere qui posset contra
subtilissimos disputatores et sic in
conventu doctorum agere ne suscepta
tam tot erudita possint ingenia
superare magna res [illegible] contra
artifices loqui et apud eos agere
qui se putant omnia premisere Cass[iodorus]

r li. [illegible] e[pisto]lar[um] [illegible] expe
tempus [illegible] personas dignitatibus
aptas eligere ut tam [illegible]
[illegible] malis moribus non c[on]tinet[ur]
aliquando necessitas est ab homine
exigere q[uod] agnoscit non habere et
confiteri [illegible] q[uod] in esse sentit

s Cass[iodorus] li. [illegible] i e[pisto]lar[um] lingua p[ro]lura
non oliva non ficum non vitem s[ed] ra
pnum sibi elegerunt in regem Et ig
[illegible] est ignis de rapno et devorat
cedros libani [illegible] in [illegible]

t Ep[isto]la [illegible] est iusta [illegible]
[illegible] p[ro]p[ter]ea ut meliores semp[er] i[n]
officiis p[re]fectos preferat[ur] [illegible]
[illegible] aut [illegible] ut [illegible] boni [illegible]
[illegible] dignitatis [illegible]
[illegible] de dignitate [illegible] plonis

v [illegible] in regis electione non
nobilitas prevalet s[ed] suffragium
[illegible] om[n]i electi [illegible]
moribus et in vetusta clementia [illegible]
[illegible] s[ed] [illegible] in eo
[illegible] liberi ulli sunt [illegible] qui [illegible]
etiam si vita polleat non admitti[tur]
ad regendum s[ed] si forte dum regat
[illegible] potestate i[n] [illegible] max
custodit[ur] ut fiat hereditarium regnum
deinde et si rex maior p[re]stat
equitate [illegible] et toto [illegible]
[illegible] remotes [illegible]
[illegible] ne in [illegible] capitis [illegible]
[illegible] si displicuit [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] data [illegible]
[illegible] [illegible] tam [illegible]
acquesit[ur] Solin[us] de mirabilibus
[illegible] ista [illegible] vos [illegible]
et dum [illegible] iniquitate [illegible]
et corp[us] et [illegible] offendimus [illegible]

x [illegible] ad [illegible] Aliquis vir bo[nus]
nobis eligendus est et [illegible] ante
oculos habendus ut sit tamquam illo spe
[illegible] [illegible] et omnia tamquam i[lle]
videre [illegible] magna p[ar]s pecto
tollit[ur] [illegible] [illegible] [illegible]
Ubi [illegible] [illegible] doctrina [illegible]
[illegible] qualitas [illegible] [illegible]
[illegible] prelatus q[ui] ad regimen
q[ui] [illegible] [illegible] ad capl[illegible]

c Elemosina

Cum vero ordinate dare elemo
sinam a seipso debet incipere et
eam primo sibi dare. est enim elemosina
operis anime vissimeq3 dare est miserere
anime tue placens deo Aug. in enchi
ridion Valde male dicit is qui bene
audit et male operatur. si potes dare
da. si non potes affabilem te fac/
coronat deus intus bonitatem ubi non
invenit facultatem. nemo dicat non
habeo caritas non de sacculo erogatur
Aug. super ps. Cum multa sint genera
elemosinarum que cum facimus adiuvamur
nos ut dimittantur peccata nostra tamen nichil
est maius quam cum ex corde dimittimus
peccata/ Aug. in enchiridion Quia
habes petendo ad deum tuum qui non
agnoscis patrem tuum ille non portat
in minimo honoratus da illi de eo
quod habes et illum pascas et pauperes
minus Aug. de verbis domini Elemosina m
mundat peccata et ipsa pro nobis interpellat
ad deum. et quicquid pauperibus dedimus
ipsum integre possidemus Aug. in
decimo de civitate/ De iustis labo
laboribus facite elemosinas non enim n
corrupturi estis iudicem christum ut
non vos audiat cum pauperibus quibus
tollitis. nolite velle elemosinas facere
de fenore et usuris fidelibus dico qui
corpus christi erogamus Aug. de verbis domini
Offerendo agri pauperum cito reddit o
donatoribus fructum celi est via pauperum
per quam venitur ad premium incipe ergo
erogare si non vis errare Aug. de
verbis domini sermo xxxv. Dicit tibi p
christus da michi ex eo quod dedi tibi
de meo quere da et reddo. habuisti
me largitorem fac me debitorem.
habeam te feneratorem temporalia michi
des eterna tibi restituam terram tibi q
reddam quando te in redditos Aug.
Aug. ibid. Cave prevideas distri

buendi elemosine ita ut utrisque
dantis et accipientis sit solacium
Aug. in epistola ad quandam comitissam
k comitem vis esse mercator optimus
fenerator egregius da quod potes
retinere et recipies quod non poteris amit
tere da modicum et recipies centu
plum da temporalem possessionem aut
consequaris hereditatem eternam Aug.
l Ex. Utantur divites consuetudine
infirmitatis sue quia doleant aliter
se non posse melius enim facerent
aliter possent si ergo non est tollere
pauperis de medicamentis tuis quare
est tollere de infirmitate utere tibi
electis et preciosis sicut consuevisti
quia aliter non potes quia si consue
tudinem mutas egrotas concedo
tibi utere preciosis tamen da pauperibus
vilia Aug. de verbis domini Magna
est que ardentem dudum globos
turbulentie sine fonte frigerat et
inopum largiter obruit incen
dia delictorum Ambros. in quodam sermone
Beatus plane de cuius domo nunquam
vacuum sinum pauper exivit neque
quisquam magis beatus quam qui
intelligit super pauperis necessitatem
et infirmi et inopis erumpnam
Ambros. in libro de officiis Ille intelligit
super pauperem qui elargitur pauperi
na qui perdidit in istis inopibus [illegible]
alienam largiatur Ambros. super
beati immaculati Hac ergo attende
[illegible] vite sue a subsidia dene
gare. tamen me intra loculos tuos
includas salutem inopum et
tamquam in tumulis sepelias vitam
eorum Ambros. ibid. Nos sub pre
textu aliquo opus pauperum sequimur
et super pretextu elemosine pre
stimus operibus incumbentibus [illegible]

v In quadam epistola. Omnis qui pauperibus ar
pro laude tribuit ut amplius accipiat quam
magis venatio appellanda est quam
elemosina. Melius enim est non dare,
quam tribuas quod imprudenter petere
quod dicit Ieronimus in epistola ad Paulinum
r In est rem pauperum dare, non
pauperibus laudant te esurientium
viscera non ructantium opulenta ad
+ convivia. Ieronimus in epistola. Omnis ille
sacerdos sive togatus sit in assumis
nichil aliud in illo considerabis nisi paupertatem
tatem et sine distinctione omnibus ac
indigentibus simpliciter vel humaniter
non querentes tum sed quantum denique
quisque miser cum quamvis veritate
mortuus fuerit propterea si non fecerit
occidit. Ieronimus ibidem. Gloria episcopi est
v pauperum opibus providere, ignominia omnium af
sacerdotum propriis studere divitiis. Ieronimus
v in epistola. Omnes autem res tuas
pauperibus distribuas, nichil apud ag
te remaneat propositum est quod manibus
tuis ipse consistis. Ieronimus ibidem. Cum
n indigenti elemosinam tribuis vel predicto
spicit inde ne faciat, na cum respi-
ciendum sit non persona. Qui enim dat ag
indigenti petenti quia non petitor
est sed quia Deo non petitori sed miseri
cordie tribuit. Glossa Ieronimus super id Estote
misericordes et cetera. Misericordias
vestra misericordia et ne suscipias
peccatorem apud Deum non quantitas
3 munerum nec persona petentis petentes
sed dilectio et qualitas cordis unde
non debet offerre sacrificium de iniquitate
sed de iusto labore. Glossa super id
Ecclesiastici xxxv Dominum violentia in
spiritu sacerdotum immisericordie (?) dicitur
ab inde. Quod ergo tribus pauperibus sed
sollicite considerato pauperi nec sed
domino sed mutuum quia quod datur
sine dubio multiplicato fructu
recipitur. Gregorius in registro al
Plus enim dicimus compati ex corde
quam dare. Quia quisquis indigenti
perfecte compatitur minus estimat omne
quod dat ex habundantia largiens sua quod
est est semetipsum prebet qui alterius
fletum et compassionem proprio tribuit
et est quod de semetipso. Gregorius in moralibus
Elemosina superbi divitis non recipitur
non valet quia perpetrata sunt rapina
pauperis cum eius dona oblationes offendunt
non promittit. Gregorius xxi libro moralium. Cum
indigenti proximo exteriorem substantiam prebet
prebet si vitam suam a nequitia
non custodit rem suam Deo tribuit et
se peccato eos quod minus est optulit
Auctori et quod maius est servavit
iniquitati. Gregorius xxxii moralium. Nec esse
pauperibus se concetate postulare ita valet
superbi est ex inectas sed pacem aliquid
detrahendo. Gregorius xxx moralium. Commendare
virtus de animus qui elemosinam
prebet quia omne quod datur Deo ex deo
debet mente pensare et ab omni
Deo minus ex manu non accepit quod
cordis obligato in malicia offertur.
Gregorius in libro moralium. Ille perfecte tribuit
qui cum eo quod afflicto porrigit afflicti
quoque animum in se sumit et prius in se
dolentis passionem transferat et tunc
contra dolorem illius per ministerium con-
currat. Gregorius ibidem. Numquam super eum
qui aliquid donavit sancte elationis
se extollit maiorem vel parem parum
superbiendo qua ex tribuerit in vero
largiendo. Gregorius libro xxi moralium.
Tot pene cottidie divites perimunt
quot morientium pauperum apud se suppressa
subsidia abscondit ita cum quod est
indigentibus ministrando sua illis
reddimus non nostra largimur. Gregorius in
pastorali. Elemosina auctoritate Dei

consistit et spei comparatio est exemplum
facie nunc que impetrat venia
peccatorum ipsa dissolvit fugat tenebras
extinguit ignem. hinc est multa
fiducia porte celi aperiuntur et velut
regina intrante nullus ianitorum nec
custodum qui assistunt assistunt dicere
quid tu es et unde sed omnes eam ad
regionem suscipiunt ideo sed Chris alas
aureas accepta per omnia venustatem
sufficienta veste Christi candidum atque
in aspectu penata et levius et super
ante solium regale consistit Crisost sup
Math hanc ergo medicamenti formulam
quod magne opere in prima per ele
mosina et sanctus in preceptis medicine
ac comedis medicamento instabis herbas
accipit. Unam aut quadratissimam
est et in prima ista herba quantior
et potentior est et omnium ipsa efficit
et Crisost ibidem Qui meruit omnibus
dedimus semper miserebimur. si aut
distribue terrenum misericordia unam pre
stabimus hic. Que stultitia est
illic volumus unde egeamus est et
illic non premittere quo itinere est illuc
ergo fratrum suam collocata est per eas hec
Crisost sup Math. Nolite thezau
rizare Cum collocat thezaurum in
terra non habet quod speret in celo. ut
quid respiciat in terram ubi nichil
habet repositum. quod enim per eam tua scit
et tum quod aut relinquis per de
fundi Crisost ibidem Non est ingrata
sed que dicta sunt fuerunt ab hominibus
elemosina. Fiat que ideo sic fiat ut
sit visa Crisost sup Math. Te fare
te elemosinam Tu ergo qui venis
ad ecclesiam ad deum orandum nunc sanctus
in manibus porta quia non et ceteris
et pete ab illo qui habet. ut oro
tua hominibus operibus comede infirma
cum sed oro que eleazar largitate
non est munita Crisost ibidem Michelus

fuit persona que in dextera pauperis
collocata. Haec calumpniator non
extorquet invidus non immutat latro
non auferat fur nocturnus non a
recipiet hominis fugam meditantis
non credis sed semper et tuta. semper inte
gra. semper salva Crisost ibidem
at Quod plus vales tuam quam eleazar
largitor. quam frustra portionem ro
gatum mas ad deum expandit quam
eas ad pauperes non extendit Ba
silius super id Math Extende
av manus tuas qui pateris ea di
uitiis plenissimis sed spiritualia bona
aut nimistis est deo inequalitatis
res non distribuis cur tu habundas
et ille mendicat nisi et tu
hunc compensationis merita consequeris
Ille vero patere bravium donorum
pauperis est femollita quam tu te
neris. nichil tunica quam in ecclam
conservas distabat calceos quam
penes te marcescit in indigentem
argentum quod possides. quo circa tot
iniurias quod subveniret volebas
ax Valerius Basilius comamus paupe
res per gazophilacium deus et quod pa
nis accipit ut accipiat et per gaudio
pauperi trahunt accipias celum
da minimum ut accipias regnum
da micam ut accipias totum. da
pauperi ut det tibi. et quod pa
upere dederis tu habebis et quod paupe
non dederis habebit alius Ro Va in
ay quodam sermone. Vae tibi quam
tibi elemosina collata est non cumulas
non mare debita. Sed clamoris se
ditionis cumula non prece aliqua
mediatio ostentationis non
commune tale Ro Va in sermone
az comamus per quod sapit deo. pauperis
ribus in regno tuo! totam omnibus
aut angelis in eorum resur
gentium per abel passus sit per

mundi sonant voce quam Abraham
fidem accepit quam moyses legem
tulit quam petrus resupinam crucem
ascendit deus tacet et clamat
solum quando mendicat pauper. Vide pas-
sionem quam in Tibi apud dominum
ba pietas tamen clamat qui visitaci-
one non aperit apponens meditaci
bb Ubi Da quod accipias seminasti
mensas spiritu quod tollitas. quamvis
non habeas nisi quod accipis non poteris
tamen non habere quod dederis infideli
autem ac magis est sibi quod est
mat diligendum non vult habere pretium
leo ipsa super id clamet et dabitur
bd vobis. De calice aque frigide
monet dominus ut in nomine prophete
quia hec que ipse sunt talia fidelis
efficit preciosa et que ab infidelibus
mirantur etiam si sunt sumptuosa
et magna dicuntur tamen iustificatione
sunt vacua. Leo in sermone de
bc ieiunio. Quia non solum decime
non sunt cetere sed ad ecclesias deputate
vix quidem amplius quia nobis opus
est ideo accipimus pauperibus erogare
denique sed quod eis deputatum est
nostris cupiditatibus et vanitatibus
reservamus quamvis pauperes in locis
vicinis ubi nos sumus fame et frigore
morte ubi non sumus fame nostra necessi-
tate mortui fuerint nominibus nostris
rationem de anabus illorum in die iudicii
reddituros. Cesarius in domo
inconie. Quinta cum sparsa cum
bf in segetem gnalestinum et in vinum
ista depereunt. Cassianus in epistola
dominus dicat sermone misericordie. elemo-
bg sina ducat fervum iniustis. Ubi petunt
sinas faciat eis qui petunt
munera apellari quia verendiam
non sentiunt ipsi in pauperes veteres
in conventu vocibus perlaumo. Ubi
munera quod inde exhibent non posse
nunc a propriis vocibus abstinere. Cassianus super
bh Ps. In faciendis elemosinis non
est tamquam accipienda persona ut
vendamus electionis iudicium quia res
que nobis tunc sunt erogationis ordi-
ne non requirit ubi incumbit necessitas
non est opus ut persona discuciatur ne
forte indignis una pertransiet dei filium
preter amittas. Valerius Epistola in quodam
sermone. Non inspicit cum petentibus ero-
bi gas non enim requirit deus utrum meritum
qui postulat sed quomodo qualis prestet
qui donat. Valerius ibidem Ubi admittitur
avaricia sed sufficit compassio et per-
cupiditas quidem emore et in eo elemo-
sina vel gloria et elemosina hospitalitas
ieiunium vel oratio ac aliquam minima
a liberalitas quod eo in magna dignitate
et ac ad aliquo ab paupertas ecclesia prima
ab prelato in a vera defensio.
Elloquencia
c Plato tempore suorum vir erudi-
a tissimus qui locutus est ora-
quoque dixit ut magna et quoque
modo parva dixit non loquendi ma-
nifestavit laudem. Dicta patris quam Tullii
linguam omnes mirantur pectus non
eque. Aristotelis pectus et linguam
omnes linguam non eque plonius
pectus et linguam eque. Augustinus in
b Epistola. Ille bene loquendi facundiam
percepit qui suum cordis pectore veritatem
custodia conservat nec loquen-
di studia conticendo vita linguam antea
gloria preferit in vita linguam ancti.
Boetius in morali. Elloquens est qui
c sic sit prima florentissime media
sciat magna gravi dicere qui
sapere in hac vita placet. sed lingua
sit in breviter placere et convenienter ma-
gnificare disponere apte et figurare
Cassiodorus super psalmorum libros
d Omnis doctor perniciat apte ma-
rat apte arguit acuit corrigit
fortis ornat constituit docet delectat
et afficit. Cassiodorus ibidem Sepe repitur
c simplicitas vendita et falsitas
composita que homines suis artibus
allicit et per lingue ornamenta
laqueos dulces astringit. Ibi hoc de suis
/ bono

f Antiqui forensem eloquentiam tantam
facundiam nuncupabant eo quod causidici
in tractandis causarum obiectis que agunt
volunt tantis alterutrum sese lacerant
iurgiis causarum ad inimicas suas
committunt. Ysidorus libro iii° de summo bono decimo
est in re scientia [illegible] summo
mon[illegible] Tullius in rethorica hec quidem diu
cogitantem ratio ipsa in hanc potissimum
sententiam ducit ut existimem sapientiam
sine eloquentia parum prodesse civitatibus
eloquentiam vero sine sapientia nimium obesse
plerumque prodesse nunquam. Tullius in prologo
rethorice. Cum vero ita sese armat elo-
quentia non ut obpugnare commoda pa-
trie sed pro hiis propugnare possit iste mi-
chi et suis et publicis rationibus utilissimus
atque amicissimus civis videtur. Tullius ibidem
Nam quid tam inhumanum sicut elo-
quentiam ad salutem hominum data ad bonorum
perniciem convertere. Tullius ibidem. Eloquentia
est ydoneorum verborum et sententiarum ad per-
suasionem accommodatarum gratia vocis
vultus gestus moderatione cum venustate.
Ibidem. Nam mos est eloquentibus viris
in genere facultatem negotiorum probare
difficultatibus et illic stilum [illegible]
quasi quedam scaturigo pectoris flumen
emanat. Ubi materia sterilis atque inmu-
ta velud arida respuit matrix gleba
remittat statim in suis [illegible] compulsis
medicus in desperatione gubernator in
tempestate cognoscitur. quorum omnium fa-
marum prudentia pericula extollunt
quo prospecto ingreditur nisi ubi plus
inveniunt. Sic et magnus orator si ne-
gotium aggrediatur. Augustinus tunc
Sydonius in epistola. Cicero vir a quo
romana eloquentia exiluit gradu
rig[illegible] ordinatus fuit vir egregius
et vita et scientia et quod post istam ista est
eloquentia disputabat quanquam expedire
magis quam coartare ut posset dicere

facultate esse illam non velocitate. Quia
ego in libro sapientie exigo ut oratio
eius sine impedimento exeat
ut prestat magis quam exfluat. Seneca
o epistola xl. Doctrine et eloquentie or-
namenta sicut est valens in pro-
nunciatione apta et convenienti
corporis gestu consistunt quibus qui se
instruxerint tribus modis homines ag-
grediuntur aures penetrando oculos
demulcendo et [illegible] imbuendo.
p Seneca in epistola. Eloquentia [illegible]
ad quod se velit sic indulget indulgentia
ut tota contrahit sicut felix est qui
in aqua cuius prius receptus [illegible]
q liber in rethorica sua. Magna debet
esse eloquentia que in hominibus placeat
cum ingenio favor hominum audeat
favor alat. Seneca libro x rethorice. Nichil
r ordinatum est quod precipitatur et pro-
perat eque pellantur stimulantur alta
volo quam [illegible] ne exterreat aures
ut obruat. [illegible] quam inopia et exi-
litas minus intentum auditorem
est tamen melius quod expectatur quod preter-
volat tamen discipulis hominum [illegible]
pta dicuntur non traduntur quod fugit
remedia non possunt nisi inmoretur.
s Seneca [illegible] epistola. Nemo medicus egros
in transitu curat ut illam quidem vo-
luptatem talis verborum [illegible] strepitus
quemadmodum proclive decurrentium non
nisi durum est gradum sistere [illegible]
[illegible] citato corporis pondere [illegible]
ac longius quam voluit effertur. Sic
ita dicendi velocitas non in sua
potestate est nec satis decora philosophie que
ponere debet verba non proicere et pede-
tentim procedere. [illegible] non
torrentis [illegible] sic [illegible]
et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] malo quam [illegible] Seneca
t ibidem Inquiram eundem quod optime
posset dicere. Seneca [illegible] sic
[illegible] nisi ad bonum [illegible] oratorem
descendat

ne scolam. Sed assiduitatem legendi
doctam. Vocat oratorem optimum esse
dicit qui plurima pauca dicit. Quem enim
r sed totus sermo ab uno loco egreditur
sed ipsius sermonis eius sic intencionis
diversitas diversificatur secundum diversitatem
formalem ipsius vel primorum sermonum
vim qui egreditur. Licet ut sedant
sit vultum placido ac arridenti et d
hostium egreditur cum ira et triste
vultu. Oracio longa consistit plata ubi e
advocati sed doctrina quam ba b c b c b f
f b c scitas f c scripta b c
Christophorus ubi plata Vergilium taplum
c error dimittit est inquantum et in
a quibus nobis erretur et qua
facile quisque corrigat ut quanta persona g
ha sint defendi tunc errorem
Augustinus libro iii de predestinatione sanctorum
b Omnis pius scriptor amat qui et alios q
vult errare ut error suus lateat
quanto cum multis et doctis ubi ipse
erravit alii non erraverunt quorum animo
intra errorem carebat. Nos autem qui
me multum diligitis si tenemus me casse
nec ut unquam in scriptis meis me
errasse dicatis frustra laboratis non
bonam causam suscepistis. Facile in ea
me ipso iudice superamini quod non vel
platum cum a carissimis meis consimur
qualis non sum affecto cum non me sed
pro me alium sub meo nomine diligunt
sed non quod ego sum sed quod non sum
diligunt. Augustinus in epistola ad Marcellinum
t Non omnibus placet sermo tullii maximi auctor
Romani eloquii cum ultra Romam ubi
inquit quod revocare vellet invenisset que
quod laus summa periculosissima videatur
in incredibilior de nimine fatuo.
in qua de sapiente perfecto sed si in patrem bo
nam accipiatur ut oraciones fuisse
tamen credam quicumque sapit sua
loquetur ultra. In alius quod revo
care vellet invenisset. Hoc potius de
hominibus dei qui spiritu sancto locuti sunt
quam de illo qui sic ipsos laudat
fabulosissima persequi. Credendum est ab
hac quo excellencia tamen longe
ab ipsis ut si ultra dixi. Quod revo

care velim per intellis fatuos in sapienti scilicet libris
illis quippe scripta summa sunt aucto-
ritatis dignissima que ultra dixi non quod revo
care velles sed quod revocare debet invenisset
non invenit igitur tulliana illa blan-
dis. Sed augit me plane oraciana sua
in se ipso invenit non per causam valeri Augustinus
libro de diligendi sunt homines ut eorum
non diligantur errores Augustinus in epistola
quadam nonnullis errore contendo
sed in litera perdunt non in litera mores Augustinus libro
sed quam detestandus est error hominum qui
ceterorum errorum quedam non vere facta facta
laudabiliter sic imitanda putat a quorum
a quorum virtutibus alienum sunt. Augustinus de
g unico baptismo. Nichil tamen quia re-
vantem a deo discere ut si renotare non
possit. Augustinus in libro de cayn et abel
q Nonnulli dum plus conquirunt contemplando
quam capiunt usque ad perversa dogmata eru-
punt et dum veri discipuli esse contempnunt
negligunt magistri errorum sunt. Gregorius libro
l in moral. Quidam eorum qui labuntur
innicari proprios suos estimant nobis
et doctrine nostre dum ea blasphemia que a
nobis nunquam audierunt dicunt prenun
maliciose et predicacionis eorum qui de regnu
erunt vel diam in me dicit esse salvandos
quod nec aliquis qui dicitur mentes
capto et manifeste in scriptis dicitur
pto sed nichil nunquam inter predicamus fad
ulterius doctrina mea ab inicio et a cor
pcione corrupta quasi corrupta est
epistola pauli apostoli. Nam quidam sub
nomine eius falsam epistolam conscripserunt
ut conturbarent thessalonicenses quasi insta-
ret dies domini et seducerent eos. Ori-
genes in epistola de pologetica sic scribit
k conquirit christus qui in parte erroris qui
negligencius vivant secutos errasse et
in plagam qua cecidisse profugit dum
per casum peccando erroneum vigilancius
pro scandalo repetunt et qui pigri ac
desides in mundicia stare debebant
pro contradictorum sibi unam admoniti sunt solo
cencius erga sui custodiam contra omnes
antiqui hostis insidias attingit ita
ut qui ut prius vitam curando custod

ꝑ modum cel' sine salutis cu sua cor-
rectione curam gerant Beda sup esdram
li° 3° circa mediu ut appet ꝙ ea sola puta-
rim ꝑ quibus peccatis solum ea ꝯmitta f
peccamus ꝑ quibus nobis ipos impedimus ꝙ
cum vellemus sed dom' nra ꝑ illis esset
danda a deo ut est cum sit velut
Deum ꝑlr cpla Bonus mimus munus
errant ꝯsequimur accomodat deum in g
ptibus Ubi ser' b doctrina ale al' thesis
Agnoscencia a medacium d orato a il peccata
tel'

Eukaristia

Peccata si no tanta sint ut ꝙ ꝯmitando
quis ꝯ iudicet' no se det cottidiana
medicina dnica corporis separar' Aug' ad
Jamiaru li° primo. Faciat unusquisque
ꝙ scdm sua fidem credit pie esse facie-
dum Aug' ibid. Ille qui audet honora-
ndo sumere et no ꝗ honorando no
audet illu dum optimum ꝯtepni
solet no vult cibis iste Aug' ibid. h
Cottidie eukaristie ꝯmonem percipe nec
laudo nec reprehendo omnibus tamen domini-
cis diebus suadeo et hortor si tamen mens
sine voluntate peccandi et nam cum
adhuc voluntate peccandi grauari
mag' dico eukaristie percepcione qua
purgari et ideo quamuis peccato quis mor-
deat peccandi tm de cetero no habeat volu-
tatem et ꝯmitantur sed satisfaciat lacrimis
et oracionibus et confidens de domini miseracione
qui confessioni peti pie peccata donare
consueuit accedat ad eukaristiam intre-
pidus et securus sed hoc de illo quem i
capitalia et mortalia peccata no ꝑgrauant
Nam quem mortalia peccata ꝑ cumina post
baptismum ꝑgrauat hortor prius publica k
pena satisfacere et ita sacerdotis iudicio
reconciliatum ꝯmunionem sociari si vult
no ad iudicium sed ad condempnacionem sui
eukaristiam percipere sed et secunda satisfa- l
ctione solum mortalia cumina no neque
mus Aug' li° de ecc'ie d'g' Accipe
cottidie quod cottidie tibi prosit sic viue
ut cottidie merearis accipe no meretur
qui

cottidie accipe no meretur post anni accipe
Aug' tractans id est vr pane
nrm cottidianum hoc sacramentum
no mero ꝯsecretis sed in verbo effici-
creatoris ut bonorum dispensatorum merito
amplietur ut malorum attenuat atte-
nuatur Aug' de ecc'ie dogmatibus
Anata cum cordis ꝯtricione et lacrimarum
fonte quia reuerencia et tremore
quia corporis castitate atque anime
puritate id est ꝯmunem et celeste misterium
est celebrandum domine deus ubi tanto tua
ab vitate sumitur ubi sanguinis tuus
in veritate bibitur ubi summis yma ꝯiungantur
diuinis miscentur ubi adest sanctorum presencia
angelorum ubi tu es sacerdos et sacrifi-
cium mirabilis et ineffabiliter quis
digne hoc celebrare misterium poterit
nisi tu deus omnipotens offerentem feceris
dignum Ambros' in oracione Si tm
valuit sermo elye ut ignem de celo
deponeret no valebit xpi sermo ut species
elementorum mutetur de totius [illegible] mundi
operibus legis dixit et facta sunt ipse
mandauit et creata sunt. Sermo
igitur xpi qui potuit ex nichilo facere
quod no erat no potest ea que sunt
mutare in id quod est. No enim minus
est nouas rebus dare formas qua
mutare naturas Ambros' de sacrame-
tis li° primo. Liquet quia nam ne
post ordine ꝯtra ꝯuatur et hic
quod ꝯstitimus corpus ex sanguine
est. Quid quis nature ordine
xpi corpore nec hoc nam sit ipse ꝑtus
ex virgine Ambros' ibid. Vide
quid agas sacerdos ne febricitanti ma-
nu xpi corpus attingas prius
curare ut ministrare possis Ambros'
de viduis li° primo. Verba euangelica
sunt usque ad accipite siue corpus
siue sanguinem inde sunt verba
xpi accipite et bibite ex hoc omnes
et vide singula qui pridie inquit
qua pateretur in sanctis manibus suis

accipit panem angelica consecrat[ur] pus
est ubi verba xpi accesserunt corpus
xpi. Semper autem dicente Accipite
et edite ex eo omnes. hoc est corpus
meum. et ait verba xpi calix vini
et aque est plenus. ubi verba xpi
operata fuerint sanguis efficitur qui ple-
bem redemit. Ambrosius de sacramentis
m Si quociensque effunditur sanguis
in remissionem peccatorum funditur debeo
illum semper accipere ut semper mi
peccata dimittantur qui semper pecco
semper habere debeo medicinam Ambrosius
ibidem. Qui vulnus habet medicinam
n requirit. vulnus est quod sub peccato
sumus. medicina est celeste et
venerabile sacramentum. Ambrosius ibidem
o Ut velud quedam gravior esset amor
sed manet gratia redemptionis. Ibidem ideo
in psalmo quod accipis satira. Sed
ut nam gratiam viventium consequens
p Ambrosius ibidem. Bibetis ex eo omnes
ebrietates scilicet spirituales salutares
que quanto copiosius sumuntur tanto
sobrietatem sumentibus dignantur. et
iudas bibit sed non satiatur sed sitim
extinguit ignis eterni. quia indigne
sumit mysteria xpi. Jeronimus super lucam
q Accepit ihesus panem et benedicens
fregit tradens et signans corpus
sum in pane. et etiam pus. quod accipitur
in fidem benedicitur in unio. frangitur
in passionibus datur in exemplis
sumitur a doctoribus formans sanguinem
suum in calice vino et aqua gemi-
num ut alio purgaretur. purgaremur
a culpa a culpis redimeremur a penis
sanguine namque agni sinatur. domus
a percussione angeli et aqua marty
rubri extinguuntur inimici que sunt
mysteria ecclesie xpi. Ibidem
r Secundo nostre reconciliationis causa
est sacrificium constitutum est ut si
sacrificiorum precepta contempsisset sacri-
ficio remedium non poterit. Jeronimus ibidem
s Sed nonne fugiant victima ab
eterno initium ipsas salutis que illas

nos morte ungentur. scimus quod xpus
surgens a mortuis iam non moritur
et mors illi ultra non dominabitur tamen
in se ipso immortaliter et incorrupti-
biliter vivens pro nobis iterum in hoc misterio
sacre oblationis immolatur. cuius quippe
ibi corpus sumitur. cuius caro in salute
populi patitur immutatur. cuius sanguis non
iam in manus infidelium. sed in manus
fidelium funditur. hinc ergo pensemus
quale sit pro nobis id sacrificium quod pro
absolutione nostra imitatur filii passionem
semper imitatur. Gregorius in dyalogo li. iiii.
t Cibus dulcis est corpus et sanguis xpi
quod iudas accepit indignus. Gregorius
v in omni Sacramento dei altissimi
suscipiendum est non disputandum venerandum
non diiudicandum fide sortitum
non aliter minatur traditione
sanctitatem non tamen ad mortem. Bernardus
in quadam epistola Sicut corporalis
cibus cum ventri intrant a dulcis homi-
nibus occupatur amplius habet magis
nocet et illi prestat amplius ita
et iste spiritualis cibus si a quo cum recipit
malignitate pollutum magis ei nocet
non sua natura sed accipientis vicio. Crisostomus
x omelia v super a. Qui scelerate vivunt
in ecclesia communicare non desinunt putantes
se tali communione mundari discant nichil
ad emundationem sibi proficere. Ysidorus
y de summo bono Ut tradentibus penam
ad cruciandum et ut tum maligna
opera sub sacramento sumentibus illum
et si non tradunt tamen inebriati muta
ad sumendum venire in glossa super a.
z Ut illi per quem filius hominis traditur.
& Ubi mirabile est sacramentum t
: Ratio
Cognatio quod nunc debet corpus
sed non impedimentum quod subiectorum
semper colendi Gregorius in mor. Non gau-
b dent ex illo martires quod ex illis
pecuniis honorantur in quibus plorant
c pauperes Crisostomus super a. agagum spiritus
est rem pauperum prestare divitibus
divitibus et de similibus pauperibus

paup(er)um acquirere favoris potentum arc-
ius sicut aqua tolle et flumina que non in-
digent irrigatione ibidem li. iii de summo bono
Administrationum siquidem tantam multitudo
comparata (est) locustarum ut illis residentibus
alii succedant. et quod compte sunt devo-
rare alii devorent exaltatis et consumat
implentes in cis i. conpetitum residuum
erucae comedit locusta residuum locu-
ste comedit bruchus. residuum bruchi co-
medit erugo paup(er)um cum vero apiri
malicia exactores ne quomodo moliantur
in eum et fiant posteriora hominis peyora
prioribus priora Pet. Ra. in quadam
epistola nulla fides pietasque viris qui
castra sequuntur venalesque manus ibi
pugnas ubi maxima merces. lucanus ubi uni-
versitas b ettia k plato t a rapina

c Veritatis

Cum sit utilis ad instruendum
locus adhibita collocatione ma-
iorum intelligentium prebet vicilis est
tonsure quia colligere collocationem utilitate
facit. nam frequentibus interrogationibus cunctatio
rerum concluditur. et sepe abiectionibus
latentibus vitatis reperitur ibidem li. iii de summo
bono Sepe a quae in publico non va-
leamus verbo quidam pro in secreto comparata-
tionibus vestris opposuimus quia si ea prius
in occulto neglexeramus ut per modum
cibus dictum operis (est) est in publico non valemus
Hugo de institutione novitiorum Constat
omnium operum si longa intercapedine et
interruptione quiescat egere refirmi
quibus cum ignorent cunctis artificibus aut
artibus maxime derogationes vestri bene cuius stu-
dia consueta non frequentant brachia
corporibus ingenia pigrescere in artibus
Cassiodorus li. o xx epistolarum Egressit prefecto
ingenium nisi iugi dulci lectione reparetur
cito expanduntur orrea que assidua
non sunt adiectione fulcita. thezaurus
ipse quamvis facile exhauditur si nullis rursus
precibus compleatur. Ut hymnus sed
tu alieno non fulciatur et restauretur
inventio tuo porticus attoniam de ipso Cassiodorus
li. o imo epistolarum

e Omnes artes omnia quae opera cotidiana
usu et fiunt nisi iugi exercitatione
consistunt quod si in puerulis viri est
quanto magis decet in maioribus custodire
descensus de re militari li. o iio
f Exercitatio est assiduus usus et consue-
tudo tullius li. o ii o sine vetus te-
g Cum in ipsa trepidatione volueris
ante venire exercitabis Seneca xxiii epistola
h Diligentia cum iusta operis obtusitatis
promollitur sine prudentia sine
iustitia pax nec in potest iustitia
non sine prudentia multum se vita si
pax ubi aut sine iustitia multum
i Boetius de disciplina scolarium Constantia
parit opus. inconstantia por-
k ta dissolutionem indicium. Quantumlibet
difficilis virtutis facilius in discendo
reperitur qua si studio observantiae
per multum tempus committitur. inveterata ad
deplendum bona opinio facit vide
viii Boetius ibidem Ubi bellum
g i v at ag al districtia doctrina
de sinceris et studium g i vita a
i Excommunicatio

Nos a communione quemquam
prohibere non possumus quamvis hec
prohibitio non dum sit mortalis sed me-
dicinalis nisi aut sponte con-
fessum aut in aliquo sive seculari
sive ecclesiastico iudicio nominatum atque
convictum Augustinus in sermone de pe-
b nitentia ecclesia ligandi atque solvendi
potestate sic se gerat quam haec
pro suis voluptatibus ut non pro sub-
iectorum moribus exercet Gregorius in
r omelia Iudicium fit ut aliquis non
erecto iudicio eorum qui presunt
ecclesie repellatur et foras mittatur
sed non exeunt ad quod si ita non ita
exigent ut mereatur expirare nichil
lesus in eo quod non iudicio ab hominibus
videtur expulsus expulsus et ita fit
ut intus iste qui foras mittitur
intus sit et ille foris sit qui intus
retineri videtur Origenes super leviticum

Similia ponit ubi circa a

Excusatio

c Excusat non defendere peccatum

a tum eam intraxisti miserias peccatorum aut nunc quam non aliud facere delectabat

b Augustinus de civitate sermone primo Desinunt esse peccata que per consuetudinem peraccumulata sustinent et sicud cum in rebus utilibus ad vota damnum in quod peccatum magis licet dimittere sic et ceteris scilicet non votare peccatum quod dimittere nec quod magis quod committere Augustinus in quodam sermone

c Absit ut id quod per bonum ac licitum facimus si quod prius inest volutatus quandoque mala accedunt nobis impune tenere Augustinus in epistola ad publicolam

d Non alligamus honorare quorumda et quorundam verbis que nobis dampno non tam quam sit offensum salva venie possemus non etiam ille qui ista scitatur malles quod agere que ut agatis tanta malles quam ea que nos agere adhortamur quam ea que vos agere cogimur Augustinus de opere monachorum

e Consuetudo peccandi vel peccatis non facit tam in Iohannes in quadam epistola

f Oportet ut diligas diligente et in peccatis tempus invenias sicut nos potest nos ista habuimus et non potest nos ista quantum potuimus nunc tamquam quanta et longa spatia disperiit

k Absentes et longa spatia tuendi nobis debere Crisostomus in epistola

g Ad augustinum non cum ut ad iustos sed ut amicos scripsimus ut liberius sed ut ne peccamus in eos qui peccant sed ne per sumus in eos que peccant sed ne peccemus monemus ne in illos tum sed sed ut monemus ne in illos sit in nosmetipsos sermone indices sumus vitium hoc nullius nomine de ira scriptura ut sermone signatum est nemo sermo ut specialiter parabant generalis de vitiis disputatio sunt sed qui michi irasci volunt prius ipse de se quod talis sit confiteri Iohannes in epistola

h ad nepotianum Non est facile malum de prava etate credendum quam vita spirita defendit et honorat venerabilis digne Iohannes in epistola ad rusticum ad monachum scriptum

i Rusticum ad monachum spiritum tuum extenuavi est libido petitum

committere et commissum negando abscondere et oblitum defendendo excusare

k Gregorius Ad primum moralium Sit plerumque dum inique corrupta in se mala defendendo nequeat obedientia peiores fiunt et sic ipsa defensione superiant ut queda vitia contra peccatum corrupcionis adquirunt et eos sic tunc nostros non estimat sed cum alios imponat ut qui tu vana inveniri nequit fingunt ipsi quos clamat quod non impar iusta inopara videatur Gregorius li primo moralium

l peccatum pecto addit que culpe quam facit pro causa defensiones adiunxit Gregorius libro

m primo moralium Audi dice non vincis solent concessi venia aliena non quos et sit digna nunc retributionem non agimus nulla tamen perpetrate peccamus tamen quantum peccauit vitam ultra tamen aliqua Susipi non qua aliquid illa aliena sustinet in moderato usu sed gessit sed quia nec moderato usu totum sic illicitum tradidit Gregorius in pastorali Nolite indicare proximum sed magis

n causa excusa intentionem sit opus sunt non puta ignorantiam puta surrepcionem puta casum quod sic hominem dissimulacionem vel certitudo vel causa suadet nichilominus tibi et dicto apostoli tenet ipsum vehemens fuit temptatio quid de me ea fecisset si accepisset in me Sicut pietatem dicit super cantica sermo

o Plus Iniquitatis tamen ignoranti sciencia tamen alicui quantas esse aut curiosus explorator aut temerarius index et sic peccatum actum quod dependens ut sic indices quod magis aut excusa in gradibus quidem dependeo gradibus qualitatis Ad hoc ut vix

p faciat ea me de esse video quem magnifacit tam necessaria videtur diligentias et ingenia quam ut dotes potest iste mori excusandi modos et ut facile quam quem ve opinentia que ve retrahendum excusatio probat sic non in nichil opus obedientia probat Bernardus de diligendo

q deo in primo Maiorum verba sunt intendenda non sunt nisi que sint

iudicijs torquebantur nisi quos pro mani-
festo crimine convincunt inquo cor-
rame iudicialis publicant non cum
ipsi accusant se qui gloria ...
ipsi h(ab)io soliloquiorum ... wt ...
et constantie ... prodigus libe-
lem avarum diligentem ... temerarum
fortem inhumanum ... gulosum ... studium
equalem quietum timidum cautum ...
de vita contemp. lib. Hoc cum
maxime vicium est quo laborat christi-
ana quantitas ut pro peccatis suis ad
excusaciones confugiunt quasi penitudinis
et confessionis prestat ... factum ut
sunt peccata constat esse ... q(uia)
inde nascitur ... ad primos venus ...
quis venire videatur. Cassiodorus ... peccatorum
excusant et custodiant excusacionis
in peccatis Nemo se avarum esse ...
gat ... nemo cupidum cui ... cum
quem querit nos sunt dure ... a-
varus et ditius non ego ambiciosus
sum sed nemo aliter vivere ... vivere
non ego superbus sum sed vrbs ipsa
magnificus impulsus effugit. non
est meum vicium quod ... vacuum
sum adolescentia est facit quod nos
... non sed excusat malum
nostrum ... in ... ipsis
pedet et ... difficulter ad sanctam ...
... nos excusacione ...
... ibidem Intellige tua esse vicia
que putas nostra quedam cum locis
et temporibus ascribimus at ...
sed fuerimus sententia sunt ...
ibidem Illum putamus locum sine
testem excusacionem ... vicium
est non posse pretendere se nolle
... causa ... excusacionem nemo
peccat nisi ... voluntarium
est ... in publicis Precium etas
... seruant ... cum
libertas domesticum familiaritas
amicus et ... qui offendit fecit quod
voluit ... fecit quod debuit
prudencior ... stultorum ...

... Augustinus in quadam epistola
Ubi abusio a statura a amara
sit ... opus ... ad torrentem
sit cupiditas o divicie ... avar-
... ad ... ...
... laus ... liberalitas al
... ...
... Exemplum

a Cum inspectum ipsi male
vivit quatenus in illo est tu ergo ...
de Augustinus in libro de pastoribus Omnis
b qui male vivit ... spectat ipsos
quibus propositus est quem ... in ipso ...
occidit ... qui imitatur moritur
qui non imitatur vivit tamen ...
ad illum pertinet ambos occidit
c Augustinus ibidem Non tamen turrem ...
bonos quos ... peccata nostra
infirmitas quantum vigilancia
... fragilitatis ... turrem
... nihil facere quod veniat in
malam suspicionem ... Augustinus
d de ... de omnibus est ... bonis
ut casto pudicus prudente ...
... liberalem affectu
... diligat et virtutes suas in
aliis amet ... aspectus
amonitus correpcionis ...
le ... Ambrosius super ... et in
e ... Domus ... et ...
quasi ... posita ...
publice ... ... sibi omnis
... putant ... in epistola ad
f ... est sancta rusticitas
solum sibi prodest et quantum edificat ...
... tamen ... tam
nocet sed ... non resistat
innocens ... sermone ...
quanto ... prodest ... silencio
nocet. ... tanto et
baculo pastoris ... est ...
luporum ... in epistola ... i glo ...
... ... aliis sunt
... sunt qua
... in eo ... supra appa-
ruit ... ulterius

virtutibus contristatur. Alia cum sua
me perit, quam exemplo sanctitatis
Jhs mente ad melius accendit / et alia
vita vicium ab se rapit si aliqua alti
operis boni quod innititur ordo /
q Greg. li. xxviij moral. Cum in occul-
to benefacimus sed aliene non prestatur
minime proficit talis est qui in imita-
tione sanctitatis posito hunc institu-
dimus. cessus nullus demonstrat lucerna
est qua sibi et sibi ardet et aliis
lucet Greg. sup. ezechielem omelia quarta
l Sed sit opus in publico qualiter i-
tento maneat in occulto ut de bo-
no opere proximis prebeamus exemplum
et tamen per intentionem qua soli deo
placere querimus semper optemus secretum
k Greg. omelia [illegible] Respondeo petrum
confessio latronis, lacrimas zacheum
et nichil in illis audio video nisi
ante actos iuvos posita species et
p prece [illegible] Greg. omelia [illegible] Omnit.
nonnulli quos ad amorem patrie
celestis plus exempla quam predicamenta
succendunt Greg. li. primo dyalogorum
m Plerumque contingit ut qui negligenter
de se mala opinari permittant per se
metipsos nulla quidem iniqua faciant
sed tamen per eos qui se imitantur sunt
multipliciter delinquunt Greg. in
n pastorali Cum bona occulte faciunt
et tamen quibusdam suis publice
mala de se opinari permittunt tunc
in se ipsos vite virtute vivificant
in se alios per exempla male esti-
mationis occidunt et cum salubris
potum vini sorbeant pestiferum venenum
pocius aliis infundunt Greg. ibidem
o Nemo amplius in ecclesia nocet quam
qui perverse agens nomen vel ordinem
sanctitatis habet delinquentem namque
hunc redarguere nullus presumit et
in exemplo culpa vehementer extenditur ab
quando pro reverentia ordinis peccator
honoratur Greg. ibidem Nullum
p ego consilium melius arbitror quam
ut exemplo tuo fratrem doceas. Studeas ac
si exemplo tuo fieri quae non oppor-
que oporteat fieri quae non oppor-
teat fieri pro nota[n]s cum ad meliora
et consules cum non verbo neque lingwa
sed opere et veritate Greg. li. x moral.
q Cum clarum videmus admonendo

aliquis sit vivat ut exemplum vite secularibus pre-
beat ne si quid in illo reprehenditur contemptus
officio ipsa religionis vite estimatio generetur
Greg. in quadam omelia super ewangelia Non
v tibi videtur grandiore ab eo oportet sustineri
persecutionem qui suggestione maligna
exemplo pravos perversos scandali occa-
sione ab eo perit animas quas redemit
christus a mundo qui sanguinem illum fudit
s Bern. in sermone Nomen sine virtutis
signum in ullo frustratum atque si pastor
verbo pastor [opere] pastor oracione suffra-
gio innuant sua etc. ubi exemplum et
oracio maior autem est oracio Bern. in epistola
t Sermonis hominibus exemplum in bonum pro apta
opera sermonis angelis gaudium magnum
pro occulta suspiria Bern. in sermone
v Sermo quidam vivus et efficax exemplum operis
est plurimum faciens suadibile quod
intendimus dum docetur dum monstratur
factibile quod procedit succedit. Bern.
in sermone. Pulcherrimus ordo est et
salubris ut onera que portandum imponis
tu portes prior et experte discas qualiter op-
orteat aliis moderari Bern. in epistola
y Remanent in tramite tota turba
patre scilicet de celo patre filius veritatis stetis
sensus caritatem permanserunt angeli
quando aliis cadentibus ipsi steterunt apostoli
cum ipsi domino vero manifestum est
fortiter permansisse porro confessores
permanserunt instantes qua in omni vita
sua sancti sunt virgines scilicet plane
est eterna [illegible] permanserunt que se
libidine castraverunt Bern. sup. Cant.
3. Validiora sunt exempla quam verba et
plenius opere docetur quam voce Leo papa
in sermone de ieiunio decimi mensis. Quantum
exemplum in bene exemplum vel simulata
et perfecte caritatis ordines tu tantis et
prestantis eterna premia possidebis Cessar.
in admonitione sua Benedicta a deo
qua anima tua simulitas confundit sup-
erbia et pacia per te contingit iracundias
tua obedientia pigritiam aliorum tacite
increpat tuus fervor ignavias aliorum
tepidos compunctat Cessar ibidem dicit

ic. Clararas cum suas maculas reddunt s- al
illa ad quos multi respiciunt aqua res-
persione sordescunt / aliquando expedit
non videri quia tuctorum visione signi-
ficamus quod qui gravius cetera peccamus
vitiorum similia destruimus. / Sunt in nobis am
festa liba ut aliorum possimus emendare
peccata / equat tunc omne quod inquinat
et ideo difficilis ab accusato debet esse
qui iudicat. Cass. li. v epistolarum. Et ay
f Exemplum vitiosum quod si aut falsum est
ut reprehendatur aut si improbum ut
non sit imitandum aut maius aut
minus quam res postulat. Tullius in
g rethorica. Exemplum est alicuius facti
vel dicti preteriti cum certi auctoris
h nomine propositio. Ibidem. Decius imperator
bonus est ipse prelia fugit ut bene pu-
gnaret coactus ne esset vitam
... probat. Seneca in rethorica. Sic
g Sic luceat lux vestra coram hominibus
et ante sit in apertum vita et affectu beni-
gnitas in vultu simplicitas in habitu
modestia in cogitatione puritas in
oratione. Aug(ustinus) de claustro anime li. iii.
i Prodest sine dubio custodiendum
imposuisse et habere quem respicias
quem longe magnificentius est
vivere tamquam spectantis bonum virum
ac semper presentis oculis eius in affectibus
tuis ut sit tibi eciam tua innocentia
et donet tibi effectum eo quo
peccare non audeas. Seneca ... epistola
k Sed agamus ut meliorem vitam se-
quamur quam vulgus non ut contrariam alio-
qui quos emendare volumus fuga-
mus a nobis et avertimus etiam quod
efficimus ut nihil imitari velint
nobis timent ne imitanda sint
omnia. Et hoc primum philosophia promittit sensum
omnem humanitatem et congregationem
a qua professione dissimilitudo nos
separabit videamus ne ista per que
admirationem parare volumus ri-
diculosa et odiosa sint. Seneca epistola prima

al Dignus tibi sit cuius quo peccare te
pudeat discipulus est pars posterior decus
et vero alit alterius sapiens emendat
summum optimum est maiorum sequi vesti-
gia si recte precesserint. Seneca epistola ...
am Si bene egeris ipse tibi persone aucto-
ritatem dabis. Unde bene est studere pati-
enter facere iniurias auctor malus bo-
norum rerum turpium facit. Seneca de
formis oratorum. Ubi abstinentia sapiens
et beatitudo et clarus et consuetudo et quietus
et ad correctio ... detractio ... doc-
trina ... et electio ... ... bono
... simplicitas et invidia vel laus
... malicia ... ... peccatum est am
periculum a predicato ... prelato
a p sacerdos ...

F Fabula

Apud auctores scelarum (?) loquuntur apud
oratores animus loquitur agmen et instella
... ut per narrationem fictam ad id
quod agitur veram et rectam significato
... et ezopicales fabulas ad eum
sunt relatas nullus ingenii ... meri-
tum sunt qui putarent appellanda
mendacia ... et in sacris
ut in libro Judicum cum ligna sibi
regem ferrent loquentur ad eum et
ad se invicem quod totum fingitur ficta
quod narratione ... veritate stone ...
dicitur. Aug(ustinus) in li. contra mendacium
ad consentium. Fabula et si ... vim
veritatis non habeat tamen rationem habet
b ut inde eam possit veritas manifestari
referunt inquit scelares (?) virum quendam
fuisse ut ... virium suarum destitutus
... et ... terra ... in
pulsu adversarii ... a solo sur-
gens magis in adversarium prevalet
et sit occasio prostrati occasio fiebat
triumphi dabat infirmitas fortitudinem
lapsus palmam ruina victoriam cum hec
gemunt ... quam ad terram cadit ut
gloriosior resurgeret. Ambr(osius) li. o in
c De officiis. Fabule a fando dicte quod
non sunt res facte sed tamen loquendo
dicte que ideo sunt inducte ut ficto

cialem multorum inter se colloquia ymagi-
natio quedam inter homines nascitur. Similiter
minus loquitur mulier et mustella vulpe-
cule et in libris inditum sit lingua sibi
regem requirunt quod totum ad mores
est ordinatum ut ad rem quam intendit
ficta quedam narratione sed veracem
veram sententiam pervenitur. Ut cum De-
mostenes usus est fabula ad ipsos Phi-
lippi qui ab Atheniensibus postulavit
decem oratores et ille finxit fabulam
lupi suaserunt pastoribus ut in amicitiam
convenirent tamen et pastoribus placuis-
set petierunt lupi ut canes sibi servi-
tutis causa traderent. Quibus videlicet
occasio iurgiorum amiserunt pastores
et tunc lupi omni dempta formidine
omnem gregem non solum pro saturitate
sed pro libidine laniaverunt. Sic inquit
Philippus sublatis oratoribus Atheniensi-
bus ergo decem oratores ipse postulat quatenus
facilius possit opprimere spoliatam custo-
dibus urbem. Ibidem primo libro Ethimologiarum
d Esopus qui multo sapiens estimatus est
utilia monita sua non severe nec
imperiose precepit sed ut philosophis mos est sa-
lubriter ut conciperent mentes [illegible]
hominum cum audiendi quadam illecebra
inducit. Anselmus libro [illegible]. Apuleius
c de dicto Socratis introducit fabulam de
[illegible] de corvo et corva tenente carnem
in ore cum dixisset vulpecula quod tamquam
melius cantaret et volens cantare
amisit carnem de ore. Ac potius ostent-
tant qua cantant et sic defectum
publicant quod multos accidit qui volunt
se magnificare et ultra mensuram suam
virtutem ostentare. Ibidem. In superficiali
littere cortice falsum resonat litera pa-
rica et fabula intus vero auditoribus
intelligentie secretum aliorum eloquitur
ut cortice falsitatis abiecta puta-
mine nucleum dulciorem veritatis secrete
intus lector inveniat. Alanus in libro
g de planctu nature. Fabulas confinxerunt
veteres non ex alia causa quam potius
sed ut intellectualitas nostre diminuta
sunt et ut dicentem et audientem
in rem [illegible] adducant. Seneca
libro epistola [illegible] doctrina at mediante [illegible]

Fama. Cassiodorus libro 3 epistola 13. Affectuosus famam comoda pecunie negligit [illegible]

a Cuncta omnes suspiciones et quodcumque probabilius
dicatur posse fingi ne fingatur. Augustinus de vita
b Augustinus libro confessionum. Sic doctor bonam eligit
vitam ut et bonam non negligat famam.
c Augustinus libro de doctrina. Fama duo sunt
necessaria scilicet conscientia et fama. Conscientia propter
te, fama propter proximum. Qui conscientie sue
confidens famam negligit crudelis est.
d Augustinus libro de cura clericorum. Opera salutis
sine fama boni odoris non satis volu-
erunt audita allegant fama sine ope-
ribus sicut quibus forma boni sacerdotis
commendatur. Idem super [illegible] in Christo
e nostro omnis intelligitur. Signum est fame
diligere comodum et lucra odisse cau-
sarum. Nam qui affectat fame comoda
pecunie negligit augmenta. Cassiodorus libro
f primo epistolarum. Regnantis facultas
tunc fit ditior cum remittit et acquiri-
tur thesauros fame neglecta utilitate
g pecunie. Ibidem. Nemo fuerit putat
diligentem qui in propria novitate opus
sue non videt esse custodem. [illegible]
institor ortum sum serendis [illegible]
ornare plantariis ut reddant
fructus optimos que sollicitus fructus [illegible]
h confecta laboribus. Cassiodorus ibidem. Ubique
cognoscere quesitus fame tempore laudari
cum omni copia plerumque solet generare
fastidium. Nomine bonorum reperitur semper
crescit gloriam. Cassiodorus libro quinto epistolarum
i Nolumus sed de propria vita quam de
fama cogitare. Nostra enim post mortem
non conscientia sed opera sunt pensanda
quia si aliquid agimus nostrum est si quod
k dicimus alienum est. Cassiodorus libro viii epistolarum
Audiam laudes hominum vilipenderunt
et in quibus sunt laudabiles quidam omni
tempore venantur famam sibi et omni tempore
sunt infames quidam apud alios vere
laudabiles sunt apud se vilescunt, quidam
plus de se lingue adulatrici quam
conscientie sue credunt. Petrus Ravennas in quadam
l epistola. Vere fame esse est gloria [illegible]
tas ut appetitores sui contempnat

appetat contemptores famae fugiendo
consequuntur quam perdunt in sequendo (Plang.
de planctu ecclesiae) Plures saepe magnum
nomen facit vulgi opinionibus absti-
levunt quod est temporis patet per cogitationem Ber-
tus in de desolatione templi Dianae
Ephesi dicitur adeo magnificum perfectum fu-
isse in Asia, ut cetera templa regum [illegible]
quod unum perpetuo [illegible] per se clamare
faceret et non alium a malo vendicat
Herostratus et nomen meditari
solis extendit incendium fabricae no-
bilis manu sua struxit requisitus cur
hoc fecisset videlicet vado adipiscende
famae locationis solius de mirabilibus
mundi. Et si tu virtutes parum te deo
fama non faciat sed et in populo di-
vulgata vel diffusa notitia, ut nemo
noverit dum vel male existimet de
illo et in primis Seneca proprium epistola
Qualem de te opinionem homines habeant aut
loqui nescivit facit non quasi incertus
sed quod solent ipsi homines de malis
loqui molestiae quia si quid ... mereri-
tur in multo mei innocentiae ... me
majore gaudio. Apparet eum illos vero
... si potuit Seneca libro de moribus
Qualem autem de te opinionem homines ha-
beant monere si de me malus sit ... et
si bonum velim satis si alter ... si
... quos ... loquuntur monere
... et iudicio faciunt cum morbo
faciunt Seneca de remediis fortuitorum
Bona opinio hominis tutior est pecunia
bonum quod est ... nequaquam potest
quia bona fama in tenebris ... splen-
dorem tenet Seneca in proverbiis Damp-
num ... est in mala fama lucra
honesto rumor est prior ... viris
omnibus esse notum ... ut
neminem ... Seneca in proverbiis
Ubi ... de correctis ...
... vana
... prelatis ... sacerdotes
... capitulum

F
F Amor
a Cum putaret quia egit quam bonis famam
desiderat rem magnam merito vili pro-
pretio ... portat Bernardus ... moralium
b Valde perfectorum est sic ostensum opus auctori
gloriam quaerere ut de illata laude ...
nata nesciant exultatione gaudere
c Bernardus ibidem Non sumus simul pro bono et
eodem opere favorem inde expetere et
premium vitae caelestis acquirere Gregorius
d Gregorius in quadam sermone Deferunt
amor ... conciliatur ipsa
fama et opinio liberalitatis benefacien-
tie fides in factis omnique ... virtutis
que pertinet ad mansuetudinem morum
ac facilitatem ... id ipsum quod honestum
et decorum dicimus quoniam ... sua
sua conciliat Tullius libro ... de officiis
e Nullum volui placere populo nam ego scio
non probat populus quod ego probat populus nescio
quibus ... placere ... non placet
... malis artibus populus favor
loquitur ... illis ... oportet
aliorum ... probabunt nisi agnoverunt
f Seneca ... Epistola ... dicitur ma-
gis ad rem pertinet qualis tibi videaris
quam qualis aliis si te intrante clamor
et plausus obstrepuerunt si feminae
pueri laudaverunt quid mirum ego
tum misereris ... quae via ad illum
favorem ducit Seneca ibidem Nunquam ... mul-
tis placeas si quibus studeas maxime ... in eo
... quem ... melioribus placere
si pluribus Seneca in Epistola Ubi adulatio
... virtus ... eloquentia ... et ... fraus
... hospitalitas ... ad laus
... praedicta ... veritas ... loquitur
g ... festinum ubi solempnitas
F Fides sive fidelitas / Fides appellata
est ab eo quod fit dicere ... sonat
... fides ... est ... fidi
... interroga ergo te utrum credas

docet credo fac quod dicis et fides est
b Aug. sermo. Quemadmodum humane carnis
imbecilla acies oculi lucis non figitur
nisi perpetuitas fidei emendetur. Aug. de ciu.
c sermo de fide. Nulle maiores diuicie
nulli thezauri nulli honores nulla huius mundi
e maior substantia quam fides katholica que
peccatores homines saluat, cecos illuminat
infirmos curat kathecuminos baptisat
fideles iustificat penitentes reparat
iustos augmentat martires coronat virgines
et viduas et coniugales casto pu-
dore conseruat clericos ordinat sacerdotes
consecrat in eterna hereditate cum sanctis an-
li. 3. f. 28. gelis collocat. Aug. de verbis domini. Ille
d apud deum plus habet loci qui plus attulit
non argenti sed fidei. Aug. in libro de omnibus
e Sicut cum dilectione fides christiani sine dilectione
fides demonis. Qui autem non credunt pe-
iores sunt quam demones et tardiores.
f Aug. in libro de trinitate. Quid in radice
arboris nulla species apparet pulchritudinis
et tamen quicquid est in arbore pulchritudinis
uel decoris ex ea procedit. Sic ex fidei humilita-
te quicquid nitet quicquid beatitudinis
anima suscepturam est fidei fundamento
g procedit. Aug. sup. Johannem. Quid est
fides nisi credere quod non vides. Sed
et quo capiatur veritas o tu interrogas
sic credit non sic interrogat. Primo
sic credit quia cito non capitur. Nam
si cito caperetur non esset opus ut crederetur
h quia videretur. Aug. ibid. Noli
intelligere ut credas sed crede ut intelligas
i intellectus est merces fidei. Ibidem. Quod
opum [illegible] credendo impetrat. Aug.
k de spiritu et littera. O thezaurum omnibus opulen-
tior fides cum virtutibus corporis omnibus
fides fortior medicinis omnibus salubrior. Ambr.
l in libro de virginitate. Aufer argumenta
ubi fides queritur ipsis gymnasiis suis
iam dyaletica tacet piscatoribus creditur
non dyalecticis. Ambr. libro de trinitate.
m Quid fideles esse putas quos aut precio
oblatione sine blanda locutione necesse
mas obligatos. Ambr. libro i° de officiis.
n Cito fides in prosperitate languescit et crebris
odiis temptatur quomodo remissas [illegible]
calidus insidiator irrumpit [illegible]
aut [illegible] primum bello hesterna fraus

insistunt et glose. Dicit palma victorie
pargo fidei corruptele mina est. Ambr.
o sup. Bri. et incarnatione. Omnia opera si
sine apprehendi non est admirabilis. Ut
fides [illegible] multum cum humana ro predicet
[illegible] Greg. omel. xxvi sup. euangelia
p tunc cum veraciter fideles sumus si quod
verbis promittimus operibus implemus. Greg.
omel. xxvi. Quid non interminat fides
q attingit inaccessa deprehendit ignota
comprehendit nouissima [illegible] demum
etiam terminis suo illo vastissimo sinu quodam
concludit. Bern. sup. Cant. Opinio si
r habeat assertionem temeraria est. Fides si
habeat hesitationem infirma est. Intellectus
si signa fidei temptet irrumpere reputatur
effractor scrutator maiestatis. Bern.
s de consideratione iii° consideres aliquid
recipit quod ratio non [illegible] qualis sit cuius
fides probat. Bern. de xii gradibus
t humilitatis. Sola fides sine merito ad deum
[illegible] sine effusione sanguinis et
sine perfusione aque salute sine dubio
operatur volentibus sed non valentibus prohibente
articulo baptizari. Bern. in epistola [illegible]
v Ostendit fidem vite virtutes palmites
botrum operis deuotionis vinum. Bern.
x sup. Cant. Egreditur cum fides sine
operibus humane nature [illegible] opinione
timiores. Bern. sermo lxxxv. Non fide
y sed per fidei [illegible] ad confidenciam sed diffi-
dencia est in semetipso habere fiduciam
Bern. in sermone xii°. Ab fidelis est
z qui nec sibi credit nec in se sperat
factus sibi tamquam vas perditum
perdens animam suam ut in vitam eternam
custodiat eam. Bern. ibidem. Cum fidelis
ab fuit in tenebris incerte luce proce-
dere dubio optinebit. Bern. in nat. dom.
ac sermo. Vere que videntur facile est fidelis
cuius aut quod [illegible] accepit [illegible]
ad non facile suscipitur credulitas. Cris.
sup. [illegible] sermo. Quam magna
[illegible] magna fides est non dicatur
si magnus est puer hic qui necesse
spiritas fuge est et occulte recessio

Item enim est vere fidei non querere causas eorum
que vere percipiuntur quia suadet solum ab eis
f Cris. sup. Mt. ca. 2º [illegible] semper
dixere signum quia numquam possent comperire sit
testimonium semper querere signum quia numquam
velle credere Cris. sup. 10 ast. Qui vo-
g lunt ante signum videre. Fides quia deitas est et
non creata et sicut margaritham qui
ipse gignit qui dives est et tamen
multis esse non cognitum ita et qui fidei
veritatem defendit possunt quare divi-
tes sunt fideles aut thesaurum ne-
scientes sive divitias [illegible] ignoto ap
vat Cris. sup. 10 ast. [illegible] inventa
Nova preciosa margarita. Filius via
h infidelitatis terre arenose quia quanta aq
cumque pluviam susceperit non fructifi-
i caret Cris. ibidem. Talis est vera fidei
quanto magis vetatur tanto magis
accenditur [illegible] fidei impenetrabilis ferrea ar
[illegible] in iniquitate [illegible] quid enim
aliud est caput virginis fidei sicut [illegible] as
ergo tenebrarum turpulitas Cris. sup. 10 ast.
[illegible] Et ille magis clamabat. Fides
lampas est quia sicut lampas illumi-
nat domum ita fides animam Cris. sup.
l ast. ca. 2º [illegible] Fides religionis
basis [illegible] vite funda- at
mentum salutis eterne Cris. in [illegible] de
symbolo credo in deum. Esse quedam
m incapacitati [illegible] immensa [illegible] quod
facile possit impleri. Nuda paup-
tas deserta mediocritas in doctrina au
simplicitas non pluralitas distractus
ambages nodum difficultatibus
occupando involveris [illegible] a te et
per te [illegible] intra te est [illegible] fa-
[illegible] et cordis affectus [illegible] corde
ad iustitiam ore autem fit confessio ad
salutem in area tua reposuit [illegible]
[illegible] prudencia [illegible] ut [illegible]
[illegible] egredi ibidem et [illegible] medicina
n [illegible] Cris. sup. ibidem. Fides est
voluntaria [illegible] assensum supra
opinionem et infra scientiam constituta.
o Hugo. [illegible] attendet iudei

[illegible] adducunt paganum [illegible] quanta [illegible]
securitate [illegible] ad divinum iudicium
potuimus attendere [illegible] confidentia
deo dicere possumus domine si error [illegible]
deceptione [illegible] ista tantis signis
[illegible] prodigiis confirmata sunt et talibus
[illegible] non nisi per te fieri possunt et certe
a summe sanctitatis viris sunt nobis tra-
dita [illegible] summa et autentica attestatione
probata tempore [illegible] et [illegible]
[illegible] sequentibus signis Richardus [illegible]
[illegible] Tantum crescit calor fidei ap
quantum de flamma subtractum fuit corpali
Cass. sup. [illegible] quia sicut [illegible]
vivit in [illegible] [illegible] homo aq
qui se [illegible] aut se [illegible] qui deum [illegible]
[illegible] deum non [illegible] qui [illegible] credit
et [illegible] auctorem [illegible] quodam
[illegible] Fides est [illegible] veritatis ar
[illegible] non apparentium [illegible] cogni-
tione [illegible] Fides [illegible] as
[illegible] est [illegible]
ad fallendum [illegible] corrumpi [illegible]
[illegible] credere [illegible] pro [illegible]
[illegible] quo magis [illegible] dolor quam [illegible]
[illegible] alius [illegible] epistola
[illegible] in successu [illegible] fides at
[illegible] est [illegible] qui [illegible] in [illegible]
fidem qui perdit nil [illegible] ultra perdere
fides [illegible] abyt [illegible]
fidem [illegible] nisi qui non
habet [illegible] Bonum est [illegible] au
non [illegible] fidem [illegible]
[illegible] fidem [illegible]
[illegible] plures [illegible] bello
gentes fuerunt devicti [illegible]
sit ubi [illegible] fides [illegible] ubi caritas
ab [illegible] ad elemosina [illegible]
eukaristia [illegible] gloria eterna [illegible]
a [illegible] resurrectio [illegible] salus [illegible]
in [illegible]
ubi confidencia [illegible] ubi [illegible]
fortitudo [illegible]

f Fortitudo

Cum vera virtute fortis est [illegible]
[illegible] audet [illegible] timet [illegible]

b in epistola ad Romanos. Strenuus est qui non
magis dolorem fugiat quam affectet
voluptatem. Quando quidem videmus in-
mansuetas bestias a maximis vo-
luptatibus compesceri dolorum metu contra
que saepius stat fortitudo. Augustinus libro lxxxiii
c questionum. Non mediocris animi est
fortitudo que sola defendit ornamenta
virtutum omnium et iustitiam inviolatam custodit
et que inexpugnabili prelio adversus
omnia vitia decertat invicta ad
labores fortis propinqua periculis rigidior
adversus voluptates ut avaritiam fugiat
tamquam labem quandam que virtutem
effeminat. Ambrosius libro de officiis.
d Stultus sicut luna mutatur. Sapiens cum
non metu frangitur non potestate mutatur
non attollitur prosperis non tristibus mergitur.
Ubi enim sapientia ibi virtus tunc et constantia
et fortitudo. Sapiens ergo idem est animo
non minuitur non augetur rerum muta-
tionibus nec ut parvulus fluctuat nec
circumfertur omni vento doctrine sed ma-
net perfectus in Christo fundatus caritate
radicatus fide. Ambrosius in epistola ad
e Simplicianum. In duobus generibus fortitudo
spectatur animi. Primo ut externa corporis
pro minimis habeat et quasi superflua
despicienda magis quam expetenda
ducat. Secundo ut ea que summa sunt
omnes res in quibus est hones-
tas tota cum intentione usque ad effectum
persequatur. Ambrosius libro i de officiis.
f Vis fortis viri est ut nec adversis frangatur nec
prosperis sublimari sed in utroque esse mode-
ratum. Ieronimus super Osee. Fortitudo
g corporis imbecillitas animi et virtus in
debilitate corporis est fortitudo animi. Ieronimus
h super Amos libro secundo. Per bonam et ma-
lam famam a dextris et a sinistris
Christi miles graditur nec laude extollitur
nec vituperatione frangitur. Non divitiis
tumet. Non contrahitur paupertate et
leta contempnit et tristia. Ieronimus in
i quadam epistola. Fortitudo atque constan-
tia via regia est que nec declinat
ad dexteram que temeraria est neque
ad sinistram que formidolosa est

et pavida. Ieronimus in originali super Ysaiam.
k Tanto se unusquisque ad fortitudinem constrinxisse
videtur quanto aliena mala robuste
tolerat. Nec minus ipse prevalet quem instant
aliena sicut qui in eo quod exhibere gravitate
non valet pusillanimitatis sue gladio
confossus iacet. Gregorius libro v moralium. For-
l titudo destruitur nisi per consilium fulciatur
quia quo plus se posse conspicit eo virtus
sine ratione moderaminis decurrens in preceps
m ruit. Idem. Iustorum fortitudo est carnem vin-
cere propriis voluntatibus contraire delectationem
vite presentis extinguere huius mundi aspera
pro eternis premiis amare prosperitatis blan-
dimenta contempnere adversitatis metum in
corde superare. Gregorius libro viii moralium. Reprobo-
n rum fortitudo est iustitia cessatione diligere
contra flagella conditoris insensibiliter
perdurare ab amore rerum temporalium nec
adversitate compesci ad inanis glorie etiam
pro vite detrimento pervenire malorum
augmenta acquirere bonorum vitam non
solum verbis ac moribus sed gladiis impugnare
et in semetipsis spem ponere iniquitatem
cottidie sine ullo desiderii defectu perpetrare.
o Gregorius ibidem. Non unquam culpa fortium
occasio virtutis fit et virtus occasio infirmo-
rum sicut in fluente aqua paulatim
consumitur terra dum levi subrepente
vitio quidam vel fortis absorbetur. Idem. For-
p tes fiunt sicut leonum dominantur
domant spiritu roborant virtutibus et con-
stanter terrena despiciunt celestia appeten-
tendo prius flecti dum acquirunt nec
possunt ulla infirmitate metuunt
nec lesi vel unquam a virtute conticescunt.
Gregorius in quadam omelia. Omnis
q sanctus est qui iustitiam querit et pru-
dentia mulcet fortitudo vindicat
temperantia possidet ut sit iustitia in affe-
ctu prudentia in intellectu fortitudo in passione
temperantia in usu. Bernardus libro de consideratione.
r Quando continuus vita labor perseverantia
et agonum certamina faciunt unumquemque
virum virtute appellari. Sic contra vita
remissa negligens et ignava fa-

huius ignauie indicat Origenes super li(brum)
Iudicum omelia xxx. Vir vocatur animus
qui nescit in aduersis tollerando desistere
nec prosperis elatione se iactare sed
quod stabilis desuper et celestium rerum
contemplatione firmatus manet semper
imperandus. Cass(iodorus) super ps(almos). Beatus
vir qui non abiit etc. Fortitudo cum
ad aspera in comoda proni faciat pro
prie utilitatis quia sua comoda atten
dit. Sicut enim sua tempta(?) calliditas
potius quam sapientia appellanda est sic
dum ad periculum paratus sit sua cupidi
tatis utilitate impellitur temeritas
potius nomine quam fortitu
dinis. Tullius in Rethorica sua
fortitudo est immobilitas mentis aduersa
glosa animi celsitudo rebus arduis
preuiditur administrans que neque aduersis
infestando frangitur neque prosperis blandie
do elevatur. Tullius ibidem. Constantia est
ne fluctuantes casus et personas nulla
mentis contrahit trepidatione. Tullius ibidem
fortis et compositus animus est qui non
oblatum quidquam sibi sentit ut adver
sum sed in eodem habitu est quomodo re
cedunt tamen sive adsumuntur. Multa
sunt bona supra res suas eminet
sive dolo [illegible] ut omnia casus [illegible]
sit maior non sit. Seneca xxxviij epistola
Numquid autem omne bonum optabile sit. Si
bonum est inquit fortiter torqueri et
magno modo uri et patienter egro
tare sequitur ut ista optabilia sint. Dissimi
lime a me tormenta abesse velim
sed si sustinenda fuerint ut me
in illis fortiter honeste animose geram
optabo velim non incidere bellum sed si i
nciderit et vulnera feram et famem et
omnia que bellorum necessitas affert
generose feram optabo itaque non incomo
da optabilia sint sed virtus qua perferuntur
incomoda non pati fortiter. Seneca plurimum
epistola. Quemadmodum hostibus prima
[illegible] fugientibus sic omne fortuitum
incomodum magis instat cedenti
et aduerso parata sibi est pax sed sic in

quo etiam debellata fortuna est
corpus tenuitatibus tenet et non dimittit
Seneca lxxviij epistola. Fortes quidam
sunt et patientissimi fundere sanguinem
suum alienum videre non possunt. Alii fortiter
gaudium recipiunt quam videant [illegible]
[illegible] epistola. Ubi bellum vel consilium sed de
negocio de instabilitas de magnanimitas
mortis a [illegible] ac timor [illegible]
in 3 vitas [illegible]
[illegible] ubi [illegible]

Fraternitas vera fraternitas est que
[illegible] devotum corruptibus
dissoluta que per obsequium absente
non vadit sana [illegible] applaudit infirma
non desinit placatam non provocat iratum
ut maiorem meretur. Rabanus super
Ecclesiasticum capitulo [illegible] Hec est vera fraternitas
que nullis unquam casibus scinditur quam
non [illegible] dissociat ut debet locorum ut
temporum intervalla non prevalent sed ut
mors quidem ipsa divellit. Abbas Jose
ph in collocutionibus patrum. Hec est vera
et indirupta fraternitas que gemina
amicorum perfectione ac virtute convaluerit
eius semel inita fide federis ut dis
cidiorum valeat nec contentiosa diri
pere [illegible] conuenientias voluntatum ibidem
Nichil dant [illegible] si moribus ac proposito
dissidentes [illegible] caritatione [illegible]
ut ob esse parvuli virtute fundantur sed
longorum locorum intervalla disiungi apud
[illegible] moris [illegible] caritate non locorum
unitas fratres caritatione iungit ut per
unum pater integritas custodiri ubi
diversitas voluntatum vivitur ibidem
Huius primum fundamentum est [illegible]
mundialis in contemptu [illegible]
[illegible] atque in primis est [illegible]
abrenunciationis [illegible] et [illegible] que
in eo sunt vanitate [illegible]
[illegible] fratres supellectilis vilissima
que supplent [illegible] est
ut ita unusquisque suas rectificet
voluntates ne sapientes atque consultum
esse [illegible] malis fratres dissimi
libus obedire [illegible] est ut sciat omnia

etiam que utilia ac necessaria estimat
postponenda bono tali et patris Christum
ut credat ut iustus ut iniustus decans
pecunias irascendum Chrisostomus ut Augustinus
de maturitate dicitur etiam sine ratione
conceptam eo quod sua curare desiderat
sicut equalis sibi proximorum alterius esse
spectat acsi ad vices alium ipse moneat
nisi eam quam in se est desideret distrahi
etiam mente depulerit ibidem ubi
[illegible] simplicitas non [illegible] obedientia quia [illegible]
de societas

Fraus sive fallacia

a Fallacia est per quam motibus
deceptoris veritas palliata vel odium alicuius
vel proprium comodum intendit. Augustinus de do-
b ctrina christiana: Venena non dantur nisi
melle circumlita et vitia non
decipiunt nisi sub specie umbraque virtutum
c Ambrosius in libro de simulatione. Sciendum
quidem est quod tribus modis fraus ipsa committitur
quia per fraudem simulatio aut tacita cordis
[illegible] ira aut favor humana
aut res quibus ostentior desideratur. Gregorius
d libro in moralibus: Dolus in dei opere fraude
non facit cum ad studia bone actionis
invigilat ut ad temporalia non conamina
ut ad laudes humanas ut ad quamlibet
merces gratiam anhelat. Gregorius ibidem. Dolus
e adversarii fere sibi iniurie et apte
fecimus et insidiose latens ut dyabolus
occulto sagitta mittitur nam aut facie
hoste resistitur neququam ex occulto
veniens sagitta vitatur. Gregorius in moralibus
f Verba eo proprie instituta sunt non ut se
invicem homines fallant sed ut in alterius
quisque notitiam cogitationes suas perferat. Verbis ergo uti ad fallaciam non
ad quod instituta sunt peccatum est. Gregorius
ibidem et Augustinus in enchiridion vij capitulo
g Omnia fraudata tediosa sunt nimirum
suspicionum fomes imparatamente fit
susceptum fomes imparatamente fit
noverca morum dissipationis materia
q Valerius super Lucam. Efficacior tanto
sed ubi maiora est fraudanda et ad ista
ne vires sunt constitutum. Quando sic
adversarius consistit amplius timendus est
et tamen inimicus cum latenter fur
rapit qua cum aperte ymagine fallere
nos occultis accessibus serpit vindicet
nomine [illegible] accepit. Cyprianus in quadam
epistola

l Dolus est cum aliud agitur et aliud simulatur
talibus est qui contra veritas dolo ac
fraude mutatur. Ps. in sermonibus Ciprianus
k semper vivunt et in omnibus presperantur
quidem insurgunt in dolis et [illegible] ei
quibus adversantur. Petrus Ravennas in
l quadam epistola: Suspectum bonum est si is
ad quem deceptionis pertinet periculum sibi
gratie pervenerit augmentum. Ius cum confingit
sagittam fraudis reddere reddi in
dolosum directam sagittantis. Cassiodorus libro v
m epistolarum: Occulte et nimie desiderose
mali insidia cum efficacissime vires
sunt mentis et facile fructum de [illegible]
admisso scelere consequitur quem medicamentis
et fallacia quasi preclaris artibus
gaudet. Valerius Maximus libro vi
n Fraus est occupare quod non potest vel possit
reddere repelli sic hominis facilius quam
decipi fecerunt. Gregorius in primo libro
amicitia sub diffidio [illegible] docta [illegible] ipso
vero aliis [illegible] mendacium
imitatio simplicitatis a suspicio [illegible]
optato [illegible] vitas [illegible]

Gaudium vide ubi rapina

a Gaudium est quod non datur impiis
sed eis qui te gratis colunt quorum gaudium
tu ipse es et ipsa est beata vita gaudere
de te propter te tu ipsa es et non altera.
b Augustinus libro confessionum ix capitulo. Temporalibus
gaudent qui eterna bona desiderare
non noverunt. Augustinus super psalmos libro in
c Campis magna gaudia veritatis cum gaudio
veritatis et si dolemus non gaudeamus
sed doleamus si doleamus ceterum sic
oremus confundant si congaudeant et
illis lucrantur. Augustinus super psalmos
d Inepta letitia dicit ut quod ad
gaudium virtutis abscondit in ingeri
ingredi in publicis locis dicit aliqua
facere viden vel tu vel ipsi videant
faciat eos letos sua letitia. Augustinus de
affectu verorum. Anime letitia ut
e dum corporis dolores mitigat quasi
ad egrotationem corporis accedat egritudo
anime duplicata infirmitas. Iohannes
f super Ysaiam: Dignum est itaque ut in
semper homo merroribus inebriat

Cassiodorus ... Magis in prosperitatibus est ut tristicias velle gaudia
va ii c 18 · et humilitas infringit asperitatem quam dolor
non sequitur aliam

77

ut qui de lecto oracionis gaudium requi-
rebat Bernardus in meditacionibus. Iterum restat
t ut quod post hoc in modo in voluminibus habemus
gaudia tot de ipso post modum cogitanti
fiunt tormenta. Bernardus in meditacionibus. Efficit
q plerumque ut de spiritus piis fletibus id est cum
gaudii ylaritas erumpat et mens que in
corpore prius arida iacuerat ad inspeccionem
fulgoris intimi superius vegetata
i qualescat. Bernardus ibidem. Non nunc quidem
gaudii quidem ... favore videbar
subito in fauce temptacionis
dimitti et quasi enatarunt eisdem
virtutibus terrestres animus solo merore
k possidetur. Ibidem. Jubilum namque dicitur cum
ineffabile gaudium mente concipitur
quod nec abscondi possit nec sermonibus
aperiri et tamen quibusdam proditur
motibus quamvis nullis exprimatur
l Bernardus Jeronimus in meditacionibus. Jubilacio dicitur
cum cordis leticia ore effrenata non
expletur sed quibusdam motibus gaudium
prodit et pre ... qui gaudet ut regi-
prevalet ut expleret. Gregorius libro
n ... in moralibus. Solet leticia arcta-
m mentis aperire aperiendo atque dimittere
adversa illos tamen nos conflictus deprimunt
multi quasi tantores reddunt. Ibidem. Illud
solum ac summum gaudium quod non de
creatore concipitur quod tamen acceperit nemo
tollet ab te / cui aliunde comparata omnis
iocunditas dolor est / omnis dulcedo amara
est / omne decorum fetidum est omne
postremo quod delectare poterit molestum est.
e Bernardus in quodam sermone. Verum gaudium
non possidetur nisi pax et iusticia teneatur
prima est et quasi ... et quasi radix
iusticia secunda pax tercia gaudium de
iusticia nascitur. Pax de pace gaudium
generatur. Cesarius in ammonicione ... propter
p conscienciam leticie de magna ... mentis
venit et tanta fit alacritas animi
cum puta sunt consideracio ... Cassiodorus libro ... super
epistolas. Domini in solitudine plus
amatur et sicut sequitur gaudio confortat
dulcedine tempore premissa tercia.

Cassiodorus ibidem. Dicimus vos magnum gaudium
esse illius consolatum quod non sit gaudium sed
ut sepe invenio suave tristicie gaudio
cum merorum est non desinere ut non
regnum dei. Omnes tendunt ad gaudium
sed non stabile et magnum separant
ignorant. Ille querit per divicias et superbia
ille per ambicionem et confusa clientum
turba. Ille per amicitiam alius per studiorum
liberalium vana ostentacione et nil pro
vacationibus liberis omnes istos oblectamenta
fallacia et brevia decipiunt sicut ebri-
etas que unius hore hylarem insaniam
longi temporis tedio pensat. Seneca ad Lucilium
s epistola ... aliena sine ... ne sterile
ne ferret gaudium. Seneca in ...
ubi contemptus in modo et securitas
in ...

Gloria bona

a g Gloria quippe sit fructus de conscientia sancta
non laudatur. Augustinus de diffini-
b cionibus. Puritatis intime bona gloriam
non potest vitare nisi quibus conspicuis glo-
riolas ... respuent ea cum prioribus
dei vel ... querere lucra qui ipsa
c non contempserit. Bernardus in epistola. Ex
gloriam super gloriam despicere et omnibus
aliis gloriosior. Lucas omnium ... Magna
d est cuius gloria qui nullis laudibus cre-
scit et nullius vituperacione minuitur.
e Cassiodorus in quadam epistola. Gloria autem est
dum magnificis vel bonis actibus late-
patentis ... et ut perhibent qui de
magnis mercedibus locuntur. Secundam vitam
f dat gloria ... Ex quibus tamen gloriam asse-
quendam laborat secum se efficiat qualis
vult haberi quia si ostentacionis manu et
ficto sermone vel vultu stabile se gloriam
assequi opinatur vehementer errat. Vera
enim gloria radices fragit ficta autem omnia
celeriter tanquam flosculi decidunt
nec ... simulatum quidquam potest esse diuturnum.
g Ibidem. Expedita et compendiaria via
nos ad gloriam pertinere Socrates dicebat

qui id agerent ut graciles viderentur vel
lent illos eciam offerunt qua quidem predi
cacione apte monebat ut homines
pocius ipam virtute gauderent quam vir
tutem eius sectarentur. Valerius maximus
q li vii. Prima rapax gloria vos reddit
ingloriosos quod ab eius vestigiis dissili
tudine resiliunt humilitas in preclaris fixit
l qua difficilis glorie custodia est Seneca
in proverbiis sibi contempta sit humilitas
v d
Gloria mala sine bona sepe bo
a d ipa bane glorie contemptu
bonum gloriatur non enim eam contempnit
dum gloriatur. unde de gloria qua amplexatur
b Augustinus li° confessionum. Cum hunc diceret
ut opprimis in viciorum superandorum gra
dus intelligit bravium inanis glorie ut
solum vel maxime cavendum esse potest
primo cum bene lapsa per ea hec vel alter
vincit Augustinus super psalmum vii. In anima
r gloria quicquid sola fallax et superantas
et infructuosus labor et perpetuus
timor et periculosa sublimitas inicium o
sine providencia finis sine pena Augustinus
d super psalmum Johannis In animis gloria dicit
age bonum quod vales. unde bonum
quod agis ut bonus a cunctis
cunctis quod agis ut bonus a cunctis
dicaris ut stultis et venerabilis ab
hominibus predicaris ut dei electis vo
cetis ut nemo te contempnat ne
mo te despiciat sed humilis debitum tibi p
honorem exponat Augustinus in li° de confli
e ctu viciorum Non sit tanti gaudium esse
ista tenere quanti meroris de confusio
convenit ut tam gloriam sequimur per victo
riam quam acquisita sunt refugimus per
f iniuriam Ambrosius in suo pastorali. Gloria
in animis ac inordinatus animi motus
quo aliquis propriis desiderat excellencia
ut alios honore precellat Johannes in
quadam epistola Nec iuvenis religiosus
g velis videri ut plus humilis quam necesse
per gloriam fugiendo non queras Johannes

q ad nequiciam Sub veste que personant
moriturum qui de culpa qua superet ele
natur. Bernardus li° de morte Cuncta autem
l oculos hominum sciendo eam apprehendere non
possunt student pleraque gloriam tamen fugie
do nonnulli. quia putem gloriam omnia
tibi assequi non possunt quasi despicientes
k sequitur. Bernardus in moralibus Tanto
ad volandum lacius patet fama quanto
semetipsa clarius gloriatur. Bernardus
l in morte Cum hunc tamen. Ubi tunc
dum est ne inanis despectus tectus
de gloria singulari tibi Bernardus li°
m in morte Non prima contempnatur
per esse bono quod contra dat operatur
n gloriam Bernardus in morte Tunc sag
ittam levem volat levem penetrat
sed sed dico tibi non leve infligit vulnus
cito interficit nimirum sagitta volat
bana gloria est Bernardus in sermone
non hunc sed pax hominibus bone volunta
tis voluntati iniqui qui nequaquam
pari congruit superbo oculo et insa
ciabili corde quietus hanc velat ad
gloriam dei ut patrem inde venientes
ut gloriam gloriam apprehenderet ut laus
calamum est laudabilis scriptura ut
gloria lingue aut labiorum primo bonus
Bernardus super Cantica Ne in plane sed
p prius est animi querere gloriam et non
exercere virtutum et velle coronari qui
legittime non certant Bernardus super sermone
q sancti victoris Virtutis mater glorie
est qui sola cui est tibi gloria innite
debet et secure impendetur. que
autem est sine virtute gloria perfecto
indebite venit propter affectata periculose
r capta Bernardus ibidem Cum omnia pe
ricula cum contemptu habuit
et nulli ymaginacioni cunctis inde
se inmisericordie et tyrannicas ca
∴ porum concupiscencias sustinuit hic ubi

capti a vana gloria omnia perdiderunt
Crisostomus super Johannem Vanitas vanitatum
et omnia vanitas si sapiunt qui impo-
tencia usant / in parietibus et in omnia
i corporibus suis ut patet Crisostomus omelia v
tuba per omnibus actis ut sermo per que
ipsa operis iactancia designatur / tuba
ergo vane est pompam vane laudis
appetere Crisostomus super i ad corinthios v. Noli tuba
canere Nichil enim ita pecunias contempni
sed facit ut glorie cupido propterea quod magis fa-
miliorum greges equos aureos optos et
argenteas mensas contempnunt homines
non ut utilitatem aut voluptatem im-
pleant sed ut multis ostendant Crisostomus super
ad corinthios Deridebant apud se si hunc
scriptum cum pauperibus quibus illud videret
et si viderint non multi vel videntur et
si multi videt per tempore vident fuisse
tempore et cum tempore ... iniconia multis
est ergo ... facere que appareat
omnibus non in est tempore ... sed ... in
posteros O insipiens quid tibi prodest
post mortem ista inconia si tibi es
torqueris et tibi non es laudaris Crisostomus super
ad corinthios Numquid ... iam melior
esse incipit tamen ... extolli
virtutibus ut quamvis per vanam gloriam
tornat quas prius per lapsum ... ia-
cebat Ysidorus libro i de summo bono Dic in
ubi sunt amatores mundi qui ante
pauca tempora nobiscum erant nichil ex eis
remansit nisi cineres et vermes Atten-
de diligenter quid sunt vel quid
fuerunt homines fuerunt sicut et tu bibe-
runt comederunt riserunt duxerunt
in bonis dies suos et in puncto
ad inferna descenderunt hic caro
eorum vermibus et illic anima ignibus depu-
tatur donec infelix in sua collegio
colligata sepiunt involvant incen-
diis qui socii sunt in vicijs socii erunt
in penis quia nam pena implicat
implicat quos unus amor i tunc
ligat Bernardus libro summo de anima
Quid profuit illis inanis gloria

ae breuis leticia mundi potencia carnis
voluptas falsa divicie magna familia
et mala concupiscencia Ubi arrogancia
de tanta leticia quanta in tristicia
post tanta voluptate tam gravis miseria
de illa exultacione ceciderunt in magnam
ruinam et magna tormenta quod et illis
accidit tibi accidere potest quia homo es / homo
de humo limus de limo terra es et de
terra vivis et in terram reverteris cum
veniet dies ultima que subito venit et
forsitan hodie est certum est quia morieris
sed incertum quo aut quando vel ubi qui
mors te ubique expectat tu eam si sapiens
fueris ubique expectabis Augustinus libro
ac Dimicas sequitur honoribus sollicitudo
inseparabilis comitatur mundi pompa
et favor populi fumus est et aura
subito evanescentibus que si plerosque
placeat plenitudine induant et
si delectant ad modicum productione
sponsis displicebunt Pe... super ...
ad quadam epistola Illa est tanta humilitas
que dulcedine glorie non tangitur quia
est a clarissimis viris ... et humanis
rebus penitus ceterum gloria ab hiis quidem
qui contemptum eius induere conantur
non negligitur quia quidam spiritus voluntatis
nomina sua diligunt adiciunt ut quod
possessione negant usurpacione incole
asserunt est enim vane glorie magis
appetitor qui se gloria abiecisse gloriatur
Valerius maximus libro viii de memorabilibus
ae et dictis romanorum Vanitas est que
nec plenitudine confert contentum nec
fructum laborandi nec fulcimentum invenit
Bernardus libro de vanitate mundi / Gloria qua
af fallax saepe quia ... est non in ...
mina tractus exclamat gloria gloria in
milibus mortalium nichil aliud facta
ag aurem inflato magna Boecius libro ii de
consolacione Que rerum ista condicione
ut dominium in multis ... et non aliter sibi
splendeat nisi a ... suppellectilis pos-
sessione videatur Boecius libro ii de consolacione
ah Gloria a deo in modico ... cuius affectu

quam bonum magis videri quam esse mali aut bo-
esse quam videri volumus dicit poeta
falsus honor iuvat et mendax infa-
a1 mia terret vulgus. Si in sordido ve-
stibulo erubescit pretiosa gloria quid
ad rem pertinent mille sanguinati
quid ista bestiola celata quid phale-
re deaurate deaurate quid monilia
demissa pectoribus stant dum faci-
unt meliorem ut puellam Bernhardus
ak in epistola. Quidam tamen scilicet de eius ra-
tione uno caballo esse contentum nec
tota quidem partem cum sarcine ab utroque
latere dependentes occupabat quod
tamen illi erat aliquando ordine ex quibus
consuetudinem in via et cultum autem se-
al pulveris agitantibus Bernhardus ibidem. Cultus qua-
si mensa quasi argento quam paribus
mistris et lectis asseritur. Cibus vel
potus ciborum natura desiderat nunquam tibi non
fameris erit sitis amica quam quesita pocula
ambitiosa non fames grata est de-
sinere que si deficit desinat non in-
am mis erat Seneca ibidem. Nunquam fortis
se fortem gloriatur que corporis egritudo
efficit nunquam infirmum Seneca de moribus
an Nunquam omnes in operibus suis gloriantur
tamen speciem sui ut tyranni arripiunt
ao ibidem. Nunquam nobilitas gloriatur affectu
non nunquam indignitatis et inhabilioribus
ap similes ibidem. Cito ignominia fit superbi
gloria in vulgus. Vbi ambitio raro ad-
quisitio a curiositas per diuturne cum
alii ap elemosina ap ap favor grati
divi gloria bona b f q honor a b
reportans au laus ap mors ao mundo
prosperitas v p aq au ao ap solitudo
b tempus ak vita q b

Gloria eterna

aq 5
Tanta est pulchritudo iusticie quanta est
iocunditas lucis eterne. Hec si incommu-
tabilis veritatis atque sapientie ut alii sit
non liceret in ea amplius manere
quam unius diei mora propter hoc solum
innumerabiles annos huius vite plenos
deliciis et confluentia bonorum tem-
poralium recte merito contemneret. Augustinus
libro de moribus eccl(esie). Vbi honor
qui nulli negabitur digno nulli defertur
indigno sed ut ad eum aberit et ullus
indignus ubi nullus permittetur esse nisi
dignus. Vera pax ubi nichil adversi nec
a se ipso nec ab alio quisquam pacietur. Pre-
mium virtutis erit ipse qui virtutem dedit
eique se ipsum quo melius et maius nichil
possit esse promisit. Quid enim aliud
quod per prophetam dixit. Ero illorum deus
et ipsi erunt michi plebs nisi ego
ero unde sacientur. Ego ero quecun-
que ab hominibus honeste desiderantur
et vita et salus et victus et copia
et gloria et honor et pax et omnia
bona. Sic enim et illud recte intelligitur
quod ait apostolus ut sit deus omnia in omnibus.
Ipse finis erit desideriorum nostrorum qui sine
fine videbitur sine fastidio amabitur
sine fatigatione laudabitur. Hoc
munus hic affectus. Hic actio profecto
erit omnibus sicut vita eterna communis. Augustinus
libro 22 de civitate dei. Ipsa felicitas possi-
c3 debit in I a vita eterna quidem ibi non
sit quam quidem ubi sit non est ibi mors
non ibi luctus non ibi lassitudo
non est ibi infirmitas non fames
nulla sitis. nullus estus nulla corruptio
nulla indigencia nulla mesticia nulla
tristicia. Augustinus de symbolo in libro
d2 Illuc festinate ubi semper vivatis. Si
enim sic amatis istam miseram fluxam
dampnosam vitam ubi cum tanto labore vivi-
tis et ubi vix currendo satagendo su-
dando suspirando necessitatibus corporis
satisfacitis quanto magis amare debetis
vitam eternam ubi nullum laborem sustinebitis
ubi semper summa securitas summa se-
renitas. felix libertas felix beatitudo
ubi implebitur id quod dicit dominus in ewangelio
Erunt homines similes angelis
et illud. fulgebunt iusti. Augustinus de
utilitate agende penitentie. Hereditas
c7 quam nobis ipsi si qua heredes simus
non minuitur copia possessorum nec
angustior multitudine coheredum sed tanta

est multis quanta paucis tanta singulis quanta
omnibus Aug. sup. ps. [illegible] plus. Tantum
emit vidua duobus minutis quantum
emit Petrus relinquens retia quantum
emit Zacheus Zacheus dando dimi-
dium proprii. Regnum dei tantum valet
quantum habueris. Ibidem. Hoc est otio
[illegible] negocium quam opus, vacationem quam
actio quietorum quam cura sermo [illegible] Aug.
sup. ps. [illegible]. Amatur si diligitur
ubi fuerit? ubi prece non potest honor
si diligitur aliter habetur ubi nemo
indignus honoratur. Salus si diligitur ibi
adipiscenda desideratur ubi accepta non
perit. Vita si diligitur ibi acquiritur ubi
nulla morte finitur. Aug. in epistola
Tanto id quod valde magnum est quod
nec oculus vidit quia non est color nec
auris audivit quia non est sonus nec
in cor hominis ascendit quia cor
hominis debet illuc ascendere, tanto
capacius quanto et fidelius credimus
et speramus ardencius. Aug. ad [illegible]
Talis erit ibi delectatio pulchritudinis ut
semper tibi presens sit et numquam saciet
immo semper placeat et numquam saciet.
Si enim dicam quod non placebit fames
erit. Si dicam quod saciabit fastidium
timeo tibi ubi nec fastidium erit nec fames
quid dicam nescio sed deus habet quod
exhibeat. Aug. sup. ps. [illegible]
Est venale sed regnum dei. Eme si
vis nec multum estimes de re magna
[illegible] magna [illegible] tantum valet quantum habes
Noli querere quid habeas sed qualis
sit res ista tantum valet quantum es
in te da [illegible] habebis illam sed malo
[illegible] sine requiem et forte non accipit
[illegible] te illi homines. Aug. de
spiritu et anima. Regnum celorum vim
patitur non quia natura que erat sine
spiritu [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] solum et violencia spiritus sancti
impetratur. Aug. lib. de fide et operibus.
Non erit ibi [illegible] invidia disparis claritatis
quia regnabit in omnibus unitas caritatis.
Aug. sup. Jo. Incomparabiliter superna civitas
clara est. Ubi victoria veritas ubi digni-
tas sanctitas ubi vita eternitas. Aug.
de civitate dei. In civitate dei rex veritas
lex caritas dignitas equitas pax
felicitas vita eternitas. Sed in civitate diaboli
contra rex falsitas lex cupiditas dig-
nitas iniquitas lis felicitas vita tempora-
litas. Aug. de civitate dei. Ubi [illegible]
angelorum chori ibi societas supernorum civium
ibi dulcis solemnitas a peregrinationis
[illegible] tristi labore. Securitas sine labe
securitas sine [illegible]. Aug. sup. Jo. in
omelia Ego sum pastor bonus. Que pos-
sidere [illegible] que et quanta sunt que sancti
habebunt [illegible] [illegible] que et quanta
sunt que nobis promittuntur in celis [illegible]
[illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] superne felicitatis. Comparata [illegible]
[illegible] est non [illegible] temporalis vita eterne
vite comparata mors est dicenda potius quam
vita que lingua [illegible] [illegible] intellectus
capere sufficit illa superne civitatis quanta
sunt gaudia angelorum [illegible] [illegible] esse
[illegible] beatissimis spiritibus glorie conditoris
assistente presentes dei vultum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] memoria
[illegible] [illegible] incorruptionis [illegible]
[illegible] letari. Aug. in enchiridion. Ibi
quidquid amabitur aderit nec desiderabitur
quod non aderit et summus deus summum
bonum erit et quod est omnino beatissimum
ita semper fore certum erit. Ibi vacabimus et
videbimus, videbimus et amabimus,
amabimus et laudabimus. Ecce quod erit
in fine sine fine. Nam quis alius noster
est finis nisi pervenire ad regnum
cuius nullus est finis. Aug. lib. [illegible]
de civitate dei. Quod deus preparavit
diligentibus se fide non capitur spe non
attingitur caritate non comprehenditur desideria
et vota transgreditur acquiri potest estimari
non potest. Aug. [illegible] dicit [illegible]

v Ista tota virtus est videre quod amabas et summa
mi felicitas amare quod videbas. Et
ibi beata fides vita in suo fonte bibitur
ubi veritatis visio clarissime apparet. Augustinus
super de civitate dei. Regnum dei nos
tantis si accipietur non est comparatio
acceptio apud deum si quesierit set [illegible]
ponit ut regno celorum dignus fiat
set accipiat quod non possidere sed quod
vere eterne paratum est. Idem super psalmum
m Idem illius labor duri illius temporis
longum videri debet quo gloria eterna
accipitur. Idem in epistola. Regnum celorum
3 vim patitur [illegible] violencia est
peccatores in terra celum querere et
possidere perituri quod non tenemus [illegible]
ab Idem Cuncta licet intenta sit humana
mens retendit. Et si fantasias
ymaginum corporalium agitatione conspectat
si eum omnes circumspectos spiritus ab oculis
cordis amoveat ad quem tamen in carnali
mortali posita videre gloriam dei non valet
sicut est sed quidquid est de illa quod per
mentem resplendet similitudo et non ipsa
ac est. Gregorius super Ezechielem. Omnia vincit eterna
in sequamur operum non sunt sed beata
solacia sed ibi ponitur ubi vita eterna
ad Gregorius in moralibus. Regnum celorum rapi-
tur. vires pleribus quod vires meretis
non debetur. vide si negare debemus
quod petitur quando proprium sunt que
ac petitur. Gregorius in omelia. Tanta vis
in a patre nos sociat ut quod in se
quisque non accepit est si accepisse in alio
cognoscet. Una enim est beatitudo letitie
omnibus non una sit omnibus sublimitas vite
est et ita beatitudine culpe mecola non
que mente polluat sed que nos
letitie arceat aspiciet. Gregorius in moralibus
af Solis infirmis celestis patrie debeatur prima
ut humiles casti mites atque mestos
des ad gaudia eterna permoneat. Gregorius
ag in moralibus. In domo patris mansi-
ones multe sunt si enim dispar retri-
bucio in illa eterna beatitudine non esset
una potius mansio quam multe
essent. multe ergo mansiones sunt
in quibus distincti bonorum ordines pro-
meritorum consortium communiter letentur. Et tamen
unum denarium omnes laborantes accipiunt
qui in multis mansionibus distinguuntur
quia et una est beatitudo quam illic
percipiunt et dispar retribucionis qualitas
quam per opera diversa sciuntur. Gregorius libro
ah ymo dyalogorum. Cum electis in hac
vita per dilecto operum in alia quoque vita
est procul dubio discrecio dignitatis ut
quo hic alius alium superat. illic alius
alium retribucione transcendat. et
sicut in illa retribucione dignitatis
eadem non sit una tamen omnibus vite be-
atitudinis est. Gregorius libro in moralibus.
ai 1 Prima per stellas in pira prima
stelle incohata sine oblivione secunda
2 vero sine errore. tercia voluntas sine
3 omni perturbacione. Quarta impossi-
bilitas in qua corpus quoddam surget
4 5 sine corrupcione. Quinta claritas
qua consignabitur claritati corporis Christi
6 Sexta agilitas ut scilicet mobilitatem
tempus cogitacionum nostrarum sit agili-
7 tatem. Septima subtilitas ut quamlibet spissum
vel solidum sit erit penetrabile
8 Octava est diligere proximum sicut in di-
lectionis vitare tamquam seipsum. Nona
9 est videre proximum suum omni pravitate
diligentem sicut se sicut diligit seipsum
10 Decima est deum propter diligere scilicet plus
11 quam seipsum. Undecima est diligere seip-
sum propter deum. Duodecima est videre
12 deum diligentem se supra quam di-
ligat seipsum. Bernardus in quodam sermone.
ak O felix et gloriosa societas o sitiens
tandem in desiderio desiderabilis
epule ubi in eternum amoenitas nulla
nullum poterit esse fastidium in qua socie-
tas summa et summum in est desiderium
al Bernardus in sermone. Illud verum et summum
est gaudium quod non de creatura concipitur
et quod tu possideris nemo tollet

sed de
creatore
concipit

a ti/ tum gratia aliunde omnis iocunditas ar
meretur c/ omnis suavitas dolor
est/ omne dulce amarum/ omne decorum
fedum/ omne postremo quodcumque ad
delectandum possit molestum. Aug. in epistola.
a u Confessiua sistunt ad locum pascuorum
i. ad agros uberiores ad pastum scilicet
eternum ut sitiamus sine metu famem a s
demum sine defectu epulemur sine
fastidio. Aug. Beata regio paradisi
beata religio delectorum ad quam de te
hec suspiriis lacrimarum ubi sapientia sine
ignorancia ubi memoria sine oblivio
ne ubi intellectus sine errore ubi
ratio sine obscuritate fulgebit beati a t
qui habitant ibi et laudabunt deum
in secula seculorum amen. Regnum dei con
ceditur promittitur ostenditur percipitur
conceditur in predestinatione promittitur a v
in vocatione/ ostenditur in iustificatione
percipitur in glorificatione. Aug. in ser
mone. Nulla erit ibi discordia
sed cuncta consona cuncta convenientia
omnium sanctorum erit una concordia nullus ibi
dyaboli metus nulle insidie demonum
terror vel ignis infernalis nulla mors neque
corporis neque anime sed immortalitatis
munere inmortalis vita perfruitur. Cris.
de reparatione lapsi. Nunc certe non
solum cum hominibus sed cum angelis et ar a x
changelis thronis et dominationibus
principatibus et potestatibus gaudentem
de rege autem qui eorum medius re
sidet dicere vox nulla sufficiet effu
git enim omnem sermonem atque omnem a y
sensum mentis humane excedit decus
id est illa pulchritudo illa virtus illa
gloria illa magnificentia illa maiestas.
Cris. ibidem. Ita cottidie oportet nos
tormenta perferre separari centenas
parvo tempore tollerare pro eo ut Christum
videre in gloria. Venientem et sanctorum
eius numero sociari non erat dignum
pati omne quod triste est modo
et tanti boni tantique glorie participes
fieri. Cris. ibidem.

eternam vitam credit esse vite sempiternus
sempiterna vita ubi est vita securitas
secura tranquillitas tranquilla iocundi
tas felix eternitas eterna felicitas
ubi est amor perfectus timor nullus
dies eternus alacer motus et unus
omnium spiritus. Prosper de vita contemplativa.
eterna vita ubi ipsa civitas que
est angelorum sanctorumque congregatione
beata miris fulgentibus micat eterna
salus conlaudat veritas regnat ubi
nec fallit quemquam nec fallitur. Un
de beatus exitur ubi nullus miser
admittitur. Prosper ibidem. Ad fidem
plures venerunt et ad celeste regnum
pauci perducuntur. Omnes enim canonici
vocantur ad electionem vero pauci eliguntur.
Rabanus super id. Multi sunt
vocati. Patriam nostram paradisum computemus
tamen parentes patriarchas [illegible] iam ha
bere cepimus quid non properamus et currimus
ut patriam nostram videre et parentes salutare
possimus magnus illic nos carorum
numerus expectat parentum fratrum filiorum
frequens nos et copiosa turba desiderat
iam de sua incolumitate secura ad
huc de nostra salute sollicita ad horum
conspectum et complexum venire quanta
et illis et nobis in commune leticia
est. Cipr. epistola vi de mortalitate. Cre
ditur deum celum ostendere ubi meret
rices et publicanos eum constat ad
mittere non quod iusti sunt parcit iusticia
sed quia iustorum facti sunt et gratia largi
tate peccatorum. Cass. super id. Ps. i.
Ostendit / celum [illegible] pollens eternitas
cum diuturnitate sine inicio et sine
fine omni mutabilitate. Boecius.
Ubi attendat amor v q l b g angelis
b r ara v [illegible] b l m p consolatio
c dulcia g desiderium c [illegible] q
gaudent a insignit memoria c
labor f g mandatum c metu r p
spiritus a vita c sequitur capitulum
O Gratia [illegible] nunc post [illegible] dicitur
[illegible] ubi sunt iusti
vivunt [illegible] sine [illegible] libaverunt
gratie dei [illegible] super epistolam ad romanos

b Si gratis deo dedit tibi deus quia gratis
dedit gratis, anima noli ad pretium dili-
gere deum, ipse sit pretium tuum. Augustinus super
c Iohannem. Si levis morbus esset conte-
mpneretur, si morbus contempneretur medicum
non quereret, si medicum contemp-
neret morbus non sanaretur. Ideo ubi habundavit
abundavit peccatum superhabundavit et gratia.
d Augustinus de verbis apostoli. Sola gratia distinguit
redemptos a perditis, quos in unam
concretam massam perditionis ab origine
ducta causa fecerat. Augustinus in enchiri-
e dion. Dei gratia cur ad istum veniat,
ad illum non veniat, occulta esse causa
potest, iniusta non potest. Augustinus de baptismo
f parvulorum. Lex data [illegible] lex data
est ut gratia quereretur, gratia data est ut
lex impleretur. Augustinus de spiritu et littera. Talis
g est gratia spiritus sancti ut in corde tri-
sticiam invenerit consumit et dissolvit, si
desiderium pravum invenerit facit trepidationem
- et abiciat. Augustinus in quadam sermone.
h Uberior est gratia quam precatio. Semper
enim plus dominus tribuit quam rogatur.
i Ambrosius super Lucam. Gratia [illegible]
est ad diligendum quam via reddendo
[illegible] gratia autem in habendo
[illegible] et solvendo [illegible]. Ambrosius
k de officiis. Dum nos gratia divina respicit
tenebras illuminat cuncta, mentis nostre
abscondita manifestat. Gregorius libro viii
l moralium. Filii Israel manna descendente
in peponibus et carnibus porros cepas
quesierunt, quia videlicet perversi mentes
gratie despiciunt et pro carnalibus voluptatibus
laboriosa huius vite [illegible] lacrimis
plena concupiscunt. Gregorius in moralibus.
m Cum per semetipsum loquitur deus de
verbis eius sine verbis et syllabis cor
docetur, quia virtus eius intima quadam
sublevatione cognoscitur, ad quam mens
plena splendet [illegible] gratia. [illegible]
[illegible] quod omnia [illegible]
que replet lavat. Gregorius ibidem. Gratiam
n in tribus consistere arbitror, in odio
peccatorum malorum, contemptu presentium
bonorum et desiderio futurorum. Bernardus de

o libero arbitrio. Incomparabiliter quippe
spiritualibus deliciis desideriis [illegible] dilectatio
sancta delectat ut mister potuit
[illegible] carnalia cadunt, spiritualia cor-
poralibus summa summis ut prius sapere
que sursum sunt et que super terram. Bernardus
sermone [illegible]. In veritate didici nil
p eque efficax esse ad gratiam promerendam,
retinendam, recuperandam quam si omni
tempore coram deo inveniaris non altum
sapere sed timere. Beatus homo qui
semper pavidus est, tunc eo abyt
tunc [illegible] de uno venit, et hoc est
semper pavidum esse. Bernardus super Cantica
q sermone lxiiii. Gratia balsamum purissimum
est et ideo purum solidum et plenum
vas requirit. Bernardus ibidem. Aliorum
r et vita [illegible] non [illegible]
gratiam quare nec in superbiam elevent
nec inflent, vel curiositate iactantie
nec altitudo [illegible] negligentes
efficiat. Hugo super epistolam ad
s Ebreos. Pauper et creditor obvi-
aver[unt] sibi, utriusque illuminator dominus.
Proverbiorum 29. Glossa Bede. Pauper est
quilibet auditor, creditor predicator,
qui sibi obviant cum in [illegible]
[illegible] gratiam [illegible] utriusque illuminator
dominus est, quia ut iste predicat
vel ut ille credat sine dei munere
[illegible] nichil potest facere.
Beda in glosa super [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] o cor [illegible]
[illegible] mala [illegible] predicatio ac [illegible]
a domino [illegible]
a G Pastorem sine gratiarum actio
[illegible] [illegible] sine [illegible]
misericordie laudaciones [illegible] quia consola-
tus [illegible] qui [illegible]
[illegible] quia fecisti [illegible] esse salutem
dedisti [illegible] quia ignoran-
[illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] quia [illegible] Augustinus
super [illegible] tota die repleatur
os meum laude tua.

no zasta sub superbia elatis elatus sed confessio non ingrati et habe te coram nostri et nichil ostendere habe ut ut superbus sis ut ingratus dicit deo meo contritus sum anima sustinuisti me quanta accepi non que habui que tu dedisti nec que ego meruit Augustinus super i psalmi Custodi animam meam quia sanctus sum Anima peto sic quidam sunt tamen dimittantur a quibus te te custodi ne committantur non modicum diligere quasi a quo non dicitur dimissum est sed potius multum diligere a quo tibi multum tributum est Ille enim diligit cui donatum est ne redderet quanto magis debet diligere cui donatum sed ut esset / nam et quisquis ab initio pudicus permanet ab illo regitur et quisquis ex impudico pudicus factus ab illo corrigitur et quisquis usque ad finem impudicus est ab illo deseritur sed dicit ille occulto iudicio fatetur potius numquam non potius et fortasse ideo latius ut plus timeatur et magis supra Augustinus de scta dyaz voluntate

Nunc modicum et ad generaliter et communem primas et talamo comprimamus quod deo gratias et ut dicit breviter ut audiri levius et intelligere gratius ut agi fructuosius potius Augustinus in epistola ad Marcellinum Dauti rependi quidque gratius ab accipiente non potius quia si gratum habuit esse gratis accepit nam sperum quamvis gratias gratiarum facit qui beneficium cui dantur gratia inde non suscipit Ibi ad Geruntem Cancellarium Optima beneficiorum custos est ipsa memoria beneficiorum et perpetua confessio gratiarum Crisostomus super omelia Anonico dos ut semper dominum benedicat si benedicit mala benedicere et dissolvat mala si peccata volunt benedicere et peccata et perpetua exhibet peccata Crisostomus de tractatu de symbolo Iudicii sibi subleme facit hec collatam beneficium cum oculos semper aspicit Cassiodorus super super i psalmi Quia una nostra cum oculos ... acquisita bona mirantur ut ad beneficia concinta animus bene indicis intelligere Cassiodorus super psalmi quolibet nunc suscipere cum collata bona de cor

de dignis graber amitte Cassiodorus illud est bene mentis aliena gratia non quidem intus tamen supra sicut non decet qui potius fructus satis est simpliciter apud se de bono felix esse testimonio gloriari est vero subiecta sed eterne dispositionis arbitrio sed in supra ipsa pravitate in mare state affectus ab indignioribus primo non requirit Cassiodorus in quadam epistola Nunc quanta sibi gratia collata sit nescit quantus quod largitor gratias debeat non intelligit non enim potius quibus plene intelligere quod acceperit nisi meminerit quid meruerit Cassiodorus in quadam epistola Omnis puerum quod dum haec communiter refundit quia ut constat forte bonum nisi quod ab ipso dimostit est collatum Cassiodorus in quadam epistola Invitat ad magna qui gratanter suscipit modica et spem de futuris recipit qui suscepta beneficia recognoscit ut de operatione frangitur qui magiorum nimium consolatione roboratur Cassiodorus in epistola Vobis offerimus referenda gratia magis uectiga / nam si depositum iubet reddere maioris mensura quam quod accepit Ytergida quid demum facere probari beneficio Imitamur agros fertiles qui multiplicia reddunt quod acceperunt / quam si non dubie tamen bona observare hijs quos speramus nobis profuturos quales demum esse in eos qui iam profuerunt / nam demum ut non demum in vera potestate est suo reddere ne bono bis non licet si absque in mina de facere possit Seneca in quadam epistola Est ad reddendum gratias opus est et tempus et facultate et aspirante fortuna nichil tamen uectiga dicit cum maior nec diversitas quod beneficium dare et gratias agere Seneca in de beneficiis Nunc futurum gratia gratias agit et de augelo et ad aurem ne nunc palam sit ut sua pugnitate quoque alieno admitto sibi dicatur Seneca in libro de beneficiis Nunc tibi gratias referre potero tamen id esto non deferam ubi ostendi me referre non posse / nam qui grate beneficium accepit primam pensionem solvit

t Seneca ibidem lxxxiii epistola Sapiens
omnia considerabat et audiebat scit enim quantum
acceperit a quo et quando ubi quemadmodum
itaque negamus scire gratiam referre nisi
sapientem. Seneca lxxxiii epistola Sicut
v ille nesciens gerunt similiter turpis reddere
beneficio gratiam in munere talione aut
ille malam gratiam. Seneca lxxxiii epistola
p Non omnis gratus scit debere beneficium
propter quod imprudens et rudis et [illegible]
et illa ignorat aut quantum reddere debeat.
y Seneca ibidem Sapienti notum est quanti
res quaeque taxanda sit nam stultus etiam
si bone voluntatis est aut minus quam
debet aut tempore aut quo non debet reddit loco
id quod reddere debet est atque abicit. Seneca
z ibidem Nemo etiam referre gratiam scit nisi
sapiens stultus aut quemadmodum propter
referat sed sperat illi parcens [illegible] volun-
tas [illegible] velle non [illegible] sapientis [illegible]
omnia [illegible] magis [illegible] aut minus
sit [illegible] sit tempore loco causa. Seneca
ab ibidem Gratus sum non ut alius [illegible] libe-
rius praestet [illegible] [illegible] exemplo
ac sed ut rem iocundissimam faciam. Seneca ibidem Sen-
tiamus itaque nil esse grato animo hone-
stius [illegible] urbes omnes etiam ex bar-
baris regionibus gentes conclamabunt
in omni [illegible] respondendum bene
merentibus gratiam omnes [illegible] affirma-
bunt in [illegible] turba consentiat.
Seneca ibidem libro v beneficiorum [illegible]
est [illegible] homo [illegible] ingratitudo [illegible]
ma [illegible] [illegible] a [illegible] documenta [illegible] parva
[illegible] capitulum

g Gula ventris [illegible] dicit
ad [illegible] omnia [illegible] tre-
aut et quam [illegible] cibo [illegible] quid
aliud quam [illegible] ordinationi contradicit
b Augustinus in libro de conflictu vitiorum Non
propter potum sed propter potum mortem
primus homo [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] non propter [illegible] sed propter [illegible]
[illegible] perdidit [illegible] cum ut [illegible] [illegible]
[illegible] quod cibo esset [illegible] medicinae
[illegible] [illegible] cibo [illegible] [illegible]
[illegible] mirabili [illegible] abstinentia

perditum [illegible] x [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] propter desiderium aquae a [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] non de car-
ne sed de pane temptatum Augustinus [illegible]
super id ad Romanos xiiii Noli propter
r escam destruere opus dei omnia quidem munda
sunt sed malum [illegible] [illegible] quae
semper [illegible] [illegible] [illegible] quod cum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tibus [illegible] Ambrosius in sermone de ieiunio
d [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
nutrit [illegible] Augustinus in sermone de
e [illegible] [illegible] vili et [illegible] cibis olera
et legumina [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et illo pane [illegible] non quid
magno opere quaerendum propter [illegible] status
[illegible] Iohannes in epistola ad [illegible]
f [illegible] et [illegible] docet
crassa et [illegible] ossa corpora quae [illegible]
[illegible] [illegible] impleverit [illegible]
oblatione sanguinis [illegible]
[illegible] et pessima morborum [illegible]
[illegible] et [illegible] necessario esse [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] possunt
[illegible] non cum [illegible] in uno statu
[illegible] corporis sed aut [illegible] semper aut
[illegible] non posse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible]
[illegible] doctissimus Galienus [illegible]
[illegible] quorum vita et ars [illegible]
est dicit in [illegible] [illegible]
ut vivere posse [illegible] [illegible] sanas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] quasi [illegible] [illegible]
tas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed
semper [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cogitatu Iohannes
g in epistola [illegible] [illegible] [illegible]

articulari et podagre quorum laborantes
compositione ciborum ad simplicem mensam
et pauperes cibos redacti redactos convaluisse
carnem aut cum solitudine dispensan
de dapibus et epularum largitate que et
corpus frangunt et animam domus in epla
Romanum Semper saturitati vicina lascivia
est venter enim sibi vicini et genitalia
proximitate ordine ordo viciorum domus in
quoddam [illegible] non ciborum appetitus
cibus [illegible] laudores cibos plerumque
[illegible] culpa sumus et abiectiones non sine
reatu gustare degustamus Bernardus libro xxx
moralium dormiente gule vicio omne
quod fortiter egerunt perdunt et
dum venter non restringitur simul cuncte virtutes
obruuntur Bernardus ibidem Castrorum princeps
muros urbis diruit quia dum venter
in gluvie tenditur virtutes anime per luxuriam
destruuntur Bernardus in pastorali Ponit
semper epulas comitatur voluptas nam dum
corpus in refectionis delectatione resolvitur
cor ad manie gaudium relaxatur Bernardus
libro xxx moralium Nisi ad conflictum spiritualis
spiritualis agonis assurgitur si non prius
intra nos metipsos hostis positus
gule videlicet appetitus edomatur quia si non
ea que nobis sunt viciniora prosternimus
maxime ad ea que prius longius sunt
inpugnanda transimus in
cassum namque contra hostes inimicos
in campo bellum gerunt si intra
urbis menia cives insidias habent
Bernardus libro xxx moralium Sepe edendi
vaco sunt gule et fame se palliat
indigentie nature nature cum sit venter
in gluvie se extendit mensa in luxu
mater erigit Bernardus libro vi moralium Et ita
lupitas plerumque sub necessitati se pa
lliat ut vix eam prestus qui sit
dispiciat nam dum salubri debitum neces
sitas petit salutis expleta desiderium
surripit et tanto gule securius in
precipitis ruit quanto sub honesto
nomine necessitas explende se contingit
Bernardus libro xxx moralium Inclinis
est cum igne sanguinem ad deum vesti

quanto ventosis legumine usque ad ructum
distenditur propterea cum et esau non de
carne sed de lente sit reprehensus et de
ligno adam et non de carne damp
natus et ionathas ionathas cum gustu
mellis non carnibus morti addictus
Acontra vero cum heliyas in ope
carnem comederet abraham angelos
gratissime pavit et deus ipsis sua sa
crificia precepit Bernardus in apologeticon
paulus thimotheo modico vino uti demum
stomachus consulit et deus ipse bibit ita ut
non vini potator appellatus sit apostolus
quoque bibendum dedit in signum cui eo sacramento
sui sancti sanguinis tradidit Bernardus ibidem
Ipsa demum qualitas nunc talis de spiritualis
apparet mira ut non nunquam appetitus qua
gustus delectetur tamen et cum iam stoma
chus crebris ructibus repletus se indicat
necdum tamen curiositas satiatur sed
dum oculi coloribus palliatum saporibus
alliciunt infelix stomachus cui nec colores
lucent nec sapores demulcent dum omnia
suscipit cogitur oppressus magis obruitur quam
reficitur Bernardus ibidem Inter prandendum
quantum fauces dapibus tamen aures pa
scuntur sermonibus quibus totus intentus
modum nescit in edendo Interim autem
fercula fercularibus apponuntur et pro solis
carnibus a quibus abstinetur grandia piscium
corpora duplicantur Bernardus super Cantica
Gule servitas nimia acie acie mentis
obtundit ingeniumque eius facit Ibidem
de summo bono Quibusque cibis refertus
venter semina luxurie parit nec
prevalet mens distinctionis gubernacula
moderari ciborum pondere prefocata nam
cum sola crapula vini mente inebriatur
consumit vinea virtutum castitatum inimi
citates vacillantes eam ac inutilibus
dampnis reddit omnique integritatis ac puri
tatis contemplatione despoliat Iohannes
Cassianus de institutis monachorum Nunquam poterit
ardentes concupiscentie stimulos inhibere
quis desideria gule refrenare nequiverit
interioris hominis castitas virtutis huius consumm
atione discernitur nunquam cum robustioribus emulis

Collocationem posse confidas cum que in hon-
ore conflictu consurgere abunde solidibus
3 premissis superare [illegible] ibidem. Impossibile
est saturi ventris pugnas interioris hominis
expugnare vel bellum [illegible] attem-
ptare dignum est eum qui potest dicere me-
ab liore conflictu ibidem. Quidam cum
ad edendum assederint mirifica quadam
agitatione membrorum intemperanciam
animi sui designant capud erigunt
brachia extendunt magnum in altum apperi-
unt et non sine magna turpitudine
quasi totum ciphum simul sunt absorbturi
ingerentes quosdam conatus et gestus satis
indecoros credunt in uno loco sedentes
oculis et manibus que prope et longe sunt
omnia circuire simul panes quinimmo
[illegible] in calices effundunt digitos [illegible]
extendunt anhelant et suspirant [illegible]
[illegible] ita ut existimes eos alium [illegible]
[illegible] ventris potentiorem aditum que-
quasi angustia faucium non possit consume-
re stomachus satis sufficienter [illegible]
[illegible] instrac et [illegible] [illegible] obsessam
[illegible] insultum facturi dubitant [illegible]
expugnacionem aggrediantur [illegible]
per irrupcionem facere concupiscunt Hugo
ac in suo claustrali. Quidam superstitiosam
minus [illegible] studium adhibent
infinita decoctionum fercula et cocine-
rum [illegible] excogitantes. Modo mollia
modo dura modo frigida modo calida
modo cocta modo assa modo pipere modo
alleo modo cymino modo sale condita
secundum consuetudinem pregnancium mulierum
ita quod ibi desiderant colorem [illegible] et sunt
varie [illegible] [illegible] fieri decant assata
vel frixa vel elixa et tanta sollicitudine
preparant ut devorant quatuor vel quinque fer-
culis prima non impediunt novissima et
[illegible] stomachus [illegible] [illegible] reple-
tus sit [illegible] [illegible] curiositas satia-
[illegible] videntur colore ventris tamquam deum Hugo
ad ibidem. Colunt deos templa templa quidem
altaria [illegible] [illegible] ad serviendum or-
dinant ymolant pecudes thura cremant deo
[illegible] ventri templum est coquina altare
mensa ministri coci ymolacio pecudes cocte
[illegible] fumus in censorum odor sapor

ac Hugo ibidem. Gula est [illegible] corporis causa
[illegible] et amicus ciborum [illegible] Hugo
af ibidem. Emulans castrimargia et vorax
edacitas nauseatum stomachum applaudentibus
natalibus sinubus non contenta Hugo ibidem
ag Hec pestilencia scilicet gula non vulgari
qualitate contenta presumendo se porrigit
in prelatos qui salmones lucios
[illegible] pisces [illegible] quantitate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] baptizandi [illegible] officia
[illegible] [illegible] fonte baptizant ut [illegible]
baptismate baptizati [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in eadem mensa
[illegible] [illegible] [illegible] in unctione subiungi-
pisces natat in pipere [illegible] [illegible]
viscositate ligantur [illegible] [illegible]
ligata [illegible] ventris [illegible]
[illegible] epula [illegible] [illegible]
[illegible] pedestre [illegible] [illegible] in eodem sep-
ulcro [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] egressum [illegible]
porte [illegible] sufficit amplitudo [illegible]
ah [illegible] de planctu nature. Quidquid
aeris volitat quidquid piscium natat
quidquid ferarum [illegible] [illegible] sepellitur ven-
tribus que [illegible] [illegible] [illegible]
quia mortibus [illegible] [illegible] Petrus [illegible]
ai [illegible] morbos [illegible] multa [illegible]
[illegible] morbos [illegible] [illegible]
ak Seneca in epistola [illegible] ventri obedientibus
[illegible] [illegible] [illegible] Seneca [illegible]
al epistola [illegible] [illegible] plurimis elephantibus
sufficit [illegible] pasci terra et mari
am ibidem. Venter precepta non audit [illegible]
et appellat non est tamen molestus creditor
[illegible] contentus est si das illi quod debes
an non quod potes. Seneca [illegible] epistola [illegible]
[illegible] aqua et panis gulositati [illegible]
non sufficiunt fructus arborum non grana
leguminum [illegible] non radices herbarum non pisces
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aromata et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que
studiosa [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible]
[illegible] [illegible] ministrorum alius [illegible]
[illegible] et colat alius effundit

et q(uo)sicut ... in artib(us) ... multat
in arte ut saturitas ... in c(on)viviis
removet appetitu(m) ad irrigandu(m) gula(m)
no(n) ad sustentandu(m) na(turam) no(n) ad necessitat(em)
supplicanda(m) s(ed) ad aviditate(m) co(m)plenda(m)
a amore q(uia) debilit(atur) ... gula
paradisu(m) claudit clausit primogenita
vendidit suspendit pistore(m) decollavit
baptista(m) nabugardan principe(m) coquorum
incendit et urbe(m) toto ... balthasar
in convivio manu(m) contra se scribente(m) aspexit
... et ead(em) nocte inter-
fectus est a caldeis amore q(uia) ... ubi
abstinentia ... ad gustatu(m) et ad ac-
... delicie ... destructio
... ebrietas gula vana ...
... o sobrietas ...
...

Hereticus est qui aliquam
temporalis commodi et glorie p(ri)ncipatus
atq(ue) sui gratia falsas ac novas opiniones
gignit vel sequitur Aug(ustinus) de diffinitionibus
Hereticus est qui concepta novi erroris p(er)
fida pertinacia defendit Augustinus a
... et ad opulatem atq(ue) ad vitam
... quo ... solo ... delet
... sed ... ab his
que ... Item Aug(ustinus) con(tra) ... 7 b
Et qui sententiam suam quamvis falsam atq(ue) p(er)-
versam nulla pertinaci animositate defendit
querunt aut tanta sollicitudine veritatem
corrigi parati cum invenerint nequaquam
sunt inter hereticos computandi Aug(ustinus)
ibid(em) ... fides ... c
quod in ... dicitur ... in qua
... aut ... forte d
... cum ...
ac qui petri fidem et sedem tenens
... confessio apostolica
... indicio ... quicumq(ue) ... e
... voluit se ... vel ...
... non ... hereticum
... Jero(nimus) in epistola ... f
sunt ... et ...
... repellenda ...

domus massa et pecora ardeat et torrem
par(iter) ... crematur arcum in
alexandria ... scintillula fuit s(ed) quia
non statim oppressa e(st) totu(m) orbem eius
flamma depopulata e(st) Jero(nimus) ...
g ... scriptura intelligit quod ... sanctus
flagitat a quo scriptura e(st) ... ab ecclesia
non recessent tamen heretici appellari ...
h Jero(nimus) ... intelligentia ... non de scriptura
est ... et non ... sit tamen ... Hylarius
i ... longe ... falso
hereticus ... veri hereticus.
k ... Aug(ustinus) ... commodi sunt
qui ... bone vite ...
... sit et hi qui integritate fidei
et doctrine sunt ... Cris(ostomus)
sup(er) ... scisma e(st) ... p(er)
hereticos ... in singulas ... ecclesia
... capitulum

Homicidium ... publica
ad ... maleficium
... velud homicida meditabitur
et tanto amplius quanto ...
a deo non ... non timuit
Aug(ustinus) li. I de civitate dei. Homi-
cida est ... non gladio armatus
... ad hominem ...
... nolo ego
putare te non esse homicidam ... fratri
tuo mala persuades Aug(ustinus) sup(er) Joh(annem)
l ... ad mortem ... totti
... et ... videmus Gre(gorius)
m sup(er) Ezech(ielem) ... bonum ... homi-
nem homicida potest appellari ...
... homo et ... ...
est mortis ... quodam ...
... quod ... e
... premuntur
... sup(er) ... capitulum

Homo ... et mutabilis
est ... ut
quomodo ... et

rogat uel ad custodia [illegible] uel ad
illecebra delictorum. Ambrosius in libro de p-
b aradiso. Dicit homo positus erat in paradiso
ut si conditoris sui obedientia teneret
caritatis astringeretur ad celestium angelorum
honores quasi sine carnis morte transiret.
c Hugo libro in morali. Homo erat in honore
esset pro intellectu in quo honore creatus
bat in paradiso et in loco voluptatis gustato
enim nichil molestie. Et indigentie
sentiebat adversis superatus malis fulcitus
floribus gloria et honore coronatus et constitutus
super opera manuum plasmatoris. Magis autem
ob in sequendi similitudinibus procedebat
et erat ille socius ac societas cum plebe
angelorum et cum omni militia celestis curie
sed permutat istam gloriam in similitudinem
S. 36. iumenti comedentis fenum. Bernardus super Cantica
d Heu tristis et lacrimosa mutacio ut
homo paradisicola terre dominus celi civis
domesticus domini sabbaoth frater [illegible]
et celestium [illegible] virtutum repentina
se confusione inveniat et propter infirmitatem
hereat in stabulo et propter pecorum
similitudinem indigentia feno et propter indomi-
tam feritatem alligatus presepio [illegible]
ex chamo et freno maxillas eorum
e constringere. Bernardus ibidem. Video hominem primus
quatuor virtutibus ornatum quod habet
decebat quem una custodiebat. Vitas
docebat. iusticia regebat pax fovebat
f Bernardus ibidem. Qualia facit deus propter homines
propter se ipsum si ergo animalibus ministrat propter
hominem quid hominibus non ministrabit propter
g se ipsum. Augustinus super genesim VII. Omnem creaturam
sensibilem deus armata et munitam
alias unguibus alias pennis alias cor-
nibus hominem solum sic disposuit
ut virtus illius sit ipse deus et in eo quod
sumendi [illegible] fecit corpus fortiorem esse
volunt in se [illegible] infirmitatis coactus
semper [illegible] habeat deum sine requie
h re. Cassiodorus super genesim capitulo VII. Inter omnia
mala homo est pessimum animal quia
bestia bonum [illegible] ipse malum [illegible] aut
omnia [illegible] ad [illegible] attendit non
audit sed malus [illegible] non timet sed contempnit.

i Augustinus super genesim. Comparatus est homo iumentis
insipientibus [illegible] comparari quod nasci [illegible]
non [illegible] tollere [illegible] homines [illegible]
rone [illegible] rationali nature [illegible]
voluntatis [illegible] Augustinus in omelia de
k ascensione domini. Cum enim bestiarum [illegible]
ad nascuntur [illegible] singula quedam
nascentium [illegible] quedam habent munimenta
quibus naturam suam ab incommodis defendant
corticem ambit arbores. pennas tegit volu-
crum [illegible] squamma operit. lana oves
induit pilis iumenta et feras vestit
[illegible] testitudine [illegible] elephan-
tem [illegible] [illegible]
sine causa factum est quod cum singula animan-
tium nature sue arma [illegible] sicut
nascit [illegible] nascitur et nudus
oportet eum ut aliis que sibi [illegible]
vestiunt natura [illegible] homo aut [illegible]
etiam maior [illegible] occasio [illegible]
ut ea que ceteris natura data sunt gra-
tie sibi inveniret [illegible] magis
[illegible] inter [illegible] homines [illegible]
[illegible] habendo [illegible]
sine causa [illegible] quod [illegible]
[illegible] ceteros artes [illegible]
l [illegible] libro primo. Unde homini dicit
[illegible] quod amavit te qui propter te fecit
me. Sermo tibi quia factus sum propter te
ut tu sumas ille qui fecit me et te
ac propter te et propter te [illegible] propter se si sentis
[illegible] reddere debitum si accipis beneficium
m redde [illegible] Bernardus ibidem. [illegible]
[illegible] hominem [illegible] causa videtur [illegible]
[illegible] magna et [illegible]
[illegible] contra tanta sua [illegible] ut
non [illegible] parentes melior
[illegible] fuit ante [illegible]
[illegible] velamentis [illegible]
[illegible] tegumenta [illegible]
[illegible] cornua [illegible] pilos
squamas plumas pennas vellera et
arbor que cortice [illegible]
[illegible] a frigoribus et calore [illegible]
hominem et [illegible] [illegible]
natali die abiecit ad vagitum statim

Item ne dubitet ... (marginal note at top, partly illegible: "quia in ... magis ... fastidiis ... et ... natura ...")

et plerasque ulmusque tot acclinat aliud ad
latinos et est primum primus vite primo primus
Crisostomus unde li. vii ... nos sentias
ut nos quidem genitos vincula conspicit
et cum membrorum nexibus ac homo inse
licet natus iaceat ne manibus pedibusque
debilitatis flore aut actus impatiens
et a supplicatis vita auspicatur vivo
ob culpam quia natus est ... deinde
ras ab ... ... exstimatum ad super
bias si genitos pro valore species ...
...us unius quadrupedum simulari fat
... Ceteras videntur videntur sentire
... suas alia pertinere usurpare
alia spectes volatque nec homo
nichil scire sine doctrina ne fari ne
ingredi ne vesci ... aliud nisi
flere quod sic sensisse veni amantium
luctus est datus veni luxuria veni ambitio
veni avaricia veni immensa vivendi
cupido veni supersticio veni sepulture cura
nulli tam vita fragilior nulli rerum omnium
libido maior nulli pavor confusior
nulli rabies acrior ... Ceteraque animantia
in suo genere probe degunt congregari
unde ... et stare contra dissimilia leonum
feritas inter se non dimicat serpentum
morsus non petit serpentes ne quidem
maris quidem belue ac pisces nisi
in diversa genera seviunt at hercule plurima
ex homine sunt mala hominum videmus
Infructuosa ... in curtat ... ...
spatia ... vinum cultore
... damp... afferat possidenti
ac si quando istam luctus est istam
non ... commodum est si ... utique
quem ... domini ... ...
... ... indicium
... artis industrias cultura
bonum insterilis atque inopes artes
... occupat ... auctori fructum
cultori gratiam negat ... ... arbor
... terra ... ista vita ... ...
... ... super ... arborem ...
... plantatam habebat ... ...
quoddam tempus cum in agris homines
passim bestiarum more vagabantur.

et sibi victu fero vitam propagabant
nec animi ratione quidquam plerumque viribus
corporis administrabant nondum divine religionis
non humani officii ratio colebatur. nemo
nuptias viderat legittimas legittimas non
... ... liberos
non ius equabile quid utilitatis haberet
acceperat taliter in plerosque ... ...
Quodam tempore quidam vir magnus et sapiens
cognovit que materia esset et quanta ad
maximas res opportunitas animis inesset
hominum si quis eam posset elicere et precipiendo
meliorem reddere qui dispersos in
agris et tectis silvestribus silvestribus
abditos ratione quadam compulit in locum
unum et congregavit et eos in unamquamque
rem utilem atque honestam inducens ex
feris et immanibus mites reddidit et
mansuetos et ut videtur ... ...
tacita nec inops dicendi sapientia perficere
potuisse ut homines a consuetudine
subito converteret et ad diversas rationes vite
traduceret ... Omnia sic bono constant
vite felicitas commendat sapientia bonum
et velocitas ... quo ferina corpora
munita sunt quorum in tanta sagacitas
... est si ... investigare ... cur
... ... et in
... ... optimum esse debet cui ... ...
... ... in homine optimum quid est
ratio. hac antecedit animalia deos sequitur.
... ergo perfecta proprium hominis bonum est ...
cetera illi cum animalibus satisque communia
sunt valet et homines formosos et pavones
velox est et equi corpus habet et
arbores ... ... motum voluntarium
et bestie et vermes habent vocem ... ...
... tamen tanto acuciorem aquile
... ... et ...
... ... ad
... Quid ... ...
... consummata felicitatem hominis
implebit ... si omnis res cum bonum
suum perficit laudabilis est ... et ad finem

nāe sine premio sunt vo ipsa virtus vocatur
eademque honestum quod solum bonum bonum t
honestum quod est honestus est Seneca ibidem
Et quibus omnia mala sunt vallum in
quantum ymagines nullas frequens alium
si malis est confesso sit improbabilis alium. a
Item si quis non adeo quod sunt quae
vetula careat pena elicunt via nobi
litate amorem et honorem sine si esse con
fesso bonus sit probabilis in est. quod sunt vim
in bonum homines quod quae quod etiam si alios b
destituit. laudandus est quod quam non in
omni aliorum copia dampnatur. Ibidem
Que tandiu verum est quod homo nemus
bona dicitur non quae post colores picta est c
non omnis tutela celata est verum
sicut non cum argentum aut aurum rostrum
est non tantum tutela celata quod verum
sicut atque operis regis ipsa est. quod stabit
et firma et mentis aquas effunditur d
ipsa ad fendum in ymaginibus maris solida ipsius
vacat pariens ventos et non sentiens ventos
gladium bonum fieri non tamen de auratu
est vallum non cum vagina gemmis distin
ctura. quod cum ad secandum subtilis acies
est. et mucro munimentum omne rapturus
est. et unico inmunento omne rapturus
regula cum non quae formosa quod quam vita
sit quantum. Eo quod rectum laudatur cum quasi
quod illi propria est. quod in homine quam non
ad verum pertinet quanto arte quanto e
sane quamlibet salute. quam preciosa
incubat lecto quam lucido poculo bibat f
quod cum bonus bonus sit. bonum aut est si
vo explicita et vera quod et ad nāe g
sine voluntate accommodata vita vocatur
vera est quod honestum et bonum honestus bonum
Ibidem. Quid aut sit vir bonus dicam
vir bonus quod honeste se facturum putavit h
faciet sine pena etiam si laboriosum sit
faciet etiam si periculosum sit rursus quod
turpe sit non faciet etiam si pecuniam affe
rat etiam si voluptatem etiam si potentiam
ab honesto non revocabitur ad turpia
non spe inbitatur. Seneca ibidem. Amicis
tibi non desidia sit et non ab aliis liberi
tu semper aliquid honesti tractabis Seneca
in quibus Sicut formosa pictura est cui
nulla pars caret sic formosus homo est
in quo nulla pars peccati sordida est Seneca
ibidem. Ubi apprensio et bonum et iniuria quod
sunt in non merito vo nata de regimine a
voluptas desidencia de causa capitis
Honor remotis obstaculis in
pane operibus scelere, nuda pru
dencia, nuda inspicitur fallacia re
gnum et vane laudes et gloria auffer
et apperitur inanis peccatorum Augustinus li. in
de civitate dei. Glam et honorem non de
sapiens sine quibus quod ipsa virtute suos honores
quos nulla competunt caro pater non debi
quod eos e amitas ab omni virtute non peteret
quod eos a amitas ab omni virtute non peteret
quod eos et civitate dei Rex Heiu
dae Augustinus li. de civitate dei Res Heiu
natorum imperii penes reges erat
quos ad fastigium honoris non ambicio
popularis quod spectata inter bonos modestia
populares provehebat Augustinus li. in de civitate dei
Ubi honor non est ibi contemptus est
ubi contemptus ibi frequens iniuria ubi
indignacio ubi indignacio ibi quies
nulla ubi quies non est ibi mens agio
sepe dicitur. Ubi aut impetus ingenitudine
aliquid auffertur esse studio vim sit ab eo
quod tollitur et ubi vim est eorum dicta non pe
est hac suspicatione et sicut vasta non
vacatum in patria sua propheta esse non posse
propheta aut esse nolle delinquere Jeron.
in epistola. Non est dignum ut vides esse
in epistola. Non est dignum ut vide esse
honore suum refugit laborem Jeronimus ibidem
Demiscit eos deus alienavit tu alieni
debitur. qui honoribus se fecit et moribus tacet.
Gregorius in registro. Deus malum promit
sine contra veritatem efficiunt honore
ab omni rectitudine frequentem corda
subiecti. Gregorius in moralibus Predicatore
bene et honore per imitacionem volun
Gregorius ibidem. Differentia dignitatis statuta
quod inter status ut unus sit cuius alius
ministerio et ordinatio tamen decet et
propositus uni et opera omnia homi
videtur esse quod venenum non sunt quos
iniuria Crisostomus super Mattheum. Ruerit de
per ab honore celeste. Si quis esset quod
tres in non cum quae maior fuit in
honore in maior quod quae inferior

19

f ille maior. Cris. ibidem. Honor vanus vere
amor est honor non necessariis pre-
statur non adulacione accipitur neque pe-
cunia comparatur non fictus in se putat
non simulatus intus occultus cuius honoris
successor nullus est accusator nullus. Ingra-
tus Cris. de reparacione lapsi. Honoris
u magnitudo hiis qui non digne vivunt
honore cumulus incipit esse peccatorum.
Cris. super Mt. Episcopus si debitum honoris
l non accipit a presbitero aut presbiteris si non
accipit a dyacono aut dyaconis a lectore
o irascitur et cetera. Si autem viderit episcopus
presbiterum presbiteros aut presbiterum dyaconum circa
obsequium ecclesie non permanentem aut
alios peccantes in deum neque irascitur et
neque tristatur quia omnes quando de suo
honore solliciti sunt de honore autem
dei nullus. Cris. super Mt. Ypocrite ad
po sal[illegible] filii regule me nolunt
me dimittas honorari videre ad[illegible] va-
dit me similem condicionis [illegible] putare
in hoc superbia vita [illegible] qui in
honoribus non [illegible] qua ad ymaginem dei
facti sumus sed dimittas et honores
p vitandi. Beda. Cum primatus sum auctori-
tatem perdit in desperacionem et [illegible]
et angustias se mittit. Qui autem locum
suum sapienter custodit se ut scalas ad presbi-
[illegible] gloriatur super id [illegible] [illegible]
et ut filii tui te [illegible] Qui iuda honores
fugiunt ut honoribus [illegible] obviant fugiunt
sub esse ut possint preesse sepe cum
gloria ut admirentur contemplentur et
r nudi ut optimates relinquuntur. Aug.
Vani filii hominum ad honores anglicos
timeret formidandos [illegible] regula debet
esse tua domus in [illegible] ut vituli sub
bos ad aratrum ponuntur. Aug. Decet
l quando eiectos [illegible] sive augusta cogi-
tacio sed cos maxime quos [illegible]
sibi summis honoribus obligamus quia
vero [illegible] est ut eum recte sit plus de-
so bere qui iustus est maior quam suscipere.
t Cass. li. iiii epistolarum. Dignum eum
videtur ut qui est [illegible] [illegible] reddatur
honore [illegible]. Cass. ibidem dicit

v Beatum et honoratum et nimium bonum sed et
x ignavus eque sibi exoptat sed bonus
bona vera [illegible] sunt scilicet ingenia quia
bone artes desunt dolis atque fallaciis
y contendit Salustius. Abstrahunt nos
a recto divicie honores potencia et
cetera que in opinione nostra [illegible] sunt
precio suo vilia non sunt magnificum
quo videtes [illegible] in se [illegible] [illegible]
quam mirari [illegible] non [illegible] quia
concupiscenda sunt laudantur sed concupi-
scuntur quia laudata sunt. Seneca
z lxxxviii epistola. Quecumque videntur
eminere [illegible] quamvis pusilla
sunt et in comparacione humiliorum extent
per difficiles tamen arduas tramites
adduntur confragosa ad fastigium dig-
nitatis est ut succedere [illegible]
fortuna se submisit omnia que sub te
que precellentissimus [illegible] aspice
et [illegible] [illegible] ad summa [illegible] lxxxv
epistola. Cum velis verum hominis estima-
cionem inire et scire qualis sit nudum
inspice deponat priorem deponat
honores et alia fortune mendacia
corpus ipsum exspoliat animum intuere qualis
quantusque sit alieno aut suo magnus.
Seneca lxxxvii epistola. Homines candi-
ab datos viros bonos dicimus quos
obvios si romane [illegible] domos
ac salutamus. Seneca epistola iii. [illegible] est
quo in honore esse cepit vero honor
[illegible] cedit. Seneca iii epistola. Ubi
[illegible] a [illegible] adulacio [illegible] ambicio [illegible]
amicicia a [illegible] avaricia [illegible]
[illegible] [illegible] divicie [illegible] a [illegible] gloria
[illegible] ad honorem [illegible] in martirium
et predicacio et prelatus [illegible] reverencia
sacerdos a [illegible] solempnitatis [illegible] sollicitudo

a Honestas tanta est pulcritudo [illegible]
et honestatis ut omnes vel pene
omnes eius laude moveantur. [illegible]
[illegible] neque ipsa adeo sit turpitudine
viciosa ut totum amittat sensum
honestatis. Aug. li. iii de civitate dei
b Tantus splendor semper honestatis

est ut vitam vitam efficiat tres sunt [illegible]
litas constie et securitas innocentie
c Ambrosius li. 1 de officiis. Nichil turpe d
faciendum de bono viro est si quando
pre latat [illegible] si quibus [illegible] homines
celare possimus nec minus nec libe
dinose nec incontinenter est faciendum. e
sapiens enim [illegible] nichil quod [illegible]
possit facere nisi minus [illegible] splendide
constant [illegible] honeste. Ambrosius
d li. 1 de officiis. Etiam torpent ingenia
desidiose [illegible] nec in [illegible] honestate f
via labor vigilarum [illegible] languoris
et sompno et languore turpe et malas
[illegible] industria [illegible] actus tantum
de saltandi abstenia studia effemina
tos [illegible] ad [illegible] blandicias g
effeminare mollicia corporis [illegible]
[illegible] feminis et in indissolubus se extolle
[illegible] adolescentum [illegible]
expugnatas alio pudicitie neglige
c tes sunt [illegible] in [illegible]. Ita vive
ut [illegible] tibi [illegible] nisi quod qui
[illegible] tua [illegible] tuo possis Seneca
f in epistola [illegible] plus honestate
[illegible] [illegible] [illegible] porta sit feli
citas [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
Seneca [illegible] epistola [illegible] a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] domo
in [illegible] [illegible] modestia [illegible]
tia [illegible].
a Hospitalitas [illegible] sine a
distinctione [illegible] hospita[illegible]
ne forte [illegible] domum [illegible]
[illegible] negantes ipse sit deus
b Augustinus [illegible] [illegible]. Obsecuti
loth angelis [illegible] [illegible]
[illegible] hospitalis [illegible] a [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
et [illegible] est [illegible] Augustinus
c ibidem [illegible] apud deum hospitalitas
gratia ut ne [illegible] quod aqua frigide
[illegible] [illegible]
[illegible] quia abraham recepit deum
hospicio [illegible] hospites [illegible]
[illegible] loth angelos recepit [illegible]
an et tu [illegible] suscipis homines suscipias
[illegible] in hospite [illegible] sit quia
[illegible] in paupere est sicut ipse ait hospes

[illegible] et nemo suscepit me Ambrosius in li.
d de officiis. Est publica species humanitatis
ut peregrinus hospicio non egeat suscipiatur
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
e Et quamvis [illegible] hospicio [illegible] non
[illegible] hospicium et egentes sine tecto
[illegible] in domum suam nec solum [illegible]
[illegible] qui et largita est bonitas
[illegible] et ut hilarem datorem diligit [illegible]
sine [illegible] [illegible] pauperibus [illegible]
Ambrosius in suo [illegible] [illegible] ad [illegible]
f [illegible] hospitalitatem. [illegible] hospes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] dignitas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] capitulo
g [illegible] [illegible] [illegible] habet qui
[illegible] deum [illegible] [illegible] suscepit
[illegible] et sunt ambo equales et
qui [illegible] deum pauperem [illegible] et
qui [illegible] deum in [illegible] laborat
a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
hospites [illegible] sunt [illegible] suscipe
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] si [illegible] boni sunt [illegible]
[illegible] si mali non [illegible]
si [illegible] tibi non [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] sufficiat tibi Seneca
[illegible] [illegible] [illegible]
a Humilitas [illegible] a me non
[illegible] [illegible] non [illegible]
visibilia et invisibilia [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] et mortuos
[illegible] suscitare. [illegible]
humilis corde cogitas magnas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fundamento
[illegible] cogita humilitas Augustinus de [illegible]
b [illegible] Omnes delectat celsitudo. [illegible] humi
litas gradus [illegible] quid tendis [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] a [illegible]
incipe et [illegible] Augustinus ibidem
c [illegible] medicina omnibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] superflua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] que [illegible]
superbia [illegible] [illegible] si humilitate [illegible]

dei non sanatur que avaricia sanat peccatum
scilicet paupertate filii dei non sanatur que
verecundia sanat peccatum scilicet sapientia filii dei
d non sanatur. Ieronimus. Non alium tibi ad ca-
piscendos et abtinendos vitas dierum
communias quia que communita est ab
illo qui gressum morum tamen deus
videt in simulitate / contra aut pro scilicet hu-
militas secta scilicet humilitas vera scilicet humilitas
et questiones interrogacionis et diccionis / alii
dicunt dato consilia petit a quadam persona
quid esset melius in rethorica / videt
prima eloquencia secunda eloquencia tercia
eloquencia sit et tibi Augustinus in epistola
e ad dyascorum. Excelsa est pura humilis
scilicet vera ego qui quint prior quid recusat
f veram. Augustinus super Iohannem. Cum paupertate
contentus est non est contentus in iniuria et
qui peccatis fere decem penas cogitat
verbo contumelie et qui ad ministraciones
contempne dolet si aliquid honorificencia
esse preter prelato gaudet est in omnibus
humilitas tenet memoriam. Ambrosius
g super psalmos. Bona humilitas que nichil
appetendo totum quod contempnit adipi-
h scitur. Ambrosius ibidem. Nichil excelsius
humilitate que quasi superior nescit
extolli quia nemo id affectat quod
infra se iudicat. Ambrosius super lucam
i vii. Amplius eripit dignitatis tenet
fastigia humilitas prima secta
quoniam vult fratrem sanctum ne regrado
prius illi honorem obsequendo sicud
dicit apostolus honore invicem preve-
nientes dimittat cum officiis ut possit
habere sanctitate si cum te non lesit
frater obsequium inducitur ut diligas et
si forsitan lesit magis obsequium inducitur
ut humilitas. hoc cum paucitatis summa
scilicet ut amantibus vicissitudine le-
dentibus pacienciam rependamus / qui
ergo fuit paciencior ad iniuria
pocior constituitur in regno. Ambrosius
k in quodam sermone. Non indocta humilitas
scilicet que habeat sua modestiam et
scientiam laudatur. secundo leni humiliari

in quo loco qua moderacione quo fine
in quo officio in quo munere nesciunt pha-
risei humiliari id recte dictum est
l Ambrosius in libro de officiis. Nichil itaque
est quod nos ita deo et hominibus gra-
tos faciat quam si vite meritis magni
scilicet humilitate infimi simus humilitatem
sequimur non que audit atque simulatur
gestu corporis aut fracta voce verborum
scilicet que puro cordis affectu exprimitur aliud
cum scilicet deforis habitus aliud deintus sunt
tedium multo iam deformior est superbia
que sub quibusdam signis humilitatis latet
nescio enim quo modo tanto sunt turpiora
vitia que specie virtutis velantur. Iohannes ad cellanum
m humilitas falsa scilicet observatione custodie
virtutis et veritatis scilicet quod ita deo gratum faciat
et hominibus quasi vite merito non ma-
gis scilicet humilitate infimum videamur.
n Iohannes super ... xx capitulo. Tanto vii c
fit quisque vilior deo quanto preciosior
sibi tanto preciosior deo quanto propter deum
o est vilior. Gregorius libro xviii moralium. Cum
ex temptatione humilitas proficit ...
scilicet ipsa adversitas que mentem ab
elacione custodit. Gregorius xxvi moralium
p Anima ergo etiamsi humilitas est ...
in nobis ... pullulat que in
radice ... in humilitate perdurat
a qua minime si abscidit arescit
quia vivificante se in infimis humi-
litatis perdit. Gregorius xxvii libro moralium
q Cum sine humilitate virtutes congregat
in ventum pulverem portat. Gregorius
r omelia vii. Ecce si nos quidam fratres
rogaret ut ad eum ire deberemus protinus
nos nostra superbia in cogitatione tacita
responderet dicens non eas / quia temeritas
dignitatis honor tuus despicitur. locum tuum
vilescit / ecce de celo venit qui servo
in terra concipimus qui detrahimus ...
s Gregorius omelia xxvii. Ecce odor filii
mei sicud odor agri pleni cui
dedit flos venie quia magna est.

cum verbis et operibus predicatorum que in eis ibi
at mentes audientium. Alius flos olive
quia suavis est operis unde ad refo
vet et lucet. Alius flos rose quia
una est fragrantia que rutilat et
redolet exterioris martirii. Alius flos
lilii quia candida vita carnis de incor
ruptione (?) ... Alius flos pirole (?) quia
virgo humilis que ultima loca tenet ex
per humilitatem se a terra non sublevat
in altum et celestis regni sponse in mente
spirat. Alius redolet spica quia ad ma
maturitatem perducitur quia bonorum operum
perfecto ad saturitatem eorum qui esuriunt
iustitiam preparatur. Bernardus super Cantica.
t Humilitas vera est qua quis de se prava
estimat et bona alterius sine invidia
et amore commendat. Gregorius. Describitur
v Job temptatione ante quam non temptatus
prostratus ut et maiorem virtutem spem
curam formet et maiorem cautelam ad
cautelam nos humilitas nos attenu
at quibus ... gaudentes sublevat
ista metuentes premit. Gregorius in moralibus.
x Nusquam sunt sponte sese non humi
liant nisi quos secretus gloria exaltat (?).
Gregorius in 18 moralium. Verum autem quod
y agitur si non in humilitate custoditur.
z Ibidem. Humilitas per verum quia humil
tissima sui cogitatione sibimetipsi
vilescit. Bernardus in libro de 12 gradibus
ab humilitatis. Non magnum est esse
humilem in abiectione, magna
prorsus et rara virtus humilitas honorata.
ac Bernardus super Missus est. Speciosa res humi
litas qua ipsa quoque superbia palli
ari se appetit ne vilescat.
ad Bernardus ibidem. Cum ex aliis quibuscumque
bonis virtutum magnificare (?) suarum tamen
valeat intumescere superbia, sola
humilitas omni ... ruinam
eius forsitan ... ab
... presumptionem. Bernardus in Epistola.
ae Bona humilitas que et in parvi
ad quam mordacibus curis mentem
facit esse quietam et animatibus
penis in futuro serenam reddit. Ergo
humiliatio via est ad humilitatem

sicut patientia ad pacem, sicut lectio ad
scientiam. Si ergo virtutem appetis humilitatis
viam non refugias humiliationis. Solus
qui non humilis est putat animam suam
qui ne putetur quod non est semper
quicquid in se est vult nescire quod est.
af Bernardus ibidem. Humilis debet esse et
verecundia factus quia cunctarum superbia
ingressio in sceleris (?), verecundia grata
est nam humilitas pro veritate laudabilis.
ag Bernardus super Cantica. Oportet humili
sentire de se mente ad altiora nec dum
super se attolli, cadat a se in se.
In se sunt per ... humilitatem sunt
solidatus, quia nisi humilitatis merito
maxima munera obtinet. Bernardus ibidem.
ah Cum te humiliari videas, certo id
signum in bonum omnino arguito gratie
appropinquantis. Alii cum rancore humiliantur,
alii patienter et alii libenter. Primi rei,
alii sunt sequentes in nomen ... iusti.
ai Bernardus ibidem. Est humilitas quam veritas
parit nobis et non habet calorem, et est
humilitas quam caritas format et in
flammat. Prima est quod in affectu, illa
in cogitatione consistit; in eo quo gra
vit peccatum (?) et si amanda non tamen
ad inanda humilitas. Ergo si quis
innocentiam retinet, nihilominus humili
tatem ... vide geminam
... rara avis in terris
aut ... humilitatem
... et ... bita bita
que ... Bernardus super Cantica
ak Sermo 42. ... fundamentum humilitatis
et ... ad fastigium caritatis
... celsitudine dei ...
per humilitatem ... sola est virtus
humilitas lese caritatis reparatio. Bernardus
al in Epistola 2a. Nulla splendidior
splendidior gemma in omni precap
ne ornatu summi pontificis quam
humilitas ... ad
... alia virtutum aggregatio non
nisi ruina est. Idem dicit.

a m Sola que non solet gl[or]iam nominis p[ro]p[ri]i
in[ter] co[n]te[m]p[ti]o[n]e non co[n]ce[r]nit gl[ori]am
inve[n]tu[r]a est in o[mn]ib[us] p[ro]f[e]ctat[ur] humili
tas non co[n]te[n]d[it] i[n]dicio non p[re]te[n]dit
iusti[ci]am qui v[er]e humilis [est] Aug[ustinus] i[n] ep[isto]la
a n p[rim]a Velle e[ss]e sup[er] o[mn]ib[us] vitup[er]abile
est s[us]tine[r]e a[u]t alter[um] sup[er]a[r]e se
vi[r]ib[us] i[n] g[lori]a Cass[iodorus] sup[er] Mat[heu]m
a o om[n]ia in[ter] Tu[n]c h[umi]lis [est] corde
et i[n]dignior se aly[s] a[r]bit[r]a[t]u[r]
n[ec] desid[er]at sup[er]ior app[ar]ere i[m]p[er]at[or]
cu[m] surge[n]te se desid[er]at et desid[er]a[n]
a p te[m] se sp[er]ne[r]et Cass[iodorus] ibid[em] Cu[m] q[ui]s p[ri]mus
gradu p[er] celsitudine[m] amat humili
tate[m] i[n] mo[r]ib[us] diligentissime
teneat ita qui ab o[mn]ib[us] humilitati
ced[it] a dignitat[is] fastigio tu[r]bi[s]
po[n]d[er]e cad[it] Cass[iodorus] i[n] s[upe]r p[ro]fec[er]ationi
a q lio quarto Discite a me quia
mitis su[m] et humilis corde et i[n]
ve[n]iet[is] requie[m] a[n]i[m]ab[us] v[est]r[is] ecce mel
humilitat[is] cu[m] dulcedine mansuetu
di[n]is s[ta]ti[m] cu[m] mel co[n]ti[n]et in q[ue]stionib[us]
medicine cu[m] d[i]versitatib[us] sp[eci]e[rum] sic
cu[m] humilitat[is] dulcedine co[n]ti[n]et[ur] o[mn]ia
g[rati]a v[ir]tutu[m] Hugo li[bro] i[n] de claustro
a r a[nim]e Humilitas est co[n]ti[n]ue[n]tia
p[ro] co[n]dicionib[us] vel co[n]ditor[is] volu[n]ta[tem]
a s [m]e[n]t[is] i[n]clina[ti]o Hugo Nullo [m]o[do] pot[est]
i[n] q[ui]b[us] nostra v[ir]tutu[m] structura co[n]sur
ge[re] nisi p[ri]us iactata fue[ri]nt v[er]e
humilitat[is] in corde n[ost]ro fundame[n]ta
que firmissime collocata p[er]fectionis
et ca[ri]tat[is] culmen valeant
sustine[re] Joh[ann]es Cassianus li[bro] xy de
a t sp[irit]u sup[er]bie v[er]a discrecio n[on] nisi
v[er]a humilitate acquirit[ur] cu[m] humilitat[is]
h[abe]t et est p[ri]ma p[ro]ba[ti]o si [uni]v[er]sa a
q[ue] sol[um] agenda que sunt [sed] et[iam]
que cogitant[ur] reseruant[ur] senior[um]
examinat[ur] nichil quis suo
suo i[n]dicio credens a d[e] p[er] o[mn]ia
diffinitionib[us] acquiescat et quid
bonu[m] vel malu[m] debeat i[n]dicare eor[um] b
tradicione cognoscat In collacionib[us]

a y p[ri]m[i] collacio[n]e Cassi[anus] f. Humilitas
in paup[er]t[at]e g[ra]ta [est] in diuite
glosa Humilitas i[n]t[er] i[n]imicos
blanda sup[er]bia cu[m] [aut]em i[n]t[er] amicos
i[n]g[ra]ta blanda est et officiosa
semp[er] humilitas in amicicy[s] g[ra]
ta co[n]cluys odiosa non extollit[ur]
p[ro]sp[er]is non in[ter] i[n]uitia[r] adu[er]sis g[ra]
e[x]torquet si[n]t[?] eu[m] non requi[r]it p[ro]p[ri]is
adulanc[i]u[m] nisi qui se laudacionis
vo[ca]t indig[n]u[m] Valeri[us] ep[istu]la in
a z q[ua]da[m] s[er]mone Tria sunt
que radicata nutriu[n]t humilitate[m]
assiduitas subiectionis [con]sideratio p[ro]p[ri]e
fragilitat[is] et co[n]sid[er]a[ti]o v[ir]tutis melior[um]
a ꝫ Basili[us] in [ex]ameron Erubescat
elati ubi credu[n]t locu[m] habe[re] sup[er]bia[m]
cu[m] celu[m] et t[er]ra t[err]a ab humilitate
videat occupata Cass[iodorus] sup[er] id ps[almi]
et humilia respicit in celo et in
a z t[er]ra p[er] humilitate[m] me[m]bra x[ist]i
su[n]t dyab[ol]i sup[er]bia p[er] h[anc]
est fidel[is] sup[er] regna p[ro]ficit
p[er] ha[n]c sup[er]bia ty[ra]nnica sup[er]at[ur] p[er]
ha[n]c i[n]c[e]pt[?]u[m] marty[r]es co[n]tra[...]
i[n]t[er] p[ro]p[ri]a v[ir]ta p[ro]fitus que h[abe]t v[i]t[a]e
c[on] p[re]lat[os] Cass[iodorus] sup[er] id ps[almi] Humiliat[us]
su[m] usq[ue] q[ua]q[ue] V[i]de co[m]p[ar]a[ti]o l[ibr]o co[n]stro
i co[n]sid[er]a[ti]o o p co[n]templa[ti]o b correctio
a q ar exemp[lum] i at honor b[?] [?] ne[?]ti[?]a
a i[n]n[ocent]ia b laus l[?] ira al modestia
q paupertas r pietas t p[re]dica[ti]o ab
ap pla[cacio] ar sap[ienti]a o sup[er]bia a ak
ba volu[n]tas a q
7 Iactancia Animaduertend[um]
est non solo rer[um] corporar[um]
nitore atq[ue] po[m]pa [sed] e[t]i[am] i[n] ip[s]is
sordib[us] luctuosi[s] esse posse iactancia[m]
et eo p[er]iculosior est quo sub sp[eci]e
s[er]uit[?] dei decipit Aug[ustinus] de s[er]mo
ne d[omi]ni i[n] monte Iactancia no[n]
est v[ir]tutu[m] laud[is] laus q[ue] q[ua]ndo [sed]
v[ir]tutu[m] d[i]c[itu]r quas amant q[ua]ndo

granas laude sperito testimonio co
spicatur Aug' xij de ci(vitate) dei
c hostes ad rapina provocat qui
suas eorum notitie demedat Greg'
d hymo Si vis sublime aspicere
virtute noli sublime sapere et tunc
id quod ceteris esse monstrabis ceteris
simus noli te cepisse putare fecisse cu(m)
feceris et plenissime cuncta fecisti
Ans sup ezech' Cum iactantie vapor
e nascitur ... mane opus i
petrus ... spiritus lo de summo bono
f Occulta quod agitur inquantum valebis q'
si certo non valebis sit in animo occulta
di voluntas et non sit de ostentatione
i.a temeritas ipse deglutitu bonorum
g Nichil est quod magis diminuat laudem
pretorium quam suos assidue iactare
successus et singulis diebus ... vende
que unde legitur de maio que cum plurima
fecisset egregie ... iactatione
gloriam fame perdidit et quam sibi pre
sumpsit ... assibi ... alieno
ore captare debuerat ... causa
emendatorum bona demerunt valeis
ma magis in lo suo ... gradatio
q u o elemosina ... gla bona
et ... mors ag ... natus ... ...
ag superbia ... confesso o.

a 1 Ieiunium Ieiunium magnum l
et generale est abstinere ab
iniquitatibus et illicitis voluptatibus seculi
quod est perfectum ieiunium Aug' sup Ioh'
b Ieiunium purgat mentem sublevat
spm sensum carnem spiritui subicit cor fac
contritum et humiliatum concupiscentie
nebulas dispergit libidinosos ardo
res extinguit castitatis ... accendit
c dit Aug' i sermo. de ieiunio. Ieiunium
abstinentie non querit divitiarum superflu
itatem ... superbiam spernit humilitatem
commendat ... ... intellige
quod est infirmo et fragili Aug' ...
d Quamvis abstineat a quibusdam cibis
... ciborum dulcia alimenta non
sumat non tamen illo fit acceptu
ieiunium qui non diebus ... ieiunat

pudet dicere ... et amicis ...
faciunt ... ... non faciunt
e Ambrosius in sermone de ... Ille ...
fat qui ieiunando et vigilando ascendit
ad pascha ita sicut ... ... primo
ieiunare est ita ... non ieiunare
est peccatum i.e. cum voluntaria sit ieiunia
ista necessaria i.a de arbitrio venit ista
de lege ... ad ista ...
f Ambrosius idem Cum ... in ...
que manducando perdit non ut ...
dei violator accepit ... ut ...
plene ... ...
g Ieiunium mors culpe ... delictorum
remedium salutis radix gratie funda
mentum ... castitatis ... gradus ... ad
deum ... et gradu ... ...
Helyas ascendit Ambrosius de vigilia
h et ieiunio ... non sanat ... quod
... adhibe ieiunio passionis
... pestes sanande sunt ...
k Ieronimus sup ... Cauta tibi ieiunia
in pone modum quantum ... potes
sunt tibi pura ... casta et moderata
ieiunia non superstitiosa ... quid
prodest oleo non ... et molestias quasdam
difficultates ciborum querere ... ad
reponamus ... Ieiunium labor tempe
... mentis ... ...
sustenta ... aut fallit ... negato
l Ieronimus sup ... Sic debes ieiunare
ut non ... ... palpites et respira
... ... et ... ... vel portari
vel ... manibus sed ut fracto corporis
appetitu ut in lectione ut in psalmis
ut in vigiliis solito quid ... facias
m Ieronimus ad demetriadem Ieiunium non
... ... sed ceterorum virtutum
fundamentum est et sanctificatio et pudicicia
atque pudicitia ... qua videbit deum
n ... Ardentes ... sagitte ieiuniorum
et vigiliarum frigore restinguende sunt
Ieronimus ad celanciam Sint moderata et

et s(an)cta i(n) om(n)i mente et humilitate
ieiunia que ita attenuat corpus
ne mente eleventur ne vero humilitatis
congregat superbiam et vitia devincere nas-
p cantur. Ieronimus in epistola. Prudentem enim
decet sibi ut ... non ut nimietate
debiles fiant et post modico ... suffra-
gia requirant temperandum enim est quod
si sic propter ceptum obsequium conservati
quod ... ponitur quam in consideratione
nimia. Glossa Iohannes super i. prima Thymotheo
v noli aquam bibere sed modico vino uti.
q Sanctificate ieiunium. Ieiunium sanctificare
est admixtis bonis aliis digna deo
carnis abstinentiam ostendere. Gregorius in pastorali
r Non deo sed sibi ieiunat qui ea que
ventri ad tempus subtrahit non egenis
tribuit sed ventri postmodum offerenda
s custodit. Gregorius ibidem. Ieiunium id
demum approbat ut illud quod tibi subtra-
his alteri largiaris ut unde tua caro
affligitur inde egentis proximi caro repleatur
t Gregorius ibidem in omelia. Bene ieiunat
qui alimenta corporis que sunt ... deo
ita ... pro indigentibus ...
qui ea que sibi ad tempus subtrahit
nequaquam ventri offerenda custodit
sed pauperibus tribuit. Gregorius ibidem. Si sola
v gula peccavit sola ieiunet et sufficit
si vero peccaverunt et cetera membra cur
non ieiunet et ipsa ieiunet et ipsa
... oculi a curiositate ... appetitibus et omni
petulancia ut bene humiliata coher-
ceatur in pena que male libere vagabatur
in culpa. Ieiunet auris negent prava
verba a fabulis et rumoribus et quecumque
ociosa sunt et ad salutem anime pertinentia
ieiunet lingua a detractione et a
murmuracione ab inutilibus verbis atque
scurrilibus ... a garrulitate
silentium ab ipsis que videri potuit
... ieiunet manus ab ociosis signis
et ab operibus omnibus quecumque non sunt
imperata sed et multo magis anima ipsa
ieiunet ~~...~~ a vitiis et propria
voluntate sua ... sine ieiunio ...
... a deo reprobantur. Secundum septimum
est anima in diebus ieiuniorum vestrorum
voluntates vestre inveniuntur. Bernhardus
sermo ~~...~~ viii°. Dignum est aliquatenus
quo fructu et quemadmodum optat
ieiunare quid ... pro peccato ... ab ipsis

prout licet abstinemus ea nobis que prius
commisimus illicita condonantur. Quando
condonantur commissa nisi ieiunio ...
redimuntur scriptura testante cum me
... ubi ... consolatio
... ubi ... postulat
postulat et accipit non ... Bernhardus
y ... sermone. Bonum et salutare
ieiunium est quo redimitur eterna supp-
licia quia remittuntur peccata non solum autem
sed ablutio peccatorum sed et extirpatio ...
et non solum ... ieiunia ... sed ...
ne solum delet peccata preterita que ...
sed et repellit futura que ...
z peccatum. Bernhardus ibidem. Ieiunium orationi
devotionem et fiduciam donat
oratio virtute impetrat ieiunandi et
ieiunium orationi roborat oratio sanctificat
... orandi ieiunium orationem
roborat oratio sanctificat ieiunium et repre-
ab sentat domino. Ibidem. Oratio ... ut ...
scriptura penetrat celos sicut ... ieiunio
... ut facile celos penetrent ...
... orationis ... non ...
si ieiunat cum Christo qui ...
est ad mensam patris cum Christo. Bernhardus
ac ibidem. Cum petat et ieiunat non
ad gloriam dei ieiunat ut se humiliat
sed ... Crisostomus super ...
ad Non culpa ... ieiunium ... pauperes
a quo cibos accipit pauperibus esurientibus ut
... pollutum qui elemo-
sina ... Ieronimus
ae de ieiunio ... Non in sola
abstinentia ... ieiunium
aut infructuose corpori ... subtrahitur
nisi mens ab iniquitate ...
et ab obtrectationibus ... lingua
af ... Ibidem. Aliis diebus ieiunare
aut remedium aut premium est et
... aut est ieiunare ... alio tempore
qui ieiunat accipiet indulgentiam
in istis diebus qui peccat ... ieiunat
accipiet penam. Cesarius ... in ...
monte sancta. Tale sit ieiunium
ag sine elemosina qualis sine oleo
ah est lucerna. Ibidem. Ieiunium sit est
... temperes ut corpus ...
ut ... ut in odia

in modesta debilitet ffulgeat [illegible]
a i Ieiunium cypriani exigentis debet esse infect
to. ieiunium parce. debet virtute no
nergia quale id est aut quod non bestiis
carnibus et de ore suo esca dum sordidis
egreditur. maledictum quale id est quod
sanctificatum. sicut sonus et polluitur lingua
mendacio agapis in natali domini
a k non tantum ieiunium luxus quid me dispe
ndium ut fructus tantus lectione capitur
quid defunctum consumptum sub virtute
a l Intollatione abbatis monasterii Vulthire
abbas marthani [illegible] per incitanti
per famem ab hora tercia pulsaret.
qui in cenabo ebdomadis integris re
fectionis sepe contempnens non sensisset
esuriem videt quia hic ullus est
ieiunium tam rectum qui de suis laudibus
mutuat aut substituit te. ibi aut
te dignitas honoris et [illegible] refectio
paginabat Intollatione Serapionis
a m Ieiunium sanctum esse dei arte [illegible] castitas
murus spiritus sancti. vexillum filii dei
castitas signum. sanctitatis trophaeum
a n Petrus Ravennas in quodam sermone Ieiunium
quamvis affligat [illegible] morbos
carnis augmentet passiones [illegible]
causas compellat carne sine [illegible]
[illegible] sine [illegible] nisi sine [illegible]
[illegible] sine [illegible] salute [illegible]
non reparat. ieiunium sanat vulnera
peccatorum [illegible] sine una non
concedat [illegible] [illegible] [illegible]
abstinentia [illegible] distincto in ii [illegible] c a
et sanctificatio de sermone [illegible] a
a I Gnorancia [illegible] nescie
qua [illegible] melior [illegible] fidelis
ignorantia qua [illegible] Augustinus
de [illegible] apli. Pessime inter ignorancie
b pessime [illegible] sunt scilicet falsitas
et dubietas [illegible] a [illegible] a misera
[illegible] peccatior [illegible] a ista melior
c Augustinus ibidem. Ordinis ignorancia
[illegible] formam [illegible]
statuit [illegible] qua non est intelligen[illegible]
[illegible] ignorancie Ambrosius super [illegible] et [illegible]
d [illegible] Cum [illegible] videt [illegible]
[illegible] de [illegible] tenebris [illegible] ita
[illegible] ignorat [illegible] obscura
[illegible] Gregorius in mor. Cum
e [illegible] ignorantiam cognoscimus lu
[illegible] aliena [illegible] [illegible]

dei [illegible] deserit que in [illegible] reddat
f cognoscit Gregorius [illegible] in mor. Non est [illegible]
[illegible] quod nescias frustra sibi de [illegible]
vel de ignorancia blandiuntur qui ut liberius
peccent libenter ignorant et infirmant
g [illegible] de [illegible] gradibus humilitatis [illegible]
scienda nescimus aut sciendi [illegible]
aut discendi [illegible] aut inquirendi
[illegible] et [illegible] ignorancia [illegible]
h [illegible] Bernardus in [illegible] utraque
cognitione dei scilicet tui et tibi est necessaria
ad salutem ita neutra carere valeas
de salute quia sicut [illegible] tui
venit initium timoris dei atque [illegible] dei
notitia idem amor [illegible] contra dei
ignorancia tum superbia ac de dei ignorancia
i venit desperatio Bernardus super Cantica. Ce
citudo mentis est [illegible] obtusio
carnis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
k [illegible] non posse qua nescire [illegible]
[illegible] Non est [illegible] nescire
l quod liceat qua facere [illegible] [illegible]
non licet [illegible] [illegible] [illegible]
malicia et [illegible] [illegible]
sibi [illegible] [illegible] Non liberare.
Incarnato quamvis [illegible]
[illegible] filius dei dignatus esse
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] in [illegible] [illegible]
Augustinus de [illegible] apli [illegible] [illegible]
b filius hominis non [illegible] Augustinus [illegible]
c [illegible] cythare [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] reddat tamen pro
ad esse videntur. Arcus manus corda
et tamen unus sonus auditur. Arcus [illegible]
[illegible] manus tangit corda resonat
tamen [illegible] sola corda resonat
ut arcus [illegible] ut manus sonum reddunt
sed [illegible] corda [illegible]
[illegible] sola corda [illegible]
et [illegible] filio [illegible] sola corda
[illegible] sola [illegible]
[illegible] ad solam cordam
sonum reddendum sic pertinet ad solum [illegible]
[illegible] Augustinus de incarnatione
domini contra Iudeos. Dicat [illegible] d
[illegible] [illegible] [illegible] florunt

Arcus
manus
corda
Sonus

Bnth

confrondunt et unicus conculcat. et
ideo dicitur illi quo virgo concepit et peperit
a conspectu videtur ut virgo potuit explicare
conceptum / virgo vero virginitatis pretium X
c uero inquit forma viri assumendo
et de femina nascendo utrumque sexum
et modo honorandum indicauit Aug
f contra faustum. De potentia quidem
ut et est mirabile sic opus posteri-
us est singulare / denique deo aliquid
posse quod nos fatemur investigare
non posse in talibus rebus tanta ratio
facta est potentia facientis Aug
g in epistola ad volusianum Voluit unigenitus
eius saltus agnoscere de celo venit
in uterum de utero venit in presepium
de presepio venit in crucem de cruce
venit in sepulcrum de sepulcro rediit
in celum Bernardus omelia super missus est
de cant in cant iste venit saliens
in montibus. Deus pater unicum filium
suum in utero virginis humane nature
iungens deum ante secula sibi coeternum
fieri voluit hominem in fine seculorum et
qui sine tempore genuit salvandis
hominibus cum tempore condidit Bernardus ser in
et verbum mors mediator dei et hominum n
ut culpas nostre transgressionis extingueret
venit venit mortalitatis nostre flage-
lla tolleraret et qui patri equalis
est per divinitatem propter nos venit
et flagella non susciperet nisi formam
hominis assumpturam redimendo susci-
peret et nisi prius hoc de rebus dere-
linqueret secundus ad passionem perveniret
venire veniret Bernardus ser in moralium o
Christus in carne natus de virgine con-
tagio culpe inquinatus non est et in
elatione culpe dispersus est / cum ipsa
propria non haberet et tamen per incarnationem
humanam sine culpa suscepit. Ibidem
Christus mediator dei et hominum ut
quia per quem nostra longe distabamus con-
assumpsit in seipso unde nos unam
sumus atque ... nobis vera reddendi

fieret et quo sumus sub una nostra
in copularet Bernardus ser ... mors / Tria opera
tres mixturas fecit omnipotens pater et
unicus illa maiestas in assumptione
nostre carnis ita mirabiliter singularia
ut talia nec facta sunt nec facienda sunt
amplius super terram / coniuncta quidem sunt
ad invicem deus et homo mater et virgo — Deus et homo
fides et cor humanum / Verbum enim anima
et caro in unam convenere personam / et hec
tria unum et hoc unum tria sunt et
in confusione substantie sed in unitate persone
hoc est prima et supra excellens unica
est. Secunda est virgo et mater virgo admirabilis
et singula singularis a seculo non est — Virgo et mater
auditum quod virgo esset que peperit quod
mater esset que virgo permansit. Tertia
fides et cor humanum / et hec quidem inferior
sed non minus forsitan fortis fortis. mirum — fides et cor humanum
enim quo cor humanum hiis duabus fidem
accomodaverit quo credi potuit quod
deus homo esset quod virgo fuit que pepe-
rit / sicut ferrum et testa misceri non potest
sic hec duo nequit commisceri nisi
miscerat glutinum spiritus dei et hec
quidem mixtura excellens secunda excelle-
tior sed tertia excellentissima Bernardus in
sermone xo. Quanti te fecit deus cum
ipse qui pater erat sed agnoscere ut appareret
tibi benignitas eius in humilitate qua
non cum minorem se fecit in humanitate
tanto maiorem se exhibuit in bonitate
et quanto pro me vilior tanto mihi
carior / advertat homo quia longe est
et non sit superbus et quia deo iunctus
est et non sit ingratus Bernardus sermone
xxv. venit medicus ad egrotos
redemptor ad venditos ad errantes
via ad mortuos vita Bernardus ad
milites templi in sermone Nemo
homo novit ut nascere pro ad plenum
quid bonum ad gratiam quid congruum
ad sapientiam quid decorum ad gloriam quid
commodi ad salutem pene scrutari
convincat humana benedictio misterij
sed humane redemptionis inscrutabilis

q q altitudo Bern' in epla. Deo quia diui-
tatis sum et quo sum sit nescio matris
qua nescio omnis creatura ignorat. Aug'
v omelia 8. Salua proprietate utriusque sub-
stantie et in unam coeunte personam suscepta est a
maiestate humilitas a uirtute infirmitas
ab eternitate mortalitas et ad resoluendum
conditionis nostre debitum natura inuiolabilis
nature est unita passibili deus uerus et
homo in ueram unitatem temperatur ut
quod nostris remediis congruebat unus
atque idem dei et hominum mediator et
mori posset ex uno et resurgere post-
s ex altero. Leo papa in sermone. Ubi in-
carnatio verbi contulit facienda quod
facta et sacramentum salutis humane in ulla
tamquam unquam antiquitate cessauit quod
predicauerunt apostoli quod annunciauerunt prophete
nec sero est impletum quod semper est creditum
ut minus adepti sunt qui illud crediderunt
promissum quam qui susceperunt
t donatum. Leo papa ibidem. Opus instau-
rationis est incarnatio ubi ... orbis
sacra... sunt sine hiis que expressa
sunt ab initio ... sine que ... sunt.
Aug' de sa' 45 in li° ... doctrina
amor ... angelis ... ascensio ...
... humilitas ... mala ... ac am-
... necessitas ... capitulum
a Indulgentia ... uenia
Infidelitas ... fidelitas
Infernus ... est dubitatio
de occultis ... ligatis ... sint ... in
quippe diuitem in ardore penarum
... et illum pauperem in refrigerio
gaudiorum esse intelligendum ... dubito
... quod intelligenda sit ... flamma
inferni ... sinus abrahe ... diuitis
lingua ... digitus pauperis ... sitis
tormenti ... stilla refrigerii ... [illegible]
forte ... conuenientibus ... contento
... [illegible] ... Aug'
b de ci' dei li° viii ... cum ...
nos ... corporis pulchritudo
quorum ... et sempiterna dampnatio
r Aug' In inferno et ... erit ...
plenitudinis ... uoluntas
a quibus ita culpabiliter iniquitas sua
... ab eis posset diligi nec

nec desiderari ... Aug' de fide ad
d Petrum. Ita quoque illi qui apud inferos
torquebantur fuerunt cura de uiuis cum
quid agerent omnino nescirent quemadmodum
et nos cura de mortuis quamuis quid
agant uero nesciamus. Aug' de cura
pro mortuis agenda. Illa uero
e flamma ... generatur ... et lumine
... quia quos semel illic ... gehenne
flamma deuorat a uisione ... luminis
... et ... dolore combu-
stionis ... et ... pena ...
obscuret ... qui ... suo corpore et
cor de ... sunt et corpore et corde
... et ... penas sentiat
que ... delecta
... Greg' iiii
li° mor'
f Unus gehenne ignis credendus est ...
non omnes uno modo cruciat peccatores ...
cui quantum exigit culpa tantum illic
sentiet penam. Greg' li° in mor' dyalo-
g gehenne ignis ... est corporeus ... in se
missos reprobos corporaliter cremat
nec studio humano succenditur nec lignis
nutritur sed creatus semel durat in-
extinguibilis et succensione non
indiget et ardore non caret. Greg'
h iii° li° mor'. Christus ad tollenda
inferni mala descendit nequaquam
ulterius ad ... redibit quia nequaquam
ultra ... liberat quos
semel in locis penalibus iusticia
iudicantis dampnat. Greg' ... li° mor'
i Tunc eos flamma comburit quos
nunc delectatio carnalis polluit tunc
in infinitum patens inferni hiatus
deuorat quos ... elatio nunc
exaltat atque qui quosque ... uoluntate
... callidi persuasoris expleuerunt
tunc eo suo duce reprobi ad tormenta
k peruenient. Greg' Iuxta modum culpe pena
distinguitur et ... modus huius
... dampnatorum in inferni igne
l cruciabitur. Greg' ... mor'. Quamuis enim
... sub uno sole consistunt
nec tamen ... solis experiantur

ardorem senciunt quia alius plus estuat
atque alius minus ita aliter uno igne non
uno modo incendit quia quos hic
disparitas peccatorum ut et ignis ad dissim
lem gravat et tamen eodem singulos
dist dissimiliter cremat Gregorius in dya
logorum Eiciuntur in tenebras exteriores q
ut aliter dentibus stridant qui hic
de edacitate gaudebant / unde fletus
de ardore stridor solet excitari de fri
gore. Ibi duplex est gehenna scilicet nimii
frigoris et intollerabilis fervoris Gregorius
super illud Job vero transite etc. In inferno
erit frigus intollerabile, ignis inextin
guibilis vermis inmortalis fetor
intollerabilis tenebre palpabiles ceden
cium horrida visio demonum confusio
peccatorum desperatio omnium bonorum erit enim
miseris mors sine morte et defectus
sine defectu quia mors ibi semper
incipit et defectus deficere nescit Gregorius
ubi supra. Ibi clamabit pilosus ad pilosum r
unus ad alium demon ad demonem
prede dilacerata est inferre velociter d
spolia de traspecto predas infer
pravas et extulerunt imponi
pedibus Bernardus in quodam sermone
Prius videre dolebunt in regnum quia
maledicti in tamen in ignem eternum
eternum quia videlicet acrius dolebit vide c
re quod amiserunt et iusti videbunt
et letabuntur considerantes quid evase
runt Bernardus in sermone. Intellectus
res per iehenna quibus inseratur et f
supplicium horribile ... si nulle
quibus ponatur ... nunc ...
dictum quale est ab esse illius g
glorie honore expelli et esse miseri
corporis ... et audire abi h
non novi vos Gregorius super Job omelia
xxxiii Ignis inferne et lucebit
miseris ad augmentum ut videat
unde doleat et non lucebit ad conso
lacionem ne videat unde gaudeat //.
Ysidorus li° primo de summo bono Infirmi
latum est sine ... presumendus

sine fundo plenus ardore incompa h
plenus fetore intollerabili plenus dolore
innumerabili ibi miseria ibi tenebre
ibi ordo nullus ibi horror eternus ibi nulla
spes boni nulla desperacio mali Hugo
li. iii de anima. Ibi erit fletus et stridor
dencium fletus quidem ob ignem qui non
extinguitur stridor ob vermem qui non morietur
plagarum fletus ex dolore stridor dencium
ex frigore. Bernardus in sermone ubi anima a
et mors ubi a pena m n q r p a t
ad
Infirmitas Cum vero audit corporis
infirmitate humane
tractandum est qui aut falsum
presumunt et glorie non potest deo gemere
deus est Augustinus de opere monachorum
Corporis debilitas minima est ante vires
frangit mentis quoque ingenium mace
rescit. facit quidquid in modo et temperamento
sit salutare est Jeronimus in quadam epistola
Consideratam ... infirmitas mala r
nobis extinxit aliena Gregorius li° v moralium
Quosdam percutit deus multa pietate d
posse / flagellat eos infirmitate corporis /
ne pereunt / ut eis utiliter utilis sit
frangi languoribus ad salutem / quam
remanere incolumes ad dampnacionem /.
Hugo li. iii de anima. Quidam presbitero c
suo vivunt et semper se negligunt / quidam
a regulis ... non declinant et assidue
sunt infirmi ... in quadam epistola
In omni morbo tria consideranda sunt metus f
mortis dolor corporis intermissio voluptatum
Seneca ... epistola. Morieris non quia
egrotas sed quia vivis ut convalueris
non mortem sed valitudinem effugies Seneca g
ibidem Nichil eque sanitatem impedit h
sicut remediorum crebra mutatio non
convalescit planta que sepe transfertur
nichil magis egris prodest quam ab
eo curari a quo volunt Seneca in epistola
Bona valitudo securior est eis i
qui de gravi morbo retracti sunt
quam qui numquam egri corpore sunt Seneca k
in epistola. Bene ~~dormit~~ dormit

qui non sentit quando male dormit. Bern(ardus)
in epistola in principio. Ubi caro est ad gu-
lam ibi dolor, ubi gaudium est gra-
tia, gula autem medicina sanitatis fue-
rit [illegible]

l ¶ Inimicicia contra elemosina pri(mo)
est magis quia est contra deum magis
quod in nos quicumque peccant. Nunquam tam bonum
est contra tu esse benivolum sive tam k
beneficum qui tibi non male fecit. Id
multo est grandius et magnificentissime l
bonitatis est ut tuum quoque inimicum di-
ligas et qui tibi malum vult et si potest
facit tu semper velis facias quod
b possis. Aug(ustinus) in enchiridion. Nunquam
dum tibi inimicus est inimicum habes
sermone dei esto tibi amicus et concor-
da cum tempore suo non solum inimicum perdi-
disti sed et tempus quo peccaveras nihil
misti. Aug(ustinus) de verbis domini sermone primo
c Qui non relinquit parentes propter
in nomine dei non est deo dignus
quanto magis qui diligit omnes inimi- m
cos acceptus deo esse potest ipse enim
sermonis inimici qui contra amicos
inimici facti sunt. Ambros(ius) super Beati
d et in maculati. Unus est coram deo
inimicos tollerare sed utique coram deo
diligere quia est solus deus facientem acceptat
quod autem odio omnes in altari bene n
operis caritatis flamma incendit. Greg(orius)
in pastorali. Inimicos etiam dei
o perfecto odio odisse est et quod facti sunt
diligere et quod faciunt increpare, pravorum
mores premere vite prodesse. Greg(orius) super
id Ps. Perfecto odio oderam illos inimicos
f quia omnes que inimicum tollerat a
et sic et iniquum putat. Greg(orius) in moral(ibus)
Ubi amicitia privatur vel facile
g credit(ur) nichil facile recipitur quod
dissidium possit operari. Si non inimicicie b
semel occupaverint animos omnia que
fiunt que dicuntur ita accipiuntur et
ita intelliguntur ut ad maiores
et longe longiores conficiat inimicicias.
Ex quo cum bonum dicatur de inimico c

non creditur. Si quid autem mali est
soli creditur et confirmatur. Cris(ostomus) in libro
q de compunctione cordis. Crisostomus in genere
inimicicie est esse corde adversarios
et lingwa simulare devotos. Cass(iodorus)
l super psalmos. Nulla pestis efficacior
est ad nocendum quam familiaris inimicus.
Boec(ius) in de consolatione. Unde hic Hieronimus
k inimicissimi alter alterius inimicicias tamen
suscipe amicicias modestie conf[illegible]
l Seneca in libro de moribus. Enim inimico
nemo in genere cito credit inimicus qui
latet in pectore de inimico nec dispersit male
sed cogitet [illegible] inimicus qui latet
in pectore. Quantum malum est domo quod
sub apertum latet inimicum ulcissi uita
est atque accipere altarum inimicum quam[illegible]
similem docti est metuere inimicum
tuum et timeas esse [illegible] quedam
occidit quod ista inimicos non quia [illegible]
bant sed quia metuebant. Senec(a) in proverb(iis)
m Nulle sunt occultiores insidie quam
hee que latent in simulatione officii
aut in aliquo necessitudinis nomine. Nam
cum qui palam est adversarius facile
cavendo vitare possis et Troyanis
aquis adeo [illegible] quia forma [illegible]
[illegible] inventus est. Senec(a) in proverb(iis)
n Omnem vindictam de inimico si te invenit
periit perdidisti perdidisti igitur ad
versarium servitutis [illegible] nota [illegible]
qui se vellet nota perdidit. Senec(a) in prov(erbiis)
Ubi adulatio et amicitia [illegible] ab [illegible]
ac dilecto ne [illegible]
fodiunt [illegible] non verna [illegible]
a ¶ Ingenium pro aliquo quod ingenium nichil
ita astruitur qui ita acie in-
genii in contraria mittantur. Aug(ustinus) in
b quodam sermone. Apis acriter pungit
et mel conficit sic in suo corpore anima
ingeniosa et acerrima viget et doctri-
narum virtutes conficit. Glo(sa) Jo(hannis) super id
Ecclesiastici. Brevis in volatilibus apis
et initium dulcoris habet fructus eius.
c Ingenium acumine vel tarditatem primum
vel penam in futuro non collocatur. Jo(hannes) in quadam

Cassi li. v. c. 7 — Mancus licet gratia careat instruit ingenium

c Abscondere talentum in terra est acceptum
ingenium in terrenis actibus implicare
et non lucrum spirituale acquirere. Gregorius
super id Matth. xxv Abiens fodit. Qui
ingeniosi per negligentiam in malis
remanent. Simplices quos ingenii
penuria non adiuvat ad optime
da etiam regni merita bona operacione
levat. Glosa Gregorii super id [illegible]
stellio manibus [illegible]. Semper in
f robusto et vegeto corpore animus mollior
iacet atque tepidior, contra et rursum in
corpore debili et infirmo fortior vigilat
[illegible] spiritus. Ieronimus in apologeticon.
g Sicud qui tarde ad capiendum sunt ingenio
tamen bonum studii premium accipiunt
ita qui perceptum a deo sibi ingenium
negligunt [illegible] rubescerit
quia donum quod acceperunt despiciunt et
per desidiam delinquunt. Gregorius libro in Dialogorum
bono. Quedam dei iudicio donum sunt
que negligenter accipiunt ut dum res de
nobis tradita premant premium tardiores
aut cito quod sine cupiunt difficultatem
inveniunt ut per ipsos cartos laboribus
maiorum premium habeant retributorem.
Gregorius ibidem. Non semper ingenium vena
vidit ad votum et quedam dicta lau-
dabiliora causaliter servienti se offerunt
que per studii vehementiam laboriose
meditacionis invenire non possunt. Se-
k neca in quadam epistula. Ut ingenium
fortissimum ac beatissimum sub qualibet cute
latere potest [illegible] corpusculo
formoso animus ac magnus ornatur. Non
non deformitate corporis fedatur animus
sed pulchritudine animi corpus ornatur. Seneca in
epistula lxvi. Nullum ingenium tam
est magnum cui sufficiat aliquid de-
fuerit. Seneca libro de tranquil-
litate animi. Ubi [illegible] solutas
et studium est [illegible] vita
Sicud bonum [illegible]
a Ingratitudo inchoat [illegible]
existunt ita semper [illegible] de
beneficio peiores sunt. Gregorius in omelia
b Ingratitudo inimica est anime exinaniens
meritorum [illegible] dispersio beneficiorum per-

quod venti siccant. Siccans fontem pietatis
rorem misericordie fluenta gratie. Bernardus super Cantica f. 71
c Gratiarum cessat decursus ubi recursus non fuerit
et non tantum non augetur ingrato sed quod accepit
vertitur ei in perniciem. Fidelis autem in mo-
dico constituetur dignus maiore ampliori.
d Bernardus sermone [illegible]. Numquam cordis est
occasiones ingratitudinis investigare
[illegible] nemo [illegible] nisi qui est gratus
est ingratus. Per contraria res [illegible] ingra-
titudo hostis gratie inimica salutis qui
nichil ita displicet deo presertim in
filiis gratie [illegible] ingratitudo. Bernardus
e sermone [illegible]. Est superbia et delictum
maximum uti datis tamquam innatis. et
in acceptis beneficiis gloriam usurpare beneficii.
f Bernardus de diligendo deum libro. Quanto
maiora beneficia sunt hominibus [illegible]
tanto graviora peccantibus iudicia. Bernardus super
g Cantica. Nichil quod a deo indignacionem
movet altissimi sicud ingratitudo. Ipsa
est malorum provocatio beneficiorum consumatio
meritorum consumatio. [illegible]
h Est enim vitiosissimum ut arbitror et
plenum ingratum [illegible] patris per quos
profecerit obmouere [illegible] et infelicis
ingenii deprehendi in furto malle quam
mutuum reddere cum presertim fiat [illegible]
foris plenius in [illegible] libro [illegible]
i Gratiarum actio est pro gratia suscepta animus
[illegible] laudare. Tullius libro de officiis. Bonis
k deo agere totum deo [illegible] bonum [illegible]
l attribuere. [illegible]. Ingratus est ad usque
bonum beneficium ad usque alterum non [illegible]
quorum oblitus est [illegible] in medias [illegible]
que [illegible] reducet. Seneca libro
m de beneficiis. Quedam quo plus debent
magis oderunt. leve enim est [illegible]
alienum debitorem debitorem facit grave
inimicum. Seneca [illegible] in epistula. Mirer
n [illegible] in homine ingratum se esse
[illegible] volumus non dabimus beneficia
ita ne apud alium pereant ut apud te
o perierunt. Item. Ingrati esse videntur non
alienatosque sed [illegible] per [illegible]

in alicuius preceptum offenderit sive sua committere
non ita levem ingratitudinis tantummodo
torquet ingratus se et maceat odiit
accepta quia redditurus est et extenuat
iniurias vero dilatat et exaggerat Seneca
p ibidem Nimis autem plures infamibus tibi cum beneficia
perdiderunt quam tenent in iniurie ibidem Nichil
q quidem sic quod oblivione nobis acceptorum
faciat cupiditas accipiendorum cogitamus
non quid impetratum sit sed quid petendum
sit inestimabile estimare nos de quibus
non cum fama sed cum rerum natura deliberandum
r est ibidem Ergo productus est furor ut
periculosissima nobis sit beneficia in aliquem
magna conferre nam quia putat turpe
non reddere non vult esse cui reddat habe
quod accepisti non repeto non exigo
profuisse tutum est Seneca ibidem Ubi hanc
sequitur l. m. o. p. atque compassio et gratitudo
de liberalitate atque malicia b

Iniuria Contumelia

a ¶ Iniuria est dictum vel factum turpia inferre
b Augustinus Omnino non repellit a sacro si peccatum
in iniuriam tuam est in verbo quam ille
qui infert vel infertur Ambrosius de officiis
c libro primo Nobis inde in iniuria fungimini
sunt et in verbis contumeliis extremus
odia Iohannes super ad Hebreos Si peccaverit
d in te frater tuus in te accepta iniuriam
pacienter sustinemus impetrabimus contra
deum fratrem non potuit Iohannes in epistola ad
e Nepocianum presbiterum Cum illata beneficia
bene tollerabis tu secreto monens ac ad
mala perpetrata retributionem bene quippe
vivit qui in iniuria perductum non in
accione iniuria conspicimus quia peius
est quam minimum facere sic fit ut quamvis
bis contra magis quam iniuria debetur
quasi inducta de inducere pena generosior
dicitur non posse concedere Gregorius libro 6
f Moralium Gloriosius est iniuriam tacendo
fugere quam respondendo superare et si sua
obviam dicat iniustus taceat et si in
ferum vel fratrem iniuriam faciat iustus
sufferat et si pauper dimittat iustus
g non vindicat Gregorius ibidem Patienter quippe
illatam iniuriam tolleret qui pie
meminit quod fortasse adhuc habeat

esse in quo ipse deat tollerare et quasi
aqua ignis extinguitur ita surgentem furorem
animi sua vincit ad mentem culpa renovare
quia erubescit esse non parcere qui deo
vel proximo se post se aut revolvit prodendo
h peccasse Gregorius 6 Moralium In verbis iniuriis
patienter esse laudabile et est maius
aut de dissimulare impium est Crisostomus
i super Mattheum Iniuria verba multociens homi-
cidia peperunt et civitates integras
everterunt unde pars communis frequenter
stultum vocare ausum non et prudentiam
et intellectum quo homines sumus et
ab irracionabilibus distamus Crisostomus super id. Mattheum
Omnis qui irascitur fratri suo Nimirum a quo
k homicidia passi fuerint iniuste aut in
misericordia omnino peccatorum aut si tanta
in nobis delicta non fuerint gladiis
honorum tamen Crisostomus omelia 4 super
l Mattheum Si benedictus tibi sile et si iniuste
et dedisti plagam Crisostomus super Mattheum
m Distamus exemplum Christi iniurias in animi
magnanimitate sustinere dei aut in
iniurias, ut Gregorius ad auditum sufferre
non in iniuriis propriis patienciam tenere
laudabile est iniurias autem dei
pacienter sustinere impium est Crisostomus
n super Mattheum Iniuria est verbo vel facto
non aliquo in iuste agere expellare et
in facie maledicere Ambrosius in sermone
in synonimis Gravissime contumelie
o in iniuria contra te ad provocandam contumeliam
probare Cassiodorus super id. psalmi Contulerunt
p Nestorio quod in iniuria passus est implere
vel letum obprobriis famam mere et
ulterius in duo elegantur cum in
quadam volumine legimus quod se non qui
ad gladium non dolebis cum in gladiis
filius Rabanus super id. Mattheum Gaudete
q et exultate Ultra felicitatem constat
esse victoriam immanem palam fecisse ut
in iniuriam vindicasse valeris Seneca in
r quodam sermone In omni iniuria post veluti
inferret verbis post relacionem animi con-
sulere stat post verba placatus homines est

et ad tempus ideo leviora sunt que re-
pentino ~~motu~~ motu accidunt quam
ea que premeditata inferuntur. Tullius
in sua rhetorica. Vindicatio per quam quis
aut iniuriam et omnia contumeliosa obstruas
aut ignominiosum defendendo vel
ulciscendo propulsat. Ibidem. Qui non de-
fendit nec obstat si iniuria si potest in-
iuriam his vitio tamen si parentes aut amicos
aut patriam deserat. Tullius de officiis.
Turpe est in magnis honoribus vitiosa vitae
in viriis et odorem sepultis timentes
de inde sensim sustentare. Tullius de amicitia.
Memoria beneficiorum labilis iniuriarum
tenax. Seneca in proverbiis. Iniuria in-
iuste irrogata cuius infamia est qui
fecit. Seneca in proverbiis. Proprium viri boni
est pure pati pati nec facere iniurias.
Seneca ibidem. Difficile est iniurias contemnere
et patientia ibidem. Duplicat dolorem susti-
nentis indignitas inferentis. Intollerabile
est sit malum cuius auctorem turpe sit
confiteri solacium mali est dignitas adversarii
duplicatur dolor cum ab eo a quo non
meruerit venit tanto magis iniuria
est afflictor quanto proximus est qui facit
si aliena temere tuleris licentia tua
impetum audies contra. Seneca ibidem.
Iniuriam irrogata aut cuius esse
infamia qui fecit defendes amica
ledicere sibi aut nec tu lingue
tue si ergo maris amicum sumus duos
Seneca ibidem. Contumelia non fortis
pati nec in gemine per consortem tamen
est levior cum est per dominum nocere
qua ~~superior~~ inferior est ab illo le-
di a quo non possis vindicari. Iniuriarum
remedium est oblivio in calamitate
calamitosorum ipse est iniuria est
nullius iniuria qui vult fit iniuria
Seneca in proverbiis. Vilis humilitas contra
ad iniuriam est sive simulationis consciencia
Innocentia illa est vera
innocentia que nec innocens
nocet. Augustinus super psalmos. Vera innocentia

est ubi integritas est sine peccato nec dico
est sine debito flagellum sunt sine vitio
c Augustinus super psalmos. Quod per unus
tenet nisi qui nec aliis non nocet neque
sibi nocet non est innocens. Augustinus
super psalmos. Innocentia et integritas bene
d sonde corporis violata et quod sine minus
amittit. Ambrosius in de amicis. Quod
e parvulus non offendit in iracundia non
loquitur meminit non videns pulchram mulierem
delectatur non aliud cogitat et aliud loquitur
sicut et vos nisi habueritis innocentiam
et animi puritatem regnum celorum non
poteritis intrare. Johannes super id ad. Cum
turba conciliante sed sicud parvulus iste est
f Innocentis vitae ipsa tormenta fuerunt
consistere bonos et cum depena metuat de
innocentia gloriatur. Johannes ad de metrade
g Non mediocris tytulus virtutis inter pravos
vivere bene et inter malignantes inno-
centiae retinere candorem et morum le-
nitatem. Vel super Cantica. Gaude o
h innocentia et exsulta gaude in qua
qua ubique illesa es ubique secura si
temptaveris perseveras si humiliaris erigeris
si pugnas vincis si occideris coronaris
tu in servitute libera es in periculo tuta
in custodia letaris omnis vestis adducitur
tibi universa malicia subiugatur te
potentes honorant suscipiunt principes
magnates requirunt et illi non magis
te desiderant qui impugnant tibi boni
parent mali invident zelant
emuli succumbunt non vincit
potius virtus non esse et si tibi in
homines indoctos iniusto deficit Cassius in
i omelia. Puritas innocentiae conservata
fons est et origo omnis sancte et virtutis.
Hugo de officiis. Innocentia est puritas
animi omnem inferendi illationem ab hominibus
k Tullius de officiis. Exemplum innocentiae
est non peccare ubi liceat in qua
plus peccare potest desinere. Seneca in proverbiis.
m In malis sparsere bonum nisi minores

nemo solet bene in publico ubi constat in
& quietato in honestas & solitudo
a f[illegible] capitulo [illegible]

a Instabilitas bonum opus in
tempore agere impedit nunc sit
nunc nescit nunc delectatur nunc non
delectatur sicut vult non sine facultate
[illegible] opere quod vel quod
sit vel quod delectatur [illegible] ob claram
Bonitate sanctae et [illegible] que
[illegible] de fera ista [illegible] specialiter deum sit
quibus dabit Hugo [illegible] et tra nra
tanto autem delectat magis opus bonum
quanto magis diligitur deus summum atque
incommutabile bonum Augustinus de
[illegible] peccatorum et remissione

b Tria sunt que vagam mentem sta
bilem faciunt vigilie meditatio
et oratio quarum assiduitas et usus
intentio conferunt atque stabilem
infirmitate Johannes Cassianus [illegible]

c [illegible] et mentem [illegible] obtinere nulla
locorum vel temporum varietate in diversa
[illegible] Hugo [illegible] est qui

d contra difformes fortune incursus
uniformem mentis constantia militat
[illegible] Tullius [illegible]

e [illegible] mentis est fluctuatio inter
[illegible] virtutum et amorem vitiorum
assidua iactatio Seneca in epistulis

f [illegible] est mentem et signum vaci
llantis animi ac [illegible] super [illegible]
[illegible] nemo [illegible] sibi quod vult
[illegible] mutat [illegible] reddit [illegible]
in ea que [illegible] ac damnavit
[illegible] est sapientia semper [illegible]
velle atque [illegible] nolle [illegible] idem
semper placere [illegible] cottidie
[illegible] et [illegible] agere vita [illegible] Seneca in epistula

g [illegible] longa [illegible] locorum
[illegible] varietatibus [illegible] mentis
[illegible] Seneca
[illegible] tractem
[illegible] mirari [illegible]

posse [illegible] constat [illegible] causa
causa [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] verbum autem locorum
in [illegible] ista iactatio omnis animi
[illegible] est non [illegible] sibi ullus placet
[illegible] locorum [illegible]
[illegible] ipsa iactatione in
commodius sit [illegible] nam [illegible] in
mota [illegible] vigent [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible] motu [illegible]
[illegible] in [illegible]
magis [illegible] que [illegible] est
[illegible] locorum [illegible] est Seneca

a in epistula [illegible] locorum et in alium
de alio [illegible] nolo [illegible] migrati
instabiles enim animi [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
media [illegible]
[illegible] animi
[illegible] quotiens
[illegible] aqua que [illegible]
[illegible] vel [illegible] Seneca
in epistula [illegible]

Intentio

a Quod non bona intentione
facit [illegible] sibi perdit qua quod [illegible]
non quod illi evenit sibi imputabitur
Hugo [illegible] de [illegible]

b intentione [illegible] semel cor intentione
corrumpitur sequitur actiones et [illegible]
ab [illegible] possidetur [illegible] tota
arborem sibi fructum facere [illegible]
venenum dente in radice [illegible]
[illegible] vigilandum est [illegible]
bonis operibus [illegible] mens [illegible]
intentione palliatur [illegible]

c [illegible] animi [illegible]
indicat qualia [illegible]
[illegible] qualia
[illegible]

d Dum tua [illegible] est a malicie
[illegible] cordis [illegible] in actione

rerum hominibus audiat apud semetipsum
per uitium elationis torqueat ibidem
ualde laboriosum est custodire ne mala
eo facere audeat nec in bonis actibus
per intentionem titubet et nec ita opera
simplicia cum cogitatio illudat Gregorius
li. 9 moralium Sicud fabrica columpnis
columpne autem basibus innituntur ita uita
nostra in uirtutibus innititur uirtutes uero in intima
intentione subsistunt Gregorius li. moralium 28
Cum soli deo uera obsequia reddimus
tunc cum ipsius amoris feruore non timore con-
stringimur nobis ad bona opera afficimur uero metu
diligit cum malum uitare metuit non placet
nostre sensus in tunc secundum affectus Gregorius
in moralibus Ut noster oculus simplex
sit / duo illi arbitror requiri uidelicet inten-
tionem intentionis et ueritatem in electio-
ne / quis dicitur simplex est oculus cum
ignorantia. Unde est qui bonum diligit
et malum nesciens agit licet bonus
est quidam oculus quia purus non tamen simplex
quia cecus / et est qui bonum et libenter
agit et prudenter intelligit iste uero oculus
non nimium simplex quippe intentione
pura mentis bonum dedit ut zelus sit
bonus ut sciat / sed non oculus nequam est
qui peruersus est et ceterum bonum agit et
in malum credit Bernardus de precepto
et dispensatione Bonum quippe quod im-
petrat intentio praua et malum non
penitus excusat recta Bernardus ibidem Bernardus
oculum simplicem duo ista faciunt bona
amoris boni et cogitatio ueri sicut deus
Sic nequam oculum duo contraria ma-
la constituunt cecitas qua fit ut uerum
non agnoscat et peruersitas qua fit
ut diligat iniquitatem Bernardus de dispen-
satione. Causa actum potius decorat
si aut necessitate subsistat aut utilita-
te dirigat aut honestate splendescat
cum affectus mentis tota ualeat sibi
operis colorem opus non esse sed constansa
sit euitet ut aqua contrarius ostenta-
tione clarescit cum uoluptas origo
probetur Crisostomus in tractatu de simu-
lacris nec est quo ... facias

quod uitiosum est fuisse fecisse gesta
fuerit ... nos non uidere ulla cum
laude eius facere quod facere non possis
Bernardus li. de moribus ubi ... quod
elemosina per se assumitur contra castitatem ...
iactantia est se ... in hoc se ...
quantitas in ... et ...
per ... capitulum
Inuidia. Inuidia est filia superbie
sed ista mater superbia nescit esse
sterilis ubi fuerit continuo parit
suffocata matrem et non est filia Augustinus
b de his dum super ag... Inuidia uicium
dyabolicum est quo solo uictus dyabolus reus
est et est inexpiabile reus / non enim dyabolo
dicitur ut dampnetur adulterium commisisti
furtum fecisti ... aliena uillam rapuisti
sed homini stanti inuidisti Augustinus libro
c suo de doctrina christiana | Tolle inuidiam
et tuum est quod habeo tolle meam inuidiam
et meum est quod habes Augustinus super Johannem
d Inuidia est odium aliene felicitatis respectu
inferiorum ne sibi equentur respectu
superiorum quia eis non equantur respectu
parium quia equantur. Unde Cayn inuidit
et abel propter ... Rachel lye fecundi-
tati Saul dauid felicitati / et per inui-
diam ... est lapsus mundi et mors
e Christi / Augustinus in quodam sermone. Oro
te quid inuido delectationis prestat
inuidia quam secreto quibusdam [illegible]
singulis ... lucis ipse distrepat et
alienam felicitatem tormentum eius facit
f Nemo ad dementiam Nullus est qui
inuidia ... quia nisi ipse inferior
esset de bono alterius non doleret ...
nisi sit ... est quia ... per omne
bonum quod perpetratur grauius cordi anti-
qui hostis uirus infunditur in hac tamen
nequicia sua tota uirtus
... conuertit et in ... de mali
... Gregorius li. ... moralium
g Supreme plerumque solet ut non amissa
caritate ... uincit ... nos leti-
ficet et uincere omnes gloria sine inuidie

culpa consistit qua per hec quodam bene
frangit invidus et per fervento illo
plorat inmiste opprimi formidans
Hugo de ... moris Invidi color
e palore afficit, mens attenditur oculi
deprimuntur membra frigescunt fit in
cogitatione rabies in dentibus stridor
nam cum invidus metens livor crescat
bonum quod appetit sibi ab alio adimi
aut refugi metuit qui ergo livoris
peste plene carere desiderat id est caritate
tate diligat qua cor dilatans animus
ad angustat Hugo de ... in moribus
omnium alius in omelia vel lectio
l de operibus libet quod habes tecum invidie
sua pena satiat qua felicitas torquet
quet aliena et quanto opus in altum
fabricata ducitur tanto fundamentum
livoris lima profundius suffoditur ut
quo alii ad meliora proficiunt corpus
detenus ruat Hugo de quanto invalescit
k tanto quisque plus invidet aliis bona
possunt quanto minus excipe contempsit
h vit Hugo in moribus Dum aliter possit
sunt vepres ad rabiem furoris excitantur
et bona vastare que nolunt imitari
m presumunt Hugo ibidem Quemadmodum
calumpnia si recta fuit accepto pondere
amplius tamen confirmatur si aut modice
obliqua fuit non solum non confirmatur sed
non corrupissem fuit sed prius non confirmatur
sic magis ab invidia excitatur et magis
fervet Augustinus super ... Invidi
quanti sunt Invidia que sibi semper
n est inimica nam qui invidet sibi
quisque ... facit ille aut cui invidet
gloriam parat Crisostomus super ... tantas
o invidus sui vestis pene tortoris quantos
invidiosus habuit laudatores per
si in defectus Invidia est in suum
p actorem recepta de bonis alterius
habescens animum gravatus Hugo
q Invidia nisi ... est que primus
ipsum actorem punit ... suum
r ibidem ... invidus ...

... cius aspectus palor in facie in labiis
tremor in dentibus stridor verba rabi-
da et effrenata ... et manus ad
violentiam prompta ... id parte palor
in ore sedet macies in corpore toto
Nusquam ... acies livent rubigine dentes
pectora felle virent lingua est suffusa
veneno ... ubi ... que fecit dolores
s Petrus Ravennas ... forte excitat ... tutus
... alium livoris aculeus ut ... ment-
... corpore punitus invidia detractorum
Jacob qui in baculo suo Iordanem transierat
... reddisset cum duabus turmis nisi
cum invidia eorum agitasset Ioseph
non ... in Egypto nisi ipsum fratrum
invidia vendidisset sceptrum quippe est abel
esse non potest que ... malicia non
t expetit ibidem ... in tormentis
... nata cum ... opera ...
cum ... disputat ... narratio
cum ... tonat ... facultatis
... in probatione ... faciem
ad faciem speculatur cum opposito castitatis
speculo sigillatur in ... omnes ...
detractionum acuos ... invidia
v plangit deplanctu ... Invidiosus alie-
na prosperitas adversa aliena adversitas
prospera iudicatur ... in aliena ...
... suas in aliena paupertate
divitias suas paupertatem in alienis
divitiis metuunt ... aut aliene
fame serenitatem detractionis nubi-
lo ... tonat aut eiusdem gloriam
sola taciturnitate ... aut ...
aliene ... fermentat
aut viris ... sancta maritant
tapiet gloriam de ... livor ...
x ... Invidia quid monstrosius mon-
stro quid dampnosius dampno quid
culpabilius culpabili culpa que pena
... pena ... crevit ... ceteras
abyssus ... mentis ...
stimulus ... aculeus qui ...

invidie morsus nisi quem tetigerit
hostes mundane depredationis fratrum
tes animi laboratores bigilie hosti
les aliene felicitatis contrubile. Alanus
ibidem. Sed quod ergo livor rubiginem
invidie tyneam amentem thesauro
velt pestilencie in alieno dolore suum
dolorem inveniat condolendo alienum
gaudium suum faciat congaudendo
in alienis opibus suas ponit divi
cias in aliena paupertate sua lugeat
paupertas. Ibidem. Nulla tamen modesta
felicitas est que malignitatis dentes
vitare possit divites cum sint alie
nis iactura locupletes ea tabula
mutatibus immortales fruerentur
Sed quidam interrogatus quid invidos
non vexat vidit. Si nichil inquit
quam magis magnus vel habuerit
aut in felicitate gesserit vera sola
miseria caret invidia. Valerius Maximus
li. 7 in fine. Affricanus inestimabili virtute
cuius gloriam. Gloria cumulos cupat
talia scribo. Item Iohannes Crisostomus. Invidia est
effugies si te non ingesseris oculis
si bona tua non iactaveris si scieris
in sinu gaudere. Seneca epistola
Et si nullos inimicos tibi faciet
iniuria multos tamen faciet
invidia. Seneca li. de moribus. Tho
sinus quo debitabis securus vero
invidiam ira facilius est pauper con
temptum effugere quam diviti invi
diam. Seneca ibidem. Bona invidi
oculos ferunt in omnibus cunctas
ut de omnibus omnium felicitatibus tor
queantur ira quanta felicium sunt
gaudia tanta invidiorum gemitus
Seneca ibidem. Venenum quod serpentes
in alienam perniciem effundunt sine
sui gravamine non ita bona virtuti
invidia gravetur ira invidum tor
quet et macerat hoc est et conte
rit et mentes non dilatat aut

augeret decor in epistola. Nunquam melius
torquebis invidos quam virtuti et glorie serui
endo. Seneca ibidem. Invidia tacite si
miserie nostre invidiam facere aut fortis
aut felix poteris. Seneca ibidem. Si non
invideris maior est ira qui invidet
minor est scito quid est invidia. Dolor
est animi de alienis commodis scito esse et
de quam illi invidet sue bonitati pre
dita. Seneca in quibus odium detractio ab
aliis amici discordia et labor in maledicta
quod vero miseria et pena et potestas a pre
sumpto vel in futurum accidere.

Ypocrisis simulata equitas non
est equitas sed duplex iniquitas
quia et iniqua et simulatio. Augustinus super
psalmum 63. Ambitiosus appetit videri
id quod non est ypocrita est simulat
enim iustum esse se sed non exhibet quia
totum fructum in laude hominum ponit. Augustinus
li. de sermone domini in monte.
Seneca eos dampnabiliter colebat ipsa
quam id que mediati sunt agerent ut
in ipsis veraciter agere estimarentur. Augustinus
li. 6 de civitate dei. Ypocrita qui
latine dicitur simulator avarus raptor
est qui dum inique agens desiderat
de sanctitate venerari laudem vite
rapit aliene. Gloza Augustini super id Job
8. Que est spes ypocrite. Una
multos ypocritas scio qui modicorum pretio
quorum quasi dispersit calidissimi hostes erunt
tes scientias omnibus petunt omnes exigunt
aut pretio lucrosi exegi aut simulatam
speciem sanctitatis. Augustinus li. de operibus mo
nachorum. Sunt reperti aliquibus tempta
tionibus capa vel subtracta vel negata
que isto velamine constituta sunt vel
quam imperarunt quod erant necesse est
ut appareant intus lupus sit in pelle
ovina aucomis in sua. Augustinus super id
Matthei 7. Qui veniunt ad vos in ve
stimentis ovium. Latet plerumque sub tristi amictu
lascivia et deformis tenuitas omnibus
veste abtegitur ut Seneca proclamat
tegant animorum. Ambrosius in quodam

a a / a 1 / a k / a / b / c / d / e / f / g / c. 11.

q sermone. Et tamen nec simulo et aliud
est in conscientia. Greg. glam. mercenarii
supplicia peccatorum et in operatione bonorum
malorum bonum est malum peccatorum qua
simulare et fingere sanctitatem. Job super
deserto li. vi. Ame astringi labiorum
l benedicunt deo et in media mente
veritati intimus contradicunt. Job
super ca. xxix. Populus hic labiis me hono-
k rat. Intus non foris katholicus ambiguum
monstrum est velud quia quedam bestia
composita sicut illum in portione est
leo postea capra draco media ipsa chi-
mera. Job in quadam epistola. Ama
l inter simulati et ficti ideo difficile
est inveniri in quo tamen et fructus
operis atque doctrina in bono concordat
tio aut hic invenimus. Da glam
Gen. quia hic eius domum est. glo. super
Ecci. xiii. vestigium cordis bo. et
faciem difficile invenies. Ve
m peccatori terram ingredienti duabus viis
quippe duabus viis terram peccator ingreditur qui
quod dei est opere exhibet et mundi quod est
per cogitationem querit. Greg. li. Job
n mor. Symon crucem portans nequaquam
qua moritur quia omnis ypocrita
corpus quidem per abstinentiam affligit sed tamen per
amorem glorie mundo vivit. Greg. li.
o viii mor. Non indues vestem que
lana linoque contexta est. plana simplici-
tas per linum subtilitas designatur
et nimirum vestis que ex lana linoque
contexta linum intus celat lanam exterius
denudat vestem ex lino lanaque
contextam induunt qui in locutione
vel actione quam vident intus subtili-
tatem malicie tegunt et simplici-
tatem innocentie ostendunt. Greg. ibid.
p Aliud in cunctis suis operibus ypocrita
sperat nisi reverentias honores gloriam
laudis a melioribus inveniri studet
ab hominibus vocari esse quod abhorret
loquor balsamum. Greg. viii moralium
q Ypocrita per arrogantiam depravatus
patravit e mori qua comprimi. Ibid.
r Ypocrite cum ceteris peccatis omnibus missis

morantur sanctos se esse reputant quia
sanctos reputari se estimari student cum
non virtutis calorem sed laudis calorem.
s Greg. ibid. Cum al(iis) ypocrita nequaquam
innotescit talis vult ab hominibus hominibus
estimari quia apparere peccator est
mori quia tamen ypocrita quasi vero
plenus est quasi tot sedibus in aspectu
ceterum videtur illius peccata fecit ypocri-
tarum corda dyabolus tacitus tenet et
quasi ipse ibi quietus dormit ubi
eos quos possidet quieste non per-
t mittit. Greg. in mor. Aliud est
vita ypocrite nisi quedam visio fan-
tasmatis que hoc ostendit ymaginem
quod non habet in veritate. Greg. moralibus
v Ypocrisis sub vicium simulationis clausum
vicium abscondit et arte palliat. Greg.
x in [illegible] mor. Ypocrita in laude
positus si hunc quispiam tempore aduersi
appetitate sua pretinus vita corripuerit
peccat reprehensionis se in veritate nequaquam
loqui sibi redarguentes de honore esse
comparatus in contumelia surgit. Sana
opera sua in usum proprie laudis assumit quia
solus proprium est dei sicut in laude sua
sed laudem gloriam quam alii non dat deus
y Greg. in moralibus. Ypocrite quo estimum
hominibus placet eo se intus intus
aspicere negligunt tantoque se in bonis
operibus sumunt et sanctos se esse
estimat quanto se habere ab hominibus
z pensant. Greg. xx li. mor. Vult
ypocrita scire diuina eloquia non
tamen vult facere vult docere loqui non
vivere. Greg. li. xv mor. Omnis
ab ypocrita corpus per abstinentiam affligit
sed tamen per amorem glorie mundo vivit
Greg. li. viii mor. Ypocrite autem destinc-
ac tum iudicii excusatione ignorantia
hic non potest quia deum ante oculos
homini cum modum sentit(?) cum ostendunt
ipsi sunt sibi testimonio quia bene
vivere non ignorant. Greg. xxvi mor.
ad Ypocrite per [illegible] dei intentionem decipiunt

Lamina in fronte ... [illegible] ... prius
lactans ... [illegible] ... corporis ... et
videns ... [illegible] ... ypocrite qui ... laude
... [illegible] ... et ... [illegible]

scilicet quia per ipsa queque que sunt agenda ... audiunt non gustoris querunt ... aures ... Greg. li. xxxi mor. Ypocrita ut sine fine sine ... sine fine tempestas / ut eius vita ... mortua fuit in culpa illius ... eius mors vivat in pena. Dicat ergo licet que fecit omnia nec ... quia ... et non extinguitur moritur et vivit deficit et subsistit ... semper et sine fine fine est. Greg. xx mor. super illud Job licet ... que fecit etc. Quod dicitur sunt qui ne inequa operibus docerent et sola voce ea que sunt iusta pretendunt ossa ... corporis ... cetis vestibus tegunt et elatione ... purpuram superant ... in ... et ... non desperantis doctores ... querens superbie omnia facere ... dentes abscondunt. Greg. in registro ... Ypocrite volunt esse ... et sub despectu pauperes sine defectu ... sine ... sine solitudine delicate pasti sine labore ... adulatores ... mordaces ut canes ... ut ... superbi ut leones ... aut sunt lupi rapaces ... nullius ... ire manus ... et ... sine ut ... volunt esse sine ... iudices sine visu testes ... falsi falsi accusatores et ... veritate ... Bern. ... hodie putrida ... ypocrisis ... corpus ... et quo ... eo desperamus ... Bern. Herodes ... gladium ... et malicias ... depingit colore simulitatis ... personas ... ypocrite ... Crisostomus ... ... valla ... existimat bonum sicut simulato ... malum sub specie boni velatum ... non cognoscit non tamen.

Cris. sup. Math. ... lupus tectus pelle ... omnia ... voce ... ... actus omnes ... et ... lupus ... tamen ... superbie ... simulitatis signum Omnes herbarum madu... tat. lupus tamen Cris. ibid. Opposita ... bonum est bonum esse sed quod ... apparere ... non ... esse ... si malum est malum esse ... appare... si bonum est apparere melius est bonum esse / si malum ... malum apparere peius est malum esse ... aut apparere quod ... apparens appare... Ibid. ... bonum ... ut non velunt ... sine labore ... vita ... esse vero ... ut ... velunt ... meliores ... Cris. sup. Math. ... Phariseorum iusticia ... in ostentatione operis non in ... intentionis in locutione non in opere in corporis afflictione non in mandatorum observatione ... observantes ... legis. Cris. sup. Math. ... Ypocrita grece ... latine ... quia ... malus sed bonum se ... palam ... ypo ... tam ... Greg. xx ... manifestat ... principio ... et que dubia sunt ... De meditatione ... ypocrisis subtile malum ... venenum latens ... ypocrisis ... simulat ... fallit ... mentem et crudeli ... virtutes ... venenum ... ... tione ... ypocrisis ... febris frigido potulo ... ardorem quod ... et ydropisis ... ypocrisis ...

ydropicus bibendo sitit ypocrita inebri-
ata est sitit. Petrus Ravennas. Corvus in
mente nulla capitalior quam corpo-
re maiore fallacia. Id agunt ut
boni videantur. Ideo oraciunculis te
fallunt animi sub vulpe latentes
Impia subdulci melle venena latent
at Ibidem. Precepto celesti ut iactanciam
tollere pompam auferre vanitatem deme-
re moneret in acie gloriam et sit instar
ut celare iusticia preter sibi hominum
ad gloriam spectaculum populi vulgi lau-
dis favoribus hominum mundi gloriam non requirit
Illa non iusticia que est ypocrisis iusticia
non sed incutit oculos fallit aspectus
intuentibus illudit [illegible] decipit
audientes seducat verbis [illegible] populos
fama vendit emit clamore mercede
[illegible] [illegible] [illegible] non quit fictis
[illegible] oculos circa ipsa non videlicet ut
videri. Petrus Ravennas.
av Demostenes cum interrogaretur quid ma-
xime distaret esset efficacius respondit ypocrisis
vel ypocrita interpellatus idem quod et ipse
idem dixit. Valerius Maximus libro vii.
ax Illud te admoneo ne eorum more qui
non proficere sed conspici te cupiunt facias
facias aliqua que in habitu tuo genere
vite notabilia sunt asperum cultum et
intonsum caput et neglegentiorem bar-
bam et indictum argento odium et cubile
humi positum et quidquid ad laudem per-
versa via se emitat. Seneca primo Epistola
ay Tamdiu si nos hominum consuetudini cepe-
rimus extrahere intus omnia dissimilia sint
frons nostra populo conveniat non splendeat
toga ut sordeat quidem non habeamus ar-
gentum in quo solidi auri collata de-
scenderit sed non putemus frugalitatis
indicium auro argentoque caruisse. Ibidem
az Nempe proprium est stultorum vitam vane
[illegible] aut [illegible] torquere corpus
suum et faciles odisse munditias et
squalorem appetere et cibis non tam
vilibus uti sed horridis. Ibidem Non habemus
a ba ista admonita ut emptorem decipiamus
nichil in ventre cum intravit perit
ea que in fronte suspensa sunt

bb Rerum [illegible] Epistola [illegible] quam in
bestiola sunt latent tamen instrumenta
illis ut expectando nequicie desunt
Sic tamen serpens est pestifera tractatur
dum riget frigore non desunt tamen
tempore ille venena sed torpent
multorum crudelitas et luxuria et ambi-
cio ut paria possint audeat fama
favore fortune deficit. Seneca primo
bd Epistola. Virum bona sequitur bona fide
qui se non exornat et pingit sed idem
sane est demonstratus [illegible] sine est
Indespectato et subito non simulatus pro-
sit. [illegible] [illegible] [illegible] sine casu
be Rerum [illegible] Epistola. Ut videri ab hominibus
an non [illegible] honestate longo
morbo simulata quid de alienis morbis
et tuis iudices multi sunt obligandi
[illegible] pauci defendendi. Seneca fabularum
bf Coltomagus adversus putet qualis tibi
qua qualis alius videatur. Seneca
[illegible] Epistola. Nunquam bona fide
bg [illegible] mansuescunt tygrides et leones
nunquam feritatem exuunt aliquando submittunt
et cum minime expectaveris exasperantur
[illegible] mitigata. Seneca ibidem
b.h. Nemo potest personam fictam diu ferre ficta
cito in naturam suam recidunt quibus
autem veritas subest [illegible] quecunque
ut ita dicam ex solido enascuntur in
magis molis [illegible] procedunt. Seneca
ad neronem. Qualis ubi se male
b.i simulat tunc est pessima. Seneca [illegible]
ubi absconditur [illegible] adulatio [illegible] ambitio
[illegible] avaricia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
correctio ad detractio [illegible] doctrina [illegible]
[illegible] [illegible] fama [illegible] honor [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
a [illegible] [illegible] [illegible] in religio [illegible]
a [illegible] at ax ay [illegible] [illegible] [illegible]
ac verecundia [illegible] [illegible] [illegible]
a Ypocrisis est quod omnis fert
[illegible] [illegible] appetitus [illegible]
[illegible] ea que facultate [illegible] in-
pediunt adeo plerique non hominibus

tantum quod talamo irascuntur. In scribendo cum tollendum aliquid frangunt
et aleatores taxillos et pictores pincello. et cetera instrumento quibus
operando difficultate sunt pati arbitrantur.
Sicut aut assidue irascendi solent
sicut etiam medici affirmant pronitas aut
fellis iniquitas et facile et propter nullas causas
contentiosi irascuntur. Augustinus in epistola
ad nebridium Sicud acetum corrumpit
vas si diucius ibi fuit sic ira corrumpit
cor si in aliud diem durauit. Augustinus in
epistola contra iram lapsus quia non
tam est malicie proposito quam obventu
sensu contingit. Augustinus litteras aut ullas
legas aut celerime firmatur ne ira
crescat in odium et trabem faciat de
festuca et magis faciat homicidam qui enim
legitur qui fratrem suum odit homicida
est quemquam conuicio uel maledicto uel
ob crimen obiectu aliquem leserit
meminerit de se satisfactione quia
magis curare quod fecit et iam qui lesus
sine deceptione dimittere Si aut in
vicem se leserint inuicem sibi debita
relaxare debent propter orationes uestras quas
quanto crebriores habetis tanto saniores
esse debetis Augustinus de uita et regula
clericorum. Melior est aut qui quamuis ira
sepe temptetur tamen impetrare festinat
ut sibi dimittat cui se fecisse
agnoscit iniuriam quam qui tardius
irascitur et ad veniam petenda tardius
inclinatur qui aut numquam vult petere veniam
aut non ex animo petit sine causa est
in monasterio etiam si inde non proiciatur.
f Augustinus ibidem. Ira sibi si sit inueterata
iam odium est. ira turbat oculum odium
extinguit. Ira festuca est odium trabs.
est Augustinus de verbis domini. Iram si fratri
tuo tu putabas tu te adusque cum
non irasceris ut vim facias ex tempore quo te
ira preoccupauit. Ille te leuitate
et tua mala supportet. Augustinus ad
macedonium. Nulli irasceris ira sua
videtur esse iniusta. Ira cum in

festinantibus cito sit odium domini quasi iuste
doloris adiuncta dulcedine diucius eam
in vase detinet donec totum acescat
vasque corrumpat Augustinus super psalmum Sermo
l Resiste ire si potes cede si non potes
si preueniant et preoccupauerint mentem tuam
iracundia et ascenderint in te
non relinquas locum tuum locus tuus pacientia
est Ambrosius de officiis libro primo
k Non mediocre est mitigare iracundiam
non impetus ira cum nos conmouerit Hoc
enim est nec id Ambrosius ibidem Irascimini
ubi est culpa cui irasci debeatis non
peccatis cum si enim non recte indignitate
moneantur aliquis non uitiis sed lenitudo
m et remissio medica. Ambrosius ibidem Cum
sibi irasci quia cito motus est desinere
irasci alii qui aut uult iram suam placere
instans plus infamia et cito in culpam
n cadit Ambrosius ibidem Est ut passio iustissima
culpa gestu cera ideo emollit et corpus
emollitur cum peccatis eradicata non peccatis
sed animus qui est tamen capax non est
suarum passionum duas sed reprehens-
reprehensor uerum cum fieri potest ut
facilis ad iracundiam non irascitur sed ut
tamen se tempus indignationis cohibeat
et apprimendo reuocet sicud et propheta
nos docet dicens Irascimini et nolite
peccare conuenit quod nec est negamus
quod culpe est Ambrosius de iacob et uita
beata libro primo Non ira imperat sed indu-
loget nature quia homo preueniri non
o potest mitigari potest ergo et si irascimur
affectus in motu qui rapiat fedus natura
non nostre potestatis Ambrosius preclare
p est motum reparare consilio non innouare
utinam deus talibus iracundiam indignati-
onis tempestate qua omnino non irasci
tum plerumque id leuius etiam forcius consumit
q Augustinus super lucam libro v Inuitandam
ad mala operandum aut iracundia
aut cupiditas esse consueuit Ambrosius
r de paradiso. Est ira que iusticia dei non

Sextum impotentem

operatur et fundit inflammata mentis sue pre-
tem facit iustum ut labia tremant
dentes concrepent / vultus pallore mutetur
Architis vnde illud laudatur Architi tarentini qui
et ad cum villico suo irato / Iam te inquit occi-
vasis dissem nisi iratus essem. Ieronimus super Iohel
servi vidua prophetam. Quid iracundo
furiosius quod furor similis confert quod
semissimus cogitatur similis comite ira
ab omni consilio ac mente deturpat ut
cum irascitur insanire credatur. Ieronimus ad
t Demetriadem. Per iram sapientia perditur ut quid
quo vel ordine agendum sit nesciatur.
Gregorius libro v moralium. Aliquando ira perturbato
v animo quasi confundens silentium indicit
ut quia se foras per linguam non exprimit
intus deterius ignescit ut iratus quisque
collocucionem suam subtrahat et nichil dicendo
quam sit adversus dicat. Gregorius ibidem. Plerumque
x per silencium clausa ira intus mente vehe-
mencius estuat et clamosas tacita voces
format verba sibi quibus exasperatur obiciat
et quasi in causa examine posita durius
y exasperata respondet. Gregorius ibidem. Curandum sit
iracundie culpa pensare possimus per
quam pacientia perditur ut quid vel ordine
agendum sit nesciatur. Quamvis nimirum
intelligencie lucem ira subtrahit cum
mentem commovendo confundit. Gregorius ibidem
z Per iram iusticia relinquitur. Scriptura dicit Ira
viri iudicium sue racionis exasperat
omne quod furor suggerit rectum putat
Per iram gratia vite socialis amittitur quia
qui se ex humana racione non temperat ~~vivere~~
necesse est ut bestialiter vivat / Per iram
mansuetudo amittitur. Per iram concordia
rumpitur. Per iram lux veritatis amittitur
quia cum mentem iracundia confusionis
tenebras incutit huic deus radium
sue cognicionis abscondit. Gregorius ibidem
Per iram spiritus sancti splendor excluditur quia
super humilem et quietum requiescit
dicitur / quia cum ira quietem mentis subtrahit
suam spiritui sancto habitacionem claudit / cuius
recessione animus vacuus ad apertam
mox insaniam ducitur et usque ad super-
ficiem ab intimis cogitacionum fundamento
dissipatur. Gregorius ibidem. Plus semper
ac ira in benedicta consurgit quia in ruina

accepit. Ira cum delinquentium culpas insequitur
non debet menti quasi domina preire sed post
tergum quasi ancilla famulari. Gregorius
in moralibus. Quomodo ira animi turba
ad cione mentem excecat / vincit tempus differ-
tatis furat / cum tranquilla mens fuit
ac sed pro plagis. Gregorius in moralibus. Ira vero
sue stimulis accensum cor palpitat corpus
tremit / lingua se impedit / facies igne-
scit exasperantur oculi et nequaquam reco-
gnoscuntur noti / ore quidem clamorem
format sed sensus quid loquatur ignorat
in quo itaque iste ab arreptis longe est
qui actionis sue conscius non est. Gregorius libro
af v moralium. Aliquando iracundia se manus non
erigit sed in maledictionibus iaculum lin-
guam vibrat fratris necem imprecacionibus ex-
poscit et hec deum perpetrare expetit. Gregorius
ag ibidem. Alia est ira quam impaciencia excitat
alia quam zelus format. Illa ex vicio hec
ex virtute generatur. Ita premit mentis oculum
excecat / ira autem per zelum turbat sed
non excecat et pravis delinquentibus irascimur non
peccamus si cum sit proximus ut nos amor
proximi restat ut sic eorum erroribus
ah sicut iniusticie irascamur. Aristoteles Sed qui
sepe ira sepe rumpitur tamen veniam
impetrare festinat quia quem tardius
irascitur et ad veniam petendam tardius
inclinatur. Cum autem nichil vel veniam
petere antequam ad ora petat sine causa
est in iudicio et si inde non peccat
ai Gregorius in registro et operum furore
contine omnino quod verum dicit per adversum vide
ak Gregorius super Ezechielem. Non irasci ubi irascendum est nolle emendare peccatum
iracundie est plus non irasci quam ira irascendum
sit peccatum peccato addere est. Bernardus in epistola
al Si non potes iram vitare tempera si non
potes furore tamen cohibe tunc silentio
pacientia tacendo citius vincit. Ieronimus Prima
am pollicita falsiloquiorum. Non commovit unquam
sed irrationabiliter ullo negocio iusto plaga
frater commovit Crisostomus de laudibus pauli
an epistola vi. Non dolet quia peccavit
gravius magis indignatur atque irascitur fa-
ctum quam eciam qui peccavit Crisostomus super opus

a omel. xxxiij. Coercere nequit animus
ira semel voluntate viciatus qua zelo
sepe nescit ira consilium non. Cris. sup. Math.
ta° ij° Regis siquid cum aliis sed causa
irascitur cito placatur. i. aut ira corp.
est i. extinguitur lib. qua regum zelo accend.
accenditur. Cris. ibid. Nam si ira non
fuit nec doctrina proficit nec iudicia stant
nec crimina compescuntur. Itaque qui cum causa
non irascitur peccat patientia enim irrationabilis
vitia vitia seminat negligentiam nutrit
et non solum malos sed etiam bonos ad malum
invitat. Cris. sup. id. Math. v. Cum ira
sit sine causa. Cum vero causa irascitur non
sit irascitur sed iudicio qui non irascitur sit.
et repreaciendo ad hanc collocationem vel ad
fidei veritatem rei et medicus Rabanus sup.
Math. ~~Ira qui ira sed ira non fuit~~
~~nec doctrina proficit nec iudicia stant nec~~
~~crimina compescuntur itaque qui cum causa~~
~~non irascitur peccat patientia enim~~ Et si
ira iure ut dilatata languescat et
pereat. probata non magis et magis confla-
gret. Beda sup. parabolas lib. secundo
Melior est qui vincit iram quam qui
capit civitatem. Cass. sup. id. ps. Irascimini
et nolite peccare. Ubi est fundata virtus
non est separata iracundia ibid. Cum omni sa-
nus animi studiis apud quendam fragi-
litate a peccato libere non possumus suffra-
gante tamen gratia dei vanie discipli-
nabili omnes ira si irascimini nec
demum consideratione refrenemus sed amoto
in animo impedimento a quo velut
ebulitu fuit utique constat. nos semper
emendare potestis si non possumus
quod volebamus esse effecti. Cris. sup.
Math. Ira est febra animi tempestas
que in ordinate gerit cor hominis
ad infamiam perducit. Bern. Nam
ebriatus si prosperitate per pacem et cum
clamor apparet non nimis erumpit
sed augetur atque inflammatur. Tulius
a in prologo Rhetorice. Crudelitatis homini
et gestus truculenta species violenta
spiritus vox terribilis cum silentium a
donatur et tremendum est ad iram eternum
quemadmodum sibi ipsa statuit si non

sibi a sigillatorum quidem fratrum
fuit devotata Valerius maximus li. viij
b c Immoderata ira gignit infamiam. Ideo cum
ardescit affectus et amore qui quod dico
irascitur non nimis inter seria quam inter
ludos et iocos nec indecens est quia
causa magna irascitur sed in qualem
proclamat animum sic ignis non refert
quam magnus sed quo incidat ingentes
ire exitus semper est. et ideo ira vitan-
da est non immoderationis causa sed
sanitatis. Seneca li. de ira. Nichil
b d interest inter sanum et iratum nisi quod ille
vero unius diei. alter semper insanit
irascitur alter semper irascitur. Seneca
b e Iracundia infelicitas generatur ira-
cundie cum irasci desierint timet irasci
reppetitur nil convenit iracundia Seneca
b f in prov. Quo nimis profitetur irasci
ab ira magis prevalet tunc cum in
tempore aliis irasci cum nobis desinimus
finis nasc. iste mitior est prius
b g Seneca ibid. Ad bonum virum cito
movetur iracundia breve animal est
ipsa media iracundie fulmine est ubi
in potestate excitat iracundia summa
mala est ubi hominis iracundia summa
tamen pena est que post fit primitus
b h Seneca ibid. In amore semper mendax
iracundia est iratum bonum virtutes
minimum dum iracundia qui vincit
hostem superat maiorem irascetur.
facimus consilium putat si quis
irascitur ab alio penas a se exigit
Seneca ibid. ubi consideratio vel ordinem
et fecit correctio de al. ex bla. est
crudelitas et dens per discordia dicimus
ac malicia vel mansuetudo contra
in ira et mors ob odium et de
sa patientia an supplicio est venia et que
virtus et cetera
a Iudex sine iudicio. Nolite
iudicare et loco ut ad vos
scripsi consimo nisi ut con-
tra que dubium est quo animo stant

in meliorem partem interpretari quod cum
scriptum est A fructibus eorum cognoscetis
eos de manifestis dictum est que non
possunt bono animo fieri. Sunt quedam facta
media que ignoramus quo animo fiant
quia in bono et in malo fieri possunt
de quibus temerarium est iudicare
maxime ut condempnemus. Aug.
b contra manicheos li. 2do. Duo sunt
in quibus temerarium iudicium cavere
debemus cum incertum est quo animo quid
fiat vel incertum sit qualis futurus sit qui
nunc vel bonus vel malus apparet.
c Aug. ibidem. Ignorancia iudicis plerumque
est calamitas innocentis. Aug. de
d civitate dei li. xix. De adventu
sponsi clamor in media nocte fit
quia sic deceptis diebus iudicii surripit
ut preuideri non valeat quando veniet.
Aug. omelia l. xxix. Tunc mani-
festus veniet iudicare iustos et iniustos
iudicatus iniuste qui occulte venit
iudicandus ab iniustis iniuste. Aug.
e Aug. de civitate dei. Ille iudex nec gratia
premitur nec ira flectitur nec
pecunia corrumpitur nec satisfactione
vel prece mitigabitur. Hec dum tempus
habetur agatur causa presens qua dum est
locus pene et nunc quia ibi erit
locus iusticie. Aug. li. iiii de symbolo.
g In tremendas causas examinet
cum electorum suorum sapienciam preponit
qui dum spiritualibus bonis ditati sunt
terrenis negotiis non debent implicari
ut dum non coguntur inferiora bona
disponere valeant superioribus bonis deser-
vire. Aug. super 1a ad Cor. vio.
secularia iudicia ... habet loco in-
ad precepi vobis existimo nisi ut
ea facta que dubia sunt quo animo
fiant in meliorem partem interpretemur.
De hiis autem que non possunt bono animo
fieri sicut sunt blasphemie et huius-
modi iudicare permittimur de factis autem
mediis que possunt bono vel malo

animo fieri temerarium est iudicare maxime
ut condempnemus. Aug. li. de sermone domini
in monte super illud Matthei vii. Nolite iudi-
l care et non iudicabimini. Castigat iudi-
cium pudor reorum excitat aut pertinacia
denegationis. Ambrosius li. de Cayn et
k Abel. Effectum iudicium et iusticiam
in iudicio et non contempsit pauperem
non oppressit viduam personam divitis non
accepit in omnibus operibus iusticie
respirans. Ambrosius super Beati immaculati.
l Iudicis non est sine accusatore damp-
nare quia dominus Iudam licet furem
sciret tamen non eiecit accusatum nemine ab-
iecit. Ambrosius in Luca v. Alienum te
m a personis omnium redde in iudicando
ac pro iusticia in iudicio pauperem
ne defendas aut si dives non parcas
facie cognitorum respice. Iero. in epistola
n ad Damasum papam. Iudicantis dies
hec lugubris mundo et invigilet et
tribus ad tribunal pectora sicut poten-
tissimi quos reges mundo latere palpi-
tabant ad ducem tunc stulti plo-
rantes dispersis tunc acutis argumenta
non proderunt. Quando quando veniet ille
filius pauperis questuarie iudicaturus
sinceris terre. Iero. in epistola ad Heliodorum
o monachum. Quocienscumque diem illum
considero toto corpore contremisco sive enim
comedo sive bibo sive aliquid aliud
facio semper illa tuba terribilis v
sonare in auribus meis. Surgite mortui
venite ad iudicium. Iero. super Matth.
p Debes quemlibet proprias actiones perpendere
et per equalitatem bonum cuius aliorum
pericipe in eis delectatur loco gloriose fiat
sublimius auctor venie. et qui gra-
natur pondere suarum culparum velit si
nudos alienarum culparum. Durum est
enim ut qui nescit tenere moderamina
vite sue iudex fiat vite aliene. Gre.

in glo. sup. id Eccl. vii Noli quere-
re iudex nisi valeas virtute irrumpe-
re iniquitates. Qui iudices multi sunt
in ecclesia et nullis magnarum virtutibus
pollent ipsi de terrenis negotiis iudi-
cent quatenus per quos magna nequeunt
bona minima suppleant. quos Apostolus
contemptibiles nominat et tamen sapientes vo-
cat cum dicit secularia iudicia si habueritis contem-
ptibiles eos illos constituite ad iudicandum
Greg. xix mor. tractans super id Apostoli se-
cularia iudicia. Iudicare digne de subditis
nequeunt qui in secularibus causis vel sua
odia vel gratias sequuntur. Greg. in omelia
In extremo iudicio dominus cum apostolis celestibus mi-
nistrantibus angelis consedentibus Apostolis in
sede maiestatis sue super apparuerit
ubi tunc electi sunt et reprobi videbuntur
ut et iusti de munere retributionis sue
sine fine gaudeant et iniusti de ultione
suppliciis in perpetuum gemant Greg. in omelia
xv Unde scriptum est ita est agenda letitia
ut nunquam amaritudo sequentis iudicii re-
cedat a memoria Greg. omelia xxxix
Omnia nostra iudicia divina nesciunt et non
audaci sermone discutienda sunt formi-
dolosi silentio veneranda Greg. in mor.
Quid faciet virga deserti ubi tremet
cedrus alta paradisi. quid faciet
agnus ubi aries tremunt. si iustus vix
salvabitur impius ubi apparebit Greg. ibid
Sic deus vias meas considerat et gressus
dinumerat ut nec minima cogitationes et
verba minutissima que apud nos vigu-
erunt eius iudicio indiscussa remaneant
Greg. super id Job Omnes capilli vestri numerati
sunt. In maiestate iudicis sunt
que in humilitate nunc volumus ut tanto
districtius virtute sentiat quanto diutius
tardat eius ira nos inclinat Greg.
super id Job xxxiii Iumentis celi tu
manifeste. Quid faciet de nobis
iudicis qui ipsas etiam iusticias iudicabit
qui male iudicata reiudicabit que
nunquam in rata refutabit venient
qua veniet dies iudicii ubi plus vale-

bit plana plusquam prudens corda quam astuta
verba conscientia bona quam marsupia plena
ubi iudex non falletur verbis nec flectetur donis
at Bern. in quodam sermone Ecce Regi regum
regi et celesti iudicare dominos et mor-
tuos virtutes angelice movebuntur terribiles
nostri celestem domini procedentes Greg. super
id Job xxxiii Et virtutes celi movebuntur
ad Patrefamilias moriente domus prelata
familia plangit et nigris se vestimentis
induunt et quando gaudet ... sit quod facta sunt
omnia ita sine constituto celi nigra
ingerunt et tandem deposito tenebris
induunt Ibid. ... Vere vox magna vox
proterve ... cui omnia obediunt elementa
que petras scindunt inferos et aperit
portas eneas frangit vincula mortuorum
erumpit et de fundo abyssi animas liberatas
corporibus suis assignat. Hec autem omnia
tanta consummat in opere quam sagitta emissa
in aere dirigere ... ictus oculi ...
momento in ictu oculi descendet
in infernum Ibid. ... laborant pauperes
a principibus iudicibus quam a structibus
truculentissimis hostibus nullo cum probo
tam cupidus in alienis quam iudex
iniquus in sublimi de sermone bono ... in
ag Sepe iudices pro cupiditate vel aut
differunt aut pervertunt iudicium ut sim-
ul certa proximi negotia quorum
marsupia corporum qui erant e...
niant Ibid. Quando cum iudicant non
ah tamen sed dona considerant et secundum negli-
gentes sunt in discussione causarum
sed in corporum dampno solliciti Ibid.
ai Qui recte iudicat et premium inde
remunerationis expectat fraudem in
deo perpetrat qui iustum quod gratis
impertiri debuit acceptione pecunie
ak vendidit Ibid. Quatuor modis iudicium
pervertitur timore odio amore
al et munere Ibid. Ex partibus erunt
peccata accusantia a sinistris infinita
demonia subtus horrendum chaos
inferni desuper iudex iratus foris
mundus ardens intus conscientia urens
ubi vix iustus salvabitur ... impius peior

sic despiciuntur quo ... superbi late e
impossibile appere e intollerabile ... Barn ar
am scelus statera dolosa non tantum in
mensuratione quam cum aliud tamen pau
peris aliud potentis aliud sodalis aliud
audit igitur statera libra librat iniqua
et ille qui sua bona gesta inclinat
gratia proximo et sua errata indicat
lenora statera dolosa minor et alia
honera importabilia inponit in
humeros hominum ipse autem digito suo
non vult tangere ea sed etiam ille qui bona
in publico et ... mala agit in occulto
sunt iniuste libre dolose abhominabiles
reputat a deo sed quia singulariter
agit in omnibus que tamen et tamen equi
tate distinxit ille innumeris iniquitatis
voluntati et actioni congruit Beda
libro ii super ... proverbiis statera dolosa et
an non sileba silentium inabiles iniusti
negotium quem tu tunc loquentium cum
operat legem lata commisso ut qui
adulterium commisso et occultare cum
irritatione pena precita despicensa
in hoc tunc filius eius adolescente
proprie ut vera lumine privare tu
pueros summum supplicium probabis
veritatem inmulta ob gratiam ...
flagitii venia ad deliberandum paululum
spatii captans sibi et filio unum oculum
distitit unde et effodit prius proprium et
suum inde ... declarandi egit ...
tenore inviolabili ut sibi et filio
videndi usus super esset et itam iustam
flagitii duo lumina ut detinerat
retarecerit ita debitum suppliciis modum
legi reddit ut mirabilem temperamento
equitatis se iustitie ... premi
et iustum legislatorem patris Vale
rius libro vi Item dum iudex dicitur
qua dum et iustus putatur quia non
me est ab equitate sum ... superbias
ap non teneri Cassiodorus in epistola Professionum
constat esse iustitie equitas
iudicibus ordinare quia non facile
errare hoc quod sedet que doctrina
aq non purgant Cassiodorus ibidem Non est

ar recipiatur merito ubi non est iudex venalis
audit ibidem iudicis a deo glosa dicit
in iudice sit animae et conscientiae iustitia
sine omni acceptione persone tenere cum
lectione probabile dicitur Cum personas
iudices quisquam amici iudicant equitas
tu iudex obstaculum sinistra odii vel
amoris dextram uoluit Nos debet
esse iustus iustior ut in eius manu
ulla auctoritate persone titubet aut vacillet
libra iusticie Petrus Rav in quadam epistola
as Officium officialium hodie est mira con
fide . lites suscitare suspiciones re
struere dilationes in nocte supponere
vitare . ... mediatum questum sed
equitatem vendere ... actionibus spiritualibus
... Petrus blesensis Proprium minus
est ingratus sic intelligere persona ...
degere dignitate et decus sustine
bolores ... despicere et ea sedi
sue commissa meminisse Tullius de
av Officiis Nam iudices e dispensare non tantum
quis dampnandus sit sed quantum ad pe
... meretrat ... qui indicat fate
... ille qui indigne fugit sue
iudicium est quo indicium non habet
indicando ... est velocitas iudex
dampnare tu noceres absoluere ...
ax in publico Ambrosius ... inter duos amicos
qua inter duos inimicos iudicare iudex
cum ... nemo est iudex qui diffe altera
iudicare tangunt ibidem ubi acceptio et
b l u o x d v o t a n a o g r d x amplius
... confessio ... et quantitate et excusatio
q iustitia b g o d y ... b e
... a l m a r ...
... e ... c v e r ... regimine ...
... b v symonia i testimonium ...
p ... Iuramentum Ille qui exigit iura
... ... necesse est
... nescit ... an ...
... nescit et ideo dicit iura in
ut fides ... non de audito dicere
non esse potius ... testato
est ... sit ... nescit ...

videt scripsisse et iurare cogit. Commenda-
est Aug. de v(er)b(is) ap(osto)li i(n) glosa ad ro(manos)
nos primo ... pro caritate ... et
qui cum lapidibus iurat periurus est ibidem
iuravit david temere sed non implevit
implevit iuracionem maiorem pietate
Aug. in sermone de decollacione
sancti iohannis bapt(iste). Ille qui herodem
provocavit ad maiorem iuracionem et
scit eum falsum iuraturum vincit homi-
cidam quia homicida corpus sed occi-
sorum est, ille animam, immo duas animas
et eius qui iurare provocavit et
sua. Aug. ibidem. Homines falsum
iurant vel cum fallunt vel cum falluntur
aut putat homo esse quod falsum est et
temere iurat aut scit aut putat se
falsum esse et tamen pro vero iurat et
nichilominus cum scelere iurat. Aug.
de v(er)b(is) ap(osto)li. Dico vobis non iurare omnino
ne scilicet iurando ad facilitatem iurandi
veniatur, de facilitate ad consuetudinem,
a consuetudine in periurium decidatur. Aug.
in libro contra mendacium. Non periurium iurare
prohibuit sed periurii occasionem. Periurium
quod peccatum est evitare docuit. Greg.
super ... non periurabis. Quamvis
arte verborum quis iurat deus tamen
qui conscientie testis est ita accipit sicut
ille cui iuratur intelligit. Ysidorus libro ii de summo
bono. Estimo quod non oportet iurare
qui vult scelus cavere periurii et iurat
alterum ... cum iurare non liceat quantum
ad ... opinionem ... non
est quia ... ad iurare alterum licet. Orig.
super ... Nemo est qui frequenter iurat
qui aliquando non periurat sicut qui
consuevit multa loqui loquitur importuna.
Orig. super ... Dico vobis non iurare
ubi mendacium et periussio a veritate ...
Sequitur capitulum

Iusticia et iniustus. Hec est prima
iusticia que a peccatis potencia
et magis immunda diligere. Aug.
de vera religione. Nimia iusticia ...
... peccatum ... iusticia facit peccatores
falsitudine ... amor proprie ...

r amat. ... dilectionem proximi sal(vat) iuste
... Aug. ... Amanda est iusticia
s et ... amando gradus sunt perfectionis
tu(n)c primus est ut amori iusticie non
preponamus omnia que delectant. Aug.
s de v(er)b(is) ap(osto)li. Hoc est alienum non est
quod iure possidetur. Hoc autem iure
quod iuste et est iuste quod bene. Preterium
omne igitur quod male possidetur alienum
est. Male autem possidet qui male utitur.
c Aug. ad macedonium. Equale sic verum
putat qui ... summe rectitudinis
f ignorat. Ambr(osius) de offic(iis). Iusticia magis
aliis quam sibi prodest, et utilitates ...
negligit quia emolumenta preponit.
g Ambr(osius) li(bro) de paradiso. Iusticia est
est que unicuique vendicat quod
cuius est dat quod suum est, que negligit
propriam utilitatem ut servat communem equitatem
et secundum ipsum ... iusticia ... domi
... per ... ...
h ... omnes Ambr(osius) primo de offic(iis). Omnis
autem spes bono iustorum unde continetur
i domus ad ... Homo deo supponit
iniusticiam ... amittit quia
querit ... bonorum operatur bono
qui accipiat sic ... domus ibidem
k Ipsa ipsa vera iusticia ad ...
... iusticie ... in iusticia est
et ... i(n) discretione ... quod ...
estimacione fulget operatur. Greg.
l li(bro) v mor(alium). Humana iusticia
divine iusticie comparata iniusticia
est quia et lucerna in tenebris ful-
gere cernitur sed in solis radiis posita
m tenebratur. Greg. in mor(alibus). Sancti
viri cum in ... ...
contencionem ... subeunt ...
... vel ... tenet ipsi
contra iusticiam ... nequaquam
n resurgunt. Greg. ibidem. Si non iniusticia
... est peccatum diligere quam ...
ita nequius est odisse iusticiam
quam non fecisse ...

o Iustum est homines propter iusticiam diligere
non autem iusticiam propter homines propo
nere. Grego. in registro l. Quod peccatores
voluptatem estimant hoc iusti penam
dubio penam reputat iustus. iniuria
inde agit et obprobria recipit ut qui
exterius foris plaudes potuit repulsus
[illegible] et [illegible] redit et eo se ro
bustius intus in deo solidat quo foris non
invenit ubi requiescat. Grego. in moral.
q Bona bonica iusti ymmo bona bonica
iustus tuus [illegible] vitis tuus atrio pal
mes tui virum testimonium [illegible] tui
lingwa torcular confessionis et lacrime
[illegible] osculatorum ministre sunt amau
tur. Bern. in sermone. Nunquam iustus
r arbitratur se apprehendisse nunquam dicit
satis est sed semper esurit sititque iusticiam,
ita ut si semper viveret, semper quantum
in se est iustior esse contendit. Bern.
s in epistola. Iusticia est virtutum reddere quod
suum est tribuere quod triplex que sunt
sua superiori equali inferiori reddere
reverenciam prelato et obedienciam
quorum altera cordis altera corporis est
tribuere equali consilium quo ignorancie
eius erudiatur et auxilium quo in-
firmitas iuvetur tribuere subiecto custo
diam ut possit tamen peccare et disciplinam
ut quod nunquam tamen inde maneat
t impunitum. Bern. in sermone. Perfectus
est ille qui ad terrena non curat
qui ad celestia totus erigitur qui
gaudet tota voluntate humiliter servire
tunc medium non curans abstinens
paupertate et paciencia regulatur. Ibidem
v Iusticia est anime libertas tribuens unum
cuique proprium suum dignitatem maiori
reverenciam pari concordiam minori
disciplinam deo obedienciam sibi sanctimo
niam inimico pacienciam egeno opera
x misericordie. Hanspekung in libro [illegible]
[illegible] Cur sancti omnes [illegible] [illegible]
abhorrent et in amplexus [illegible]
tantum suspirant quia ipsa iusticia
iubet inimicos diligere peccatos ipsa
relinquere illata mala pacienter
ferre oblatam gloriam [illegible] declinare

[illegible] ab [illegible] [illegible] amatoribus quod stultus
quod laboriosus esse reputatur [illegible]
quod ab eis lira et ympna ardit et
laboriosa vocatur. Bern. libro de tempore
y Iusticia non novit patrem non novit
matrem veritatem novit personam non acci
pit deum imitatur. Cassi. super [illegible] [illegible]
z et opera iusticie. Iusticia regum est
pax populorum tutamen patrie immu
nitas plebis munimentum gentis cura
languorum gaudium hominum temperies
aeris serenitas maris terre fecunditas
solacium pauperum hereditas filiorum
et sibimetipsi spes future beatitudinis
ab Cyprianus. Iustum ab omnibus iusticia
est equitas que tribuit pacienti eos
si velit quod cuique iuste debetur. Tulius
ac libro de officiis. Iusticia est in qua virtutis
splendor est maximus ex qua viri
boni nominantur. Tulius de officiis.
ad Necesse est ut sit homo qui non per
mittat deo quod sibi sit iusticia et
quod iniuria cum quam magis necessaria
est nativitas fructibus et palpebrarum
et quam multa alia utilia esse vo
lumus ad [illegible] hominem aptum ad instituendum et
[illegible] in iura necessarium. Avi
cenna libro sue methaphisice. Cumque
ae iustorum sectatus desideratus quis deum time
et ama ut ameris a deo si amabis
quod deus si hec illum imitaberis ut
velis omnibus prodesse nulli nocere et
tunc te virum iustum appellabunt omnes
suscipient venerabuntur et diligent
[illegible] Iustus enim ut sis non prodesse non no
cere [illegible] est nocere plerumque [illegible]
non nocere non est iusticia abstinere a
alieno vera. Seneca de [illegible] virtutibus
af Ista iuste regula tenenda est ut re
verencia discipline eius neque nimia
negligencia civitate desperata vilescit
neque ferrori atrocitate [illegible] grau
cipiane amabilitatis amittat. Bern. ibidem

g Ab alio expectes quod alteri feceris
prestas prestabis parentibus pietatem
cognatis dilectionem. Pacem cum hominibus
habes bellum cum viciis prestabis
amicis fidem omnibus equitatem Seneca
in prouerbiis. Ubi consideratio in dolore
fortitudo in qua opportet ad at iudo
an [illegible]
pax et potentia pro pietas atque rapina
et b sapientia in ari vita et sequitur ca.
a Iuventus breuis est lapsi
bus adolescentia quia vaiorum
estus cupiditatum et furore calentis
inflammatur etatis. Ambrosius de fide in
libro primo Senilis etatis equalem
iactantia quos plus cumedet equalitas
sine gravis sed mutabilis equalitas
in senectute que effeta viribus de
bilitata fractis tristis doloribus auge
la superioris tacta curarum estibus
et ipsa vincendi mesto fastidio alacri
tate oblita iactancie vacua sine
iuvenibus est equalitas ideoque inde
vel dum et etas viget dum vires
solide dum sanguis estuat dum salicitudo
nescitur dum ignoratur debilitas
dum leticia frequentatur tunc fructuosa
nec sunt sed iuventus extollit affectus
sunt equalitas quasi vilescit aberrat
contempnitur sed senectus degener
consensue estimatur infirmitas. Ambrosius
c super Beati immaculati Aspectus videns
minorum super senes intelligere moribus
dies antiquare tempora preveniens vite a
et quod decet etatem viribus compensare.
Unde ait apostolus. Nemo contempnat
adolescentiam bone indolis senectus
venerabilis non est in vivis annorum
sed magis maturorum morum computata. b
Ieronimus in epistola ad Theobaldum comi
tem Sicut in senibus sobrietas et
morum perfectio requiritur ita in adolescenti
bus obsequium et subiectio et obediencia
rite debetur. Cassianus de xiiii ab uxoribus

c Vitiosis fructus non inueniuntur. Marbodus
in qua flos primus non apparuit hec
in senectute honorem senium legitime
consequi non potest qui in adolescentia
discipline atque exercitatione non labo
rauit disciplina ergo absque obediencia
qualiter fieri poterit adolescens ergo sine
obediencia adolescens sine disciplina
f est. Cyprianus abbas. Indigne transacta
adolescentia odiosam efficit senectu
tem et honeste acta superior etas
fracta capit cum auctoritate quod est cum
senectus subrepit scilicet in quo iuuen
tus reprehensibilis non fuit Cassiodorus in
g quadam epistola Omnes senum non
sunt canicies capitis sed industria
iuventus ut plurimorum annorum cumulus
sed laborum preteritorum stipendiis mercede.
h Ibidem Nulla est preterite temporis diffi
cilior clemencia perhibet qui in annis
plurimis gerat sine peccato Cassiodorus
in epistola Magnum exspecta gaudium
cum puerilem animum deposueris et
te in bonis plene in sepissime re
centem non puerilia sed quod est cum
puerilitas remanet et est quedam
pro quod peius est quod autem certum senium
senium vicia puerorum ut priorum tamen
sed infantum Seneca xxv epistola ad Lucilium

labor
Quibus senibus petentibus cum
tolles sint vite alimoniis medio
cribus vite remissis orationibus lectione
ope preter aut imitatio laborum
indutum sunt quieti. Augustinus de virginitate.
b Cum audiuntur bona dicto obedientes
qua dicte multa contemptoris alia
sunt dicto phariseus circa publicanum
Augustinus de opere monachorum. Non deseres
in labore consiste quia sublevans laboris
est visus collaborantis. Gregorius libro v moralium

Cass. li. va 6 c 12 Apud in laboribus et vigiliis singulis fuerunt ...
Cassi. li. 2 c 33 Ego enim est ut ... quod fuerit ...

d Gaudent enim qui laboribus nunc vitant
tamen dantes compleverunt tot annorum
numeratos sunt pignora contra spem
sine tubicum ecclesia clausa tenet Bernardus
c in moralibus Ambrosiana summis membris
nichil est laboriosius quam si eius pro
tempora ut in quinquaginta actibus labo
rantes ut laboret Bernardus in Ezechiele
f nullus labor durus nullum tempus longum
videri debet quo gloria eterna acquiratur
g Johannes in epistola Clavantur sudoribus
hereditas cassa competitur et morte
laborum promissa margarita christi
emi potest Jeronimus ad Nepotianum
h Cum in labore homines non sunt in
labore perfecto demonum erunt Bernardus
i super Cantica Causam laboris cogitet
in labore ut ipsa et pena qua
patitur culpam per quam pena patitur
reputet Bernardus in quodam sermone
k libenterque suscipitur labor per desiderium
desiderio voluptatis quia per amorem
virtutis leo papa de jejunio septimi
l se apensis. Quos bonos labor
nutrit laborem si vetusses pacis
esse esse pase. non est enim bene
timere sudorem Bernardus 21 i. epistola
m aptum abhorret opus cum in
sancto invidia comunicatio est la
bor finis est odium Bernardus in epistola
n Se qua per laborem vere ferunt ferunt
labor cito recedit. infirmitas generatur in bene
non abscedit si qua per voluptatem
pena nequit feret voluptas cito
abibitur nequit semper apud nos
semper manebit. Seneca ibidem
ubi accidia f g consolatio e honor
c perseverantia f. religio k sapientia
a k solicitudo a utilis g acceptio
personarum h steptum
a Lacrima Lacrimas petri lego satisfactionem
non lego sed quod defendi non
potest ablui potest lavant lacrime
delictum quod voce pudor est confiteri
lacrime veniam non postulant et

merentur. Ambrosius super lucam li. xo
b assecutivi amare et lacrime lavaret
delictum tu sunt fundit lacrimis diluet
culpam non invenio quid dixit sed
c quo qui flevit Ambrosius ibidem Ya
scimus frequentes lacrime aiam et moerem
alleviat fletus refrigerant pectus
et mestum solantur est enim piis
affectibus que flendi voluptas voluntas
et plerumque gravius lacrimis evaporat
dolor Ambrosius de obitu Valentiniani
d O lacrima humilis tua est potencia
tum regnum tribunal iudicis non vere
tum regnum accusatorum tuorum accusatoribus silencium
in ponis non est qui te accedere vetet
si sola intres non redibis vacua magis
cruciat dyabolum qua pena infernalis
quid plura te vincit invincibilem ligas
omnipotentem inclinas filium virginis
e Johannes in epistola Docuit te in cena
non clamor populi sed gemitus suspiret
lacrime auditorum laudes tue tue
sunt petrus ter negante amare
in locum suum restituere lacrime
f Johannes ibidem Oro deum lenit sed ...
lacrima cogit hec vulgus illa pungit
g Jeronimus super ysayam Holocaustum
sacrificium est bonum opus quod orationis
lacrime non in fundunt holocaustum
pingue est quod hoc quod hinc agitur
corde humili et per lacrimas irrigatur
Bernardus super id holocaustum tuum pin
gue fiat omne vero super eze
h Peregrinum suspirius accipitur dicitur
si lacrimis regni celestis desiderio
affligitur peregrinus vero misertus accipitur
tu misericordia supplicia flendo pertimet
scit Bernardus in registro li. 4 ... Rara
i flebilia Calix Bernardus meus
tum pertinendo compunctionem sine bibat

lacrimas quantum sit a deo amemit
karruisse pro culpas Bern(ardus) in pasto
rali Scripture quod torrentes lacrimarum
flentibus innotescit et afflicta
mens circa indicium malum quod
fecerat et statum suum cunctis secunda
ad meruit stant in se commota
deprehendit Bern(ardus) li. viii moralium lacrime
penitentium vinum sunt angelorum quia
in illis odor vite sapor gratie gustus
indulgentie sanitas redeuntis in
nocentie reconciliationis iocunditas
et securitate conscientie suavitas Bern(ardus) sup
Cant(ica) illas cum lacrimas ve in
vinum mutari dixerim quia flere
passionis affectu in fervorem prodeunt
caritatis per quam est ad horam tem
poris immemor sobria quadam
ebrietate videtur Bern(ardus) ibidem Item
pro omnibus que ab anima gustos
lacrime inretinent opportunum vel lac
[illegible] devotionem media meditationem
contemplationem in laboribus orationem in
meditationibus pro [illegible] et in
[illegible] aliis studiis quod et in [illegible]
[illegible] quam totum [illegible] quod ultimum
impendere habeo Bern(ardus) in sermone
O felices lacrime quas benigna
manus conditoris abstergit et bene
oculi qui in talibus liquescen
magis elligerent quam elevari in
superbiam quam tunc sublime videre
quam avaritie et petulancie fam
[illegible] famulari Bern(ardus) de contemp
tu mundi Nemo ad deum aliquid flens
accepit qui non quod postulavit
accepit nullus ab eo lacrimas dolens
optavit qui non impetravit ipse
enim est qui consolatur flentes dolen
tes curat penitentes informat
Cris(ostomus) in sermone Sicut post bellice
[illegible] imbres mundus aer ac
purus efficitur ita est post lacrimarum
pluvias serenitas mentis serenitas atque

tollitque tranquillitas Cris(ostomus) sup Act(us)
apostolorum ubi est amare [illegible]
nato sensum absoluto peccatorum infecto
mentem lavare videtur Cass(iodorus) sup
ps. [illegible] sunt mihi lacrime me
panes die ac nocte [illegible]
tunc quis operabatur ad quod inquam
pro ulcionis in superiori in corpore
studet fletibus satisfacere Victor
[illegible] cum solatia sunt lacrime
et ex parte magna magnitudinem
doloris minuunt dolor siquidem
specie ignis tenet quia quanto plus
tegitur plus ignescit Petrus Blesensis
Ubi gaudium ac dolor est gaudium
[illegible]
lascivia Cantandum [illegible]
relaxare [illegible] voluimus omnes
armonias est contemptum quendam pla
corum opus [illegible] cum tota [illegible] implectit
[illegible] li. [illegible] de officiis [illegible]
saltare ibi [illegible] cum [illegible] ad
[illegible] ut tu tamen
saltemus [illegible] ut [illegible] angelorum chorus
faciant in saltibus letare demones
et exultat inferni demonum Cris(ostomus) sup
[illegible] xiiii de [illegible] natalis est
puellarum [illegible] quia nuptie appellabat
impone [illegible] opportebat ut
[illegible] matris [illegible]
Est ibidem [illegible] voluimus [illegible] magna
intelligimus [illegible] dolorem
[illegible] remissis aut contractis sup
[illegible] iusticia [illegible]
[illegible] locutione [illegible]
vocis ad submissionem et ceteris
similibus facile inveniat quod corpus
apte fiat quod [illegible] ab officio distrepet
Tullius Rethor [illegible] pueris non
omnem licenciam ludendi damus
sed eam que ab honestatis actionibus
non sit aliena sic in ipso ioco [illegible]

pbi ingenii eluceat. Tullius li. primo
f de Officiis. Non ita generati a natura sumus
ut ad ludum et ad iocum facti esse
videamur sed ad severitatem potius et ad
quedam studia graviora atque maiora.
g Ludo autem et ioco uti quidem licet sed
sicud sompno et quietibus ceteris tunc
h cum gravibus seriisque. Idem in eodem. Sic te
geras sapiunt ut nullus te habeat
tamquam asperum nec te contempnat
quasi vilem. Illi autem qui in ludo
desinunt neque ipsi dicunt aliquid ridiculum
et dicentibus molestissimi sunt quia secundum
moderatos aliorum ludos non recipiunt.
i Seneca. Omnia tollerabilia preter tur-
pitudinem crede a vilibus et turpibus ab-
stinendo quia levia eorum perpendiculum
inutilis sermones hilares magis quam
facetias et affabiles amo. Insultus
multorum serius rotas sed temperate et
sine detrimento dignitatis et verecun-
die ita reprehensibilis risus et si im-
modicus si puerilis effusus si mulie-
bris fractus et odibilem quorum homines
facit risus aut superbus et clarus aut
malignus et furtivus aut alie-
nis malis evocatus. Seneca de
iiii virtutibus. Ubi consolatio est quia
to f. q. ai. b a [illegible]
gaudium vel gula quam in honestas
vel laus ab loquacitas vel mode-
stia onositas vel ornatus plato an
religio ab tristicia vel dignitas
as. Sequitur capitulum

a Laus. Laus humana non
appetitur a sapiente
sed subsequi debet sapientem et vite
facietatem aut illi preferat qui eos
imitari putat quod laudat. Augustinus
de sermone domini in monte.
b Benignitas laudis in laude dei est
ille laudator sincerus zelum non
timet ne de laudato erubescat.
c Augustinus super psalmum. Bonum laudare
non laudato sed laudantibus prodest.

d Augustinus super Johannem. Ubi est a vanitate
remota laudatio ubi est vitupe-
ratio ab omni offensione secura
est. Augustinus ad dioscorum. Non amoris
e laudis vires sentit nisi qui ei
bellum indixit quia etsi cuiquam
facile est laude carere dum negatur
difficile est ea non delectari cum offertur.
f Augustinus ibidem. Non prohibet videri ut
deus laudetur sed videri ubi ipsi lau-
det. Augustinus super id Matthei v. Ut
videant opera vestra bona. Faciat cum hominibus
g bonum operum facilius presumptionem
quesito deponas timeo ac in operibus
erga me benivolentissimi sobrias
atque efficias ac de me multo magis
ulla alia credas. Augustinus. Secundo epistola
h ad volusianum. Nemo tamen [illegible]
secundum laudis vires sentit nisi qui
ei bellum indixit quia etsi cuiquam
facile est laude carere dum
negatur difficile est tamen ea non
delectari cum offertur. Augustinus in quadam
i epistola. Mei gaudeo valde de eius
quando laudavi ut confitear quod vitu-
perari in iura ut conatur post
laus aliena. Augustinus ibidem. Vanum
k est quod dicis ego dives ille pauper
sarcina sarcina tua cum eorum
ponderis cum laudas tacitas laudes
tuas quia in facuncius non confidas.
Augustinus de doctrina christiana. Esse bo-
num est velle laudari in se quod
laudari appetit in se superbus
esse contendit. Augustinus super psalmum
m v. Aprileginus auditoribus
suis admirantibus doctrinam que
commendabat non ambicione glorie
laudis sed caritate seminande veritatis.
n Augustinus super Genesim. Laudari
mediatur delectari in animo et
vani sunt qui laudant et

mediantes qui laudat / alii laudant
et facti sunt / alii laudant quod pu-
tant et facti sunt / alii utroque utrorumque
in promissis conlaudantur et vani sunt. Augustinus
o in quadam epistola. Dicit semper dominus
non ne laudes hominem in vita sua
tamquam si dicat lauda post mortem
et magnifica post consummationem duplici
tamen ex causa utile utilius homini
est magis mereri laudem dare
qua vite in illo potissimum tempore multa
solent conflictus qui ut laudantem
adulatio noceat ut laudatum
elatio temptet laudi ergo post periculum
predica securus lauda navigantis
felicitatem sed cum pervenit ad portum
lauda ducis virtutem sed cum perductus est
ad triumphum quis autem dives possit
esse sine trepidatione laudari qui et
de statu meminit se esse quod doleat
et de futuro videt sibi superesse quod timeat
Ambrosius in natali sancti Eusebii
complures in hoc ipso placere cupiunt quod
placere contempnunt et miro in modum
laus divina vitatur appetitur. Ieronimus in epistola
ad Sardoniam [?] bilem satis homini est
et sua laude carentem alias viles
facere quam aliquam vituperatione se laudari
putant et qui suo merito non possunt
placere volunt in comparatione peiorum
placere. Ieronimus in epistola. Cave ne hominum
rumusculos aucupis tamen ne offensam
dei populorum laude commutes. Ieronimus
ad Nepotianum. Si vis laudabilem te
esse cupis laudes hominum ne requiras
quia contempnere animi sit facile a laude
non tradere dum negatur et tamen difficile
le ea vero non delectari cum offertur
Ieronimus ad Celantiam. Sepe bono ope-
rum laus humana obviat incautam
mentem operantis inmutat quod quamvis
quesita non sint tamen oblata delectat.
Gregorius in moralibus. Bene omne quod de
deo dicitur corpore non dignum est quod
potuit dici nam cuius laudi non sufficit

obstupescentes omnia quo sufficit loquens
f lingua. Gregorius ibidem. Laus sancta sua
iniustos cruciat et iniquos exaltat
sed iustos dum cruciat purgat iniquos
iniquos dum letificat reprobos mon-
strat. Gregorius ibidem. Cum per accepta
y bona reprobi in sua laude se elevant
operibus muneribus et largitate pauperes
inat in quippe quam dant superbi-
unt ea amplius esse debuerunt debuit
Gregorius libro viii moralium. Nam inchoata
z virtus ab humana se laude capit
quasi plantati ligni ad tempus
ab pomum comedit. Ibidem. Quo arbor
altius succrescit ad superiora eo
huius ventorum vehementius sentit
ita quo plus quis in bona opera
attollitur eo amplius ab ore lau-
dantium flatu fatigatur. Gregorius libro
ac xxii moralium. Vale perforum et sic
ostensus opere auctoris gloriam querere
ut de illata laude nesciat privata
exultatione gaudere. Gregorius in moralibus.
ad Stemma [?] Quasi latrunculus est appe-
titus laudis humane qui recto itinere
gradientibus ex latere iungitur ut
occultus educto gladio gradientium
ae vita trucidatur. Gregorius ibidem. Nescit
laudes supprimit fugere qui ad hanc
quidem tamen deesse anhelat. Gregorius
af in pastorali. Cum omni pro recto opere
laus tribuitur quia terrena retributione
non digna velut pro remuneratur.
ag Gregorius ibidem. Cum semper laudis compe-
tencias totum iam sufficit ad
sicationis fraude perpetrat si bona
ah que egit occultat. Ibidem. Laus
in nobis refertur ad ipsum laudabilem
universorum actorem et largitorem
non ficta quemadmodum abi potentes
non sola consuetudine sermo a secla-
ribus sed ut merito quid ut munita
servandis honoribus applicantur sed sic

querit stultos fieri simulat. fide dignis
racione solicita simplicitate grata sed
non dissoluta. Bernhardus super Cantica
ai Extrema dementia est nulla, immo
mente nutante vero eciam nutante vio-
lenta propriis laudibus velle decorari
non est hoc studii deum loqui, iudicium
sed est potius istud insanie. Jeronimus cum
omnes nos invidie cruciat. Crisostomus
ak de laudibus pauli omelia v. Non laudatur
de fide lapsus quia in lege doctus
fuit alienigena sed contrarius laudatur
quia legis ignarus. ymo dico in
sermone sapientis plus laudatur rusticus
qui in magnis profecit et si puer est quam
qui perfecit sapientis laudatur ubi profectus
non auditur. Crisostomus super ad Galathas viri Judeis
al ille miratus est 4. Justum est ut hiis
gentibus tribuatur laudis [illegible]
si corporum eius hominum clamoribus ina-
tatur et in sonantem manibus agitatur
ut animus circa libeat velocitas appetatur
quantum inde homines stimulari posse
credunt quos ad laudis aviditate
singulari [illegible] Cassiodorus libro primo epistolarum 13
am Florentes quippe domus graciosiora
sunt poma quam tributa quia
stipendium circa tyrannis appenditur
sed laudis predicacio non nisi bono principi
debetur. Cassiodorus libro iij° epistolarum
an B[illegible]sus est pueris laudat divites
est non credere fortune. validus est
egritudine fatigabitur. pernix est
abit in senectutem. formosus est
expecta paucos et non erit. Apuleius
ao in libro de deo Socratis. In homine
ab quoque laudando. In quadrupedibus
est familias formosus sit et domum
pulcram multum serit et multum fe-
cundat et nichil horum in ipso est sed
circa ipsum. lauda in illo quod erit
eripi potest ut dari quod proprium hominis
est querens quid sit animus et racio
in animo perfecta quid autem est quod racio

est ab eo exigat rerum facillima
secundum naturam suam vivere. Seneca epistola
ap stultus est qui in homine aliena
laudat. Quid eo dementius qui ea
miratur que ad alium transferri protinus
possunt nec gloriari nisi de suo debet
aq Seneca [illegible] / lauda parce vitupera
parcius. Similiter enim reprehensibilis est
nimia laudacio ut vituperacio
moderata ut moderata vituperacio
in signum adulacionis ista, maligni-
tatis suspecta est testimonium veritati non
amicicia reddas. Seneca in epistola
ar Sit tibi tam triste laudari a turpibus
quam si lauderis ob turpia. letior
esto quociens displicetis malis
et malorum de te estimaciones
improbas verum tibi laudacionem aspice
sectatorum eorum epistolarum non de bene vivente
sed de bene pascente laudacionem profert
studium. Seneca de moribus virtutibus
as Nolo laudes me volo dicas o
magnum virum et tempestates omnia et
dampnatus humane vite sermonibus
fugit nichil dampnum nisi me
[illegible] est nisi perficiendi causa
vive ad me velis habeas qui semper
aliquid amplius speras non medicus
sed [illegible] eger [illegible] malo illa tu
dixeris dicas ego istum hominem bonum
putabam et eruditum [illegible]
avares destitutus sum. non vidi non
audivi quod concupisceret ad quod
venderet [illegible] non est agendum
est ut de te homines loquantur sed
ut ipse tecum loquaris. quid autem
loquaris quod homines de aliis liben-
tissime faciunt de te apud te mala
at existima. Seneca in libro epistola bonum
est laudari sed prestancius est esse
laudabilem. nemini cito laudaveris
nemini cito accusaveris. vicium est
omnia credere vicium est nulli credere.

Seneca li° de moribus Prima laude
dignus est qui ante periculum aufert
lasciuia et laus nunquam erunt concordiam
quia magnum est nolle velle lau
dari et esse laudabile Seneca in
prouerbiis Vbi adulacio contra ad gloriam
Pr 1 deus p elemosina e eloquencia
a fama favor gloria bona et honor
vicinum a ke placo ar stitos
f v 3 superbia e vbi 3 decimi capitulum
l Ciuitas vbi gaudium
Est ciuitas opum lex innuendo in
pat est fides lex credendo
impetrat Augustinus li v de spiritu et litera
lex dei caritas est data vt gratia quereretur
data est gratia vt lex impleretur Aug
ibidem Facte sunt leges vt earum
metu humana coherceatur audacia
tutaque sit inter improbos innocencia
et in ipsis improbis formidato suppli
cio refrenetur nocendi facultas Isidorus li°
v° Ethimologiarum Erit lex honesta
iusta possibilis secundum naturam secundum con
suetudinem patrie locorum temporum que conueniens
necessaria vtilis manifesta quoque ne
aliquid per obscuritatem in captione contineat
nullo priuato ~~comodo~~ comodo sed pro com
muni vtilitate conscripta Isidorus ibidem
Octo genera penarum in legibus contineri
Tullius scripsit scilicet dampnum vincula verbera
talionem ignominiam exilium seruitutem
et mortem ibidem Iniustis rebus iniuste
vt status statuit cum scriptura diuina
mos populi dei vel instituta maiorum
pro lege tenenda sunt Isidorus [illegible]
~~gata~~ Meditatio legis est non solum in
legendo scriptura sed etiam in operibus que
scripta sunt faciendo ibidem Quid
enim prodest esse melius quam homines
de bonis legibus considerare et causas re
linquos non tenere ~~mora pauca~~ pub
lica certissima sunt quoniam vtr
solacia infimorum auxilia potentum

frena bonum et seruitus venit et contra — sib
1 perficit Cass. Cum a porro subtilis — Auatem
~~[illegible]~~ leges aranearum telis
comparabat inquam tales infirmiora anima
lia retinere valenciora transmittere ita
leges humiles pauperes constringunt diuites
et potentes non alligant Valerius
maximus li vij de memorabilibus dictis
romanorum Vbi consuetudo vel in
dulto per gratiam e ~~pfto~~ pfto 1 sacerdos
in s. sequitur capitulum
l Liberalitas. liberalitas est motus
a quidam animi faciens et
approbans liberales largitiones sine
retribucionis Aug de diffinicionibus
b Dandum est quod nec tibi alteri noceat
et cum negamus quod petit indicanda
est iusticia ut non tu inane dimi
ttas et aliquid melius aliquid dabis cum
te iniuste petente correxeris Aug
c de sermone domini in monte Verior
est animus epro qua thezauris
e maxima qua non quod datur sed quanta
residat perpenditur nemo plus tribuit
quam qui sibi nil relinquit Ambrosius
d primo li° de viduis. Non solum quantum
quanto sed de quibus et quo animo detur
Ambrosius super epistolam ad Corinthios
e Dominus non vult simul effundi opes
sed dispensari nisi forte ut
Heliseus Helizeus boues suos
occidit et pauperes pauit ex eo quod
habuit ut nulla cura teneretur dome
stica Ambrosius li° primo de officiis Cum
f adimnes eum qui possessiones
aliorum eripere conatur non probatur
largitas vt. 1a praesta e liberalitas
si iactancie causa magis quam
misericordie largitatis largiorum Ambros
g ibidem. Non probatur liberalitas vel largitas
si quod alteri largitur alii quis extorqueat si iniuste querat et i
niuste dispensandum putat Ambrosius ibidem

q Ypsta est liberalitas vel fragilitas
si quod alteri largitur ubi silencio quis
tegit opus suum et necessitatibus
suum gloriam occulte subvenit quem
laudat os pauperis et non labia sua
Denique liberalitas perfecta fide loco
causa tempore commendatur et primum
operis circa domesticos fidei Idem
l est alia probanda liberalitas ut proximos
seminis tui non despicias si egere
cognoscas melius est ut ipse subvenias
quibus pudor est ab aliis sumptum
deposcere quam alteri postulare subsidium
k petiti Idem Est duplex liberalitas
una que subsidio rerum adiuvat id est
usu pecunie alia que operum collatione
impenditur que multo frequentius splen-
dior multum preclarior. Quanto utilius
regis pharaonis sanctus Joseph consilio
providencie iuvit quam si contulisset pe-
cuniam. Pecunia enim vix unius urbis
redimit ubertatem providencia vero
totius egypti per quinquennium famam
l repulit Idem. Quicquid ex affectu
puro et sincero promitur hoc est de-
corum non superfluas edificationes
aggredi non pretermittere necessarias Idem
m Considera ne ypocrisi speciem et prodi-
gali effundas id est non immoderato medio-
rum pauperum non pauperibus et scilicet
n conceptu providentissimum unum liberalitate
liberalitas procedat prius ad pauperes
liberalitas non simulatione prompta
sed largitatis diffunditur affectu Idem
o Quod bis de vicinis. In ipsa autem libera-
litate modus adhibendus est neque
et profusus. Neque ut non omnia unum
sed singulis quedam prestentur.
ut pluribus prodesse possimus ut
id est Ypsa. disposuit dedit pauperibus
p Proinde ut ymus nostri deum petentibus
quibus tamen subveniendum dare non est
honestum sunt sed quia petentes
Ergo
Ambusta inopia sterit non valet
tollerabilius est inopiam sustinere quam per
largitatem suam etiam in opere angustiam
inveniare. Ergo in more unius est
q Vacua manus animum si arca
cordis repleta est bona voluntate Ergo
r Nulli pauperi est secus eum manus amica
ut de re familiari modo mensura
pondet preciositas mensura quod sunt
impendia dominum et autem moram
mediocrem sed non distrupet fructus
operum ubi non debet est effectus operandi
s Leo papa in appositione dominus Si non est
omnium equalis facultas debet esse par
pietas quia fidelium largitas non
de muneris pensatur pondere sed de bene-
t volentie quantitate Idem Semper
ille quod largiatur debet enim habere velle
v non defecit Leo papa idem Honestius
est rem negare quam longas tunc
dare quia magis decipitur qui celeriter
negat sed non des ad multam instancia
instancia ex conficta cara videtur empta
tota gratiam est donum quod venit aut
x precibus Cassiodorus in epistola prima ex voto
affectus magna sunt munera consumi-
unt actione sine leviora si constituit
ex sorte valeri in sermone Tunc pecu-
y preciosa est pecunia quam usu largiendi
desinit possideri Boecius de consolatione
z Admodum severa et acerrima
crudelitas est que tertiam penam et in
inimicos genus est cito accidere ita maior
est inimicus gratia quo magis differt pro-
videt sicut mutilis tanto facilius est
sed insimul meus est beneficio
lacto torqueantur an remissa manu
effluat ita vere quod datur sed meus est quo
datur sed circa aut tarde aut cito Seneca
ab Primo de officiis. Omnis benignitas per

et hic plus est libenter busaricius atque facere qui tarde et dedit in diem tenens presumit non est quod fecit itaque quas res maximas perdidit et tempus et ad argentum amore voluntatis ibidem. Nemo premium magis nos obligat quam dedit prima magnifice quam res opes equaliter atque qui exiguum tenuit sed libenter quam paupertatis sue oblitus est dum meos respexit quam occasionem qua perdisset que sunt ibidem ... gratus vel quod facile quam quod plena manu exiguum est quod in me contulit sed amplius non potuit ac id quod dedit magnum est si dubitavit si distulit si cum daret gemuit si superbe dedit Seneca ibidem. Non refert quid sit quod datur in a volente volenti a quibus ego accipiens ut sunt tibi respondeas ab his quibus dedisse videant ibidem. Unum hoc posuit bustionem multorum amissarum consolatur dampna bustionum est benivolencia atque tenens gaudium capiens tenendo et in eo quod facit prima et sponte sua parata ... Cave ne bustionem magis sit facultate tua et est cum tibi liberalitati turpi ... capiendi ut ad largiendum suppetant ... Seneca ibidem. Officium liberalitatis ... dare deos imitari si deos imitaris da et in gratis nam et sceleratis sol oritur et patent maria. Dii res omnium optimas actores ignorantibus bustia dari ineperunt in grate persueverant non cessant

in bustia tangere ... sortiri in terrenum sed perdisse ... illos ... cum si multa in ... data sunt ingratis cum ... fecit in ... sibi ... gratum ... semel ... ibidem. Duo sunt genera largorum quorum alteri dissipatores alteri liberales dissipatores sunt qui epulis et muneribus histrionum et venatorum pecunias fundunt quorum memoriam aut brevem aut nullam sunt relicturi. Liberales qui suis facultatibus aut captos a predonibus redimunt aut amicorum in filiarum collocatione iuvat vel in re quærenda vel augenda Seneca ibidem et post. In dispensatoribus ... tunc autem sit qui prestat non ... status non est ... sine ... ab ... et ... fit ... Seneca ibidem. ... sunt qui non donant ... ibidem. Alexander ... cuidam petenti talentum ... prudentius est ... denarium ... Seneca ibidem ... ibidem. ...

...

ambiens et obicit solo me pauperem
sentio. Ecce dono tibi bonum quod habeo
me ipsum. Tu autem numquam rogo
qualecumque est bonum cogites. Alii cum
tu multa tibi darent plus sibi re=
liquerunt. Ego autem nichil de me
mihi reliqui. Nemo cum plus debuit
quam qui sibi nichil reliquit. Cum
sociatus tu meruit magnum numquam
das nichil vel te tam precioso existimas
Sed itaque curare ut te meliorem tibi
reddam quam accepi. Ecce qualis est
mens eius numquam vicit omnes divites
mentium opulentia munificencia
vides quomodo animus invenit liberalitatis
materiam etiam inter angustias. Michi videtur
existimes illum vilem sibi fuisse quia
pretium sui se fecit. Ingeniosus adolescens
recipiens non quod gesta que sunt
sed diligenter prospiciendum est. Ibidem
ap (Melius puta apud pauperes bonos
quam apud divites magnos collocari
beneficium et reddit rationem. Nam qui
locupletes sunt beneficio obligari
volunt. Primo cum acceperint beneficium
prius magnum aut beneficium se prius
reddidisse arbitrantur aut aliquid
a se expectari suspicantur. Tu vero in pau-
peribus beneficiatis prestatum se non
sua fortuna putat et ideo si in gra-
tiam nuptione res venit semper se custodem
qui agit de nuptiis sibi sine consultu
malo viro qui pecunia egent
qua pecuniam que bona donet de
aq beneficiis. Secundo non est liberalis qui
sibi donat ut clamans qui sibi
cognoscit ut mercator qui malis
tangitur. Sed qui a deo ita est. Nemo
solum beneficium dat sed nec sine
... que movet ad refutanda
vocia et ad appetenda persona
ar Seneca v de beneficiis. Bis est gratum

quod opus est si ultra offerras bene-
ficium cum dandi tam cogita tu
semper dedisse ubi negas saepe
imparas beneficium in publico. Dupliciter (af)
fit bonitas tua attendit. Felicitas
nunquam decipit. Cum negare velonius
agere fit aliquem negocium ut
tum non obliviscaris amico itaque
desto ut tibi non notetis. Ibidem
ubi beneficia hospitalitas peticio sed
paupertas que petitio sed in promissio
sed de c similium in eo

Libertas
Nunc delectat vera libertas (a)
ab amore rerum mutabilium libe-
ras appetat et que se regnare
esse appetat et que te regnatori deo
delectat. Bene animo regnatori deo
subiectus sit plus eum diligendo quam
semetipsum. Augustinus de vera religione
Nunc religione mira quam maxi-
me festissimus et pauperissimus celebratione (b)
sacramentis deo una volunt esse libe-
ram liberam servitutem hominibus. Augustinus
in libro ad inquisitiones Januarii
Prima libertas voluntatis erat posse (c)
peccare nonnisi erat multo magis non
posse peccare. Secundo mori nonnisi erat
multo maior non posse mori. Prima
erat perseverantie potestas bonum posse
deserere. Nonnisi erat perseverantie
felicitas bonum non posse deserere. Augustinus
de correctione et gratia. Ille non mi- (d)
conditione servum liber est qui ama-
tur captivis amoris vinculis non tenetur
metu divinis non alligatur qui secreta
expectat pericula que non tenet facta.
Ambrosius de Joseph. Tres nobis triplex (e) pon-
itur libertas a peccato a miseria a neces-
sitate. Tercia autem ultimo loco potior gratie
nobis in conditione naturali prima restau-
ratur a gratia restauratur media nobis
in patria servatur. Prima libertas nature

Secunda gratia tua gloria sua hanc nullam
nullum honorem secunda plura in virtutis g
voraginem sitam cumulum perturbat.
Aug. de libero arbitrio · liber est c
qui estimando que nulli servitutem sunt
Tullius 2° Paradoxorum Quid libertas potestas
vivendi ut velis quis sibi vivit ut
vult nisi qui recta sequitur, solo est contentus
et sapienti nihil faciat invitus
nihil dolens nihil coactus
qui neget omnes leves omnes cupi-
dos omnes denique improbos esse servos
an ille mihi liber cui mulier imperat
cui leges imponit prescribit iubet
vetat quod videtur qui nihil imperanti
negare potest nihil recusare audet
poscit sed mulier dandum est vocat
veniendum eicit abeundum
minatur extimescendum ego non istum g
non modo servum sed nequissimum servum
si in amplissima familia natus sit
appellandum puto Tullius li° paradoxorum
6 Omnes enim aut libertini
aut servi regnum cum ambitione q
aut in aurea nata subsellia subsellia
in cella cum angulo libri Seneca
ad Lucilium epistola Quid sit libertas quis
nulli rei servire · nulli necessitati l
nullis casibus fortunam in equum
deducere Seneca li° epistola · libe-
ro est cum superbus inflamat animus
Seneca in prohemio ubi nobilitas a
parturienti a servitute violentia
l Libido
Sine libidine non potest generari
ab hoc est corpus carne nascentium non
potest sine peccato esse contemptus Aug. b
li° de fide ad Petrum libido vero
responsa est cito accendi ipse consumitur
Ambrosius in quadam epistola Venus
famem stimulat libido est que magis
mane quietum patitur affectu nocte c
Modum nescit libido sed quanto
cresceret tanto magis incenditur
23
fuit quo ambulat Ambrosius in li° de
Abel et Cayn · Non enim vere sed libido
victus est in culpa est Ieronymus in quadam
epistola · libidinosa mens ardenter
honesta persequitur et quod non est ut
non licet cultus suppeditatur Ieronymus
in epistola in secundo et in paribus
velis eadem libido generat ut regnum
purpuram timet ut mendacium sequitur
splendore vultus nullus stomachum
dolor qua micturim mutare corpus qua
sine gressu vacillat qua pudi-
citia ut status nobis · prime subsidia
blanditiis que sunt in silicium re-
media tamen non est volens quod
dolorosa sentiatur Ieronymus in epistola ad
Salvinam Venter mero estuans g
cito spumat in libidine venter
enim et genitalia vicina sunt
et huius alter subministrat dei
vicinitate enim membrorum sequitur
confederatio vitiorum Ieronymus in epistola
Nulla facilius ad maleficium tamquam q
turpis amor et nisi inter paucos
libido commune potest · Tullius in
paradoxis · libidines inmenso consumes l
si cum cogitaveris · Seneca de li°
de formis ubi dignitas virginitas
voluptas que sequitur captivitas
l Loquacitas Ubi sit ut multi-
loquium dicitur quando a
nectia dicuntur quia licet sermo
non multitudine ac pluralitate dicatur
Ambrosius de retractatione li° primo
volum ut dicitur non solum falsa sed b
et vera sed sed ab ea non quibus
oportet in sumitur quadam vicium
quadripertitum est vel adulacionis
vel avaricie vel iactancie vel
loquacitatis in tanto Aug. super
... et in malitia Una plures c

vidi loquendo in peccatum incidisse, vix
quempiam tacendo. ideo quia tacere
nos decet quam loqui difficilius est scire
loqui plerosque cum tacere nesciant. Ambrosius
primo de officiis. Alliga sermonem tuum
d ne luxuriet ne lasciviat et multi-
loquio peccata sibi colligat. sit restrictior
et ripis coherceatur. cito limum colligit
amplius effundens. negotii sit in verbo
pondus tuus et status atque mensura ut
sit gravitas in sensu, in sermone pondus
atque in verbis modus. Ambrosius ibidem.
e Ingreditur mors per fenestram tuam
si falsum loqueris, si turpiter, si peccat
postremo si ubi non oportet loquaris.
f Ambrosius li. de virginitate. Verba volvere et
apud imperitum vulgum ad miracionem sui
facere in doctorum hominum est et intellige
tam facile quam velim plebem et
doctrinam volubilitate lingue de
ope quadam intelligit plus mirari.
g Ponam ad neponianum. Corpus torpedi
et tempus loquendi distincta vicissitudine
pensanda sunt tempora. ne aut cum conti-
cere debet lingua per verba se inuti-
liter solvat aut cum loqui utiliter
potest semetipsam pigre constringat. Gregorius
h in moralibus. Qui dimittit aquam caput
est iurgiorum. aquam quippe dimittere
est linguam in fluxum eloquii re-
laxare. quo contra ex in bona
parte dicitur. aqua profunda verba ex ore
viri. qui ergo dimittit aquam
caput est iurgiorum quia qui lin-
guam non refrenat concordia dissipat.
i Gregorius in pastorali. Cum ait super vacuis
verbis mens a silencii sui censura
dissipatur quasi tot vulneribus est
se ducitur, sed redire intus ad
sui cognicionem non sufficit quia per
Potius multiloquium ~~potius~~ sparsa vim
intime consideracionis amittit.
Gregorius li. vii moralium et
k feram sinunt sit in teruisse lenes
sunt ita in locucione precipites
quia ex lenis contra corpus liuor prima
l lingua predit. Gregorius v moralium. Lingua
sub magna moderaminis libracione fre-
nanda est, non insolubiliter obliganda
ne aut relaxata in vicium defluat
aut afflicta eciam ab utilitate torpescat.
Gregorius li. vii moralium. Ubi illatas mole-
stias lingua tranquille dicit a consci-
dolor emanaret velud cum clausa
plus urunt quam cum putredo que intus
fervet exit ad salutem dolor aperitur.
n Gregorius li. viii moralium. Cum intencione
bona locucio tamen non sequitur ipsa
preterita apposita tamen in transgressionis
vicium ducitur. Gregorius v moralium. Isti sunt
o tam culpe nescientes ut lingua cum
non restringitur nequaquam ubi cecidit
iaceat sed semper ad deteriora descendit.
p Gregorius xix moralium. Tenerum membrum
lingua et tamen pro tenerum patet
ex sua quadam infirmum atque exiguum
se usu magnum et valde mirandum
tenuis est et lata ideo aptissimum
enarrandis sordibus instrumentum.
q Bernardus in quodam sermone. Levis
quidam sermo quia leviter volat sed
graviter vulnerat, leviter transit sed graviter
urit, leviter intrat animum sed
non leviter exit, leviter profertur sed non
leviter revocatur, revocatur facile
volat ideo facile caritatem violat.
r Bernardus ibidem. Vanus sermo cito polluit
mentem et facile agitur quod libenter auditur.
s Isidorus li. in soliloquiorum. Sapiens non
prius quod loquitur sed ex opportunitate
loci et temporis et persone cum loquitur
diligenter advertit. glossa super ecclesiasticum
xx. sermo oportunus est oportunus
t Vanus sermo vane conscie est index

mores hominis lingua pandit
et qualis sermo ostendit·/. Ideo Ambrosius
apostolus qui est fundamentum cordis ab
ob loquitur sermo bay no est absque
vitio et ab bi statu rectitudinis
depereunt qui per verba vana dilabuntur
Hugo li° in de ara / lingwa dolo-
sa lingit adulando mordet
detrahendo occidit mentiendo ligat ac
et ligari non potest labilis est et teneri
non potest / sed fallit et labitur / labitur
ut anguilla penetrat ut sa-
gitta tollit amicos multiplicat inimicos
movet rixas seminat discordias
uno ictu multos perimit et inficit
blanda est et subdola lata et parata
ad devorenda bona et mittenda
mala qui custodit linguam suam
custodit animam suam mors et vita
in potestate lingue est Hugo ibidem
Cum enim cum homini tantus sit ut nut
emulos loquatur in vbu intrat ad
aliquam hominis. difficile res est linguam
in lubrico factum constitutam vix ae
rigide tenere necessariam tamen si in tam
te serena laxentur frangunt contra
loquitur / facilius cum culpa tacendo
refugit quam loquendo Salomon dicit
ori tuo facito hostium et seram af
et verbis ingui atque stateras clausas
super dipsi custodiam Ambrosius
honestatem morum lingua polluitur
in tribus casibus contra quos providendi
summa est / prima facilis et congit
ut quisquam serena loquens vinat
obstinere ut in unde qua valeat ag
qui pius castat impubus dictis et
plus moribus Ambrosius li in Epistola
Capitis sermones quos progitat ah
et examinat prius in pectore quam
proferat in ore cum cui sunt leves
et faciles ac importune locutores
nullo rei pondere in multis verbis enim

et lacrimarum cum orationem hunc existimat
in ore nasi ut in pectore lingua
Agelius li° viii Vinis tacet qui
morbo loquendi tenet Esiodus ait
linguam non vulgandam esse sed recon-
dendam et thezaurum cuius esse gratiam
optimam si modesta parca et modu-
lata sit Agelius id Numda apud
Pitagoram quemlibet quod inter sciencias
discipulos computari possit videt
prima silentium donec necessarium
sit tibi loqui si in dicens nisi
ad hunc scies se gessit optima
et locutus fuit parca nam silencium
signum est sapientie et loquacitas signum
stulticie ne scientes vident
donec sunt sensus interrogationis ut
hominum in qui retu solue temptos
te sapientorum te mystice esse
Sententiis Pitagoras in suis
preceptis non multis verbis opus
est sed efficatibus sermonibus modo compendia
sunt Seneca in Epistola Quemad-
modum sapienti viro incessus mo-
destior convenit ita et oratio pressa
non audax summa quo summa sed
est tibi tardiloquium te esse velles
Seneca vol Epistola Symone
maior prouincto tuo loquere
dispensa in quo patet nullam
aut carnes verecundiam aut fami
liaritas minus aut credulitatem
videtur aut potius calumpnias aut
impietas infamias Seneca in q
nata Epistola Imago est sermo
qualis vir talis oratio magnum est
vox et silentiorum provinctum garrulo
non credere gloriam est Seneca in
primo Ut lectosque mancipia
unum impro redigere linguam
cupiditatemque opprimere si non potes
paululum remitte sepe ea quo
tamen parari rone non potuit

sanata sunt tempore. Seneca li. de moribus
a Consortia amici nostri ambiunt sim-
ile propriis canibus in vestibulis
mos est quanto plus distant unum
tanto magis latratibus solent in-
dulgere. Seneca in proverbiis. Ubi ad
vocati (?) consilium z q f g'usato (?)
v m z ab obitum d c f q cord
... v. pax q discordia l obediencia
p onositas d odium v pax p cari-
tas Ut concordia a

l Ludus ubi consolatio et lascivia
a luxuria. Luxuria non est vicium
corporum pulcrorum, ut Augustinus (?) ait
propter amorem corporalis voluptates
neglecta temperancia cooptam spiritualibus
b Augustinus xiiii de civitate dei. Cum te in
voluptate tua cum non dilatas ... te
quibus sequamur ignorans acceptis tempore i
quibus sunt ... non debes quia castitas
propter ... si cum deus misericordia
... in voluptate carnis nollet
... in ipso quam ... quedam ... masculus
et feminam non fecisset. Augustinus li de
c conflictu vitiorum. Quanti et quales ...
et clerici ... confessionis et ... tanta
ta ... per magnalia et signa
mirabilia ... quasi monstrata non
sunt ... quibus omnibus naufragasse
... volunt in eam fragili navigare
quamvis / Leo. Leonicus domuit (?) ...
infirmitas e luxuria delicata que
... et vilis et infecta de magnis
efficit perdam. Augustinus de singularitate clericorum
d Commixtio fratrum et sororum quanto sunt
antiquiorum ... tanto
peccata sua est dampnabilior religione
... Augustinus xv de civitate dei. Sicut
e ... est cupiditate possidendi
... limitum agrorum ita etiam
... est libidine gubernandi ...
f limite morum. Ibid. ¶ Luxuria ... minuta
de o veritatibus ~~...~~ perdit omnem ... patris
z iiiior z ad prius voluptate de ... fractam

non sunt cogitare pauperes. Augustinus de
g doctrina sana. Est voluntate perversa sua
est libido et dum servitur libidini
facta est consuetudo et dum consuetudini
non resistitur facta est necessitas. Augustinus
h li. confessionum. Cum luxuriare vincis
mortuus est et frater victus libido
domat quem maiorum in virginibus
patitur famem dum dulcis putat omne
quod nescitur. Ieronimus. Matri et filie
l O quam acerbus fructus luxurie amarior
felle crudelior gladio et omni peste.
k Ieronimus in epistolis. Libido cum infecta
semper sua relinquit penitudine
et nunquam saciatur et extincta reaccenditur
usu crescit et deficit ... rem parat
que impetu ducitur. Ieronimus in quadam
xl epistola. O ignis infernalis luxuria
cuius materia gula cuius flamma superbia
cuius scintille prava colloquia cuius
fumus infamia. Cuius omnis in opera
cuius finis ... Ieronimus. Cuncta alia
m sunt bona opera si luxurie sordes non
abluuntur et in inmunditate ... omnis
n obruuntur. Gregorius xxx moralium. Aliquando
luxurie aut cogitatione perpetratur
aut opere ... cum adversarius in-
... ab effectu effectu operis expellitur
... cogitatione polluitur. ...
o Gregorius ibidem. ¶ Ex quo luxuria semel
mentem cuiusque occupaverit ... enim
bona desidera desideria cogitare prohibet
sunt cum bona desideria, quia ex
suggestione oritur cogitacio ex cogitacione
affectio ex affectione delectacio ex delectacione
consensus ex consensu operatio ex operatione consue-
tudo ex consuetudine desperatio ex despera-
tione peccati defensio ex defensione
p gloriatio ex gloriatione dampnatio. Gregorius
in moralibus. ¶ Alia ... carnis
luxuria qua castitate corrumpimus
alia cordis est qua de castitate gloria-
q ... in quodam sermone luxurie

curru(s) quadriga volu(itur) vicior(um) ingluuie
vz ventris libidine coitus mollicie
vestium ocii sopore qua repleciane
fertur equis eque duobus precipitatur
vite et re(rum) habundancia et que hys
president duo ignauie torpor et
i(n)fida securitas. Bern(ardus) sup(er) Cant(ica)
Vicium libidinis facile (com)paratur
et ocio nascitur. nam diffinitus amor
est e aie vacantis passio vnde dicit
poeta. Ocia si tollas perire cupidi
nis arcus. Bon(aventura) sup(er) ... Tam diu
sp(irit)u fornicacionis diu necesse est
impetu impugnat donec se bellu(m)
ge(rere) supra vires agnoscat
nec labore nec studio p(ro)p(ri)o victoriam
obtinere se posse si dei fuit auxilio
et proteccione suffulta. Iohannes Cassianus
in collacione abbatis moysi. Venus
est voluptas fornicatoris sed perpetua
pena fornicatoris. Ber(nardus) de templo Salo(monis)
luxuria est immoderata carnis petulan
cia dulce venenum importuna
lues perniciosa pestis que humanum
corpus debilitat virilis animi robur
enervat. Hug(o). Petulancia est
con carnalium cogitacionum concepto carnis
corporis precordiales ebud ebitudo. Hug(o).
Venus est illecebrosa voluptas adul
terina iocunditas que mel habet in
ore fel in corde aculeum in dorso. Ibid(em)
O extrema libidinis turpitudo que
non solum mentem effeminat sed corpus
enervat non solum maculat animam sed
solum fedat personam omne nam peccatum
quodcumque fecerit ho(mo) extra corpus suum
est qui aut(em) fornicatur i(n) corpus suum
sibi peccat semper illam precedit ardor
et petulancia semper comitatur fetor

et immundicia semper sequitur dolor
et pena. Innocen(tius) de vilitate condicionis
ab humane. cuius multiplices species enumerare
valeat. haec enim pentapolim cum
adiacente regione subuertit. sichem
cum populo necauit. Haec filios iude
percussit. madian et madianitas
pugione transfodit. tribum beniamin
prope penitus delevit. filios heli
sacerdotis in bello prostravit. Haec vnam
occidit. amon interfecit. plurimos
lapidavit. Haec ruben maledixit
sampsonem seduxit. salomonem peruertit
verum est ergo quod legitur. propter speciem
mulieris multi perierunt. Innocen(tius) ibid(em)
ac Blandum malum luxuria qua nec
usque aliquid facilius est quo vitare
que invictum Hannibalem armis
allecebris suis complexa vincendum
Rome mulier tradidit. Ita ducem
vigilantissimum in campum acerrimum
dapibus largis habundanti vino vngentorum
fragrancia veneris usu lasciviore
ad sompnum et delicias enervavit
quid hys victis fecit. quid etiam
dampnosius quibus vtique altera victorie
relanguescit sopita gloria in famiam
vertitur animi et corporis vires ex
pugnatur a deo ut nescias an
ab hostibus an ab illis copiis victos
ad dicendus sit. Valerius lib(ro) ix. Venus
est dolosa et cuius consilia est
diuersa et quod ex insidiis agit in
omnes concupiscencie ...
vir ... luxus corpus
opes atque vim lucia vocis polluit
annichilat necat eripit orbat
acerbat. Ut vitare velis venere
loca tempora vita. et loca et tempus
pabula donat ea. Ipsa sequitur si
sequens fugiendo fugatur si cedis
cedit si fugis ipsa fugit

Ubi abstinencia ibi avaricia et caro q
castitas p. e. t. v. gerpia a ebrietas
k. q. gula l. o. libido mulier ord. k.
superbia o. e. t. a. p. bonum b. f. voluntas
k. / Sequitur capitulum
m Magister
a Viciosum est magistrum discipulatus
sentis esse. Ideo sicut auditum inquit
nos dabis gaudium et leticiam secundum
eum. Ibi auditur quia ubi placatur
b Augustinus in quadam sermone. Magistri
notant ut quasi laudatus magistrum
esse sic simpliciter appareat eodem
velut cum discipulos Johannis super id. magister
[illegible] magister stimus qua veras es
c Johannes magistrum sibi elegit in gra-
matica Donatum, in rethorica Victorinum,
in theologia Gregorium Nazazenum. Similiter
Theofrastus sibi elegit Aristotelem. Alexander
Plotinum. Plato Socratem. Socrate regina
austri Salomonem. Jeronimus in sinonimis
d Magnum vocat eius esse ut esse discipulo
de mandato magistri interrogat quid ut
minimum sentiat. Unde super id magister [illegible]
magister est sed mandatum magistri in lectione
e Optimus lector est qui dictorum intelligenciam
expectat ex dictis [illegible] ponat et re-
tulit [illegible] magis quam attulit
neque cogitat quod videri dictis continet
quod ad lectionem [illegible] intelligendum
f Hylarius libro de trinitate. Principium
discipline humilitas est tamen cum multa
sint documenta habet tamen precipue
ad lectorem vel auditorem pertinet
Primum ut illos sepius videre teneat
1 Secundum ut a memoria discere exhibeat
2 Tercium ut eum statim ad opus sint tenens
3 ad contemplandum. Hugo in didascalicon
g libro primo. Nulla res [illegible] discipulo ita
[illegible] magistri contumeliosa
Boetius de disciplina scolarium
Ubi doctrina. Sequitur capitulum
a Magnanimitas viros fortes
magnanimos esse volumus

[pa]titur amicos minime esse fallaces
b Tullius primo de officiis. Ad magna-
nimum pertinet nec neque perturba-
tum ut homini neque fortune succu-
bere. Tullius ibidem. Ad magnanimum
c pertinet ea que videntur acerba ita
ferre ut nichil a statu nature discedat
nichil a dignitate sapientis. Idem
d Magnanimitas est [illegible] spontanea
difficilium aggressio et [illegible] Idem
e De mansuetudine. Si [illegible] indicabis
tibi contumeliam [illegible] de inimicis dices
non potuit nocere sed animum nocendi
habuit. Et cum illum in potestate tua
videris vindictam putabis non vindicare
potuisse. Scito enim magnum et honestum
vindicte esse genus ignoscere. Idem
[illegible] virtutibus. Magnanimitas
f autem si ultra modum suum extollat
facit virum iracundum, inflatum, turbidum
et [illegible] et in quascumque excellencias
dictorum atque factorum neglecta honesta-
te festinantem que monet omnibus super-
[illegible] ut
bestiarum inquietat et [illegible] alium
ferit alium fugat. Sed tamen aut miserorum
[illegible] aut [illegible] suum
[illegible] delinquit. Mensura ergo mag-
nanimitatis est non timidum esse
g homines nec audacem. Seneca ibidem. Erit
magnanimus si pericula nec appetat
ut temerarius nec formidet ut timidus
[illegible] timidum non facit animum nisi
reprehensibilis vite conscientia. Ibidem. Magna-
nimitas animi si a [illegible]
quantum sit remota severitas [illegible]
et [illegible] mansuetas. Seneca ibidem
i Pauper fiat ut [illegible]
[illegible] tibi me natum putabo quo
[illegible] non sum uni angulo natus
patria mea tota hec [illegible] est. Seneca
k in epistolis. Magno animo nichil est
magnum. Stilbon post capta patria

amissione et tota ecce virtutis
et summus ipse sui et hostis victoriam
vicit fatalis e totam gentem qua
magnus vincit Seneca xxxvi epistola
Magnum animum e magna contemp
ne et mediocria malle quam nimia
Seneca xxxix epistola Animus est
excellentis moderatum animam tamen
maiora. sustinente quedam timemus
optamusque que redeunte celestibus po
tentia agitat non potest res tanta
sine adminiculo numinis instrare
quemadmodum radii solis contingunt
quidem terras sed ibi sunt unde mittuntur
sic animus et animus magnus ac
sacer conversatur quidem nobiscum sed heret
origini sue Seneca 41 epistola
Animus intuens vera peritus fugiendorum
ac petendorum non ex opinione sed ex
natura precia rebus imponens rebus
appetitus blanditiis potens in metus virtutem
se fortune fremitibus super omnia
que contingunt accidunt eminens non
perturbatus intrepidus quem nulla vis
frangit quem nec attollant fortuita
nec deprimant talis animus virtus est. Est
omnis est factus Seneca xli epistola
Magno animo de rebus meditandum e
fortitior est qui animo vere magnus
homines rigida tunc sustollit fortuna
tor quam eo qui super fortunam extat
non nimirum est in tranquillo tranquillitate
non contra mare ibi extollitur
ubi omnes iacent ibidem Magnanimus
stat rectus ex quali pondere nulla
illum res minorem facit nec illi
corporum qui sunt detrimentum displicet quidem
in hominem tradere potest in se recedisse
non quia vires suas nouit unum
contra fortunam Seneca xlv epistola
Nichil magnum est in rebus humanis
nisi magnus animus despiciens Seneca

de moribus xxxiii cum est magnanimus
animus vere non sentire se pertussam
in manibus cum fera et magna
ad latratum tamulenta respicit Seneca
ubi contempto contumelie sed pro fortitudo
est et labor et ipse nobilitas qui
pusillanimitas vide ad a.

a Malicia (molis indicarunt dyo
de malis bus fast quam mala
nulla est permitte) Augustinus in enchiri
dion Malignitas e mala voluntas
hominis non ultra non possit ut bu
sius gratis non referre Augustinus ibidem
Malicia e quam moribus decepto
virtus virtute palliata ut admi
altius ut xxxiii comodum attendit
Augustinus in quadam epistola Malicia e
motus contra animi depravato a tra
mite veritatis contra maius corporum
alis frequenti obripit Ambrosius in
Hexamero Mala sunt nisi que
animum mentem implicat et constrin
gant ibidem Quod ignis amoris
motum erigit ita ignis malicie
in bolum quia spiritus stus tor
quod replet elevat et ardor ma
licie ad inferiora semper inclinat
Gregorius super Ezechielem Mens prava semper
in laboribus est quia aut molitur
mala que inferat inferat ut
metuit ne sibi ab aliis inferantur
et quidem contra proximos excogitat
est contra se cogitari a proximis formidat
Gregorius xxxi moralium Veloquam malicie
prava scintilla consumit quam vitium
ignibus concalescat possit nos
et mellis plurimus potens absinthium
in actu valore amaritudinem trahit
melius est sed duplicem mittere absinthii
absinthium non potest omnis obtinere
dulcedo Gregorius nazarenus in apologe
tico Est malicia trium sine
rotis quatuor consistentis scientia
imperitia audacia ius devota vide

Abest quam non patet quod bonum
malicie non operatur

est sed
est sed
omnia qui

ctom est velox currus iste
ad effundendum sanguinem qui
nunc iracundia stimulatur nunc patria vetatur
nunc timore frenatur nunc pudore
inhibetur. Est enim aut duobus principibus
equus et ad omnem principem spatiosus
frena potentia et sella pompa porro
presidet duobus equus equus hanc
sunt duo timor et livor. et timor
quidem pompa livor potentia agit
k Beda super Canticum Considerandum etiam
est stultitie inepta dalia tyranni
aut enim herodes credidit scripture
aut non. Si non credidit, ut quid eos
interrogabat scripturas quas putabat
esse vaniloquas si credidit estimabat
prophetam esse immobilem quod eos sperabat
illum regem posse interficere quem
futurum esse dicebat scriptura. Nam si
prophetie credidit, clarum erat ipsi adeo
impossibilia conari si non credidit,
fuit ut sibi timere debuit ut puero
insidiari videtur Unde Ps. Ira semel
maligne capta stultior cuncta efficitur
hec quippe est dicta maligna ut
a nullo placata impulsa impulsa
precipita precipitat sese ipsa precipitat
et sepe absque effectu operis et impiosa
l impossibilia conatur efficitur Unde ergo
m v° ca° Coherent enim nequit
animus prava semel voluntate vi
ciatus quia zelus sepe nescit et
ita consilium non habet ideo herodes non
suo consilio gubernabatur sed vinculis
diaboli trahebatur ligatus Unde ibidem
m Sicut enim quanto amplius
ligna suscipit tanto maiorem flammam
erigitur Sic ira mala quanto
magis veterem audivit eo amplius
in malicia excitatur Unde super eis
n xxx ca° Etate mores malicia
pares pares via pulli serpentum
similes sunt aut in equales
veneno aut equales catuli luporum
nisi venatione nocere non possunt eam
tum in sanguine gaudent et mor

o sibus leditur Unde ibidem debuit proba
p isti tunc saducceorum quorum in
amici stulte interrogatis confundantur
sed ardens malicia quorum se sociat
sociat rei confusionem confusionem non aspicit
imaginalencia enim et livor nutrit
impudenciam Unde ibidem pharisei
apud se dicebant vere loquamur
q vanitas et omnis loquamur per bonum ut
si vincat omnis videamur victores si
aut sceles fuit solus videatur confusio
ecce sagacitas malignantium Unde
ibidem loquuntur apud se magna mali
gna cogitatio usque nulla talem
tolleo consentire et compellor si enim non
r rumpis consenticus aut deum offendo
corrumpam eos ne deum offendam
in prima ff ff de iniuria
ulciscenda toto facio ymo sit
illum sibi restituat. Quorum enim tempore
et enim castigatio est est non est propositi
nocere sed posse vellet sit sepe apud
se loquitur cogitatio maligna concre
s tamen cum malicia sua Hugo de
s. decima Nequiciam veteres diffi
niunt voluntariam esse maliciam
in qua non casu incidimus sed spon
tanea voluntate nequiciam nequicia
nequia dicta est nequaquam in ullo
t tempore apta. Cassiodorus super psalterium malignitate
tate vite inveterata solitudo declaratur.
v Xrancia et al. et tem
ex suscitantibus nectens quoddam
vicia dolosa contexit sed animi
corum qui scelestis operibus dediti sunt
invanibus et subdolis machinationibus
occupantur. Cassiodorus ibidem super et Animi eorum
sicud aranea malicia et ex proposito
malo et deliberatione cogitata quasi
plenio animo consentire Richardus de
v. apud tractatus et. Non in fermento
malicie et neque Indicator ma
lorum est qui aquam malam confundit in

ut de tormentis eorum qui iubent
talis malitia apud magnates preter
venenum suum bibit etc. unde venenum
quod spargitur in aliena permixtum
conservat suum sua gratia non est
etiam simile est quibus pessime
venenis hypocrisy epistola male facere
sum ut iussis non tam iubent
maliciosorum semper sua natura utitur
venenis in quibus ubi adulatio et
correctio est et quia etc. et a
discordia per fortitudo in inferius
hoc ypocrisis d ac ira apud nocu-
menta a prima et pessima
et in perversitas et superbia et
simplicitas etc. est

m Mandatum et quod ut
addas ut subditis
preceptis videtur esse quedam ma-
ndata simpliciter utputa mandati
forma servanda est ut testimoniis
sacris intimanda est ut quod est
bonum est tenendum etc. Aug. de
paradiso et quod bonum mandatum
despiciat et aliud preceptum
ut a pertinet ibidem Tu qui vanis
requie que post hac vita saucis
puniatur quid tam quod tam ut et
amaris amarissimas vite viam
molestias fidele conditas tempesta
bus si cuiusmodi tamen praecepta
diligentes Aug. non est timeri
veri qui si fieri posset mallet
id quod verum est non iubere Aug.
super psalmum No ideo putes
aliqua parte contra contempnere
da esse mandata quia levia
sunt tamen cum in aliqua re aliqua
minima imperata sunt et contemp
tu tamen preceptum precipientis
est vinna in eius preceptis et in
ipsius tradendo equale peccatum est
ut prohibita admittere ut iussa
non facere Jeronimus in epistola.

f Iussa sine culpa non negligunt et
sine timore non contempnunt Bern.
de precepto et dispensatione contemptus
a quo sunt mandatorum parum pende-
ntes et graviter dampnabiles
est negligens aut inspicis timor
tollerabilior est in mobilibus
mandatis mandans Bern. ibidem
sunt denique sine quo non licitis dei
mandatum quoque tradidit pari pie
perfecto obediendum est ut par ve-
nientia defendendum ubi ut deo gra-
tia precepit hoc Bern. ibidem sunt ma-
ndata que durius atque carnalibus
imponuntur auctus est lege vite
et disciplinae et sunt et elemosina
dispensationis que infirmis et pusil-
lis tardo aspectu nunc apponuntur
et sunt consiliorum sollicite forcia et
quam continuus sepe ponuntur parum
Bern. super canticum prelati iussio
ut prohibitio non preceptum timoris perfe-
ctionis ut ultra extendi ut prohibi-
tio det viam ut nec plus prohibeat
quod vis sanctis ut plus exigat qua
promissa Bern. de precepto et disciplina
mandata Moysi in actu facilia sunt
ut non occidas et in in cognatione
modica magna et in pecunia minima
Cass. super agnum in apta dedit precepti
quam puniet contemptus Cass. super psalmum
nihil arduum quibus ut asperum
mitibus et facile omnia precepta
veniunt in effectu suo et gratia perve-
nit auxilium et obedientia non
mali impendi ut dura ibi vertuntur
sunt ubi diligi quod iubetur loco
ipso in apparitione domini ubi quod
tempore de correctione ad ut dilecto
cum compatiuntur mansuetudo quod deo
ad aliquem pertinet superbia quod timor
ut sequitur capitulum
m Mansuetudo quidem sunt qui

redunt in probitatibus et non respiciunt
in Baltis sicut Bruten in bono malum Augustinus
b in libro de ser. dom. in monte contristentur
cum non corrigitur dum contristentur sine
utilitate si aliqua mea verba peru-
tilit sine non utilitate quasi nos
melius et verius sepe et prope possemus
c Augustinus libro ii de doctrina christiana mansueta
homo cordis per medicum. Ambrosius ad
d Vercell. Cum deposuero omne peccatum
et cum non omnem maliciam et simpli-
citate contextum suo in operibus malorum
super est et mores temperare quem
in predicta rare sceleribus in suo mitis
et mansuetus. Ambrosius super Lucam libro
e quarto Beatus qui et severitate et
mansuetudine tenet ut altera compes-
cetur sine altera minorem non oppri-
f mat. Ambrosius mitis est qui non irri-
tatur ut ira afficit sed animo
equanimiter sustinet non irritat irritatur
ut irritatur. hic notetur ut potest colli-
gitur. Johannes in glossa super Matth. ca. v
g beati mites [illegible] et fetidus [illegible]
ptoc [illegible] qui se debeat esse mansuetus
et similis ad omnes [illegible] cum non
vultu trementibus labiis ruga fronte
[illegible] facie [illegible] pal-
lore et rubore [illegible] [illegible]
clamore perstrepitat et errantes
non tam ad bonum [illegible] qua sed
male sua sententia propter [illegible]
h ad [illegible] non [illegible] Sunt quidam
mites sed quando [illegible] dicitur
ut [illegible] arbitrio
patebit aut [illegible] longe sunt a
[illegible] mansuetudine si [illegible] oriatur
occasio [illegible] quaesito
i Magna est [illegible] si non ledas a quo
lesus es magna et fortitudo si et
lesus remittas magna est gloria si cum
potueris non nocere [illegible] Isidorus in
k solloquiis libro [illegible] secundo [illegible]
sed bona erga alterum voluntas
ultra quam valet offerre [illegible]
l dicitur Augustinus. Benignitas est largitas
rerum per compassionem [illegible]

m Clemencia per temperancia animi potestate
ulciscendi ut vel lenitas superioris
n ad inferiorem [illegible] Clemens dicitur
animus qui est tener ad compaciendum
facilis ad remittendum promptus ad
o sublevandum [illegible] Mansueti dicuntur
non duri lege docti non [illegible]
non [illegible] sed mansueti dicuntur
qua [illegible] propria [illegible]
[illegible] temperanciam [illegible]
p Cass. super ps. [illegible] Mansueti
appellantur mansueti et patientes
et mites qui alienas iniustitias
tollerant [illegible] presumunt
Cass. super ps. [illegible] mansueti
q ornamentum cum honore [illegible]
cum [illegible] benignitas que [illegible] est
sola [illegible] cognosci esse
[illegible] Cass. in quadam epistola Mansue-
tudo est mores animi [illegible]
laude [illegible] Tullius de officiis
r Clementia est [illegible] quamdiu tran-
[illegible] benignitate retinetur
Tullius [illegible] Clementia est que
alienos sanguinem tamquam suo parcit
et scit [illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible]
s [illegible]
a Maria excepta sancta virgine
Maria de qua propter honorem
domini nullam prorsus [illegible] volo [illegible]
[illegible] quod [illegible] collatum
fuit gratie ad vincendum [illegible]
peccatum qua [illegible] meruit
[illegible] nullum [illegible] peccatum
[illegible] excepta si omnes sanctos
et sanctas [illegible] congregare
possemus et interrogare [illegible]
sine peccato quod fuisse [illegible] putamus
[illegible] quod [illegible]
peccatum [illegible] in nobis non est
Augustinus libro de natura et gratia.

Joachim h Maria mater domini Jhesu [illegible] Joseph [illegible]
Cleophas h Maria [illegible] Jacobum minorem Joseph Justum alias Barsabas
Simonem Judam
Anna [illegible]
Salomam h Maria [illegible] Johannem [illegible]

Audiens pti ca[usa] auctor merenti maria
cum attendendo obstruit maria viri
ficando p[ro]fuit ... ista sanauit
Aug[ustinus] i[n] s[er]mo[n]e de assu[m]pc[i]o[n]e Aue
gra[tia] plena d[omi]n[u]s tecu[m]. tecu[m]
in corde. tecu[m] in mente tecu[m] in vtero
tecu[m] in auxilio Aug[ustinus] in s[er]mone de na
tiuitate b[ea]te marie exultauit maria et
miratur se leta mirat[ur] et de sp[irit]u s[an]c[t]o
se pep[er]isse gaudet ... quia pe
perit i[n]nupta ... quia gemi
cum in exultacione ... Aug[ustinus]
ibid[em] felicior ... partus spiritalis
quam carnalis. beatior ... maria
[illegible] fide quam car-
ne. maria cum p[ro]pinquitas nichil
ei p[ro]fuisset ... felicius fide quam
carne gestasset ibid[em] sup[er] luca[m]
[illegible] audiunt verbum dei ...
[illegible] mater ... quam app
[illegible] felicior ... est quam
dei custodit quia in ... dei caro
[illegible] est Aug[ustinus] de [illegible] ...
[illegible] redemptus redempturus ...
[illegible] maria
[illegible] salus omnibus ...
[illegible] Ambros[ius] sup[er] lucam ...
[illegible] de matre quid splendidius
[illegible] splendor elegit
[illegible] corpus sine
[illegible] corporis generauit et ut
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quod ista [illegible]

[illegible] debilem quid debitauit
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] signa
[illegible]
[illegible]
[illegible]
mater que digna fuit ... quo dei
filius nasceretur Ambros[ius] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad templu[m]
ibid[em] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] talis fuit
maria ut eius [illegible]
disciplina sit Ambros[ius] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
virginitas oportet [illegible]
testimonium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ambros[ius] sup[er]
luc[am] li[bro] s[e]c[un]do [illegible] maria
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ambros[ius] ibid[em] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Maria fuit { iocunda sine rubore / puerpera sine dolore }
et licet debitum carnis sine pena
assumpsit, est in corpore et in anima

virgine, moribus dicte virgine verecundia
dicte virgine oratio. dicte in cubiculo sola
impenetrabilibus quo nemo virorum
videbat solus angelus reperit solam sine
comite solam sine teste ne quo dignum
corrumperetur affatu eius dicte ergo virgo
verborum vitat lasciviam maria et angeli
salutationem verebatur ab angelo salutatur ubi
clauso super se hostiolo orabat patrem
in abscondito ne cum contendere est
hostiolo aptum virginis ne ut ora
tionis turbaretur silentium vel continentie casti
tas temptaretur. Ambrosius Ave maria
o gratia plena etc. talibus namque debebat
virginem ornari muneribus ut esset
gratia plena que dedit celo gloriam terris
deum pacemque refudit gentibus
finem viciis vite ordinem moribus disciplinam
p Jeronimus in sermone de assumptione. Quod
nec non sciunt nesciunt ignorant
racio mea non capit quomodo paruit
celum stupet terra tremit omnis creatura
celestis miratur. Hoc totum est quod per
gabrielem marie dicitur nunciatur
et per ipsum adimpletur. Jeronimus ibidem.
q Quid nos tantilli. quid actione pu
silli quid in eius laudibus referamus
cum etsi omnium nostrum membra verterentur
in linguas quis eam laudare sufficeret
altior celo est de qua loquimur
altior abysso profundior. cui laudes
dare conamur. si celum vocavit te, verior
altior est. si matrem omnium gentium dixeris
formam deitatis appellem digna extitit
si quam angelorum parata esse probaris quid
r ergo de te digne dicam. Jeronimus. Ceteris
virginibus per partes prestatur gratia in marie
maria non se totam infudit gratie ple
nitudo. gratia tamen in homine personaliter
diffinitur et maria vero ut in templo
singulari consecrato ut vel alibi in
corpore sunt plenitudo gratie sicut in
capite in Christo in maria vero sicut
s in collo suffunduntur. Jeronimus. Non est in
mundo locus dignior utero virginis
in quo dei filium maria suscepit in

in celis regali solio quo mariam dei
t filius sibi sublimavit. Jeronimus. Si diligenter
attendis attendas nichil est virtutis
nichil splendoris nichil gratie et nichil
candoris quod non resplendeat in virgine
v gloriosa. Jeronimus. Virgo regina ipsa est
domina per quam salvator adveniret predictus
de ipsa vero tamquam sponsus de thalamo
suo. Per te accessum habemus ad filium
o benedicta inventrix gratie genitrix
vite mater salutis ut per te suscipiat
nos qui per te datus est nobis. excu
set apud ipsum integritas tua culpam
nostre corruptionis et humilitas deo
grata nostre veniam impetrat vani
tati copiosa caritas tua nostrorum
cooperiat multitudinem peccatorum et fe
cunditas gloriosa fecunditatem nobis
conferat meritorum. Bernardus in sermone 2º
x Ad beatam virginem sicut ad medium
sicut ad archam dei sicut ad rerum
causam sicut ad negocium seculorum
respiciunt et qui in celo sunt et
qui in inferno sunt et qui ante
cesserunt et qui nos precesserunt
et nos qui sumus et qui nos sequentur
et nati natorum et qui nascentur
ab illis. Illi qui sunt in celo ut
restaurentur. et qui in inferno ut
eripiantur. et qui precesserunt
ut prophete fideles inveniantur. et
qui sequuntur ut glorificentur. Ibidem.
y Per te virgo sancta celum impletum est
infernus evacuatus est instaurate
ruine celestis Jerusalem expectantibus
miseris vita perdita data est.
z Bernardus in sermone. Sed postremum nichil
est quod tam me terreat nichil est
aliquid quod tam me delectet sicud
de beata virgine sermone. terret
inquit me indignitas propria sed
me delectat virginis laus et
excellencia. Bernardus in sermone

b Ille solus o virgo beata tuas laudes
sileat qui te fideliter invocatam sen-
serit in suis necessitatibus sibi de-
fuisse et quid mirum si advocata
adest que est invocata presto est
c Bernardus ibidem Creator reparator et
defensor terrarum lator elementorum quem
ullus continere valuit quem totus mundus
comprehendere non potuit et qui tribus
digitis molem terre appendit Bernardus in
d sermone Si criminum immanitate turbatus
si conscientie feditate confusus si iudicii hor-
rore perterritus si barathro desperationis ab-
sorptus Mariam cogita Mariam invoca
non recedat a corde non recedat
ab ore nam ipsam cogitans non er-
ras ipsam rogans non desperas
ipsam sequens non devias ipsa tenente
non corruis ipsa protegente non metuis
ipsa duce non fatigaris ipsa propitia
pervenis et sic in temetipso experiris quam
merito dictum sit nomen virginis
Maria id est maris stella Bernardus in sermone
e Oportet Christicolas inter fluctus
huius seculi navigantes attendere hanc
maris stellam que supremo cardini
est proxima et respectu exempli
eius vitam digne quod qui facit
non iactabitur Hanc ille vento ut
frangatur scopulis adversitatis nec ab-
sorbetur alta voragine voluptatum
sed ipse veniet ad portum quietis
f eterne Idem Quid a te despicit et
adipisci necesse est quod peccat sic a te
relinqui et ad te respectu impossibile est
quod peccat Filioli ecce peccatorum scala
ecce mea maxima fiducia ecce tota
ratio spei mee Bernardus in sermone Unde
quod copiosior sanctificationis in gratia
in eam descendit que non solum
eius sanctificavit ortum sed et vitam
deinceps ab omni peccato custodit
g immunem Bernardus in sermone Quis
nunc tue o benedicta longitudinem
latitudinem profunditatem sublimitatem
queat investigare Sua longitudo

eius usque ad novissimum diem invocantibus
eam subvenit Huius latitudo eius
replet orbem terrarum ut tua misericordia plena
sit omnis terra Sic et sublimitas eius
civitatis superne invenit restaurationem
et profundum eius sedentibus in tene-
bris et in umbra mortis obtinuit
ai redemptionem Bernardus in sermone Maria
omnibus facta est sapientibus et insipien-
tibus copiosissima caritate debitricem
se facit omnibus sinum aperit
ut de plenitudine eius accipiat
universe captivus redemptionem eger
curationem tristis consolationem peccator venia
iustus gratiam angelus leticiam denique
tota trinitas gloriam filii persona carnis
substantiam ut non sit qui se abscondat
a calore eius Bernardus sermone Ecce enim
ak beatam me dicent omnes generationes
Ecce beatam te dicent omnes generationes
que omnibus generationibus vitam et gloriam genuisti
in te enim angeli leticiam iusti
gratiam peccatores veniam invenerunt
in eternum merito in te respiciunt oculi
totius creature quia in te et per te et de
te benigna manus omnipotentis quicquid
al creaverat recreavit Bernardus in sermone
Maria virgine secure oblita gloriatur
de humilitate et tu negligendo humilitatem
blandiris tibi de virginitate Bernardus super
am Missus est angelus Quelibet creatura que
comiscuit tria sata fermenti farine
sint beata virgo que in incarnatione filii
suncto fidem sive comiscuit tria
sata novum in antiquum et eternum creatam
de novo creatam corpus de terra Adam
et eternum de eterno divinitatis Bernardus
an libro v de consideratione O ineffabilis
laus matris plus credidit castitati
qua vero in mulieribus plus gratie quam
nature conceptionem credidit sed fornicationem non
estimavit possibilius credebat virgi-
nem sine viro concipere quam malos posse
peccare Bernardus super Missus est capitulo primo.

a o Joseph iustus erat. Beda. Iustus fuit iustus
in legis consummatione iustus in modo
fuit. ideo eam dimittere volebat
quia inveniret iustus et sanctitate gratiam
magnificam in ea nosse cognoscebat
eam approximare se indignum estima
bat exemplo Petri Luce v Recede
a me quia ego peccator sum. Origenes
super ait ideo Joseph non esset iustus
ap Tu prima quam Christus tu afflicta
rebus medita singulares quod tibi non
cogitat invenire cum sit peccator quomodo
Cassiodorus in quadam epistola ubi incarnatio
de necessitas in
a M agistrum. Non constituunt martirium
nos templa sacerdotia eius non
ipsi sed deus corporis nobis est deus Augustinus
b In de civitate dei. Beatiores
infelices feliciores sunt martires
aut [illegible] feliciores infeliciores erant
c Augustinus super Psalmos. Iniuria est pro mar
tire orare cum dicunt orationibus comme
dari Augustinus de verbis apostoli Maior apposi
h. la d tione martirium in apostolo ope sed fieri
non communicabis adiuvante diligere.
martirium est in occultata cogitatione
Gregorius in omelia. Si admittere nos
e dominus adiuvante pace sua contendimus
et in pace etiam [illegible] palmam martirii
palmam tenemus Gregorius omelia [illegible]
f Ita sine ferro et flamma esse
martires possumus si patientiam vera
g in animo custodiamus. Ubi etiam
occasio persecutionis deesset habet in
et pax suam martirium sine quia
et si carnis colla ferro non subdimus
spirituali tamen gladio desideria in mente
carnalia trucidamus Gregorius omelia
h in super omelia. Duo sunt genera
martirii unum in habitu aliud
in mente simul et in actione itaque
martires esse possumus etiam si nullo
ferro persequentium trucidemur. Gregorius
l in omelia. Cuius martirium gravius
est quam inter crudeles eiusdem
inter divites multas et preciosas
aliquid [illegible] pauperibus aut divi
tias quas affluenter mundus quas
ostentat maligna quas dispendat
in appetitus prestita pauperibus per
et martiribus regnum celorum promittit
quia pauperes quod omnibus sed in
passione pro ipso absque dilatione
percipit. Bernardus in sermone. Caritas
k sine tollerata pro te eorum facit martirium
l Chrisostomus. In plus sensibilibus que
patior est ad occasionem corporis
et corporis sensibus crudelior crudelius cum
corpus post [illegible] suscitatione per
mortem quanto magis qui salubrita
speciem resurrectionis est. Chrisostomus super
m ait capitulo 2o. Fortissimus Abraham
sed beatus Laurentius fortior fortissimus
audiamus quia Abraham dimisit
Laurentius sua dispersit dedit pau
peribus Abraham filium filium suum deo
deo obtulit Laurentius se ipsum
cum filio detulit ignem pater colligat
filium gladium evaginat sed angelum
audit prohibente ne perficiat. Ille
ad ignem ponit corpus perdicat car
nifices ... urentes carbones
ministrando ut non quod appetat effici
holocaustum domino et totum incensum
ante ignem caritatis quam extinxit non flamma
tribulationis. Ille quia obediens
effici filium recepit in columne
hic quia perseverat in tormentis a
deo filio recipitur ad salutem. Augustinus
n de clausulis ave Maria primo. Hoc
eius baptisma sed martirium in
gratia maius est in potestate sublimius
in honore preciosius. Cyprianus in
epistola ubi equalitas et iniquitas
et pauperis contumacia ubi vero
quidem aggravatas ubi molestia
et instabilitas. Responsum capitulum

M Medicina vocat medicus quod
salutiferum quod rex cantica in
petat egrotus egroti est nolite vos
medico dictare que vobis medicina l
una vero velit apponere Augustinus in sermone
Contraria contrariis curantur Precepta
medicine sunt a remissis veris
tamen lugubrate non fuerunt ab omni
intentione meditationis ab ducentis
tamen quia si medicus dederit scripturam
abnegat Ambrosius super psalmos 118 Omnes
e Omnis medicina est ad tempus amara
cumque si per ea fractis dolores sanitatem m
mostrarit Augustinus super psalmos 118
Inpleus in imperitus est medicus
qui alienum videre medetur nescit
Gregorius in pastorali Mores medicinalis
g est ut sepe furore vestrum in pungi
ne tutis decat et plerumque vide
minus curat vnde expergi sanciat n
ita non nunc contrariis dispensationibus
medicamine agitur ut ex tribus do
loribus mirando vulnus admiratur o
f Gregorius in morsbus Delicata mimis
est medicina que non alligata qua
vulnera medicus non persequitur plangere p
et vero cui suscepto actu ad movere
mittere sine manu fovere ungento
ubi non dolet emplastrum adhibere
ubi scissura non est Ambrosius in apolo
gecon Ego plagas aspice ante
h illius medico accomodatius medica
mentum absinthiis et cummelijs Ambrosius
in epistola Sapientia quanta arte me
dendi in denis et filo dat me q
sanitatem restaurans fortis suavis
et suavis fortis prime et suavis
i medicus Ambrosius super Lucam Christum arrep
sit morbus vnde remedium intret
ut per eam sequatur vestigia vita
morte tenebras lux venenum spe
rans antidotum vitas et sanat a
qui turbatus est ut serenus videat
quos turbatus non potest amans fama
mortis iamma prima aperit et b
k Ambrosius ubi Spirituali medico spalos

offerebat medicinas medicum nam omnis
medicina petivis iste aut solus omnes
placare Christus super id cum vir Unde
te sacerdoti et offer munus tuum Nomine
medicine a modo ac temperamento in
potius consumitur ut non satis si paula
tim adhibeatur. Nam et in usu
temperatam vero aut medicinam quam
dam dicunt et qui pigmenta et antidota
assidue biberint dicuntur manducando
eum ore non salute. Si petitur asserit
medicorum Jeronimus libro iiii Ethicorum Commu
ne quod medicorum verum est semper
sta consuetudines valere Unde et si tres
aut quatuor ad infirmum venerint nunquam
in assignatione cause vel exhibitione
concordant. Petrus blesensis in quada
epistola Frequenter si quidem quod compati
tudine medicorum grossa et quadam
confidentia quam egrotus inde concipit
nam in diversis convalescit. Idem Medicorum
consilia de morta parum docti et satis
secundum officiosissime multos occidunt
Seneca in epistola Nuda namque
aperte monetur sed potest medicus per
epulas tibi aut balnei tempus eligere
vena tangenda est vetus per ubi est
gladiatorum in arena capere consilium
ad adversarium vultum aliud magis nota
aliud ipsa inclinatio corporis intuetur
tum monet Seneca xxv epistola
Crudelis medicina intemperantia facit
male serventum agit et qui medicum fecit
derivatur Seneca in quibus verba cle
mosina ad eucharistia in gravi de q
gula f et e simulitas in mansuetudo
c minimis contribulatio c
Meditatio vel contemplatio
M Endatum libro Unde dicitur patet
genuit quasi filium mitatem
si dicat alius lapsus genuit quasi filium
mendatium Augustinus super Johannem b
simulitatis causa metius si non caus

peccat autem mentiendo efficacius
quod cavendus Augustinus de verbis apostoli
c Videbis omnes qui locuntur mendacium
sunt mendacia quedam pro salute vel
commodo alicuius non malicia sed benignitate
ut fuerunt obstetrices que dixerunt pro filiis
israel filii pharaonis. Licet autem menda-
cia non recte sed in dolo laudantur. et
quia sic mentiuntur merentur. Aliqui
ab omni mendacio liberi. Est enim me-
dacium iocosum quod non fallit. Scit enim
cui dicitur causa ioci ei dici. Duo genera
non sunt sine culpa sed non tamen
sine causa magna perfecti non debent
mentiri ut temporali vita cuiusque mortem
sua vel alterius accedatur. Licet autem
eis si non velint falsum dicere verum tace-
re si quis non vult aliquem ad mortem
prodere verum taceat sed non falsum dicat
ut pro corpore alterius animam suam occidat
d Augustinus super psalmo v. Aliud quod significare
sit aut dicit non est mendacium Augustinus
ad gal. In quibus verbis ut intelligitur
e ad capescendum regnum dei utrum credatur
aut non aut utrum vera putentur aut
falsa in christo que credantur et aliud
pro alio putatur non est arbitrandum
esse peccatum aut si est minimum est atque
levissimum Augustinus in enchiridion. Aliud
f est mentiri aliud verum occultare sicud
aliud est falsum dicere aliud est verum tacere
ut si quis non velit ad mortem hominem
prodere paratus debet esse verum occultare non
falsum dicere ut neque prodat neque men-
tiatur neque occidat animam suam
pro corpore alterius Augustinus super psalmo v.
g Nichil autem non absurdum esse videtur
omne mendacium esse peccatum sed multum
interest quo animo et de quibus rebus quisque
mentiatur. Non enim ita peccat qui consu-
lendi vel complacendi sicud qui nocen-
di voluntate mentitur. vel tamen ille
nocet qui viatorem mentiendo in
diversum mittit quam qui viam
vite mendacio fallente depravat
Augustinus in enchiridion xx

h Aliud est iurare falsum aliud iurare
iurare in dolo. Non enim omnis
qui aliud facit fictus est quia pro-
mittit in dolo iurat licet enim
apostolus corinthiis promiserit
venire ad eos non tamen in dolo
venit aut mentitus promisit ille
enim in dolo iurat aut mentitur
promittit in cuius mente est non
facere sicut promittit falsum
quod putat verum et in dolo iurat
ut mendacium promittit Johannes super
i Decretum xxii q. iio Nonnulli obstetricum
mendacium commendant unde non esse
peccatum maxime quia illis mentienti-
bus scriptum est quod edificavit eis
deus domos. Quarum magis re-
compensatione cognoscitur quid me-
dacii culpa mereatur. Nam benignitatis
earum merces que eis in eterna
vita potuit retribui premissa culpa
mendacii in terrena est recompe-
nsatione declinata Gregorius super eo
k loco. Non magis perniciosum est mendacium
meditatum quam loqui. Nam loqui plerumque
precipitationis est meditari vero
studiose pravitatis Gregorius contra
l li. mor. Mendacii quoque genus
perfecti viri summopere fugiunt
ut nec vita alicuius per eorum falla-
ciam defendatur ne anime sue no-
ceat dum prestare nititur carni alie-
ne quamquam hoc peccati genus
facillime credimus relaxari nam
si quaelibet culpa sequi solet pia
operatione purgatur quanto magis
hec facile abstergitur quam mater
bonum operis pietas ipsa comitatur
m Item Aliud est submitto et ut
aliud opinando sentire aliud est
temere affirmare quod nesciat
est enim qui dubie profert mendacium

ut mentiatur et e qui dicatur qua
mestit affirmat et mentitur nam
et ille non quod quod non est esse
sed se quod credit credere dicit et verum
dicit licet ipse sic est verum non sit quod
credit ... ti se ...
est dicit verum non dicit esse se verum
sit de quo asserit Augustinus super
Iohannem sermone xvi Concessi
b dyabolus mendax vero dicitur ut me
datum sum ... vite ...
Crisostomus super ... Augustinus super
mendacia si non ... decipi
aut ipsa sibi mentiantur sicut aut
... et ... sibi
Crisostomus super ... artifex
ingenio ... super ... oportet
decipere ... quod ... ut
... memoria quis offendit ... despe-
... vitam et ... Augustinus in
... quidam
semper laborant esse videri et ...
... reputantur ... blasphemus
mendacium est ... verborum ...
in intentione fallendi Augustinus
... adulacio ... a confessio de ...
a ... vitam ...
Mercatores desiderio tuo locum
... dyabolus ... dyabolus ...
sunt lucra et mutant ad fraude
lucra ... non potest sed lucra esta
est fraus laqueus sit attende
... ne ... laqueus ...
lucra ... non potest nisi frau-
dem ... fraudem aut si
... rapiens Augustinus super ...
Regula iuste ... est quod a
... non declinat ...
... dampno ... iniusto ...
... dolo ...
... Ambrosius de officiis libro ... Iusto
... quod ... Iustitia ...
... videntur ac nisi ...

Venditor ... emptor
sufficiunt ... damnum
Ambrosius de officiis ... Iniustus sic ...
... ut ab omnibus ... emat
ac quod ... Ambrosius super
lucam libro ... Sed ... inquit mer-
catores ... maledictus est ...
... quia mutator pecunia dat
ut ... repetat ... aut ...
quod ... et ... repetit
et alienum ... tollit Crisostomus super
... templo
omnes ementes et vendentes Augustinus
... ut ... inter
... vendat dando
... est mutator qui de
templo ... Crisostomus ibidem ...
modum ... vid按 ... reddita ...
... ad ... ut ...
est ... aut arbitrio ... posuit
qui ... Cassiodorus
... legunt ... Avaricia ...
... querere ... est ... mala
... falsitates ...
agricultura ... honestum
... quod nemo ...
... iuste ... et ... ...
Cassiodorus in ... Mercatores est ...
officium qui ... civitatibus
... vendat vel ...
... quemadmodum ... Agri
cultura ... vel ...
vel ... libero ... Cassiodorus
Oratores ... qui ... ne
gatis ut ... morbo
... babus ... sunt
salutem ... Augustinus ...
... b ...
Mercedem ... tibi ...
... Augustinus ...
... Deus auctor est ...
qui et ... applicat ... et
opus applicat voluntati Augustinus
de libero arbitrio dicit ...

c Simplices et indocti regnum celorum rapiunt et nos cum litteris ad infernum descendimus. Aug. conf. xv. Mag
d na sunt actiue vite merita sed con
templatiue meliora. Greg. in
e mor. Non est magnum nobis si quid
foris erga nos agatur in corpore sed
magno pensandum est quid agatur
in mente. Nam putredo medullarum despicit
fuscacia non amare forme nitorem
medullitus in humilitate deo et proximis
inis contra illatos contumelias pa
ciencia seruare et custodita patiencia
dolore malicie a corde expellere
egenis propria tribuere aliena minime
tollere amicum in deo diligere propter
deum et eos qui sunt inimici amare
de afflictione proximi proximum lugere
de inimici morte non exultare est
nova creatura. Greg. omel. x. Hoc
f totum hominis nimirum si tota spem suam
ponat in eo qui totum saluum facit
sufficit ad merita scire quod non
sufficiant merita. Bern. super sermone
g Preposterus ordo est ante tollere
coronam premium quam labore sumere
h titulum. Bern. super Cant. Omnes
multi volunt congregare sed non compa
ti volunt inueniri sed non querere
volunt consequi sed non sequi. Bern. in
i sermone. Et si nullus monarchie
et si omnes virtutes dico compleamus
non dignum gerimus ad ea que ipsi
a deo percepimus. Cris. de compuncti
k cordis. Vidimus aliquando nonnullos
cepisse pessimos et factos esse mirabiles
l priores. Cris. de reparacione lapsi. Audi
gressus parum est quidam fecerit nunc
est unde cum merito bene est eo opera
tione bonorum decorum minima bustica
si potes et tunc considera quid me
m lius. Cris. omel. xxx. Sectatur
tempus et vite semper occupet absque a
laudibus teneat gracias actiones
insistant non potius pensare quod
n debes. Idem ibid. Licet cetera
hominum merito sit nam nunc naturalis
sit legem nisi abstracius fidem
impleat iusticiam teneat virtutes
operetur dampnet bona opera repe
llat campum semetipsum mutabilibus
operetur in malum est respectum eius
quod debet. Cris. ibid. Cum dominus
o munus actis per meditacionem nunc
dignum te iudicabis. eo quod sitis si
intelligas quod meruisti. Idem. Grandis
p violencia contra naturam nasci et celum
rapere et habere per virtutem quod nos
non possimus consequi per naturam regnum celorum
virum patrum gloria domum illi perhibet
dedita a prophetis iniciata a propheto
ablata fide gencium occupatur et
rapitur. Cum primam cunctis propheticis
predicauit ad celestem patriam quasi
in aliquem locum finaliter reducitis.
q Cris. sup. Mt. xxx. Beatum celsa
ostendit qui se in pallonium
appellant et hic predicat preacte
vestigio qui gradiuntur pati acte
pro si nichil quod remuneratur pertin
omne quod subiectum est nunc in explo
rati suspicionem refugit quod repente
placent et contra omnia de libata
sunt robusta et totum bonis operibus
optimis optimisse credidit qui
per documenta laudate iniciat
r sermone. Cass. ho. xxxvi. Omnibus
ipsi nomine et consulit custodiri
semper lucis vitate vocabula na
tio omnibus aptitudo ad declaudas
res videatur in porta minime
absurdum est portare nomine alicui
et aliud dici quod possit in moribus
inueniri bono est bone consuetudine dicta

xxxvi. 62. Quasi parum inuestitur
... iusticiae nostre

... 2. Non sunt condigne passiones huius
ad futuram gloriam que reuelabitur

sufficiat quia dubitat de illo pro
der qui pluribus amonitur Cass
ibid Cum enim in ordine ut
dignitate prima det esse militorum
laude precipimus ibid li y° In
discrete hominum mores consist va
riacio si aut culpa fortitudine
aut utrumque prima non exeret ibid li
In moribus gradi spes laborum
crassitudo fuit reddit reddita
veteranis ibid li iii differ
re non debet vita fidelium ut
compendia bonorum actuum provocet
vota cunctorum denique igitur que sunt
iusta laboribus ut prouectu bonorum
militancium corda fidelium sequantur
ibid Si cum comune est desidio
sis laborantium prima denegare
ita gloriam conculcantibus et opa
ntibus optata remuneracionis gradi
ibid Dignum est ut fructus laborum
sequatur vota fidelium et superior
gradus accipiat quam testatur rerum
integritas confecta concedat ibid
Bene moderatorum omnium rerum auctori
tates considerant ut labores suo
rum recipiant qui prius vel
taplus ob sentiat ne quis gener
pretus qui ex abili fiat actione
laudandus ibid Hoc est perfecto
difficilimo regnandi genus conti
nencium in suis sensibus principa
tu vanorum omnia bonum est omnium
similitudine de moribus et hoc consti
in florida etate ad quod venit
tendit tanta modestia preminere
Cassiod Varia laus est virtutum
tanta que cum labore non destruit
pro quid hinc palma si non est
ultra hoc est magnorum racio
virtutum ut cunctis pro homo plus
laborat tanto plus mercedis accipiat
Valerius in sermone ubi anima virtutes
et consolato et gloria vana pro gloria
eterna l y ps a g gratitudo pro in
iusticia ad oppositas a prima pro
remuneracio stultitas ad temptatio
et tribulatio a ir voluntas ar ad
ai angelica
Militare non est delictum sed propter
predam militare peccatum est ut rempu
blicam gerere criminosum est sed ob id agere
rempublicam ut rem familiarem
potius augeas videtur esse dampna
bile ideo cum habundancia quadam
militantibus sunt stipendia constituta
ne dum sumptus queritur predo grassetur
Aug de ciu dei De cubiculo ad
acrem de umbrata egrediens
ad solem corpus assuetus tuta
ferre homines non sufficit sustinet
caput opprimi lurico galea re
cusat mellem oct manum durum
comparat capulis fortior aut miles
et consfragosis venit homini in castra
ad strenuorum monachum! Inventus
cud cum de festo exercitorum in bellorum
est committanda fortuna et que sine
copia superatur et moribus det [illegible]
honestas cum nomen milite reddit
verecundias dum prohibet fugere victore
facit esse regerem de re militari
fabros fabros carpentarios mac
cellarios [illegible] et venatores apros
venatores quod spectat militare
ibid Nichil enim magis utile
in acie custodiendum est quam ut
omnes milites [illegible] incedendi
ordine sincerit quod alii non pro
fieri nisi ut precedo ambulare solent.

equalit distat periculum cum ab hostibus
semper incussi sustinet quasi in oc
f cinatus exitus ibid. Nichil cum nec
firmius nec solatius nec laudabi
lius est respublica in qua abundant
g milites eruditi ibid. Plurimum con
tra hostibus armorum splendor incutit
quibus credat militem bellicosum in ing
dissimulacione si tamen tute vulgarium
h arma fedat. Vegetius li. iiii. Ab
hijs qui tyrones probant in omnibus ad
statue magnitudinem corporis probat alacritas
i animi obedit explorat ibid. Nunquam cum
ad dimicacionem parat gressum multitudo e
incipit si metat paucos qui bellorum
sceleribus [illegible] spant pariter tu
plurimis quod si fieri medium necessi
tas summa persuaserit itaque est mor
maiorum in aures aut res dum in
virtuali ut ad omnes metus ad paucos
pre plerumque laudabiliores sunt duces
sunt quorum exercitum admodesta labor
et usus erudit instituit et illi quorum mi
lites ad obediam suppliciorum formido
k compellit ibid. Plerumque rei militaris
ignari pleniorem victoriam credunt si
adversarios aut locorum angustijs aut
armatorum multitudine circumdederint ut
aditum non inveniat recedendi si contra
clausis ex desperacione crescit audacia
et cum spem nullam est sumunt arma
formido libenter capit cupit tamen mori
qui sine dubio scit se esse moriturum
Ideoque superioribus laudata est sententia
qui dixit viam hostibus qua fugerent
muniendam nam cum abscedendi
aditum patefacto mentes omnium ad preben
da fuga contessi consenserit multi more
pecudum trucidantur ut in secundo
libro positum est cum victi quibus defen
di potuerunt arma et in fugam gra
tenus est hinc quanto maior fuit
tanto facilius multitudo prosternit ibid.
l Nec cum reprimendus est ubi miles

ubi semper semel aiunt tirgus non
tam tela hostium cupit declinare
qua multum terrorem clausit licet equi
nino et inferior vilis est ipsi iste
in sunt si hostibus pares arma de
sperantes sunt aciunt sibi licere non
posse necessitatem non quadam utili
est desperacio si una salus victis
nullam sperare salutem ibid.
m Aut inopia aut superventibus
aut terrore melius hostem domare
qua prelio in quo amplius solet
fortuna potestatem habere quam virtus licet
cum aliis placitum est tu ad confessionem
sua pro aciusac fortuna ibid.
n Illa consilia meliora sunt sicut ea
que ignoravit adversarius antequam
faciat Vegetius consilium tuum cognoscit
adversarius et deterit dispositionem multitudinis
te obeunt quid fieri debeat tractato tu
multis quid vero sis facturus scis tu
paucissimis ac fidelissimis vel potius
ipse tecum ibid. Milites corrigit
o timor et pena in sedibus corrigit
in expedicione spes ac premia faciunt
meliores boni duces publico certamine
nunquam nisi ex occasione aut nimia
necessitate confligunt magnum dispositionis
est hoste fame magis urgere qua
p ferro ibid. Nichil detestabilius est
nota proditorum in milite licet Ioab
omnia fortiter vicit non computatur
tamen in cathologo fortium David quia
fortiores omnia prodito et abner
et amasa delugent sola fidelitas
est quod ditat ut ylias ipsi que
patrem fuerat et trorum mimis
invenit Petrus blesensis in quadam
q Epistola Nichil dampnabilius est
in milite quam dominum per quod ipsum
armorum dedisset mitteret pusilla

civitas Romanos fatiscunt obrepit
militaria et ad munditie actu acty
animus occupatur. ibidem. Vegetii tenea
in testimonio in bellis est omnis
multitudo nutrita tenere et delicias
assueti cum autem causis prelys
aptum qui sub divo et sole nutritus
laboris est patiens umbre negli
gens balnearum nescius eque
ferens frigoris a iniurias et caloris
rudibus in causis simplex in actibus
cibo moderatione contentus qui non
erubescat fossam ducere vallum portare
aggeribus ferre lapides et ceteras
lignorum materias portare. ibidem
Quod si milites nostros in ex
peditione cetera opportebat similiter
non serico sed ferro non lacertis sed cassidibus
non ensibus honorantur. tedas
coram in ad domum gloriam non ad
bellum. ibidem. Cum Clipeos deferunt
optime deauratos predam potius
hostium quam tutamine ab hostibus
optant. bella tamen et conflictus
equestres depingi faciunt in sellis
et clipeis ut se quadam imagina
ria visione delectent in pugnis
quas actualiter ingredi aut videre
non audent. Hic idem in epistola Julius
[illegible] statum custodiam
[illegible] et gemmis multiplicari
ad ornatum [illegible] se non mirari
si se tanta diligentia a Horatio in
[illegible] presidy [illegible] in [illegible]
[illegible] ibidem. Refert [illegible] non
picturam non auro et lapidibus
sed [illegible] galeas
[illegible] gladium [illegible]
[illegible] militibus ad orna
tum. Idem in epistola. Cum [illegible] mi
lites ab expeditione sunt vel
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] armis [illegible] [illegible]

tur ad bibendum crateres ego statuunt
et arma tenuat atque cum [illegible] tamen
procella in arte gravi aliter tandem
aliter tenebat tetendebat Ulixes et
pingunt [illegible] tota mero
3 ibidem. Hii sunt quorum testimonio
laudari audis in ore occupatores,
in pace predas inter arma fugas inter
arma bucolas cum sint in prelijs
ab leones in pacis lepores. ibidem. Porro
militum nunc est ordine non tenentia
cum de maiore verborum spurcitia
polluitur qui detestabilius iurat, qui
minus deum timet qui ministros dei
vilificat qui ecclesiam non veretur iste
hodie in cetu militum fortior et
ar honorator reputatur. ibidem. Hodie
multa militaris disciplina quam
Vegetius renatus et plures alii docu
erunt prorsus evanuit olim enim
se vinculo iuramenti milites obli
gabat quod pro statu rei publice
statim quod in acie non fugerent et
quod vitam pro utilitate publica exponerent
sed et hodie enses suos recip
iunt de altari ut profiteantur filios
ecclesie atque ad honorem sacerdotum ac
tuitionem pauperum ad vindictam male
factorum ad patrie deliberationem se
gladium accepisse. Porro in contra
rium versa est res quia hodie militari
cingulo decorantur statim insur
gunt in christos domini et seviunt
in patrimonium crucifixi spoliant
et predantur sibi subiectos pauperes
et miserabiliter atque immisericorditer
affligunt miseros ut in doloribus
alienorum illicitos appetitus et extra
ordinarias impleant voluptates
ad Idem in epistola. Nunc quod milites
tuos vires suas exercere debuerant
in potibus et ebrietatibus pugnant

vacant otio, marcet crapula, ditatur
de quorum immunditiis nascentes
nomine et officium nubere dehonestat
ac ubi inflante homines afflictionibus seu
cum qui ubi suavibus deliciis consuene-
runt Gedeon cum duo madiante
prohibitus turbarum multitudine delicata atque
in consuetudine madianitis voluit certa-
af re. Nulli labarint laborum refugiat
manus que ab aratro ad arma transfer-
untur quamquam cum dura patiuntur innexa
quorum durata in opposito lingula est in
molli et palustri pastu saginata
cito soluntur. Confortant multe
milites et confragosi venit sed ille vir-
tus et mitis in primis prolixe desiat
ag Senecus in quodam epistola dicens in
consilio posita est utique militibus senectus
ah in principio. Non fuit ramanus rubor
ebrio ebrio stipite deposito agre-
sti aratissimam repetere sed actibus ma-
gis rusticis opere alterite salute publicam
stabilierunt et qui bis aratrum dominium
unga revocant populi reipublice curruum
habenas retinuerunt pro paupes
consulares actibus sed multo magis dote
locupletes. quod non est vetera magne
laudis cupidos aut aupia opus quam
vicus cum iusto homine contentus est Valerius
libro iiii. Ubi resurrecta ab
c. Sequitur capitulum.

a Mirabile sive miraculum dicitur
quod igitur mirabile fit in hoc mundo
conspecto unus est quia totus mundus hic
celum et terra et omnia que in eis
sunt quae hec deus fecit. Nam et omni
miraculo quod fit per hominem maius mira-
culum est homo. Omnibus igitur mirabilia
visibilium naturam videndi assiduitate
vilescunt cum in ea sapiunt intuentur
in consuetatissimis rarisque maiora sunt
b Augustinus libro x de civitate dei. Mirabi-
lia leguntur in scripturis ut credantur
vel non in scripturis sunt nisi ut credita
legerentur. Hec autem utrumque fuit
vero a tota civitate scientur vel agno-
ruit romanorum in loco magis plerumque

fuit ignorabamus retenti magis
si magna sit civitas et que alibi
aliis narrantur non tanta ea
quae dat auctoritas ut sine diffi-
cultate vel dubione credantur
christianis fidelibus indicentur.
c Augustinus xxii de civitate dei. Aliter magni-
fica ut miracula, aliter bona paulo, aliter
mala separatos contractus tu demo-
nibus, bona dant per publicos iusti-
mala dant per signa publice
iustitie. Ambrosius libro ...
d Ideo non omnibus sanctis ista miracula
tribuuntur ne perniciosissimo errore
decipiatur infirmus estimates in talibus
factis esse maiora dona quam in operibus
iustitie quibus vita eterna comparatur.
e Ambrosius ibidem. Demumque adhuc deo possi-
nt in rebus cum mirabilibus tanta res
faciendi est potentia facientis. Augustinus
f Nichil mirabilius in rebus humanis
quam diligere inimicos. Augustinus libro confessionum
g Eunt omnes admirari alta mon-
tium et ingentes fluctus maris
et latissimos lapsus fluminum et
occeani ambitum et gyros siderum
et relinquunt seipsos nec mirantur.
Ha et omni mirabile miraculo quod
fit per hominem maius miraculum est
h homo. Augustinus libro confessionum. Sicut
non fuit deo possibile volunt institue-
re naturas sic ei non est impossibile i
quod quod volunt quas instituit
mutare naturas. Augustinus libro xxi de
civitate dei. Opus dei causa
latrat homines non sic absurdum
homini esse ... deo det
auspicium quia non bene accipit
cuius saporem. Augustinus de spiritu et
k littera. Prophetare et virtutes
facere et demonia eicere in dignitatem
non est eius nisi qui operatur sed
vel in vocatione ... agit
vel ob condempnacionem eorum qui

21 canticorum Dei c. 7
Tria mirabilia { Christum in carne resurrexisse / Christum in carne celum ascendisse / totum mundum per apostolos convertisse.

videt et audit. Hugo super Apocalipsim
in nomine in tuo nomine virtutes
multas fecimus. Cassiodorus super psalmum mira-
bilia animae quia tanto secretiora sunt
et occulta et de quibus apud deum
eo maior sit retributio quo apud homines
minor est gloria. Gregorius in omelia
Omnia quae mirabilia et semper dicuntur
per studium considerare et numquam disputari
intellectum. Gregorius ibidem Rationem de occu-
lto dei consilio quaerere. Aliud est quia
contra eum consilium superbie. Gregorius ibidem
Quatuor mirabiles fecit mutationes
deus de piscatore primum ecclesie pastorem
de persecutore magnum gentium doctorem
de publicano primum evangelistam de latrone primum
celicolam. Christus super primum Apocalipsis. Tria
totus mundus mirabatur Christum post mortem
resurrexisse, in carne in celum ascen-
disse et per pauperes apostolos piscatores
totum mundum convertisse. Quorum autem
quadruplex sunt causa scilicet potentie
contemptus glorie despectus secularium
occupationum segregatio et sterilium
prospero. Christus ibidem mirabilis est videre
hominem contra passum et in motu
qua hominem [illegible] et [illegible]
non cadentem. Christus super Apocalipsim miracula
etiam signum sunt non fidelibus sed infide-
libus. quia signum fidelibus non est
necessarium quia iam crediderunt sed
infidelibus ut convertantur. Unde Pau-
lus per non credentem infidelem. prima
de infirmitate febrium curat. In infir-
mitate non Thimotheum fidelem
non oratione sed medicinali arte
ut moneretur miracula per incredulis
non pro fidelibus fieri. Hugo de summo
summo bono. Res multis modis apparent
mirabiles aliquando quia magnitudine, aliquando
quia [illegible], aliquando quia rare, aliquando
quia pulchritudine [illegible] attendere
quod res quelibet sui generis modum

in quantitate excedit. Sic mirantur gigan-
tem in hominibus cetum inter pisces griffo-
nem inter volucres elephantem inter
quadrupedes draconem inter serpentes.
Secundum pravitatem considerantur quod res quelibet
ceteras sui generis quantitate equari non potest
ut pulices et vermes et cinifes et
alia similia que nec certa quedam vi-
nt sed ceteris ceteris omnibus corporis con-
gruentia diffusa sunt. Sed vide quod est
magis mirum dentes apri vel
pulices aliis gryphonis vel cinifes
caput equi vel locuste ora elephan-
tis vel vultus leonis vel pulicem
tigridem vel testudinem. Ibi miratur
magnitudinem hic minima minima puncto
illis dedit oculos quos vix comprehende-
ret oculus et in tam exiguis corporibus
sic ornata innecta natura sua congrue
plenissime [illegible] distribuit ut [illegible] de esse
videas in minimis corporibus que natura
formavit in magnis. Hugo de
operibus trium dierum. Quantum est qua
re tenerellis nudi mane [illegible]
molam non movet et quod salamandra
dira [illegible] in igne permanet quis dedit
[illegible] spinas et dorsum eius ut
se possit [illegible] [illegible] in
[illegible] quis [illegible] [illegible]
stridet quasi plaustrum et formica
[illegible] super ventura [illegible]
orrea sua replet aranea quasi
de visceribus suis laqueos nectit ut
predam capiat isti sunt testes sapie-
ntie dei. Hugo ibidem Est aliquid aliud
[illegible] et evidens divine sapie-
ntie [illegible] quod omne genus simile
sibi generat et una species propagata
sine originis forma non [illegible]
non ovis vitulum non vacca agnum
non cerva leporem non leo vulpem
sed unum quodque similem sui propagine procedit

Aliud genus est fatuus aliud querere
sunt quidam qui fuerunt sine similitudine vide
aliud quod miseros perducit castulis
sicut et illi in tempore una vini una
aliud omne quod est unius generis unum in
benedictus [illegible] tot castulas in uno
quod castulas in alio talem colorem
in uno quale in alio omnibus
cum vera quasi quasi [illegible] miseriam
dictatis preceptum accepit miseros suos
suos [illegible] ibidem In facie vultu
[illegible] ullatis quas in tot [illegible]
bonum [illegible] effigies [illegible] quod ab
alia a paucis uno posset effectando
plurimis in hoc [illegible] ubi ava
ac [illegible] castitas et confessio a
confidencia [illegible] eukaristia [illegible]
in resurreccione [illegible]
a Miseria
a Miseria est copia vel tribula
cionis, 2a copia consolacionis
[illegible] pater et [illegible]
[illegible] Augustinus de [illegible]
b Non requirit vir [illegible] tanto
miserior esse [illegible] facilius eius
mala voluntas impletur. Augustinus
c de [illegible] Quid miserius misericordia
miseros non miserante seipsum et flen
te didonis mortem que flebat aman
do eneam non flet autem mortem suam
que flebat non amando te. Augustinus
d libro confessionum Magna hominis
miseria cum ipso non esse sine quo
non potest esse in quo cum est [illegible]
[illegible] sine dolo non est et tamen
si cum non [illegible] meminit [illegible] non
intelligit neque diligit cum illo non
est Augustinus libro de [illegible] Considera
e quantum potest quam magnum bonum
sit ipsum esse [illegible] volun
tate [illegible] videns in
[illegible] te esse miserum in quantum tu non
[illegible] et quod [illegible] est Augustinus de
f libero arbitrio [illegible]
non [illegible] pater [illegible] facit [illegible]
[illegible] miseris est [illegible]

g quedam [illegible] quousque
considerans amplius miseros quod
eos [illegible] in culpa sua sine
flagello delictorum Gregorius super Eze
h chiele hic novit in [illegible] miseriis
subsistere que sit de spe in [illegible]
gaudere [illegible] Gregorius ibidem. Qualis est
i [illegible] miseria [illegible] et hinc si
diligenter advertimus vides et faciles
sumus ad seducendum et debiles ad
operandum et fragiles ad resistendum
si discernere volumus nos bonum et ma
le decipimur si temptamus facere bonum
deficimus si conamur resistere malo
deicimur et [illegible] Bernardus in quodam
k sermone. Vinum [illegible] non
[illegible] corde videtur sit miseria
[illegible] non misit miseros corde [illegible]
Bernardus de XII gradibus humilitatis Homo
natus de muliere brevi vivens tempore in
[illegible] tenebris concipitur in
doloribus [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] more
[illegible] lacrimis [illegible]
quod non [illegible] vocem
plorando [illegible]
vallem ploracionis ingressi [illegible]
illud [illegible] Job et omni parte possit
optari [illegible] miseriis [illegible]
repleri [illegible] miseriis
[illegible] corde [illegible]
[illegible] vigebat
[illegible] quaque [illegible]
m [illegible] sermone Consideranti tibi
[illegible] tibi homo [illegible] et
[illegible] et miser et [illegible] homo
[illegible] homo sit [illegible]
[illegible] plorans [illegible] natus sit
[illegible] homo sit natus ad la
borem non ad amorem [illegible] natus de
muliere et [illegible] brevi vivens
tempore [illegible] miseriis et [illegible]

tu sollicitu et de corpore multo quia q
et corpus et anime simul. Ieremie xx
Quare de vulva egressus sum ut
viderem laborem et dolorem et consumerentur
in confusione dies mei. Si talia
locutus est de se ille quem deus sanctificavit r
in utero qualia loquar de me quem mater
mea genuit in peccato. Heu me
domina mater quid me genuisti filium
amaritudinis et doloris. Quare non s
in vulva mortuus sum, egressus ex utero
non statim perii, cur exceptus genibus
lactatus uberibus natus in combustionem et
cibum ignis. Utinam interfectus fuissem
in utero ut fuisset mater mea sepulchrum
vulva eius conceptus eterna: fuissem
esse enim quasi non essem de utero translatus t
ad tumulum. Innocentius de vilitate conditionis
Quis dabit ergo oculis meis
o fontem lacrimarum ut fleam miserabilem v
humane conditionis ingressum culpabilem
humane conversationis progressum dampnabilem
humane dissolutionis egressum. Considerabo
ergo cum lacrimis de quo factus est homo
quid faciat homo quid facturus
sit homo. Sane formatus est de
terra conceptus in culpa natus ad penam
agit prava que non licet turpia que
non decet vana que non expediunt.
p Ibidem. Formatus est homo de pulvere
de luto de cinere quodque de spurcissimo a
spermate conceptus in pruritu carnis
in fervore libidinis in fetore luxurie
quodque deterius est in labe natus ad
laborem timorem dolorem quodque miserius b
est ad mortem. Agit prava quibus
offendit Deum offendit seipsum agit d
turpia quibus polluit famam polluit
personam polluit conscientiam agit vana
quibus seria negligit negligit utilia
negligit necessaria. Fiet sit tibi ignis
qui semper ardet et urit inextinguibilis
esca vermis qui semper rodit
et comedit immortalis massa putredinis e
domus qui semper fetet et sordet hor-
ribilis. Idem ibidem dicit etc.

q Rapuit miser plus e miser est qua
rusticus amisit cum agitare causas
dolendi quia rusticus miser ignorat. Boe-
cius de consolatione philosophie li. 2
r Miserum te reputo quia miser fuisti
miser transivisti vitam et non habuisti
adversarium. Nemo miser fit fuisti amicos
reputo qui nimia felicitate torpescunt. 1.
s Seneca in quadam epistola. Calamitosus
est animus futuri anxius et ante miserias
miser qui sollicitus est ut ea quibus
delectatur ad extremum usque permaneat
nullo enim tempore conquiescet et expec-
tatione venturi perdet presentia quibus frui poterat
t amittet. Seneca in quadam epistola miserior
est tu in omnes fraudes oculos rapis oculos
rapis quasi oculos non haberes
Seneca de remediis fortuitorum. Est deus t…
v est et super est miseris cogito felix
improbitas optior est calamitati
miseria misera vita crudelis contumelia
est miseros est agere tota quod cupias
loqui misera est fortuna que nimio
caret sola miseria caret invidia
Seneca in proverbiis. Ubi compassio ibi homo
ibi nimis honor a timor a voluntas
a sequitur capitulum
a Misericordia est animi condolens
afflictis cum additamento beneficii ut
operationem primo et largitatem de-
ipso. Augustinus de diffinitionibus. Mi-
b ad miseros sit inclinat quia ipsi peccato
cognito. Augustinus ad Gal. Vere qui
d subvenire miseris quedam est impendere
ut per misericordiam cum de miseria
liberetur ita adipisci videtur iustitiam ut
qui a potentiore minari non admittit
ad inferiorem in quo est ipse potentior
potentior. Augustinus de sermone domini in monte
e Crudelis est ut nullus sit miser quia ut
tu facias miseros optat esse miseros
crudelem sunt misericordia sit me- =
dicus

ut optat arte sua optat esse multos
egrotos tenndet est medicus Aug' sup
f ps° Non est quod fugias adeo irato
nisi ad deum placatum Aug' sup ps
g Quinta est aliene miserie
in uno corde compassio qua utique po
sumus servire opus compellimur Aug'
de timore dei Longe melius
h et humanius et propriis sensibus accomodatius
in caritatis laude bonitas est ubi aut nulla
de utrisque tuis aut ad mirabiliora
grandior una est Aug' ibidem
i misericordia opera quod tanta mala misericordie
qui bone fame senior dei consulit
qua erga corpora egrotantium qui
pane esurientium esurientibus tribuit Aug'
l de ope monachorum. Ut commisso multo
sit cum pauperi in malo ea meliora
tuis si post facta prius tac et facto
meliore reddes quod misericordiae sibi sermo
k fame videt Aug' in lib. ... Huius
summa disciplina christiana in misericordia
et pietate est qua quisque semper si
lubricitate teneamus patietur sine dubio
vapulabit Ambrosius sup ... ad thimo
l nisi pietas ad omnia utilis est gratia
largior bona fides imperator ... tam
concedat sic misericordia caritatis Ambrosius
m de officiis. Vasa frange tota vende ope
est ut quod fidei sincera et pietati
prudentia muneris impleat sane
si quis in sua diruat emolumenta
crimen est si non pauperibus erogat
captivis redimat summa est Ambrosius
n de officiis. Non memini me legisse
mala morte mortuum qui libenter
opera pietatis exercuit ... cum multos
intercessores et impossibile est preces
multorum non exaudiri Johannes ad nepotianum
o Nam homini prona est ad clementiam
et dicens pecto sum quousque misere
p Johannes in epistola Misericordia affectio
est que ut voluntate tollere ... ut
cuncti sentiant si ipsas prius videres
ad compassionem dolentium movetur
tangit affectu ita est ut si petrus est

miseri et si nullum velle non posse
in non miseri est timor plus tamen
multis fructuosus quia tamen quantumcumque
peccatori facile magis punire. Si timor
quantitatem minuit et facit qualitatem
mansuetudinem et patientiam et longi
q ...ium in epistola Misericordia a miseria
miserendo cordi vocata est eo quod unusquisque
mitius eius primum miseriis et ex
operationibus de illo dolore animus tangi
...itur ipse cor miseriis facit ut eu...
de miseria habet cum intendit Gregorius
r in moralibus Respicere in opera quod audire
preces largiri suscipere ope defensoris
atque prius defensione pauperis ad
... tusus muneris non tunc
magna misericordie latitudo est Gregorius
s omnia quanta. Sunt quidam mi
sericordes de ipsis que ad ipsos non
pertinet qui scandalizantur quia
non datur omnibus quidam et tamen
ut ipsi me in modico quid gravantur
qui si misericordes essent de suo facere
deberent magis si non possent de bona
sua de bona voluntate darent eis
qui contra eos fortasse peccare videtur
daret dulce signum ... bono
quod est dando optime ut corpus inclites
ad primam provocaret ... ostendens
omnibus quod esse in pecto ... ostendit
compassionem impendunt et ... bono
alioquin una aliorum ulla et una
... ulla ... quartus
t Septem vidi in ... dum
quas et ... in ...
summa est quod ... adesse in
... potius ... quod
non ... quas ... impedit
summa ... quod ... cum
non videat ... in ... cadi
se in alia potam cecidisse peccata nisi
omnipotentis pietas conservasset fateor

et fatebor tibi quia deus adiuuit
me parum ne caderem in omne
peccatum. Aug. in sermone lxxx
viii. Gra·a iustificatio est ea que non
potest explicari sermone quam benigna
qua liberali contineat. ego peccabam
et tu dissimulabas non continebar
a sceleribus et tu abstinebas a
verberibus prolongabam ego multo tempore
iniquitatem et tu deus protenderes tuam
Aug. ibidem. Gratia prestitit cor meum
et immutat ut sicut amara
mala que dulcia post cavit Aug. ibidem.
Gratia que penitenti misericordiam suam
concepisti ut in corpore meo remitteres
dicens quod post remisisse mea
Aug. ibidem. Gratia per quam meruisti con-
verti deinceps et emendatius viue-
re posthac vitare ne recidiuum
pateret et esset nouissimus error
peyor priore pro qua in duobus gratias
misericordias a malo liberauit et
pro duabus aliis alia bona largiatur
haec duo sunt gratia parcendi qua
videlicet et spes ibi obtinendi quas
donas homini indigno et peccatori
peccatori de tua totiens precepta
bonitate usque ad celestia spanda pro
sumere. Ibidem. Magne tue filii sunt
sed amisso amaritudinis subtracto
oportune oportunitatis utique resistendi
et sanitatis affectionis Aug. in sermone.
Et nouissimus incipit scientia que cum
operum sunt quasi et operibus iusti
ficati sunt ceteris aut et una
bona una incipit a nouissimis
iustificat a maioribus Chrisostomus super matheum.
Deus tristatur quod non de sua iniuria
sed de nostra perditione sicud rex bo-
nus audiens timorosas personas leges
quibus compellentur ipse mortis sunt
dictat adversus eas tamen una
instigante lacrimas fundens
super eas ut eas admittat et non

ut quod dicitur sibi iustitiam quam vna fuit
est vel una si sit facta sit ut iustitia
per eam non contempnitur vel contempnitur si
aut contempta iustitia una obtinetur ipsa
una non est una sed fatuitas iustitia
cum sine una non est iustitia sed crudelitas
sit et una sine iustitia non una sed
fatuitas. Chrisostomus super matheum. Gratia est
ac salutis presidium fidei ornamentum remis-
sio peccatorum. Haec est que iustos com-
probat, sanctos roborat dei cultores ostentat
af Chrisostomus ibidem. Item aug. inutiliter iacet omnis,
ne taceat eius verbum affluentia ex-
gilet ne ante largitate torpescat
eius arte qua regitur magis opere stu-
deat ut usu atque utilitem non proprio
pretia eius loquendi lotum apud dominum
dampnatione per retento talento timeat
si non cottidie in valle apud dominum
pauperibus introducat. Rabanus super matheum.
ag Gratia Cum esurienti pane vel vestitur
et pacietur potum sapiens refrigerat
qui errantem in domum patris reuo-
cat qui innocentem protegit qui infirmum
fide assumit et confirmat qui tribulationem
oppressum opprimens subleuat compatiendo
vel consolando vas dilectionis eum implet.
ah Rabanus ibidem. Gratia constat in elemosi-
nis largiendis in malis tollerandis
in gratiis cum monendo et imponendo
ai corrigendis Rabanus ibidem. Gratie vero
tuta est ut sine ea cetere esse sunt
prodesse non possunt. Omnibus cum quibus fidelis
sit et cantis et sobrius et aliis moribus
ornatus in singulis sit si intercedet non
est verax imago deo meretur. Leo papa
ak in sermone de epiphania. In illo magis
sanctis et iustis tanti estimabitur ut
largitas benignitas. vel tenacitas
impietatis vel per plenitudinem
omnium intentu et pro summa omnium commissarum
peccatorum male illi in igne mittitur
eterno et per bonum et bonum ipse interdum
in regnum. Leo papa ibidem dicit

al Virginum gaudio proprium est ad clemen-
tie comodum sufficere tunc timoris equi-
tatem que sola est una tamen vel quinque virtu-
Li. 2 ep. tes honorabilis sedes non recusat Cass.
am in epistola Egentibus iussum est non dene-
tibus subveniri fundit pecunias qui
mittit in plenum nam id pecunia re-
conditur quod vobis datum congregatur Cass.
an Ubi dei nullum penitus indigere contingit
locum prudentie largitas non habet data
est prelatis in regem nec laude premia
steriles sunt ager et bonitas dum
possit agere nunc esset acceptissimum domini
ao non percipis in comodum ubi. Gratia sub
sequitur ad custodiam si prodest ad gratiam
offendimus nam si semper sequatur. Meo dona
recipit si tamen prodest nullus portat colla
ta fructuose. Quanto res cum sit misericordie
quas atque dona eius pat et nisi dum
una consequatur facili fragilitas
quando decipitur fuit cum quod si aliquis
lugendo cussisse credit in cuncta magis
ignoranter decipitur Cass. super ps.
ap Misericors est eo quod cor alienae miserie
suscipit probatur ut possidet miserator
e eo res tradet fuerit sua super te
construit Cass. super id ps. Misericor-
aq dias et miserator et misericordia
et miseratio sicut dicit sicut fons
et rivulus una quasi fons affectu
miseratio quasi rivulus in affectu Aug.
ar In regno celi coronam omnibus angelis
in conventu resurgentium quod Abel pa-
ssus sit quod invidia fratrum noce. quod
moyses legem pulit quod petrus claves
recepit nunc ascendit deus aut tacet
et clamat solum quod pauper comedit
dives esuriens qui cum tantus est
una dignitas est petrus Damas. in quodam
sermone de pauperibus id est Christo esurient
as et destitute dedisti mihi tunc hic ipse
stola prima non dixit hec verba ubi
fuisti ubi fuit quod tulisti quare tanta
plagam in tanta turpitudine gravitasti
sed ipse stolam primam et induite
illum videtis quia delicta non videt vis

aliis tardam in eam proprie nescit delicta
qui discipulis perdit Petrus Damas. in
at sermone. Precedit nunc hec secunda pars
qui putat esurientem solum sufficere
quod donavit id est aut ad omnem nunc
fructus integros committit a quo
pauper mihi illi est aspice abscondit
av Valerius in quodam sermone. Gratia est
dicitur nunc hic cum aliquis quod trahit
quod ea nobis mirabiles dotes esse
sicut qui ad aliam turpitudinem se
in proprium et ipsi suffunduntur
Beneficium hic de clemencia contraria
ax rogatur qui miseri non potest quamvis
cum pena est quod pro suo committet
mali ea qui requirit in eam beneficium
in prius. Vide admonitionem in capitulo de
avaricia et bellum in superbia de
caritas vel compassio consolatio et correctio
in elemosina excusatio de hospitali-
tas humilitas vel reclamacio in amore
paupertas quod pietas vera b is
oppressus a sequitur

Modestia
a Modestia in omnibus moribus virtus mul-
tiplicat quod nullus offendat capacitate
sed quod magis decrevit felicitatem Aug.
b in regula Admonemus presentiam libri
nostrique conservatos ut sit quintas
in ipso in sermone paucos atque in libris
nigros tempora cordis. Erat autem
anima iudicium iustitia in eam
prudentia pater fortitudo mansue-
tudine Ambr. de offic. li. 1 c. 2
c Est in ipso motu gestu incessu
sua tenenda verecundia habitus enim
mentis et corporis statum cognoscitur
sicut hic cordis vir absconditus
aut levior aut iactantior aut
superior aut est gravior et constantior
et purior et maturior estimatur
ita vox quedam est animi sed corporis
motus Ambr. de offic. li. 1 primo
d Est graciosa verba est in quo est spe-
cies aut quam ipse paucos videtur

Ambr. li. 1 de verecundia.
Moderantiam esse virtutis asserit
modum atque dicimus in ...
compatitur ...

singularitas vestium ita tamen ut sic
dum desit atque affectatio sed motus sit
purus ac simplex. Ambrosius ibidem. Caveo
mollitudinem et infractum aut vocis
sonum aut gestum corporis non probo,
itaque neque agrestem neque rusticum
c imitans effigies cum forma
forma discipline / disciplina forte
honestatis est. Ibidem. Hoc est pulchre nos
vivendi tenere congruentiam cuique perso-
ne reddere. Sit ordo gestorum optimus qui
servatur ad omnes actiones attamen
accommodus. Ibidem. Modum vero inservat
se qui salve in via est sine industria
evenerit. Ibidem. Inter consisti non infra
deicit non super attollit non evadit in
longius non extendit ut in latius
tenere medium sit non vis perdere moti-
locus medius tunc sit medium
status modi et modus virtus. Bernardus
in libro de consideratione. Sectior est
gradus lentior pro viro quam veloci-
tas festina prodebunt. Leo papa in
sermone de festo penthecostes. Ipsa
est vox confusa leticie in saltationem
commodatam hilaritatem dementia-
us. Cassiodorus super psalmos. Lascivia est
indecens motus dissoluti animi et
corporis contemptum carnali predicens.
Cassiodorus ibidem. Notum est sub amore
principis custodire modestiam cultu
et motu omnem occupationem verum
que tam clara quam rara est que
gaudia semper animis ingenerat
modus cum raro licet rebus inesse.
Cassiodorus libro in epistolarum. Modestia cul-
tu et motu omnem viam occupationem
ultra defectum et citra excessum siste-
re. De qua poeta: Est modus in rebus
sunt certi denique fines quos
ultra citraque nequit consistere rectum.
Bernardus. Modestia est pars pudici-
tie et honesti cui tu laudabi-
li(?) ste verecundia. Tullius dicit

r sedo sive reticere. Modestia est servata
ipsa virtute omnibus in rebus preter moribus
condimentum sit temperare. Ibidem. Sic disputa-
q tarem ut manum iactarem ut vocem
attollerem sed ita oratoribus rebus reliquisse
quentus sensus cum mos ad te pertulisset
quos ut comparassem ut abiecissem ut
delerem. Seneca. Sed possunt sit ?
sermo ut res porus qua se ondat
v Seneca libro vii epistola. Convenit
pietate sentiri in tuo a qua luxu
in aquo sustinebis damp non potatus
mentem remedium medica damp(n)orum.
Seneca in quadam epistola. Ubi cato
de q(?) q f q r s ab at ai distincto
t f que vita vana est humilitas in
utilitas sed lascivia f q magnanimitas
f superbia v perplexitas t tristicia est
verecundia a demum capitulum
m Monachus nimis dolendum
est si ad tam vilem sumus sup-
bias mollices subrigimus. Et tam
tamen conscia clericos dignos puta-
mus ut sic dicamus quod malus mona-
chus bene bonus clericus est. Cum aliquando
bonus monachus vix bonum clericum
faciat. Augustinus ad aurelium. O monache
b qui stas corpore sta anima tua et non
psallis deo. Maledictus homo qui facit
opus dei negligenter. Sic psalterium
est in cythara est quare surdus es
et non glorificas dominum. Ieronimus super psalmos.
c Sicut ... mures laudant dominum pure
et virginale amore. Ita et monachi
qui die ac nocte psallunt domino. Sed ut
canere patrem a bene matrem semper
semper ipse mures sit. Quod cum facit
ut angeli in celis et monachi
d faciunt in terris. Ieronimus ibidem. Sic cupis
esse quod diceris monachus id est solus
quid facies et bibes que utique non
sunt solorum ... sed multorum. Ieronimus
e in epistola Rustico. Sed ... est

renunciac seclo dimitte contram vi-
des deserere et monachu(m) (pro)fitere et int
maiores p(ro)p(ri)os peregre vive qua(m) ca(re)t
f victu(m) i(n) p(at)ria Ieron(imus) ibid(em) Aliud ea
vide (con)tra est quorum (con)temptu mona
ch(us) esse cepisti que ceperis tibi aut
semp(er) aut crebro de manib(us) hospitum
(ex)cepta elemosina que indivit omnib(us)
p(re)ter institutorum po(n)t(ifi)c(u)m dicto qua
monach(us) monachu(m) p(ri)ma in his mo
nachi est (con)temptus Ieron(imus) indicat
et semp(er) ap(osto)li recordare dicentis Quid
adest hominib(us) placerem s(er)v(us) (Christ)i no(n)
essem Ieron(imus) in ep(isto)la ad paulin(um) Tu
g si monachus esse vis videri dicto non
ad verisimilitudinem renunctiando
tot esse cepisti si die me monachum
no(n) loquendo disserendo s(ed) tacendo et
sedendo quem non in monach(us) non doctoris
s(ed) plangentis est offici(um) qui vel
se vel mundu(m) lugeat et d(omi)n(u)m p(ro)p(r)ia
pauidus p(re)stoletur adr(ectum) flos quida(m)
et p(re)ciosi lapis aut (com)mittita ornamenta
monachor(um) et (con)iuncti chorum est Ieron(imus)
h ad rusticum Constat monach(um) in sua
p(at)ria p(er)fectum esse no(n) posse Ieron(imus) ad eliodorum
i Aliud (con)far monach(us) in cellis feminarum
quod sibi volunt sorore p(ri)vata et occulta
et sola colloquia et arbitros fugientes
odi sermo amor in patriam no(n) h(ab)et
k Ieron(imus) Quum monachi ob patr(em) inter
missum animas suas p(er)diderunt Ieron(imus)
l in ep(isto)la laudatur inter multos monach(os)
qui vendere ne (con)tra f(ra)tres et no(n) desistit
p(ro) quo (con)demnatus est pau(per) Ieron(imus) ad
m paulinum Egipti(orum) monastia h(ab)ent morem
tenet vel ut nullu(m) absque labore et
ope suscipiant no(n) tam p(ro)pter victus (necessitatem)
sed p(ro)p(ter) anime salute ne va
nitatis qua p(er)(ver)so ante salute ne va
p(er)icul(osam) cogitationib(us) Ieron(imus)
in ep(isto)la ad rusticum monachum
Ecclesia abusio maxima est q(uod)
n (con)gregata absconditur et contra
corpus reg(u)lant indui et contra
scius vestib(us) d(omi)na nuda deseritur cu(m)
tanto studio q(uod) d(omi)na deseritur cu(m) tanto
studio tunc tunica corp(or)i (con)veniat.

est in deo dec(or) mona(c)hus no(n) p(ro)mi-
tur sicut p(er)ic(ul)osus et simulatas s(e)m(per)
q(uod) (ex)sistito sp(irit)ualia indumenta sunt
no(n) p(ro)videntur B(er)n(ardus) in apologetico
o Sicut vir et q(uod) doleo deo qui similitudo
solet esse insigne a monachis mo(do)
t(em)p(or)ib(us) gestatur supple vix tamen i(n)
ven(ire)s p(ro)ximos inter quos diffini(ri)
dignet militis et monach(us) et eo(dem)
panno p(ro)mittuntur sibi monachos et clama
p dem B(er)n(ardus) ibid(em) Labor et lat-
bre et voluntaria pau(per)tas h(ec)
sunt monachor(um) insignia. Hec si-
quidem solent nobilitare monasticam
vitam aut oculi Omne (con)silium videt
vel pedes omne forum (con)siunt vic-
linque in omnib(us) audiunt qualis
tibi manus omne dirripiunt Ieron(imus)
q B(er)n(ardus) in quadam ep(isto)la Ego sum
ergo monachus et monachorum qualis-
cumq(ue) abbas si nescit que pontifi-
cibus temporib(us) et ante iniqui temp-
tamen q(uod) sathane sathane mo(do)
tyrannidi incessum B(er)n(ardus)
r in quadam ep(isto)la Sup(er) sine transgre-
ssiones no(n) sup(er) p(ri)us traditiones
(con)sistunt qui abbas eligitur mandator
rultor(um) et victor(um) dicitur B(er)n(ardus) de p(re)c(epto)
s et disciplina monach(us) singularis e(st)
qui ad bona nunquam est strenuus ad
bona q(ue) p(ar)ti in lecto vigilat
et in choro dormit B(er)n(ardus) in ep(isto)la
t legumina i(n) quit ventosa sunt
caseus (con)tra stomachu(m) (con)veniat. lac capi-
ti no(n) potu aque no(n) sustinet
pectus. caules nutriunt melan-
coliam. tolere tolcas porr(um) accendit
pisces de stagno aut de lutuosa
aq(ua) mee p(er)mitt(is) (com)plexionem no(n)
conveniunt quale est q(uod) et i(n) flumin(ib)us
omnib(us) agris tel(l)ur(is) orti nihil
invenitur p(os)sit q(uod) comedas te quo
monach(um) esse ut medicina nr(?)

de conpleccione meditandum sed de con-
fessione patet igitur obiectum sermonis quarti
tunc patet de eiusdem labore ministrancium
patet gravamini domus patet consue-
tudo dico non tunc sed aliquis sed quia
supra te sedes et quod edes de tua sin-
gularitate murmurat et de tua super-
sticione scandalizatur Unde super
Canticum sermone xxxx° Cum monachum
perfectum qui tecum est cum de se
loquitur vides dicit monachi ubi perfecte
quod fecit audisti et alicubi mona-
chi sed constitutum sepius legisti Ut super
epistolam ad hebreos Omnia monachi
licitus humilitas summum bonum
cuius superbia est sicut dicit s. bonaventura
tunc aut monachum se quisque
iudicet qui se minimum estimavit
etsi tu maiora virtutum opera gesse-
rit Ibidem / Cultorum monachorum
amorem primi non solum terrenis curis
sed etiam secularibus negociis involuti
sunt sua et propria vel suorum tempora-
lia salute suas animas perdiderunt
Ibidem Monachum in cupientem ad
scientiam scripturarum nequaquam pri-
mum debet labores suos erga
commentatorum libros impendere
sed omnem industriam mentis et inten-
cionem cordis erga emendacionem
viciorum carnalium detinere quibus expul-
sis cordis oculi sublato velamine
passionum scripturarum sacramenta contemplabuntur
Johannes Cassianus in Collacionibus
patrum primo. Ita inquit macha-
rius debet monachum ieiuniis
operam dare ut tamquam annis centum in
corpore commoraturus ita motus ani-
mi refrenare et iniuriarum oblivisci
tristicias respuere dolores ac
detrimenta contempnere tamquam cottidie
moriturus Johannes Cassianus li. quinto
fuit apud egiptum ab antiquis

verbis sit tua cantantem monachum
Augustinus(?) pulsare ociosum non in muris
ac spiritibus de castellis ibidem. Monachi sibi
claustra faciunt quibus homo exterior
teneri possit sed utinam claustra facerent
quibus et homo interior ordinate teneretur
af Hugo de claustro anime libro primo Inclusus
sum corpore et in quo negocio mente
vagus maneo nunc foris quam eo
aliud canto et aliud cogito cogito
psalmo de dic verba profero et psalmo quod dic-
sensum non attendo sed sed mente
vagus circuitu dissolutus oculis
quod illuc prospicies quecumque ibi ger-
itur perlustro et perspicio Circumspice
monachi non conversaciones quibus in ma-
gna cona aut ampla monilla sal-
nai monachi omnia constituuo Hugo
ag de anima libro primo Ordo claustri
et ordo tunc dimissus est ibi sedes
non insidiis cum divitibus in occultis
ut interficias innocentem hic audis
non sedi cum concilio vanitatis et cum
iniqua gerentibus non introibo ibi
insidiaris ut rapias pauperem
rapere pauperem dum attrahit eum hic
dicis odivi ecclesiam malignancium et
cum impiis non sedebo ibi dextera tua
repleta est muneribus hic lavas
inter innocentes manus tuas ibi laudatur
peccator in desideriis anime sue et iniquus
benedicitur hic benedicatis dominum Ibi vis
ergo esse monachus qualis laudas quod
non debes defendere quod non expedit operaris
quod non licet loqueris quod non decet
ah Hugo de pr abusionibus Monachus
es quod facis in turba si amas silen-
cium cum declamator assidue interesse
delectaris tu semper ieiuniis et fletibus
insistere debes et tu philozophari queris
simplicitas monachi omnis philosophia est
si doceri inquit alios volo non est tuum
docere sed plangere si tamen doctor esse
desideras audi quod faciam utilitas

habitus tui et simplicitas vultus innocentia vite et sanctitas conversacionis tue doceat deum homines. Aug. de claustro anime li° quarto. Ubi attendat homo quod ornatus a religiosis sacerdos ac clerici capitulum

a Mors

Mortis dicam omnibus affinitatis sunt
et cum hiis omnibus vix aut pene omnibus difficultatur est qui post mortem beatus se
credunt esse victuros tanta quoque vim
tarum et aie dulcedine conterunt. Aug.
b de civitate dei tercio decimo. Mala mors
putanda non est quam bona vita precessit. neque enim facit malam mortem
nisi quod sequitur ipsam mortem. Aug.
c de civitate dei li° primo. Prima mors
animam pellit nolentem a corpore. secunda mors
animam nolentem tenet in corpore. Aug.
d ibidem li° xiii. Ita dum sunt cura
vivorum omnibus quid agant omnino nesciunt quemadmodum nobis cura est de
mortuis quid agat utique nesciamus
e Aug. de cura pro mortuis agenda. Confitendum
est nescire quidem mortuos quid hic
agatur sed dum hic agitur postea vero audire ab eis qui hinc ad eos moriendo pergunt. non quidem omnia sed que sinuntur et ista meminisse et que illos quibus ista indicat oportet audire. possunt et ab angelis qui rebus que hic aguntur presto sunt audire aliquid mortui quod unumquemque illorum audire dignus iudicat
f cui cuncta subiecta sunt. Ibidem. Vocantur autem tempore boni ne diutius
vexentur angoribus mali vero et impii
tolluntur ne diutius bonos perturbent.
g Aug. li° de vita christiana. Nescis qua
hora veniet semper vigila et quia
nescis quando veniat paratus te
inveniat cum venit et adducit forte
nescis quando veniat ut semper paratus sis
h Aug. In quo quemque invenerit
suus novissimus dies in hoc eum comprehendit mundi novissimus dies quia qualis
in die isto moritur talis in die illo
iudicabitur. Aug. ad dyascorum
i Vigilare debet omnibus diebus suis ne cum
impatiens inveniat dies adventus
impatiens autem inveniet inveniet
dies ille quem impatiens invenerit suum
k vite ultimus dies. Aug. ibidem. Nunc
si longe est dies iudicii longe est
dies tuus vel saltem qui est nonne
multi sani dormierunt et obdormierunt
nonne tamen ipsas nobiscum in hac
carne portamus ymmo fragiliores
sumus quam si vitrea essemus vitrum
enim et si fragile est tamen servatum
l diu durat. Aug. in sermone. Timor
de futura morte animi nostro gemit
et quasi clamat carnis omnes motus
superbie ligno crucis affigit. Aug.
m li° iii de doctrina christiana. latet
ultimus dies ut observentur omnes
dies servo parant remedia cum mortem
imminet pericula. Aug. in quadam
n epistola. Anima est mors et relicta
corporis deposita sarcina quibus se
si alia sarcina non portetur quia
non capitur in celestibus. Aug.
o super Iohannem. Nichil sic revocat
a peccato quam frequens mortis meditacio. Aug. de exhortacione. Beata
p virginitas in die novissimo formidare debet quia unumquemque in
quo invenerit suus novissimus
dies inde debet seculo egredietur. Talis
in die novissimo iudicabitur. Aug.
q in epistola. Cum desiderat dissolvi
et esse cum christo non pacienter moritur
sed pacienter vivit et delectabiliter
moritur. Aug. super epistolam Iohannis
r Non potest male mori qui bene
vixit. et vix bene moritur qui
male vixit. Aug. de disciplina
s christiana. Nichil enim est vero
ab mortibus deposito et utroque fidei
ambiguum vite periculum est. quod
tam stantibus quam resistere gravius
auctore non amittit sed permittit
videntur quos non assumpta morte
sed civitas recepit a ...

t de confessione sic. Unde omnes nascimur
inde morimur nullo discreto nisi ta-
danda mortua nisi sancte qui fecerunt
quintum corpora distenta lupina. Ambr-
v in commento. Platonis summa est
omnium sapientum vitam meditacionem esse
mortis. Demus igitur et nos ad pre-
meditationem quod aliquando futuri sumus et
quod volumus nolumus abesse longius
non potest. Ieronimus in epistola ad Eliodorum.
Ascendo mortis tue et non peccabis
qui cottidie recordatur esse moriturum
contempnit presencia et ad futura festinat.
Ieronimus super Ysaiam. Non est mirum mortem
accipere sic tam ab aliis libenter
accepisse. Unde et in persecucionibus non
licet propria manu perire. Ieronimus super
Ionam. Sunt enim qui decem vixerunt
annos et alii qui mille pro quibus unus
ad terminus vite advenit et irre-
vocabilis mortis necessitas subactum
omne tandem est nisi quod magis
senex omnibus peccatoribus facere presci-
b tur. Ieronimus ad Eliodorum. Ad hoc autem
conditor noster latere nos voluit sicut
unum diemque mortis esse incognitum
quam ut dum semper ignoratur
semper proximus esse credatur et tanto quis-
que sit fervencior in operacione quanto
et incertus est de vocacione ut dum ignora-
tur simus quando moriamur semper ad
mortem parati veniamus. Gregorius xxiiii
a moralium. Cum venit et ostium pulsa-
vit aperit ei qui de sua spe et opera-
cione securus est. Ostium pulsanti
aperit quia letus iudicem sustinet
et cum tempus propinque mortis advenit
de gloria retribucionis hylarescit. Gregorius
d in omelia. Plerumque contingit iustis ut
in morte sua electorum precedentium
visiones aspiciant ne ipsam mortis
sue sinam pertimescant penalem sed
dum corporis carcere interiorum so-
cietas ostenditur a carnis sue co-
pula sine doloris et formidinis
fatigacione solvatur. Aliquando in

consolacionis egredientis anime ipse appa-
rere solet auctor et retributor vite.
ac Gregorius libro iiii dyalogorum. Antiquus
hostis ad rapiendas peccatorum animas
tempore mortis crudelitatis efferata
violencia et quos viventes blandiciis
decepit morientes sevicies ra-
af pit. Gregorius libro vi moralium. Sic mors
ipsa tunc venit unicuique sicut prius qua
veniat timeatur. Gregorius in omelia. Sunt
ag [illegible]. Quasi sub hoste
que resistunt moriuntur qui de culpa
sua superat eternam. Gregorius in moralium.
ah Quid est vita mortalis nisi
via et qualis sit fines ... [illegible]
dite in labore vite lateste et
tamen canditur via molle sunt. Gregorius
ai in omelia. Quid ostendat qualis esset
et in morte semper pavidus erit
operacione atque inde in actibus suis
quasi non vivit vix videat in oculis
sui conditoris vivit nil quod rursus
appetit cuncta vite prius desideriis
contendat et pene mortuus ignorat
presta cum vita et mortis unitate
qua dum nisi sollicite peragit
culparum laqueos laqueas evadunt.
ak Gregorius libro xv moralium. Iustorum autem le-
nibus quibuscumque contagiis ipso sepe
mortis pavore purgantur et etiam
ne retribucionis gaudia iam ab ipsa
carnis solucione percipiunt plerique
vel contemplacione interne etiam pulsi
carne spolientur et hylarescunt et
dum vetustatis debitum solvunt nova
iam muneris leticia perfruuntur.
al Gregorius xx in moralium. Bona autem
electorum ideo dies non voluit esse
suspectam ut dum eam previdere non
possumus ad eam sine intermissione
preparemur. Gregorius in omelia. [illegible]
am Mors iustorum bonis est adiutorium
malis in testimonium iusticie ut inde
perversi sine excusacione pereant
unde electi exemplum capiant ut vi-
vant. Gregorius super d. ... [illegible]

an testiom illis et gentibus Sicut hy
qui adhuc viventes ante mortuos
quo loco sepeliendi ignorant ita mor
tui vitam in carne viventium p[ro]
cos qualiter disponatur nesciunt Bern
ao in morte Lacrimas causas quida[m]
sodales peragunt et mortis sue ne
gotium. videntes exemplum Bern in
ap morte In omnibus operibus t[uis] me[mo]r[are] no[vissima]
& tue mortis horrorem indicibile
medi valde distruentem ardentem acie
ne metu ab oculis cordis tui elon
gari [illegible] patiaris cogita p[ro]g
nationis tue [illegible] recogita
annos tuos in amaritudine a[nim]e t[ue]
et cogita vite quante parcula cogi
ta flagellorum poenas et cum[illegible] cogi
tatione ... dico tibi
[illegible] pars [illegible] quidem [illegible] videre
esse molestum est qui toto corde ita
est [illegible] molestia occupare
aq Bern in quodam sermone Commissa
sunt quattuor in morte [illegible]
lis gloria quod horribilis morte
quod terribilis iudicio quod intollera
bilis [illegible] et quod iocundus
ar gloria Bern in sermone. Miser ho
quare cum hora te disponis
cogita te iam mortuum quem scis
de necessitate moriturum distinguere
quales oculi [illegible] in capite [illegible]
[illegible] in corpore et cor [illegible]
as dolore Bern in sermone Quid
[illegible] quamvis [illegible] quod nullus
hora mortis [illegible] non [illegible]
inopiam non [illegible] divitias non
sapientiam non moribus non etati deinde parcit
nisi quod senibus mors est in ianuis
[illegible] iuvenibus vero insidiis Bern
at Quia vita nimis [illegible] o aufer
a morte vite [illegible] qua fructu [illegible]
vita sine fructu timor est quia
av mors Bern super Cant Bona
mors iusti propter requiem melior
propter [illegible] optima propter [illegible]
Contra mors peccatorum pessima [illegible]

la [illegible] in mundi amissione peior
in carnis separatione pessima in vermis
igneque duplici contritione Bern in quadam
ax Epistola Preciosa mors sanctorum. Preciosa
plane tamquam finis laborum tamquam victorie
consumatio tamquam vite ianua et perfecte
securitatis in [illegible] Vel convenienter esse
ay [illegible] ut mors [illegible] sit mortem
[illegible] corporalem culpabilis pena
[illegible] voluntaria necessarium Bern ad
az milites templi. Mors quomodo
necessarium est nec ea corruptibilis que
non est fugienda sed potius amplectenda
[illegible] vero fiet voluntarium quod fit in te
necessarium offeras deo pro munere quod
pro debito tenemini reddere Aug super Gen
ba cap[itul]o [illegible] Ille deplorandi sunt
in morte quos [illegible] [illegible] vita [illegible] non quos celestis aula
[illegible] includit [illegible] in de fine
bc homo Christi [illegible] defunctis fidelibus
[illegible] lugere
[illegible] cum vita odio habet et
mori timet et [illegible] habet tedium
bd et moriendi metum [illegible] ibid. O durus
et durior carnis homo quod perdidit
homo et quod invenit perdidit [illegible]
ad quam factus est invenit mortem
ad quam factus non est hodie venimus
ad [illegible] in [illegible] a visione
in [illegible] immortalitatis
ad corruptionem mortis [illegible]
[illegible] dolor [illegible] tante
be Anshelmus in suis medi[tationibus] [illegible]
[illegible] peccator ut [illegible]
[illegible] oblivisceris sui qui vincens
oblitus est dei Cesarius in [illegible]
bf [illegible] mortem [illegible] metuat
[illegible] vita [illegible] quibus labo
ribus [illegible] se in [illegible]
requie [illegible] collocandum Cass super
bg [illegible] in [illegible] Nata [illegible]

britter vite prestitit melius tot
periculorum quia tot morbi tot metus
tot cure totiens inuocata morte
ut nullum frequentius sit votum plinius
h vij libro [illegible] Nemo fuit
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] tunc
sit itaque firmus aliquis tamen ad
comia ventum sit [illegible] nec
[illegible] morte recipit [illegible] qui
se ad illa dum composuit Seneca
in prima parte epistolarum epistola xj
i Nulla quia mortis species [illegible] sunt
desinunt morbi [illegible] extinguitur
[illegible] quos videbar oppressi depos-
[illegible] quos hauriebat [illegible]
qua sedebat [illegible] [illegible] gla-
dium [illegible] ad ipsa [illegible] [illegible]
renotauit [illegible] aut quod [illegible]
quos senectus ducit ad mortem
bk Seneca [illegible] epistola Sic ut plus
erit ille minus quod restat vite [illegible]
[illegible] satis est [illegible] plus bibit [illegible] minus
minus quod restat vite non sit [illegible]
pluribus annis [illegible] [illegible] paucioribus
interest si tam aliter multi
[illegible] sederunt qua [illegible] pau-
bl ci Seneca lxxvij epistola Quemadmodum
ambulantibus et dum reddendum est
stultum est timere quod non possis
vitare. mortem non effugit qui
[illegible] distulit mori omnibus [illegible]
cesserunt omnis sequitur [illegible] condicio
ne mirum ut [illegible] Seneca ibidem
bm Nichil [illegible] sibi proficiet ad [illegible]
omnium rerum quam frequens cogitatio
breuitatis eius et huius incerti quidquid
facias respice ad mortem Seneca
[illegible] epistola Non restat quot annos
[illegible] [illegible] attingimus si plus viuere
non [illegible] possim. Hic est
una senectus quantumcumque ad [illegible]
sine [illegible] venit [illegible] mortis [illegible]
bo Seneca xj epistola Omnes dies
velud ultimus ordinandi sunt de feli-
citate hominis ultimus dies iudi-
cat Seneca ibidem [illegible]
bp vita mors in medio [illegible] flore
perdidit aliorum interrupit [illegible] [illegible]

alius inter [illegible] salutis est alius
[illegible] mors [illegible] est [illegible] que
[illegible] [illegible] Seneca [illegible]
bq epistola Scimus est vitam mortalium
[illegible] et [illegible] dissolui et disso-
luta [illegible] omne quamvis [illegible] genus
est genus et morte morte damp-
natum est omnis que usquequaque ponitur
urbes ubi fuit aliquid [illegible] et
[illegible] [illegible] que tollentur. alias
destruunt bella alias desidia [illegible]
ad [illegible] [illegible] et magnus opibus
[illegible] res [illegible] Seneca [illegible] epistola
br Cottidie enim morimur cottidie enim
demitur aliqua pars vite et tunc quoque
crescimus vita decrescit infantia
amisimus deinde puericiam. deinde ado-
lescencia usque ad hesternum quidquid
transiit temporis periit hunc ipsum quem agimus
diem cum morte diuidimus Seneca
bs [illegible] epistola Ut finis bonorum ac
malorum cognitus ita [illegible] vita
tedio est. [illegible] mors timor si mors
accedit et vocat licet matura sit
licet medias perdidat etate cog-
nita est ille qui magna parte iam
sit ipsa [illegible] non [illegible] [illegible]
bt Seneca [illegible] epistola Unus dies
hominis [illegible] [illegible] [illegible]
bv longissima etas ibidem Non affligitur
sapiens liberorum amissione non amicorum
eodem enim animo fert eorum mortem quo
suam expectat Seneca [illegible] epistola
bx Non non me vixisse putet quia
non ita vixi ut non frustra me
natum existimem [illegible] ita discedo
tamquam ex hospicio non tamquam domo
commorandi enim [illegible] diuersorium nobis
non habitandi dedit Seneca [illegible] de se-
by nectute Ille mors omnibus iminebit
qui notus nimis omnibus ignotus
bz moritur sibi Seneca ibidem Nullum
non [illegible] solatium est mortis
quia ipsa mortalitas. nullum aut
[illegible] istorum que [illegible] vos [illegible]

qua q in mirabilia in ipso sinit per
ca ista sunt Seneca Si volumus
esse felices si nec deorum nec hominum
nec rerum timorem usque si despi-
ciemus supervacua promittentem et
leviora minantem si volumus contingere
digne et spiritus diis describitur contra usque
agere aia d expeditus est Seneca
Seneca de naturalibus questionibus in 2o
cb Efficere tibi mortem cogitatione
familiarem ut si ita res tulerit possis
cd illi et obviam exire ibidem O te demen-
tem et oblitum fragilitatis tue si tunc times
mortem cum tonat Seneca in epistula
ce Optimum est incertum opperiens mors ubi
te est quo loco mors te expectat
tu eam in omni loco ~~expecta~~ expecta
egregia res est mortem condiscere
quod ad alium tacere et custodia et
clausura liberum facit hostem Seneca
cf in epistula ~~Erat~~ Erat aliquando tempus
semper sumus in expirandi vasa in se-
nectute colligere in sicco vinum
moriam in potu Seneca ibidem
cg Ante senectutem curavi ut bene
viverem in senectute ut bene moriar
bene autem mori est libenter mori ibidem
ch Nimis autem nos tarde multi videntur
que cupiditatibus suis imitant ad
paucos pervenitur omnibus expectata
nec obviam cadentibus tum proximus ga-
udeamus si quid inbasimus in mediteq
alii quos spes vana deliberat serenda
mus ab istis ludis et demus raptoribus
ci locum Seneca lxxv epistula Nullum
magnum quod extremum est mors
ad te venit timenda erat si tecum
esse posset necesse aut ut perveniat
aut transeat ibidem de contemptu mortis
ck Recognosce exempla eorum qui deme-
ntes in studiis perierunt aut apta
vi aut dolo intelliges non pau-
cos sic suorum ira cecidisse quam
regum ibidem Dolor levis est si
ferre possum si ferre non possum brevis
est desinam egrotare possum de-

sinam alligari possum de sinam mori
possum nec repete in mortem mundi
mus immunitatem quantum cotidie
cm morimur ibidem Ultima hora qua
esse desinimus non sola mortem facit sed
sola consummat tunc ad eam pervenimus
sed diu venimus ibidem Inquietam
cn nos vitam facimus metu mortis
et tanta est quorundam hominum dementia ut
quidam timore mortis cogantur
ad mortem suadere sumus nec minus
amemus vitam et nec magis oderimus
mortem et tamen utique suadet tunc
finire sed non temere vir ~~fortis~~ fortis
et strenuus non fugere debet de vita
sed exire etiam omnia i.e. quidem vitetur
affectus qui multos occupat libido
moriendi Seneca xxiiii epistula
co Nunc mecum eos nolo qui tibi metum
faciunt nomine videre qui si quis
~~multi multi~~ multi nos eo loco timeat
per quod transitus singulis exire ad
tuam mortem multos aditus non est
licet i.e. multi nunc spiritum tibi
tibi eripiet quemcumque velis Seneca
cp xxvi epistula Cum senex sit
quod incommodi aut inertiae
morte est morietur esse
dicebat non mori. Ita stultum
esse qui mortem timeat quam qui
senectutem nam quemadmodum senectutem
adolescentia adolescentiam sequitur ita
mors senectutem sit timenda mors
est semper timenda est quod enim
tempus mortis exemptum est tu ergo
mortem ut numquam timeas
semper cogita Seneca xxx epistula
cq Illum lauda et imitare quem
non piget mori cum timet
vivere quem enim est vita circa
cr exire Seneca lxi epistula Operi-
bus vitalibus quasi quando
facies erit mortem plenius ut

letus et pectore vnus nunc tam
yta compellet ad metum animus ad hoc
non tamquam corpusculi mei carnis
fortes simus aduersus fortuita non
circumstamus in mutas non vlu(n)ca
sed vincla non extremitatem mortis
quid aut est sinus aut tristis
ut desiue sinito aut tristis qua
iniustia ea augusti eius Seneca d a
5 lib. v epla. mors enim pal. est
per que venit diuisa sunt in quod
desinit bonum est mors nulla aut
maior aut minor est, licet enim
eandem in omnibus modis finisse
+ vitam Seneca lib. vi epla. Opta
bilem rem confirma bona mor
tem optimum est incorabile mori
et in equo ope iustus eo eques
tormenta fortis patiatur omnibus
studiis Seneca lib. viii epla d b
10 Si quis in morte eius primos
annos delatus est non magis con
queri debet quam qui cito nauigat
x Seneca lib. x epla. Nil melius eterna
lex fecit quam quod vnum introitum
nobis ad vita dedit multos exitus ibidem d c
7 Nemo vnum cogitat quod quis sit
est domicilio excludi sit vetus
inquilinos indulgencia loci et
consuetudo eos etiam in iniuria detinet
vis adhuc est corporis liber esse tam d e
quam ingratum. hoc ita propone
tibi quasi hoc continuo carendum
felicior eris ad necessitatem excedendi
3 ibidem Nemo tam inpitus est
ut nesciat sibi quandoque moriendum
cum tamen prope accessit tergiuersatur d f
gemit et plorat. quid fles quid
quid trepidas omnes hoc necesse
quiret. eo ibis quo omnia eunt d g
ad hanc legem natus es hoc patri
tuo accidit hoc matri, hoc maioribus
hoc omnibus ante te hoc omnibus d q
post te. Quantum te maiorum mortuorum
et plus quantum comitabitur. fortior

ut opinor essetis si multi tibi
commodarent multa milia hominum
et ipso momento quo tu mori du
bitas aiant variis generibus emittunt
an non putabis te ad id aliquando per
venturum ad quod semper ibas. nullum
sine exitu iter est Seneca lib.
viii epla. mors non est gloriosa sed
mors non est gloriosa sed fortiter mori
gloriosum est mors abstulit animam
mutescit nemo mortem suam laudat
sed cum tamen mors abstulit animam
suam mutescit vltra maliciam illi
bus vitam manum ad monent mors
eum que que in catholico gloriosa est
in breuis temporis et erubescenda
catholico id honestissime vero est tem
pore breuis Seneca lib. lxx epla
massa ipse ut calida ut frigida
in formace concreta totaliter et
ipsa in aqua immissa immissa
refrigerat mors honesta est per id
quod honestum est et animus contemna
contempnens ibidem Nunc latebra
est in qua non intrat intret
metus mortis que tam ominata
et in altum subducta vite quietis
qua non dolor terret Seneca lib.
epla. Nemo nimis aliter quam quo
natus est exit a vita sic est per
orbis moriendum quasi nascimur nimis
istud non hac etenim est quid est
tempus quam in ipso hunc ferrum est
esse sollicita. Seneca lxx epla
Cottidie enim aliquid a nobis stat
et illo die nobis carendum est hora
nos omnes impellit Seneca in qua
dam epla. Stultum est semper de
lectari et mortem horrere cum semper
assiduus sit mortis inuitator Seneca
in libro de moribus. Vis enim omnem
est alterius arbitrio moriens tamen
morte amici copptant vita

tunc se oderit et nunc relinquit vitam
qui mortem appetit. Item est vita
contra mortis conditio est optima Seneca
b1 in proverbiis. Cui qua timenda est
qui se moriturum putat honesta
turpitudo est mori quam vana ca-
los blandicia que nisi nasci et
mori / mori quod felicitatis est
Augustinus nemo mortem in potestate
tollerabilior est qui mori velit quam
qui male vivere. Seneca in proverbiis
Ubi amor contra caritas per cupiditas contra
consolatio furiositas aliter desperatio
et sic divicie ab gloria vana et
ab illo b liberalitas et miseria et
negligencia contra pena in resurrectio
ac ad securitas sed in suffragium
timor sed ac vita b contra et sic per
xxiij ac sequitur capitulum

Mulier

a M de carbonibus scintille dissolvunt
de fide rubigo intratur morbos
aspides sibillantes et multi fundunt
concupiscencie pestilencia in visu
aspectu dissolvitur nunc blandicias
et quod est venenosius super cuncta
possibile delectatur aut canendo cuius
sed tamen tollerabilius est audire
basiliscum sibilantem. Augustinus in
b libro de singularitate clericorum cognito
thamar quod ab amore fratris suo corrupta
sit / ubi unus est tabernaculis qui
facto carnibus non facile tollitur
c delectatio. Augustinus ibidem nichil esse
sentio quod magis contra arte deiciat
virum virilem quam blandimenta fe-
mine corporisque ille contractus sine quo
uxor haberi non potest. Augustinus libro contra
d sollilogiorum. Gravius nimium sortita
est castitas cum non solum resistendum
sed et dimisso res facto fronte lon-
gius fugiendum est ut cominus timenda
sunt quia religiose videntur quia
quanto religiosiores tanto citius
alliciunt et sub pretextu pietatis
latet visque viscerum libidinibus / experto
credite. Christus sciens loquor coram
deo et non mentior / cedros libani
duces gregum sub hac peste cecidisse
reperi / de quorum casu non magis
suspicabar quam Ambrosii vel Iohannis
in pudicia spiritus. Augustinus de cohabita-
e tione clericorum et mulierum. Quanto et
quales clerici simul et laycus per cohabi-
tationem mulierum calcata castitate
flamma per magis et una
visus quasi monstrata nostris
quibus omnibus navim naufragasse cum
voluit in navi fragili navigasse
quatuos leones domuit una in
securitas delicata que cum sit et
nubilis et mitissima de magnis efficit
preda quod Salomon ait. Primum mulier
vir est unus contrarius panis / mulier non anima
f preciosas capit. Augustinus ibidem
Sampson validus et fortis leonem
suffocavit sed amorem suum suffocare
non potuit. Vincla solvit hostium
sed suorum non solvit nervos cupiditatis
messes incendit alienas et unius
ipse mulierculis accensus igniculo messes
sue virtutis amisit. Ambrosius libro primo
g de David. Viduarum ac virginum do-
mos nisi visitandi gratia iuniores
adire non est opus / et hoc cum senio-
ribus hoc est cum episcopo / vel si gravior
causa est cum presbytero / quid necesse
est ut demus saecularibus obtrectandi
locum quid si aliqua illarum forte
labitur cur alienum lapsus subeas
ad invidiam. Quanti non deberunt
errori locum et dederunt suspicioni
Prima temptamenta clericorum sunt
feminarum frequentes accessus. Isti sepius
h repperisti libros. Colliget clericus. Ambrosius
libro primo de officiis. Ista mulierum cum
clericis nullo pacto convicta permittitur
quasi facto. Ianua dyaboli. Via iniquitatis
scorpionis percussio / nocivum genus est

femina tu pronuntiat simulat ignis
incendit per flammigero igne pun-
git constantiam virtutis exitantibus et quod fuit
fundata monitum si tu viris feminae
subicit victarum non decet dyali-
a. Ambrosius ibidem. Si pudicitiam
quibus feminam quam hunc vobis quan-
tum autem mente dilige non corpo-
ris attactu frequentes nemo miles
cum uxore pergit ad bellum feminae
tuo viri exitantes frangunt spiri-
tus arcana mentium acuto vul-
nere penetrant. ibidem. Illud advert-
endum quod extra paradisum vir factus
est mulier intra paradisum ut ad-
vertas quod non loci non generis nobilitate
sed virtute unusquisque sibi comparat gratiam
denique extra paradisum vir et
in inferiori loco vir factus melior
invenitur et illa quae in meliori
loco facta est in paradiso facta est deterior
invenitur. Ambrosius ibidem. Hospitali-
tem aut raro aut nunquam mulierum
pedes terant omnes puellas aut
virgines Christi aut equaliter ignora aut
equaliter dilige. Vide ne sub eodem
tecto maneas nec in preterita casti-
tate confidas nec Sampsone fortior nec
Salomone sapientior potes esse sapientior
memento semper quod paradisi colonum
de possessione sua mulier
eiecit. Unde ait quidam versus Adam
Sampsonem Petrum David et Salo-
monem femina decepit quis modo
tutus est. Ieronimus in epistola ad Nepo-
tianum. De industria dissuta sit
tunica ut aliquid appareat quod intus
est foedum et aperiatur quod formosum
est strepat cingulo angustum pe-
ctus arctatur capilli in fronte
vel in aures defluunt. palio-
lum interdum cadit ut candidos
nudet humeros et quasi videri
noluerit celat festinanter quod de texit
volens. aliud pollicetur aliud ostendit
lingua profert castitatem et totum
corpus praefert impudicitiam. Foris
turpis consulo gratia quae non
gaudeat et libenter audiat si
dicatur esse pulchra delectat castas
est pro forma formae. Ieronimus in epistola
n ad iuvenem et filiam. Novi ego
quasdam iam maturioris aetatis et
plerasque generis libertini adolescentu-
lis delectari et filios quaerere spirituales
paulatimque pudore superato per ficta
matrum nomina erumpere in licentiam
maritalem. Ieronimus ad Rusticum mo-
o nachum. Matrem tuam ita vide
ne per illam alias videre cogaris quarum
vultus cordi tuo haereant et tacitum
vivat sub pectore vulnus. Ancillu-
las quae illi in obsequio sunt tibi
scias esse in insidiis et quanto vilior
est earum condicio tanto facilior est
p ruina. Ieronimus ibidem. Iohannes Bapti-
sta sanctam matrem habuit pontificisque filius
fuit ut tamen patris opibus nec
matris affectibus in domo parentum cum
periculo castitatis manere voluit.
q Ieronimus ibidem. Nunquam de mulierum for-
mis disputes nec quid in quisquam
domo agatur alia domus per te noverit
feminae nomen tuum noverint vultum
r tuum nesciant. Ieronimus ibidem. Illa si
pulchra id est si amabilis id est quaedam
nec scias quae nescit se pulchram
esse quae negligit vannum et procedens
ad publicum non pectus et colla de-
nudat nec pallio denudato
cervices aperit sed quae celat faciem
et vix uno oculo quae via necessarius
est patente ingreditur. Ieronimus in
s quadam epistola. Uxorem pauperem
alere difficile est divitem fer-
re tormentum est quid quod de diligens

custodia cum uxor suam impudicam
non possit, pudica non debeat custodiri,
cum custos castitatis est necessitas.
Cetera vero pudica est decidua cum
licuit peccare si noluit. Ieronimus contra
r Iovinianum. Pulchra cito adamatur,
foeda facile concupiscitur. Difficile custo-
ditur quod plures amant. Molestum
est possidere quod nemo habere dignetur.
Minore tamen miseria deformis habetur
quam formosa servatur. Ieronimus ibidem
v [?] Nihil tutum est in quo totius
populi vota suspirant. Alius for-
ma, alius ingenio, alius facetiis,
alius factis, alius liberalitate sollicitat.
Aliquo expugnatur quod undique in-
cessitur. Ieronimus ibidem et post Theofrastus
x in libro de nuptiis. Aliud aliud
Mulier nisi amicitiae inimica
inexpugnabilis [illegible] inevitabilis poena, necessarium
malum, naturalis temptatio, desiderabilis
calamitas, domesticum periculum, de-
lectabile detrimentum, mali natura bo-
no colore depicta. Ergo si dimittere
eam peccatum est et tenere autem tormen-
tum est, necesse est aut ut aut
dimittentes adulteria facias aut
tenentes cottidianas pugnas
habeas. Chrysostomus super Matthaeum [?] Non
expedit nubere etc. Sicut per [?]
y hostis antiquus [?] parentes seduxit
ita per mulieres ad [?] [?]
[?] filios dei [?] fratres principes
[?] compulit. Rabanus super Genesim
xxvi. Ecce accessit ad eum per ancillam
z Anima cum in paradiso mulier prima
viro mortem [?] mulier viri
[?] ut sicut [?]
per mulieres sunt introducta
mors, ita [?] [?] per mulieres
[?] ut que viro
suffunderat [?] suffunderet et
[?] Rabanus super Genesim c. viii
[?] discipulus suus.

ab Scribit [?] quod mulier cum veste
deponit verecundiam et quod sine teste
vestis grata gratias non fecit oblivisci.
Si quis autem testis affuit ipsa in
artificio linguae cogit eum non vidisse
quod vidit et quod verbis excusare non
valet lacrimis excusat, blandi-
tiis seducit, oculis instat, imploratio-
nibus. Hugo in libello ad [?] vale-
ac [?] [?] Proverbiorum v. Favus enim
distillans labia meretricis et nitidius
guttur eius oleo etc. In favo
enim duo sunt: mel et cera, et in
favo meretricis similiter duo, scilicet decor
et ipsa est pulchritudo oris et dulce-
do sermonis. Cera succendit ignem,
mel exhibet dulcorem. Sic pulchritudo
meretricis ignem libidinis inflamat,
carnis blandimento lenocinatur
sermonis [?] meretrix stillat mel
extra quia meretrix sua verba mollit
et sic facit dulcia. Sed aut
dulcedine eius mors amaritudo
gustatur. Unde sequitur: sed novissima
illius amara quasi absinthium et
acuta quasi gladius biceps. Diligit
mulier ut decipiat, decipit ut
rapiat, amat quod habet non quod est.
ad Augustinus ibidem. Ait Catho Uticensis:
si absque femina esset mundus
conversatio nostra non esset absque diis.
[?] non nisi tensa et
cognita loquebatur ut [?]
[?] ludibria nisi
[?] ut pene [?] [?]
[?] deceret nisi [?] ab [?]
[?] quod veneris rosa et quod [?]
eius purpura multi latet
attulerit. Valerius in epistola
ae ad Rufinum: Amice, ne longo
dispendio te suspendam, lege aureolum

theofrasti et medicam yasonis et
vnius pectora inbecilles impossibilia
mulieri Amor det tibi deus dii
omnipotens femine fallacia non fal
c li Valerius ibidem Audax est ad omnia
que amat vel odit femina fre
quenter est eciam simulacio pat ob quod est
bene fit ut est notat vos ibidem
g Aliud mulierem garrulitas cuius res
mittit . . . soli p9 tacere quod nescit
h valerius ibidem Eiusdem ad vrinisdem ma
lefaciu singule cupiditates impellunt
mulieres ad omnia maleficia cupi
ditas vna dux est mulierum cuncti
torum omnium fundatum est amara
a tullius Retice vero sine Aut amat
aut odit mulier nil tercium dedisse
ple femina est et meditatum duo
genera lacrimarum tenent in oculis
femina veri doloris vnum insidie
alterum aliud mulier cum sola cogitat
mala cogitat Seneca in prouerbiis
vbi concupiscentia atque continua ebrietas
libertas et lupania et ornatus re
surrectio et parcitas . . . Scoritas 1

Magnus
Magnus est iste pistor et
blandus quam molestus et eo magis
cauendus cum se illicit diligi quam
quod amoveat cogitetis contemptum
Augustinus ad dyascorum In hoc mundo
non tunc non dolere non laborare
non periclitari impossibile est set plus
interest qua causa qua condicione
quo fine quis paciatur Augustinus
ibidem O amatores mundi cuius
rei gracia militis maior ne
esse potest spes vestra quam mundo quam
ut amici mundi sitis ibi quid non
fragile plenum periculis et per quot
pericula peruenitur ad maius periculum
peccat hoc omnia et dimittamus
hec vana et inania conferamus
nos ad solam inquisitionem eorum

d frem vero que vita hec misera
est mors incerta fallax subito obripit
et post hec neglecta supplicia luge
nda sunt Ambrosius de confessione
corpus mundus transit et concupiscentia eius quod
quid vis vtrum amare temporalia
et transire cum tempore aut christum amare
et in eternum viuere Augustinus super epistula
e Ecce turbat mundus et amatur
quid si tranquillitas esset et formo
sus quo haereres qui sic amplecteris
fedum flores eius quos colligeres
qui asperis non reuocas manum
f Augustinus super psalmos Omnia conquinati
appetuntur vel ex rotunditate falsorum
et non dolore mittam voluptatem volu
ptate . durum labore timidam
quietem rerum plena miseria spe
beatitudinis inane Ambrosius ibidem
g Ecce ruinosus mundus et amatur
quid si dulcis esset blandus in mundo
tenebris pariter pariter quid
facies si manebis quid facies
dulcis si amaueris abiecta mecum
tus Augustinus in quodam sermone Cum
h variis in tribus que possunt dici por
te mea et qua aliquis amicus
et qua secura se regratus a labe
peccati qui nichil habeat quod in
seculo nichil sibi mundi cuius
non vendicet non sit corporalium
possessor cupiditatum que non infla
met libido non stimulet auaricia
non luxuria effeminet non
decoloret non sinat ambicio non
maceret inuidia non agitat me
mor corporum secularium cura sollicitet
i Ambrosius super psalmos Distare in hoc
mundo supra mundum esse et in
corpore gestans voluit in bobus
alius iunior Ambrosius super psalmos . . .
k Clauditur vim quam . . . cuius mundi

appetitus illic procul dubio tumulti
bus in corde premitur. Greg. in
l mor. Absit ut fidelis quisque
qui deum videre desiderat de mundi
percussionibus lugeat, cum sciat
eius finis percussionibus lugeat
m nec ignorat. Greg. ibidem. Despicit
mundus christianos quia ut Paulus
mundi gloriam contempnebat ut dicit mundi
gloria ipse contempnebatur et sic mundo
et sibi mundum esse esse crucifixum
gloriabatur. Greg. li. v. mor. Ille
.n. tamquam mundi victor mundi mala se
ntit qui cuius bona in gratiam
o appetit. Greg. li. vi mor. Ecce
mundus qui diligitur fugit. Isti sancti
ad quorum tumbam consistimus florentem
mundum mentis despectu calca
verunt. Erat vita longa, salus continua,
opulentia opulentia, fecunditas in
propagine, tranquillitas in diuturna pa
ce, et tamen cum adhuc in se ipso floreret iam
in eorum cordibus mundus aruerat.
Ecce iam in se ipso mundus aruit et
adhuc in nostris cordibus floret. Ubique
mors, ubique luctus, ubique desolatio, undique
percutimur, undique amaritudine
replemur et tamen ceca mente carnis
carnalis concupiscentie eius amaritudines
amamus, fugientem sequimur, labenti
inheremus et quia labentem retinere
non possumus, cum ipso labimur quem
cadentem tenemus. In omel. Non
p tenet mundum in amore ut nos
in amore mundi teneamur sed breviter
sibi utrique contrarii sunt quia dum
alter alterum non appetit quasi mortu
us mortuum non attendit. Greg.
q in .iiii°. mor. Cum opus incipit dul
cescere necesse est amarescere mundum.
r Bern. in sermone. Plenus est
mundus spinis: in terra sunt, in tua
carne sunt, in hiis versari et ledi

minime divine potentie est et non
s virtutis tue. Bern. super Cant. Quid mundus
pre ubi malicie plenum ubi sapie
modicum ubi omnia sunt viscosa
sunt omnia lubrica omnia apta ruinis
et obsessa laqueis ubi periclitantur peri
tantur anime, affliguntur corpora ubi
omnia vanitas et afflictio spiritus.
Et in celestibus divina confessio est gaudium
a filiis hominum. Bern. in sermone.
t Mundus clamat ego deficiam,
caro clamat ego inficiam, dyabolus
clamat ego decipiam, Christus vero dicit
ego reficiam. Bern. Seculum perhibet
v insensatum vanitas per mundum multi
tudo in mari, mare siluit de
quattuor navibus unius perit una in
mari, tamquam mundi de quattuor navibus
x unius evadit una. Bern. Bernus
sermonem pro mari mundum comparans
crucem periculo primam pro gubernaculo
crucem, pro nauta Christum et pro vento
Spiritum Sanctum. Cris. super apl. Impossibile
y tamen Romanum regnum est uere
scruzo consummari. Cisson li. primo
z fallax cum est quod hic mundus finis
dubius exitus horribilis iudex
terribilis pena infinibilis. Petrus
ab Blesensis. Amor mundi nos in
fortune potestate adducit. Hic
tamen liberos mestos hic sollici
tos egros hic turpibus et iniqua
passis infamiam tristes hic ymaginum
tuo suo pone ludos facit
fortunam et in hoc mortuum rem
in honores honoris divicias gratias
potestates quorum alia ut dispersi
cionem magis stessa sunt alia
in fida sorte commissa alia magis
defuncto corpore in quos delinquant
precipsa. Senec. in quadam Epla.

Ubi abiecio et amor cbf apli
p avaricia ab gla vana z gla
eterna p homo l iusticia p passio
i placo l v sapia l seclaris sim
plicitas b sollicitudo stulticia t
temptacio c tribulacio v al vita
l m o ... cap

Munus
a M libertatem in arguendi amittit et
peccat qui ab eo accipit quia io
dat ne corrigat. Ambrosius in epla
ad Cor primo munera excecat
oculos iudicum et bona auctis mu
nat Ambrosius ibidem effatile contemp
natur. clericus qui sepe vocatur ad pran
dium et non recusat bene quod pete
res. rad accipiamus rogati nostro
quos ... ipse qui deputat ut tribuat
sed accipis violarem te indicat et
munera i madij si cum rogantem
contempsere plus te potius venatur
Verum ad moralia. Nec dei oculos
munus est uacia manus a munere
si area cordis sit repleta bona
voluntate Gregorius in omelia. Nec
abel muneribus sed quia abel munera ob
lata placuit Gregorius li xxi moralium
2 Veteri celebratur proverbio quia
vacue manus temeraria petitio
est et profecto inept importunus p
cator est qui dadas res adiuba
a ... contendit urabilis cum sit apud
curiales et apud medicos optimet
b p solus verbis instanus. Primum
... prestare rebus pringmet sepius
Gregorius in tract de simbolo. Eunus
c erubescat dicere quid michi dabis
ut tibi iusticiam faciam nonne sile
est ac si dicatur quid michi vultis
dare ut meipsum abnegem officium
perdam et deum vendam Gregorius ibidem
d Nuo bonus cugen q nuna tamen
ambigebat ad cum undique multi
plices confluebat rest quia fere undique
e ... ut fugiat qui querit. Qui
fugiat accolabant ad cuius por

quidam modica familia tunc causas
nostri audiat maccan aut
devotione multa instanter afferret
nodum inquit ingressus est domum
et iam viis corrupte domum corrup
tam nacta inter scitus reddidit quia
offerebat lite pendente Gregorius ibidem
1 Tres sunt munerum acceptiones
quibus contra iusticiam geruntur
vanitas utilitatis favor amicicia
adulacio laudis et corporalis accepcio
muneris facilis aut peritus cum
in corpore tunc quia ... laudis
p favore. ... de suo bono li primo
k Oblatio cum munera ... c tegi
l mus Cassi in epla ... cum
est in ... vel media vel amicos
adorare munera vel favore quere
personarum teste signis epla munerum
manibus iniquitates sunt dextra eorum
repleta est muneribus tristibus inquites
i pena et munia in dolore quia
testimonio Job ignis devorabit taba 17.
nacula eorum qui munia libenter acci
piunt Cass ... Ubi avaricia ad
amor p elemosina. y liberalitas
qu ... pdito t tabula a ...
Murmur
a Nulla re magis deum offendi
sse iudicamus deus est qua
qua contra deum murmurando ...
b sup Johnis Cum contra suppositos
sibi potestatem murmurat liquet
quia illum redarguit qui eadem homini
potestatem dedit Gregorius in mor Cum
c quis ex preceptis ... murmura
ndo renuitur corpus aquis ...
invehebat quas ferentes iusticiam non
d accusat Judas Scias qui murmurat
scdum Iacobum mortuus est qui instigat
quod vivit. Bis desideracione nec
e que sane sunt portare non indiget
... pssat nec omnes sunt quostus

agitur de tuis miseriis tristes numquid
clamantes inimicos ... tu prem-
...paras tu novus est abbatem con-
solando exhortando increpando agis
opus tuum et portando sanas quos
sanando portas. Bern. ibidem. Distat
f non immundare qui mala patitur et
ignorat cum mala patitur, per hoc quod
se iniuste pati arbitretur. Quia ab eo
iudicatur cuius numquam iniusta iudicia
sunt. ... li. iii. de suo bono consu-
g ... per quam odisse adulatores vel
de rogationibus sibilo quodam alter in
alterius odium excitatur sicut est inter
auctores discordias seminare. Aug.
h ... et immunitas constituit
... arbitrium ... tamen dum
... qua dum culpe qualitas
exstat ... epistola ubi
... capitulum ... de n
n Nativitas
a Christo agitur salus quasi regi
magno ... ut deo mun-
... salute omnium mori-
tudo ... cum predicatoribus angelos
narratoribus celos adoratoribus ma-
gos. Aug. in sermone de ... de opere
b fama nobilitas Christi fuit nascentis
... parentis nobilitas pa-
rentis ... nascentis. Aug. super
c Johannem ... impossibile est
generationem ... desit
... non ... est
angelorum super potestates et super cheru-
bin et super seraphim et super omnes
spiritus est quia scriptum est pax ... Christi
super omnes spiritus si pax Christi super
omnes spiritus est quomodo non est supra omnes
spiritus tanta generatio tu ergo o homo
pone scrutari non licet supra
iusta licet scire quod natus sit ...
cum quere ... est ineffabilis
cum est ... generatio unde Ysa. ait
generationem eius quis enarrabit ...
... intelligere ... mundi ...

... est ... capitulum qua intellige-
... fidelis prudentia ...
est ... nata angeli
d auri offerimus si in conspectu ...
... thus offerimus si cogitationes carnis
... studia in ara cordis
incendimus aut ... ardendo ...
celeste desiderium ... valeamus
mirram offerimus si carnis desideria
per abstinentiam mortificamus ...
e ... natus est in bethleem ... rege
nato ... est quia ...
... militiae ...
... celestis aperitur ...
f ... rege nato angelorum
... in eius annunciatione ...
... dicunt et ... et de
... discordia nos
... ...
... predicatores ...
in ... dicant
... malitia ...
... in terra nata claritas
... li. ...
g ... generationem istam quis enarrabit
angelus miratur ... obumbrat
... spiritus ... virgo
... virgo permanet quis non
miretur nasci ... infans ibi
cognoscitur longitudo brevis latitu-
do ... angusta altitudo ...
... profunditas plana ibi cogno-
scitur ... non ... infans
aqua ... panis ...
h ... nativitas
... illibata ... ineffabilis modo
... collocati ...
... investigabilis ...
angelis ... profunditate ...
et in ... omnibus ...
singulari ... nativitas
... est ... Gabriel ...

sine dolore solus nescius pudoris
corruptor ignarus non resecans sed
generans genitalis uterus templum
Vincentius in sermone Ihesus Christus filius
dei nascitur bethleem unde ihesus
salvator quid tam necessarium quam ...
quid tam aptabile misericors quam tam
utilis dispensatio Vincentius in sermone
Nunc plus potuit in malo quam
Christus in bono si ex deo nati et
in Christo electi sumus. que nam
iniusticia est ut plus noceat humana
atque terrena quam valeat divina celestis
Item generacio Vincentius de nova milicia
Ubi aula regia ubi thronus ubi
turba regalis frequencia Ioseph et
Maria Vincentius in sermone de epiphania
Nunc inveniunt palacium marmo-
ribus splendidum nunc aulam regiam
gemmis parietibus compositam nunc casta-
tas sive stipatas milicium ca-
tervas nunc equos regalibus
phaleris insignes nunc cervicem auro
astrisque fulgentes nunc
... mirum cuius dyademate
coronatus aut in lecto aureo recu-
bent nunc purpura bysso et purpura
involutum utique non sed pocius an-
gustum et humile tugurium vile
squaloribus presepium et magis ani-
malibus quam hominibus aptum pueros
vilibus pannis involutum.
Invenerunt non fucatam gentem in rebus
non ad ornatum corporis sed ad tegu-
mentum nuditatis Crisostomus super ...
aliter Intrantes domum invenerunt puerum cum
Maria etc. Non illius est filius
fabri qui putatur sed fabricatoris
omnium qui fabricatus est auroram
et solem. Nonne David fuit
filius agricole et tamen rex fuit
stirps regie. Cur ergo Christum propter
humanam ignobilitatem contempnitis.
Crisostomus super ... aliter primum Nonne
est fabri filius. Adorant magi
verbum in carne infancia sapienciam in
infirmitate virtutem et in hominibus veritatem
dominum cuius maiestatis ut patet cum fidei
sue intelligencie ea manifestat quod
cordibus credunt muneribus protestantur
Thus deo mirra homini aurum offe-
runt regi Leo papa in sermone de
apparicione domini Et stella nunc ante
apparuit quam nunc iste puer con-
tinuit et magis ad se venientibus
primam deputavit fulgentes ad ...
Vivacionis cuius quibus erat enarravit.
Sic generacio Christi si enarrari non potest
credi potest. Si lingua deficit fides
sufficit. magis enim perfectus est fidei
quam ... de deo suo tempore. Quando
sumus non potest enarrare Augustinus in
sermone de natali Christi. Non medio-
cre tibi fidei gloria videtur exemplum
non vilis persona pastorum Item quo
vilior ad penitenciam eo procior ad
fidem non sapientes sed simplices qui
sunt audita nescierunt deus sumi
precones elegit non rhetores sed pis-
catores ad evangelizandum destinavit.
Beda super Lucam libro primo. Coetum
sue maiestatis dudum hodie omni apud
deum nullo initio incipit. nullo fine
includitur. nullo est in se ubi fuit non
erit sed semper manet semper est. Cassiodorus
super ... plus eo hodie genuimus te etc.
Licet deus cunctos creavit singulariter
tamen hunc dicitur fecisse deus qui Christi
dominum ... natura te sacratus
est ... quo in eo exultat gloria et
leticie qua in ... ...
dei et salutem meam accepit Cassiodorus super
... hec est dies quam fecit dominus
Ubi adventus gaudia per malicia
... Christi ... ad ...
Natura
nullus quippe dicam ita Christus non
est ... delectat eius nomine
vestigia Augustinus in quadam epistola

b Vincit namque diligentia et labor corporis
omnium naturam; nobis formam non possumus
neque diligentia possumus. Ambrosius in
c libro [illegible]. Natura creatrix est quedam
vis et potentia diminutis rebus insita
alia ex aliis in suo tempore producens
d Hugo. Natura fuit non [illegible]
homini [illegible] corpore fragilis animo
ad molestia molle ad labores [illegible]
ad libidines. Tullius in libro de naturis
e deorum. Nulla natura corporis aut
animi [illegible] quidquid [illegible]
ex [illegible] et ingenitum est leniendum
arte non vincitur. Seneca in epistola
f Concedenda est [illegible] quia natura preposuit
ut ab ea declinandum est [illegible] sequentibus
omnia facilia et expedita sunt. Contra
illam nitentibus non alia vita quam
contra aquam navigantibus. Seneca
in quadam epistola. Ubi consuetudo
ab adolescentia [illegible] homo
[illegible] lasciuia [illegible] g
[illegible] paupertas [illegible] senectus f

a N Negligentia

Si tinearum [illegible] negligimus neg-
ligimus insensibiliter producit [illegible]
[illegible] Petrus [illegible]
b moralis. Quod in bonis operibus [illegible]
est diligentia, ita bonitatis doctrine
et disciplinae [illegible] est negligentia.
c Boecius de disciplina scolarium. Quoniam
[illegible] negligenter custodivit [illegible]
[illegible] facile
posset recuperari. Johannes Cassianus
d in collatione [illegible]. Turpissima
est iactura que per negligentiam fit.
Quis [illegible]
ponat qui diem estimet qui
intelligat cotidie se mori? In hoc
enim fallimur quod mortem non prospicimus
magna pars eius iam preterit.
Quicquid etatis retro est mors tenet
[illegible] omnes horas complectere sic
fiat ut minus ex crastino pendeas
si hodierno manum iniceris. Seneca

e in epistola. Negligentia est animi torpor
quo quis minus diligens est in exequendo
quod exequi debebit. Hugo. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] loquacitas [illegible]
[illegible] capituli

a N Nobilitas
Sola apud deum libertas est
non servire peccatis. Summa apud deum
nobilitas est clarum esse virtutibus.
b Ieronimus in epistola ad Celantiam. Nichil
[illegible] nobilitate
[illegible]
[illegible] loca natalia [illegible]
[illegible]
[illegible] Ieronimus ibidem
c Ille apud deum [illegible]
nobilitas generis [illegible] dignitas [illegible]
[illegible] fidei et [illegible]
[illegible] Ieronimus in quadam epistola. Michi
[illegible] video in nobilitate [illegible]
[illegible] nobilitas [illegible]
[illegible] ab antiquorum [illegible]
[illegible] non enim dat [illegible]
palma [illegible]
nobilitas [illegible]
[illegible] Ieronimus in quadam epistola
e Nonnumquam solet nobilitas generis parere
ignobilitatem mentis [illegible]
[illegible]
[illegible] Gregorius in dialogo 4
ff Decus [illegible] corporis aptum forma
[illegible]
utilitas et morum honestas [illegible]
[illegible]
[illegible] Ieronimus in epistola
ad magistrum Galterum de Calvomonte
g Nostro [illegible] pacto [illegible] ignobili
placet [illegible]
ignobili [illegible]
[illegible]
posset [illegible] laudo [illegible]

virtute sed plus eum qua elegit libertas
non qua induxit necessitas Boecius 4
de consolatione Ille clarus, ille sub-
limis, ille nobilis, ille tunc existit
gradum nobilitatis sua putet si de-
dignetur servire vitiis et ab eis non
superari Cris sup Math Nam cui
prestat ei quem sordidat mores
tanto clara aut quid nocet illi
tanto vilis quem mores adornat
ipse enim sit vacuus ab omnibus bonis
actibus audit qui gloriatur de parentibus
quid prosunt clam quod fuit filius
Noe separatus de medio filiorum
filiorum qui secundum carnem superfuerat
natus 2us alius filius sine non fami-
lia cum sancta potuit defendere
impios mores Cris sup 1 Mathei
in primis Hebreus Abraham Nam
Tymotheo nocuisse credimus quod fuit
ex patre gentili aut quid non no-
cuit Abrahe quod primus habuit
Thare [illegible] deorum cultorem no-
ne separatus a genere suo positus e-
ius capud fidelium ut iam non dicerem
filius patrum sed pater filiorum non potuit
eius gloriam sordidare patrum error
vel Cris ibidem Stannum de argento
egreditur sed non est argentum itaque
argentum collatum fuerit stannum
aut foras expellitur multis est de
contemptibili genere clarus fieri quam
de claro genere contemptibilem nasci
qui enim de claro genere clarus na-
scitur gloria claritudinis eius non est
solius sed generis unde [illegible] qui autem
de contemptibili genere clarus egreditur
tota gloria claritudinis eius solius
est qui non contemptibilis nascitur
turpitudo contemptibilitatis solius
eius non est sed et generis [illegible]
[illegible] qui de claro ge-
nere contemptibilis nascitur omnis turpitudo

De contemptibili genere

illius est eius solius Ideo melius est ut
nos gloriemur [illegible] quam tu
m in parentibus glorieris Cris ibidem Nobi-
litas a me perdenda est magis
timenda plusquam quem prius perdit
nobilitatem quam in quo desinit
nobilitas sua anc(orum) nobi-
litate tanquam indiget Cass 1 4
n variarum epistola Itaque indigna posteri-
tas laudes antiquorum generis abne- li 3
gat ita preclara de parentibus exemplo se- c 6
creta consumit inepta id est extoma
veterum quis docuit vena in virtute
laudabilis enim vena [illegible] li 3
digne et fideliter posteris tradit c 13
quem ipsa in gloria transmissione pro-
meruit Cass li. 3o epistola c 13
o Multi nunc suorum filios vena custo-
dit quod parente declinare [illegible]
familia meruit in suo genere reperi- li 8
tur [illegible] quam melius Augusti elegi c 16
sit nobilem quam fecisse felicem
[illegible] iste [illegible] veterum se
[illegible] custodit [illegible] exemplo non
[illegible] quod fecit Cass ibidem Nasci
p in libertate et per genus ducere divitias li 8
nobilem facit [illegible] praestan- c 19
tior est nobilitas cuius origo
thesauris [illegible] locupletes nasci-
q mur Cass ibidem [illegible] posset homo
facere sibi sortem nascendi nemo
esset humilis nemo egens unusquisque
felicem domum invaderet sed
quia dum non sumus [illegible] nasc[illegible]
et in quacumque [illegible] gazam
nos mittit quecumque voluerit [illegible]
[illegible] nobilem ad humilitatem [illegible]
[illegible] seculum [illegible]
[illegible] tibi possem
unde [illegible] tollens [illegible]
que [illegible] effusa [illegible]
est humilitas cassa nobilis [illegible]

Vide ca x v 39 p[re]terea quidem libros v[u]lgari non dicit de periculis in quo gravius ... sunt ... sperat esse ...

v De simyls oratorib ethic[is] qui no[n] nati
sunt nobiles sed facti matthei t de hig
s Imo^o id Appig Seneca ibid Hec
est opin[ionem] gne[ro]sus animus qui excitat[ur]
ad honesta delectant mentes quas
rep[er]it ingeniorum stultorum humilia delectant
et sordida felix qui ad meliora
impetum animi dedit ponet se
extra conditionem fortune prospera temp[er]
rabit ad ipsa ominet et aliis
admiranda despiciet Seneca
t vii epistola Nobilitas animi generositas
est semper nobilitas hominis generosus
v est animus ibid Ingenuitas non
recipit contumeliam Seneca in lib de
moribus Vide natiuitas v

a Nocumentum
Effatus c quod agit indomita
cupiditas ut noceat alteri Augustinus
b sup Johannem Nec aliquid noceret fidelibus
negata corporibus corporis sepultura
ut si exhibeatur aliquid infidelibus
prodest animis de cura pro mortuis
r agenda. Creatura ad peccatum vim
peccati pertinet nocuit qui non re
disponit Johannis in epistola Aliud est
d est non nocere quod semper potes
aliud prodesse quod possis ad non
facere aliud non operari bonum in
tibi cum rursus occurret non suffi
cit paruum sed vnam ptem justi
implicitas nec tu utramque recipe
E Johannes ad Cellancium Sed solent impu
gnent nos maligni spiritus cum
suggestionibus suis et vel nocent
vel hominis pravos exemplis
persuasionibus oportunis adulatorum
sermonibus vel detractionibus atque
aliis mille modis Virgilius in sermo.
f Et si ob quem mac aut ceteras
rtient cesserant ad ledendum no
rt in utraque potant et qui
a se ipso a semetipso non leditur

g Cuius de reparatione lapsi Nam
leditur homo ab omnibus sibi cum
nec ledat inimicos cum i pedes
inimicorum quia aliorum pietate se
d e de summo bono lib. primo Predictum
est aliquid odio nocent ingenuitas
suas perdere insidiosi insidio prissime
nobis cum gratiam agunt, per minima
Seneca in epistola vide crudelitas
t dya^lg b homo punitur imaginari
Symonia n Sequitur capitulum De O
o Obediencia
a Quod magis prodest velle sibi
opera obtemperare animonibus et
velle obtemperare maioribus Augustinus
b de opere monachorum Non potuit deus
postquam demonstrare quantum sit bonum
obedire nisi cum prohibere prohibuit
ab ea re que mala non erat, mala
ba sola sibi obediencia tenet
palma sola inobediencia inveniet
r penam Augustinus super Genesim Obediencia
non servili metu sed caritatis affectu
suadenda est non timore pene sed
amore iusticie Gregorius Moralium
d Obediencia sola virtus est que ceteras
virtutes inserit insertas
custodit melior est obediencia
victimis ut Gregorius super quia
per victimas aliena caro per obediencia
voluntas voluntas propria mactatur
Gregorius lib. ... v moralium tractans
E id summo regum. Melior est obediencia
quam victima Nec studium lecti
ationis ut domina fetida contempla
cionis ut latina sumebat est
elicitacionem esse potuit Bernardus de
f nova milicia. Precepta obediencie
obediencia legem nescit finibus non
arta ut contenta angustiis professionis

largiori voluntate porrigitur in la-
titudinem caritatis et ad omne quod iniungitur
spontaneo vigore liberalis alacritas
nullum modum non considerans infini-
tam libertatem extenditur. Bernardus de pre-
ceptis et de disciplinis. Aperte est
obedire deo quam hominibus et ipsis mi-
nus magistris quam discipulis porro
minus magistris [illegible] quam comitibus quos
aut minus constat obedire est dicta
Bernardus ibidem. Verus obediens non procra-
stinat [illegible] parat aures audi-
auditui linguam voci pedes
itineri manus operi et se totum intus
colligit ut mandatum peragat imperantis.
Bernardus. Non attendit verus obediens
quale sit quod precipitur solo contentus
quod precipitur. Ibidem. In ipsa obedientia via
tibi fortasse aliqua dura et aspera
occurrent. Porro ut accipias iniunctum prop-
ter nonnulla que licet salubria sint
minus tibi suavia videntur et si mole-
ste exequeris suspicione seu diiudicatione pre-
lati seu murmurare in corde et si ex-
terius impleas quod iubetur non est
virtus patientie sed velamen malitie.
Bernardus in sermone [illegible]. Quisquis
aperte vel occulte satagit ut quod
quod habet in voluntate hoc ei spiritualis
pater iniungat ipse se seducit et sibi
quasi de obedientia blanditur. Neque
ipse in ea re prelato sed magis ei
prelatus obedit. Bernardus. Non est
dubium quin ampliorem gratiam
mereatur qui paratum se exhibet ad
mandatum quam qui obedientiam satagit
[illegible] mandat. Bernardus in ser-
mone. In obediendi [illegible] licet
generalis regula teneatur ut in diffi-
cultatibus quod agendum obedientia
[illegible] quam prevaricatio [illegible]
[illegible] iudicetur et facilioribus nunquam
[illegible] contemptus damnabilior
quam actus laudabilior estimetur. Bernardus

de preceptis et dispensatione. Solum cessare
fecisse votum violasse proposito [illegible]
[illegible] qui et preceptum contemp-
serit et remedium [illegible] illum
[illegible] qui etiam et si [illegible]
obedire [illegible] consilium non respuit
[illegible] Bernardus ibidem. Sed inter seniores
ut similia [illegible]
ob oblivionem labitur [illegible]
[illegible] obedientie [illegible] venialis
si contemptus [illegible] deliberatis
sponte in [illegible] et [illegible] silentii
regulam prevaricator [illegible]
[illegible] et si intendens [illegible]
usque ad mortem peccatum damnabiliter.
Bernardus de preceptis et disciplinis. Optimum
in moribus [illegible] qui [illegible]
nullo [illegible] resistat [illegible]
[illegible] paribus aut [illegible] superba
[illegible] prelatis obediens [illegible]
[illegible] condescendens deo devotus
magistro [illegible] senioribus obediens
moribus obtemperans angelis placens
verbo utilis corde humilis omnibus
mansuetus. Bernardus super Cantica. Multi
[illegible] quieti vivunt quos
si magistro [illegible] non posse
quiescere [illegible]
[illegible] sine querela
[illegible] super [illegible] non solum
[illegible] incipiunt et [illegible]
[illegible] magistro [illegible]
[illegible] idoneum magistro. Bernardus super Cantica.
Nullo alio vitio tam precipitem [illegible]
[illegible] pervenit [illegible] ad mor-
tem quam cum [illegible] consiliis
seniorum suo iudicio [illegible] diffini-
[illegible] Johannes
Cassianus in collatione Abbatis [illegible]
[illegible] inobedientie genus
est [illegible] instantia [illegible]
[illegible] desiderium senioris [illegible]
mandatum [illegible] dispendiosum est

pro sompno quam per negligenciam
nostri statuta tollere, gaudet quem
abbatis iussio preceptum ut legas quando
se contemplaris ut dormias in colla-
cione damnatis ablatis. In obediencie
v morbus est superbie tumore procedens b
sicud summa fames est vult sit ex
vsu contemptus manat. Hoc autem
tribus modis mederi solet videlicet empla-
stro vnguento et ferro id est et
quo bonum operis nos exhortacionis
et disciplina correctionis. Cum enim
velud non emittit per confessionem sani-
em ut commonicione sic puniatur c
emendacionem restat ut sic recipiat
incisione correctionis discipline. d
p Hugo de xii abusionibus Imponitur
nomen obediencie precepto facto
et loco ut designet quod precipitur
mostret agere. Nomen loco in
quo quis moratur prima facilis secunda
summa etiam aduersis sic est leue
est enim precipere sed grave est ad
implere locus vero aliquis displicet
placet quibusdam non quia
gaudet fratribus sed quia parentibus
placet quia gaudet fratribus familiis
et familiis placet quia solus tuta b
possidet et sic fit ut vocetur
obediencia cum non sit. Sanctus obedientes
nulli desiderat ut contra obedienciam
esse queat. Hugo. Inobediencia est
y contumacia mentis obstinate [illegible]
dictis imperanti nolle obtemperare.
Idem ubi supra cupiditates
in mandatum murmur voluntas
et a [illegible]
Obprobrium ubi [illegible]
a Obstinatus Suspirabam ligatus c
non ferro alieno sed mea ferrea volun-
tate velle meum tenebat
inimicus et inde michi catenam
fecerat et quippe cum voluntate d

facta est consuetudo et dum consuetudini
non resistitur facta est necessitas quibus
quasi quibusdam ansulis sibimet
innexa [illegible] Augustinus viii confessionum
b Tres sunt species obstinatorum prima
eorum qui in correpcione persistunt
secunda eorum qui emendacionem promittunt
sed non faciunt in correpcione aut
monasterii [illegible] est. Tercia melior
[illegible] in commocione [illegible] est de [illegible]
[illegible] in applicacione [illegible] Hugo
c de xii abusionibus primaria est
[illegible] et [illegible] mentis ob-
stinacione melioribus nolle cedere.
d Tullius Tunc est consumata in-
felicitas ubi turpia non solum delectant
sed etiam placent et desinunt esse reme-
dio locus ubi que fuerunt vicia mo-
res sunt. Seneca in epistola ubi ca-
tas per consuetudinem [illegible]
tor e [illegible]
Ociositas
Nullus fructus ocii nimio magis
dispendium ocioso [illegible]
amisit [illegible] quia malunt
cibum accipere quam querere. Ambrosius
b in epistola ad Vercellenses. Michi
in sancto proposito ocio decimus est quod
non salutis non acquirit nova sed et
parata consumunt sancte vite. Non pre-
senti gaudet et tristis cessacione
torpescit et desinit cottidianis ac-
crescentibus [illegible] in [illegible] instan-
randa [illegible] est et [illegible]
iter non detrahacto sed de lingua
[illegible] in Iohannis ad [illegible]
c Ocium parit fastidium et [illegible]
famis fames aut mero non
gulaa reddit quo fastidium facit
insipida. Idem. Ociosi ubi est
d quod sine vili et loquentes et audiant

dr. q3 qui de rebus frivolis loquitur m
et fabulas antiquas narrat cetz
qui similia replicat et cathenis n
ora dissolvit et aliquid proficiendum
offert esset non ociosus. Unde Ambrosius
tenebitur reus pueri super de ac li. 30.
Semper aliquid operis facito ut te dyabolus o
inveniat occupatum. non cum facile
capitur a dyabolo qui bono vacat ex- p
ercicio Jero. in sermone. Omne verbum
ociosum quod loquuti fuerint homines red-
dent de eo racionem in die iudicii ocio- q
sum quippe verbum est quod aut utili-
tate proficiendum aut racione iu-
ste necessitatis caret. Greg. in omelia r
Nunquam amor dei est ociosus operatur
etenim magna si est si non operari
renuit amor non est Greg. in ... s
Ociositas est mater nugarum noverca
omnium virtutum ipsa enim est que virum
forte fortissime precipitat in reatum
facit eum suffocat virtute nutrire t
superbiam et viam construit ad inferni
Bern. in sermo. De tei sapientia
ss hortatur. sapiens stile in ocio ca-
vendum et in ocio otium fugiendum
Unde ociositas mater nugarum
noverca virtutum nunc seculares nuge
sunt in ore sacerdotis blasphemie
nugum tamen si inciderit ferendum est
referende nunquam Bern. de consideracione v
li. 2o. Sapiens stile in tempore ocii
... sapiens sapiens otia negotia
sunt et quod ociosior sapientia
est sapientior in suo genere Ber. super x
Cant. Cant. Subito procedenti de
umbra ad solem de ocio ad labo-
rem gravia sunt. omne quod incipit
... dispositum et ad ea se
paulatim semper assuescere cepit ... y
tollit difficultates inveniet facile
esse quod impossibile ante putavit

Bern. Ociosum quod nullam est utilitatem
vel vult ... et effeminari
facit ociosum Ber. in epistola. De ... verbum
ociosum est verbum quod nullam utilitatem
causam habet quare vero de eo reddere
poterimus quod est pro verbo Ber. sermo.
Cum ociosa debeat ... nisi ...
... vivunt ...
contemplativa vita. Nos dormientibus
prevenit regnum celorum nec ocio et
desidia torpentibus beatitudo ingeritur
eterna Ber. ... in sermone. Mens
ociosa nil aliud cogitare novit
quam de escis et ventre Johannes
Cass. li. 10 de spiritu accidie Sicut
quidam quanta fiunt omnibus laboribus
instruitur ita per ociosa torpencia
fatuatur Cassiodorus in epistola Otium
quod industrie et studio maiore
fructum videtur. precipue sub ... det
sed quo evanescit utilis quo re... La
trat. Valerius Solitudo est
que virum fortem fortissime precipi-
tat in reatum ... mediante
honestas depredatur sua arma
reddit de quat sancti fractore ...
vite ... et omni ... opinionis
gla... dampnabitur evanescit Petrus
Blesensis. Otium sine litteris mors
est et vivi hominis sepultura Omnia
nobis mala solitudo persuadet et
... singulos nemo est tam
sed ... sit ... quod possit ... quam
secum Seneca. Nullus in ...
quies est ... nostrum studiis
credito non vaco sompno ... sucumbo
et oculos vigilia fatigatos ca-
dentesque in opere detineo Seneca
in epistola. De inertiis vita
ociosam et sine ullis fortune
occisionibus mare mortuum reputat

in odio et in grosso iacet non est
tibi tranquillitas [illegible] est malo
ut me fortia in castris suis [illegible]
in deliciis habeat Seneca hominum
z - Bellum odio mulieris ambitio est
vita in odium odium adducere solet
ab Seneca in epistola xxx. Sunt
quorum corpus in nomine est et in
nulla [illegible] furias [illegible]
otiosos differt Seneca in [illegible]
ubi attendia [illegible] homo ab [illegible]
[illegible] sollicitudo [illegible]
Occupatio ubi sollicitudo
o Animi.
Tria sunt que homini odiosa
remanentium retrocedentium obser-
vantes. Excitandi sunt remanentes
revocandi retrocedentes, errantes
in via reducendi. tardi et hortati
[illegible] [illegible] [illegible] qui non
fecit remansit in via qui forte
a meliori [illegible] declinat ad
id quod debuit relinquerat [illegible]
est retro qui fidem deserit a via
errant Augustinus de nove [illegible]
h Par est [illegible] odio [illegible] ut
vita non homines odias ut vicia
[illegible] homines amet Augustinus super [illegible]
[illegible] odio [illegible] illos
l [illegible] in odio ira est trabs
in odio odium est Augustinus super [illegible]
d [illegible] aliud quod [illegible]
in [illegible] modo [illegible] et
[illegible] dolear [illegible] et aliud
est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] odium
[illegible] [illegible] deus est
Qui odit fratrem suum homicida
est [illegible] [illegible] turba
[illegible] odium et [illegible] festuca
turbat trabs extinguit [illegible]
e Inquisitione odium ira festuca est
[illegible] festuca si [illegible] trabs est

si avellas et piaces [illegible]
f Augustinus in [illegible] Odium est vicium
ira est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Augustinus de [illegible]
g [illegible] Nemo pro [illegible] diligere
quo vocatur nisi odiret [illegible]
[illegible] Augustinus de vera religione.
h Prope modo [illegible] est ut [illegible]
[illegible] et [illegible] odiret [illegible]
i [illegible] super [illegible] Cum attendit odit
fratrem suum et qui [illegible] de [illegible]
[illegible] pena digna esse [illegible]
k [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] odium [illegible] carnalibus
desideriis non acquiescimus ad [illegible]
appetitum fugimus eius voluptati
l reluctamur [illegible] in omni [illegible] vita
[illegible] [illegible] pollutum [illegible]
vel dolor [illegible] [illegible] attendit [illegible]
[illegible] ut gladius [illegible] et [illegible]
ut illius ipsa [illegible] [illegible]
m [illegible] [illegible] [illegible] Cum
[illegible] [illegible] [illegible] in animo
debet meditari [illegible]
[illegible] in [illegible] ad [illegible]
[illegible] et reconciliatione [illegible]
non meditatur [illegible]
reconciliari [illegible] [illegible]
[illegible] in odio [illegible] [illegible]
n in omni [illegible] [illegible] in imagine
sua homo [illegible] deus in homine
diligere et odire non pro homine
odire qui deus amat nec pro deo
amare quem homo odit [illegible]
o in [illegible] Nemo pro aliquid
oblitus quod diligit aut [illegible]
p quod odit [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] glosa
victoria qui potest odire quod amat
et amare quod odit [illegible]

Crisostomus super [illegible] vult dominus doctores [illegible] in omni [illegible] questione [illegible] ut [illegible] doctrinam [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]

Bonos qui in se odit sed stultus ma
los vero odisse qui iram tantum Bus
Boecius de consolatione philosophie 4° libro
prosa 3ª Perfectum odium est homines diligere
et corpora semper horrere Nam in
a parte qua rationalia creatura dei sunt
amandos esse non dubium est in ea
autem parte horrendi sunt in qua se po
lluerunt tales placere non possunt nisi
eis qui scelus similibus similiter imple
tantur Glossa super 1ª Petri Petrus odio
Qui mala vindicat rector deus posuit
odium atque regnum odia qui nimium
non timet regnare nescit Seneca
Maiora sunt tecta odia quam aperta
Seneca in proverbiis Et ibidem Agnoscit
amat qui odium abscondit Proverbia
terra te loquaces inimicus minus
quam tacitus offendit ibidem Omnibus
agas ut nequis inimico tuo te
odit erit tamen semper qui te
oderit Seneca in proverbiis Vide amor
correctio [illegible] homicidium
non [illegible] [illegible] labor in loquacitas
ritas in [illegible] [illegible] [illegible]

Operatio Vide actio
operis
Quid dore [illegible] ut agam non
ut tunc modo sciam quid agere debeam
sicut enim deus est de deo quod non
noveat peccatum et intelligere non
faciat sic et [illegible] iustitia ille
Vero dicendus est nosse qui facit
Augustinus super [illegible] Bonum opus
fiat non timore sed amore non
formidine pene sed dilectione iu
stitie ipsa enim vera et summa liber
tas est Augustinus super [illegible] Bonum
et verum est omne quod agas si ut
vincaris decipiat oblivio ut
error intelligere et ut iniquitas
voluntatis ablatis tribus omne
quod agimus Augustinus super Johannem

Quinque[illegible] Quinquennium pro operibus suis
mercedem accipiet nec quid in die
iudicii aliorum virtute sed aliorum vitia
sublevabit Jeronimus Ut desideria bona
concipimus semine in terra mittimus
ut opera vero recta incipimus herba
sumus ut autem ad perfectionem boni
operis crescimus ad spicam pervenimus
ut in causa boni operis perfectione
solidamur iam plenum frumentum
spica proferimus Gregorius in omelia
Probatio dilectionis exhibitio est operis
ut sibi unusquisque credat quid
unusquisque sine testatione operis vide
at de dilectione conditoris mens
lingua et vita requirit Unde
est amor dei otiosus operatur etenim
magna si est si vero operari renuit
amor non est Gregorius in omelia
In opere perfectus non est cui adhuc
lingue vanitas contradicit Nam
nomine laudabilis qui hoc quod
loquitur opere non ostendit Gregorius li
bro moralium Ad vos ergo vertor
sic vertite si deus quem
queritis ut tamen sibi credat
quisque unusquisque operis sine attesta
tione videant veniet profecto
dies illa in quo pastor pastorum
appareat et unusquisque facta in
publico deducat Gregorius in omelia
Non salvi vero ira sunt que
per illos ipso gravius sunt Et 1ª
de quibus in aliorum oratione ga
udebimus loco ipsa in sermone
Vide autem et enim doctrina ab
operibus [illegible] fama et humilitas
et intentio et labor in laude
et est otiositas et otio a que
salus et sapientia et scriptura
Opus aliud capitulum de O

[illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] doctrinam [illegible]
[illegible] et [illegible] illa doctrina qui [illegible]
non [illegible]

Oracio

a Multi languescunt in orando
et in novitate conversionis fer-
vent orant pigre languide
pigre frigide negligenter. quia qua-
si securi sunt vigilat Christus dormimus
b in Aug. super ps. lxxx v. Oracio intra
locucio est ad deum. quando oras cum
deo loqueris Aug. super ps. lxxxv
c v. [illegible] porro in toto cor-
de clamare quod aliud non cogi-
tare. Tales oraciones rare sunt
multis crebre paucis vero. Vero cum
quod nostro Aug. super ps. cxix
d Credis quare melius fecit quam filius
dei iste ista districto fuit in ora-
cione pharisei qui peccabat contra
honestatem Aug. Oracio si pura et
e casta fuit penetrans vacua non
f redibit Aug. in sermone. Dicuntur
fratres in egypto crebras quidem
oraciones habere sed eas tamen brevissimas
et raptim quodammodo iaculatas ne illa vigilanter erecta que
oranti plurimum necessaria est per pro-
tractiones moras evanescat atque
labatur intencio Aug. ad Probam
g Fidelis supplicans deo pro necessitatibus
temporalibus misericorditer non auditur
quid enim egro sit utile magis
novit medicus quam egrotus Aug.
h Pro his similibus ipsi Oro pro
et ubi preces multiplices [illegible]
ut sit oracio simplicitas fidei sufficit
unica sine salus adhibetur et
providencia [illegible] confundatur
ministrorum stupescit Aug. in glo-
i sa [illegible] Oracio orantis est
sacrificium deo sacrificium [illegible]
est flagellum Aug. in sermone
k Plus placet deo latratus canum
mugitus boum grunitus porcorum
quam cantus clericorum luxuriancium

l Aug. Oracio est anime scala presidium
angelis bono solacium demonibus supplicium
gratum deo obsequium et perfe-
ctionis laus tota perfecta gloria
spes certa sanitas incorrupta Aug.
m Multum precari est ad deum quem pre-
camur diuturna et pia cordis
excitacione pulsare nam plerumque
hoc negocium plus gemitibus quam
sermonibus agitur plus fletu quam
n affatu Aug. ad Probam. Hee
sunt ale due oracionis quibus
clamo volat ad deum scilicet id quod
committitur ignoscere delinquenti et
donat egenti Aug. de sermone domini
o in monte. Cum oras clama non voce
sed mente [illegible] et tacitus quem audit
deus in loco suo quilibet [illegible]
[illegible] Ionas confortatur in carcere
Daniel inter leones exultat tres
pueri in fornace tripudiant Iob
nudus in sterquilinio triumphat pa-
radisum de cruce latro [illegible] latro
ubi enim nullus est locus ubi non est
p deus Aug. in sermone. De cotti-
dianis brevibus levibus peccatis sine
quibus hec vita non ducitur cottidiana
oracio fidelium satisfaciat
q Aug. in enchiridion. Oracio deum
ungit sed lacrima compungit Aug.
r in sermone. Non desperes in ora-
cione deus quod concessurus est et
si differt non aufert non bonitatem
vult qui promisit non fallendo di-
vina monet. quod promisit
[illegible] est fallere non potest
[illegible] faciat Aug. super
s ps. lxxxv. Oracio pure mun-
dana [illegible] et velud fidelis
nuncius mandatum peragit et pe-
netrat quo caro non pervenit

Aug ibid Oro refecto remunere
duritiam cordis emollit aspi- tem
pat temium dulcificat. sicud cum ad
sine potu non est plena refecto
sic et remunerare sine oracione non pt
esse anime utilis. Aug de quadam
v sermone Sit oratio pura simplex
dilucida atque mansueta plena gravi
tatis et ponderis non affectata a
llegancia sed non intermissa gra
x Ambros de offic Ubi oracio est ad
est ubi fugatur cupiditas libido
discedit Ambros de viduis Si ora
pro te rogas pro te solus rogabis
si aut pro omnibus rogas rogabunt omnes
pro te rogabunt. Ambros in exame
ron li 6 oliva Vide quam breuis
est oratio et omni plena virtute p
[illegible] sermo [illegible] o homo
faciem tuam non audebas ad celum
attollere. oculos in terram dirigebas
et subito accepisti graciam Christi omnia
peccata dimissa sunt. Ex malo servo
non factus es bonus filius non presume
non de operatione tua sed de gratia dei
graciam cum dei salvati estis Apostolus
dicit. Non ergo est arrogancia est
sed fides predicare quod accepis non est
superbia sed devocio ergo attolle oculos
tuos a ad patrem qui te per lavacrum
genuit et dic pater noster bona presumpcio
sed moderata patrem dicis quasi filius
sed noli tibi aliquid speciale vendicare
solius Christi est pater specialiter omnibus
nobis est communis est pater quia illum
solum genuit qui nos creavit
Ambros super 2 ad Thes Si pro te ro
b gas ceteris collectis Aug de [illegible] unum
dum congregantur [illegible] sunt
magna et multorum preces est
contempni Ambros li de penitencia
ic Despiciuntur oraciones leves diffi
dentes inutiles sunt secularibus

ampie pleno et nos corporalium
impletate humanorum operum fructibus
infestande Ambros super ps Egre
dientes de hospicio armet oratio
regredientibus de platea occurrat
antequam sessio ut post corpusculum requi
escat quam anima pascat Ieronimus
ac in epistola [illegible] passiones
corporis oracione pestes sanande sunt
af mentis Ieronimus super ag Quociens
premitur anchoras psalmus vel missa
tantum tantum prodest unicuique quantum
sit pro qualibet tantum Ieronimus ad Ephe
Quos in ore sicut clamare sine
pondera atque mensuras verborum
non exaudit clamatem ut eum
posset et magis pro movet ad roga
idum et quasi igne excocti
mistorum et pnion faciat
ag Ieronimus super abacuk Lectionem
frequens interrupat oracio et anima
ingerat ad lectionem [illegible] gra
vicissitudo sancti operis attendat
ai Ieronimus ad demet Error sunt qui
dum vivimus mutuo pro nobis orare
possumus postquam aut mortui
fuerimus nullius est exaudienda
oratio Ieronimus contra vigilancium
ak [illegible] pro aliis intercedere mutuo
sibi pro caritate suffragari
et pro semetipso tanto cicius exaudi
meretur ornato ornato de vate
pro aliis intercedit Greg li Mor
al morum Cum cor fiducia
in oracione accipit tunc de vir-
ulla pravitas claudit Greg
am li 30 mor Cumque deus
saepe cum petitur in prolacione
desistit quam scripta illius in
tranquillitate contempsit Greg
an li 10 mor Dignum profecto
est ut ab eius beneficiis sit
[illegible] [illegible] cuius iussionibus

Pro se orare necesse est pro aliis [illegible]

non vult esse subiectus Crisostomus ibidem
ao talis requirendus est ad orandum
qui sit ydoneus ad placandum quia
cum quis displicet ad intercedendum
mittitur irritatus ad deteriora pro-
178 ap vocatur Gregorius in pastorali Ille
deo verum orationem exhibet qui se ipsum
pulverem sit videt similiter qui nil
sibi de virtute tribuit qui bona que
agit esse divina conditoris aspicit
aq Gregorius libro in moralium Virtutis pandit oratio
non est sua [illegible] presentancia
cum amoris tenet veritatis est
oratio amaros dolores compunctionis gemitus
et non composita verba resonat Gregorius
ar libro xxxiii moralium Quanto quisque non
tumultu carnalium premitur tan-
to orationum insistat ardentius debeat
as Gregorius in omelia Ecce stat qui
ante sustulit quia dum ad deum
turbas fantasmatum in oratione
patimur [illegible] consentientes
[illegible] oratione [illegible]
insistimus stat [illegible] ut lumine
restituat quod deus in corde [illegible]
[illegible] et lux remissa reparatur
at Gregorius in omelia super ewangelia
Illorum orationem deus non exaudit
cum [illegible] quod ore psallit non atten-
av dit Gregorius in omelia Conditoris
[illegible] oratio maxime commendat
qua [illegible] intercedendum
in Gregorius libro moralium Quanto se
ax delis et [illegible] oratio
sunt in [illegible] sine dubio pene-
trabit [illegible]
ay dicere non possit Bernardus Homo
[illegible] orationem suam
dicto [illegible] ad que oramus
non [illegible]
[illegible] ab ore [illegible]
[illegible] in libro suo et [illegible]
[illegible] duobus [illegible] indubitat
[illegible] aut dabit quod peti-
[illegible] aut faciet quod novit

az vulgus Bernardus ibidem Ipse oratio non
necessitas cogit pro aliis aut caritas
fraternitatis exhortatur dulcior autem ad
deum est oratio non quam necessitas
transmittit sed quam fraternitatis caritas
ba commendat Crisostomus super Matthaeum Non voce
clamosa pulsandus est deus sed compo-
sita [illegible] placandus quia non est
vocis sed cordis auditor orans [illegible]
[illegible] nouum faciat quod appareat
hominibus nec voce clamet nec manus
expandat nec oculos tollat nec
notabilis stet ut dicitur Crisostomus super Matthaeum
bc vi Dicendo pater noster et bona
peccatorum et [illegible] et iusti-
ficationis et sanctificationis et liberationis
et filiorum adoptionis et hereditatis
dei et fraternitatis cum unigenito co-
pulatam et sibi spiritus sancti dona
largissima uno sermone significavit
bd Crisostomus ibidem Vide mulierem paganam
et deo similiter dum filios vocat
iudeos et [illegible] canes non doluit
in aliorum laudibus nec molesta est
in suo opprobrio quasi dicit Ego non
sum digna ut panem integrum
[illegible] saltem sed filie mee [illegible]
[illegible] in comparatione
[illegible] que [illegible] Crisostomus
be super Matthaeum [illegible] Nichil potentius
homine orante qui orat orat
cum [illegible]
[illegible]
bf Crisostomus [illegible] Columba dei
[illegible]
[illegible]
[illegible] orat ut [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] ut non [illegible]
[illegible]
[illegible] dei [illegible]
[illegible] Crisostomus super Matthaeum dicit [illegible]
xxvii

Crisostomus super [illegible] caritas est [illegible] que [illegible] virtute [illegible]

79

h Consuetudo cat et sine eis
orac in quo docem tpus oronis
querere secretum et fugere tumultum Cris
i aït xxxvij Petrus negligo voi
reprehendi ubi dauid una non
i dubitare Cris Cum vult cum deo
esse frequenter debet orare et legere
quando oramus cum deo loquimur / quando le
gimus deus loquitur nobiscum utrumque
bonum si liceat / et si utrumque non
liceat melius est orare quam legere
k Ysidorus de summo bono Hoc est reme
dium eius qui vitiorum temptamen
tis estuat ut quotiens quolibet ta
ngitur totiens orationi subdat se quia
frequens oratio impugnacionem vitiorum
l extinguit Ysidorus ibidem Cum deo est
strepitu labiorum ubi cor est mun
tum mutum secundum cum sine voce sine
modulacione est quasi vox
porcorum sit oratio sine devocione
quasi mugitus boum Ysidorus
m Oratio cordis est non labiorum neque
cum verba deprecantis deus intendit
sed orantis cor aspicit melius est
cum silencio orare corde sine voce
quam quod solis verbis sine intuitu
mentis Ysidorus libro primo de summo bono
n Duobus modis oratio impeditur
ne impetrare quisque valeat
postulata est si aut quisque
adhuc mala committit aut si de
linquenti delinquenti sibi debitum non
o dimittit Ysidorus libro iij de summo bono
Sepe deus multorum non exaudit
ad voluntatem ut exaudiat ad sa
p lutem Ibidem Orationibus mundamur lecti
onibus instruimur Utrumque bonum est
si liceat si non liceat melius est
q orare quam legere Idem Oportunum innat
orationis primitus si in diuino loco vel
tempore nos ab actibus temporis allicit
si semper ab omnibus temporalibus

auditum castigemus et linguam
quietius agere semper loqui vel audire
solemus cum necesse est semper ad
aliquid quasi solitam propositam que re
cuntur ad statim et sicut voluta-
bra sues palustria colubre lumpi-
da solet frequentare flucta ita
cogitaciones in plurimis uicem
in mundo perturbat castrum spirituales
br sollicitant Beda de templo Salomonis
Psalmus demones fugat angelos
ad adiutorium salutis inuitant
Scutum est in nocturnis terroribus
diurnorum requies laborum tutela
pueris iuuenibus ornamentum sola-
men solacium senibus mulie-
ribus optimus decor desertas habi-
tat urbes sobrietatem docet in
incipientibus elementum proficien-
tibus incrementum perfectis stabile
firmamentum Basilius in omelia
bs libro xx Quo optinebit quis
ut in oracione sensus eius non vagetur
si certus sit assistere ante oculos domini
bt Basilius ibidem Si quis intendat
ita animi sensu in singula verba psal-
morum sicut gustus intendit est
ad discrecionem saporis ciborum iste
est qui complet quod dicitur psalli-
te deo psallite sapienter Ibidem
bv Amice dilecte oro in adversis ut cum
auertere in prosperis ne extollar in cessa-
bili iugitate semper ergo dilecti
meditacio in tuo pectore indirupta
voluatur sicut in opere quolibet sine
inistio ut tunc consuetudo de can-
tacione non desinas sicut et dormiens
et residens et in ultimis vitae necessi-
tatibus meditacione debet solicitos
bx Cassianus in collacione ysaac Docca-
res nichil ultra a diis mortalibus

petendum arbitrabatur quam ut bona
tribueret quia hic deinde sciret
quid unicuique esset utile Valerius
by Maximus. Ideo non dicimus pater meus
sed pater noster. Item da michi sed da nobis.
et pacis magister quia unitatis noluit privatam et singularem
precem fieri ut scilicet quis pro se tan-
tum oraret. Unum cum orare pro omnibus vo-
luit quia in uno omnes ipse por-
tavit. Ciprianus de oracione dominica.
bz Spiritus est oracio ipsa cum eciam cla-
mat et lingua et actus et sermo
et vita et cogitacio. Cassiodorus super
psalmum cxix Exaudi domine. Non solum
ca cantatoribus sed intelligentibus psallen-
dum; neque enim quidquam sapienter fit
quod non intelligitur. Cassiodorus super psalmum Con-
cd fitebor tibi in vasis psalmi. Magna
voce clamat id est ad dominum qui in-
quantum lingua tacet bonis ti[bi]
operibus personant. clamat ibidem super
psalmum cxix Clamavi in domino. Oracio
ce posita est per quam nichil non suscipi-
tur. divina promittuntur. Serena refun-
duntur et munerum largitas impetra-
tur. dum loquimur non videre fabula-
torem sibi fas fit quem videre
non potest. ad penetralia medici
peccator admittitur et nullus medi-
cus rogatur nisi qui in ea tempore
cf inbemur. Cassiodorus super psalmum Ipsi est
consummata virtus armonie quod
[illegible] cognoscitur operibus consonare
via si hec due res discrepa-
sibi variate sentiat nequaquam
possunt psalmodie reputari
officia cantalena ut ad aures
domini veniat quod sit intenta concreta
consideratione. Idem super psalmum c
cg Virtute scilicet oracionis ipsi spiritus [illegible]
vincitur nimis [illegible] superatur
diabolus et tam mille cohortes
ad pugnandum sufficiunt quam
vinculis pampinis [illegible] Cassiodorus super psalmum C[illegible]

cbt psalterii dissimiles est psalmus vasa
esse vitis quasi spiritualia dolia vini
quod incorrupto sapore servantur Cassiodorus
super psalmum Confitebor tibi in vasis psalmi
cu Virtutem scilicet oracionis intende quanto
tanto se credit eleccio audienda
quanto de intimis penetralibus
a clamat ad dominum Cassiodorus super psalmum
cv psalmodia est consolacio flencium
tribulacio dolencium sanitas egrotorum
hec autem remedium habet infirmorum
omnium cognoscitur esse suffragium nam
qui tali munere perfruitur ab omni
[illegible] consolacionis excluditur. Cassiodorus
cx Oracio purgat cor abstrahit a terrenis
mundat a viciis sublevat ad
celestia reddit capacius et dignius
ad accipienda bona spiritualia Cassiodorus
cy super id psalmum. Oracio est pia intencio
et humilis ad deum [illegible] fide spe
et caritate submissa [illegible]
ubi admittitur in vos angelis [illegible]
cum [illegible] elemosina
a quo ab [illegible]
labor [illegible] martirium
[illegible] predicacio [illegible]
a [illegible] et satisfaccio [illegible]
et votum [illegible] capitulum [illegible]
Ordo
o a Mancus duarum materiarum
post baptismum clericatus ordina-
tus vel ille qui viduam vel re-
pudiatam vel meretricem in mat-
rimonio suscepit vel [illegible] qui
semetipsum quolibet corporis sui membro
in dignacione aliqua vel iusto vel
iniusto vel timore superatus trun-
cavit vel qui usuras accepisse
convincitur aut in arena lusisse
convincitur vel ille qui publica
[illegible] prima morbida crimina deflet

Gg° d. Regist° c. 17. Quales esse in sacris ordinibus potest ut qui adhuc in meritis sed plures exemplo

ut cum qui per ambitionem ad imitationem superiores magis pertinens offert neque illum cum accedit in suas usus inserunt ira afflictione dyaboli reparatus est. Augustinus de diffinitionibus. Ne hii qui ordinati sunt per cautiorem providencie debet quales ordinentur ut prius apprientur si vita eorum continens in annis pluribus fuit si studiosi lectionis si erga ecclesie amorem fuit. Gregorius in registro. Nullus debet ad altare accedere nisi cuius castitas ante susceptum ministerium fuit approbata. Gregorius in registro. Agnoscat unusquisque ordine suo et quod dignum sit eo ordine quem suscepit intelligat et ita libret actus suos ita conversationem moresque suos et dignum moderetur ut tua ordinis sui professione conveniat ne audiat dicta ad se a deo quia propter vos blasphematur nomen meum inter gentes. Origenes super leviticum. Ubi attendat sacerdos ab Jeronima et sequitur capitulum

o Ornatus

Nolo ut de ornamentis aurum aut veste pretiosa habeant in plerisque similitas nisi in eis qui iuste coniugati sunt neque coniugatis cupientibus cogitatione debent quo placeant deo. Augustinus ad possidendum liberum arbitrium. Animadvertendum est non in solo rerum corporearum nitore atque pompa sed etiam in ipsis sordibus luctosis esse posse iactantiam et eo periculosiorem quo sub nomine servitutis dei decipit. Augustinus libro de sermone domini in monte. Fucata arrectia est effigiem mutatam nature plasticum querere. Tullianus: Quodque ipse modum in adulterio fuerat sit predicata sit via adulteria. Augustinus. Neglecta munditie et inculta veste cultus ipse sine cultu. Augustinus de doctrina christiana. Fucare pigmentis quo rubicundior appareat adulterina est fallacia qua non dubito ipsos maritos seduci. Ex capite quibus solum se permittende sunt femine ornare secundum veniam non secundum imperium. Cetera autem est suspectio ligaturarum que non ad placendum hominibus sed ad serviendum demonibus adhibentur. Augustinus ad sedem. Deles picturas dei mulier si candorem materialem candore obliviscas sed quesito rubore perfundas. Ambrosius in exameron. Collum catena constringit pedes compedes includunt vel vestis auro texitur aut sic sit corpus punitur signa, in tersus vel pondus iniciat nisi quod quam vos mulieres esse maluistis quia qui publico mere dampnatur ille optatur quod de vos ligat. Interest ornata domus est diverso demonum infernalium. Ambrosius de virginitate. Neglecta decoris cura plus placet quia et ipsum quod non ornamur ornatus est. Ibidem libro primo. Decor corporis non sit affectatus sed naturalis simplex neglectus magis quam expeditus non pretiosis et albentibus adiutus vestimentis sed quibus ut honestati vel necessitati nil desit nil accedat nitoris. Ambrosius de officiis libro primo. Vestes pullatas vel nigras quo de vita ut candidos ornatus et sordes pari modo fugienda sunt quia altera delicias

Magis de vi et aplius [illegible] (8. Corporis ornamenta quam amplius appetuntur tanto sic magis a homo interius deturpatur quam et minus affectatur eorum ornamenta ...ibus hoc totum magis ... exhibens homo interior adornatur.

Nota super ... quod omnis cultus vestimentorum ad tria pertinet: ad speciem visionis, ad delectamentum corporis, ad regimentum ... ad visionis speciem habe ... ad ... corporis ... ad ... sed tamen ad regimentum tendunt

alterius gloriam redolet. Jeronimus in epistola
p ad nepotianum. Inter sericas
et bissina quibus tibi videris
fulgidius et formosius intellige te
indutum et gestum sordidam mendicita-
m tem. Jeronimus in epistola. Quid dicam de
hiis qui ambiunt ad sacerdotium quorum
cura est ut vestes bene oleant, ut
pedes laxa pelle non folleat,
quibus ut crines calamistro
rotantur, quibus ut digiti anulis
radiant, et si via humidior fuerit
vix imprimant vestigia. Hieronymus in-
n aut Jeronimus ad Eustachium. Si vir
vel mulier se ornavit et vultum
hominum ad se provocavit, et si nullum
inde sequatur dampnum, iudicium tamen
patietur, quia venenum
attulit si fuisset qui biberet. Jeronimus.
o Sunt nonnulli qui cultum subtilium
preciosarumque vestium non putant esse
peccatum. Quod videlicet si culpa non
esset, nequaquam sermo dei tam vigi-
lanter exprimeret quod dives qui
torquebatur apud inferos bysso et
purpura indutus fuisset. Gregorius in omelia.
p Quod propter solam inanem gloriam vestitum
preciosum queritur res ipsa testatur,
quod nemo vult ibi vestibus indui ubi
ab aliis non possit videri. Gregorius in
q omelia. Quid debitum dicam in
quo iam non calor sed color re-
quiritur? Magis cultum vestium quam
virtutum institutum? Pudet dicere: vincuntur
in suo studio muliercule, quibus a
monachis preciosum affectatur in vestibus,
non necessitas. Bernardus super cantica.
r Est vanum cor vanitatem notam
animi ingerit corporis, et exterior
superfluitas interioris vanitatis indi-
cium est. Mollia indumenta animi

mollitiem indicant. Non tantus curaretur
corporis cultus nisi prius neglecta
fuisset mens inculta virtutibus.
s Bernardus in Apologetico. Nunc autem
ab arte caltorum et textorum multa
abscinde, et tercium ad supremam
de ... necessitate omnium cor-
ruptis arte male, male arti
consulentes. Crisostomus super Matheum.
t Nec virgines tuas aut viduas
sed et nuptas, nuptias puta,
ceteras omnes animo feminas admo-
neas quod ad opus dei et sanctorum
cantus et psalmum adulterum ullo
... adhibito fuco colore
vel nigro corpore vel rubore aut
quolibet linimento nativo corrumpere
vultus medicamine et subdit:
manus deo inferunt, id est quod ille for-
mavit reformare contendunt.
Cyprianus in libro de habitu virginum.
v Serico et purpura indute Christum
sincere induere non possunt. Auro
et margaritis adornate
et monilibus ornamenta mentis
et corporis perdiderunt. Idem. Stul-
x tus autem ut magnificus videatur
satagit vestiri duplicibus et va-
riis monilibus preciosis adornari.
Sed quid est homo preciose ornatus
nisi sepulcrum foris dealbatum,
intus autem plenum spurcitia? Lacinie
purpuree, coccus et byssus in limo
putrescunt, aurum et argentum,
lapides et gemme in luto sorde-
scunt, dignitates et potestates in
pulvere. Honor et gloria male
cedentis in terra. Innocentius de vili
conditione humane. Artificiales species
y ... et facies abducere.

naturalis tamen hominis artificium arcet
3 super super textores ibidem Absit
ut alterius color compatibilis sit na- a
tivo quomodo cum facies adulterino
colore fucatur / hoc ab hora li. fi- b
tae corrumpitur / Omnia vanitas
omnis homo vivens Ysaias dicit. Q-
uid enim vanius quam cutis pectore
planare capillos fingere genas c
pingere faciem producere super superalia
cum quod vana sit gloria sit gloria
et vana sit pulchritudo hominis
caro fenum et omnis gloria eius tamquam
b quasi flos agri Innocentius ibidem In ves- d
titu observandum est quod a for-
ma removeatur omnis viro
c non dignus ornatus Tullius Ad
hibenda est mundicia non odiosa
neque exquisita nimis tantum quod
fugiat agrestem et in
humanam neglegentiam Tullius
d Omnium istarum pulchritudinem contempnas
si expoliaveris equum emptum salvo e
ribus stratum detrahe vestimen-
ta venalibus neque neque vicia
lateant ornamenta ipsa enim
pereuntibus suspecta sunt sic
rius sive brachium aspicies f
alligatum nudari iubes et ip-
sum corpus ostendi vellem involutas
estimas si totus in eo estimare totum
si scire qualis sit fasciam solve
nimium mali sub ea iacet Seneca
e libro epistolarum Adolescens
si feminas adornamus et iupi-
nos capillos facere Seneca libro
de moribus Vana gloria vana et
homo et in dignitatis ypocrisis
sub religione ambitus et
Sequitur capitulum de P et certa

Pacia
r Pacialis est virtutem contempta g
hic inclinato capite inter
dum velum super oculos dimitte
vir similem paciam vidit in nunc a
Xristus in epistola ad p. / Virtus animi
quedam pacia dicitur tamen magnum
dei donum est ut ipse qui nobis
largitur paciam predicetur Ambrosius in b
libro de pacia Omnes iniquitates
que fiunt in terra ad tempus omnes
felicitates malorum hominum omnes c
labores iustorum meditantur die
ac nocte legem dei nulli sunt
et tollerant omnia pacienter Xristus
super ps. Iheronimus / Fili si plagas
super prima plora noli cum indig- d
natione noli cum typo superbie quod
patris quod plangis medicina
est non pena castigatio non dam-
pnatio noli repellere flagellum si
non vis repelli ab hereditate noli
attendere quam penam habeas in fla-
gello sed quem locum in testamento Xristus
super ps. Iheronimus Illud est ma-
gnificum si subiectus contumeliis e
iudicium dei laudes si repatus
egentie in iudicia dei de preces
si te inopia non revocet quo
minus laudes misteria dei Ambrosius
super Ut in machabei Velut perfectus
est qui super mala proximorum pa- f
ciens non est / qui omnia equanimiter
aliena mala non tollerat ipse sibi
per impaciam est testis quia ab omni
perfectione longe distat / abel quippe
esse renuit esse que caym mali-
cia non exercet sic in tritura palea
grana premitur sic flores inter
spinas predeunt / et rosa que re-
dolet crescit cum spina que pun-
git Gregorius libro pastoralis super i fe-
sta dyaconi Pacia vera est g
que et ipsum ipsum amat quem
portare ita tollerasse et odisse

non est utique mansuetudinis si vel amit-
pa 7 l. tere suos. Greg. sup Eze. omel. viij
h Docta bene patientia magistri tanto
ergo quisque minus patiens ostenditur quanto doctus
esse convincitur nec enim vere potest
virtutis bona docendo impendere
si vivendo equanimiter nescit aliena mala
tollerare. Greg. sup cantica omelia
i xxxv Ex intus forti intentione
in deum dirigitur quicquid in hac vita
sibi amarum sit dulce existimat
omne quod affligit requiem putat
k Greg. vi° moralium Dum deus sinis
flagella permiscet nos ut nos omne
quod nos in seculo delectabat amarescat
et nos semper ad celeste desiderium in-
flammet et excitet atque ut tanta ita
dura delectabiliter mordeat sanantur et
cruciat hilarem contristet. Greg. sup
l Eze. Post quam non abstulit nisi
quem dedit sua recepit non sua abstu-
m lit. Greg. primo moralium. Beatus
Job quot verbis patiens in laudem
dei prosilit reddit quasi tot in adver-
sarii pectore jacula intorsit et acri-
ora vulnera que sustinuit inflixit.
n Greg. primo moralium In hoc iniustus a
iusto distinguitur quod omnipotentis
dei laudem inter adversa confitetur. Quod non
cum rebus frangitur quod non cum casu
glorie exterioris cadit ibidem Nulla sunt
o bona que agimus si non equani-
miter aliena tolleramus cum eo qui ma-
la irrogat nullo dolore morde-
ri. Idem in mora. sup Eze. Cum
audieris alia tamen Patientia est
p aliena mala equanimiter pati
tolleremus cum eo qui mala irrogat
nullo dolore mordeamur Idem in mora.
sup Eze. Cum audieris plura
q tribus modis virtus patientie exerceri
solet. Alia namque sunt que a deo
i alia ab antiquo adversario alia
que a proximo sustinemus. Ab adversario
a proximo namque persecutiones dampna

pna et contumelias sustinemus. Ab
antiquo adversario temptamenta a deo
autem flagella tolleramus. Sed in his
omnibus modis vigilanti oculo semetipsum
debet mens circumspicere ne contra ma-
la proximi pertracta ad retributionem
mali ne contra temptamenta adversarii
seducta ad delectationem vel consensum
delicti ne contra flagella opificis
provocata ad excessum murmurationis.
Greg. sup Eze. omel. viij Sepe
r talibus hostis in patientiam mentem
ad tollerantiam videt quod ab ea
magis diligitur exquirit et ibi
scandali laqueos inserit ut quo
magis res quelibet diligitur eo per eam
ea facilius patientia vertatur. Idem iiii
s moralium. Nunc patiens utique ostenditur
non propterea est qui de adversis
attenditur et tamen asperitate vetitudinis
non tenuatur Idem xxij moralium Cum aliquis
t patiens cum linguarum vulnera
tenuit ipse sibi testis est quod contra
manifestos persecutionum gladios
non succumbit. Idem xxxi moralium
v Curandus non tamen que ab alio
tollerat quam que ab ipso tollerantur
attendat si tunc sua que portatur
considerat ea que alio inferunt
levius sustinebit. Idem in pastorali
x Impatientibus enim per tractationem mentis
sue minime abscondunt et si qua
per singula mente fecerint gesta
bene confundunt et proinde ipsi pul-
sa destruunt gaudia forsitan dum
labore premuntur. Idem ibidem
y Ipsa que virtus est cum custodia virtu-
tum per impatientiam virtus virtutum caret
ammittitur. Greg. ibidem Plerumque patien-
z tes videmus quia perferunt mala
non possumus sed qui intento mala
non retribuunt quia neque agere
valet procul dubio patiens non est

qua pacia non in ostensione mg
nit s3 in corde Greg super ezechiela
ab in omel. Crisostomus Non est
ptr bona nisi fuit et omnes
qui sunt ex pm malis boni et
boni cum non sint qua malos
ac tolleravit respondet ibidem Non bona
pacia est cum poss esse lib s3 sum
te punire sed vera pacia est pati
ad agere contra quod libet s3 non pt
quod liceat Bernardus v de consideratione
ad ad eugenium Paupertas ergo aug
ste vere patie est sponte appete
sapie laus est Sunt qui pauperes
esse volunt eo tamen pacto ut nil de
sit et sic diligunt paupertatem ut nullam
paciantur inopiam Sunt et alii
mites s3 quamdiu dicitur nil agere
nisi eorum arbitrio s3 quam longe
sunt a vera paciencia apparet si
levis oritur occasio Bernardus
ae in quodam sermone Primus gradus
patie est non incipere in instigationem
patie est pro pena mancipium eo equali
bus ad vindictam Tercius est non
facere vexanti ea que passus est
s3 quiescere et suus sextus est
vt qui fecit septimus non odio
habere qui operatus est Septimus est
diligere Octavus est benefacere Nonus
pro ipso deum deprecari Crisostomus super
Mattheum vel Ludolphus quia demum est antiquus
af quis odium per odio Michael ita confu
sionis facit generi mala sicut fortis
tollerancia patient et nequam verbo
nequam ope reddere vindictam Crisostomus super
epistolam ad hebreos sermo xxx Omnia
ag qui vero est vel consilium tuum tu
nerat sustine non cum incidens
inveni magis si nos ad pe
na supponit intelligens dignum
que pateris et tu te simila
veris atque dominis nostri de
te sumus audiens fortior nimias
contumelias ab eo qui pro peccatum
prelatis ad pristinum te statum revocat
ah Origenes super Exodum omelia Elia
cum dum qualitate sue digni
sue indigne deposita sit de eo
indignum delinquit et pacienter su
stinet quod per de se meditatum est ista
et adeo magis consequitur et prestat
ei ab ambobus revocatur ad pristinum
gradum et in gloriam qua amiserat
ai Origenes ibidem Magna virtus est si non
ledas a quo lesus es si magna
gloria est si cum nocere potuisti
parcas putas nobile genus vindicte
est ignoscere victo Bernardus li in de
ak cura Impaciencia est impetuosus
animi motus non refrenatus Hugo
al in li de claustro anime Pacia est
honestatis vel utilis ca rerum ar
duarum ac difficilium voluntaria
ac diuturna perpessio Cassiodorus
am super psalmos Pacia religiosi bona
est laborum ac dolorum omnium spe futurorum
rerum et amore domini grata
an tollerancia Cassiodorus super psalmos Pacia
s3 que omnia vincit adversa non
collutando s3 sufferendo non mur
murando s3 gracias agendo ipsa
est que secum tota volup
abstergit ipsa est que limpidas
ao animas deo reddit Cassiodorus ibidem Marcial
fortius esse puto in egrotis quia
audire nequam et non reddere contra
ria Cassiodorus super psalmos Ego autem tamquam
ap quasi surdus Omnis qua non est
arma respondet responsatores oppo
nibus suis probare esse contemptibiles
nec enim aut totum valet
aut deputari contentus aut fuga
prestat s3 malis latronibus

patienter acquievit dicens se reluctatione
defendit. Sic famuli Christi etc.
Cassiodorus super illud psalmi. Obprobrium hominum
aq et abiectio plebis etc. Voluntate deo
sacrificat qui inter angustias pa-
ssionum meritis gratias agit. Cassiodorus
super illud psalmi. Voluntarie sacrificabo tibi
ar Pagina est utique contumeliis et omnibus
adversitatibus impetitus equanimiter po-
rtat. Eusebius in Pentecosta. Equalit-
as se in adversis gerere quid aliud est
quam senectutis forma in adolescentia
sine pudore vitam vitam contemnere.
Valerius Maximus libro in de moribus
at dictis. Architas videt intuens villi-
cum sum iratus supposuissem inquit
supplicium nisi tibi iratus essem ma-
luit enim impunitum relinquere quam
per iram iusto amplius punire mu-
ltis liberalis Archite moderatio. a
quam alium quam potius castigaret
inveniat scriptum Valerius ibidem libro v.
av Bene moneatur verbis contumelie b
patiens estimari non potest. Seneca
ax ad Lucillum. Nichil patientia imp-
etrat impetuosa que vos audire
dedignamini. Seneca in epistulis ...
ay non culpas quod imitari non potest furor
sit lesa sepius patientia vincitur. Seneca
az in proverbiis. Libenter feras quod necesse est
donec patientia patientia vincitur. Seneca
ba de moribus. Xenophon maledicenti
sibi quidem tu inquit maledicere didi-
cisti ego conscientia teste didici maledicta
contempnere. Seneca in proverbiis philosophorum
bc Cum in senatu Lucio Metello ma-
ledicenti sibi facile est inquit in-
medicari quia ... non sum pa-
ria ergo mea non mea attrahenda
est patientia. In proverbiis philosophorum
bd Diogenes cum illi dixisset quidam
vituperant te multi oportet inquit
sapientem ab insipientibus sic esse
enim ... indicat mala ...
grava que carpit in proverbiis philosophorum

be Putas me me lucrosum non esse
quod de tua ... supplicium
summa ... quo die et vita
in foro quod ... donec invicta
felicitas sine malis imponat. Seneca
in epistula ad Paulum. Ubi consolatio
consolatio habet ... quam in cor-
rectio habet per ... tractatu
ab doctrina dolor habet fortitudo
et ab humilitate quam in una est ...
... at ... iusta
per magnanimitatem ... mansuetudo
... per martirium ... innuitur
... passio ... a ...
... tribulatio ... vita ...
vita in ... voluntas ...
p Parentes
a Amandus est genitor ... propone
deus est creator. Augustinus in quodam
b sermone. Esto exuberanda humilitas
ut propinquos ... tamen non desperatos
c ... cognoscitas non ... illi
... valent ... tu po-
tes consulere ... operibus Ambrosius de officiis
c Non minus negligitur iniuria
... negare que ... de cruce
agnosce religiosiores ...
... corpus
et corporali necessitati ... preceptorum
... forma prefertur. Ambrosius
d super Lucam ... pueros ...
ut quos ... voluit esse
deus. Honora obsequiis abstineas
contumeliis ut ... est
... Ambrosius super id ...
e ... Honora patrem ...
sine ... supplicium qui ...
... despexit et ...
...
f ... Honora patrem. Cum ...
et occupatus in officio predicandi fu-
isset ... de ... et
fratribus insidias ... tenderet ut

spiritualia operi carnis et sanguinis.
autem fiet Iohannes super id augustinus pr
g Ecce mater et fratres tui Qui te a bo
pre separas tam dm nostras carnis
toplam quam dm i.e. sine nouit
creatorem Iohannes super id vos vbo
h Bonorum parentum Ob amorem christi ob
mittenda et sepultura patris propter omnes
amorem nullus relinquitur i. humatis
Iohannes super id dimitte mortuos sepel
i Gladium tenet hostis ut me
perimat et ego de matris lacrimis
cogitabo Iohannes in epistola ad heliodorum
k Si necessitas vult ut amor parentum
sive filiorum amori dei comparetur
et non possunt utraque servari odium in
suos pietas in deum est servanda
l Iohannes super id augustinus Qui amat patrem
nota aut matrem. Diligamus illos
qui nobis coniunctione coniuncti sunt
et quos proximos nominamus diligamus
et quos adversarios in via dei pa
timur odiendo et fugiendo nesciamus
Gregorius in quadam omelia super ewangelia
m consilium unum non habent quod tibi et
michi mulier ut quod fratres fere ru
dit christus utrique per nos ut corpus
ad dominum iam non sollicitet car
nalis parentum et necessitudi
nis ille non impendat impediat
exercitium spirituale quia cum dum de
bitos fuimus debitores nos esse
constat parentum et post quod relin
quimus nos metipsos ultro magis
ab eorum sollicitudine liberi sumus
Bernardus super cantica sermone xxxiiii
n Non iubet simpliciter odio habere parentes
sed si voluerint plus deo diligi
in hoc odio habeantur. Crisostomus super id
augustinus p Qui amat patrem et ma
o trem domini eius propter suadet ipso
quod esset filius dei et deus propter
iunt ad verba matris ut turbent

sentientes parentes carnales dum homines
observant magis Crisostomus super id augustinus
p pr Ecce mater et fratres. Docet nos
christus respectu ad ultimam reparationem parentum
diligere et habere quia cum alius intue
ribus astantibus ad dicit docet nos
plus aliquid impendere parentibus sanctos
cum adversantes genitores ad spiritua
lia nosse non debet ita quod ul
impendat quia debet ab ipsis ad
alios quia gemmarunt quia alme
runt Crisostomus super id augustinus Ecce filius tuus
q Quod cum in libus aut in arboribus
humor est et in hominibus amor et sicut
cum liber ex humore nascitur et crescit
ut sic homines per amorem incipiunt
et augentur. humor quidem de radi
cibus ascendit in ramos de ramis autem
non revertitur ad radices sed sursum con
ascendit in semine. Sic et amor de
parentibus ascendit in filios de filiis autem
non revertitur ad parentes ideo parentes
quidem diligunt sed non sic diliguntur
a filiis. quia sicut sic ramis non
deorsum sed sursum ad semine transmittit
affectum Crisostomus super id augustinus propter filium
r quem eos perimi et adiscebit Visens
amor possessionis affectus cognatorum
cupiditas honoris voluntas carnis
quibus anima mortua ne penitus contempla
tionis complantas alt... ...
posset Beda super id augustinus Ecce mi
s consilios et parentes si adversa sunt alie
nata divine voluntati contempne
sepe cum quos flamma non tenuit
quos ferro non superant necessitudinem
plaudiments flexerunt Cassiodorus super id
t ps. Inimicos odio habe. Nunc alie
num tibi fidum videntis si tuus
hostis sunt qui fallere audebat parentes
qualis erit inter ceteros Cassiodorus in quadam
v Epistola Avelle solitis sole solet tradendo
et non licet paulus a parte et
arescit ramus ramus ab arbore

et offertur membrorum a corpore et
precidit ipsa filium devotione privat
etiam non est filius sed frater et
collega aliorum de quibus dicitur vos
ex patre dyabolo estis Petrus Ravennas
x in quodam sermone Iustissime quidem
data patri vindicta pro tanto ac decorum
violato comparanda est Valerius libro
y Metius imperator cum dextram filium
suum imperiale dyadema temere imposuisset
et insignia vendidit filius eius
videor ne si sciam imperator et filius
indevotus imperet pro amore
meum impium sit patri similiter
imperanti nam pro tanto affectu sunt
qui mole suppositi filium extinguunt
cuius cum alendi et nutriendi
sunt pueri et tu precessissent quos
providerent inbibere ascendat Valerius
z libro maximus libro iiii Omnibus te pa-
rentibus tuis prestat bono animo mala
prestante et si vis esse felix ora deos
ne quid tibi contingat que optant
fuerit non sunt bona que mihi
voluit cogere Seneca [illegible] epistola
ab O quam sunt inimica nobis vota nostrorum
eo quod inimiciora quanto magis cessere
re feliciter Seneca libro epistola ad Lucilium
ac Iam non admiror si omnia nobis a
prima pueritia mala sequantur inter
execrationes parentum crevimus ex audiat
dii quorum pro nobis vota gratui-
ad ta Seneca ibidem Contemptum tibi
deum opto quorum tibi parentes copiam
optaverunt Seneca [illegible] epistola
ae Natus filio ipse te consule pro filio
modesto inde contempne quod est pro
quod iubet impossibile Socrates in
af iubet philosophorum Interrogatus Bias cur
plures filios generet quibus corporis mei
esset, qui tibi inquit obvius fuit
impius philosophorum ubi amicitia ibi o. g.
inquit e converso 3 dilecto quam regula

bona quam liberalitas est morbus vero re-
linquit quam sapientia dictus de bene

Passio

a Prospice vulnera pendentis
sanguinem morientis pretium redimentis
cicatrices resurgentis caput habet in-
clinatum ad osculandum. cor apertum ad
diligendum brachia extensa ad amplo-
xandum totum corpus expositum ad redimen-
dum haec quanta sint cogitate haec
in statera cordis vestri appendite ut
totus vobis figatur in corde qui totus
pro vobis fixus fuit in cruce Augustinus in
b libro de virginitate Multos filios deus
fecit unicus filius dei fecit sibi fratres
sanguine suo probavit reprobatus re-
donat venditus redemit iniuriatus
honorificavit occisus vivificat in eius
manibus nullus magis corporis pretium accipi-
mus quam nos ipsos qui talibus impli-
cati sumus non cramus Augustinus in sermone
c effusus est sanguis medici et factus
est medicamentum frenetici Augustinus
in libro contra quinque hereses Christus
d ad crucem ducitur palma qui
est vera palma victorie spinis
coronatur qui peccatorum spinas venit
constringere ligatur qui solvit compeditos
ligno suspenditur qui erigit elisos
aceto potatur fons vite distilla-
vit salus vulneratur vita mori-
tur ad tempus vitam mors ut in
perpetuum a vita occidatur mors Augustinus
in libro de iiii virtutibus caritatis
e Non ulla res est offertur laborem
ad portanda honera aliorum facit
libentius impendi nisi recogitatio
quanta pro nobis pertulit deus Augustinus
f de verbis apostoli Homo factus est hominis
factor ut sugeret ubera regens
sidera ut esuriret panis ut
sitiret fons dormiret lux ab eterno

bia fatigatur vidit vivum mortem et mor-
tuorum et vidit mortalis iudicatur
ab iniustis iusticia dampnatur fla-
gellis disciplina ceditur fons in
botris cavatur in ligno fundamentum
suspenditur vita perimitur veritas
vita salus vulneratur Aug. in sermone
g de natale domini. Congruit maxime
devotioni ut qui tercia die passionem
celebratum simus representare car-
nalem voluptatem nobis et ipsi fa-
ciamus Aug. in sermone de pascha
h Aucius contempne sponsum cum contrahe-
re et in morte christi totum mundum
appende Aug. 2o li. de symbolo
i Omnia de manu venit qui te re-
demit conturbatus et tunc vis eum
perdere quod in te dispositum liberare Aug.
k 2 li. de symbolo. Fratres ut aperte
sanaciam christi tristiciam in mutuam
quod qui intuebantur spectante eum
in deserto non peribant morsibus ser-
pentum sic qui intuentur fide christi mor-
tem sanantur a morsibus peccatorum
l Aug. super Johannem. Nolo tibi dimitte-
re bestiam O homo contra christus dura
tam mortem se obdidit ut te de in-
geo dominacionis erueret. Ille suscepit mor-
tem servitute ut tibi tribueret vite
eterne libertatem Ambrosius super Bti et i
m martam. Dulcior est eius gladius
querere eum qui ultra offert et in
nocte per prodicionem investigatur qua-
si latentem quem cottidie in templo
docet Beatus Iesus contra tempus et personas
quia eum essent tenebre in terre
cordis tunc tenebrosum opus
operabant Ambrosius super id Act. Cum
gladiis et fustibus. Auctor pacis
in cruce pendens testamentum condidit
singulis pacis opera distribuens
apostolis persecutionem Iudeis corpus

pro spiritus sanctus virginis paranimphum
latroni paradisum peccatori infernum parvis
penitentibus crucem Ambrosius in quodam
sermone. O stulte et certe grosso sac-
n tificio iniquum impossibile et est de proco
stipite lignum descendere qui descendit
a celorum altitudine numquid tua vincula
possent illum tenere quem celi non pos-
sunt capere non venit ut se liberaret quia
subsistere non erat sed ut nos de sa-
lutiferis redimeret Ambrosius super id ca.
xxvii Si rex israel est descendat de
o cruce. Doles domine non tua vulnera sed
mea non tuam mortem sed meam infirmitatem
p Ambrosius super Lucam. Expandulata per
misso manus fecit surgens de sepul-
cro et non crediderunt sic si de cruce
descenderet non crederet Iohannes super id
Act. xxvii descendat de cruce
q et credimus ei. Omnes tamen com-
paciuntur christo moriente sol obscuratur
terra movetur petre scinduntur velum
templi dividitur sepulcra aperiuntur
solus miser homo non compatitur pro quo
r solo patitur Iohannes super Act. Conspui
voluit ut nos lavaret velari vo-
luit ut velamen culpe et ignorancie
a cordibus nostris auferret in capite
percuti ut caput nostrum quod ab Adam sani-
tati restitueret colaphis cedi et verbis
deprecari ut nos in labiis et manibus
in verbis et operibus applaudamus Iohannes in
s quodam sermone. Traditus est ihesus
militibus verberantibus duris et illud
paratissimum corpus pectus et dei capax
flagella susceperunt Iohannes super Act. in
t sine. Cum omnia posset nobis ei non
moriendo succurrere voluit tamen hominibus
moriendo subvenire quia sic
nimis amasset ut vivum sine
dilectionibus nos ostenderet nisi hoc quod
a nobis tollerit ad tempus ipse susciperet
v Beda per mortem. Nichil adeo congrue
quod non exaudiunt tollere sed ipsi

passio passio ad nicolai vendicatur
Bern in quadam omel. Ita tanto dig-
y ab hominibus dignius honorandus est quan-
to pro hominibus indigna sustinuit. Bern
in omel. Caput angelicis tremendum
z spiculis densitate spinarum pungi-
Bern facies pulchra pre filiis hominum sputis
ard. iudeorum deturpari, oculi lucidiores sole
caligant in morte, aures que audiunt
angelicos cantus audiunt peccatorum insul-
tus, os quod docet angelos felle
et aceto potatur, pedes quorum sca-
bellum adoratur cruci clavo affiguntur,
manus que formaverunt celos sunt in cru-
ce tense et clavis affixe, corpus verbe-
ratur, latus lancea perforatur. Et quid plura?
nihil remansit in eo nisi lingua ut
pro peccatoribus oraret et matrem
discipulo commendaret. Bern in quodam
ab sermone. Passio tua domine Ihesu ultimum
refugium, singulare remedium. Re-
deficiente sapientia, iusticia non sufficiente,
succumbentibus meritis [illegible] succurrit [illegible]
deficerit virtus mea non conturba-
bor sed diffido scio quid faciam
calicem salutaris accipiam. Bern sup
Cantica sermone vicesimo secundo. Quid
ac Quid tam efficax ad curandum
conscientie vulnera nec non ad purgandam
aciem mentis quam Christi vulnerum se-
dula meditatio. Bern sup Cantica
ad sermone primo. In passione domini
specialiter commendatur [illegible] opus misericordie
causam [illegible] in ope quod patientia
in modo humilitas in causa caritas
pacia humilitas caritas commendatur. In patientia singularis humi-
litas admirabilis, sed caritas in-
estimabilis. Bern sup Cant sermo
ae [illegible]. Pater ignosce illis quia
nesciunt quid faciunt. Corpus flagel-
lis cesum spinis coronatum clavis confossum
patibulo affixum obprobriis saturatum
omnium tui dolorum immemor ait ignosce
illis. Hinc multe miserie corporis

hinc multe miserie cordis hinc dolo-
res hinc insultationes hinc alie con-
tumelie hinc gutte sanguinis de-
currentes in terram. Bern sup Cant sermo
af [illegible]. Quam dulcis domine Ihesu cum
hominibus conversatus es quam habundanter
multa et magna bona hominibus
largitus es quam fortiter tam indigna
tam aspera et dura pro hominibus passus
es dura verba dulcia verbera durissima
supplicia. Bern sup Cant sermo [illegible]
ag O durum et indurati filii Adam quos
non emollit tanta benignitas tanta
flamma talis ignis ardor amoris
tam vehemens amator qui pro vi-
libus sarcinulis tam preciosas merces
ah expendit. Bern ibidem. O bone Ihesu
quid tibi est mori nos debuimus
et tu solvis. Nos peccavimus et tu
luis. Opus sine exemplo, gratia
sine merito, caritas sine modo. Bern
ai in quodam sermone. Nonne satis [illegible] te
voluntatis sum [illegible] per iniquitatem
tua afflictus sum cur addis afflictioni
afflicto magis aggravant me vulnera
tua peccati quam vulnera corporis mei.
Bern in quodam sermone. Ecce ecce
ak quam nulla mea iusticia non sufficiunt
quod in deo est audacter usurpo
ex visceribus Christi que misericordia affluunt
nec desunt foramina per que defluant
patet cum archanum cordis per fora-
mina corporis, patet viscera miseri-
cordie dei nostri in quibus visitavit nos
oriens ex alto. Bern in quodam
al sermone. Dilexit nos deus ubi dul-
citer capit fortiter dulciter [illegible]
[illegible] quod tenere induit capit
culpam vitat fortiter quia
mortem sustinuit, sed super omnia
reddit te michi amabilem bone
Ihesu calix quem bibisti opus nostre
redemptionis [illegible] cum [illegible]

[illegible]
[illegible]

amorem suum vendicat sibi hec
in quam magis devotionis blandimentis
alliciat, magis compungit, atque stringit
et vehementius afficit. Bernardus super Cant.
sermone xxxiij. O homo vide que
pro te patior, vide est dolor sicut quo
crucior; ad te clamo qui pro te
morior; vide penas quibus afficior,
vide clavos quibus confodior; cum sit
dolor tantus exterior et planctus interior
tamen te tam ingratum experior. Bernardus
in passione domini, in quodam sermone.
Vere destructa erat vinea domini a
mundo plena fructibus quam deus
plantaverat hos hos regnaverat
omnibus ipse tollerabat. Illa autem in
fructu producit nisi spinas asperrimas
ab omni sua coronavit. Cassiodorus super
psalmum capitulo iii. Nunc vobis erit
contumelia post quam Christus hec passus
nostri cum una parte totum corpus
immensis parcebat, caput spinis corona
manibus et crudeliter, oculos et acutis
faciei inspuebant, genua vela-
bant et tandem totum corpus in
cruce extendit et perforat. Cassiodorus
super psalmum vii capitulo. Si passio
redemptoris ad memoriam reducitur,
nil tam durum quod non equo animo tollerat;
pena cum tolleramus, si recordemur
quod bibent ad patibulum quam vos
mutat ad totum, ut cum obprobria
derisionibus contumelias alapas spu-
ta flagella spineam coronam crucemque
sustinuit. Et nos ministri ad magnas
~~passiones~~ conpassionem vero sermone fa-
tigamur vero verbo decimum. Ista de
primo bono. Et Cassiodorus de conflictu
viciorum et virtutum. Magna mea
vero dominus inde accepit formam
servi parvus esurit, fons sitiret,
lux obscuratur, vita infirmatur,
vita moritur, redemptor venditur,

ut servus venditus redimatur. Cassiodorus super
id psalmum Magna iam magna domini ubi
princeps tanta afflictione placa-
bat quibus flevit, magis flevit
quibus dolet, non gemuit quam ...
nata diademate nec tenuis con-
stricti gestabat in capite tanquam
pulvis non erat. Cassiodorus super ista
ista tamen. Si tamen tempore in die tenebrarum
ponis sive sic obumbratus atque
defensus est ut ut animus eius confertur
a qua patitur sed tamen semper corpus
tamen in cruce sustinet. Unde dicta
est passio domini dies belli quod
fit Magna domini ... claustra
dirupta sunt, captivi liberati sunt.
Cassiodorus super id psalmum Obumbrasti caput
meum in die belli. Effusio primum
sit sanguinis nisi tam potens stat
ad solvendum tam omnes ad pretium ut
si universitas captivorum in redemptione
sui credet nullus tyrannus vin-
culis retinent vincula contineret. Vero
ipsa in sermone de tempore vix inest.
Ubi afflictio quam Cristus humilitas
bibit cruciatus aliter perdito a se refrigerantis
in tribulatis a se propius abest.

Pastor vide prelatus

Patria

Patria est in regno dulcis est non
amat patriam amara est peregrinatio
si amara est peregrinatio tota die
tribulatio; qui non est tribulatio in
patria non est delectatio. Augustinus super
psalmum Iudice tribulatus clamaui ad
te. Odit ubi patriam si sibi bene
esse putat in peregrina. Augustinus
super psalmum xcix. Non solum dominus
et caput prophetarum qui a Moyse
propheta nominatur, sed Helias et ceteri
prophete minus in patria qua meritis

Cass li xa c 30 Decet auctus augmentum sic patrie augetur sed eos maxime qui sibi summis honoribus obligant qui reverentur est ut cum crescat plus debemus quam minores est maiora suscipe

tinctaribus sunt honorati quia ipse
modum naturale est tunc tenebris tenebris in
bedire non enim concedunt principii vim
opera non diuturnum sed fragilium ac
cordant rursus facies ergo si non et ipsi
precedentis etatis gradus ad matu
riorem etatem peruenit Beda super Lucam
ii Nemo propheta in patria sua acce
ptus est
d Nimirum dulcis est re
cordacio patrie que in hostili terra
probatur consistere Nam quanto quis ama
ra senserit tanto se tanto sit in a
mamore de loco cum peregrinacionis
in domicilio prefert affectus Cass
super id ps 1 super flumina Babilonis
c Nemo patriam diligit quia caritates
intelligit non amat dimensas patria
sua calor est deus super omnia salutis
fore queritur Ubi ab ipsis cunabulis
cunabulis tamen memoratur fere datum
est agros siluasque domi hominibus
aut feras primos semper cuncta dili
gere Aves ipse per aera vagantes
proprios nidos amant erratiles fe
re cubilia desiderosa festinat
voluptuosi pisces cauernas suas studiosa
i dagacione perquirit cuncta quam aralia ubi se vo
luerit norunt refugere Ubi longissima
tempus etatis gestat Cass li 1 e xxi
f Ut aut quedam nescio qua natale
solum dulcedine cunctos ducit et
immemores non sinit esse sui Illa
tamen licuit primum est ut distat
paulatim comparatis annis visibilia
est et inestoria per ista consuetudine
post modum non posset derelinquere de
lectatus ita et adhuc tamen patria
dulcis est fortis aut ita cum omne
solum viro terra omnis patria est
Ostensus vero tamen mediis totus consumptus
est Hugo de sancto victore li 1
didascalicon tertio capitulo xxx

g Nemo consultum consulant bruti
Nemo consulant eneas in corpus tu
cilio non dedignant tyranna nobilitas
patris Pamachas
h Ergo bona ista
est et sua patria auxit ampliasse
et cuius mala in se sufferre volu
isse Valerius Maximus li 5
i Patria
cum carere non est malum quia forti
bus omnis locus patria est Sortes enim
non stulte consulit liberum domestice
similiter aut posuit Agellius li
k xv patriam maiorem imprimere non possumus
omnis bona est est Et nemo
patria patriis non patria sum intendunt
sed locorum in quo iterum vetus nemo in
...mo nemo nullos nulla terra consilii
est sed alia patria est patria est ubique
bene est id aut quod bene est
in homine non in loco et cetera cum sapiens
est peregrinatur stultus consulat Seneca
de remediis fortuitorum
l Nemo patriam
diligit quia magis sed quia sua ubi per
abitate sua sapientia appetat quemadmodum
agamenon ad michenas nobiles
muros Ubi amicicia est o dolor
a Homer et ad deprecantur capitulum

Paupertas

Non tibi displiceat paupertas
tua nil ea dicionis potes
inuenire Vis cognoscere quam locuplex
sit celum cunctis celum quibus thesau
ros esse possumus quod paupertati vi
dencius ad quod in dulcitudine ad re
gnum celorum venit dimissa posses
sione sua obtinuere non potuit
nunc obtineret ut contemptum perde
mat Hugo de vi Xpi sermone
b xxviii Bonum est facultates tuas
dispensacione pauperibus erogare
melius per intencionem sequendi dominum
in simul donare et absolute sol
licitudine carere tuo post Hugo de
ecclesiasticis dogmatibus Omnes pre

ingra non est inopia non ita la
udamus joseph sed sicut fluctus dist
buebat sicut sed zacheus exultabat
Augustinus super psalmo ... Hy
sunt pauperes spiritu qui quando fati
ut gaudiunt male se accusant Augustinus
de verbis domini (Sicut modo est agri pa
rum cito reddit donantibus fruc
tus ita tale est pauper per quam venit
ad porum intrepide arrogancie non
vis errare Augustinus de verbis domini Pa
uper deo est non deo de paulo Augustinus
super psalmo ... Nichil gra
vius quam ut fratres meos paupe
res superbo oculo despiciamus eorum
verbis velut intollerabili repella
mus fastidio ira indignacione
gra indigitates quia sunt corpus
sed paupertas facilius fit deo qua
thezaurus acceptor Ambrosius super
... Obiectio
maxime amanda est paupertas
quia a quo amatur amatur dicit
quippe non est adulacionis comite
sibi paretem fortuna hominis et
non persona amatur Iohannes in quadam
epistola Difficilius arrogantia qua
auro et gemmis tamen ... cum
abiectis mediis ... sordibus
tunicis et venerabilem paupertatem
populari populari arte offeramus
plurimis vini est animus deprimere
quod tales Iohannes in epistola ...
Non absque amictu lineo incedere
sed sicut vestium lineam non habere
laudabile est memoria ... ita
nos potius ut mathias in eo
seculo ... sit vestis sit
auris sit capud et pisces Iohannes
in epistola ad nepotianum Natus
in paupere domo et in tugurio
rusticano qui vix milio et pa
ne ... saciare

m. Nunc potas mar similas et mella
fastidio Iohannes ad nepotianum pauper
copia michi est non sed quin possess
... ... paupertatis hinc glo
riantur divites Glosa super Ecclesiasten
... Cum quosdam pauperes
aliquo repleas ... ... Spectale
paupertatis voluere despicere quia forsitan
sciunt quos sufficiens tenuisse pra
vis inquirant tamen pauperes
Glosa in omelia ... homo quando
... Offendicula est ab eis plato
quos tamen pauperes ... ...
illis incendium est timor quos eo
plato ... temporalis ... Glosa
in pastorali Paupertas est a maioribus
... ... ducat ad
celum ducto ... ...
quedam magna et admirabilis por
te ... nichil opulencius eo
qui paupertatem sua sponte diligit et
... ... Crisostomus
... super ... divites et
... paupertas non paucioribus
isto modo in diligentia ... ... labo
rare cum ... est ... ...
domo sua possidere operantibus ... que
... ...
... ...
... ... illius vidue sit
laudata de pinguo et ... aque
... ... la
udato ... ...
... ... et ... ...
... ...
... ...
in de ... Pauperes sunt tres
species ... ... temporalibus
egent ... ...
stas solent ... ...
bona volunt ... ...
... sunt alii qui rebus ...

Sunt tamen pauperes spiritu et est hec au
rea paupertas quam licet affluant
divitiae corda tamen nolunt appo
nere. Altera est mediocritas quam
philosophi vocant frugalitatem, que est
paupertas voluntaria. Hugo de cla
ustro anime libro primo capitulo nono
s Sunt enim quidam qui de seculo ve
niunt ad religionem quorum paupertas
beato Augustino testante laudi
cata, quia forsan cavent vitia [illegible]
non peccant quorum [illegible] non [illegible]
ditas non prior est manuum labor
[illegible] [illegible] et si manus ce
ssarit panis deficit et in cella
[illegible] voluntarie volunt qui in sua
domo [illegible] non nisi contemptibiles
t esse poterant. Hugo ibidem. Pauperes
dei sunt qui in mundana superbia
delicta humiliter se pro omni tradi
derunt. Unde et si pauper superbiat
non est dei pauper; si locuples
humilitatem diligat non est seculi dives
[illegible] cum talium sunt [illegible]
dei non nomina. Cassiodorus super psalmos.
v Videamus quid sit gloriosa paupertas
quam sibi [illegible] inopia que
deum et tantum laudet et de [illegible]
sine [illegible] celebrat [illegible] est si
[illegible] superbe pauper et inops si
laudat deum [illegible] videant [illegible]
[illegible] Cassiodorus super idem psalmum laudabunt
x laudabunt dominum. Pauperes [illegible] sunt
qui non solum [illegible] malis [illegible]
[illegible] calamitatibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] seculo si
sunt locupletes deo [illegible]
[illegible] plenum [illegible]
[illegible] Cassiodorus super psalmos
y primo. Omnis stabilis [illegible] mendica
[illegible] et si petit pudorem [illegible]
et si non petit [illegible] [illegible]
si ut mendicet necessitate [illegible]
[illegible] [illegible] magis [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] malignum

quod non plane [illegible] indigna
[illegible] Salomon [illegible]
[illegible] est mors quam indigna vita esse
[illegible] pauper odiosus erit fratri
omnes pauperis oderunt eum insuper
et amici procul recesserunt ab eo
[illegible] [illegible] [illegible]
z Non sibi solus pauper esset nisi [illegible]
[illegible] [illegible] honesta res
est leta paupertas, immo non est
paupertas si leta est; cum [illegible] paupertate
[illegible] [illegible] dives est qui non pau
[illegible] qui [illegible] pauper est. Seneca
ab epistola [illegible] Non enim [illegible] est
nisi aqua et polenta aut [illegible]
[illegible] panis est summa voluptas
[illegible] [illegible] voluntas et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
nulla fortune iniquitas possit
ac Seneca in epistola [illegible] [illegible]
[illegible] paupertas [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] aliud [illegible]
quam implere [illegible] fames [illegible]
magno fastidio paupertas [illegible]
est desideriis [illegible] satisfacere
ad Seneca epistola [illegible] philosophi
[illegible] [illegible] quo modo [illegible]
non quod efficit quid [illegible]
[illegible] est non [illegible] porta
[illegible] [illegible] [illegible] sunt
[illegible] non [illegible] turba [illegible]
ad quos [illegible] [illegible]
[illegible] est optanda felicitas
ae Seneca [illegible] epistola [illegible]
amanda paupertas est [illegible]
[illegible] Seneca [illegible] epistola
af panem et aquam desiderat [illegible]
[illegible] pauper est intra
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ag Seneca epistola [illegible] paupertas
[illegible] [illegible] [illegible]
sordida [illegible] simplicitas neglecta
[illegible] [illegible] languida et si [illegible]

tibi igitur sunt nec est tam angu-
ste ut tua defleas ut aliena
miserearis. Senece de moribus. Utiliter
q Ne imperatas nobis fortuna despi-
ciendi stat nobis paupertas fa-
miliaris servus divites eruimus
se expertus sum quia non sit grave
pauperem esse ad paupertatem sua
sponte descendere participat
occupare contra tela fortune. Senece
n Epistola xvij. Quod divitiis non
potes sine paupertate stabis (?) id
vero ceteris retinebit amicos di-
scedit qui non te sed tua sequuntur
sequebantur. Io quid ille dicens venit
quo non ire hominem tuum meticulosum (?)
an propter te ut tua honorare (?). Senece
cc xx Epistola. Redige te ad parva
ex quibus cadere non possis minus est pau-
pertas sine qua invenies est [illegible]
ll nec servitus. Senece ibidem. Non
est pauper qui sibi non videtur pau-
per qui paupertatem timet timendus est
sine vere paupertas maxima feli-
mm citas. Senece de moribus. Christus
et philosophus. abstinendum observate divitie
paupertas aut expedita servitus
est aut tam pauper sis aut
pauperi similis si animo vacare vis.
Senece xiiij. autem Nudum latro
dimittit etiam in obsessa via pa-
uperi pax est. Senece in proverbiis.
oo Paupertas non gravis sed animo tur-
paupertati non est in paupere vitium
sed in pauperem. Pauper eris quia
pauper tibi videris. Nichil deest
animus pectora in die vivunt
fervet in alimentis plenitudo suffi-
cit accipit ille gradum pacta ergo
et superbia. Senece de remediis
pp fortuitorum. Solida est in tanto
quando paupertas patitur quod

non possit egentibus subvenire. Plutarchus
aa Diogenes cum senex nudum videret
intraggat cum vero vincas (?) an aut ve-
niendi non haberet et vidit humilem
tugurium divites recepit augustum
locum magnam plenitudinem turbam recepit
Diogenes cum se torquerent in dolio
se dolium volubile habere locabat
et se cum temporibus invitatis frigore
frigora cum hic as ob dolium
tebat in meridie estate in septe-
trione et dum sol se inclina-
verat Diogenes simul pro commu-
tabatur. Valerius maximus Ubi
contemplatio est contemptus vel in cupiditas
in divitie est non per vera ipso
viris vel liberalitas per maritum ...
patria ac prosperitas est quod prospera sub pro-
dita, a vero religio vel in relinquentem
quod quaerit ar psalmi superbia et an
supplantans tribulatio adversus utque ag-
ast ac populum. Sequitur capitulum

a p Pax
Pax est serenitas mentis
tranquillitas animi simplicitas
cordis vinculum amoris consortium cari-
tatis. Hec est que simultates tollit (margin: simultates)
bella compescit iras comprimit super-
bos calcat humiles amat discor-
des sedat inimicos concordat cunctis
est placida nescit extolli nescit
inflari. Hanc qui accipit teneat
qui perdidit repetat qui amisit
exquirat. Quoniam qui in eadem non fuerit
inventus a patre abdicatur a filio
exheredatur a Spiritu
sancto alienus efficitur. Nec ad hereditatem
Domini poterit pervenire qui testamentum
pacis noluerit possidere. Augustinus de
b verbis Domini. ~~capitulo tercio~~ Concordia
nec adunatio mentium Glossa
super Johannem capitulo xx

sunt / tunc vera sancta sunt inde
restat / et iniusticia / et caritas / et
si superaveris adversarios tuos bona
voluntate et tunc eo consecutus quod
ut inveniemus premium / qui nostro se
nos angelis tollentur in sinum
abrahe / qui tarde paradiso Augustinus
Sermo p° Sup Augt de verbis domini sermone primo / Talibus
bonum est bonum pacis ut in rebus
creatis nichil gratiosius solet audiri
nichil delectabilius concupisci et
nichil utilius possideri / sicut enim om-
nium membrorum vinculum membra
nostri sunt in pace bonitas Augustinus
li 19 c 11 d de civitate dei 19 / Animus vel quod
potius argumento convincitur vel quod
non potius convincitur salvo pacis vinculo
concluditur non potius caritate probatur /
summe supportatur / Hec est pax
fidelis / Augustinus canticum ... pro ...
c alia li° 9° / Due sunt amice
iusticia et pax / tu forte vis una
vis et alteram non facis / nemo enim
est qui non vult pacem / sed non omnes
volunt operari iusticiam / Interroga
omnes homines vis pacem uno ore
respondent tibi generis humani opto cu-
pio volo desidero amo / Ama iusticiam
quia due amice sunt iusticia et
pax ipse osculantur / si amicam pacis
non amaveris non te amabit ipsa
pax nec veniat ad te Augustinus
super id psalmi / hic omni Justicia et
pax osculate sunt / Insolubiliter plus
f dico non potius in bonis habere tanta
concordiam quantam mali habent in ma-
lo Jeronimus super psalmum xx in Olim eo
g gitaverunt ... Inde
nobis tunc deo pax robustior omnibus
bonum nobis ab adversariis damnatur
h pena quantitate Gregorius in moralibus Ne-
mo vincit si iras in pace cogno-
stat / si cum bella desunt unitate

conjuncta non perdit Gregorius idem
l Si dei vocantur filii qui pacem
faciunt procul dubio sathane sunt
filii qui confundunt Gregorius in pastorali
k Cum propter tenera pax a corde non
praevio scinditur / longe abjicitur / quia
hostis pereat amatur / Et enim est quod magis
accepto nemo sua diligit quem magis
diligit periculis suis quod cruciatur et
velut salvatur defensoris reputat
qui ipsius adversarii debilem
l putat / Idem in omelia Sicut inter
noceri si unitas desit bonis ita
valde est noxium si non desit malis
si ergo pravorum nequitia contra pacem unitur
perfecto eorum malis malis actibus
robur augetur / quia quo sibi in ma-
licia consentiunt eo se robustius
bonorum afflictionibus illidunt / Psalmus in pa-
m storali / Acclior est hiis pugna
que deo proxima fiat quam pax ita
que separat a deo Gregorius nazanzenus
n apologeticon / Ne timeas contra
caritatem esse si vim scandali
multorum recompensamus pace / meli-
us enim est ut pereat unus quam
o unitas Bernardus in epistola Pax homi-
nibus bone voluntatis non hominibus
plane iniquis voluntatis esse ~~voluntatis~~
qui nequam pacem contingens super-
bo oculo et insaciabili corde / qui
cunctis anhelat ad gloriam inde ut
pacem in pace retinebis ut gloriam
apprehendes / Bernardus super Cantica / Inter
p hinc pacis professoris student con-
cordie ut quam ... cum ... que
a deo postulanda sunt impetranda
esse confirmat dicens ubi duo vel
vel tres pace spiritu et voluntatis
tollenti sunt ibi se medium eorum
pollicetur futurum Hylarius super Matthaeum
q Concordia malorum contraria est

bonorum et sit optandum ut boni
pacem habeant ad invicem ita
optandum est ut mali sint discordes
impediuntur. Cum inter bonos si unitas
non dividitur malorum potestas. De sanctis bo.
libro iii. Pax que de ore predica-
toris offertur aut requiescit in domo
si in ea fuerit filius pacis aut
ad eum predicatorem revertitur tamquam
fructus. Rabanus super id quod Christus Pax
vestra ad vos revertetur. Timeo quia vera
pax hominis et vera libertas quando et
caro animo vindicte regitur et animus
deo presidente gubernatur. Leo papa in
sermone. Haec quod vera pax a dei
voluntate non dividi et in hiis que
solummodo dei sunt delectari. Quando enim
sensualitas nulla parte resistit vo-
luntati et voluntas nulla parte
contradicit tunc est sanitas mentis
et tunc est regnum dei. Leo papa idem.
Effaste pacis tres sunt species. Est
enim pax estimata pax simulata
pax imperata. Quidam enim sunt scelerati
sperantes pacem querunt. Quidam discor-
des ad concordia revocantes estimant
sperantes quod pacem inter nos habeamus.
Quidam in bestiis omnium feritas existi-
mant et vita quasi lupi rapaces
gregem simplicium fratrum lacerando
dispergunt pacem simulantes sed non
habentes. Quidam vero prelati subditis impe-
rant et tantum disciplinam legis non
teneant solummodo pacem docent et
non tenent estimant pacem sperantes
simulant prius claustrales impe-
rant et non tenent tepidi pastores
sic igitur estimantur a nescientibus
simulatur a non habentibus. Sed vere pacis
tres sunt species scilicet pax probata pax
confirmata pax ita. Hugo de claustro.

p ave libro capitulo ix. Lingua quippe
pacem predicat sed sepius turbat cum
sint cuncta cor et lingua dissoluta
y dissentit pacem solent abducere. Pax
est concordantia in bono animorum
ordinata tranquillitas tranquillitas. Cass.
z super psalmos. Pax vero est concordia ci-
vium moribus probis et litigationibus
vacuis. Cass. super id psalmos. Et factus est
ab in pace locus eius. Cum peccatores
videntur locupletes mutuisque donaciones
populis et nobis non quod tenentur pacem
habere putatur sed pax ista contraria semper
litigat [illegible] et cum hoste
non habuit secum dictat. Cass. super
ac psalmos lignorum. Beati viri [illegible]
in vinculo pacis ut in benivole partis
forma compositori gubernacionis anglice
qua unitas spiritualis. Cass. super psalmos.
ad Multa enim gratia nostra extollitur et
firmatur si in equitate pacis populi digitat
et imperio vigore confirmetur. Et
cum sit bonorum [illegible] mater dicta
[illegible] mortalium generis reparabilis repa-
bili successione multiplicans facultates
protendit mores extollit et tantarum
rerum ignarum cognoscitur qui tamen
minime quesisse sentitur. Cass. libro iiio.
ae Epistola prima. Decet regalis apicis
maiestati qualitatis custodire concordia
cum ad laudem regnantis trahitur
si ab hominibus pax ametur. Quid
enim est quod pacem perdiderit qua
quieti populi tenentur senatus et
tota respublica morum honestate
vestita. Idem primo libro Epistolarum epistola xxxii.
af Quietissima vita agunt homines
in terra si tollerent duo verba a natura omni-
num tollentur meum et tuum. Se-
neca in epistola libro de moribus

Cum quis peccavit ipsa moritur
hoc per malum accidit [illegible]

Cap[itulum] 16

ag Nosti igitur omne quod est tamdiu
manere atque subsistere quamdiu sit
unum / sed interire atque dissolvi pariter
cum unum esse desierit Boecius
de consolatione. Ubi bellum [illegible] a [illegible] dis
cordia gaudium o regnum [illegible] sol
licitudo et ab temptatione o [illegible]

De peccato

a Si queratur utrum homo sine
peccato potuit esse in hac vita
[illegible] posse dicam per dei graciam et
liberum eius arbitrium Augustinus in libro
b de baptismo parvulorum. Peccatum [illegible]
est et [illegible] sicut homines cum peccant
Augustinus super [illegible] Johannis [illegible]
c Nullum peccatum committi potest nisi cum
appetitur ea que [illegible] contempsit
aut fugiuntur que [illegible] sustinuit
d Augustinus de vera religione. Nemo re
nascitur in corpore nisi prius na
scatur in peccati corpore Augustinus in libro
e de baptismo parvulorum. Nullo iusto
[illegible] et iusto caret peccato [illegible]
hac desunt iusti [illegible]
[illegible] Augustinus de ec
clesiasticis dogmatibus. Sicut [illegible]
f coniugalis [illegible]
non violat thorum habebit nonnullum
sed veniale peccatum Augustinus in libro
g de fide ad petrum. Nullum scelus tam
deo abhominabile sit quam peccata
peccata vincens non tollit [illegible]
ipsa [illegible] gaudere et inde
exultare Augustinus in epistola ad que
h dam [illegible]. Cum peccatum [illegible]
tendit et se non corrigit peccata so
lidat non tollit Augustinus in quodam
i sermone. Animus peccat in eo quod
nullo tamen peccatum Augustinus libro [illegible]
k de libero arbitrio [illegible] quo incipit ho
[illegible] capax [illegible] illo incipit
posse peccare [illegible] peccat [illegible]

quis sit sapiens aut si se non acco
modet ad accipiendum preceptum
aut cum acceperit non observet sapiens
aut peccat si se avertit a sapientia
l Augustinus ibidem. Peccatum est voluntas
retinendi vel consequendi quod iusticia
vetat et unde liberum est abstinere
m Augustinus de duabus animabus. [illegible] cum
sola cogitatione mens oblectatur
illicitis [illegible] quibus [illegible] esse
facienda tenens [illegible] et volens
que statim ut attigerint tempus
[illegible] debuit [illegible] gaudium esse
peccatum licet longe minus quam si
opere statuatur implendum et ideo de
talibus [illegible] cogitationibus
venia [illegible] petenda est [illegible]
[illegible] vera [illegible] atque dicendum
dimitte nobis debita nostra [illegible]
faciendum sicut [illegible] quod [illegible]
atque [illegible] oratione [illegible] sicut et
nos dimittimus debitoribus nostris
n Augustinus [illegible] libro de trinitate [illegible] Nec
enim sicut in illis duobus primis
hominibus persona [illegible] portabat
et ideo si sola mulier cibum
edisset illicitum [illegible] sola utique
mortis supplicio plecteretur ita dicimus
peccatum [illegible] homine uno si delectationibus
illicitis [illegible] a quibus se averte
debet [illegible] cogitatione libet
sola [illegible] non facienda [illegible]
mala sed [illegible] in recordatione
[illegible] [illegible] sine
uno posse dampnari absit quod [illegible]
[illegible] prima est [illegible]
[illegible] totus dampnabitur / nisi
[illegible] que sine voluntate [illegible]
[illegible] cum voluntate [illegible]
oblectandi [illegible] cogitationes [illegible]
[illegible] esse peccata premeditationis [illegible]

remittatur. Aug. ibidem. In ipsis
alimentis que concessa sunt utique
si fortis excedit modum et accipit
amplius quam necesse est peccat. Cotti-
diana sunt ista que dico sed tamen
peccata sunt et non sunt levia ex
pluralitate. Quia vero cottidiana et
plurima sunt timenda ruina in
latitudinibus. Contra peccata diurna concessibus
cottidianis posse elemosinis mun-
dari. Aug. in libro de penitentia cordis.
p Non regnet peccatum in vestro mortali
corpore non dicit non sit non regnet. Tunc
est peccatum cum delectans regnat cum
consentis. Aug. super psalmum.
q Volite contempnere venialia quia
minima sunt sed timete quia plura
plerumque cum bestie minute mul-
tiplicant necant. Numquid non minutissima sunt
grana arene sed si arena amplius
in navim mittatur mergit eam. Ut per-
cat quam minute gutte et domi-
os destruunt timenda est ergo ruina
multitudinis et si non magnitudinis.
Aug. super psalmum. Tribus gradibus
ad peccatum pervenitur suggestione de-
lectatione consensu. Ita ipsius peccati
tres sunt differentie et in corde
et in facto et in consuetudine tamquam
tres mortes. Una quasi in domo
id est corde consentitur libidini. Altera
quasi prolata iam contra portam
cum in factum procedit assentiendo. Tercia
cum consuetudinis mole tamquam mo-
le terrena premitur. Animus quasi
in sepulcro iam putrens que tria
genera mortuorum dominum resuscitasse
quisquis evangelium legit agnoscit. Aug.
de sermone domini in monte et post
de prima dicit. Liber 1. Si consuetud-
inem ut dicamus nos semper
indigemus auxilio et tamen illos
curare qui cum manicheo dicunt
hominem peccatum vitare non posse

quam illos qui cum Ioviniano dicunt
hominem peccare non posse velle credere
est meum mecum sunt enim dei agricole
non est meum. Ambrosius in quadam
t epistola. Peccare in spiritum sanctum est per
malicias et invidias fraternam impu-
gnare caritatem. Ambrosius in libro
v de spiritu sancto. Primum peccatum est co-
gitasse que mala sunt. Secundum
cogitationibus acquievisse perversis.
Tercium quod est deterius opere complevis-
se. Quartum post peccatum non facere penitenciam
et in suo sibi complacere delicto. Ieronimus
x libro primo super Amos. Cum deus
venter est ille deus venter est et quot
vicia habuerit tot deos venerati fue-
runt. Ira cui deus est vidi invidiam
et contempnum. Libido cui deus est
unicuique quod temptat et vincat. Et
ille deus est. Ieronimus super psalmum. Non
y est in te deus recens. Quando non
nunquam est peccatum diligere quam
peccare. Ita nequius est odisse in-
stitiam quam non fecisse. Ieronimus in
z quadam epistola. Proinde qui post
initio peccatorum subsequentium fomenta
tergitur. Ut qui malum socius pre-
tendat demergens in se est aliis ex-
nesticis cadat quippe ut culpa
culpa feriatur et ad supplicia
fiat peccatorum ipsa incrementa
ab vitiorum. Gregorius sed post mortem. Nonnumquam
in paruis deterius quam in maiori
peccatur. Maior enim quo citius
agnoscit culpa cognoscitur eo citius
celerius emendatur. Minor vero dum
quasi nulla creditur eo peius quo
et securius in usu retinetur. Gregorius
ac omelia 1. Quoniam peccatum. Differt
inter peccatum et delictum. Distat
quod peccatum est malum facere. Delictum
vero bonum derelinquere que sunt

in ope tenenda. Tunc pctm in ope
est delectu in cogitacione Greg. omel.
ad: in scde pte sup Eze. Quatuor
modis pctm ppetratur in corde
quatuor consumatur de ope In corde
nam suggestione delectatione con
sensu et defensionis audacia ppe
tratur. Fit enim suggestio p dyabolum
delectatio p carnem consensus p spm
defensionis audacia p elacionem
Quatuor modis pctm consumatur in
ope primum nam latens culpa agitur
post modum est ante oculos hominum
sine confusione reatus aperitur. deinde
et in consuetudine ducitur ad est
mind quoque vel falsa spei seductio
nibus vel obstinacione misere de
sperationis enutritur. Greg. li. 4 moralium
ad: Pctm quod est pcto oritur non tam pctm
pctm sed tam pctm et pcti pena pcti
quia iusto iudicio dei cor
peccantis obnubilat ut precedentis
pcti merito est in aliis cadat. Sit
qui malum sciens de mcepis iuste
in aliis est nolens cadat Greg.
af: li. xxv moralium Usitata culpa ob
ligat mentem ut nequaquam sur
gere possit ad rectitudinem conatur
et labitur quia ubi sponte diu p
sistit ibi est cum venit cadit. Greg.
ag: in omel. Pctm tribus modis ad
ignorancia aut: mittitur vel aut infirmitate aut stu
dio perpetratur et tunc est quod in
firmitate quam ignorantia. Greg. in
Beda: omel. Et ponitur de prima die ya. F
ah: Posse cum peccare datum est homi
no ut quemde peccaret sed ut glo
rior appareret si non peccaret cum
peccare posset. Bns li. de libero ar
ai: bitrio. Pcti lapsus est non dono
ascribendus potestatis sed vicio voluntatis ap

Et si datum fuit voluntati posse
stare non cadere non tamen sit resur
gere si cadat non enim tam facile est
valet exsurgere de fovea sicut in
ak: eam labi. Bns ibidem. Quan
titas quam nescis quid facis absit
quam cogeris ut facias sed quam
plac. ut sic facias. Bns in quodam
al: sermone. Tanto maius pcto cogno
scitur quanto maior qui peccat habetur
crescit enim delicti cumulus iuxta
ordinem meritorum et sepe que minoribus
ignoscitur maioribus imputatur. Ysi.
am: de summo bono li. 2. Grauius est
culpe manifeste quam admisit peccatum
duplex enim reus est qui aperte de
linquit quia agit et docet. ibidem
an: Hiis fomitibus quasi quibusdam
gradibus convalescit omne pctm
cogitacio nam prava parit de
lectationem delectatio consensum consensus
consensus actionem actio consuetudinem
consuetudo necessitatem necessitas
mortem sicque in hiis vinclis ho
multiplicatis quadam katthena vi
ciorum tenetur astrictus ys. li. 2
ao: de summo bono. Dyabolus illa pa
dentis pcta vindicta superbiens
peccantis ego dispensacionem et graviter comp
uit ad pctm ppanis ac innotescens
constitutus ego vero restitutus ille re
stituit in malicia malicia deo re
probatur ego vero deo renovatus ac
vero obduratur ad penitentiam ego
ad blandicionem et si non vis con
tra deum ille contra non penitentur
sic ego morietur sed inter imag
ymaginis orum horrebam horro
rem in multis aspicio me horri
bilem Bansebig v li. de casu
dyaboli mortale pctm quoniam in

Vnde triplici ratione vel solet distin
gui mortale quia a quouis non
potest committi sine gre gradu cor
ruptionis sui sine gravi lesione
proximi et sine magno contemptu
dei tota vero omnia nichil videntur
venialia. Veniale peccatum est reatus
pene quantum est ex se solum siue me
diate nunc debet eterna dampna
mortale vero est reatus pene quantum est
ex se semper debet eterna dampna
Nycolaus de dya peccati mortalis et ve
nialis. Hoc distinguit quod terminus
quosque ad certe repellit, quantum cuius
peccata cumulantur quantitas eius de
lectationis mensura est repudii quia
tanto a deo longior reus redditur
quanto amplius eius dilatatur Cassiodorus
super psalmos v. expellere eos qui
irritauerunt te domine. Tribus modis
omne peccatum constituitur. primus delictorum
quidam non reddere bona pro bonis
Secundus reddere mala pro malis. Tertius
retribuere mala pro bonis. contraria
sunt tria sunt tria laudabilia. Primum
impendere bonum pro bonis. Secundum ma
lum pro malo non reddere. Tertium perfectissi
mum videlicet bono pro bono pro malo
retribuere Cassiodorus super psalmos pro eo ut me
diligerent detrahebant michi. Ideo pro
crastinus quia de peccatis vite omnes
deliberamus de tota nemo deliberat
seneca in quadam epistola. Bonum vir
est qui consequitur perducit an vt non
tunc peccare velit set quod non posset
Seneca libro de moribus. Bis peccas
cum peccato obsequium commendas. nil
peccauit ocilis si non oculis animus imi
tat Seneca ibidem. Vbi eciam o co
gitacio a b c e g h confessio h q
quinque a contra a b confidens
a ab consuetudo e g r h o mon

a
b
c
d
e
f
g

sio q continuo y. at at bo cupiditas
a curiositas d confusio ab i k p h
sitas c malo a iusticia. in passio
a h pax a b pena a d r reedi
matio resurrectio e simplicitas q vtinus
e voluntas o l t sequitur. Peccandi
necessitas ubi consuetudo Peccandi
incedimatio vero incadiuum sequitur.

Pena sine peccato. Illa e
pena peccati iustissima ut amit
tat unusquisque id quo bene vti no
luit cum sine vlla posset difficulta
te si vellet id est ut qui sciens recte
non facit amittit scire quid rectum sit
et qui rectum facere cum posset noluit
amittit posse cum velit. [Aug]ustinus libro
in de li ar. Iuste dicit et sit e
ut pena sit inordinatus animus [Aug]ustinus
libro confessionum. Iustissima omnium penarum
est corporum qui post peccatum originale
quod traxerunt ultimum super addi
derunt [Aug]ustinus in euchiridion capitulo pro v
Anima in primum non debet esse peccatum
primam dico non primam peccati
peccatum tunc inducere te sperat non pro-
iud [Aug]ustinus de vtilitate agende penitencie.
Sicud duo impedimenta iusticie ab eterna
vita quod venialia peccata sine quibus
vita ista non geritur. Sic ad salute
eternam nichil nil prosunt aliqua bona
opera in quibus sine quibus difficillime
vita ista possimus homines inveniuntur.
[Aug]ustinus in libro de sermone domini. Nam in
aliud seculum distulit fructum quorum
peccatorum purgabitur igne purgatorio. Ille
ignis et si non sit eternus miro tamen
modo grauis est superat omnem
penam quam homo umquam passus est in hac
vita pati vel pati potest [Aug]ustinus in
sermone de igne purgatorii et post ea
de. Nam pro aliquo tamen tunc morte

Bern in aliud.

multa iniquus mora qua occidere
cupit per brevis est legem existimat
unde est quod eum in scriptura an
fferat a stricto. Vincentius Aug
li o [illegible] de civitate dei. Impium
q quorum vita delectationes temporales
dulces sunt et tribulationes amare
sunt quibus non violant tribulationibus poen
is metuentes ignem infernalem aut
quibus non contempnat delectationes
seculi iniquos vite eterne. Aug in
l quodam sermone. Credendum quia in
fra [illegible] peccatores ymmo impios
gentilium et [illegible] multo
maioribus penis dignus sit maioribus
fruit dignus. Johannes super Ezech
k Tanto maiori supplicio dignum
dicamus quanto vicioso sibi dedit
[illegible] vita Johannes in quadam epistola
electum dei [illegible] ut pia agere
fidelia et crudelia multa tollerare
[illegible] tollerare districtus iudex
quanta illuc fiat districtione quos
reprobat si hic sic cruciat quos amat.
m Greg li iii mor. Sicud enim sole
omnibus tangitur nec tamen sub eo uno
ordine omnes estuant quia iuxta
qualitatem corporis sentitur caloris pon
dus talem [illegible] dampnatos et una
iehenna que affligit et tamen
non omnes uno calore comburit quia
quod agit dispar valitudo corporis [illegible]
illic exhibet dispar causa meritorum
n Greg ibidem. Ad districti iudicis
iusticiam pertinet ut nunquam careat
supplicio quorum mens in hac vita
nunquam voluit carere peccato et
nullus detur iniquo terminus ultionis
quia quamdiu valuit habere [illegible]
o Greg li [illegible] mor. Nemo dei
longanimitatem negligat quia tanto
districtionem iusticie in iudicio exiget
quanto longiorem ante iudicium paciam

p prerogat. Hugo [illegible] super eum
Sunt [illegible] ut [illegible] Altissimus
cum [illegible] paciens redditor. paciens
redditor dicitur quia peccata bonorum patitur
et reddit [illegible] quos dum [illegible]
tollerat non [illegible] dampnat
q Hugo ibidem. Anima illic posita non
esse perdit et esse non perdit quia
nunquam semper cogitur ut et mortem sine
morte et defectum sine defectu et fine
sine fine paciatur. quatinus ei et mors
immortalis sit et defectus indeficiens
et finis infinitus. Greg li iiii dya
r lo. [illegible] Iniqui ideo cum fine deliquerunt
quia cum fine vixerunt. Nam
voluissent utique sine fine vivere
ut potuissent sine fine peccare.
ostendunt enim quia in peccato semper vivere
cupiunt qui nunquam desinunt peccare
dum vivunt. ad magnam ergo iudicantis
iudicis iusticiam pertinet ut nunquam
careant supplicio qui in hac vita
nunquam volunt valuerunt carere peccato
s Idem ibidem. Iniustorum quisque eo atrocius
in tormentis [illegible] obruitur
quo altius in peccatis elevatur. Sicut
quod est tollitur per vias quod prius
quia bonum in via in [illegible]
dampnabitur et quasi per annona
parata ad carcerem pervenit qui per
prius [illegible] prospera ad interitum tendit
t Hugo in mor. Pena prius que in-
iustus animum germinis desideriis non
mulctat ab [illegible] suppliciis non li-
berat. plus pena a supplicio liberat
quos mulctat non que pravitate mala
non corrigit corrigunt ad superna
v pervenit. Hugo [illegible] mor. Iustum est ut
quos culpa simul inquinat par eos
pena constringat ut qui nequaquam
quo dispari sunt iniquitate polluti
nequaquam tormento teneret dispari

Cass[iodorus] li[bro] 2 c[apitulo] 50 Ni[m]is absurdu[m] est ut q[ui]b[us]
pena inc[ur]r[it]ur q[uo]d s[upe]r[ius] c[ommi]ssu[m] est lucra p[ro]b[i]
valeant vendicare

q[ua]lit[er] falsis da[m]pna[n]t[ur] q[uo]d c[ontr]a[ri]at
quod similis cla[usu]s sub levabat sed
7 ip[s]e mors. Horrendo modo miser[is]
fit mors sine morte finis sine
fine defectus sine defectu quia et
mors semp[er] vivit et finis semp[er]
incipit et defic[er]e defectus nescit pri-
mo et non extinguit dolor cruciat
s[ed] ullat[enus] pavore fugat flamma
comburit s[ed] nequaq[uam] tenebras
y expellit. Ysid[orus]. Obli[gati] inflexibilis
et obstinate me[n]tis puni[untu]r et[er]naliter
malu[m] sic t[em]p[or]aliter p[er]petratur, quia
quod bene sunt t[em]p[or]e ut ope[r]e longi[us]
esse constat p[er]manere volu[er]it, ita ut
si nu[m]q[uam] mor[er]etur nu[m]q[uam] velle
peccare desisteret, ymo semp[er] vivere
vellet ut semp[er] peccare posset. Vinc[entius]
3 li[bro] de [con]sideratione. Quod tam[en] pena
hec semp[er] velle q[uo]d nu[m]q[uam] erit. Vinc[entius]
ab ibid[em]. Justus cum est iniustis [...]
[...] quanto iustius [...] punire
quia reus si semel evaserit pecca-
tum [...] minores aut si semel
prevenit [...] peccata renovare se
renovat. Criss[ostomus] sup[er] P[salmos] [...]
ac Non [...] plenum [...] p[er]timescat
ab [...] ego aut illius gl[ori]e ami-
ssionis multo amarius quam ignis
gehenne dico esse supplicium, horri-
bile valde quibus potuit gehennas
nil tale dictum est quale ve gl[ori]e
illius honore expelli et esse exosum
[a] Chr[ist]o. Criss[ostomus] sup[er] [...] et i
d [...] mitte[re]. Quis putas tunc
merror erit quo tristia [...] sepa-
buntur impii a consortio s[an]ctorum, et a
visione dei, et traditi in potestate
demonum ibunt cum ipsis in ignem
et[er]num, ibique semper erunt in luctu
et gemitu, ubi erit dolor intolle-
rabilis, fetor incomparabilis, mors
corporis et a[n]i[m]e sine spe venie et
vite. Ubi ut qui torquet aliquando

fatigatur, ut qui torquetur aliquando mo-
riatur, s[ed] sic moriatur ut semp[er] vivat
vivat et sic vivat ut semp[er] mo-
ac riatur. Aug[ustinus] li[bro] p[rim]o de civ[itate dei]. Juste
puniuntur qui licitis abutuntur. Injuste
vero puniuntur qui aliena rapere conantur.
Sic Sathanas celo, sic p[ro]toplasti
a[b] dedit paradisi. Aug[ustinus] in li[bro] de civ[itate dei].
af Occultam culpam sequitur apta p[er]-
cussio ut malis actionibus intra
p[er]maneat et cor publice corruat
quod latet peccatum. Cass[iodorus] sup[er] p[salmos]
ag Dixit insipiens [in corde suo] non est Deus. Impi[is]
aut pena statuenda est ut vos
im[m]or[tale]s hiis qui secuti sunt altera
qua quis hiis qui sunt impii
ah [...] Tulius de amicitia. Lento
en[im] gradu ad vindictam sui divina
procedit ira et tarditatem supplicium gravi-
tate pensat. Valerius maximus li[bro] p[rim]o
de morib[us] dictis romanorum. Peni[tentia]
ai Qualis pena est potuisse p[er]ire
[...] nunc pena est que p[ost] finem
[...] Seneca in pub[licis]. Ubi
baptismus f[...] caro [...] confessio [...]
correctio [...] a gaudio
[...] gl[ori]a vana [...] in finis ypocrisis
ac labor [...] lacrima [...] pena
[...] timor [...] tribulatio sequitur.

Penitentia

a Prima abolen[do] peccati indu-
bitanter credimus et in ultio
vite sepe si ad integr[um] peniteat.
Aug[ustinus] de eccl[esiasticis] dog[mati]b[us] ca[pitulo] plurimum
b [...] est modica amaritudo in
faucibus quia eterna tormenta
in visceribus. Aug[ustinus] li[bro] [...]
c Infirmatas mentis tue ascende
contra te et reum constitue ante te
noli te ponere post te ne deus ponat
te ante te. Aug[ustinus] in li[bro] de vita [...]
agenda

Nolite negligere quia vos pro minimis
culpis peccantes sufficit quia quanto
quemquam comprobat ut emendetis tanto
gravius iudicabit si negligentes
e Aug. ibid. Sunt multi quos peccare
non pudet agere penitentiam pudet o
incredibilis et amara insania de
vulnere ipso non erubescis et de li-
gatura vulneris erubescis. Nonne
vulnus fedius et turpius est? Confuge
ergo ad medicum age penitentiam dic
iniquitatem meam ego cognosco et pec-
catum meum contra me est. Tibi soli peccavi
quia tu solus sine peccato. Aug.
f super psalmum l. Iustitia de celo prospe-
xit tamquam diceret parcamus
ei qui sibi ipse non pepercit
ignoscamus quia ipse agnoscit
conversus est ad puniendum peccatum suum
convertar et ego ad liberandum eum
g Aug. super psalmos post medium. Ad agen-
dum penitentiam non sufficit mores in
melius commutare et a malis
factis recedere nisi et de hiis que
facta sunt fiat satisfactio Deo
per penitentie dolorem per humilitatis gemi-
tum per contriti cordis sacrificium co-
operantibus elemosinis. Aug. libro de
h penitentia. Iugum meum leve est
et sarcina mea levis. Licet sarcina
non est pondus honerati sed ale sunt
volaturi. Sunt enim et aves pennarum
suarum sarcinas et quid dicimus
portant aut ... important ab illis
i in celum. Aug. super psalmos. In cunctis
est penitentia qua semper culpa con-
quirat. Nil prosunt lamenta si re-
plicantur peccata. Nichil valet
veniam poscere a malis et mala
denuo iterare. Aug. in soliloquiis

k Penitentia languentes sanat leprosos
mundat mortuos suscitat sanitatem
auget gratiam conservat claudis gressum
reparat aridis ... restituit ...
... fugat virtutes exornat mentem
munit et roborat. Aug. libro de penitentia
l Cum per penitentiam peccata diluuntur angeli
letantur ... ... erit
Aug. libro de moralibus patrum ...
m Si quis positus in ultima necessitate
sue egritudinis voluerit accipere et
accipit mox reconciliabitur et
hinc exit fateor vobis non illi
negamus quod petit sed non presumimus
quod bene hinc exit. Si securus ego
non sum penitentiam dare possum securi-
tatem autem non. Numquid dico dampnabitur
sed nec dico liberabitur. Vis ergo a
dubio liberari tene certum et dimitte
incertum. Age penitentiam dum sanus es. Si
sic agis dico tibi quia securus es
quia penitentiam egisti eo tempore quo
peccare potuisti. Si vis agere penitentiam
quando iam [vitia] non potes peccare
te dimiserunt non tu illa. Aug.
sermone ... ... libro de penitentia dicit
n Anima vocatur ad non delicta
penitentia sed mortis urgentis ad me-
dium compellitur. Ut dignus est in
morte accipere solatium qui se non
cogitavit moriturum. Aug. ibid.
o Nunc cum morbus urget et pena
terret advenire venit satisfactio
maiore ... filii quos illicite di-
lexit sunt pueri uxor et mundus
ad se vocat multos. Cum solet
... penitentia decipere. Ibid.
p Peccavit David quod solent reges
sed penitentiam gessit flevit ingemuit
quod non solent reges. Confessus est

Ambros.

culpas et obsecrauit indulgenciam
Ambrosius de dauid libro primo Cum
et dauid peccat confitendus est quod
supplicauit correctionis lapsus quis
confessio specialis in ipsa itaque in cordi
sit. hoc est doluisse cum tis part
ingressum eodem eodemque studio
quo tunc concluditur / memorie a
copula. Ambrosius de Caym et abel
libro primo Cum primam agit penitentiam
debet esse ad obprobria [illegible]
in meritis [illegible] commoni [illegible]
quibus et petisin [illegible] obuiat
Ambrosius libro de Joseph capitulo [illegible]
+ In nichil peccat [illegible] dei cum
[illegible] sapiens et corrigit [illegible]
et primam agere peccati id est difficile
in hac vita homini / Quid est
tam [illegible] qua ut in [illegible]
qui [illegible] et [illegible] eodem
[illegible] cara itaque confessio
de peccato cara [illegible] est in [illegible]
[illegible] aserto / repugnat cum
[illegible] repugnat verecundia et [illegible]
qua homines [illegible] peccato qui carne
[illegible] culpe obnoxij obnoxius est
[illegible] repugnat [illegible] carnis et
ille [illegible] seculi [illegible] in
tegritatis repugnat est verecundia
[illegible] culpas
fateri [illegible] mag[illegible]
cogitat Ambrosius [illegible] ad simplicia
b nam [illegible] fidelior factus est petrus
postquam fide se perdidisse defleuit
atque ideo maiorem gratiam recepit
qua amisit Ambrosius sermo in de
o beato petro ad vincula. Quid sit
[illegible] ut tibi amarum sapiat in
[illegible] que an dulce sunt in vita
et quod te prius oblectabat in corpore
[illegible] te cruciat in corde iam tunc
[illegible] in gemitis ad deum Ambrosius

y In quodam sermone Amarum radicis
[illegible] poma [illegible] pietatis maris
[illegible] dolorem mediocri
[illegible] salutis mitigat qui desiderat
[illegible] penitenciam
agat qui [illegible] bono
[illegible] ut qui ad
palmam indulgencie meruerunt
[illegible] Johannes [illegible] primam
z [illegible] Apud deum non tam valet
mensura temporis quam doloris / nec tam
abstinencia ciborum quam mortificacio
[illegible] tempore prime [illegible] et
[illegible] primam [illegible] a breuiua
non [illegible] et [illegible] negligencia et
[illegible] te [illegible] quibus
[illegible] culpis modo prime sunt
[illegible] Johannes in quodam sermone
ab Necessaria est prima que aut caput
[illegible] Johannes in
[illegible]
ac Cum [illegible] deus [illegible] constat
procul dubio quod [illegible] prime [illegible]
[illegible] / ut et iam salubriter flere
[illegible] qui prius [illegible] flenda
iocunditate gaudebat [illegible] quo [illegible]
[illegible] culpa [illegible] eo [illegible]
[illegible] / qua ad [illegible]
[illegible] bonitatis polluta
[illegible] libro [illegible] moralium
ad Apud [illegible] iudicem non
fallax [illegible] qui ad [illegible] penitencia
[illegible] / qua [illegible]
[illegible] peccata / [illegible]
[illegible]
[illegible]
ae Quot [illegible] in se mala oblectamenta
tot ad se [illegible]
holocausta / querit ad [illegible]
[illegible] ut [illegible]

dicit in prima quadragesime esse diem gratie
perseverat in culpa. Idem omelia xxxiiii
af super evangelium. Nam mala que perpetraverint in se minuat. Sed sed ipse que
infirmatur accusat quasi subducta
veste vulnus detegit. Sed torpente
mente medetur metu vulneri non
ag apponit. Idem in moralibus. Fit plerumque
gravior deo amore ardens vita
post culpam quam secura torpescens
innocentia. Idem in pastorali capitulo
ah li. Cum in gravem peccato unus [illegible]
labitur suadet ei dyabolus ne peniteat
trahat ne confiteatur peccatum leve et
modicum in corde affirmat unius
predicat longevum spacium vite
promittit permanere in peccato suggerit
ut se in contemptu dei et [illegible] de
operatione sui inducat et perdat. Idem
ai in quadam epistola Unusquisque consideret
quanta mala operatur et tanto maiora
bonorum lucra per penitentiam quanto
graviora intulit dampna per
culpam. Bernardus super cantica in contritione
ak [illegible] penitentie digna. Nam
vere penitet laborem penitentie non
abhorret sed quicquid debet pro culpa quam
odit inveniet tacita conscientia amplectitur.
al Bernardus in omelia. Deus tamen
penitenti veniam spopondit peccanti
autem crastinum non promisit. Bernardus
am ibidem Quid magis miraculum quam
tot iuvenes tot adolescentes
tot nobiles universi denique quos
hic videtis velud in carcere aperto
tenentur sine vinculis solo dei timore
confixi quod in tanta
afflictione perseverant penitentie ultra
virtutem humanam supra naturam contra
consuetudinem. Bernardus in quodam sermone
an Quamvis indomita flagella domini
aut amara immineant contritio
spiritus et assiduitas lacrimarum.
Bernardus in quodam sermone

ao Nunc lavandi tempus sed purificationis
patet esse necessarium quod nemo
mundus a sorde nec infans cuius vita
est unius diei super terram. Idem in quodam
sermone. Quid boni habere quod non
ap solum non liberat sed portat omne
ad apportandum imponitur ... operum
[illegible] operum [illegible] grossescit materia
in farina levigatur et [illegible]
crescit in massa sua decrescit
in pondere. Idem in epistola CCCCII.
Nam perfecte senserit bonus peccatum
aut lesionem aut pacem senciet aut
[illegible] non senciet corporis penam
nec reputabit laborem quo peccati
noverit deleri peccata et tamen
futura. Bernardus in quodam sermone
Effugite medium de medio Babilonis
et salvate animas vestras convolate
ad urbes refugii ubi possitis possit
de preteritis agere penitentiam et in presenti
obtinere optimum gratiam et futuram
gloriam fiducialiter prestolari. Non vos
retardet conscientia quia ubi peccata
habundaverunt superhabundare consuevit
et gratia. Nec penitentie austeritas ipsa
deterreat. Nec enim condigne sunt passiones
huius temporis ad futuram gloriam peccata
culpam que remittitur nec ad
presentis consolationis gratiam que
tamen immittitur non ad futuram
gloriam que promittitur si vos non
creditis operibus credite exemplis
acquiescite plurimorum plurimorum
[illegible] undique peccatores ad penitentiam
et [illegible] [illegible] consuetudine debilitatis
vel credentibus impossibile vel
amantibus difficile vel a spiritu
[illegible] vel [illegible] ardui ... quibus
et gratia si in amplexum et
obediendi devote [illegible] imperet

af Idem in quodam sermone. Sic et
varius penam, penam in ponendo
sed de una ~~…~~ varius reddere qua-
re austerus vel cum perfamiliaris
et largus dispensator non debet esse
avarus et si deus benignus ut quid
sacerdos austerus. Crisostomus super idem actus
eo quod onera gravia aliis imponunt
ag Sed vita tua esto austerus, circa alios
benignus. audiat te homines parva
mandantem et grandia facientem. Crisostomus
ibidem. Nunquid punivit deus penam si
et sancte et semper offertur. Est
si ad finem quibus prohibebat malorum
et modo eo velit venire ad vitam
veram suscipit libenter et amplectitur
non cum temporis longitudine sed affectus
sinceritate penitendo pensatur. Idem
ah in libro de reparatione lapsi. Latro
ille qui pendebat in cruce non
eguit prolixitate temporis ut consequeretur
paradisi mercedem sed nec eius spacium
sufficit. Quanto est penitendi potuit dum
unum posset proferre sermonem ita
ut intra unum momentum temporis
omnes vite sceleribus absolutus pervenit
ad paradisum et apostolos meruit. Idem
ai in eodem. Non doleo quia peccavimus
magis indignum atque non nosti
facit deum quam id petiit quo ante
peccavimus. Idem contra populum super actus
ak Tales sunt qui grave pondus re-
mentibus ad penam ponunt quia
dicunt et non faciunt et pro duo pena
penitentie fugitur pena peccati futuri
contempnitur. Sic cum fascem super
humeros adolescentis quem non potest
baiulare posueris necesse est ut
aut fascem deiciat aut sub pondere
confringatur. Sic et homo cui grave
pondus penitentie imponis necesse est
ut aut penam reiciat aut suscipiens
dum ferre non potest scandalizatus
amplius peccet. Idem super idem actus

ba Alligant honera gravia. Clerici pecca-
tis difficile penam agunt. [illegible]
cum sit aliquis reus qui semper semper fuit
index alius. Idem. Non est grave tarde libe-
rare si ante desertum suo sed semper
victorem in prelio voluntas sed post vulnus
acceptum desperatione curandi medi-
cinam illam denegat. Sepe est athleti
athletas vidimus post sequentes
lapsus et deiectiones plurimas coro-
natos multi quosque semel post fugas
multas virorum fortium fuisse et vici-
sse victores. Idem in epistola ad helia-
dorum monachum. Sicud est prophetis medi-
bd ce meditabitur quod multas [illegible]
accepit vana aut [illegible]. Sic
in penitentia clemencia dominatur et
potestas est et [illegible] ipsa consistit
be Idem in sermone quodam. Clericus autem
videt clericum cito penitentem agentem et
se despiciens humiliavit se non ideo
dolet quia peccat peccavit sed confunditur 2
quia perdit gloriam suam. Idem super actus om
bf Venit ergo in medicamento vulnerum 31
ipsius salus per quam peccatores salvantur
per quam deus ad misericordiam provocatur que
non tempore pensatur sed profunditate luctus
et lacrimarum penitentia non mensuratur
tempore sed pensatur sed pena qua
anima cruciatur et mortificatur caro
bg Augustinus libro iii de summo bono. Ingemi-
nandum peccatum est et saepe merito
lugere. quod neque ipse sicut minus
quod homo bonus a scelere abstinere
bonum velle. quod amare. nullo
odisse. Cetera consequentur [illegible] non
capi. nolle [illegible] quod [illegible]
[illegible] sit molestum. Hylarius
bh super [illegible]. Pena appellata est
quasi punica eo quod ipse homo
se puniendo punit quod male
commisit [illegible] cum fuerit compressa.

pctoris et pctis sonus significant
hec tria quorum prima est de his que
mente voce opere peccamus. Aug(ustinus)
bi de misero statu. O prima quot de te
nom ana restas. ligata tu solvis
ana clausa reseras ana adversa
tu mitigas ana contrita tu sanas
ana confusa tu lucidas desperata
tu animas. Cypr(ianus) de laudibus
bk Denario psalmorum persona penitentis
optavit quia septa die homo pec
at propter et pctis contritorum ipse dic
it septies in die homo peccat. Cass(iodorus) ps.
bl In claustro in seculo peccavit enim
ut Paulus dicitur in religione qui
pec. ab ille ... proximus meruerunt
assequi non solum misericordiam sed magis
etiam sanctitatis meorum agere nunc
qua filio prodigo revertenti pr
evangelicus legitur impendisse. no
lite ergo ante tempus iudicare quousque
veniet dominus quia multa sunt que
de iudicio dei homines ignorant
et fortasse quem vos laudatis i
reprehendit. et quem vos reprehenditis
ie laudabit. Pet. Dam. in quodam
sermone. Ubi abstinentia in ... or
in ... pro ... vel ... cogitat.
... confessio contritio correctio ac
... a ... pro ... vel
... elemosina ... vel ... ac
lacrima ... mentis per ... mundo
vel oro pro peccatis ... restitutio
satisfactio ... tribulatio. ...
...
Perfectio
a In plenitudinem caritatis patrie
preceptum istud implebitur. diliges
dominum deum tuum ex toto corde ... adhuc
est aliquid carnalis concupiscentie quod ex
comprimendo frenetur. non omnino ex tota

ala diligitur deus. Aug(ustinus) in lib. de
b sitione iustitie. Cur non precipitur homini
ista perfectio quamvis eam in hac vita
nemo habeat. non enim recte curritur. si quo
currendum est nesciatur. quo ergo sciretur.
si nullis preceptis ostenderetur. Aug(ustinus) ibidem.
c Si imperfectus esse te cognoscis perfectum
te esse pollicitus es. quid aliud quam
perfectionem sectatus es vita. Perfectus
aut semper ... est vel ... hec
aut si ... hec perfectus non
est et si perfectus non est ... sic perfectum
deo sit pollicitus aut mentitus
est. Ob aut quod mentitur occidit ani
mam ut gelasia. si perfectus es cur
bona priora desideras. Si perfectus
non es deum fefellisti. Ioh(annes) in epistola
d ad theodorum monachum. Denique anima
ut adhuc ad perfectam perfectionem suspirat
nisi per contemptas divitias salva
toris secutura et relictis malis velut
malis faciat bona. saeculum cum
saeculo contempni quia voluntas
Ioh(annes) ibidem. Hec est in hominibus sola
e perfectio se non imperfectos cognoscere.
f Ioh(annes) in epistola ad ... Plerumque
hec quos iam perfectos homines esti
mat adhuc in aliquibus summa opificis
aliquid habet imperfectionis sicud
imperiti homines nesciunt perficere sculp
pta sigilla conspicimus et eam quam
si perfecta laudamus. que tam adhuc
adhuc artifex considerat et limat
laudari iam audit et tamen
ea tamen meliorando non desinit
Greg(orius) lib. in dyalogorum. Summo
g quisque perfectus ... quisque per
fectus per alto perfectionis sentit de
lonis aliquas Greg(orius) in omelia
h ... aliter. virtute significat

ad quam angelus hortatur qui vos
re videlicet se non posse consistere
melius est [illegible] ideo est periculo re-
maneat [illegible] laycali et quod
vita quam mortem vivus arripiat
et ad celestia reddat [illegible] civitas
sit mixta [illegible] [illegible] et sic
ad salutem tuta quam activa vita
ut a malo omni et toto districta
ut a gaudio eterne glorie aliena
Hugo super id Ecclesiastes In monte
l salvum te fac. Homines [illegible] ad
[illegible] et nunc [illegible] sit et [illegible]
[illegible] transgressio legis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
perfectionem et minuit difficultatem p
k Vir in quadam epistola Nemo per-
fectus est qui perfectior esse non appetit
et in eo perfectionem [illegible] se probat
quo ad maiorem tendit perfectionem
p Vir in quadam epistola Nonnumquam
[illegible] gradum qui bene ministravit
meliorem [illegible] forte qui bene
vocavit deo optimum [illegible] qui perfectus
est in bonis Vir in quodam sermone
m Deo a quo nos sumus facti reddamus
[illegible] [illegible] ut [illegible] nos
ea quibus sumus [illegible] [illegible]
permittamus [illegible] [illegible]
[illegible] corpus animus animus deo
et impleta est omnis perfectio ut
sicut viventia vita carentibus
sensibilia viventibus immortalia
mortalibus [illegible] [illegible] ita bene
vivendo voluptuosis utilia utilibus
honesta honestis sancta sanctis perfecta
omnia preferamus [illegible] in de
n vita contemplativa Si vis perfectus
esse [illegible] ille qui [illegible] pro dimensis
pauperibus ut fieret perfectus non [illegible]
ipso tempore quo tradidit bona sua
pauperibus fiebat omnino perfectus

sed cepit [illegible] in [illegible] ad ducere
eum ad omnes virtutes Hugo super
id [illegible] [illegible] Est [illegible] voluntas tua o
voluntas dei est qua [illegible] et fecit
et docuit humilitas in conversatione
stabilitas in fide verecundia in verbis
in factis iusticia in operibus [illegible] in
moribus disciplina iniurias facere
non nosse et factam posse tollerare
cum fratribus pacem tenere deum toto
corde diligere amare in illo quod
pater est timere quod deus est Christo nihil
omnino preponere quia nec nobis quidquam
preposuit Cyprianus [illegible] de [illegible]
p [illegible] summa meditatio vigilie
scripturarum meditatio ac [illegible]
omnium facultatum non perfectio sed perfectionis
instrumenta sunt quia non in ipsis
consistit discipline finis sed ut per
illa perveniatur ad finem Abbas
Moyses in Collatione [illegible] [illegible]
q Sunt qui [illegible] perfectionem simulare
[illegible] qua in [illegible] [illegible]
volunt [illegible] [illegible] laudibus [illegible]
qui [illegible] [illegible] [illegible] perfectionem
[illegible] perfecerunt [illegible] Colla-
r tione [illegible] [illegible] est [illegible]
arti ac studio discipline [illegible]
perfecti et ad perfectionem [illegible] [illegible]
[illegible] Abbas Johannes in Collatione
s sua Ad finem [illegible] perducere quem
[illegible] [illegible] vita est [illegible]
[illegible] quia sicut perfecto laude parum
[illegible] ita et [illegible] [illegible]
qui in mediis [illegible] [illegible]
deserunt [illegible] [illegible] aut
[illegible] [illegible] aut [illegible] arguit
defuisse Cassianus [illegible] in Epistola
Epistola [illegible] Ubi [illegible] cogitatio
[illegible] dolor [illegible] error [illegible] exemplum

at ad at famor b fortitudo
q[ue]sita t laus at m[…] o p =
sup o a relinq[ue]re a al aut fac
das ac s[…]tat b scandalo a
simplicitas q[ua]si p[er]ang[…] a d[…]

P Periculum

a Primum p[er]icul[um] et q[ui]a te-
pore c[on]tendat ubi c[on]sp[ex]it aliud te-
tigisse et bellum[…] in[…]rius e-
rit n[on] m[…] timor alio periculo
amator aut salutis sue q[ua]m et vi-
tat alienam mortis i[n] [illegible] et [illegible]
q[ui]a p[er]ando q[ua]m [illegible] sit [illegible]
[illegible] Aug[ustinus] li[bro] de singula[ri]t[ate] cleric[orum]
b Una q[ui]sq[ue] sibi p[ro]ponat et dicat
[illegible] nolo q[uod] [illegible] q[ui]a dicit[ur] [illegible]
[illegible] [illegible] Aug[ustinus] ibid[em] [illegible]
c ta castitas in deliciis [illegible]
in [illegible] p[ro]bitas in [illegible]
[illegible] in [illegible] caritas in [illegible]
d [illegible] Aug[ustinus] in quodam sermone Bo-
[illegible] q[ui]a p[er]iculum [illegible]
[illegible] p[er]iculum [illegible]
[illegible] [illegible] sine p[er]iculo vin-
citur Seneca in [illegible] Ubi g[…]
[illegible] a [illegible] b mors [illegible]
t plato b in [illegible]
[illegible]

Perseverantia

a P[er]ituros bona agit si vite
ad finem desera[t] [illegible] fru-
stra velociter [illegible] q[ua]m [illegible] ad
metas venit defecit Gre[gorius] [illegible]
b mor[alium] Perseverantia q[ui]a [illegible]
c 2a [illegible] [illegible] [illegible] virtu-
[illegible] c[on]summato [illegible] bonum [illegible]
[illegible] et [illegible] sine q[ua] nemo
videbit deum Bern[ardus] in quada[m] ep[isto]la
c Absq[ue] perseverantia nec q[ui] pu[g]-
nat victoriam nec palma victor
c[on]seq[ui]tur [illegible] est ad [illegible]
[illegible] ad p[r]imum [illegible] [illegible]
[illegible] filia [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] vitat[…] via [illegible]
[illegible] filia [illegible]
tolle tolle perseverantiam nec obsequium
[illegible] nec beneficium gratiam nec
laudem fortitudo [illegible] q[ui]a [illegible]
[illegible] nec [illegible] [illegible]
[illegible] dicente d[omi]no [illegible] p[er]severa-
uit i[n] fine [illegible] Bern[ardus] i[n] [illegible]
d [illegible] vita ego [illegible] mala pati
et bona facere et sic perseverare
usq[ue] ad mortem Bern[ardus] in quoda[m]
c sermone perseverandum [illegible] et [illegible]
[illegible] studio robur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sit q[uod] bona voluntas
f Seneca ep[isto]la [illegible] Turpe [illegible]
[illegible] [illegible] luctare [illegible] [illegible]
q[uo]d [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
ac [illegible] q[ui] laborem fugit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
g stultitiam Seneca li[bro] ep[isto]la Nichil
[illegible] q[uo]d non [illegible] [illegible] opera
et [illegible] ac diligens [illegible]
h In [illegible] [illegible] vita [illegible] p[er]severa-
[illegible] [illegible] Seneca ep[isto]la [illegible]

P Petitio

a P Petitio [illegible] tardius dat deus
[illegible] dona [illegible] [illegible]
[illegible] desiderata dulcius optinentur [illegible]
aut data [illegible] q[ue] [illegible] [illegible]
petendo et q[ue]rendo [illegible]
capias [illegible] deus tibi q[uo]d non
[illegible] cito dare ut et tu discas
magna magne desiderare Aug[ustinus]
b de v[er]bis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] accipe [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] accip[it] [illegible] ad
[illegible] petit [illegible] [illegible]
magis [illegible] [illegible] q[uo]d
posset non dare [illegible] dat [illegible]
Aug[ustinus] sup[er] io[hannem] capitulo [illegible]
petieritis patrem i[n] nomine meo dabit
c [illegible] vos [illegible] [illegible] q[uo]

quo differtur / differtur / et cum super
fatietrum suppetentes petitio
negligitur vota nostra a'cum quodam
tagittatione vadere solidantur
petendo et stetia messem gelu pressa
solidantur / et quo ad superficie
tardius operantur eo ad frugem in
triplicata consurgunt. Gregorius libro
pro(rum) moris Desideria vero nostra
dilatione extenduntur ut proficiant
proficiunt ut accipiant quod quaerit. Preparata
sunt gubalestrat / excitantur d certamine
ut maioribus cumulentur premiis
in tribulatione / labor protrahitur
pugne ut crescat corona victorie
e Gregorius ibidem / Cum is cui supplica
tur ad intercedendum irati animus
ad iracundiam provocatur. Gregorius in pa
f storali / Non impetrat a deo bonum
quod postulat qui eius legi non obedit
si enim id quod deus precipit facimus
id quod petimus sine dubio optinemus
g Ysidorus libro iii de summo bono / Petitio
negligentia non protenditur nisi de
datis nostra non dubitatur. Crisostomus
id est petitu et accipiet. Supp
h licato quod qui desiderium nescit non
magna devotione exprimitur. August(inus)
i Iustum est ut negat nunquam quem
non petatur offendi. Cassiodorus super i
k Psalmos / Effectum tuo servo tuo. Honestius
est vero negari quam longas tibi
dare / quam nunquam decipitur cum tale
negat / bene vel ad multam
instantiam tarda vide(tur) emptione
l Cass(iodorus) in epistola quadam. Ambrosius
contentus fuit aut semel rogat
aut semel quos non cum aliquid
a se potenti suppeditatum est statim
abdunt. Multum autem occupationes
simulavit et longis sermonibus et

de in divina non inbecientibus
ibi optime aut facilius petere absit
et variis artibus necessitates per
cavatur elluxit in angusto vos
[illegible] aut negaverit aut distu
lit aut promisit sed difficulter. Sed super
ducti supercilii sed malignus
et vix operantibus verbis. Senecus libro
m primo de beneficiis / Nimium timide ro
gat qui docet negare. Senecus / Nil
n petas quod de negatione sunt nil
negabis quod petitum sunt. Idem
o Ingenium est lectoris non indigni
rogares negare simpliciter qui quod in
stabile est petit / petitum autem dat
non credit diu prestare posse quod
petitur. Senecus in proverbiis. Vide
admonitionem b. o. b. i. amicitia b. b.
dupliciter a p. [illegible] contra [illegible]
[illegible] b. v. [illegible] b. c. oro b. a. c.

Philosophia

a P Philosophi vera pietate diximus ab eis
sunt tamquam ab iniustis
possessoribus in usum nostrum
vendicanda. August(inus) libro de doctrina
b christiana. Non est aliud religio a philosophis
quaedam qui eadem sacra recipie
bant cum populis et de suorum deorum
natura et summo bono diversas
sententias suas in scolis personabant.
August(inus) in libro de vera religione.
c Philosophi eo damnabiliter colebant
ydola quo ea que mediocriter a
[illegible] sic agerent ut cum populo
venerari agere existimarent. August(inus)
d libro vi de civitate dei. Qui
de mensa et vino regis noluerunt
comedere ne pollicerentur. Si sapientia
atque doctrina babilonorum scirent
pecunia petiis, nunc accipientes dicere
quod non licebat. Homo super day

c Post sequitur monstrosa quod pro philos
tualis et dum utrosque esse affectat
neutrum est eo quod anima philosophiam
excludit et in operibus carnalibus philo
vestes quas non recepit Sar. li. primo
de curialium nugis et de vestigiis philosophorum
f Cum ergo ad scientiam pertingere cupit
se relicta veritate circum[?] relinquens
se implicatus voluit materiam la
boris ut non dicam infinitam plurimam l
inveniet et fructum exiguum qua=
propter inepte videtur. Primum oportet
fundata esse artibus ubi fundamenta
sunt omnium et prima simplex veritas
aperitur et ideo errat qui relictis
artibus quasdam sibi scientias elegit
in quibus se posse fieri perfectas putat
Eius / in [illegible] li. ii°
g Perplexis enim sunt verba [illegible] k
imago vel [illegible] sine fide et
delatione [illegible] veri esse non po
test et vera inquirit [illegible]
Et nobis qui veritatis imaginem l
teneat [illegible] quibus enim viribus
virtutum videmus quibus videmus flo
ruisse [illegible] quibus enim [illegible]
nostrorum [illegible] fidei omnibus [illegible]
[illegible] Socratis continentiam et
Fabricii fidem predicatam stirpis
longanimitatem Ulixis Catonis
preterea multa qui quasi quedam m
stellarum suorum sidera splendidum
tempora sua illustrantes hec omnia [illegible]
non cognoscunt [illegible] cogitata
cordibus suis superbia tumescentes n
vera humilitate carentes evangelium
apprehendentes et seipsos esse sapi=
entes estimantes et dicentes stul o
ti facti sunt. Ro. Aug. [illegible]
h Felicia antiquorum tempora in quibus
ipsi imperatores inclyti regnantes
seipsos philosophie dederunt ut patuit
de Alexandro Macedone de Julio Ce

sare de Ptolomeo rege [illegible]
regum gloria crevit et numerosior [illegible]
in ipso circa liberalium studium ipsorum
floruerunt victoria cum militia et
gloria et philosophia quasi simul concurrunt
et merito quia philosophia vera docet iuste
et recte regnare propterea enim reges
regnant aut sapiens [illegible] et [illegible]
allegat de natura rerum. Philosophus for= i
tasse philosophos vocat qui summi inde
nam [illegible] tractant na
[illegible] porta fronte [illegible] sibi
[illegible] pelagi in [illegible]
confusa ita et isti capite [illegible]
veritas rerum quam [illegible] assiduo
labore perquirunt. Cass. sup. id ps.
volueres celi et pisces maris et
k Astrologia satis lecta sunt a [illegible]
tione fugiamus quam [illegible] nobilium
philosophorum iudicia dampnaverunt Cass.
l sup. ps. [illegible] Ubi [illegible] in astro
logie partem labitur error insident
et vitam morbum de cursu stellarum
putaverunt colligendam [illegible]
mandi [illegible] certa sunt
se estimat [illegible] creator
nobis voluit decrevit abscondere
Cass. sup. id ps. [illegible] sibi
m Philosophia quod disciplina omnium rerum
divinarum et humanarum rationes
investigans [illegible] in li. o de [illegible]
n Omnis philosophia [illegible]
[illegible] vitorum [illegible]
[illegible] legum et magistra morum
et discipline [illegible] ibidem
o Aristoteles philosophus [illegible] licet
atque doctrinas philosophie [illegible]
falsum atque [illegible] tamquam
in [illegible] spurcitiam atque pollutum
[illegible] veterum multarum
[illegible] et [illegible] est inquit

videre nonnullos pecunie cupidos
gule multos libidinum suorum et ad
qualitatem in pugnet ... reprehensibilem
enim apud philosophos sunt contrarie vi-
tam philosophicam et hanc non vince-
re studium eam. Agellius libro 8° Nomen
philosophi a Pitagora ortum est quod
interrogatus quid profiteretur respondendo
philosophum id est amatorem sapientie profiteri ar-
rogantissimum videbatur. Ita de moribus
posteris placuit ut quantumcumque
quis sibi vel aliis sibi in sapientia
excellere videretur non nisi philosophus vocaretur.
Ysidorus libro 8° ethimologiarum. Numquam in-
ter consolaciter [illegible] numquam sunt
contra virtutes comparabiles ut non
philosophie nomen venale est et sacrum ma-
neat. Seneca [illegible] epistola. Ita-
que in liberalibus artibus immorandum
per tempus dum animus agere maius non
potest rudimenta nostra sunt non
opera sunt autem liberalia dicta quia
libero digna. Seneca epistola xviii.
Multis ad philosophandum obstitere
divicie / paupertas autem expedita
secura est. Aut ergo pauper sis aut pauperi
similis si non vacat vis. Seneca ibidem.
Ser distamus ut que sunt verba
sint opera [illegible] medicos
de omnibus mortalibus [illegible] qua
quam philosophiam velud quandam artificium
venale didicerunt qui aliter vivunt
quam vivendum esse precipiunt. Seneca
xvi epistola. Verum quemadmodum
universa [illegible] facies in conspectu
venit ita philosophia tota vobis posset
occurrere similem mundi spectaculo
profecto omnes mortales in admiracionem
sui raperet [illegible] que nunc ma-
gna magnorum ignorancia pre-
dimus. Seneca ibidem. Effacere doc-
philosophiam non dicere et hoc exigit ut
ad legem suam quisque vivat

ne orationi vita dissonaret ut verba opera
concordet ut ipse ubique par sibi idemque
sit obscura sit mollis tua domus ...
dissonat ... in te liberalis
sis in tuos sordidus ... teneris
frugalis edificiis luxuriose ... vivi
semper ad quam vivas regulam
tende et hanc omnem vitam exequa
quidam se domi contrahunt dilatant
foris et ostendunt. Seneca xx epistola.
y Hoc est enim turpissimum quod nobis obici
solet verba philosophie non opera nos trac-
tare. Seneca epistola xxvi. Verba
curiositas ab animi alterius doct
animi sedes. Paupertas animi relique
in studium animi ... Seneca capitulo

Pyetas

a Pyetas deum ... pyetas sine
iusticia ... sine pye-
iusticia ... sine boni-
equitas sine qua equitate bonitas
non est equitas sine boni-
tate ... et iusticia sine
pyetate crudelitas ... quadam
b sumo. Pyetas amicitia parentibus
grata deo dum conciliat necessitudines
sanctas dei cultu ... parentum
... filiorum ... pyetas
in quam iustorum tribunalis tribunal
cognitorum ... sufficit
quod indiget indulgere a peccatorum.
Ambrosius super ... in machari
c Sepe flectit quantitas quod non virtus
potuit superare ut ... in quadam
d epistola Necessitudinem quibus dum
religiosis pyetas auferre ...
... deo melior quia
eo quod ... pyetas munera ...
e in ... Valerius discipulos
... et suis ...
remunerare ... nostre philosophie.

sepultura pro eo datur. et pietatis
genus est impium est pro deo Jero
f in epistola ad marcellam Grandis
in suos pietas impietas in deum
est nemo pietatis debet aufferre ut
ligiori amat filium aut filiam
super me non est me dignus Jero
g in epistola ad paulam Ordinate
in me caritatem in canticis unus
ordo est post deum amare parentes
et amicos et si in necessitate
venerit ut utrosque servare non possit
odium in suos pietas est in deum
h Jero ibidem Ille bene agit qui pia
facit qui facit pro servare quos iusta
sunt ut tollatur in [illegible] [illegible]
[illegible] dementie fonte [illegible] Greg
l li. pastoralis Sunt nonnulli qui
pietatis sive vestra tendere usque ad i-
ragantes nesciunt se per quos
praesidentes notitie notitie di-
ligantur nesciunt apud quos
velut familiaritas qua ita valet
quibusdam necessaria quia non
cognoscit est quia nota sunt lar-
giuntur. Greg li. [illegible] moralium Bu-
k [illegible] debet exhibere pro pietate
[illegible] [illegible] [illegible] tribuit pro [illegible]
l Ibidem Pensemus si possumus dispe-
ratorum superne pietatis stantibus
se tendimur minari penam lapsis
vero ut surgere appetat promittit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
se precia vera nolite neglige-
[illegible] [illegible] est nolite
desperare Item in quarta epistola
m Nulla est sua si utilitas pietatis
non habet et valde inutilis est pie-
tas si sine discretione caret Greg li.
n primo moralium O clementissima pie-
tas que sua non desinit largiri
beneficia non solum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ubi tamen videtur contra in [illegible]
o quadam epistola Pietas est [illegible]
[illegible] [illegible] dulcedine grata
omnibus [illegible] amplificatus affectus
et divinum cultu religiosa devoto
p Augustinus de claustro anime Hoc enim
est perfecta pietas que antiqua
[illegible] [illegible] [illegible] considerare fa-
tigatos [illegible] li. in epistolas
q Pietas est qua sanguine
iunctis patrie benivolis benivolo
officium et diligens tribuitur cultus
r Tullius in sua rhetorica Summa
[illegible] inest pietas [illegible]
[illegible] [illegible] impenderet filiam
educatus [illegible] et ipse a pueris
nutritum aluit. Solinus li. [illegible]
de mirabilibus mundi [illegible] cle-
s mentie iudicia multa sunt pro-
strata [illegible] in [illegible] [illegible]
qua [illegible] sentiunt [illegible]
indignis magna fame [illegible]
non [illegible] [illegible] Solinus ibidem
Ubi [illegible] [illegible] caritas [illegible]
[illegible] devoto [illegible] elemosina [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pugna ubi
accidia [illegible] ubi adulatio
Contemptus ubi favor [illegible]

p Potestas

a Xerxes divitibus quam paupe-
ribus invidetur. et non in-
opes sed locupletes inquietat
infestatio [illegible] [illegible] plus
duces et principes quam milites
ab hostibus appetuntur. [illegible] pugna
et violentia [illegible] Venti
et turbinibus [illegible] que [illegible]
sunt altiora ideo magis est quo
plus [illegible] [illegible] [illegible]
stat esse sibi metuendum Augustinus
li. de singularitate clericorum [illegible]

h Optandum est itaque ut potestas non
detur nisi contra bona iusti que
vincenda potentes volunt esse bo-
nos et volunt iusti vincendos bo-
nos ut quid est nisi ut vere victi
falso vincant ut sint veri seu
opinione victores [illegible] igitur po-
testatem plane oportet vitium [illegible]
atque appetat ut potens sit in se ipso
et inordinate adversus se ipsum pro
se ipso Augustinus libro xiii de trinitate capitulo
tertio decimo. i Quamvis quoque lo-
potentia cogitando loquendo agendo
peccatum tunc tamen per se [illegible] tria a-
[illegible] esse [illegible] rapitur [illegible]
[illegible] prosperitate solent namque
[illegible] potestate se [illegible] compriat
ut [illegible] ante vos a nullo resi-
stitur lingua [illegible] pro obrupta
[illegible] quodlibet licet
[illegible] sibi omne estimat licere
Gregorius libro v moralium. Cogitatio
[illegible] assidue [illegible] omnes
superbia superbe [illegible] premunt
et potestatem acceptam non bono
[illegible] bonum estimat [illegible]
xxiiii moralium. k Potestas itaque te-
netur et cogitanda est ad utilitatem
et dissimulanda [illegible] timorem
quatenus [illegible] qui uti ut posse
[illegible] posse se nesciat. Idem
[illegible] solum potestas bene
geritur tunc non amando sed timendo
[illegible] que ut ministrare
[illegible] valeat oportet [illegible]
non cupiditas sed necessitas in-
l ponat. Idem [illegible] moralium. Bona est
ordine suo potentia sed cauta re-
[illegible] vita [illegible]
m [illegible] in regibus de domo est
[illegible] ac sua vincens
[illegible] et [illegible]

non sine quod potestatem [illegible]
[illegible] custodivit [illegible] in registro [illegible]
n [illegible] David ita [illegible] in potestate
positus tamen omnibus [illegible] ipse [illegible]
[illegible] et in solio regali [illegible]
[illegible] et in [illegible] qua-
si in [illegible] iacebat tunc [illegible]
et corde [illegible] aula regalis
[illegible] tamen [illegible] vot [illegible]
[illegible] solitudo [illegible] in [illegible] de [illegible]
o [illegible]. Cum potestatem [illegible]
[illegible] adipisci ut [illegible]
[illegible] atque non [illegible]
[illegible] ea fiducia et libertate
que [illegible] no-
[illegible] et ne deponat
[illegible] amarum [illegible]
et que malis [illegible]
[illegible] tam deo quam homines [illegible]
[illegible] offendere offendi.
p [illegible] in suo dyalogo. [illegible]
potentes potentur tormenta pa-
[illegible] primus [illegible]
[illegible] potes-
tatem et tanta in [illegible] presidentes
habuit [illegible]
in magna delinquendi [illegible] p-
cessiunt [illegible] libro de [illegible]
q [illegible] cum grandium potestas [illegible]
timore [illegible] sicut [illegible]
arbor in excelso posita [illegible]
si [illegible] aura [illegible] movet
[illegible] in culmine dignitatis
[illegible] fama
[illegible] ut [illegible]
[illegible] in [illegible] conspicuit
r [illegible] super [illegible]
atque que [illegible]
aut ambitio [illegible] si
moribus atque actibus suo offenderit
[illegible] in [illegible] exemplo
s est periculosum et difficile est ut

in bono pagatur spiritu malo
inchoata sunt. Jeronimus libro primo
in quadam epistola. Semper autem accrescit
o apud indignos mores cum potestate
superbia cum valore Bernardus in quadam
p sermone. Noto quod ad sua quaerenda
et aliena obtinenda in domo
maiori vero facultas tribuitur in
q sua scientia. Noto domum non
minor quod in regno potentissimo
sufficiendo quia in tugurio pauperis
contendo quibus in gratia potiores
sunt ab allegro et cum successive
legitur non sumus quod saltarius
filius successorem. Nullo cessare sciat
ad opus non tamen cessare domus
totum relege et renovare progressum
et inbecillis qua in bona parte
memoria corporis ad inferiores descen-
dentes qui a se strictam domum re-
pulerunt et ipsi repulsi sunt ab
r heredibus aut ignoti aut omnino
successerunt. Petrus Damianus in quodam
sermone. In ipsis dignitatibus
et prelatibus inesset aliquid aliquod
malis et ipsi bonum nunquam pessimus
pervenerint. neque enim sibi solet ad
ipsa sperare tamen respondit ut grave
quemquam sibi inferant ita
compassos plerique dignitatibus
fungi dubium non sit id est eorum bene
liquet tamen sunt bona non esse
quae esse pessimus habere patiuntur
s Boetius de consolatione libro 4 in fine
licentes esse magis necesse quod
cupita cum perficiunt quia si ea
quae cupiunt implere non possunt tamen
sit miserior quod voluisse prava
potuisse miserius quod Boetius libro
t 3 de consolatione. Principes dicit esse
sermone affabilis accessu facilis
vultu quo maxime populos demulcere
demulcent amabiles omnibus praestent

magis acceptabiles inquit a tota
fere amari desiderat toleratur sic
principes longissimo suo tutus nil pre-
sidiis eget arma ornamenti causa
habet. Seneca ad Neronem
v Inter illas potentum domos huma-
na multum habent gratiarum ut
in tribus plus cum inveniuntur non in
proprio tam illis stabili quod in lubrico
p Seneca epistola 100 in poenitentibus
multo magis pro his pictum quod cum his
qui meditantur hi cum singulos
timet ab universos. Seneca libro
de moribus. Multo cum vidisset dictum
y in suo tyrannum corporis sui custodi-
bus septum quid tam male ait
fecisti ut ita a multis custodiaris
Idem. Ubi ambitio aptitudine democ
o f electo 7 = 1 f i v capa[illegible] c p
quintus 6 ex a c [illegible] 6 c pla
to in rapina c d regimine c in a f
stultitia a superbia ad voluntas
a q Praeceptum ubi mandatum
a v Praedestinatio quid sine pluribus
Divina. Praedestinatio est
divinae voluntatis praeparatio electo-
rum Augustinus libro de praedestinatione sanctorum
b Sicut tu memoria tua non cogis
facta esse quae praeterierunt sic deus
praescientia sua non cogit facienda quae
futura sunt Augustinus libro 3 de libero arbi-
c tro arbitrio. Praedestinatorum ita
certus est numerus ut nec addatur eis
quisquam nec minuatur ex eis trahen-
do quod habes ne alius accipiat coronam
tuam. Si enim alius non est accep-
turus nisi iste perdiderit certus est
numerus Augustinus de praedestinatione
d sanctorum. Praedestinatio dei multis
est causa standi nemini est causa
labendi labendi. Idem. Sicut tu
e quaedam quae fecisti meministi nec

tamen que inuenisti omnia fecisti
ita deus omnia quorum ipse actor
fecit non tamen omnium que fecit
est actor ipse quorum aut ipse
malus actor fecit iniustus est. Vltor
Augustinus libro iii de libero arbitrio
Nemo venit nisi tractus quae
illum trahat et illum non trahat
noli velle iudicare si non vis
errare semel accipe et intellige
si nondum es tractus ora ut tra
haris ramum viridem ondis oui et
trahis illam nucem puero demonstras
et trahitur et quo currit trahitur
amando trahitur sine lesione
corporis trahitur corde vinculo trahitur
Augustinus super Johannem omelia xxvi
Prescita sunt qualiacumque vero antequam
veniat videre et id quod facturus est
prescientia fiat prouide Gregorius in dyalogis
Optinere nequaquam poterit que pre
destinata non sunt sed ea que sancti
viri orando efficiunt ita predesti
nata sunt ut precibus obtine
antur nam ipsa quoque perhennis regni
predestinacio ita est ab omnipotente deo
disposita ut ad hoc electi ex labore
perueniant quatenus postulando mere
antur accipere quod eis deus omnipotens
ante secula disposuit donare Gregorius
in libro primo dyalogorum. Vniuersi
tatis singulis ab eterna dei prescien
tia augeri potest nec minui
…
ut aut optime operibus longiores
fiat aut … peccatis breuiores Gregorius
in moralibus. Prouidencia diuina
omnia disposuit quia nisi originem
remansit malicia non fecit. tamen
… ab … inuenta est prohibere
posset non prohibuit. Si enim
malicia non esset virtus contrarium
non haberet nec … nec …
… fieret non probata non

ut … uter esset
Origenes super … xxiiii Erat
angelus domini contra Balaam
l Tolle malicia. fratrum Joseph et
inuidia fuit primus dispensationis
dei et que de egypto pro salute
omnium generum gesta sunt si Joseph
non venderetur. sompnium pharaonis non
exponeretur nec frumenta in egypto
congregaret. pauit egyptum et finitimas
regiones et ipse fecit et semen
eius quibus pane egyptus non
ingrederetur nec egrederetur. in mira
bilibus dei nec fierent virtutes quas
fecit per moysen et aaron nemo
mare rubrum sicco pede transire
possibit. non daretur manna nec
aqua de petra nec lex in monte
synai. terram promissionis intrabit.
m Origenes ibidem Tolle regis Balaak
maliciam et insidias erunt prophecie
Balaam aufer maliciam Jude
proditoris aufferes pariter crucem christi
et passionem si non fuisset mors
christi nec resurrectio omnium nec aquam
primogenitus ex mortuis nec spes
n resurrectionis fuisset id est Tolle
omnes astucias dyaboli nec erit
corona victorie … stantis
desunt obsistentes non erunt
agones nec victoribus munera
parantur non primi boni virtus deus
ad opus bonum sed etiam malis sunt
vasa ad honorem sed ad contumeliam
utraque tamen necessaria Origenes ibidem
o Persecucionibus crebris virtutibus ut tito
nus … predestinatorum impleatur
Cassiodorus super … Vbi gra
titudo est … malicia a
prima … a …
a Predicacio
Vbi deest … sermo dei …

tamen post hamum. tunc capitur /
qui capitur et rethe et hamo piscator
peccatorum per rethe turba concluditur hamo
singularis eligitur Augustinus super Johannem
b Indoctus sacerdos scripture auctoritatem debet
sequi potius non solarium literarum pompam
ostentare. non enim quod eius est officium
grammaticam exponere vel laudibus solis
personet ora pontificis Augustinus de vita
r clericorum Assequitur in longum protracta
sermo tamen intelligi a. Augustinus de doctrina
d christiana Ad panem ventris cum labore
pervenitur quanto magis ad panem men-
tis statis et audiens laborat ne
moriatur. hic moritur qui non labo-
rat ut perveniat hic in eternum victu-
e rus Augustinus super Johannem Ecce dicit dominus
servat verba sua cum boni volunt
videri loquendo que dei sunt et
mali sunt faciendo que sua sunt
f Augustinus libro de doctrina christiana Pre-
dicator laboret ut intelligenter
ut libenter ut obedienter audiatur
et hoc se posse magis pietate orationum
quam oratoris facultate non
dubitet ut orando pro se ac pro aliis
quos est allocuturus sit prius o-
rator quam doctor et ipsa hora accedens
priusquam exerceat proferentem linguam
ad deum levet animam sitientem ut eructet
ut ructet quod biberit vel quod repleverit
ut fundat Augustinus libro de doctrina
g christiana Christi os sermo per quod ut aperi-
atur implora vita enim verbum
arguit et acquirit sermo enim sine
vita non [illegible] dei sermo Ambrosius
super Lucam Non mediocriter preclu-
h sit ut habeat tanta eloquia dei
et opera que fecit illis promissa sit
eloquia que sibi sunt et audiat
i que sibi sunt Ambrosius ibidem Libe-
rum et sine adulatione veritatem
predicantes et gesta prave vite
arguentes gratiam non habent apud
homines Ambrosius super epistolam ad
Corinthios In vos nobiles et nos ignobiles
k Nuntiat dei est qui evangelizat
regnum dei propter evangelium
designatum est ut per sermonem scilicet
amicitia non regnat sed ecclesia tota
in mentibus [illegible] quo nunquam ista regi
et magis posse [illegible] Ambrosius
super epistolam Lucam Inter talis in verba
l Omnis doctor qui auctoritate
scripturarum per quam potest audientes
corripere vertit ad gratiam et ita loquitur
ut non corrigat sed deleret
audientes verum statum scripturarum
violat atque sic corrumpit sanctus Johannes
super psalmos libro sermo super de verbo
m sine mensura et aqua Cum speculator
dei futurus et populo dei verba
narraturus multotiens debet queste
et dolore ea que videt in ecclesia
fieri in aliqua quod in aliis corripitur
est Johannes super Ezechielem libro secundo.
n Magnum discrimen est dei tacere
sermones ob triplicem causam vel
propter timorem vel propter pigritiam
vel propter adulationem Johannes ibidem Di-
o recti [illegible] ad imperium Notandum
est quod dicitur verba sapientium pun-
gere non palpare vel manum
attrahere lascivias sed errantibus
tardos pungere dolores et vulnus in-
figere Si enim igitur sermo non pun-
git sed oblectationem facit audientibus
iste sermo non est sapientis super id
est verba sapientium quasi stimuli
p Delicata doctrina est pugnanti in-
dictae de muro et tergis vinctis
delibuta sit tractatus militie actu
sic libidinis Jeronimus in epistola ad Pam-
q machium Non confundat opera sermo-
nem tuum ne cum in ecclesia loqueris
tacitus quilibet respondeat tur go

que dicit ipse non facit / delicatus
iuxta illud qui pleno ventre de ie-
iuniis disputat / accusare ava-
riciam est latro proprius sacerdos cupi-
dus nulli mente gaudet. Jeronimus in epistola
ad nepocianum. Secundo presbiteri
stipendiorum lectione gaudet et verba vo-
luptate et felicitate suadet apud
imperitum vulgus ad miracionem facit
si indoctorum sermonem et aliorum. Omne
quod non edificat audientes in periculum
vertitur loquentibus. Jeronimus in quadam epistola
Si ingestas bene dispensa vertitur
in iusticiam, quanto magis bono divinus
in quo nichil est inquinatus que aplis
est creditus si bene fuit dispensatus
dispensatores suos levabit ad
celum. Jeronimus ibidem. Ut lapis
sine quem plumbum plurimus lavat et
non lavatur, ita bonus doctor a malo
doctore malis credentibus lavat a
sorde peccatorum. Jeronimus ibidem. Infructuosi
ergo vere absque penna comedere
est quia quod suptis apparere
sed adeo esse predicationibus primo
non possunt. Terre igitur fructus absque pe-
cunia comedit qui esse comoda ad
usus corporis percipit et exhortacionis
ministerium non impendit. Unde ad
quod nos pastores dicimus qui
ad verum districti iudicis precipitur
officium quod pro omnibus sustinemus et
alimenta ecclesie iniuste manducamus
exigimus quod nostro debetur corpori et
non impendimus quod peccatorum debetur
cordi. Gregorius xxv li. moralium super illud
Job xxxi. Si fructus terre comedi
absque pecunia. Vita predica-
toris sonat et ardet. Ardet desi-
derio sonat verbo et ideo candens est
predicatorum alta sicut est candens et ter-
simulle procedunt quia de corde
exhortationibus verba flammancia
ad aures audiencium procedunt.

3 vere ergo predicatores vasa scintille
appellata sunt / quia eos quos
in corde tetigerint accendunt. Gregorius super
Ezechielem omelia iii. Secundo dulcis non
est que vita verba intra auditores
remordet. Unde necesse est ut qui
verba dei loquitur primo studeat scire
qualiter vivat ut postea ex intra
colligat que et qualiter dicat.
Gregorius ibidem omelia decima. Ad
ab predicandum namque plus conscientia scit
dignorum edificat quam optatio
morum. Qui cum vita sua in festis
pensat et ex suo facit amando quod
edificat quasi in corde lingue
talamum tangit in eo quod prima mani
ac ubi predicat se ibidem. Ille sermo
ab audientes libenter accipitur / qui
a predicante in compassione anime
profertur / et loqui vocat nouit qui
per brevitate dividit. Gregorius omelia
ad xi super Ezechielem. Predicatoris vita
est in alto posita per manum dei ut
montem naturam dissuat sectores
vitiorum ardores que virtutum. Gregorius ibidem
super illud vasis tunc sed tres
ae libani. Nisi spiritus sanctus assit
cordi audientis / otiosus est sermo doctoris
nemo ergo docentem homines tribuat
quod ex ore / et docet intelligitur. Quia
nisi intus sit qui doceat doctoris lingua
operatur in vanum laborat. Gregorius omelia
af xxx super evangelia. Perdifficile negocium
est in multitudine pro unaquaque diversa
ubi etas et in studio variatur de
libris disputatum et libido inflans
cordium quandam tyrannorum super
conte inherente et esse oportet ad
omnis predicationis verbum et ita verbis
placet singulis ad monere ut in sua
saevum offendat auditur. Gregorius Nazanzenus.

ag in apologeticon agendam pp op-
tet et sic alios iudicare sapientiam
ppi est a quibus facit sapientes
bonum fieri et sic illuminare ad deum
attende et sic a quibus ad deum adduc-
tis sanctificat et ita sanctificare magis
spe veritas et indigentibus por-
ah rigere manum Gregorius ibid. locus ergo
predicatoris imposita est ut ipse vi-
vendo illuminando quam loquendo suadere
festinat ita loquendi auctoritas perdi-
tur cum vox ope non adiuvatur Gregorius super
ai viii libro moralium in pastorali Non
debet predicator minimus minimum
tutta que sentit nec debet predicare
rudibus quantum cognoscit Gregorius xvii
ak moralium Ut longe ante nos reve-
rende memorie gregorius nazanzenus
docuit non una et eadem exhorta-
tione cunctis congruit quia nec cunctos par
morum qualitas astringit sepe namque
aliis officiunt que aliis prosunt
quia plerumque herbe que hec animalia
alia occidunt et lenis sibilus
equos mitigat et catulos insti-
gat et medicamentum quod hunc mor-
bum mitigat alteri vires iungit
et panis qui vitam fortium robo-
rat parvulorum necat pro qualitate
igitur audientium debet formari ser-
mo doctoris ut a se sua singulis
congruat et tamen a communi edifica-
tionis arte numquam recedat Gregorius
al in pastorali et xxx moralium Ille
uberius fructus predicationis colligit
qui semina boni operis premittit
ita loquendi auctoritas perditur cum vox
ope non adiuvatur Gregorius libro xxiii moralium
am Ubi conscientia mordet reatus timens
linguam ligat timor confusionis
an Gregorius p moralium Ille cum laudabi-
liter sententia emittit quam conscientia sciat
conspicit male namque atque validi
termina subiit quam sagittas fert

dicentes tunc ferit Gregorius libro xxiii moralium
ao Cum ad verum predicationis verba se
preparat necesse est ut causarum ori-
gines a sacris paginis sumat ut
omne quod loquitur ad divine auctoritatis
fundamentum revocet atque in eo edi-
ficium sue locutionis firmet Gregorius xviii
libro moralium Ille primo libenter ab auditoribus
accipitur qui a predicatore cum compa-
ssione animi profertur Ita tunc verbi
ap semen facile germinat cum hoc
audientium pectori pietas predicantis
rigat Gregorius super ezechielem et in pastorali
aq Cum negligas implere quod doces
aliis messem seminas et ipse a-
mentum preparationis renuntias Ibidem
ar Nequaquam deus homines in etate
infirma predicare quamvis doctrine
non sufficeret nisi in perfecta etate
redemptor ut eo celis sit conditor
et angelorum doctor ante manifesta-
tionis in terra magister voluit fieri
viii hominum ut vere preceptas saluti-
ferum timoris infunderet cum ipse
etiam qui labi non posset perfecte
vite gratiam non nisi etate perfecta pre-
dicavit Gregorius in pastorali et super
ezechielem omelia ii Videant quos a
as predicationis officio etas ut imperfecto
prohibet et tamen preceptum inconveniens
nec cum in tempestive aliquotiens imple-
posset ita ut pupilli avium si ad
penarum perfectionem volare appetant
unde in alta ire cupiunt in ima
cadunt et conceptam sobolem si pris-
qua formetur serena perficit non
tam domum quam tumulum replet
at Gregorius in pastorali Predicatoris boni
bonum et bonorum perfert adulationem
fugiunt et honorari ab hac per imitationem
volunt Gregorius in omelia quadam Pre-
av dicator tanto districtius in panse
elationem sciat quanto cum ei illata

pauptas inclinat . et tanto le-
uius cumulatis diuiciis inletat
quanto eos non abundancia que
se solenat exaltat exaltet. Greg.
a in pastorali. Debet sollicite is qui
docet prospicere ne plus studeat
quam ab audientibus capi possit predicare
debet ad infirmitatem audiencium se
metipsum contrahendo descendere
ne dum parvis sublimia et ideo non
profutura loquitur se magis curet
ondere quam auditoribus prodesse. Greg.
in moralibus super illud Job Antequam stella
a bat eloquium. Dispensanda enim pre-
dicatio pro loco et tempore et locorum ca-
pacitate quia si rara fuit non suff-
icit assidua vilescit. Greg. in quadam
a omelia. [illegible] vite [illegible]
prevenire non valet, cum non vult
ope implere quod docet / [illegible]
vita despicitur restat ut eius [illegible]
predicatio contempnatur. Greg. in quadam
epistola. [illegible] in statu officium
que [illegible] reddet actum ut se
inutiles ad standum [illegible] de
[illegible] pictor fidem
aliosque ad perfectionis [illegible]
qui adducuntur i debitorum fluctibus
[illegible] Greg. in suo pastorali loquens
b de se ipso. Cum predicacionis [illegible]
officium non oportet quidem mollem
esse atque resolutum sed forte et [illegible]
cuncta robusta ne cum [illegible]
[illegible] debet prelati
[illegible]
[illegible] sit miles [illegible] i mor-
tem tradere atque destinata. Cris. de
b laudibus pauli omelia vi. Dic
tibi [illegible] ita ipse
[illegible] qualis sit / [illegible]
[illegible] ipse [illegible] lecto
orantes assidue [illegible] doctrine
alitur aliter. [illegible] . [illegible]

qualis sit / quis victor efficiat. Augustinus
bc super leviticum [illegible] fides
ex auditu auditus autem per verbum dei
Apostolus. Ergo quis sine predicante sine
auditu non credit sine fide non intelligit
sine intellectu [illegible] non bene agit [illegible]
de predicandum est ut audiens credat
credens intelligat et intelligens bona
opera perseveranter operetur qui potentes
[illegible] libere voluntatis arbitrio non opera
sine fide non fides operibus fides sola
iustificat. Prosper libro primo de vita con-
bf templativa. Predicator [illegible]
splendore sed in ope [illegible] tota predi-
candi ponat fiduciam non verbis
delectetur ipsi clamat sed fletibus [illegible]
plenissime a ipso studeat [illegible]
sed gemitu lacrimas quas vult a suis
auditoribus fundi ipse primitus fundat
et sic eos compunctione sui cordis accendat
bg Prosper ibidem. Debet [illegible] duobus
[illegible] una qua venditores
sua distribuunt que minor est alia
vero qua omnes aliena [illegible]
et maior est . maior [illegible]
[illegible] sicut quidam prelati avaricie
et voluptatis [illegible]
[illegible]
aut plene [illegible] non
dico [illegible]
[illegible] Augustinus libro [illegible] de
bh doctrina christiana. [illegible] non moveant non
ad verba composita [illegible] qui
veritati operam dat [illegible] debet
esse et simplex. Seneca in quadam
bi epistola. Oratione te puta si [illegible]
omnes quod oportet persuaserit. [illegible]
[illegible] est quam que [illegible] Job
[illegible] passionum. Seneca i-
bk bidem [illegible]
[illegible] quod loquimur
sentiamus concordet sermo cum vita. Seneca

bl Christum ecclesia affatibus bonus sincerus
si cunctis quod vituperaberis. Si hunc
te instruxeris pudeat te de tua factura
quod persuaseris est durum quod tacueris
est monitione salutis semper ignoscato
[illegible] Bernardus libro de moribus
Ubi adulatio o amor ad angelos c
f apostolus [illegible] in auditor confessio q
confidentia c consilium a c contemplatio
q l [illegible] correcto [illegible] de tracto
o doctrina eloquentia d g confusio g
[illegible] f v fabula g gloria vana c
gloria v honor h hospitalitas
lacrima c [illegible] a [illegible] g pestifera t
[illegible] prelato in a m [illegible]
[illegible] sacerdos [illegible] scriptura [illegible] verbi vi-
tabis [illegible] sequitur

a Prelato

Nunquam ita proponis ut sic
quod prepositus gaudeat et honorem
suum querat et commoda sua solum re-
spiciat si pascit non oves Augustinus
b libro de pastoribus. Et multas oves
errare [illegible] de quarum [illegible]
[illegible] et lateribus et [illegible]
c Augustinus libro de ovibus. Diligendus
pastor tollerandus est mercenarius
est cavendus est latro. Augustinus de verbis domini
d Nichil est in hac vita facilius
maxime hoc tempore et letius et hominibus
acceptabilius episcopi aut presbiteri officio
si [illegible] adulatorie
res agatur / nichil apud deum miserius
e Augustinus in quodam sermone. Nichil
est in hac vita et maxime in hoc
tempore difficilius et laboriosius periculo-
sius episcopi aut presbiteri officio sed apud
deum nichil beatius si eo modo militetur
quo noster imperator iubet. Augustinus ibidem
f Qui episcopatum desiderat bonum
opus desiderat. Apostolus exponere voluit
quid sit episcopatus quia nomen operis est

non honoris. Episcopos quidem intendo
[illegible] ergo episcopus si volumus latine superintendere
possumus dicere ut intelligat non se
esse episcopum qui preesse dilexerit
non prodesse. Augustinus libro 19 de
g civitate dei. Honor et sollempnitas
episcopalis nullis poterit comparationibus ad-
equari si regum fulgori compares
et principum diademati longe erit
est inferius quam si plumbi metallum
ad auri fulgorem compares quippe
cum videas regum colla et principum
submitti genibus sacerdotum et de-
osculata eorum dextera [illegible] orationibus
eorum se credunt communiri. Ambrosius
h in suo pastorali. Nichil in hoc seculo
excellentius sacerdotibus / nil sublimius
episcopis reperiri poterit ut cum dignitatis
[illegible] eorum demonstrans digne non
stamus quod sumus [illegible] actione
potius quam nomine demonstremus
ut nomen congruat actioni et actio
[illegible] nomini ne sit honor
sublimis et vita deterior ne sit
honor sollempnis [illegible] professio
et illicita actio / ne sit religiosus
amictus et irreligiosus profectus / ne
sit gradus excelsus et deformis
excessus / ne [illegible]
[illegible]
[illegible] / ne professione monstremus [illegible]
[illegible] et [illegible]
ut digne nobis videatur [illegible]
ad omnia / [illegible] labiis [illegible]
[illegible] cor autem eorum longe [illegible]
est a me. Ambrosius ibidem. [illegible]
tione clarius ornat [illegible]
iustitia sicut barbarorum arma
sicut navita [illegible] navigatores
[illegible] et singulas [illegible] opifices
operis [illegible] qualitas ipsas demonstrat
actiones. Sic episcopus non aliud [illegible]

cpalis opa[tio] designat ut e[st] bo[n]
op[er]e magis q[ua]m q[ua]m p[ro]fessione
nostra / plus mult[um] e[st] ep[iscop]us
q[ua]m q[ui] nome[n] vocit[ur] Ambros[ius]
b ibid[em] Sicud long[e] e de planis
corruere s[unt] grauius h[ii] qui de sublimi
cecid[er]unt dignitate q[ui]a ruina
que de alto fit g[ra]uiori casu co-
llidit[ur]. honor quidem ep[iscop]alis coram
ho[m]i[ni]b[us] clarus e[st] S[ed] si ruina sub-
sequat[ur] dolor magnus est / na[m] q[uan]to
p[re]terit gradus ep[iscop]alis altior est
tanto si p[er] negligencia delabit[ur]
ruina g[ra]uior est / no[n] est en[im] tanti
gaudii excelsa tenere q[ua]nti meroris
de excelsis corruere / n[on] constat tanta
gl[ori]a s[e]q[ui] p[ost] victoria[m] q[ua]nta[m]
ignominia p[ost] ruina[m] Ambr[osius] ibid[em]
Magna sotilitas magna debet esse
cautela. homo honor grandis q[ua]m
maior debet sollicitudine vallari
cui plus credit[ur] plus ab eo exigit[ur]
sicud scriptum est Secundum legem et no[n]
facienti peccatum est grande / et seruus
sciens voluntatem d[omi]ni sui et no[n] fa-
ciet ea[m] vapulabit multis Ambros[ius]
v ibid[em] Sic polleat ep[iscop]us sapi[enti]a ut no[n]
solu[m] sibi credita[m] plebem sufficienter
doceat / verum eciam victores q[uo]sq[ue] queat
c[on]dictiones a katholica repellere. cu[m]
ne sua i[n] pr[a]ua imperitos inm[er]ne
doceat et q[ui]q[ue] casu p[re]uenio
clamat ille q[uo]d scriptum est Si cecus
ceco ducatum p[re]bet ambo i[n]
foveam cadunt / qui vero [ce]cum se ut
ep[iscop]um esse ignorat pastoru[m] cura[m] im-
me appetat / nec loco alti[us] consur-
gere p[re]sumat p[ro]ximus illius qui su-
legere sine sapi[enti]a p[er]plexa p[ec]tis cor-
da illustr[ar]e. Ambros[ius] ibid[em] No[n]
lingua ad obloquium relaxet ep[iscop]us
ne p[er] eande[m] lingua[m] p[er] qua[m] lau-

des refert deo et diuina libat sacri-
ficia letum letum venena p[ro]ferat
/ q[ui]a no[n] decet de ore ep[iscop]i benedictio-
nis et maledictionis egredi / ne p[er]
eandem lingua[m] q[ua] deus lauda[tur]
et homo maledicatur / et no[n] potest de
uno fonte dulcem et amara[m] p[ro]du-
cere aqua[m] Ambros[ius] ibid[em] sup[er] ep[isto]la[m] ap[osto]li
o No[n] litigiosum / Opus vero no[n] digni-
tatem / laborem no[n] delicias / no[n] preste
fastigio sed humilitatem desiderat ut
fiat simplex, et instar homi[ni]s p[re]t[er] p[er]
ut intimissa ... de tota facie
intret ad deu[m] cu[m] oculis ...
/ de monte cu[m] moyse descendat ad
captiuos vel de otio contemplacionis ad
laborem actionis Ioh[annes] sup[er] id Si
quis ep[iscop]atum desiderat bonum opus
p desiderat Tanta debet esse c[on]fusio
et erudicio pontificis ut omnis motus
et gressus et vniuersa eius op[er]a no-
tabilia sint veritate merito c[on]cipiat
ut et eius toto ritu resonet et or-
natu / ut quicquid agit, quicquid loquit[ur] fabro
q doctrina sit p[ro]loquio Ioh[annes] sup[er] eod[em] Qui[n] in- lam
da no[n] capiunt eos q[ui] etiam exige
voluptates quos plus c[on]gnoscunt esse
p[ro]desse / s[ed] quos vel ipsi amant / vel
quorum sunt obsequiis delimiti / vel
p[ro] quibus maiorum quispiam rogauit
/ et ut deterius taceam. qui ut eligi-
ntur esse muneribus impetrarunt
r Ioh[annes] in quadam ep[isto]la Apud deu[m]
bonos bonos i[n] digna ipsa sit digni-
tas qua[m] multi indigni possident/
frustra cui se iactat esse dignita-
tis q[ui] no[n] exhibet op[er]ationis ... in quadam
s ep[isto]la Talis debet esse dispensato[r]
regibus ut ... is qui p[re]est ea in pas-
se erga subditos mensura moderet[ur]. / im
quatenus ametur timere debeat / et
nature amare, ut eum ... minima

letitia bilem reddat ut in medi
ta severitas adiosa Greg. li. xx. mor.
t asperitas contra severitati lenitas facto
opera est ut utraque temperetur ut nec multa
asperitate exulcerent subditi nec nimia
benignitate solvantur etc. unum istorum
tabernaculi archa fuit in qua cum
tabulis virga fuit et manna etc.
quia cum scriptura sacra in pectore boni
rectoris sit pastoris si est virga distric
tionis et manna dulcedinis Idem
v ibidem Sicut david ait virga tua
et baculus tuus Virga enim percutimur
et baculo sustentamur Sit ergo districtio
virge que feriat sit et consolatio
x baculi que sustentet Ibidem Moyses
si amavit eos quibus preerat ut
pro eis ut sibi parceret et eis delinquentes
sit persecutus contra quos amavit ut
eos ex quo prodire persterneret Ut
bique legatus fortis utrumque mediator
admirabilis tam ipse apud deum pro
tibus tam dei apud populum gladius
y allegat Ibidem Subtilissima ars
viuere est rectum tenere regimen
cavendum est quidem quanto potest in po
testas sic esse nescire ad largienda
dona potentis se agnoscere ad impe
tenda noxia cum non potens va
let ignorare Greg. li. xxvi mor.
z cumque ipse speculator ponitur
in alto debet stare per vitam ut possit
desuper providentia Greg. omel. super
Ezech. fili hominis speculatorem dedi te
ab Ubi subiectus est sua culpa mori
ubi is qui preest quia tacuit reus
mortis tenetur Greg. ibid. super id Si
ac direxit nec admonuit etc. Sunt lau
de lv. capitulum quorum quod dicit per
quemcumque dubium non est ad supplicia
ad pertineret Greg. in pastorali Quod
is qui in utilitatis reuinit
quesitus refugit pastoris est altari
bus admonendus sic qui ultro ambit

ut importune se ingerit contra perit
ae dubio repellendus Ibi in registro Ve
nerabile eos dum allamant tamen allicere
dicere qui honoribus proficit et
af moribus cadit Ibid Quod vos
oppressores agimus qui et merce
dem capimus et tamen operari nequaquam
sumus fructus quippe ecclesie cotidie
in stipendio tollimus et pro populo
contra tamen pro eterna vita in predicatione
minime laboramus Quis enim
damnatus sit sine labore habet
recipere mercedem laboris etc. oblatione
fidelium vivimus sed quid pro animabus
fidelium laboramus Ita in nostris stipen
diis sumimus que redemptionis pro peccatis
suis fideles obtulerunt nec tamen
contra peccata eadem ut dicimus studio
vel predicationibus ut dignum est
insudamus Greg. omel. xvii sup.
Evangelium contra mercenarium ...
ag Intollerabilis deo est ut non sim te
quis atque ignorantia cum tacuisset te
tacebat qui ex elatione alta apprehen
dat Quanto quisque hic altius erigitur
tanto magis contra animabus honeratur
Et ipse inter et cogitatione
suppetunt quibus ipse cum digne
ah Greg. sup. Ezech. Qualem se tunc puta
qui regimen summe rectitudinis igno
rat non debet honori ducatus suscipere
qui nescit homines hunc videlicet
prius nec qui ad hoc eligitur ut
aliorum culpas corrigat quod resecare
debuit ipse committat Greg. xxiii
ai li. mor. Locum regiminis cum rege
nobis offertur ipse per mete contra ut
quisque discutiat si loco vita
congruet si ab honore actio non
dissentiat ne iniustus eum rector eo
qui in tribulatione petit non audiat
quo ipse quid cuius de quo tribulatio oritur
concordia honoris ignorat Greg. i pastor.
mor.

ak Ab imperitis pastorale magisterium qua
temeritate suscipitur quod est ars artium
regimen animarum. Quis est magisterium disci-
pline ut culpis districte novit pre-
esse et prodesse. Gregorius in pastorali. Illo-
al rum rectores deus videre solum intendit qui
fidelibus gregibus prodesse solicite sciunt
et sicut ipsi preesse super gregem. Gregorius
vigilat divina super eos gratia largius
am coruscat. Gregorius in omelia. Cum igitur
hi qui subesse sunt ad obsequium ob-
sequium restat procul dubio ut is qui
preest sinat ad ubi et cui se est
iussis obtemperat oportet ut is qui pre-
est tanto solicitudinis impendat.
ao Idem Gregorius in moralibus. Unde recte cuiusque
et ut preesse non audeat qui se esse
non didicit ut obediens subiciat, im-
pet quam prelatis iam novit exhibe-
re. Gregorius libro primo dyalogorum. Cum adhuc
in pugnam certamina vitiorum post diem
sunt delectationis tollerant a corpore
suscipere non presumant cum ubi temptata
tionis bella superverint quam aperuit se
ita dominica tranquillitate secure sunt
custodia subiciunt animarum. Gregorius libro pre-
ap mo moralium. Cum pravi mores volu-
ptatibus miseriis lascivie fre-
na laxant et tanto licencius
hostis ad feriendum occupat quanto
eis qui pro culpis intenderet potuerat
voluptas vacat. Gregorius libro v moralium.
aq Perpendendum valde est ad culmen re-
gimmis quisque qualiter veniat atque
ad quod vite pervenit quam ut veniat
et hinc omnes qualiter doceat et
recte doceat infirmitas sua cottidie
agnoscat ne aut humilitas accessum
fugiat aut pervenientis vita contradicat
aut vita doctrinam destituat et doctrina
presumpto extollat virtutibus polleat
tanto ad regimine veniat. Veniat
virtutibus vacuus nec tacto accedat.
ar Nequaquam valet in culmine humilitatis disci-

qui in summis positus non destituit se
superbie ut sit lauderiam quam sufficit
fugere qui ad quam dudicat tantum de-
esset in celo. Gregorius in pastorali.
as Tantum debet operacione actio transire
universa presul quantum distare solet
a grege vita pastoris. Gregorius in pasto-
at rali. Si dilectionis testimonium est cura
pastoralis quisquis virtutibus
pollens gregem dei renuit pasce-
re summum pastorem convincitur non amare.
av Gregorius in pastorali. Opposita mala ad
aratum opus est fortitudinis contrasta
ne aspectatores. Item est opus est pru-
denter ab sapientibus et incipienti-
bus opus est iusticie. Gregorius dicit quod
opus est temperancie. Bernardus in quadam epistola
ax Scolaris puerum et impube impuberes
adolescentulos ob sanguinis talli
tatem ad ecclesiasticas promovent dignitates
et de scola sub ferula transferunt ad
presidendum presbiteris lectione
vicium quam virgas evaserint quam
qui dictaverint preparant. Bernardus
in epistola ad Xenogorum episcopum
ay Non in alto posito non in alto sape-
re difficile est et omnino in bestiatu est
tantum quanto in bestiatus tanto
gloriosius. Bernardus in epistola. Vivere et audi-
az mirum mente magis sperare sapere
tas monstruosa ac gradus summus
et animus infimus sedes prima et
vita ima lingua magniloqua
et manus ociosa sermo multus et
fructus nullus vultus gravis et actus
levis capud canum et cor vanum
facies rugosa et lingua nugosa
ingens auctoritas et nutans
stabilitas. Bernardus libro v de consideracione.
ba Nullus dicat se virtutis esse, multi
sine virtutis socialiter vivere et vellent
posse in moribus cum auctoritate

infiriores consistunt qui superiore esse
sciunt unde id qui bene presunt pre
sbiteri habeantur honore. Bern.
super Cant. sermo 77. Si nescius
bc caritas feruida fac(it) uel in cetera
scientia uel optabilius est bono
utilius pastore. Nempe nempe ra
ra auis quia in ... id rara auis
in terris nigro simillima cygno. Bern. bl
bd in quadam epistola. Cum in pascua
diuinorum eloquiorum educit greges
dominicos pastor ydiota sed et si doctus
quid fuerit non autem bonus uen
dicat intentata [illegible] doctrina ubi
nocerat uita sola. Bern. super Cant.
be Canales hodie in ecclesia multos
habemus conchas aut perpaucas tan
te caritatis sunt per quos nobis fluenta
celestia manant ut aliis infundere qua
infundunt uolunt loqui qua audierunt pa
tres et proprii doctores quod non in
genuerunt et aliis posse cum sufficientes
qui se ipsos regere nesciunt. Bern. super
bf Cant. Discite uos subditorum matres
esse debere non dominos studete ma
gis amari quam metui et si interdum
seueritate opus est paterna sit non tyra
nnica. Matres fouendo patres corri
gendo uos exhibeatis. Suspendite uer
bera producite ubera pectora lacte pingue
scant non typo turgeant. Bern. super
bg Cant. Dispensat auctoritate Christi tunc tonsos
comatos pueros et camptos adole
scentes sed non habere cetera ut multos
dispositos calamistratos non decet. Bern.
bh de consideratione libro 4º. Nimirum improbe satis
possessa affectas quibus possessis non tuas
et quorum non zelas salutem sed electionem
tibi nimis ambitione uindicas.
bi Bern. super Cant. Ue tibi si pre(e)s
et non prodes sed ue magis si quia pre
esse metuis et prodesse refugis.
bk Bern. in apologetico. Honores

et dignitates ecclesiasticas non ignorare
debent, eis qui eas digne scire uel
administrare uelint et possint. Nec tamen
quia plures in pluribus ecclesiis habere
licet nisi dispensatione quidem ob ma
gnam uel ecclesie necessitatem uel persone
utilitatem non propter honorem. Bern. in
bl epistola ad Theobaldum Comitem. Stu
[illegible] prelatorum tanta de ordinatione
et confusione inducit quod in eis
terra sursum et celum deorsum pedes
sunt super caput et facies post retro
utrobique confusa sunt omnia. Deus ibi
conculcatur et terra deificatur. Diabolus hono
rifice recipitur deus uero contumeliose
repellitur. Terra sursum est et celum
deorsum ubi terrena celestibus preponuntur
pedes sunt super caput ubi uiri spiritua
les despiciuntur homines uero terrena
sapientes ad regimen temporalium utiles
in honore habentur. Facies est retro
tum operibus que uidentur bona pro
utilitas terrena intenditur quam
[illegible] utrobique confusa sunt
omnia cum iura negliguntur et officia
negliguntur. Deus uero conculcatur et terra
deificatur ubi deficit caritas et regnat
cupiditas. Diabolus honorifice re
cipitur et deus contumeliose repellitur
ubi raptores et usurarii in honore
recipiuntur et magnis expensis procedunt
boni uero et pauperes uel repulsi pre
tereuntur uel male procurantur. Bern.
in compositione [illegible]
in [illegible] tractatus [illegible]
bm Celum sursum et terra deorsum. Consilio
consilio et prudentia opus est pastore
et uelle ut det omnes ad spectanda
uindicet [illegible] quas gubernat
animas. Greg. in dialogo libro 2º.
bn Non crinibus [illegible] abscondi
[illegible] omnes sed [illegible] digna [illegible]

celebre innotescunt ita et ad
Bethaniam cum domino domum manet et cum
illo congreditur. Patet quod infirmus
sit latere. cum vero medio in agone consti
tuit qualis sit constitutum probatur. Ita
ergo qui privatam vitam et non multis
occupata negotiis agunt sicut vela
mine delictorum suorum ipsam solitudinem
Cum vero ad adducuntur in medium et
in illo secreto sicut vestibus conuntur
pro appetitus et votis quasi nuditas anime
suas consistunt oculis intuentium Gregorius
bo ibidem li. iii. Nonnulli non paucos in
domesticis sanctuaret fuisse rectores
multos in abstinentia et ieiuniis la
borantes quibus quamdiu licuit esse
esse privatos et nihil aliud curare
quam Christo et ideo placebat et in
diebus non modica perpere incrementa
rapiebat. at ubi vero in populo pro
ducit et multorum impietas emendare
necesse fuit aliqui inter concordiam
concordiam suscipere pauci non po
tuit officium quem vero tollerare co
tracti sunt pro dantes constantiam et virtutem
priorem et sibi intulerunt magna
dispendia et multis aliis profuerunt Gregorius
bp ibidem Sit spiritus temperans et non super
bus sit non remissus sit negotiis
opportunus negotiis quorum auctoritas digni
et plorantes sit et spiritus sit mitis
et humilis. sit liber et benevolus
sit et mansuetus et constans ut cum
quo dignum esse videt eum promoveri
obstat eciam si velit obsistit in
dignum et si multorum suffragia eum
compararetur eum eadem auctoritate repputat
repputat nihil aliud repputans nisi
edificationem ecclesie nunquam faciat
odio vel favore Ysidorus Vero qui
bq maior fuit de honore ille inferior
et qui inferior fuit sic et maior
Conversatio ergo melior et desideranda
non dignior gradus Ysidorus super
br canonica super epistolam Clerici desiderant
privatum in terra inveniet confusionem
in celo ut inter suos Christi computabitur
qui de privatu tractavit ut vivificatis
corpus pertinent quo aliis maior appa
reat et quo cunctis inferior videatur. quia
non qui fuit maior in honore
ille inferior et qui inferior fuit
bs ille maior Gregorius ibidem Opus quod
desiderare bonum bonum et privatum aut
honoris cupiscere vero vanitas est
privatum surripere se desiderat despicit
aliorum sic honoret Gregorius super epistolam
bt Nemo potest in valle stare et de monte
loqui ubi stas in loquere id est aut
unde loqueris ibi stare intra et ambu
lare ut quod de celo loqueris sic intra
facere non vis ut quod tu predicatore
insuper facis quare nigrum vocas
tunc non vis esse discipulus Idem super eodem
epistolam v Iesus ascendit in montem
bv Primus in qualis sit obscuritas die de
lectante. sic ipsi in laycis et secularibus
inopi obscuritas. sunt autem quod videas
omnia facit tibi portas in summa ..
digni tu qui moribus digni dicuntur
apprehendit iniquitas tenebrosa
quo dubitetur. quam ca fuimus et inde
Idem super eodem epistolam Cura videntia bonorum
bx Bonum iterum est qui et in humilitate
servat disciplinam et per disciplinam non
in currit superbiam Idem de summo bono li. iii.
by Quanto quisque in superiori constituto constitutus
est loco tanto in maiori versatur periculo
et quanto splendore honoris excellit
quisque est tanto si delinquat peccator
bz maior est Ysidorus ibidem Omne quod
supereminet plus meroribus afficitur
quam honoribus gaudet quanto quisque
prius inde maioribus occupatur tanto
facilioribus viciis premitur pro omni vero
aniamus valet peccata debitare quotiens qualiter
nunc occupacione stare de vicio Idem
ca Episcopi domos non imparis ecclesias
magnas construunt pictos delectantur
habere thalamos vestiuntur ibi ymagi
nibus

preciosis colorum indumentis. pauper
autem sine vestibus incedit et vacuo
ventre clamat ad hostium et ut vix
saturetur spoliatis pauperibus sepe ut
vestiantur lapides et lingua ornat
sericis calupnis fores de domibus
dispendit que vestimenta pauperibus inclu-
dentur non concluduntur. Hugo de claustro
tb anime libro primo capitulo primo. Sunt quidam
qui sciunt et possunt et nolunt posse
quidam autem sciunt et possunt et volunt
quidam qui nec sciunt nec possunt nec scire
et posse et velle talis est ut si sup-
bie. scire et posse et nolle simulatoris cf
est nec miseri nec scire nec posse sed
velle cupiditatis et stultitie. nec scire
velle nec posse desperationis est etc.
bide c. Cum omnes sciunt possunt et volunt
posse si volunt quod dixisse talis est
aliquando superbie. Qui sciunt et possunt
sed nolunt simulatoris quod veniunt miseri
vos est cum sciat et omnino desperat. Cum
autem nec sciunt nec possunt cupiditatis videtur
quod volunt stultum est si volunt quod quod nec
sciunt nec possunt. Illi siquidem qui nec
sciunt nec possunt nec volunt prudenter
agunt. Omnia enim discretio est nolle
quod non potes fugere quod nescis. Hugo
cd de tribus abusionibus claustri. Cum se
estimat amplius sapere quibus
se videant amplius posse. Sed aut
sed videlicet sapientes habet causa sunt
angelice et humane vivunt. Prima
incipit angelis scilicet in via ad agni
lane et bene aut actus quia dicunt subditos
bonum et malum sunt in prelatis quod
meruit bono et angelus. Angelus cum
cum vellet esse potentior cecidit
et cum videri vellet sapientior desipuit
tc Hugo ibidem. Tres sunt species negligen-
tium prelatorum quidam qui bene vivunt
et subditos male vivere permittunt.
quidam qui male vivunt et subditos
bene vivere cogunt. quidam qui male
vivunt et subditos male vivere volunt

Alii qui bene vivunt et subditos
male vivere permittunt. Hi quippe
perdunt se quia corrigendo crimina
non incorripiunt delinquentes. Licet enim
bene vivat necesse tamen est ut de
grege sibi commisso commissus deo
gregis rationem reddat. Illi vero qui
male vivunt et subditos vivere bene
cogunt criminatores edocant renovant
sed vetus et fortes occidunt renovant
verbis occidunt exemplis. De talibus tamen
ipse non opus facere nec cum. Hugo
cf ibidem. Perscrutate quanta et qualia
me mea audiente aliqui plurime ad
ministrationem pontificis que ipsi sunt
commissa pura per vita ardentius
bona propria dispendere desiderat qua futura
et oblita quod non soli dixisse sed eciam de
grege sibi credito rationem pastor pa-
storum pastorum omnium reddat sua suorum
destructa non cogitat que non de-
linquant peccata constant sed pro ceterorum
bona letificat sed dixisse tamen prelatorum
aut nec dixisse omnino sollicitatus quid
sui boni aut mali vegetare ignorat
qui non perdiat presumentia iustis
primas primus contemptu unde quibus
subditos penas alias Prosper de vita
contemplativa libro primo. Sacerdos
cg et scire debet vivere propter exemplum
et docere propter sic administratione
officium suum impleat a sua iusticia suo
fragrante et denique manum alia
servientes exegit quis quicumque
aliquid peccat quem nulla docuit nec
correctus monet pro illius penas sui
scelere dabit. Ille autem cum desipere
facto ubi commissa est etiam si sancte
vivat et tamen perdite vivente arguere
aut erubescat aut metuat cum
omnibus qui eo tacente perierunt
perit et quid ei proderit ut non puniatur
suo qui puniendus est alieno peccato id

ffilij hominis speculatorem te dedi
domui israel si impio locutus non
fueris ut se ab impietate sua custo
diat et ipse peribit sanguinem eius
de manu tua requiram Et est dicendum
ca Quorum peccata sua non amittantur
ut ab impietate sua custodiatur et
vivat te qui non increpasti et
ipsi qui te tacente peccavit fla
mus [illegible] per [illegible] Sed
quis tam [illegible] pastores tam
[illegible] et quo [illegible] sua ista [illegible]
quis tam alienus a fide qui iste
sunt non [illegible] quis ad [illegible] non
intremiscat quis ista sunt to
[illegible] metu [illegible] [illegible]
accipiat nisi qui [illegible] non intelligit
aut facta non credit [illegible]
aut amittantur ad ipsum ut [illegible]
suus [illegible] et non sunt [illegible]
impius iniquitate sua moriretur
et tu animam tuam liberasti [illegible]
evidenter [illegible] quod sunt [illegible]
sunt [illegible] auditores [illegible]
[illegible] non debent [illegible] ut ad [illegible]
sunt [illegible] [illegible] verba [illegible]
non audiunt vel audita contempnunt
[illegible] ab eis corrigendis [illegible]
[illegible] exemplo [illegible]
[illegible] ut [illegible] doctrine [illegible]
[illegible] ostentas [illegible] peccata
sine [illegible] et doctores
doctores [illegible] exemplo [illegible] et
verba [illegible] in bonum [illegible]
ctz suus omnes non [illegible]
aut dignitatis ad [illegible]
[illegible] candela
[illegible] in tene
bras [illegible]
[illegible] modio [illegible]
fama candelabrum ascendisse
[illegible] corporis sub pauperi
[illegible] latet ubi ea dignitas
[illegible] tremit [illegible] et tu [illegible]

non in fama [illegible] peccaverit
sepe [illegible] plato [illegible] delinquent
eius [illegible] fama [illegible]
[illegible] quodam Simone
el Et [illegible] absurdis [illegible] plato
simulat [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] pollue [illegible]
[illegible] quadam [illegible] prelato simulatori
cm apparet illis cum [illegible] ut [illegible]
tibus temptacionibus qui semper ambi
[illegible] simulaverit [illegible] non
[illegible] modo [illegible] cum [illegible]
ad platones [illegible]
quam diligit ut alienus quod timet
[illegible] voluntatibus quod [illegible]
impare [illegible] in sua [illegible]
cm Statim ut ambitiosus ambitiosus
motus ad honorem [illegible] superbus
[illegible] et in iactancia [illegible]
non [illegible] prodesse [illegible] preesse
[illegible] quia cum se
superiorem ad [illegible] non [illegible]
[illegible] non dignitatis [illegible] honestas
[illegible] de [illegible] amicos notos
ignorat vultum [illegible]
[illegible] loquitur
[illegible] non
[illegible] non
audax [illegible] et arrogans [illegible]
et in [illegible] de vilitate
[illegible] ubi [illegible]
ambicio [illegible] passio [illegible]
[illegible] ac [illegible]
elemosina [illegible] exemplum
[illegible] humilitas
[illegible] ab
[illegible] pusillanimitas [illegible]
[illegible] de regimine [illegible]
[illegible] superbia cum tempta [illegible]
premium ubi gloria eterna honor
eternus

Presumptio

Velle aliquid sapere quam res
se habet quandoque temptatio
est nimis aut amando scientiam
sive vel inbibendo melodiis usque
ad perdendum communis et condigna
condempnationis vel ... sacrilegium
presumptio diabolica presumptio est
Primo aut aliter sapere quam res se
habet angelica presumptio ... ita
homines sumus se sapere angeli sumus
quibus equales in resurrectione futuri
sumus ... non ... presu-
ptionis diabolice. Augustinus de baptismo contra
donatistas libro 1° ... impedit
b a summo presumptio sum ... nemo est
adeo summus nisi qui se a seipso sen-
tit infimum. Augustinus de verbis domini sermone
c ... presumptio est qui intra
se credit vel alio recidisse videt et
... infirmus est cum non mereatur
timor ad penitentiam. Augustinus in libro de
singularitate clericorum. Nulla presumptio
d periculosior quam de propria iusticia ut
sicut superbie. Augustinus super ...
... non se iustificat ... deus ...
e agitator cordis est ... amoris ...
studeat se in aliquo se esse ...
... sibi magisterium arrogant ...
ut amittat. Gregorius in omelia
f ... licet ... pollicat
... est inepcia velle docere sapi-
entiores ... presumptio
est a sermone sibi ... quod
... silencium imperare. Gregorius
g libro ... moralium. Presumptionem ... por-
rigit qui mensura ... limites
non attendit et plerumque amittit quod
potest qui audacter ea ad que ...
... non valet arripere festinat. Gregorius
h libro xxviii moralium. Quia dispensa-
tionis agitur ut de se confidens ...
dispensatoria temptatione pulsetur
quod ... quid sit ...
et presumptionis fastu est deponat
i Ibidem. Presumptuosi sumus in quibus
resedit ... sumus ... non ...

... attendit ... si ...
... ordinat ordinata ... quod ...
... non ... aut ordinavit ...
... pulcre estimat ordinatum
... meditantes ...
... sicut ... ad tempus advenit
non ...
aut ... meditat aut deceptum
k Augustinus de ... Quod p-
resumptuosi culpa sua confitebuntur qui
... putat ut ... putat
culpabiles pati ... culpa
imponi ... non ...
l Ibidem. O superbia presumptor presum-
ptuosa superbia que non solum an-
gelos deo voluit adequare ...
presumpsit deitatem ... quos ...
... depressit et quos exaltat
... turrit ...
...
m suspendit. Ibidem. Cum ...
... alios ...
rapit et docere ... dictat ...
... vult leges et
... dictat ordines ... philoso-
phari incipit. ...
... et ... maiorum
...
officium et ...
... usurpat. Effrem libro ...
n ... ut ...
... festinat ...
... et a superbia ...
... ut dicere ...
ut age ...
... nota non ... qui sua
... ut ...
...
... ita ...
o ... Omne malum ...
... presumpcione
... Cassiodorus super psalmos ... non ...
de ... Constat ... presume
p qui ad sacrar ordines fastigia cupit ...
... cum ... bene appe-

... appetere

vis(us) et in quali(ter) desiderij p(ro)
mes honesta cognosti. Omnis enim
plo palestrice artis ignarus i(n) sta
dio luctus introcat aut q(ui) ita
minim instar. quod i(n)t(er)ius gestio non se
firmat i(n) ip(s)is conatib(us) extra lau
guescunt q(ui) militaris presumptionib(us) no
minant(ur). Cass(iodorus) li(bro) viij epistolarum xxxiv
q epistola. Cum non sit unius quod sumus
q(ue) unius quod sumus stulte cogunt
et tu dicis quamvis vite lucidum
a(n)i(m)o ornata virtutum. Valerius libro
r vi sermone quodam laudanda p(ro)
ficio fiducia est que estimationis sibi
pro parvo contemnat tam sibi aeris
quam vel gaudens cum a gloria
et a p(rae)cellentia distat satis est. Va
a f lerius maximus libro vi. Cemeris sibi
et vehementis vehementes impetus
sunt grossis ictibus honorum metens
convenisse ut sua p(ro)pria reprimere vel
alienam sua iusta estimatione sed
b t quam volunt valet. Valerius maximus
de iure huius dictis libro ix. Rex me
dos artaxerxes contra grecos bellum inductu(ru)s
cum familiarum unus dicebat grecos
adventum belli non expecta
turos sed p(ri)ma adventus fama terga
versuros. alius dicebat grecos non vi
c ncit sed obviam mole exercitus. alius
alius tumidum omne ne urbes vacu
as et desertas inveniret non habemus
regem ubi caritas viribus exercere possit.
Alius dicebat vix rerum nature sufficere
augusta esse classibus maria mili
tibus classica castra explicandis
corporibus equestribus campestria totum
vix patere sagittis. Cum in hunc
modum regem minima existimatio
sui furentem concitaret dixit demi
c aratus, multitudo ista que tibi placet
tibi metuenda est. Verum est enim
pro magis metus posse regi non potest
sed tam magnus quod prius non
posset continere ut demaratus narrat
fugatis arcis parvo regressus re
b gnum sum repetere sed coactus multi
cum agnoscunt vires suas et cum
credunt se tam magnos sicut audi
unt attrahere super vacua bella et
v destinantur potentiam. Valerius maximus
ibidem libro nono. Impetu rusticatus
plura p(ro)mittit et credit se satis que
nescit. Vegecius de re militari li(bro)
tercio. Ubi bellum sub confidencia ab
r i et confidentia et de aliis contempla
tio contemptus sive curiositas et despecto
a quando bona doctrina vel fortitudo
i. humilitas aut iactancia in suo
b plato b et et securitas i(n) superbia
agitur.

Perditio
a Iudas de apostolatus fastigio
i(n) p(ro)ditionis tartharum labi
tur scandaliter contra iniquitatem
avaritie ut obscurior in sortem suam
ut ne honorem tradat que salu
der ponat sed cum ex epistola ad in
b stitue monachum. Instrumento pacis
morte irrogat. Sanguis christi discipulis
insignis se prodit quasi insignis per
instrumentum pacis premens iram
pate de aspis aspis monachorum
iram proditorum Xumbus super id
c corpus est osculatus est eum. Crisso
stat nos proserpus magna petimus
temptans omnis a... de proditione
digerit ad mitti legatos misit
et tunc forte altera comedit ad
ad audire inquit et prandium
proditione facit Valerius libro vi ubi
ea una in iniuriam in militiam per
potestates sub vitos

Professio
c Cornucopia annum non sentit
in eternam que non perficit pro(ut) putat
cui quia par est si inspiciat per
flore et cum videt in qua possit est
qua cum crevisset herba et fructu
fecisset tunc apparuerunt zizania
b Augustinus super psalmos. Quamquam
sit perfectus, nemo dicat sufficit

ineptie iusticiam qui dixit rema-
sit in terra non nouit probemur ubi
dixit ... sufficit in ibi habetur Aug.
super ps. liij. Ego vero egenus et
c pauper sum. Cum recepit eos pauperes co-
gitacio prestat incipit pari lingwas
ad insaniam quemque ipsas nodum pa-
ssus est nodum prestat. quemque non
pare ut comedat prestat. Aug. super
d ps. xcix. Non tu in accipiendo
prestas et deus in dando deficiat
quae cotidie capaces fauces ca-
pacem ventri offerat fons vivat
sitientium. Aug. de verbis apostoli capitulo
c xxiij. Nemo quicquid prestat nisi nisi
aduersa cognoscit. Greg. lib. xxij
f moralium. Sed nequis ... tuo ad
comparabili nomine succedat na-
tura glosam sed postea amicitias amicitias
amicitie facit ... ... prestantius
hereditatibus augmentum virtutes. Cass.
g lib. xxiij. Veneror inuenta a
sapiente in ista acquisita sunt
in laborata sed agamus bonam
faciamus prorsus familie ampli-
ficare que accipimus maior ista
hereditas a nobis ad posteros transeat
ultimum ad hoc restat opus ultimum
sed restabit ut ubi nato per
mille secula precludatur. occasio ad-
dicitur addiscendi. Seneca lib. v. epistola
ubi homo qui honor o onestas sed su-
dor quod tribulacio.

Promissio

a P Promissio est contra officium
non nunquam promissum solui sed
metu sicut herodes heredes qui ne
te iuramentis prestauit ne promissio
b negaret. Ambrosius lib. j de officiis. Aliquando
honestius rem negare aut longos
fines dare sumpnum suum addere ro-
ganti est hoc tempore colliditas nega-
c ndi. Cass. i quadam epistola Exceptionis
excepta dampnum ut intendit ineptie
spacium quod daret effectum. Viri
sum et gratiam quia illis promiserat
operibus exhibet adicit hos promissos
d. complecto et parato ipsam fortasse sic
actum britannia sicud indicamus
fama magna cum dicit esse in-
iuncsione districto quia in animis
promissio sepe de amicis comparat
inimicos. Petrus Damianus quadam
d Epistola. Timeo ne in mea promi-
ssione id wlgare prouerbium locum
locum habeat dicens et verba inspe-
ctus equus moritur et dum fugatis
canibus inuigit fugiens lupus vadit
dubitare enim an sit virtutem omnis
dilatio creat expectanti. Id de qua
d dam epistola. Sunt qui plura promittunt
pauca reddunt et eos quibus
mentiendo promittit inimicos sibi
faciunt. Glo. super id cum (?) ex
honores horum meditatum sine ho-
f nore. Superque promittens deliberes
et cum promiseris facias per se ne-
gauisse stetisse pergas fallere est
id ergo agas ut ne quis inito
suo te odit. Seneca in lib. de
moribus ubi ... ad ...

a Proximus

Non diligis proximum
tamquam seipsum si non ad
id bonum quod ipse tendis ad ducis.
b Aug. de moribus ecclesie lib. jo. Qui
non amat homines aut quia iusti
sunt aut ut iusti sint amare
debet. sic enim et seipsum amare
debet aut quia iustus est aut ut
iustus sit. Sic enim diligit proximum sicut
c seipsum. Proximos diligimus sic nos ipsos cum
bellum malum facimus et omnibus
sibi sicut nos met ipsos affectione
tractamus. Cass. super ps. cxxxiij
d Ubi accepto de admiratione quod
amor in ac amans caritas

o compassio vel q(uod) c(on)sideratio vel ytem
placo l(ex) c(on)cussacio am(or) gloriu(m) a
dilecto l. discordia b c(on)cussacio n
voluntas v.

Prosperitas

a Nemo frangi(tur) adv(er)sis
nisi q(ue)m molestia qui p(ro)sp(er)o
delectacione no(n) capi(tur). Aug(ustinus) de v(er)bo
b d(omi)ni Nemo gratule(tur) h(om)i(n)i qui p(ro)s-
perat(ur) in via sua cui(us) potius deest
ultor et adest laudator maior
est ira d(e)i est irritat(io) cum deum
peccator ut ita patia(tur). Aug(ustinus) sup(er)
c ps(alm)os vii magne virtutis est cum
felicitate luctari ne illiciat ne
corrumpat ne ipsa subvertat felicitas
magne miseria c(on)iunct(a) cum felicitate
luctari magne felicitatis e(st) a felicitate
non vinci. Aug(ustinus) de v(er)bis d(omi)ni capo
d xv Ideo deus felicitatib(us) t(er)renis
amaritudines miscet ut alia q(ue)-
ra(tur) felicitas cui(us) dulcedo no(n) e(st)
fallax. Aug(ustinus) sup(er) ag(...) s(er)mo(ne) xxvii
e Prosp(er)a t(er)re(n)a nichil aspi(ri)tati (habe)nt v(er)e
iocunditatis plena c(er)ta(m) dolorem incerta(m)
voluptatem duru(m) labore(m) timida(m) secu-
ritatem aliena(m) misericordie spe beati-
tudinis in an(im)e. Aug(ustinus) ep(isto)la xxxv
f Ulla res longa mortalium est
omnib(us) felicitas s(ecu)li d(ie)i tenet(ur)
amittit(ur) cum cu(m) tribulatio tempus ad-
venit ante q(uo)d p(re)tium [illegible]
adimat sustinentem. Io(hannes) sup(er) ysa(iam)
g li(bro) vii difficile ymo impossibile e(st)
ut et p(rese)ntib(us) et futuris quis fruat(ur)
bonis ut hic ventre et ibi mente(m)
impleat ut a deliciis ad delicias
transeat et in utroq(ue) s(ecu)lo p(r)im(us) sit ut
i(n) t(er)ra et in c(e)lo appareat gl(ori)osus. Io(hannes)
in quadam ep(isto)la. Tu habes sapie(n)c(iam)
salomonis, pulc(hritu)d(i)nem absolonis, for-
titudinem sampsonis, longevita-
tem Enoch, divicias cresi, po-
testatem Octaviani, quid p(ro)fuit
tibi, cu(m) tandem caro dat(ur) v(er)mib(us)

et ca(ro) de mortuis cu(m) dimitte sine
fine cruciand(a). Io(hannes) sup(er) p(rimo) ag ff.
o xvii Q(u)i(d) p(ro)dest h(om)i(ni) si univ(er)sum
mu(n)du(m) lucret(ur) a(n)i(m)a sua no(n) defi(ni)t
cu(m) pacat(ur). Sicut vir cu(m) sibi
l suppetere p(ro)sp(er)a t(em)p(or)a videt, (con)siderant
pavida suspicione turbantur, timet
cu(m) ne hic laboru(m) suoru(m) fructus
recipiant, timet ne quid d(omi)na
iusticia lateb(it) in eis unus appareat
et q(ue)stionib(us) eos muneribus cunctanb(us)
ab intimis repellat. Greg(orius) li(bro) v. c. i
k moralium. Tunc ut quamdam
in superbia levat ut in u(er)itate cu(m)
p(ro)speritas invitat vanit(atem) q(ua)mdam
vanit(atem) quamdam p(ro)ximi pati. Id
l sup(er) Ez(echielem). Sicut manifestu(m) p(er) doctos
iudicium est quod affectatis i(n)gesta
reb(us) subsequens faciunt effectus et iudicia
o(mn)i(um) impedit q(uo)d incs p(ro)p(ri)a c(on)scripsit
m vit. Id in mor(alium) li(bro) xxvi. Cu(m)
quis ponit i(n) p(ro)sp(er)itate diligit(ur) i(n)c(er)tu(m)
est utr(um) p(ro)sp(er)itas an p(er)sona diligat(ur)
amissio vero felicitatis interrogat vim
dilectionis. Ut p(ro)sp(er)itas quippe amicum
iudicat ut adversitas unicum relat.
n Id vii mor(alium). Iusto amplius placet
et adversitate mala tempori qua(m) p(ro)s-
p(er)itate h(uius) dispensacionis cura fati-
gari. Id li(bro) xxv mor(alium). Sepe omnip(otens)
o deus cu(m) amat iniquos reformet na-
t(ur)a. P(ro)p(ter)ea p(er)mittit ad ho(ra)m cuncta
suppetere et p(ro) hoc [illegible]
ut p(ro) eis debeat supplicia eterna
p tollerare. Id li(bro) xxv mor(alium). Iniquus
p(ro)sp(er)are c(on) sua mala accione p(er)-
mittit(ur) qui et p(ro)p(ter)ea fiat et in
felicit(at)e vivat p(ro)p(ter)ea quia sic (con)ficti
p(er)veniunt ad desideriu(m) tanto facilius
rapi(untur) ad tormentu(m). Id li(bro) xvi mor(alium).
q Huius vite p(ro)sp(er)itas in nocentiae
[illegible] no(n) est quia multa ad p(ro)x(imam) una
vitam et flagella redeunt et

plerumque ad instanciam supplicia perdu-
cendi sine flagello moriuntur.
v Gregorius li. xv moralium. Quibus vite pro-
speritas aliquando datur ut ad me-
liorem vitam provocet aliquando ut
in eterna plenius dampnet. Idem li.
f pastoralis. Solet rerum habundancia
tanto magis a timore dei mentem
vite solvere quanto magis hanc
cogit diversa cogitare. Idem in omelia
t quadam. Verecundus i. et magnus
est cui inter prospera salti rerum oc-
currentes [illegible] aut sermo
inplicentur aut inmoderacior ma-
teria vel corporis non inrepsit. Idem
v li. de consideratione. Quid inquit prosunt
illis superbia quid divitiarum iactancia
sinus leticia nichil potencia. Bona
voluptas magna familia mala
concupiscencia pro voluptate. Ubi iocus
ubi risus ubi iactancia ubi arrogancia.
Heu de tanta leticia quanta tristicia.
e Bernardus ibidem. Divitiis et floribus et
maiorum nobilitate te iactas de pecunia ac
et pulcritudine corporis et honoribus que
tibi ab hominibus deferuntur te exaltas
respice teipsum quia mortalis es et ad
quia terra es et in terram ibis. Conspice
eos qui ante te similibus fulsere splen- ac
doribus. Ubi sunt quos ambiebat
civium potestates. Ubi insuperabiles af
oratores. Ubi qui convivia festa
disponebant. Ubi equorum splendidi
nutritores. Ubi exercitum duces. Ubi
satrape et tyranni. Nonne omnia pul-
vis nonne omnia favilla nonne in
paucis versibus eorum vite memoria
est. Respice sepulcra et vide quis
servus quis dominus quis dives quis pauper ag
si potes discerne a rege. Forte a
debili. Pulcrum a deformi. Memor
itaque esto ne extollaris. Memor
autem eris si teipsum respexeris. Petrus in sui
sermone. Nonnumquam prosperitas homi-
nibus sic applaudit ut nocerat
et in felici successu sit in via for-
tunatos obsequium sit in fine pre-
mium operis, quamvis sunt ab initio
primas dulcia et ad inebrietatem
fuerint letalia. Verumque miscet et se-
quendum certius est quo spes sua clarescit
amplius eos superbis oculis dencioris
infundit caligine. Unus liber primo
de [illegible] nugis et vestigiis philosophorum
3 Omnis quippe mundi prosperitas datum
se petere inquit floret illosus
fido daniel salvatus est et be-
nedictus plana superata est. Dicamus
ergo quomodo virtutum in quibus periculis di
cuius in gaudiis. Quia bene congressio
et ab angustiis eripit et a prosperitate
custodit. Cassiodorus super de psalmo iustis eos
deus et iram indicavit. Sepius
ab in alta quis tollitur ut ruens fortius
conquassetur. Ira saepe videtur fortuna
de primo prospera mutatur. Sed medium
et fine replet multis adversitatibus
et concludit. Valerius maximus in quodam
ac sermone. In omni adversitate fortune
infelicissimum infortunium genus est
aliquem fuisse felicem. Boecius de consolatione
ad li. ii. Multis amaritudinibus
humane felicitatis dulcedo respersa
ac est ibidem. Omne felicitatis animo
in fortunis facit invicem. Boecius ibidem
af li. iii. Certa exempla fortune variant
nimia etenim que facit magna
gaudia nisi ex malis aut quia
mala nimia nisi ex ingentibus
gaudiis. Nulla est tamen solida felicitas
qua concordia nulla interrumpit.
Plinius li. vi Historiarum naturalium
ag Omnia que superfluunt nocent segetes
nimia sternit ubertas rami honere
franguntur et ad maturitatem non perveniunt
nimia fecunditas. Idem quoque a
natura animis accidit quos immode-
rata prosperitas rumpit quia non tam
in adversis (?) in [illegible] sed et in sua
utuntur [illegible] [illegible]

161

ah ad lucillum. Ad omne fortuitum bo-
num suspitiosi pavidique pavidentesque
subsistite et fera et piscis spe aliqua
oblectante decipitur. munera ista fortune
reputamus insidie sunt vivacitate[?]
usitata nos habere putamus et ha-
bemus Senec ibidem. Tulit a conspectu
salubris vite rapida prosperitas in-
genuosi sunt meretrices magnum
corum loquitur datur nisi illi fe-
licitas castrassi. Senec xix Epla.
ak Res est inquieta felicitas ipsa
se exagitat movet cerebrum non
uno genere alios in aliud irritat
hos in potentiam alios in luxuriam
hos inflat hos mollit et totos
al resolvit. Senec xxxvii Epla. Ipsa
cum felicitas incipere videtur vel
potius vilitas verbum in ipsos flore-
ctuosa impia ceciderunt et quod-
que virtute portum erat impetu tempe-
stuosa ceciderunt. Senec lib v Epla.
am Nemini eo fortuna concessit ut non
minaretur illi quantum promiserat. Senec
xxxvi Epla. Ludit de suis fortuna
muneribus et que dedit aufert que
abstulit reddit nunquam tutius est
quam cum ipsam quatit locum iam non
habet. Senec li v e Petr sue.
o Magnum animi calamitatibus mag-
nis sepius cernitur que quecumque ra-
tio pauperes habemus aurato capi-
tolio bella civilia gessimus divitias
puta aurum et argentum ludibria
sunt fortune quamvis toto tempore dum
veniunt omnes enim blandicie fortune
suspitiose in periculo mitior est et sine
causa sepe fluunt et sine ratione
destituunt nam felicitas cita est
velox inter reges opulenti-
ssimus vinctus post tergum manibus ductus
est. Senec de suis oratoribus.
ap Alienum animo quod optando evenit
bona nemini est bona si non aliis et
mala cito impeditur leta ad plu-
rimum cadunt cuncti quod donat fortuna

cat cito raptum iubemur. fortuna tum
blanditur captatum venit fortunas ta[?]
reparans quia vincat fortuna que nimi-
um fovet stultum facit. fortuna vitrea
est tunc splendet frangitur. fortuna obesse
nulli contenta est semel levius est for-
tuna cito reposcit quod dedit nullissima
est fortuna que intro tacet quo se
fortuna eo et favor hominum inclinat
aq Senec in prius. Non est ut putamus
fortuna longas manus neminem occupat
nisi hec tecum. Senec sibi dic
ar in quadam Epla. Lectores relinquit
quos unquam fortuna respexit quia quod
deserunt. Vobis tunc singuli confide-
re momento mare eiusdem eodem die ubi
luserat navigia sorbetur. Senec li
as de singulis[?] ad ea accedis. omnes
diligenda sunt prospera s[?] que a depre-
ssione sumunt principium. Senec ibidem.
at Ame conspicit fortuna semper iusta quod
iusta iubemur semper moderamina
si cum fortune auspicitur habe tua
huius gloriam dotata in suis exhorta-
av tionibus a fortuna ut audientes ignaros
multos effecerunt. Non autem ipsa fortuna
ceca p.s. eos cecos plurimum efficit quod
complexa est. Tullius de amicitia. Orat
ax qui in prosperis omnibus impetus fortune
putat fuisse sapiens cogitat qui
temporibus suis casus adiuvit fortunam
Tullius in ii Rethorice. Semper gravior
ay letitie tristicia repentina succedit et quod
incipit a gaudio desinit in merore
rerum mundana compassio consuetudo feli-
citas multis amaritudinis est respersa
nam ic qui dixit risus doloribus
miscebitur et extrema gaudii luctus occu-
pat. Innocentius de vilitate conditionis.
az Quam subito cum non suspicaris
inopinate accidit calamitas irruit
morbus invadit mors interrupit quam
nullus evadit. Innocentius ibidem. Ubi
amicitia ag ay bm amor ab

cia ab [illegible] q bonu q gsilm
v tinus f cupiditas ac dimittit q
ap b[illegible] gaudiu iv inscia q ptas
s relinquit n tempta o tribulao
m o ab [illegible] prudencia diuina ubi
prosperitas o prudencia quarta v
prudencia [illegible] cap
a R Prudencia sine prudencia
d[illegible] sunt prudencia sin
stant bomina [illegible] ubi dicit
prudencia negligit omnia gracia [illegible]
ut Aug in li o de singularitate
b clericorum Prudencia est amor corp
quibus adiuvant ab ab quibus imp[e]
dit sua sagacit eligens Aug li o
c de mor eccle Cum vero videam q a[d]
finem dei prouide ut ista necessaria sibi
desint vel indicens cum orastino so[lli]
citu esse et ipse deus exemplum
loculos dignatus est et in actibus
scriptum est ea que victui sunt ne
cessaria comparata esse in futurum scilicet immi
nentis famis Aug de li o
de sermo dno in monte monte
prudencia omnia gubernant et que
computa prona medicina [illegible] Gre
Omnes sumus in minimis caute et
in maximis negligentes quot erras
sit quia ubi vera vita sit ignora
bamus Seneca de [illegible] in li
armis iacula ferunt que providet
et tollerabilius mala suspecta si co
ntra habet pro clipeu prudencia
prudenciam minimum sagitta cum
cogitata facilius facilius vitant
Greg in omel super audientibus
g ta Prudens dicitur quasi porro
vides prospicax est enim et incertorum
q prudet casus [illegible] Cauto
est prudencia in dispositione in
corporis [illegible] prudencia
est [illegible] docta agra [illegible] cautae
gra inst instar Ysidorus

ibid Cursupulus ic [illegible] est
ubi alt offendit pectora ipa [illegible]
nolit qui se [illegible] cognoscunt
inimica [illegible] non reperiunt ubi i
sermo cornuerunt tenaces lapsus
amis tapta declinat [illegible]
sum amis tapta non incidit et
dura que prius [illegible] gra facilt
[illegible] assumunt si [illegible] salutis pre
non [illegible] Cass li in [illegible]
k Quanto maiora [illegible]
esse dispendia tanto [illegible] et
pastor debet esse cautela Pe Ras
l Imprudencia est obtenebratio mentis
qua quis [illegible] prudens est i prouido
preterita vel futura taliter in [illegible]
m Prudencia e pubs futurorum [illegible]
[illegible] tali ibid Cur prudencia
n amplectitur [illegible] et [illegible]
ac [illegible] varietas [illegible] ita [illegible]
modis tpe [illegible] quibus [illegible]
potius aptes sicut manus
que eadem est [illegible] palma extendi
et cu in pugnum astringi Sen
o de mor [illegible] Prudentibus
[illegible] est examinare consilia et non
cito facile credere ad falsa [illegible]
[illegible] de dubiis non diffinias
s suspensam tene sententiam Seneca ibid
p Si prudens esse cupis in futura prospi
ciendo intende et que possunt contingere
animo tuo cuncta propone nichil tibi
subitum sit [illegible] ante prospicias
nam qui prudens est non dicat non
putavi [illegible] quia non dubitat
[illegible] non suspicatur [illegible] tamen
q Seneca ibid Si prudens [illegible] animus
tuus tribus temporibus dispensetur praesentia
ordina futura provide preterita recor
dare Nam qui nil de preteritis cogitat
vitam perdit qui nil de futuris pre

meditatur in aia intantum mcidit
Seneca ibid. Prudentia si timos
sicud extendit callidus et in vestigator
latentium et scrutator qualiumque
nocarum dudum mostrabitur digito 3
astutia plenus vir pellit et simplicitas
nimius comeditorumque culparum et
postremo huius nomine attentum ma-
lus ille vocabitur i quas ipso mactabit
prudentia i mensurata per prudentiam ibid.
Precogitari mali mollis ictus
venit ideo stulti fortune credentibus
omnis videtur nova rerum et in opina-
ta faciens sapiens aut assuescat
futuris malis et quod alii diu patien-
do levia faciunt hic levia facit
diu cogitando Seneca libro viii. a
Aliud est a sapiente diligenter pro-
videre id ad rem agenda pro- b
venturus sint facilis superare atque
disseminare melius est cum cum tempore
ostenditur qua post velud data revenire
quod acquirere via scire est tamen
de tempore in medio malorum Seneca
de moribus Bonum est in alieno
malo fugienda iniurie ruina pro- c
cedentium posteris dox et tanto
compus est in religione lapsus auctor
quod vico cum altius sapientia eius eminen-
dat sicud et ignarus minus est d
qui per expe inlecimur i tantum
incolumpnis eius est castigatus qua
persuasisset exemplaria mores id
felius est quod faciunt aliena
pericula cautum Seneca in proverbiis
Gravius nocent absconsa in absconsum
accidit ibid. Aiolus est prudentie
qua pauca vel unus est cui
tristitia qua paucitas Seneca ibid.
Contradicenda sunt omnibus modis
languor a corpore impieta ab
animo luxuria a ventre a tantum re-
fectio a domo discordia a civitas
neque intemperantia dicimus tempus magnifi-
cienda est tua mane et vespere i
alterum genda prospicere in altero respice-
re que gessisti pytagoras i proverbiis
Prudentis est ne in casu quod i 3
cidat cave et si quis forte in
cidit fortiter ferre fortis ergo nemo
potest in dicare nisi prudens sit Vita
cum sine sapientia tementas periculosa
putanda est Boecius in sine suis
Ubi consilium deest ibi ad distruncta
te libertates ter fit Plato 3 sapientia
3 simplicitas ad timor al tribula-
tio prudentia ubi castitas pugna
ubi bellum.

Pusillanimitas
Pegnussimus est turpe pusi-
llanimitatis ad prelictu congnoscat in bita
se Cassiodorus primo epistola prima de-
cete mens est qui familiaris rei
memoria erit vocatus ad regnum iacet
animus plebium immilium thezauris
regalibus audeant pauper scriptis qui
primis meminibus perdit magna et
anxians temporalibus perdit pernumquam
Pal. petrus Contentus esto negociis
i quo descendisti luctare in officio
quod semel recepisti turpe est homen
cede Seneca, Remissio que omnis pro-
lati obscrunt quod nuteri enim
decerit que adulatorem et venditatem
ob his facit eius sibi quiete et consilio
tam veritas in favore principum
cum in sedes vapitat i forma scan-
dalorum hec est remissio qua vimus
dissitat pietate et aliqui luit per
quod laudatur prior in desideriis quod
sine a et magis tuditer per hanc
tamen imiter in valentis invalentis
primo vero valentis lateat per pus
minifernum fratre et simili-
pectoris assumitur sicud scriptum est
Vos quo facitis iniquitatis iniquitas

et faciens pacem sinceris strictis pe-
Pau. i quadam epistola. Vbi accedia
correcto [illegible] dictio co. contemptus
q fortitudo i [illegible] vita ac labor
loquacitas q presumptio [illegible] placo
[illegible] i solitudo p q Requies [illegible] de [illegible]

Querere

a q Querite faciem eius semper
semper queritur dum [illegible] in tota vita
qua hic vivitur et quo [illegible] debet nos
facere cognoscere quod invenitur quaerendo
est tamen deum invenimus fidei [illegible]
ut eum quem species caritas [illegible] est
adhibeamus eum per fidem et eum quem
tenere per spem ubi tunc sit invenitur
et [illegible] quod quaeratur forte ut
non cum facere ad faciem videmus eum
sicuti est ad quem per quaerendo [illegible]
[illegible] sine fine quaerendo quia sine fine
amandus Augustinus super psalmos c. in
b Quaeramus inveniendum quaeramus
[illegible] occultus est ut inveniatur
quaerendus. Vbi inveniendus quaeratur
c immensus est. Augustinus super Jo. Sic ho-
mo creatus est ut per id quod in eo
pro [illegible] attingat id quod cunctis
[illegible] bonum verum optimum sine
quo nulla natura subsistit nulla doctrina
instruit nullus usus expedit. Ipse quae-
ratur ubi nobis secura sint omnia ipse
cernatur ubi nobis omnia certa sint ipse
diligatur ubi nobis recta sint omnia.
d Augustinus de civitate dei. Quod difficilius
quaeritur solet dulcius inveniri. Augustinus
e super psalmos c. in Querite dominum dum
inveniri potest [illegible] non videtur [illegible] et
[illegible] est in medio videbitur et [illegible] non
[illegible] et dum in medio apparent [illegible]
quaeritur invenitur [illegible]
medio apparent et videri potest et in
f venit non potest. Bernardus [illegible] Nemo
te domine quaerere valet nisi qui prius
invenerit. Vis ergo inveniri ut quae-
raris quaeri ut inveniaris potes
quaeri et inveniri non tamen preveniri.

g Bernardus de diligendo deum. Sic nolunt
frustra quaerere dum quaerunt
[illegible] quaerunt sequuntur quaerunt [illegible]
[illegible] ut ut quaerunt [illegible]
aliud ut cum [illegible] aliud [illegible]
ad aliud quaerunt facilius cum est
[illegible] et [illegible] quaerit ut sit
potens non accipiat et sit pulsanti
pulsanti non non appareat. Bernardus super
q [illegible] in [illegible] vitate [illegible] nobis
et [illegible] in [illegible] in nobis metipsos
[illegible] i [illegible] corporis malis
compatiendo in [illegible] non cordis
contemplando. Bernardus de [illegible] gradibus
l humilitatis. Sic non vendideris omnia
non emes et si [illegible] non quaeris
[illegible] et quaerere non invenies
[illegible] cum oportet ad esse et a [illegible]
[illegible] negotiis abesse et vigilantes
esse [illegible] super [illegible]. Et vendidit
k universa [illegible] quae quid poteris invenire
[illegible] quid poteris invenire [illegible]
[illegible] opta quid optare potes [illegible]
Seneca in quadam epistola. Vbi de [illegible] in

v Rapina

a Si in ignem mittitur qui non
dedit rem [illegible] ubi putas
mittendus est qui rapuit alienum
[illegible] ardet qui [illegible] non
restituit ubi putas [illegible] est
qui expoliat non nocent mala
[illegible] si non placent. Augustinus de
b verbis domini [illegible]. Sic penale [illegible]
[illegible] aut [illegible] maior
[illegible] violenter [illegible] Augustinus in
psalmo. [illegible] Remota
c iustitia quid sunt regna nisi
magna latrocinia. Quid sunt [illegible]
parva regna [illegible]
et ut loco teneat [illegible]
[illegible] occupet [illegible]
[illegible] nomine [illegible]

ei ia in manifesto confert non de
pta cupiditas sed addita impunitas
no eleganter et veraciter alexandro
magno quidam pyrata comprehensus
rndet. cum ab eo interrogaret quid
sit ut mare teneret inquit et ille
rc libera voce quid tibi inquit ut
orbem terrarum sed quia ego exiguo na
vigio facio latro vocor quia tu
magna classe imperator Augustinus
de civitate dei capitulo iiii. Iiii quas
propter cum pauperes delinquentes
publice arguat et confundat divitibus
peiora peccantibus non intimum faciunt
in quorum domibus rapina pauperum
qui cotidie opibus opes sibi thezauri
zat et in delitiis abutitur que ad
sustentacionem pauperum dantur et sibi
reservant ut propinquis distribuunt
et aliorum in operationes suas ut superfluam di
micias faciant. Augustinus super illud Ysa
in quae attente spolium tuum
Quid recipiet qui aliena tulerit
si semper ardebit qui sua non dedit
Rabanus super illud actus xxxv Esurivi
Si stultitas igne mittitur rapa
citas quid mereatur aut quid recipiet
qui aliena tulerit. si semper ardebit
qui de suis non dedit et si in ignem
sine mittitur ille qui non fecerit
misericordiam quid in ignem erit ille qui
fecit et rapinam consulgeciis tantas
illud actus vicesimo. Sicut divites con
dempnat se non increpat ita non iusto
cupiditate se expoliat accusat
Cassiodorus super psalmum. Pauperibus
non dare tulisse est et mito qui
quibus pro esurientibus videmus si
non pascit extinguere procedat
est ut tolle quibus inbeamur offi
ulla contra quod crudelitatis
est divite si velle de exiguitate
mediocrium amet concesta lucra
ornant dampnosa compendia
nullus audeat unde tolle que reti

nendo colligerat et pauperibus porrigis
ad se pertineret si exigere uteris potuas
non repellit Cassiodorus li v epistolarum
Damus detrahat utili homini in eodem
modo alterius suum comodum augere
et alterius alterum quod prodest detrahere. et
magis contra naturam quam mors quam
paupertas quam dolor. Nam in pri
mis eorundem homini tollit. si enim
affectu nobis insit ut unusquisque
propter suum emolumentum expoliet
aut violet alterum necesse est disrumpi
societatem humanam communis que est secundum
naturam ut sibi unum quodque membrorum
putaret se plus vale si proxi
mi membri ad se valitudinem transtulit
posset debilitari et interire totum corpus
necesse esset ita est in humana socie
tate. Nam secundum gressus est ut quis
malit sibi acquirere quod ad usum
vite pertineat quam alteri et hoc natura
non repugnante. at non patitur natura
ut aliorum spoliis nostras facultates
augeamus et sit contra naturam ma
gis est detrahere alteri sui comodi tam
mors quam dolor. ita magis et
in natura propter ambos si fieri posset labo
res et molestias suscipere quam
unum sine molestiis in maioribus
voluptatibus Tullius in sua rethorica
Rapina est cum ante metum aspectu vi
olenta alienarum rerum distractio Tulli
abus Ornesitum non curat a societate
tur videt. videns ayt video ma
gnas latrones parvum latronem ad suspe
ndium qui digniores sunt suspendio
sacrilegia inquit minuta puniuntur
sed magna in triumphis feruntur Vale
rius maximus li 8 viii. Nulli cum rapia
felicior est gaudium in rapto dum sunt
in posteris Seneca xxxv epistola ubi
crudelitas vel sevitia et liberalitas seu re
stitutio a tumor vel voluntas l.

Reconciliacio

a Cum absens vel valde non pedibus
corporis sed animo similiter te prostrans
in conspectu eius cui oblaturus es, si per-
cussus est reconciliandus vel ad mortem ab eo
veniam petendo si eum lesisti, vel si te le-
serit dimittendo cordis rancorem.
Aug. super i. Cor. [?] vel vade prius reconci-
b liari fratri tuo. Non queritur quid quis
fecit sed quis sit peccatum eius non conde-
mpnat nec indicat. Ambrosius super
c epistolam ad Galathas. Stultus est qui
i. vetere delicti sui veniam postulat
quem pro[?] quod in ipso delinquitur
relaxat minus cui non accipitur
nisi aut discordia ab ipso pellatur di-
cente Christo. Si offers munus etc.
Quod pensandum est in omnibus culpa
minime salvatur quia gravius est
culpa discordie quia ut minus
accipitur. Demus itaque operam quibus lon-
ge positi et longe … distincte inter
nos … caritatis similiter te ac
benivolentia placare. Greg. dya-
d logo. Cum cogitatione offendisti cogi-
tatione reconciliare; si verbis, verbis
satisfac; nisi cum tamen factis lesisti
factis placatum placabis; sive causa
oracionis ad deum sive causa elemosinas
facere de rebus quibus eum spoliasti
quod cum perdisti si vis ad deum pro te
oret et aliquis adversus te deum interpell-
at nisi id est … in dona
iniquorum non probat altissimus. Chrys.
super id Matth. v vade prius reconciliari etc.
e Frustra sibi … putat qui cito
placari negligit in … De
f summo bono li. iii^o. Si tu iniuste non ledas
eum qui te lesit caritas tibi te ab eo
ut liberetur. Cum ledas manet sine
dubio vulnus in pectore et dolor auge-
scit in corde quod si est in odium vertitur
quod prius iracundia excogitatur; …
ne ita vis … tibi deum fieri non
te quidem ledat caritas sic tu a te

et peccatorum tuorum memoriam teneat
et videre te nolit, igitur qualem vis
esse erga te creatorem deum tuum delictorum
veniam poscas, talem te exhibe
debitoribus tuis qui deliquerunt in te. Chrys.
li. de compunctione cordis tractans illud
dimitte nobis debita nostra.
g Discussio ab aliis ante reconciliatio
incipiat cum cognoscit ita … tamen
… non cognoscit veniam sed absolucionem
quia commissum in generis … est
… veniam. Require de … demon
vel correctio ac elemosina et ordo
ac venia

Regimine sive regere

a Recta dolus ubi virtus preest sua
obtemperat. Vivus ergo ipse … ubi …
b imperat carus fiunt. Aug. super Ioh. …
omnibus tibi subiectis qui in domo tua
sunt … deo reddes. Aug. in epistola
c ad … quedam. Omnia indiget
duo iusticia misericordia et solicitudine
sine iustitia misericordia non solicitudine et solicitudo
non regit. Aug. super ps. xxxxv. Cum
d membra corporis sequuntur ut cum
passionibus turbari animam suam rector
sua correptione inanitate permiserit …
bene regna quadam parare se cohibeat
… eo quod regere se non nescit et
arbitrium sui nec sit ne captivus trahatur
in culpa nec corporis …ri … Aug.
Ambrosius super id ps. Anima mea in manibus
e semper meis. Omnis qui dispensandis
terrenis rebus preest occulti hostis
iaculis latus patet. Greg. li. in mor.
f Magno opere curandum est ut qui re-
gendis hominibus preest apud se intra
secretarium mentis in cathedra presidat
singulis … iudicaturus a certis fiat
… aspectu vigilanti oculo in cessanter
aspiciat cum quorum iudici ipse de istis
iudicandus esse astat ut quanto iuste
ante eum qui non videt solicitus te-
peditat tanto eum qui videt securior

gnat. Greg. xxiiij li. moral. Bene
scti viri scripture sacre testio reges
vocantur quia prelati cunctis motibus
carnis bene [illegible] appetitum refre-
nat. nunc concupiscentie ardorem temperat nunc
gulam [illegible] nunc suggestiones
luxurie obruunt. nunc [illegible] ignis
extinguunt reges ergo sunt qui tempe-
ratione sua motibus non consenciendo
succumbere sed regendo preesse noverunt.
Idem li° xxvi moral. Sepe sancta
vita reges ecclesie per diversa distribuit
et ipsam quibusque [illegible] ad singula
dum consensa mores [illegible] ad multa
Idem in pastorali. Nulla ars doceri presumitur
esse ars artium et disciplina disci-
plinarum regere animas qui ergo constituti
omnibus in [illegible] magne et mo-
ribus [illegible] et volunt [illegible] dicit Greg.
Nazanzenus in apologetico. Scepe
a disciplina [illegible] resiliunt sed
ductos sunt viri regum hylaritas
sicut relaxamus [illegible] nos qua
sic [illegible] letas [illegible] audaciter
[illegible] ad illicita allata resiliunt.
Idem xxx moral. Caput quippe
Omnibus locis bene regitur in quo [illegible]
qui post [illegible] qua [illegible]
quatur Idem xxii moral. Caput
quippe subiectorum sunt cuncti qui
presunt et ut recta pedes valeant in-
cedere caput [illegible] procul dubio capud
ex alto debet previderi ne a profectu
sui itineris pedes torqueantur [illegible]
corporis rectitudinem caput sese ad terram
declinet. Idem de pastorali. Quemadmo-
dum [illegible] vertice [illegible]
sic regibus sibi adversantibus [illegible]
regum [illegible] Greg. super id Ezech.
in [illegible] [illegible] est valde.
Quemadmodum videns arborem fo-
liis pallentibus [illegible] intelligis
quia aqua culpam habet terra ita
dum ita videris populum indisciplinatum
sine dubio cognoscite quia sacerdos

[illegible] non sit [illegible] Cris.
in tractatu de symbolo. Et cum
toti [illegible] corpus arboris [illegible]
[illegible] vigebit [illegible] opere [illegible]
[illegible] spiritus [illegible] et elegantis
pulchritudinis decore induetur. et
singula quoque loca teneat fortita
decenter decuit. sic sunt officiorum non
confuso sed distributo. Cris. in apolo-
gatico li. 3°. Principatus non san-
guinem debet sed morem et subtilis
regnat qui rex nascitur. et non [illegible]
Cassiod. li° 7°. Nulla [illegible]
ita sollicita cura regentem sentit [illegible]
[illegible] opes videre regi in tolerabilia
[illegible] quibus una est [illegible]
per presidium constructam valari [illegible]
set [illegible] turba apud [illegible]
[illegible] et sic morietur. non
[illegible] et [illegible] Idem li° vii. [illegible]
[illegible] bene ordinate sunt
[illegible] esse [illegible] agunt.
Cum et fortiores [illegible]
[illegible] operibus et sermones ma-
iori prudentia [illegible]
que agenda sunt salubriter consulunt.
Rabanus in glosa super id Prov. [illegible]
Exaltatio iuvenum [illegible] fortitudo
corporum [illegible] senum canicies
[illegible] possunt populis si volunt senum
esse [illegible] sub hylaritate et gra-
vitate plenos exhibeat ne per arro-
gantiam regendi plebis odium [illegible]
vant Idem in glosa super id Prov.
xxv Aufer Aufer [illegible]
de vultu regis et firmabitur iusticia
thronus eius. Reges a recte
regendo vocati sunt ideo quia
recte [illegible] regis nomen tenetur
peccando amittitur. [illegible] reges
ideo vocantur qui [illegible] principes
quam subiectos bene regendo non
[illegible] noverunt Ys li. [illegible]

x bono rege per regimen regni terrenum
celeste regnum perficiat ut quis in
eternam posuit contra fidem et disciplinam
ecclesie agunt regere principum contrariat
y Vegetius Non caret regia potestate qui
corpori suo novit venerabiliter imperare
vere dominator est ille qui carne sua re-
git legibus discipline ut per sicut
in eo grandi pondere virium super
homines voluptas voluntas ipsa cadat
et voluntati superiori et tollendo eam
superat ipse per se suis studiis Publica
z decora mater est, unus regnis et qualis
fuit dominans in primo talem parit
libertas appetitu sed facilius quippe
est si dominante dixerit pravitas est ornare
eam quam dissimilem principes posset
formare reimpuberi eam ... cum bene
per alios reges qui se student se de-
core tractare Cassiodorus libro iii epistolarum
ab Tanta est gloria rectorum ubi vim
se equum te regitativum principum aut
superiorum longe lateque disseminat se
rectorum custodita securitas Cassiodorus
ac ibidem Cum in capite statui et qualis
cupiat stare fastigium ad omnia
debet esse sollicitus quia non est salus
in corpore nisi quod et membra potuerint
ad optime Cassiodorus li ii epistolarum Crebris
provincialium fama est arvum bonum na-
tam demum de iugiis fructibus quam
de iuste regnantibus estimandum idem
ae li iii epistolarum Prima plenius est beatas
fore respublicas si eos vel studio
sapientie regerent vel eorum rectores studii
sapientie contingisse Boetius li° de consolatione
af ... homines antiquorum
optimum amorem rector elige-
bant ... summa felicitas erat
esse ... in quibus non poterat
esse potentior nisi melior Seneca
in epistola ... Cum aut ...
ag tandem ... impavidi qui

non per cupiditatibus suis imperare
restringunt per libidinibus serviat volu-
ptatibus avaricia teneat consecrat
avariciam ... repellat
nec incipiat aliis imperare nisi ipse
improbissimus dominus deterior at-
que ... pare deserit dominum quid
... liber ... non est
aa Seneca li° de ... sed ...
gratia ... amor civium
... pulchrius quam omnibus optatibus
... quis ... audeat ...
... per ... se quos iusta
pax ... securitas digni-
tas floret se quo opulenta civi-
tas copia omnium bonorum habundat
Seneca declamacione ad Neronem
ai Ut in corporibus singulis in imperio ...
ssimus est morbus qui a capite
diffunditur idem in quadam epistola
ak Si vis omnia tibi subicere te subice
rationi multos reges si te ratio re-
xit ab ipsa discens quod et quo-
modo aggredi debeas ibidem Semper
al barbaris impacientes quia alias
... facilius est regere quam
... et sibi tradere idem
am in quadam epistola Semel ista nec
rector posuit atque regimine qui
... odia ... timet regnare
an nescit Idem in ... hominibus
reges ita regibus dominandi ...
... est regimine
nolle regnare non posset ...
... regimine ... sibi magnum
ao ... Illud regimen
in gradu ... stetit
ubi ... nihil virorum vehemens
... cupido sibi vindicavit
Socrates in suis exhortationibus
ap Cum in ... rex
... purgare debet ... ut qui
delicta corrigit non admittat

vtrumque quod indicat stultum eum esse
ut velit quod alios imparem cum sibi
ipsi imparem non passus. Ibidem. Vbi ca-
do in tota conuersatione vel electione vel
consecratione fama et honor eciam ag-
[illegible] pax et ac prima
per presto in presentia quam prelatis quod quia per-
lato [illegible] aliqua rapiat vel rapiat
se simoniam committere.

r Religio

a Non apparet fama milicia ad
pre tempore diuites humiliat ut
pauperes ad superbiam extollat. In illo e-
nim quod decet in ea ut in ea vita
vbi senatores fuerint laboriosi ibi
fiant opifices ociosi et quo veniunt re-
lictis deliciis suis qui fuerunt prediorum
domini ibi sint rustici delicati. Augustinus
b de opere monachorum. Non dicatis ali-
quid proprium sed sint vobis omnia communia et
distribuatur vnicuique vestrum a preposito vestro
victus et tegumentum non equaliter omnibus
quia non equaliter valetis omnes sed po-
cius vnicuique sicut cuique opus fuerit.
Sicut legitur in actibus apostolorum quia eis
erant omnia communia et distribuebantur
vnicuique sicut cuique opus fuerat. Qui
aliquid habebat in seculo cum ingressi
sunt monasterium illud libenter velint
id esse commune. Qui autem non habebant
non ea querant in monasterio que nec
foris habere potuerunt sed tamen eorum
infirmitati quod opus est distribuatur
eciam si paupertas eorum quando foris
erat nec ipsa necessaria poterat inue-
nire. Tantum non ideo putent se felices
esse quia inuenerunt victum et tegu-
mentum quale foris inuenire non
potuerunt. Nec erigant ceruicem quia
sociantur eis ad quos foris accedere
non audebant sed sursum cor habeant et
terrena bona non querant ne incip-
iant esse monasteria diuitibus vtilia
non pauperibus si diuites illic
humiliantur et pauperes illic inflantur.

r Augustinus de communi vita vel regula clericorum.
Sed rursus illi qui aliquid videbantur
in seculo esse non habeant fastidio fratres
suos qui ad illam sanctam societatem ex pau-
pertate venerunt magis autem stu-
deant non de parentum diuitum dignitate
sed de pauperum fratrum societate glori-
ari. Nec extollantur si communi vite de
suis facultatibus contulerunt aliquid
nec de suis diuiciis magis superbiant
quia eas monasterio partiuntur quam
si eis in seculo fruerentur. Alia quippe
quecumque iniquitas in malis operibus
insidiatur ut pereat. Et quid prodest
dispergere dando pauperibus et pau-
perem fieri cum anima misera superbior
efficitur diuicias contempnendo quam
fuerat possidendo. Augustinus ibidem. Qui
d infirmi sunt ex pristina consuetudine
si aliter tractantur in victu non de-
bent aliis molestum esse nec iniu-
stum videri quos fecit alia
consuetudo forciores nec illos
feliciores esse putent quia non
sumunt ipsi sed sibi pocius gratu-
lentur quia valent quod non valent
c ipsi. Ibidem. Michi arrogare non
audeo ut domus mea melior
sit quam archa Noe vbi tamen
inter tot homines vnus reprobus inuen-
tus est aut sit melior quam do-
mus Abrahe cum dictum est eice
ancillam et filium eius aut me-
lior sit quam domus Ysaac cui de
duobus geminis dictum est Iacob di-
lexi Esau autem odio habui. Et
simpliciter autem fateor vel ex quo deo s-
eruire cepi quomodo sicut difficile sum
expertus meliores quam qui in monasterio
profecerunt ita non sum peiores
expertus quam qui in monasterio defecerunt.
Augustinus in epistula ad vincencium donati-
stam.

f Apli dicunt qui se hoc nomine arro
gantissimo vocaverunt eo quod in suam
communionem non recipiunt vel utentes
coniugibus et res proprias possidentes
quales habet catholica ecclesia et mona
chos et clericos plurimos Idem li° de
g questionibus Ximpuntes occasiones
pristinam vitam mundanorum quibus con
stituamus ledit vita et in finibus offe
dicium pauperis et audite hominibus
non vos in ocio facile victum sed pau
gustia angusto et strictam viam
regnum dei querite. Aug. de ope mo
q nachorum latro est qui et domum dei fa
cit in speluncam latronum qui lucra
de religione sectatur. multique enim non
tam bene cultus dei quam negotia
l occasione. Aug. sup. ca. li° in Iudeet
quid detrahimus secularium dampnantes
eius urbem in sacco et cinere velut
de ipsis summam fecimus quod facit
se tincta penitentis regis. Aug.
qui alios vult regere et a nemine
regi alios iudicare et a nemine
iudicari. Ieronimus in epistola ad marcellam
•k• Ego peccatorum miseria sed tenet more
ut nullus absque opere aut labore
suscipiat non tamen propter victu necessitatem
q iiij propter anime salutem ne per incertos vagetur
cogitationibus. Ieronimus in epistola ad
l rusticum monachum. Sunt qui ditiores
monachi quam fuerant seculares possident
opes sub Christo paupere quas sub locu
plete dyabolo non habuerant et suspirat
eos ecclesia divites quos tenuit
mundus ante mendicos. nepotianum ut
aurum calices gemmulas cetera.
m Idem in epistola ad heliodorum. Natus
in paupere domo et in tugurio
rusticano qui vix milio et pane
et pane cibario rugientem sa
turare ventrem poteram nunc similam
et mella fastidio. Idem de clerico
n ad nepotianum. Nummum addit
nummo et marsupia suffocantes
matronarum opes venantur obsequiis

modica esca in hamo ponitur ut
matronarum in eo sacculi illius per
cantur. Sic bestie sic aves sic capiuntur
et pisces vel per paucarum libunt ut amplius
accipiat que magis venatio sit a
ppellanda quam donatio. Idem ibidem
o Beda de vita priorum quoniam
multi tamen locum tenuerunt secreto vite
remotioris eligunt vel ignorantes
quia si desit spiritus non adiuvat
locus iste cum locus de quo loquitur
sodomis sceleris constituit i. mare perituri
quod autem loca mortua non mutant ipse
quam quorum primus testatur parens
qui in paradiso cecidit sed nunquam sit
quia que loquitur ecclesia Ita si
locus salutem salvare potuisset sathan
de celo non cadet. Greg. sup. Ge
p nesim. Nonnulli temporum principes
magna se deo similiter sentiunt
sunt homines qui ad statum dignitatis
veniunt quia cum illas religionis
venerationem ipsi cultum religionis
assumunt et bonorum vita se desperi
vestibus iniquis operibus premunt
Multi quippe dilectores dilectores
sunt qui in hoc in se quod homines
venerantur. Audiunt atque oblecti qui
vere se despiciunt non mente sed veste
templum contemplantur quia veri glo
amatores contemptum non putant quasi
despicientes sectantur. honores cum
fugiunt ut honoribus obviet. Greg.
q super mor. Ipsi de inchoata iustitia
laudari appetunt priusquam rectis moribus
inchoationibus conspiciant. quorum quos
plerosque cum iam voto prius proprietas
sequuntur multiplex qua per fiant de
sterilitas legitur proponens sunt. Greg.
r ibidem. Cuncta solicite fugiens por
tam ubi nostre mentis perit
relicte que mundi sunt ut frustra
sunt credita at quam vite nausea
gio mundi mundus crescit quia cum plerique
manere in cantu religata ecclesie de-

simul(iter) littoris unda contulit sed tem-
pestas consurgit repente me sub
preceptu cisterciensis ordinis in tanquam
solacium pelago recipi et quiete
nostri qui veniendo veniendo non fortis
tenui que stricte tenenda sunt pro-
tendo confiteor. Hugo in prologo de mor(alibus)
Ergo si tempore quo ad ministerium altaris acce-
ssi est de me ignorante me actum
est ut sacri ordinis pondus acciperem
quasi consternus palato litteras con-
tinuare. Ibid. De religiosis et bene or-
dinatis monasteriis nullus confessor nec
consilio ut aliorum quid desiderio suo
vero a suo sancto egreditur egressus
tamen si melius invenit et elegerit
nec nichilominus ita consilio non egreditur
ad infimus bonum quod requirat et conp-
stat principium. Bern(ardus) de precepto et
disciplina. Attende diligenter quid dili-
gas quid metuas vel gaudeas
vel contristeris sub habitu religioso animum
secularem et sub pannis cuculla imbecilles
cor. Bern(ardus) sermone xxxiii
Video quosdam quod sine dolore vide-
re non debet post aggressam spiritualem mi-
liciam rursus implicari secularibus, rursus
terrenis cupiditatibus immergi cum
magna cura erigere muros et ne-
gligere mores sub pretextu quorundam com-
munis utilitatis verba vendere divitibus et ma-
tronis salutaciones sed cetera et contra sui
imperatoris edictum in aliena concupiscere
aliena et sua tamen lite repetere. Item
nunc sic video et sibi invicem [illegible]
ut qui cum viri in suo vico vel
oppido cognati fuerint non contentes
proximas et ceteras frequentantes
nunc nobilitatis propriam familia-
ritates assecuti sunt. Bern(ardus) super
missus est omelia. In video quod non
pares dolos post spreta seculi pompa(m)
novellos in scola Christi superbiam

magis adeptus ac sub aliquibus muris
quibusque magnis conclusis in solitudine et in
parietibus amplis sicut in claustro
3 quam sicut in seculo. Ibid. Plerique in
domo dei non patiuntur in contemptu
haberi qui in sua domo non nisi contemp-
tibiles esse potuerunt et ut quam vix
ubi a plebibus honoribus appetuntur ubi
locum non meruerant servi salte(m) ibi
honorabiles videantur ubi ab omnibus
honoribus contempnuntur. Bern(ardus) ibid.
ab In generale redarguis cetera opera quorum
refugis honorem temerarie obiurgat
vitam et conversationem de pluribus inhabitan-
tibus in domo dei cum si is qui
de claustro est cum quo versatur in presto
inspiciens minus districte minus reve-
rencie sese agere apprehendit vel gesta
in verbis in sompno in cibis in risu
in ira in iudicio non ad iudicandum
tamquam [illegible] sed memineris scriptum.
Melior est iniquitas viri quam mulier
benefaciens. Ita tu qui in custodia
tua vigilas benefaciens qui imitat
multas multos melius facere et velle
quod si implere non sufficit absque aqua
in spiritali vite gustare sine merito
quia caritas operit multitudinem peccatorum
et dicta sunt contra genera tempta-
cionum quia sepe viri religiosi exploratores
vel ambitiosi gloriam vel extremam tenue
iudicant dyabolicis instigacionibus
incitatur. Bern(ardus) super cantica sermone
ac xxxv. Tu qui in congregacione
es bene vivere ordinaliter socialiter
et humiliter; ordinaliter socialiter proprio
humiliter deo. Idem in quodam ser-
ad mone. Cum sedem regulam vivere
statuunt et si non ad unguem ut
dicitur tota custodiat et se quam
sub claustrum [illegible] vel mittat
vel permittat a regulari professione
tamen non discedunt dum tamen

tamen sobrie pie et iuste cum omni-
bus viuere non desistunt. Bernardus ad ap-
ac reptis et disciplinis. Claustra vel pa-
radisus ad sanam spiritualitatem auster ele-
mentia quasi tot floribus vernat quot
quot virtutibus abundat. Cum enim claustralis
officinas frater circuit debet cum fi-
ducia ab oratorio deuoto ad refectorio
lecto a domo dormitorio stramenta
vilia a capitulo capaciam. Bernardus in qua-
af dam epistola Non vultis esse contenti vi-
ta communi. non sufficit vobis regula-
ris cibus, non solempnes vigilie
non imposita disciplina. non vestitura
quam vobis pater prouidet. in refectione
vel alimentis ornata preter quibus
vir magister semel vobis credidistis
quid vos ipsum de ceteris intromit-
tis. Ita illa qua tacentes domi gestis
verbis testibus offendistis. Ipsam scilicet
voluntatem. Vitam esse nunc incipite migrare
debet non nunc vobis docet ne-
nouerit vanum. non acquiescitis sermoni
consilio vel exemplo non obtemperare.
vobis non obedire an ignoratis quia
melior est obedientia quam victima.
non legistis in regula vestra quod quidquid
fit sine voluntate vel consensu spiritualis
patris vane glorie deputabitur non mercedi.
Id super Cantica sermone ...
ag Et quod religiosi ornatum contempnere sit
preciosum repugnat planum tamen super
iis proprios ... ... noua-
tionis primo tamen ... de nasci-
tur quem salvatorem id in quodam s-
ah mone. Christus dominus et beata geni-
trix ubi de Maria Martha semper
quos est conuenit. Maria Marthe
similari indigniud ... est idem
ai in epistola quadam professione ma-
trem et incessu de vita ut sui
ingressu tuo simplicitatis in motu
puritatis in gestu grauitatis in incessu
ak honestatis ipsis respondo. Cum ad

ostentationem sollicitudinis pertendit ut aliquis
quisque possit desiderat. iste non est disci-
pulus Christi sed mundi sectator existit
quia non propter deum sed pro honore secu-
li portationem crucis laborem ipsum in laudo
al de summo bono. Commendatur est pau-
per religio mendicorum sufficiens ubi to-
tius lux domini infirmis larga de-
licatis comparatis fortioribus moderata
penitentibus in sponte prius seuera
bonis apta. Et sunt ... re-
giones huius ... ...
am ... sit o quam religio religiosa
nobilla scilicet vilitas et simplicitas
preparatas et prosperitas. In vilitate
clara gloria et prelato impositate sup-
bia aut in delectatione in paupertate
in tolleracione sine desperatione in sim-
plicitate bona amor sui non amor
celi amor pallacii non amor
an paradisi. Notatur idem ubi. Habet locus cum
claustralium mediocres et testes ac
consiliarios suos in lege eterna
eterni domini duo testes sunt vita
et consciencia duo consiliarii amor dei
et proximi. Bonus testis bona vita bonus
index bona conscientia coram deo testis
est conscientia coram hominibus vita. Hugo
de claustro anime de ... abusionibus
ao Qualis debet esse religiosus. Contra
audit apostolus non in veste preciosa
sed quidem super cappa canonica et
tunicella monachi non differunt a pala-
tinis. Et ut ait quidam sapiens
apostolus et monachus est eodem panno
parantur ille sibi sibi tunicellam cucullam
ille clamidem non minor dicit
contra canonici regulares et scolares
sed forte sicut regularium videas
archidiaconum vel ... ... vidisse
contendas. Idem. Quo de restaurande
ap honestas in mostio ut ubi fuerint mi-
lites laboriosi sunt pauperes de ...

delicati qui in seculo pauperes vix erant
qua nunc in claustro bene vivant et nunc
in monasterio querunt que nec foris habere
potuerunt iunior ego sum non vidi quorum
talis paupertas erat cum foris erant quod nec
ipsa victualia invenire poterant cingentes
tunicam voluerunt scutellas sibi ad quos
foris accedere non audebat et qui eas
quisiorum lectulo rapuerunt iam nunc mensis habeant
nunc si forte voluntas eius fuerit enim
de altero alteribi ornamenta lectuli
secum portant vidi et ego nisi fallor
modicum tensa vestitum rotante et
dicente calor est tunica qua tamen
sola tunica vix vestire est magna
difficultas sed forsitan dicebas qua in
seculo erat dum ei ipso sanguis et posteaquam
nos et pungit vestes eius sunt hiemales
vestibus et tunicas frequentas qui tunc ad
quisiosum hiemem potes nec consueveras
ut semper lineis lineis induebaris
Hugo ibidem Noverunt multi quod
parum tenui victus sequitur levitas
corporis corporis et sanitas mentis scriptum
est enim Qui plus manducare et
bibere et surrexit ludere nequit non li-
bere et sunt qui post delicati cibi fercula
cum in claustro sedeat non lectionem et
silencium sed rumoribus et curiositates vacat
qui locum vacandi loquendi et tacendi
inspicua et nunc sunt sed in stabilitas
et ociosi nunc hos nunc illos ad
loquendum vocat Pone inquit domine
cum custodiam et ostium circumstancie labiis
hostium dicit non murum quia cum muris
ponitur loquendi licencia omnino negatur
videtur sed hostium ponitur quod loco et
tempore clauditur et aperitur ut tempore loquendi
et tacendi aperiatur itaque hora consti-
tuta sit in claustro lectionem in capitulo
confessionem in ecclesia orationem claudite item
in claustro confabulationem in capitulo
contencionem in ecclesia vane modula-
tionis strepitum. Gaudent multi clau-
strales cum regibus fatuis cum canis

multitudine narrat. Quia per alios locuntur
a quibus non cognoscuntur multorum partes
defendunt per multos vastantur per multos
litigant ignorant tamen quod negant
aut quod affirmat ibidem In misteria
comprehensu a capite celi Adam a capitulo
paradisi Iuda a capitulo Christi Primum capitulum
fuit in celo secundum in paradiso tercium in
orto in quorum primo prelatus scilicet culpa
de primo dicitur pena superbie in secundo inobe-
diencie in tercio avaricie De primo dicitur pona
sedem meam in aquilone et ero similis
altissimo De secundo dicitur de ligno scientie bo-
ni et mali non comedatis De tercio di-
citur retulit triginta argenteos et proiecit in
templo pena prime culpe casus secunde
labor tercie laqueus de prima dicitur videbam
sathan tamquam fulgur de celo cadentem
de secunda dicitur In sudore vultus tui vesceris
pane tuo De tercia dicitur laqueo se suspen-
dit Hiis tribus tres claustralium ordines
assimilantur hii scilicet qui sedes prelacionis
querunt et posse non possunt alii qui non
obedire volunt tercii favorem ignotis
loculos prelatis et in occultis detrahen-
tes Hugo ibidem Sunt enim quidam
qui mente vagi occultis attonit gestu
dissoluti plana pectus propter quosdam per-
lustrant aliud cantant et aliud aliud
cogitant in choro sunt corpore et
in foro mente nunc intus sunt nunc
foris efferunt psalmodie verba proferunt
sed psalmodie sensum non intelligunt
Sunt alii voce dissoluti qui vocis modo
dulcacione glorificantur ut tunc gaudent de
dono dono gracie sed eciam alios
spernunt tunc eius elacione aliud cantant
qua liberi sperant et quanta est levitas
vocis tanta forsitan est et mentis cantant
forsitan ut placeant magis populo quam
deo si sit cantus ut ab aliis lauda-
rentur vocem suam vendunt et faciunt
eam non suam sed suam Hugo ibidem
Ecce autem quod attenda qui secreto plurima
structionis in habitu religioso ut non

placita moribus sed vestibus. quasi cum
structo volatu similes sed tamen cum pedibus
terram tangunt volatu quidem sed tangunt affecta
vitii et veritas dicit / hii sunt qui ve-
niunt ad vos in vestimentis ovium intus
sunt lupi rapaces. conformis cum contem-
ptoribus velle intus autem serpens cupiditate
ap Hugo ibidem. Superstitio dicitur vel religio
superaddita vel religio ficta. Videmus
aq Sunt quidam qui velud quasi conversionis
moribus non obtinent non mente immutatur
sed veste non actu sed habitu hii sunt qui
sermone tamen non opere conversasse contempti
simulant vivunt sed vitia sua in amplius
professione vite multo melius abscon-
duntur ac religiosi ymaginarie nomine
palliati opinionem virtutis penitus virture
surripiunt. Predicant magna vel faci-
unt accusat vitia. ut deponant publice
sibi displicere simulant quod occulte co-
mittunt magis student videri non fieri
az Ysidorus de summo bono libro tertio primo laudant
quorum cupiunt predicationem laudari remu-
nerari ut velut sunt palliarum sub primo
sub laudibus vendat ad respondendum
alios prompti sed non patiuntur a quibuslibet
vel leviter reprehendi ad facie publicum
patria fingunt et in cuius iracundie vim
abstentur ad nocendum pati tamen non
credi tempore invenerit suorum actum ne-
gligentes sunt aliorum prelati liberter
reprehendes improderunt se assumunt virgi-
nes patres et viduas quibus conglutinantur
affectu conglutinantur affectu ut faci-
lius ab eorum quod dicitur est quasi negligens
esse qua ab eorum communione discedat
qui et si tamen illos facere non pretant
tamen male suspicionis de se prebe-
ndo malam vitam malis sinistre
opinionis infamat aliud Religiosi
ba affectus non solum de decoratione corporis sed
magis arcano gerit cordis Cassi-
bc super psalmos. Hec studia tamen ociosorum
sunt in claustro vagacio oculorum. super-
fluitas vocum. pravitas cogitationum
quia tamen vicia circuit frequenter de claustro
Cassiodorus super idem psalmum et expellebantur foris
et reprobabantur in ipsum

bb Ad professionem nostram pertinet subiectione
et abiectione gaudere paupertatem spernere
querere et non solum superfluitates sed etiam
ipsas voluntates de cordibus eradicare
vel cum (?) omnes incident vos vicia sunt minus
est multum cupere diuitias Cesarius in admo-
nitione ad virgines. Videte vocationem nostram
bc fratres karissimi venire ad heremum summa
perfectio est non perfecte in heremo vivere
summa dampnatio est quid prodest si
in loco quietis teneamur et in quietudo
in corde sentiatur / si in habitatione sit
silencium et in habitatoribus vicia
sit tumultus tumultus, coco et colluctacio
passionum si corporis nostra sanitas
teneat et intus anima tempestas Cesarius
in admonitione ad virgines. Vere religiosus
bf religiosus deberet esse negligens quietis
fugax voluptatis appetitor laboris
paciens abiectionis impaciens honoris
pauper in pecunia dives in conscientia
ad iniuria surdus ad vicia quasi de carne
bg in quodam sermone. Inepta sum tandem
vir si paradisus in terra est aut pena
est aut in claustro vel in scolis est
quidam consilium certa tamen duo est plenum
est amplitudine in quietudine fortitudine
amaritudine sollicitudine et dolore
bq Petrus Ravennas in quodam sermone. Spes fructuum
eterna revocat agricolam a labore
spes fortem pugilem contemptum facit
molestias ictuum. spes coronae tibi fratre
fiunt tua palma claustrum et vere si
intus esse stultum cum speras multum
athleta fortis dimicat natator
in litore in flumine pugnat viator
conformatur a sarcinis ut conspeda-
t eius rudat Petrus Ravennas in quodam sermone.
bz Religio est per quam superiori cuidam nature quam divinam
vocant cultum cerimoniamque affertur. Cultus
vero adulatio contemptus sed contempla-
tio domini vero sed devotio, in fraternitas
iactantia a ypostasis et filius mandatum
veritate monachus in vivunt a obedientia
ordo et paupertas pax videtur prima ad
perfectio cum pertinet tamen relinquere sacerdos

ac societas et solitudo superbia et
tempora temptacio ac voluptas a
quo Require ad capitulum

Relinquere

Amici post dispergendo data
pauperibus et paupertatem vero cum ani-
mi sua superior efficitur. divicias con-
temnendo quam fuerat possidendo Augustinus
b de vita clericorum. Utilius terrena potest
temni humilitate quam superbe relinqui.
c Augustinus ad paulinum. Cum celestis vite
dulcedinem in quantum possibilitas ad-
miserit pregustando cognoverit ea que in
terris amaverat libenter contempta dere-
linquit in comparacione enim huius
omnia desipit terrena concupiscencia despicit
et marcescit in celestibus animus ut
in terris licet de ferme comparatur. Cuius
decore terra placebit quia pre-
ciosa margarita ea margari-
te claritas fulget in mente Augustinus
d in omelia. Dives non est simul effunde
opes etc. Ubi liberalitas e.
e Cum nos relinquimus omnia et gradus
fiducia petrus piscator fuit cum dimi-
sisset non fuerat cibos manum et ante
querebat et ut loquitur confidenter relinquimus
omnia. Omnia enim relinquit qui volun-
f tatem deserit. Idem super actus. Apostolus
quantum ad divicias nichil sed quantum ad
voluntatem totum mundum relinquit. Idem
g ibidem. Licet in collo tuo preciosa depen-
deat monilia licet sparso crine et scissis
vestibus haec obstacula quibus te invitat
[illegible] licet a limine pater iace-
at prostratus [illegible] calcata
[illegible] siccis oculis
ad vexillum crucis evola solummodo
[illegible] in hac vita [illegible]
h [illegible] Idem in quadam epistola. Apostolicum
fastigium contemptus [illegible] omnia simul
vendere et pauperibus erogare et sic
expeditum cum christo ad celestia volare.
Idem in quadam epistola effectu a que
lo [illegible] in sale [illegible] nam
[illegible] sine magis [illegible] solum
k Idem ibidem. [illegible]

qua voluntas multi divicias re-
linquentes dominum non sequuntur. Sequi
autem dominum quid imitatorem eius esse
et vestigia eius gradientem. Idem super
l de [illegible] Ecce nos relinquimus. Beatus
tenet [illegible] ut primat me et ego
de mundi flatuum cogitabo. Idem in
m epistola ad heliodorum. Socrates the-
banus homo ditissimus cum ad philo-
sophandum athenas pergeret magnum
auri pondus abiecit. ut putavit
se simul virtutes et divicias posside-
re. Ut [illegible] male cupiditatibus ergo
vos mergam ne ipse mergar a vobis
[illegible] et [illegible] ante
vile mancipium tantam simul sarcinam
n deposuit. Idem in quadam epistola. Anima
quedam meo sentencia primum peccata
[illegible] appetitur. Primum adversa [illegible]
formidantur. Nam qui semel a
[illegible] desideriorum temporalium calamitates
o contempserit quadam iam etiam in hac vita
libertate perfruitur. Cum nullo desiderio
felicitatis afficitur. nullo adversitatis terrore
[illegible] Idem in prima mortis [illegible]
[illegible] relinquit qui sibi nichil retinuit
multum relinquit qui quantulibet parum
totum deserit. Sic nos et [illegible]
[illegible] possidemus et ea que minime
[illegible] desideramus. Multum ergo
petrus et andreas dimiserunt quando usque
desideria habendi reliquerunt multum dimisit
qui cum possessa etiam concupiscencia
autem [illegible] tanta dimissa
sunt quanta non [illegible] concupisci po-
p tuerunt Idem in omelia. [illegible] fratres
relinquere [illegible] desideriis [illegible]
at [illegible] duos [illegible]
[illegible] sufficit. Cor dei et non
[illegible] ut [illegible] quantum
[illegible] sacrificio sed quanto offeratur.
q Idem. [illegible] dimittere [illegible]
[illegible] qui possessa relinquunt
[illegible]
[illegible] ut simul [illegible]

tur cum mediocre venatur qui nunc gl-
datione mediocri sese spoliauit paupe-
tate castigat. Idem in omelia super Ecce
v nos qui reliquimus omnia. Nemo vero
veniens post me abneget semetipsum
& ad se venientibus dixit propter ut
renunciemus nobis omnia que ad
fidei agnitionem [illegible] luctamur contra
malignos spiritus sumus. Nichil enim
maligni spiritus in hoc mundo possident
proprium. nudi ergo cum nudo luctare de-
bemus. si vestitus quisque cum nudo luctatur
citius ad terram deicitur quia habet unde tene-
atur. quid enim sunt terrena omnia nisi
corporis quedam indumenta. Qui ergo contra
dyabolum ad certamen properat vestimenta ab-
iciat ne succumbat. Idem in omelia
s Si volumus omnia relinquendo relinquimus
ut hec tota mente ad eterna tendat
si enim nichil in hoc mundo amando possi-
detis et possidendo cuncta relinquitis
t Idem in omelia Ille qui et possessis
rebus subsidia egentibus ministrat
in bonis que faciunt sacrificium offerunt
quia aliquid deo ymolant et aliquid
sibi reservant. qui vero nichil sibi reservat
offerunt holocaustum quod maius est
v sacrificio. Idem super Ecce. Ecce nos
reliquimus omnia & bone petre non
ad inspiracionem tibi quia consultauit ut
[illegible] ad tenendam viam sic certe
[illegible] potestas generacionis nostre vtilis
est commutacio pro qui super omnia est
omnia reliquisse. Bernardus in collatione
x Symonis [illegible]. Omnia vero tam po-
ssessiones quam et cupiditates plus enim
mundi concupiscencia quam res noceret. et ideo
fugiendarum causa contemptus scriptura
est. quod autem vnus aut nichil sine
amore valeat possideri facilius enim
[illegible] in omnibus que sequuntur ad
y [illegible]. Bernardus ibidem. Nam reliquisse di-
[illegible] omnia [illegible] ut relinquenda
relinquenda [illegible] ymo vero
maxime et principaliter abnega teipsum tem-
z [illegible] Bernardus ibidem Zacheus cuius ce-
lans est in ewangelio [illegible]

[illegible] dedit pauperibus sicut ego multos
zacheos habet video qui nichil sibi de
omnibus relinquerent quam nichil sibi
est de zacheis isto ymo de petro
isto qui spiritualiter loquitur dicens Ecce
nos relinquimus omnia et secuti sumus
te. Ubi scriptum est cum in ewangelio de
libro vite est scriptum et signatum
ab Idem in sermone capitulo v. Si ita quisque
renunciat que possidet omnibus et suis
non renunciat moribus non est Christi
discipulus qui enim renunciat rebus
suis sua abnegat. qui vero renunciat
suis moribus seipsum abnegat
ae Idem libro [illegible] de summo bono. Nichil
prodest pauperes non habere si voluntas
habetur in nobis possidendi. miserabiles
enim est pauperes ac nudus ergo
tollere [illegible] voluntas
non perdidisse. Idem Cassianus de institutis
ad monachorum libro vii. Nemo est qui
non habeat quod dimittat. omnes re-
nunciat facultatibus mundi quisquis
affectum possidendi cum
radicitus amputauerit. Cassianus ibidem
ac Non multos qui magnas facultates
et non solum multa auri et argenti
talenta [illegible] et predia magna
contempsisse [illegible] vidimus hec
vidimus pro capillo pro grosso pro minaci
pro calamo commoveri. qui si vtique
contemplacionis mundi cordis finem te-
nerent numquam utique pro paruis rebus
admitterent quod ne pro magnis ac
preciosis [illegible] operibus eas [illegible]
[illegible] maluerunt. Idem in colla-
af cione abbatis moysi. Plerique tanto
zelo [illegible] ut cum non [illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible] et [illegible]
et mortis [illegible] ad [illegible]
[illegible] amore [illegible]
[illegible] offerunt [illegible]
[illegible] et [illegible] nobi-
li [illegible] qui non [illegible]
[illegible] caritatem [illegible] omnibus [illegible]

stenless redduntur. Idem in colla[tione]
al. supra. Prima abrenunciacio qua cor-
poralis divicias mundi voluptates
contempnimus, secunda qua mores ac
vicia abiicimus, tercia qua animas ad [illegible]
revocamus que mente nostram deputi-
bus [illegible] ac [illegible] visibilibus contemplati-
ones [illegible] facta tunc contemplamur et
ea que sunt invisibilia conspicimus
al. Ibidem. Prima abrenunciacio aliarum
rerum est non quod perfectionis abrenunciacio
mittati efficere non sufficit nisi se-
cunda ad secundam que per se abrenunciacionem
ne [illegible] qua adepta est [illegible]
omnium viciorum, tunc ignis abrenunciacio
fastigia conscendimus et ita deum
suprimum mereamur audire quod dixit ad
Abraham, veni in terram quam monstra-
vero, quam perfecte renunciati fuerit
ut terram promissionis intrare mereatur.
al. Ibidem. Pendet dicere ita plerosque
abrenunciasse [illegible] ut [illegible]
plus renunciasse de inferioribus viciis
ac moribus [illegible] nisi [illegible]
tunc atque [illegible] [illegible] vita et [illegible]
ne peccunias quas ut [illegible] possidere-
nt quod famulos suos [illegible] ut
fratres [illegible] se debere [illegible] esse [illegible]
quibus perfecto non poterit [illegible]
res opes ac [illegible] contempnisse qui
affectus [illegible] ad quos [illegible] contempnendi
fuit in rebus [illegible] [illegible]
[illegible] vita vicium cupiditatis atque
avaricie quod erga opes [illegible]
non [illegible] circa viliores [illegible] reti-
nentes non abscidisse sed commutasse
se probat [illegible] possessionum vita
minima debent [illegible] erga
[illegible] amorem [illegible] [illegible]
[illegible] aliarum rerum [illegible]
[illegible] tamen [illegible] [illegible]
[illegible] detinet et ab aliis [illegible] tanta
[illegible] defendunt que [illegible] fratribus
al. indicant esse [illegible] Eodem
[illegible] [illegible] [illegible] cupiditatis

erga opes amplas atque magnifi-
cas an erga viliores [illegible]
nisi quod in eo reprehensibilior [illegible]
est quod qui maiora sprevit minoribus
abstringitur. Idemque confirmavi cordis abre-
nunciacio [illegible] ista non optineret qua
[illegible] [illegible] paupertas non abierat
[illegible] voluntas. Idem in colla[tione]
al. Diamus [illegible] distat inter renunciare
omnibus et relinquere omnia, quia re-
nunciare convenit omnibus qua ita
licite utuntur mundanis que possi-
dent ut [illegible] mente tendat ad eterna
relinquere [illegible] confirmatorum qui
omnia temporalia postponunt et solis eternis
inhiant. Beda in Glosa super [illegible]
an. Qui non renunciaverit omnibus
que possidet non potest meus esse
discipulus. Non sufficit ad perfectionem
omnia relinquere nisi [illegible]
divicias, [illegible] [illegible] et [illegible]
mala [illegible] faciat bona [illegible]
[illegible] qua voluntas [illegible]
[illegible] [illegible] peccunias [illegible]
nullo [illegible]. Rabanus in Glosa super
[illegible] [illegible] bene et [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] contemptione [illegible]
est non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fuge [illegible]
[illegible] contemptu [illegible]
[illegible] [illegible] libere amplectitur
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] a deo vera [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quodque valet ad amorem
superiorum [illegible] et [illegible]
[illegible] est vestigia sequi. Rabanus ut
an. supra. Quemadmodum [illegible] qui
amorem [illegible] contenda
est omnis ad motum corporis [illegible]
[illegible] facilius qua amorem [illegible]
[illegible] ita qui [illegible] [illegible]

Om vero quos cupiditas flagrauit
et aures et oculos ab hijs que re
ad linquit auertat Seneca libro epistola
Sunt qui questum contempserunt
nulli alij rei quam questui vocantes
contempte istos quia que cupiere de
plorat et de caris rebus loquitur si
gna quibus tacere non potest Seneca
xvi epistola Vbi abusio et applicatio
auaricia a[illegible] contemplatione et ad
contemptus [illegible] vana [illegible]
p[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

v Remuneratio

a Manet spectator desuper
cunctorum prescius deus [illegible]
prima malis supplicia suspensas
non frustra sunt in deo posite spes
preces que cum recte sunt in effi
caces esse non possunt aduersarium
vitiis [illegible] tollite ad vos spes
animum [illegible] humiles preces
excelso porrigite magna vobis
nobis est dissimulare non multa neces
sitas indicam probitatis cum ante oculos
agitis iudicis cuncta cernentis. Boecius
b libro v de consolatione Nichil primorum
exempla virtutes non quisquam est
qui non ad morem summam vitam
2 epistola 16 ascendere quam remuneratione non re
linquitur quasi stare teste laudatur Cass[iodorus]
c libro [illegible] Grauc nimis est ut
fructu labores suis fraudentur in dist
[illegible] et cum debet [illegible] sedulitate
commissi primum dispendium patiatur
[illegible] [illegible] et malorum omnis probatur
[illegible] ut vide quis tacita coga
defuncta suscipere vnde credebat
li 2 epistola 21 ampliam prouentionem molestia patiamur
causa pena sine culpa dampna
d sine debitis Cass[iodorus] ibidem Tribuenda
est iustis laboribus compensatio nimirum
quia comprobata nobilia credit. Si
li 2 e 28 remunerata fuerit athleta pollis pal
ma designat esse victoris sudo
res bellicos [illegible] tanta testatur.
cunctum

quam peteat equos esse proma sua et
tanta tanta iustitia vobis est ut [illegible]
tardis det labores precium qui sentit
non potuit de necessitate quod si ita
dignum est ut bonum nobile qui [illegible]
iusta cognoscitur absque placuisse
Cass[iodorus] ibidem Equum omnis est ut vni
c li 2 e 33 cuique proficiat labor suus et secundum
[illegible] cognoscit [illegible] ita
in rebus [illegible] [illegible] augmenta de
f libro iii epistola Gloriosum quidem est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] digna [illegible] quidem
cum [illegible] tribuitur [illegible] [illegible]
[illegible] largitur de libro iii epistola
g In lucem reddunt que hic incita
[illegible] et de [illegible] magis [illegible]
[illegible] optimus digna prestauit Cass[iodorus]
Vbi [illegible] et gloria [illegible] hospitali
tas et labor de mandatis [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
ac [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
Reprehensio vbi correctio et correctio
v Reconciliatio
a Nullum seculo carens de [illegible] [illegible]
[illegible] sit qua [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et in [illegible] Augustinus in epistola
b ad [illegible] quod [illegible] Post
lauacrum [illegible] esse [illegible] qui
per lacrimas [illegible] [illegible] non
custodit lauatur quia et [illegible]
sunt quia [illegible] [illegible] non desinunt
et [illegible] [illegible] [illegible] Augustinus
in glosa super id [illegible] [illegible]
c baptizatur a mortuo Post fletum
non [illegible] quod [illegible] sit [illegible]
ne desendas quod male loquitur
et quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] glosa super [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] et [illegible]
d Penitentia [illegible] [illegible] ambula

p(er) bo(n)a elemosine. Si aut(em) p(er) rapi(n)a(m)
tua(m) redire(n)t, i(n) c(e)l(esti) regno vadis h(er)e-
dib(us) ... sup(er) id ... et p(er) via(m) alia(m)
c reu(er)si sunt. Oleo sagitta ...
est ... p(er) ve(n)ia(m) renouatu(m) ...
... dole(re) solet p(er) ... molestiis
... p(er) gra(tia)m quare ...
... i(n)gratus est cui p(er) ve(n)ia(m) p(re)st(it)
... indignus cui ... p(er)
qua(m) sanatus est ... ut ...
... cui ... p(e)cca(ta)
f p(er)didit. ... i(n) ... quanto ...
gaudet ... que ...
... mala que ... diffi(ci)le
redde(re) ad ... sup(er) ...
g Utile e(st) ... de(s)ider(ar)i ...
... sup(er) ... ad ...
... ut ...
... i(n) ... bo-
e ... tanto maiore(m) e(st)
... quanto ... cadit maiore(m)
... ubi ... v-
... ac ... p(rim)a l(itte)ra ...
... l(itte)ra ...
h Restitucio
Quod i(n)ve(n)isti et no(n) reddi-
disti rapuisti qua(n)tu(m) potuisti
... qui alie(n)u(m) negat
si posset tolleret. Aug(ustinus) ... apud
a capitulo ... alie(na) ...
... qua(m) ... est ... reddi posset
no(n) redditur ... agitur ... si ...
... Cu(m) aut(em) ... agit(ur) no(n)
remittitur ... nisi restituatur
ablatum ... ut ... restituendum
... Aug(ustinus) i(n) ep(isto)la ad ...
c ... si ...
... alie(num) q(uo)d ... teneat
et dicens ... reddit ...
redde(re) ... est ...
... rapi(n)e ... i(n)ve(n)tu(m) ...
... sup(er) h(oc) ...

a Resurrectio
Resurgent ... corpora
sine ulla ... sine ulla
deformitate sine ulla corruptione

sine honore ... cu(m) quib(us)
tanta facilitas quanta felicitas erit.
b Aug(ustinus) i(n) enchiridion. Surrexit ... (Christus) ...
... p(er) ...
est ut sicut ... tanta ...
... doleret ... i(n) morte ...
... et que ... obscura
... est ... i(n) ...
... redire ...
... resurgente. Aug(ustinus) i(n) quodam
c s(er)mo(n)e de pascha. ... Surrexit ab
... sepulcri ... ca(r)o ...
qua ... decorauit ...
gra(n)um frum(en)ti q(uo)d ... i(n) gra(n)um
... mortificatu(m) est i(n) passione
... fructu(m) attulit i(n) resurrectione
... cu(m) mortuus est ... resurrex(it)
qua(n)do cu(m) sepultura i(n) ... passio-
sunt ... corpora ... re-
surgentes ... resusci-
tata et sicut ...
ita tu(m) ... ascendente ... asce(n)-
d disse credu(n)tur. Aug(ustinus) ibid(em). Tres
mortuos i(n)ve(n)im(us) a d(omi)no resusci-
tatos visibiliter, milia invisibiliter
... invisibiliter suscitauit
... no(n) cu(m) scripta sunt
... signa que fecit que si
scripta ... essent arbitror totu(m)
mundu(m) libros no(n) posse cape(re). Aug(ustinus)
e ibid(em). Tres ... filia(m) archisyna-
gogi adhuc i(n) domo iacente(m),
iuuene(m) filiu(m) vidue extra por-
tas elatu(m), et Lazaru(m) quadri-
duanu(m) sepultu(m). Sunt ta(men) ...
pecc(at)or(um) quos ... resuscitat ...
... operib(us) ... d(omi)n(u)m
de v(er)bo d(omi)ni. In hac die ... de
f indulgencia ... no(n) ... si
cu(m) latro paradisu(m) meruit ...
no(n) ... ve(n)ia(m) ... et si illis
... i(n) crucifigi ... miseretur ... multo
magis ... i(n) ... resurg(e)ntib(us)
... si passionis ... tantu(m)
... resurrectionis gl(ori)a
quantu(m) ... clarior
... solet esse ... victoria
qua(m) ... captiuitas ... s(er)mo(n)e

h De pascha. Raptus est dei filius ab terra
ab terrenis ad divinitatem in assum-
ptione, a possibili ad immorta-
litatem in resurrectione, a minori
ad patris equalitatem, quia quidem sunt
ascensus a summi patris adpatibilitatem
et iustus ad dextram patris. Idem in glosa
super illud Apocalypsis xii raptus est filius
eius ad deum et ad thronum eius.
i Venit Christus et completa sunt in ortu
eius vita dictis factis passionibus
morte resurrectione ascensione dicta
prophetarum. Idem in epistola ad Volu-
l sianum. Hec est dies quam fecit dominus
in qua inquit dies tempore illorum
esse vincendi principium. Lucis eterne
... auctor lumen ipse dies ...
qui ascendit ... Ego sum inquit
dies ... ambulat non offe-
ndit. Est enim pascha ... principium
... nonnulla
... reparato ac terre ...
noctis ... restituta
iocunditas in quo deus ... summo
celi mathema suspendit ... plus
ardore radiat splendore. Hunc pla-
to noctis attribuit ... celi
... splendorem sydera de-
corant ornatu. Ambrosius de ...
k Epistola de misterio pasche. In ipso
raptu ... et quasi per
soporem ingressa ... in momento
... Idem super illud ad ... Hebreorum
l ... Et hunc manus
... quas ... latus ...
... corpus ...
quod ... nocte ...
discipulos ... in epistola ad ...
m Redemptor noster ... mortem ...
mori ... resurrectionem
ut nos posse resurgere ...
Gregorius ... super illud Job
Scio quod redemptor meus vivit ...
n Non casu factum ut discipulis ...
tibus post resurrectionem ... ille disci-
pulus ... post autem veniens ...

audiret audiens dubitaret, dubitans
palparet palpans crederet. Non casu
gestum est ... videndo et palpando
... resurrectionis. Gregorius in
omelia super illud Johannis ... Quia vidisti
me Thoma credidisti. Et discipuli
o tarde crediderunt ... infirmitas
... quia ... infirmitas fuit ... illis
illis dubitantibus resurrectio nostra
argumentis ... que et comedit
et ... oculis videndum et manibus con-
trectandum prebuit ... de solo ...
... inquit in ...
... quo ... qui dum
dubitavit. Gregorius super illud ... Ubi
tum aut dubitavit. Sunt nonnulli
p considerantes quod spiritus ... solvitur
... caro ...
... ab
... oculis videatur resurrectionem
fieri posse ... et ...
arida ossa ... vestiri
carnibus ... posse
diffidunt ... resurrectionis
fide ... non tenentur ... habent
tenere ... debuerant. Quid enim
cottidie nisi resurrectionem ...
in elementis suis ... mutari ...
r per ... temporis ... arbusta
viriditate foliorum amittere a fructum
... cessare et
... subito quasi ... arescenti
ligno velud quadam resurrectione
venire videmus folia ... fructus
grandescere et tota arbore in ...
... vestiri. Gregorius ... primum
moralium. Consideremus primum ...
q arbor ... quod in terra iacet ... ut
arbor ... et ...
si possumus ubi in ... tanta ...
... immensa arbor
latuit que ex illo ... Ubi lignum
ubi cortex ubi viriditas foliorum ubi

ubi ebrietas fructuum · nunc iam i-
Sequitur tale quod videbatur tunc in istra-
latione quid ergo mirum nunc si re-
missi in pulverem auribus oculis i-
elementis redactum tunc ut deus
in homines reformat qui omnes corporis
tum ipsis omnibus in unica arbi-
v sta reintegrat Ubi in In omni-
re aut actu utique agendi spes
futura qui enim arat · arat ut me-
tat qui pugnat · pugnat ut vi-
ncat et post pauca tolle ergo spem
resurrectionis et soluta est observantia ab
omnis pietatis Lira super i ad Corinthios xv
s Nam dicunt non resurrectionem Si
igitur resurrectio non est, nostra de
est nostra providentia est tunc ta-
si omnia fiunt et aguntur vide-
mus enim plurimos iustos cruciantes
et in miseria patientes peccatores
autem et iniustos in divitiis et
in omni voluptate gaudentes Si
quis bonis est iusti iudicii ne-
cessarie providentie opus bene sen-
tientes supplicantes suspectabunt · et
ergo resurrectio iustis enim debetur et
christo qui confidunt in eum necesse
retribuatur Damascenus li iiii
st Post dolor tempus plorandi re tunc
videndum ista est resurrectio salva-
v toris Ubi in sermone Resurget
iustus ut iudicet · peccator ut
iudicetur · impius ut sine iudicio
puniatur · Cassiodorus super i psalmus · Non
resurgent impii in iudicio Re-
p ligamur in eius passione gaude-
amus in eius resurrectione · Si
enim possumus ipsius dona si omnes eius
dispensationibus mirari aptari Ubi
y super psalmus xvii · Est in corpo-
re homine uniusmodi nervus caro
sanguis et potus ubi ergo pot-
est ibi regnare caro et san-
guis ubi ubi durat sanguis in mensis

duratur non sentit Ubi glorificata
caro illa sine gloria est Augustinus
in sermone de pascha
3 Anima autem repromittit unde mor-
tem a se plorat hunc vitam ambigat
beatam ut sicut occasione sepe mulieribus
sunt inducta · ita hic et prius
ipsis mulieribus nunciata vitae ut que
unde tunc fundat culpa tunc fundit et
gratiam Rabanus super i ad Corinthios ultimo
De mutatione sexus mulieris · Post
ab Christi resurrexisse ipsum mulieribus nuncia-
tibus aut non crediderunt aut de li-
vamentum deliramentum iudicasse re-
feruntur · convenit nemo arguat alte-
rum dubitat qui aliquis credit difficile non
potest qui non est facile auditor · igna-
vus minus est qui post parva opera
inherere iterum · nemo miles ad
arma gerit · quia tam belli nescit
ius bellatorem cognoscit · pretia autem
est non sequentes non sensu miles
veteranus attendit · Petrus Ravennas ser-
ac mo lxxxx De sunt ista non
pereunt et mors quia prius continentia
ac renovamus mutabit vita non
eripit venit et iterum qui nos i luce
reponet dies · quo aio debet re-
dimus omnia obsequia orbem rerum
i se iterum revocanti non tempus
abyssus sed aliter illa annis ad durat
tempus cedit instaurat illa se-
mentis solem nos obruunt ex-
pansum statum duces ambiet Ieronimus
ad vii epistola Inquid stultissimum
dices si quis contemnet lucernam
peius est non extincta est qua
lucerna extinguatur · nos ergo considera-
mus quod cum resurrexit utram
dicimus incipias an desinas tu
utrumque ita hic sit effectus non est
Id xv epistola Ubi amor ac af-
fectus affectusio et q i l in inter
3 Sequitur aliud capitulum

v Reverentia
Cham quia nuditatem patris iris-
sit et semen suum in servitute
perpetua dampnavit / absolon quia
patrem david de regno expulit / et contu-
melias eius incessavit per mortem
condignam punitus fuit / clerici calvum
prophetam bethel irriserunt et duo ur-
si de saltu exeuntes plures laceraverunt /
quia pueris stultitia iudeorum in
calvarie loco christum derisit
quia plures annos post ascensionem eius
duo viri vespasianus et tytus de salbu
gentium egressi iniurias commisse
vindicaverunt / Ecclesiastici iii super id Honora
patrem tuum ut superveniat tibi bene-
b dictio / Domini reverendi sunt ne
offendantur ne fortasse per eos in peccatum
ruamus adversa enim eorum corda se-
c mper inhabitat. Glossa super Genesis / Cham
filius noe sententia dampnatur qui suorum
progenitorum culpas in publico prodiderunt
irrisurus fuit. Sem vero et Iaphet
qui verecunde operuerunt / Idem Ecclesiastici iii de-
d simo bono / Dignitates et altis
tulisse cultum et honorem et reverenda
e auctoritas / Tullius in rethorica / Observ-
antia est per quam homines aliqua dig-
nitate antecedentes cultu quodam
f et honore venerantur. / Ibidem / Veneratio
est virtus qua reverentiam exhibemus
maioribus in corporis humiliatione
gestu nutu et vocis emissione
g Tullius ibidem / Reverentia est virtus aliqua
compellatione sublimitatis debitum honorem
h superioris cultum exhibens ibidem / Py-
tagoras tanta veneratio ab audi-
toribus tributa est ut que ab eo
accipiant ad disputationem de ducere
nephas putarent qui eciam interpellati
ad reddendam causam et sermonem vide-
bant ipsum dixisse magnus
honor quod scolarius valeret magis
ei viri de inhabilibus ductus et sententiis
i Non possumus ob honorem reverentia
mentitur dignos quos ipsis hono-
ribus indicamus indignos / Boecius

k libro iii de consolatione bonus vir sine
deo nemo est / Item dat consilia magis
iustifica et accepta magnorum fluminum
capita veneramur tollentur aquarum
colluvionem fontibus et sine stagna
que nulla opacitas nil inmensa
altitudo sacravit / Seneca ad Lucillum Epistola
l Si hominem videris intentum periculis
intactum cupiditatibus inter adversa
felicem in mediis tempestatibus
placidum ex superiori loco homines
videntem non subibit te veneratio
eius quasi istud divina descendit
m homines ibidem aliud exprimit qui
aut nos fuerunt secundum non peregrinum
suspiciendi tibi sunt et se virtutum dominum
colendi quia veneratione preceptoribus
meis debeo eandem debeo illis pre-
ceptoribus generis humani a quibus tanti
boni initia fluxerunt si consulem
video aut pretorem omnia quibus
honor exhiberi solet faciam de equo
desiliam caput et aperiam semitam
cedam quid quo ego marcum
katonem lelium sapientem et potentem
cum platone in animum sine
dignatione summa recipiam ego
in eos veneror et tantis nominibus
assurgo / Idem libro Epistola vii angelus
qui contempsit in eciam in honore mar-
tirum quod veneramur capitulo vii de b

a ¶ Sacerdos
Sacerdos in eciam amplius novit
quod qui prius agere non
nisi ordine stare statur ut sacerdotes
est de longinquo / stare sunt videre
gens / nullus presumit in campum
culpa dehonestet ostendere / quo
reverentia ordinis sacerdotis honorandi
b Augustinus in Epistola / Contemplare
quid sit populo scito coram quo et quid
ait qualis sit divinis sacramentis
ministrare altaribus placere debent qui
ab altaribus vivunt et talis geruntur
tua sumpti sunt qualia sunt sacrata
ipsa vel ista quibus exhibent officia

sentiens, ne ita donum offendet
ipse quod tractat, aut ita ipsum in-
cipiat impedire quod praedicat. Aug[ustinus] ij
de singularitate clericorum. Vero despecta non
vetula absque affinitate petulantis
suspicienda est ad domesticum obsequium
quia magis cito delinquitur. ubi sine
suspicione secretior potius est delictum
maxime quia libidinis nulla diffe-
tas nisi despectas conspicit cum dignas
pingues speciosarum efficit quasi fedum
d horrendumque fuit. Aug[ustinus] ibidem. Debent
qui bene praesunt vita et doctrina
digni haberi a subditis duplici
honore scilicet ut spiritualiter ab obe-
dientia et exemplo instruat. Boni cum
dispensatores et fideles non solum
honorem solum humanum debent sed et
stipendium ut non deficiant. indigentiam
suppleant et gaudeant obedientia
spiritualem instauratorem cum sit scilicet
non humiliter opera et effectus
in eo auctoris eius videtur esse
in puro labore suo structum proprie
ut non humiliat sed ut non destruat
Glossa super illud Prima ad Thimotheum V. Qui
e in bene praesunt. Cum Christianorum
probo suscipit ut civitates docebat
sunt consolentur moestos vel temporalibus
substantiantes vel remittentes ad re-
media salutis protrahat vel pastore
destitutos gubernet ut secundum plebis
ad deum perducat. sapiens ut sibi
omnibus secundum deum regnet praemiat. Glossa
super illud psalmi xxj Cum suscipit civitas
f sapiens est, est. Pastor autem debet
debite curam de eis quibus tempore
cognoscat agnoscere actus ut actus
singulos sed quid in eis bene vel male
meritorum castigare merito non
cum tamen semper pascendi curam
omnes habeat pietatem sed curam per
singulos sed tuo tempore bene pauci sunt

Glossa super illud Proverbiorum xxvii Diligenter
agnosce vultum pecoris tui. Sobria
a turbis quantum remota servata vita singularis
pondus dignitatis sibi vendicat sacerdo-
g talis. Ambrosius Epistola ij. Nil in sacer-
tam periculosum apud deum et
apud homines quam quod sentiat vitiis
non liberari puritatem. Ambrosius in Epistola
i ad Heliodorum. Imperatorem. Ecclesia mor-
dinata et indisciplinata nulline
sacerdotium habere datur. exemplum vitae
redemptionis vernacule sacramentum
via qui debuerant esse vicarii apostolorum
et filii petri filii sunt socii Jude et
famuli anus. Ambrosius in quodam
k sermone. Absit ut debeat quidquam
minister loquatur qui apostolicum gradum
succedentes Christi corpus sacro ore
conficiunt per quos et nos christiani
sumus qui claves regni caelorum
habentes quodammodo ante diem iudicii
iudicant. Ieronimus in quadam epistola
l Videbis dignitatis sacerdotum sed gradus
ruina sed peccant. Laetantur ad ascen-
sum sed timeamus ad lapsum. non est
tanti gaudii excelsa tenuisse quanti
maeroris de sublimioribus corruisse.
Hic autem spreti pro multis delictis reddemus
rationem sed pro omnibus quorum abutimur
donis et nequaquam sumus de eorum
salute solliciti. Ieronimus super Ezechielem libro v°
m Considera sacerdotum esse officium de lege
interrogatos respondere si sacerdos
est sciat legem domini. si ipse scit arguit
non esse sacerdotem domini qui nescit
sacerdotis autem est scire legem et ad
interrogationem respondere de lege. Idem super
n aggeum prophetam. Columna tibi certa
da sunt saecularium et maiorum eorum
qui honoribus tument, turpe est enim
audiens sacerdos domini crucifixi et
pauperis et qui cibo quoque vescebatur.

alienis / lectoris consilio iudicere pu-
nire et multis conturbare / melius
est apud te pondere quam de pallatio
o Ieronimus in epistola ad Nepotianum / Ignominia
cordia de mala presbiteri vita proveni-
unt / sermones contra eos plasitur
licencius in presbiterum. Idem in quadam epistola
p Placuit ergo sacerdotibus quia ad satisfa-
ciendum districto iudici de sua
tantum cura fortasse unus sufficit et
quos regendos sedet de eis est redditurus
apud eum rationem tempore. Sic ita de-
ta tot populi animabus est. Idem super primum
q lib moralium / Nichil tamen hone-
rosum ordinis sacerdotum video quia
regere me eos compaciendo plu-
res et tamen pessimis superbientibus
animum innititur. Idem omelia xvii super
r Ezechielem / Nos qui oblaciones fidelium
sumimus quas illi pro suis peccatis
obtulerunt comedimus et tacemus
eorum procul dubio peccata manducamus
s Idem in omelia / Accusati fratres
contra dampnatos est sine labe
rapere incedere labores contra cunctos e-
terna peccatorum accipere et in contra
peccatum predicando dicere. Idem in omelia
t dignus et inter / Semper in sacerdote
pectore cum terrore semper custodiri
debet ergo mansuetudinis ut et ira
mansuetudo custodiat et mansue-
tudinem ne forte dissoluta sit zo-
lus discrecionis attendat. Idem
v in omelia vii contra eos qui plus vita
sacerdotum quam sua distrahunt in er-
171 Multi rores foveam dilabuntur. Insig
consideratores quod non eos vita sacerdo-
tum lederet si ipsi similiter vel bonis sacer-
dotum admonicionibus aurem accomo-
darent / Sed ypocritarum more magnas
trabes inlucatos cunctis oculos
tamquam negligentes festuca tenue
in aliorum oculis conspiciunt. Idem in registro
x Causa ruine populi sacerdotes
mali quibus cum se prophetis ... ut
rector abiciat si sacerdos cum orat

183

debeat quam ora committat. Idem in
y registro / Nullum ab aliis maius
preiudicium quam a sacerdotibus tollerat
deus quando eos quos ad aliorum cor-
reccionem posuit dare de se exempla
pravitatis cernit / perversitas quod est cum
sacerdotes qui ipsa dare debuerunt
ea aliena corrumpunt / perversitas si
quos convincunt ... committunt unde
z Idem in epistola prima Ingrediuntur
dicti sacerdotum manibus consecrati
celestium portas et sacerdotes prop-
ter regnum ... ad inferni supplicia
festinant tamen per se similes dampni
sacerdotes malos instar aque baptis-
malis que peccata baptizatorum diluens
illos ad regnum celeste mittit et
ipsa in cloaca descendit. Idem
ab Nos qui sacerdotes vocamur qui super
ea mala que ipsa ... genus alienas
quod mortes addimus quia tot
occidimus quot ad mortem cottidie in-
tepidi et tacentes videmus. Et supra:
tunc sacerdos moritur sine te qui
in causa mortis te conditorem pro-
tulerit ... mortem cum ... conditio
ad inferos. Ezechiel omelia xx super
ac Ezechielem / Quid per nomen dictum
simpliciter vestitum de altari vescimus
sumere non est rapina sacrilegium
ad est. Idem in epistola / Clamat tibi sa-
cerdotibus qui ad altare cum deo
familiaris qualiter eisdem labiis
osculans in altari filii filium virginis
quibus osculatur est in lupanari filia
ac meretricis. Idem ibidem / Non con-
venit deus quia non sit in prosperitate
tua primum quam videtur in eterna
tua primatu diligere generare principatu
ante sion occupavimus apprehendere non
munimentes et diversas demercis
libere et potestate reddunt in tenebris
tam tecum non est ita dicere ut populus
sit sacerdos / quia ut sit populus ut
ad sacerdos. Idem / Si tamen inest aliquem

ad diuitias mortiferum ut sim congregatorem
dictum Gehesi fuit non tamen illi comparatus est
qui traditis populis a multorum peccata sic compul-
sus in mobili perseverat fortune si quis autem
hunc ad ministratum sacerdotis illius proposito secundum
mortalis pudores consecrat tamen eos discre-
re piet qualium merito pravum dictat et rege
ab Crisostomus in suo dyalogo / Si qui vero aliquem
ad officium sacerdotale contrahere sufficere non
iudicio testimonium quod opinione collegit sed
de favore illius bone opinionis etiam
ipse quoque eius qui eligitur notatur dili-
ac gentius Ideo de dignitate sacerdotali li. 2 / Sacer-
dotii apice dignitatis agitur in terra sed officium
celestibus negotiis continetur / non enim homo / non
angelus / non archangelus / non alia aliqua creatura
non virtus / sed ipse spiritus sanctus hec ministeria
instituit atque ad hunc manentes in carne
ministerio fungi perstitit angelorum Idem li. 3
ad Per ipsos enim in divinis per istos dei filio
iungimur per ipsos membra dei beati capitis
ipsius efficimur / quia ergo nobis isti non solum
reverendi magis quam reges aut iudices
sed etiam non magis erunt honorabiles quam
ae parentes Ibidem Baptistam oportet esse
a conspicacem in omnibus sacerdotem et mille
ut dicitur non solum sibi sed et populo vivat
af Crisostomus ibidem Cum ordinat indignos
ipsis subiacent penis qui illi indigni
sunt ordinati et si dicat se eorum vitia
ignorasse Unde apostolus ad Thimotheum manus
cito nemini imposueris ne communices peccatis
alienis unus enim est communis tunc communis efficitur
qui promovit eum que ignorabat esse
convivatur fiet atque id quod putabatur esse
convivato fiet culpatus Ibidem Bene
ag agente populo omnia quippe contra mito re-
mittatur / sacerdos autem pro omnibus omnium / habet enim
operis bonis cum tua et parcimonie aliorum
ancillarum Crisostomus super id [Matthei] xxiii. Omne
ah dixi vobis super o. b. [?] / Multi sacerdotes et
pauci sacerdotes / multi nomine et pauci
opere / videte ergo quomodo sedeatis super kathedram
quia kathedra non facit sacerdotem sed sacerdos
kathedram / non locus sanctificat hominem / sed homo
locum / qui bene sedet super kathedram honorem
fit accipit ab illa qui male sedet iniuriam fit
facit kathedre In iudicio enim sedes si bene
quid vero vis tu solum nam bene vivendo
et bene docendo populum instruis quomodo debeat
vivere / bene autem docendo sed male vivendo
instruis deum quomodo debeat te condempnare

.:. Ro dr. i Multi :.

Crisostomus super Mt omelia xxxv super id Super
kathedram moysi sedebant scribe et pharisei
Melius est propter bonos malos etiam hono- ac
rare quam propter bonos etiam negligere propter bonos ergo
sacerdotes et malos honorare ne propter
malos bonos etiam contempnere malum est
enim male in iustis parcere quam bonis iusta
subtrahere Crisostomus ibidem / Sacerdotes et populos in- ap
quiete dampnat si eos aut ignorantes non
erudiunt aut peccantes non arguunt / sunt
enim peccatores quos arguit ita ministri non ex
altari Ieronimus li. 3 de suo bono / Sacerdos si
consolentur afflictos si pascat egenos si vestiat aq
nudos si redimat captivos / si suscipit peregrinos /
si desperanti spem venie consequendam promittat /
et quod quid ad officium suum pertinet constat
complet / quis sit erit aliquis aliud ut du-
bitet tales contemplative vite esse participes
quorum voces sunt ac verbis plures sunt regnatores
celestium consortes / isti sunt ministri
ubi ad iuvatos dei oraculis suis sunt / per quos
deus placat in populo et populis restituitur /
Idem super libro primo de vita contemplativa ar
Consideret diligenter voluntatem pectoris sui
voluntate peccatoris quid audiat qui quod quid sigillo
sub iectoris posuit non ignorat unde per con-
fessionem corda per compunctionem ora per corporis
mentem quod sunt per affectus quod voluit se
maiestatem in vocem in quod magis audiunt
Tres sunt pastoris voces scilicet suavis dulcis
et alta suavis ad in fecimus ad mortem
dulcis ad superbum pertinet alta Hugo
as de claustro anime li. 2 / Accessit ad Ihesum
enim Petrus accessit Iudas accesserunt di-
scipuli accesserunt et milites crucifigentes
accedunt et pessimi sacerdotes qui ea que offe-
derunt in mensa Christi offenderunt in mensa
dyaboli ipsa est alia alphabeti in illam
deum invocavit in ista per immitat leges
dei ut sunt vacantes ociis comessationibus
et ebrietatibus student tremunt in theatri
terena capiunt assidui in plateis vel etiam
tardi ad investigandum culpam peccatoris parati
ad quorum vestigia leporum velociores ad
congregandos canes quam ad lociendum pauperes
libentius porrigunt panem canum quam pauperi
plures fuerunt eis ad mensam quam ad missam
famulos aut famulas secum habere volunt
sed clericos habere non possunt quia nolunt
Hii sunt quorum thalamus ornatior est
quam mensa patet altare cuius calice preti-
osior calicem equus carior missali cappa
pulcrior capula camisia delicatior alba
que quos ad secularem est amicus inimicus

v. ix. et bene docens
populum instruens.
Si bene docet et
et male vivens [?]
[illegible]

est calor optimus. dispersi sunt lapides sanctuarii in
capite omnium platearum. Augustinus de xii abusionibus
ubi confessio e. pr. tertiatus b x b ij decia
si ebrietas v elecmosina t. eucharistia sed
dom b fama d mortis l otositas i ornatus
in propria ap aq platis d hat c g eis sa
crificio b //

Sacramentum. Ab ipsa dei sapientia homine
assumpto aquis etiam in libertatem vo
cati summus pauca sacramenta salu
berrima constituta sunt que societatem christiani populi
sub uno deo libere servitutis continent
b quorum propter religionem multitudinis
festissimus et parcissimus celebrationum sacrament
dei misericordia voluit esse liberam similibus sacramentis
oneribus Augustinus libro de vera religione. Possunt
quia baptismus ex aqua fructum suscipere non potest
et per lapides canales transit aqua ad areo-
las et in canali lapideo nil generatur, sed ortis
plurimum fructum affert. spiritualis virtus in sacramenti
ut lux pura ab illuminandis recipitur. sed per
immundos transiens non coinquinatur. Augustinus super
libro de baptismo contra donatistas // Augustinus in
1. q. 1. Intra catholicam
nil a bono magis nil a malo minus perficitur
Intra catholicam ecclesiam misterium corporis et sanguinis domini
nil a bono magis nil a malo minus perficitur
quia non in merito consecrantis sed in verbo
perficitur creatoris. et virtute spiritus sancti. Si enim in
meritis esset sacerdotis nequaquam ad christum per
tineret. sicut autem ipse est qui bapti
zat. ita christus est qui semper per spiritum sanctum
efficit carnem et transfundit in sanguinem
t.........

d que in vis v sacrata consequuntur tamen pius creaa
ut impius eius coniunctio vo recreant ad
melius. Augustinus in libro de corpore christi. Omnia
sacramenta cum obsint indigne tractantibus
prosunt tamen per eos digne sumentibus. Augustinus
contra epistolam parmeniani li. ij // Ubi baptismus
eucharistia f n v g commutas a mia
l salus d. 4.

Salus.
Nullum credimus ad salutem nisi
deo invitante venire. nullum in
vitatum ad salutem nisi deo auxiliante
operari. nullum nisi orationem auxilium promereri.
nullum voluntate dei perire sed permissu. Augustinus
c li. de diffinicionibus // Demonstratur quod non omnes
damnatos perire ut paucos salvari. Unusquisque
sed ex isto et illi salvantur et pereunt. Ex sup.
cap. xxiiij unus assumetur et alter relinquetur.
d Tria sunt que ab infantibus et adultis ad venien
dum et postea ad salutem obtinendam necessaria sunt
scilicet fides et sacramenta fidei et opera bona
que tria ita coherent ut salutem efficere
sine aliis non possunt si simul non fuerint. quia ut

Fides
Sacramenta
Opera bona

fides inutilis est si dum potest opera ne-
gligit. ut opus bonum est aliquod si
sine fide sit. et .... fides operans hoc
sacramentum non sufficit si tamen quando potest sacramenta
dei constat salutem contempnit. Hugo
de sacramentis li. p⁰ parte decima. ubi eciam i. ij
error h vitam q.

Sanctitas.
a Nullus sanctus et iustus caret peccato nec
tamen ex hoc desinit esse iustus vel
sanctus cum effectum teneat sanctitatis. Augustinus
b de diffinitionibus dogmaticis ecclesie // Iste iuste
et sancte vivunt qui rerum integer estima-
tor est. ipse est qui ordinatam habet caritatem
ne aut diligat quod non est diligendum
aut non diligat quod est diligendum aut
amplius diligat quod minus est diligendum aut
minus diligat quod amplius diligendum est
aut minus aut amplius quod eque di-
ligendum est. Augustinus in li. de doctrina christiana.
c Ista sunt que sanctitatem tua ornanda sunt
pudicitia corporis. crastitas animi. et veritas
doctrine. Augustinus ibidem // Tanto est quisque
sanctior et de peccatis suis plenior. tanto
est eius fletus in oratione uberior. Augustinus
in li. de civitate dei. Dixerimus quod et sanctos
invidia et nutritores. patuisse ut confes-
sarius illos non nature presumpcioni fuisse
sed ob gratie maiorem. ut vicia nescisse
sed emendasse. Ambrosius in li. de ioseph
f Melior rusticitas sancta ideo si sanctum pro-
ut si nil nomine nec peritus et elo-
quens in lingua estimat sanctitatem multo
quia melius est de duobus imperfectis rusticitatem
sanctam habere quam eloquentiam peccatricem. Ieronimus
in c. ad nepocianum // Ierosolimis
fuisse sed ierosolimis bene vixisse laudandum
est quia de ierosolimis et de britania equaliter
patet aula celestis. Idem in c. ad paulinum
g Ab omni nequicia mundum esse est
et dolo qui cupit regnare cum christo. si vis
esse pars cum christo. christus dicit tibi continens est
si sanctorum cupis esse consortium a mali-
cie et nequicie cogitatu pectus emunda. quia
nisi sanctos. mistos. simplices. innocentes et puros.
celestis aula suscipiet. Ieronimus in quadam epistola
h Sancti viri quo altius apud deum intuitu
dignitatis proficiunt eo subtilius indignos
esse se deprehendunt. quia dum proximi luci
fuerint quod que eos in se ipsis latebat in-
veniunt. Gregorius in mor. Sancti viri
k ut elacione sunt liberi nec continue sub
missi sed cum rectitudo eos ad libertatem exigit
spiritualis in sanctitate ipse in humilitate custodit

gregorius ibidem Tria sunt que in vestimentibus
sanctorum vigilat considerare debemus auxilium sancti
1 orum eius confessionem nostram / Auxilium eius
quia qui potens est in terra potencior est
in celis ante faciem domini dei sui Si enim
dum adhuc hic viuit misertus est peccatoribus
et orauit pro eis nunc tanto amplius quanto
verius cognoscit miserias nostras orat pro no-
bis prez quia vita ista propria caritas eius
non minuitur sed augmentatur. sed nunc potius
monet sibi visa nunc tu ante fontem
2 nunc assistit / debemus etiam attendere vitam eius
quia quod dicitur in tribus visum est et tu hominibus
conuersatus est non declinat neque ad dextram
neque ad sinistram sed recta regiam termi-
dominus tenet ad illum qui dicit Ego sum
via veritas et vita / tertio diligencius confessionem
3 confessionem nostram aspiciamus quia si homo
filius nobis fuit passibilis eo eadem lento
fortalicio eo quo et nos quod ergo est quod
non solum difficile est sed impossibile
credimus ut faciamus opera que fecit ut
sequamur vestigia eius que fecit Bernardus
u in meditacione simone // Item in festiuitatibus
gaudere et confundi debemus / gaudere quia pronos
promissis / confundi quia eos sequi non possumus
w ibidem / 2 sitecl quippe sermo et omni acceptione
dignus ut quos solempniore veneracione
extollimus tali in pii conuersatione quos beatissi-
mos predicamus ad eorum beatitudinem tota auiditate
qui eos delectant precamur eorum sub
leuemur precibus Bernardus ibidem Quoque
nobis despicienda sunt suffragia sanctorum
ut quod possibilitas nostra non obtinet
eorum intercessione donetur ibidem Sanctorum
p vita est non in querere maiorem
ubi clariores sunt viri sed ubi fideliores
ut gaudeat ubi epule large sunt sed
ubi caritas floret Crisostomus super Matheum xxxi et
q Cuius est ista iusticia sanctos colere et sanctitatem
contempnere primus gradus pietatis est sanctitatem
diligere sanctos deinde / quia non sancti ante
sanctitatem sed sanctitas ante eos / sine causa
ergo iustos honorat qui iusticiam spernit quia
r idem capitulo xxxiiii tractatu / Cum sanctorum multa re-
ligiosa caritate mirantur quamuis sanctorum gloriam
frequenti laude colloquimur eorum mores sancti-
tatis iusticie perimitur / qui que delectat ali-
cuius sancti meritum delectare debet par cul-
tum dei ob sequium ornare aut imitare
debet si laudet aut laudare non debet si imi-
tare detrectat ut qui multa sanctorum admiratur

mirabilis esse vite sanctitate reddunt quod in li-
s bro de confessione // Iohannes innumeri stola magistrum
vite sanctitatis forma norma iusticie virginitatis
speculum predicacionis titulus castitatis deum primo
via peccatorum acia fidei disciplina legis summa
euangelium sanctorum sanctorum applausus vox precum
prophetarum lucerna mundi officium preconis preco
iudicis dominum testis totius medium tenet quod in
t sermo de sancto Iohanne baptista / Cum peccatum de sancto
docet non enim in locis sancta querenda sunt sed
in actibus et vite moribus qui si secundum deum
sunt et secundum preceptum dei erunt etiam si
in domus sis et si in foro et quod dico in
foro et si in theatro in venatu verbo de
sancti mei in sanctis te esse non dubites Gregorius
omelia xlii super id lemiter de sanctis non iacebunt
v Plena laudibus est que genus morum officium
sanctum iudicium quod apprehendit genus in meritis
mores in capite officium in sacerdote sanctum
in mandato in iustificatione iudicium Beda
super lucam li quo tractatus id. Erat ambo
iusti ante deum // Et lapat Iohannes maior
x homine pax angelis tuba celi preco christi
archangelus prius filii matris signifer supremi
regis peccatorum venia iudeorum correctio vocatio
gentium et ut ipse dicam legis et gratie fi-
bula Item in simone de sancto Iohanne baptista
y Stephanus in nomine christi coronatus meruisse
atque ut caritas gratias habebat et per eam
ubique vincebat per caritatem dei seuientibus
iudeis non cessit per caritatem proximi lapidanti-
bus intercessit / per caritatem arguebat errantes
ut corrigerentur per caritatem pro lapidantibus ora-
bat ne punirentur sermo genius simone de
z sancto stephano // Augustinus episcopus acer in
genio suauis eloquio seculari literature
peritus in ecclesiasticis laboribus operosus in cottidianis
disputationibus clarus in omni sua actione
compositus in sermonibus soluendis acutus in conuin-
cendis hereticis circumspectus in exponendo fidei
sane catholice in explanando scripture ca-
nonice cautus hereticorum omnium malleus for-
tissimus et ipse li in de vita contemplatiua
ob Lucerna digna super candelabrum ecclesie posita
que late catholicis viribus de septiformi
pastu alto leticie lumine effundens decepta
hereticorum caliginem discussit et lucem
veritatis a confusione tenebrarum splendore
clarificat sermonis cimbalis os enim tuum
fistulas aque vine et vena fontis cum
multo vocum ac fons aque viue saliente
in vitam eternam tuis de poculis sitiuit mire
anima mea et vbertate tuis fluminis in-
ebriari terra mea concupiuit paulomus in

at in epla ad augustinu / aug tota scripsit ut
dictu at noctibz no scrim sibi libros eis
gruptum s ut lege quid valet / ys li vij
ad ethymo / deconis sex milia libros origen
legisse fatet / ysidoru ibid / Odi studiu et
bonu s a miscia in solempnitas a
ptiudo s sup ba a e ut pam tam
Sanitas
a Quod boni est sanitas langwor
ondit et in compatone quoris
morbi sanos nos esse credimus secundum
b ingnad epla Sanitas in corpus et tpan-
tia itale ex calido et humido quod est sanguis
vnd sanitas digna s dicta quasi san-
guis statua / ys li iiij ethymo / Qui enim
c est mest gaudio receratur facilius mebris
recipit sospitate naturalis quid tua est
eger dare leticiam na sat in kalidum
gaude et sanatus est Cass li ij eplarum
Sobi confessio at in sanitas medicina vel
Sapiencia vel sica
a Qui se diligit stulto no pficit
ad sapientiam ut fiet quantis equal esse
incipit nisi se oderit qual e aug de vera
b relig // et io alia putas esse sapienciam
s veritatem in qua cernit et tene summi
boni nullo loco est initus deus ineeto si
se integrum et est sors amonet initus deus
ineeto in se omnis in melius quintam
anllo in deinus quintas nulla de illa indi-
cat nulla sine illa bene indicat aug
c de libero arbitrio // est tota sua mag quo
e sic quod illa nil e esse et qui quod quod
ex eo e et ipt deum e aug sup ps
d lxx // Cum dicat sic quod nescit temeraris
e / qui se negat sic quod scit ingratus
e est / aug sermo de ascensione // est e sapie
et sic recta discretio ut ad eternam pertineat
ctuos reo cognitio intellectual ad scienc
vero temporaliu rerum naturalis aug li de trinitate
f Sapienti nil alicuius nisi quod intuti
est in conspectu et quotiens accessit scienc
tiam totum ei indeg possessio est qua toto
eo quasi suo utitur ambros e xxxvij
g ad constantinum // vbicunque accessit sapiens
vbique civis vbique sua patria intelligitur
insipientem se dispiciens indicat ibid // Cum
h thesauros effodit terram iecit famulum in
altum facit seculis in sistit donec eveniat
quod quit dit qui thesauros sapientie
in terrene deputant pondus omne terrenum
ase deiciat in se fossatu similiter faciet
ut quiescat donec in veniat gla domini
sup id pru ij Si sapientiam quesieris qui pecuniam
i et sic thesauros effoderis et nichil magis
ad spem sapientie sapie metos erigit
quam eos quos in sapia clarescere mirant
aliquo precessos et in doctos fuisse meminis
Glosa ieronimi sup id eccl iiij nullus et ego
filius patris mei tenellus et c ros anima
non ireneus divitias non ireneus glam filior
adeo petiit s ut sciat pplm dei rege et
iudicare si hic eligit rector corporum multo
magis hic elige dent rectores animarum ut
in gressu ad fidem et egressum ad spem
pplo dei demonstraret glo sup id ij pal
k Salomonem sermo da michi sapiam et
intelligentiam ut ingrediar et egrediar coram pplo
l Singulari inquit sapia est carnaliu
naturalib tege sensuum ubi relac que
fla sunt vera ostende que vera sunt fla
demonstrac Sicut qui sunt rectos suspicio
dispiciunt sicut qui nesciunt subiecti et
timidi in alijs ceptum intuet et sibi ob
sequentibz propt bonas culmina querere
adepta temporalis gle vanitate gaude irro-
gata ab alijs mala multi plicius reddere
cu vires suppetunt nullis resistentibz cede
cum virtutibz possibilitas de est pro intentibz
possibilitas ad est quod quod p malicia exple
no valet hic in pacifica bonitate simulare
greg xvj mor ex penes id Job xij de
m ride insti simplicitas / Justorum inquid
sapia est nil per ostentacionem fingere sensum
verbis aperire vera ut sunt diligere falsa
falsa devitare bona gratis ex hibere mala
libentius tollerare quam facere nullam ulciscentiam
in iurie que probitate contumeliam pati
lucrum putare hic iustorum simplicitas
deride et mundi sapientibz fatuitas
creditur reputat quod enim in hoc mundo stu
licius quam cuncta non querere possessa
sapientibz no relaxare nullam p accepta
in iurijs in iuria reddere ymo ad mete
n alijs paciam pre Greg ibid Ad veram
sapiam premere no pnt qui fle sue sapie
o fiducia decipiunt Greg ibid xx Summa
cura providendum est ne acceptam sapia cum
ignorantie tenebras illuminat lumine
humilitatis tollat et iam sapia esse nequeat
et qui p locutionis intuitu fulgeat alatere
cum relac cor languidum ob serat Job
p li xxx vij moralibz / Vera sua assistit

no extollit ut superbientes quos implevit
sed humanitates facit quia quisque eo repletus
fuit inferiori loco se scire appetit et iam sum-
cognicio tanto p icus robustius sapit quanto se
in fine in eam levius recognoscit Idem libro x
q xvij moralium // Summa sapientia est vita laudabilis
et apud deum pura mens per quam puri p-
mo iungitur et sui sco sociat Gregorius Nazanzenus
r in apologetico Ille ut video sapiens qui
pauca quidem de virtute animi tonuerit et
ploquitur plura autem in suis actibus atque operibus
ostendit et fidem verbi operum suorum astipulatione
s confirmat Idem ibidem / Sapientia illa clara est
non que in verbis volat sed que virtutibus
t constat Idem Sap dominum quos sumi maior sua cogit
actiorum conficere distinguit et quasi quos plus
sapiunt eo ascendere virtute respiciunt sed
qui audiant quod per semetipsam vitas dicat
salus sal in vobis et pacem habete inter vos
sal quippe sine pace non virtutis est donum
sed dampnationis argumentum quo enim quis
melius sapit eo deterius delinquit et ideo
in conparabiliter merebitur supplicium qui pervenit
si voluisset potuit vitare peccatum Idem de pasto-
v rali / Ille scire deum salutaris appetit qui
pro amore virtutis desiderat nescire quod to-
x taliter sciunt Idem in moralium Videas quod non pro-
scientem si modum nesciendi nescierit scire
videas quo fructum et utilitatem scire in modo
sciendi constituit quid ergo dicitis nisi ut
scias quo ordine quo studio quo fine omnia
quas esse oportet quo ordine ut primus
id quod maturius movet ad salutem quo studio
ut id ardentius quod vehementius ad amorem
quo fine ut non ad inanem gloriam et ostentationem
sed ad tuam et aliorum salutem Bernardus super Cantica
sermo xxxvij exponens id quod ad Corinthios
y viij Si quis existimat scire etc Sol non
omnibus quibus lucet etiam calefacit sic sapientia
multos quos docet quid faciendum sit non con-
tinuo etiam accendit ad faciendum aliud est multas
divitias scire aliud est possidere nec notitia
divitem facit sed possessio Idem super Cantica
z sermo xxiij / Vere sapiens et intelligens ac
novissima providens sapiens que sunt dei intelli-
gens que mundi sunt providens que inferni sunt
respectus in fine horrescens superna appetens que
autem mundi sunt contempnens Bernardus in epistola
ab Sunt qui scire volunt eo fine tantum ut sciant
et turpis curiositas est / et sunt qui scire vo-
lunt ut sciantur ipsi et turpis vanitas est

Et sunt qui scire volunt ut scientiam suam vendant
verbi gratia pro pecunia pro honoribus et turpis questus
est / Sed sunt qui scire volunt ut edificent et
ac caritas est Idem super Cantica / Precedit enim
scientia virtutis cultum quia nec potest fideliter
appetere quod ignorat et malum nisi cognitum
sit non timetur Cassiodorus in pollicraticon li
ad Ad maiorem culpe cumulum pertinet scire
quid agendum quod sequi decet et sequi nolle
quod sciat Isidorus li ij de summo bono / Pleri-
ae que accepta scientia litterarum non ad dei gloriam sed
ad suam laudem utuntur dum de ipsa extolluntur
et ibi peccant ubi peccata emendare debuerant
af Isidorus li iij de summo bono // Sapiens dictus
est a sapore quia sicut gustus est aptus ad di-
scretionem saporis ciborum / sic sapiens ad di-
scretionem rerum atque causarum Isidorus li ethimo-
ag logiarum / Conatus sunt maiora litterature
studia tanto amplius arrogantie si fastuit
in flatu maiorem intumescit iactantiam
ah Isidorus li iij de summo bono / Frustra in nobis
scientie cognitio crescit nisi in
nobis divine dilectionis flammam augescat
ai Hugo li de vanitate mundi / Nichil sapientia
ardentius diligitur vel dulcius possidetur sunt
est quod sapientes homines esse volunt iusti
aut esse omnes potuissent si esse iusti
perfecte voluissent sapientiam et iustitiam diligere
potes et ipsa tenere potes sed quanto amplius
iustitiam dilexeris tanto iustior eris Richardus
ak libro de contemplatione etc p / Omnis studii
labor scientiam generat labor scire in tria divi-
ditur in laborem discipline et in inventione
doctrine in senis doctrine ut que nescit
prudentia discat que didicit in maturitate ad
opus ducit / in senis docetur Hugo de cla-
al ustro anime libro ij / Si quis familiaritatem
suam amice dederit et ei sepius vacare
voluerit iocunditatem inde reddit vitam et magnificat
in tribulatione prestat consolationem Hugo et
am didascalicon iij / Primus gradus est scire quod
sepius intelligere nunc quod aut nos scire
putamus Cassiodorus super id Romanos existimabant
an ut cognoscerent / Sacra littera quod primum est
in homine mores purgat / quod secundum est
verborum gratiam subministrat / in utroque beneficio
mirabilis et carior ornat et loquentes cuius
est facere de irato benivolum de suspecto pla-
catum de anxio mitem / de ad mutante propicium
Idem li in [illegible] // Scientia non aufert anti-
quitatem nec corrumpit ob senior minuit

ap et quiatior multiplicat gl'ia in eplis Ce laz
ad rem publicam plura comoda venit si
moderatus animus recto p'sto est sapia s'uit
ad eos qui ad dompti sunt laus h'or
dignitas confluere debet in hac enim co tolle=
da sita e vite honesta et in negligedo
turpitudo / Titulus in p'logo rethorice / Sa=
pienti est nil ad mirari qd acciderit nil
tamq eueniat no euenire posse arbitri
ar sed nq est ceterum p'dencie cp'endium in
libris cotinetur / si respublica regenda est / si
p'lia commitenda sunt / si castra metenda
sunt / si machine erigende / si remonendi ag=
geres / si pugnacula faciendi / si iusticie
vlle / si sentencia legum / si humanarum ge=
rendarum amicitie sunt seruande / libri h' omia
erudiunt ad p'fectum / p'ncepe quidem sine libris
e nauis sine remige / et volucris sine
as pennis Petrus ra in quadam epla Inlris
p'ciens in venit vnde sapiencior fiat
tibi bellator recipit cum a vinc vosso=
re / nde p'nceps accipit quibus ipsas
equalite' cponat / ut alt' in modo pub
esse fortuna quam lucrifacis no augeat p'ty glo
iosa noticia Petrus magnum epla Cum
at sapia unius temporibus nullus fructus p'mict'
strepidinis / nullus fame cum fauore aura
co tollat / ipa vero p'tinia honoris titulos
et laudes emat p'tonia / solatium sapia
supra omes possessiones p'eminet quoniam ipa
possessio que spa tollit' erogata
remo' publica suscipit in crementum p'q'ua
nobilis cst'ac thezaurus secreti penetra
bilibus mentis agnoscit' fructus in me de
lectatos acquiri' h' est sol p'q'ue met
lumine diescit in tenebris corpis ocius
delitiosa cum padisus h' in celo lucinum h'
in mortale radicem honorem in deum desiste
mutationis auctoritate comutit Alanus de
av planctu nē / Hor scio q nemo honorem bene
posse vime h' ut tollerabiliter quidem sine
sapie studio studio cum omia habuerit
tunc et h're sapiam volens h' erit vltimus
ax vite in stimenta Se x ven epla Sapiens
ad omne in termino in vitalis intentus est
no si paupertas no si luctus no si ignomina
no si dolor impetum faciat pedem refert
intitus tenet illam ibit et int' illa sapiens
plenus est gaudio hilaris et placidus tū
in concussus cum dijs co pari viuit Sen xl e /

ay Considerat cum quibus viuit quos aliquid act
urus cogitat semp qualis vita no quanta
sit Idem l xxj epla Tu cotistime aliquem
az virtutis si licebit in diuitijs coplicatur
si minus in paupertate si poterit in p'ria si
minus in exilio ad utrosque tam aptus est bonorum
rector malorum victor sapiens artifex est
domandi mala dolor egestas ingnominia
tortos ,minim vsque horrenda ad hunc
p' venire mansueta sunt Idem in epla lxxxv
ba Tu cotistime clauem in futurum sapientum
qui litteras nescit sapiencia tuos tradit no
vba de diuinis humanis q3 cogitat de p'tit'
de futuris de caducis de eternis de tpe Seneca
bc ibidem / Rem magnam p'mittit tibi sapientia ut
te reddat tibi no singulis vitiis sapientes
spectandi sunt sed co ex spectamine ac q'stata
de vel in p'lib's Vbi apli c. auaricia
ax cantas at cp'dans af age o curio=
sitas · b · f dyte · c · l · m · n · n · doctina ab
ez · ba · bq · eloquencia et fortitudo d ho t
b x · n · Ignorancia laus ab loquitas
· a · t malicia p ociositas b rege ac sacitas
f studium vitiorum d · tū sequitur caplm /

Satisfactio /

a Satisfacere est p'ctorum causas excidere et
suggestionibus earum aditum no in
b dulgere Aug' in solilogijs / De cottidianis
breuibus leuibus q3 pctis sine quibus hec
vita no ducit' cottidiana fidelium oro satis
facit eorum enim est dicere p'r nr qui es in
celis qui iam regenati sunt ex aqua et spu
sco / delet enim oro minima et cottidiana
pcta delet etiam illa aquibus vita fidelium
eciam scelerate gesta s' penitendo melius
· mutata discedit Idem in enchiridion c.
c p'o detequanto fastus si ab iniquitate cessas
nisi voluptates q3 qs dilexisti contra
oppositis lamentis in sequaris Gregorius in
d pastorali / Orone g'ratiam dei querit ie=
iunio concupiscencia carnis expugnatur
elemosinis pcta redimuntur similiter poia
dei imago in nobis renouat' Leo papa in
sermone de ieiunio // Ubi abstinentia ac
elemosina al similis · a · c · lasciuia a oro
p' pina v ab Sequitur vltra tū

Scandalum est

Sicut nāe igne calidi et niuem frige
ita nāe est ut iniquitas mali oro=
ribus plena scandala palat / p'fectorum vo
caritas p'rietis opibus luceat Honig sup ·

id. mat xviij. necesse est ut veniant
b scandala / Cum scandalizatur paruulus est ma-
iores enim scandala non recipiunt / Ieronimus super
id. qui scandalizauerit unum de pusillis
c istis / In quantum possumus sine scandalo
proximorum vitare scandalum debemus / si autem de
veritate scandalum oritur vtilius scandalum nasci
permittitur quam veritas relinquatur / Gregorius super
ezechielem / Cum omnia scandala sint cauenda
pensanda / alternatiue accipienda sunt scandala
pusillorum et aliter phariseorum / illorum quippe scan-
dalum de ignorantia / istorum de malicia descendit
/ illi scandalizantur quia veritatem nesciunt isti
qui veritatem oderunt / Bernardus de precepto et di-
e Constat quod veritas iusticia in causa non est ut liceat
scandalum quod liceat posse committi ut iuste pre-
cipi ut in nouicie contentiri quod numquam
f epistola / Cum enim blanditur veritas nemini pal-
pet nullum condempnat apte demittat / quia
ve homini illi per quem scandalum venit / Augustinus
super Cantica sermone / ubi veritas est
ac bene de tracto i. quam i. pax ut preimpsos
o libertas d. sciencia ubi sapiencia f

1 Scriptura sacra

Tanta veritas profunditas litterarum ut
in eis cottidie proficerem si eas sola
ab ineunte pueritia usque ad decrepitam
senectutem maximo ocio summo studio
meliori ingenio conarer addiscere / in
quibus in quit latet altitudo sapiencie et
amenissimis et attentissimis flagrantissimis
cupiditate discendi hoc contingat ad eadem
scriptura quando loco sedeat cum genuerit
b se tunc in script. Augustinus in epistola ad Volusi
anum // Modus ipse omnibus discendi quo
sancta scriptura contexitur quamuis omnibus ac-
cessibilis / paucissimis tamen penetrabilis / ea
ea que aperta continet quasi amicus fa-
miliaris sine fuco ad cor loquitur in
doctorum atque doctorum / ea vero que in misteriis
occultat ut eloquio sublime erigit
quos non audeat accedere mens tardiuscula
i. in erudita quasi pauper ad diuites / sed
ut vocat omnes humili sermone quos non
solum manifesta sed etiam secreta exercitat veri-
/ tate in hiis in promptis quod et in reconditis
habeant / sed ne aperta fastidiantur eadem rursus
aperta desiderantur desiderata quodammodo reno-
uantur / renouata suauiter intimantur / hiis sa-
lubriter et praua corrigantur / et parua nutri-

antur et magna oblectantur ingenia / Augustinus
c ibidem // Omnes disputationes que fiunt quorum-
libet philosophorum que leges quarumlibet ciuitatum
duobus preceptis sunt comparata / ex quibus xpistus dicit
totam legem et prophetas pendere / diliges dominum deum
tuum ex toto corde tuo et proximum tuum sicut te-
ipsum / in hiis enim duobus mandatis tota lex
d pendet et prophete / Augustinus ibidem / Et ecce iam
omnis oris ora nature ratio in deo creatore
sunt ut ethica quoniam bona vita et honesta
non aliunde formatur quam cum ea que diligenda
sunt et quemadmodum diligenda sunt sic est
deus et proximus / Et logica quam veritas lumenque
et anime rationalis non nisi deus est / et ibi lau-
dabilis respublica salus neque enim optime
custoditur ciuitas nisi fundamento et vinculo
fidei firmeque concordie cum bonum commune diligitur
quod summum atque verissimum deus est. Augustinus ibidem
e Sic loquitur scriptura ut altitudine superbos irri-
deat profunditate attentos terreat veritate
magnos pascat affabilitate paruulos nutriat
f Augustinus contra super genesim capitulo in Quicquid homo
extra didicerit si noxium sunt ibi dam-
pnatur si vtile est hic inuenitur et cum ibi
quisque inuenit omnia que vtiliter alibi
didicit multo habundancius inuenit ibi ea
que nusquam alibi inuenire potuit / Augustinus
in de doctrina xpistiana capitulo vltimo Ciuitatem
g dei dicimus cuius scriptura ea testis est que
non in fortuitis animorum motibus sed plane
summe prouidencie dispositione super omnes
omnium gentium litteras omnia sibi genera ingeniorum
in genio diuina excellens auctoritate subiecit. // c. 1
h Augustinus de ciuitate dei li. xi. capitulo 1. Maior est huius
scripture auctoritas quam omnis humani ingenii
perspicacitas / Augustinus li. ij super genesim ad litteram //
i Si scriptura sacra sic esset que facillime
intelligeretur / ut studiis querantur ut inuenire
in veniret veritas / Augustinus de vera religione
k Ad dignitatem scripture pertinet ut sub vna littera
multos sensus contineat ut sit diuersis intel-
lectibus hominum quemque vnusquisque amice
sic in diuina scriptura posse inueniri veritatem
ac qua mente cepit aut per hoc facilius contra
in fideles defendi quam si aliquid quod
quisque ex sacra scriptura velit intelligere
solum cepit in ad alium sensum retorsum
l possit / Augustinus ibidem / Crimus lector qui
exposituros sacram scripturam aggreditur cum sacris
voluminibus litteras aliqua velit diuisum sonare
sua sollicitate ita et in contrarium fidem tenere
debet nusquam de esse veritatem et si non

facile excipit magis quam rei intellectus querentibus
occurrit. Aug. li. de predestinatione gratie c. primo
m Scrutatorum scripturarum auctoribus tota studenda
sunt ut ad intellectum quisque per fidem veniat.
Aug. de baptismo parvulorum. Si divinarum scriptu-
n ralis auctoritas porro fide titubante vacil-
labit caritas languescit. Aug. de doctrina christiana.
o Celestium scripturarum eloquia divina tamen ac po-
lluere denique toto actu ac corde intuentes
ut putet ille spiritualis ubi et omnes se ve-
nas animi diffundat. Ambrosius li. de caym
et abel. / Vocem inquit lectione divina vite
p speculi feda corrigendo pulcra conservando
Jeronimus et pulcriora faciendo. Scriptura enim speculum
est ostendens et corrigi docens. Jeronimus de c.
q ad demetriadem virginem. / De scripturis disputat
non docet aculeis argumentorum torquere nec
ex fonte tulliane eloquentie ductus est
rivulus nec aures quintiliane flosculis et sco-
lari declamatione mulcendo sunt sed pedestris
et cottidiane similitudinis et nulla lucubra-
tione redolens oratio necessaria est que rem
explicet sensum edisserit obscura ma-
nifestat. Jeronimus in epistola ad damasum
r papam. / Juxta apostolum paulum christus dei virtus est
et dei sapientia et qui nescit scripturas nescit
dei virtutem nec eius sapientiam ignorantia scripturarum
ignorantia christi est. Jer. super ysa. in prologo. /
s Meditatio legis est quod non solum in legendo
scripturas sed etiam in factis que scripta sunt
t faciendo. Jer. super psalmo primo. Solent viri solent
viri solent et mechi solent et mulierculi
tibi mutue se laudare ut plus edisserat scripta
et ea se esse putet meliorem. Jer. super c.
v xxxvi. Ille plus edisserit qui plus facit et
tenet. Si quod tu edisseris ego facio magis
magna operans scripturas alterit quam tumens
x sermo qui verbis resonat. Jer. Pinguissi-
mus divinus est omnis sermo in se delicias quod
quod vellemus ex sermone divino nascitur sicut
tradunt iudei quod manna comedebat
secundum voluntatem comestium sic sapiebat
in ore. Jer. super ec. prophetice ex l. et
ad quod fermenti sociat te. / Si quid enim
y est quod in hac vita virum sapientem te-
neat et inter pressuras et turbines mundi equo
animo maneat persuadeat id esse primum reor
meditationem et scientiam scripturarum. Jer. super e.
z ad ephesios primo. / Non putemus in verbis
scripturarum esse evangelium sed in sensu non

in superficie sed in medulla non in sermonum
foliis sed in radice rationis. Jer. super e.
ab ad galatas. Sicut stellas celi non coniungunt
non est meus fidelium in scientis firmamento
facere scripture non obscurat media intrans
ac Jeronimus in epistola quadam. Crucis medicorum est
promittunt medici tractant fabrilia fabri
sola scripturarum est ars quam sibi omnes
passim vendicat scribimus indocti doctique
poemata passim hanc garrula anus hanc
delirus senex hanc sophista verbosus hanc
universi presumunt lacerant docent antequam
discant. Jeronimus in prologo biblie capitulo iiii.
ad Lectio scripturarum ardor nulla passus estate
contingat immo et scilicet auctorum vita
prima ipsa magis estate in flamma. Ydem
ae ad demetriadem virginem. Sint divine scripture
semper in manibus et iugiter mente volvantur
nec sufficit tibi preceptis mandata dei memoria
tenere et operibus oblivisci sed immo illa co-
gnoscere ut facias quod et didiceris non enim
auditores legis iusti sunt sed factores. Ibidem
af Ydem. Divinas scripturas sepius lege immo
nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur
sacro enim in scripturis divinis preparas solas
potes plane dei intelligere voluntatem
complexi quod precepi quod credi aqua
preteriri non nulla complexit mala prepara
bona quod credendi media suadet prescita.
ag Jeronimus ibidem. Cavet de scripture sacre auctoritate
non dicit eadem facilitate contempnit qua
conplexi. Jeronimus ibidem. Sacra scriptura mentis
ah oculis quasi speculum quoddam opponitur ibi enim
Gregorius feda ibi pulcra nostra conspicimus ibi sen-
timus quantum proficimus quantum a profectu
longe distamus. Gregorius li. primo moralium c. ix
ai Sacra scriptura omnes scientias locutionis sue
more transcendit quia in uno eodemque sermone
dum narrat textum prodit misterium ut si
misticis sapientes exercet sic superficie sim-
plices resonet habet enim in publico unde
parvulos nutriat et servet in secreto unde
mentes sublimium ad mirationem suspen-
dat. Est quidem fluvius ut ita dixerim pla-
nus et altus in quo et agnus ambulet
et elephas natet. Mirabilis fluvius est
iste qui est ita planus quod sibi ... ad
est sinus et illoratus plus sit pedibus
transire et elephas magnus et subtilis

poss pusorac ymo poss sc sb ingr
ak in psis mors tac m Omnes scriptura at
dorinas sui scriptura tustendit rogat ut
tarentia q y ted pdicat q dicitur ob pul-
oribs fortes gortat et p tolos simili
simone blandi ut sc clausa est ut
panesti dicat ut sc patz ut Videsicat s
opus fastidium tollit & tanto plus diligit
quo plus meditat Greg mor xxx ca j
al Scriptura sacra aliqn nobis cibus e aliqn
potus cibus est in locis obscurioribus quia
quasi exponendo frangit et masticando
glutit potus vero est in locis apertioribus
& ita ob sorbetur sicut invenit Jdem li ij mor
am Destitun pro dando talente nemo suppleat
de lapsu etiam pro dando surgere nemo
sepit esse quia mirabilis scriptura sacra
eos vbis supplices pinit quo vos similes
elevat vnaq nacz rem gestatz retulit
et diuiso modo supplicaz quid ab similib'
sermonibus similes ted spiritus scientiaz re
norat omni estimabile nomi qs medi-
tatu quod eos q grauitate ordine pertinet
et pruido tacentia portat et sb lenido
tacentia in sinuet de malis nos lap-
su fuint s de reprone roborauit Jdem
an li in xxxij in mor ca x Scriptura
sacra ondit statum suits in edificatione
morum ondit altius in promissione primos
ondit terribilem aspectu dctorib' sup-
pliciorum rectam e cum in preceptis alta in
promissis terribilis in minis Jd d vj
ao sup Jsid Tercia sepit sacra d vetius
testamentis et monendo tacta est et prom-
ittendo alta & minando terribilis Jdem Ita
ap eloquia tua legente trescunt nam
quanto ista quisqs altius intelligit tanto
in eis altius in tendit vnde ut elevat
rote si no elevat ceualia q super se
genetum interis ad alta gestat tunc
diuina dicta vehit in imis nos intelecta
ap racit tu cum legeti tuis scriptus facte
simo si tepidus diuini eloquiis sp' vidit
cui intetis no excitat et d cogitacione
nullo intiq intelligit tunc crimen Jd d
aq sup Eze Omnis legent sp'us tandit dt
diuina eloquia levat q si in eis alta
quo vidende & sentiende querit q
tantum sacra eloquia tecum crescunt

ar teru in altioribus ascendit Jd Videntina
lia ad vtilitatem proximi stant ad custodiam
sui elevatur ad contemplacionem dei s & rote
sui vadunt stant & elevat quia quisqs
sacra lectio etc invenit qual et fit ipso
aqno quit ad actiuam vitam conversi amb-
bulat tecu ad in mobilitatem atq constanciam
conversi stant tecu ad contemplacionem vita
p dei gratiam s venisti volat tecum Jdem
as In sacro volumine scripte sc lamentaciones
i prime peccatorum carmine vero / q ibi prim-
ittuntur gaudia iustorum ve aut q illic
scripta est dampnat reprobos Jd omelia
at ijo sup Ezech liber est qui visitat replet
dulcis in ore sit mel factus est q ipo
de omnipotente Deo scimt loqui qui scimt
diligunt in cordis sui visceribus veracitur
amare Sed cui quippe ore scriptura sacra
e dulcis est cui vita visceta mandatis
illius replet q ei suavis est de lo-
quens cui intiquam p sit ad fundum sunt
au Jdem omelia decima sup Eze Tanta at-
talis est diuine scripture sb limitas ut nos
solum verba que agis vel ab ipo dns
dicta referent sed et circumstancia rerum
que fuit etiam spiritualibus sunt plene mi-
ax stis Jdem in omelia quia mille prophetarum s
momi talenta vero tenti denarios spi-
alium potest in terrenis rebus ymo ut
quid decem quinqz decem oblatos Crysos
ay sup est ca j Cristiani cum ignorans
invenit quod curat contra quod timeat
laboris spiritualis pusillanimus medicos
iusticie tibos / q et si pinguar no sa-
ciaz mori tn no p mittitur / qui at magis
quam est invenit ibi spiritales escas q
p dicat cum ipse ad angelos Nam q
vero vulneratus est erralo in venit ibi
tibos medicinales & salutes quibus ad Jd
sup d cap xxxij / q omnia patri sunt
az Quid q tribile est in scripture vsp vi-
lenit gratia tolicis qui sp meditat scripturas
aut aut ab omnio ob suauitate est et est
pfectius aut semel cepit illas contempnit
mihi sanctitatem in ill ut timeat Jd d
ba xxx o sc ut // Omnis laude scripturas
in orone diuina & symboli diuine geludit
bc Aug in summo bono li j / Geniis gerit

Crys

bonum bonis stratis scripturarum sine qua mens
intellectum erudit sine qua mundi vanitatibus
ab strattu ad decorem dei perducit Hugo li. iii de
bb s. b. Cenato magis quasi in sacris elo-
quiis assiduus fuit tanto ex eis uberiorem
bc intelligentiam capit Hugo ibidem Unde precepte
in medanis prefice doctus et in conceptu
i dominus caduca scilicet fugiencia et celestia
fastidire iustitia agitur contendi sint et eos libro
ex quo amorem sacrarum scripturarum rettandi que
doctius eloquencia verborum mittet et ut iniqua ra-
tioni vincitur sapiencia monet / eloquencia autem
sacra doctrina in cortica verbis apparent
in tenetur cum misticorum sapiencia fulget Hugo
bf ibidem Sacra scriptura est libri vita cuius
origo eterna cuius in corruptibilis essencia
cognitionem vita cuius scriptura in delebilis
cuius in spectu desiderabilis cuius doctrina fa-
cilis cuius sciencia dulcis cuius profunditas in
scrutabilis cuius verba in inefabilia et unum
bg verbum tamen omnia Hugo de archa noe / talis
in hac vita dulcius sentitur nichil audiri
sinit nichil ita mentem ab amore mundi se-
parat nichil sic animum contra temptationes roborat
nichil ita hominem excitat et ad iuvat ad omne
opus et ad omne laborem pro studium sacre
scripture Hugo li. 1o de archa Ad sacre scripture
bh cognitionem opus est in triua compunctione
potius quam profunda in investigatione subtilius
quam argumentis crebris gemitibus quam copiosis
argumentationibus lacrimis quam sinis docere
qua sua litteris celestium potius contemplare
quam terrestium comparatione Hugo ibidem
bi In refectorie sacre scripture tres mensas
vel tres intellectus divine scripture ponuntur ystor-
ialis misticus et moralis Prima mensa
simplicibus / 2a doctoribus / 3a est utrisque pri-
ma cibus est grossior prima 2a subtilior prima
tercia dulcior quia continet ex amplorum sa-
porem / 2a virum misticorum / 3a dulcedinem
morum / prima pascit incipientes / 2a figuras / 3a
verbis Hugo ibidem vel in dispacia scripta
bk quod est dicitur docere vitas quod est prebet
bonitas quod est permittitur felicitas est tela
bonus vitas sine fallacia bonitas sine
malicia felicitas sine miseria Hugo ibidem
bl Decem cordis liber psalmorum sunt laudan-
tura sanctificati cordis sacrorum intrat hominis
ecclesias invitat qui supplices humiliat in

climat verbis parvipendens scilicet dicit affabilitate
per volos imitit Cass super ps. in prologo
bm Stola celestis erudicio vitalis ad interiorem
vitam disciplinis excellentissime singularis que
discipulos occupat spiritualibus fructuosis non in
mundi lenocinacione verborum Cass super ps.
bn xvo Alia que non tantum decor est et
non sit in ebria lingua reddidit vitis
tamen constat alio sermone translatum quia
tenet omnia naturalis trahens et que est
additum sibi dignitatis quis nominis
propria de notione renouit Ideo super ps. de
bo vol xxi Cui assibilabant verba legis et pro-
fetarum autem remittet salon putens cuius
aque sunt profunde et frigide et non poterat
eos bibere de illis scilicet quod fecit quidam filius
tilis composuit fune fimi et linea lince
et capit et bibit sic compressit salon de plure
ad plures de parabola ad parabolam donec
stetit super sacrarum legis verba morum
li. ps. cas ps. / Ubi adulacio et detractio
a de nocte de doctrina cum omnia r. con-
tacto scilicet fabula ab prima et predicacio
vel sanitas ab ac. vel scripsit tacitum
Eruditi
a Non mediocre periculum est viri qui tas
tanto eloquia dei et dei opera que
fecit illius plurimis loquitur que scilicet sint
cardias que scilicet sint in tribuit utenti
scilicet qui desperat de ad interius dei ambos
super illa in maculati // Sicut mundus accipit
b qui ad predicanda in republica non surgit
scilicet clares cum mentes quanto magis foris
per sciencia despicia se dilatat tanto /
magis sunt cordis ab eius receptione
angustiatur Gregorius li. v moralium Sicut
c Ita granatas quas oculos melius de loco
tenebroso quam in sole positus videt
se ita erens in eremo est astutus non
spiritualis curam Crisostomus super Io. in xx Si
d lucrum quoque merite est sicut sunt verbis scilicet
mundi professores disciplina curie milites
aliquam per multas si quis tribulaciones
in trahat in regnum celorum sicut per multas
tribulaciones premiuntur in simul quia ea ubi
martinum de ociositas et per predicacione de scripta arte
Caritas
Nemo securus debet esse de vita

ista que tota temptatio nota ut q fieri
potuit ex debiore melior non fiat etiam
ex maliore detior Aug li xo confessionum
b Nemo securus est in hiis bonis que
ptz in vita amittit vitalem alt sapienciam
nemo amittit in vita Idem vi li ij de
c libro arbitrio Nunquam securus cum thesauro
latro tenetur in tenebris ut iusta vnaz ta-
men securitas cum lupo tutus est agnus quem
voluit penetrari qui hostem suum contra suas
partes induxit et in testimonio sibi gladium
preparauit qui locum ciuitatis sue ad ipsum
in gressibus reseruauit Iohannes de tortitu-
d dinum vel ciuicis Securus deo conuiti
sue securitate resoluitur in sedicione ad
ipsius in opinante culpe tela preparanter
et non adeo longe in eternum sit eum ci
ad ipsius sue cautela custodia appropinqua
uerit Greg li xo moral Hiis tam suum
e munita sunt tota tu lotus vnus decepto
hosti per aditus non est munitus Greg
f ibidem Ve vobis miseri qui de elatione
virtutum vllam ad sunt dei vocem cogimus
et iam in ociosis quasi descenditur cognoscimus
Et consecuto non potest in secuto esse securitas
sed ante timor in consuetudine ut et illa
cautius foueat et iste torpentes pungat
g Idem li xxx ix moral Sepe que temptationes
tamen superare non voluit sua denique
securitas strauit Idem li ij moral Eccle
h construe sine loco sine gratia in superna
mas saluacio non potest non locus depa
pura timuit iusticiam sunt in morte perdat
sed ista cur dicimus cum maiora mag
quod enim in paradiso iocundius quam celo
securius et tamen homo non de paradiso et angelus
de celo peccando cecidit Idem omelia quadam
i Et ponit vel dicit Cantuariensis sepe magnitudo
virtutis occasio sunt perditionis ut cum confi
dentia virium inordinata securi essent
per negligenciam in ordinate moriuntur mater
enim negligencie solet esse securitas vnde
Ieronimus contra meretricem i magnam de tua liberatione
non desperes sed et inde cogitando securus
esse non debes confidencia stantem cautius
de securitas post lapsum resurgere non admittit
k Idem in pastorali Contra vita secura vbi absque
formidine mors exspectatur ymo et acceptatur
tum dulcescit et accipitur cum deuocione Bernardus
l ad milites templi Nunquam est securitas
sicut ut in celo ut in paradiso multo minus
et in mundo in celo enim cecidit vel cecidit an-
gelus in presencia diuinitatis in mundo medos de
scola saluatoris Bernardus in sermone Michael
m ptz e securus qua illi omnia committere
qui nouit prius oculis concrue confidencia
prestare Cassiodorus super psalmum lxxx ij Sic comedo
n bibo et dormio securus quod iam transierim
diem mortis et euaserim diem iudicii et
tormenta inferni Sic ludo et rideo quod iam
regnem in regno tuo Hugo li ij de anima
o Securitas est in commoditatibus non timere et
rei in caritate affines non formidare pericu-
lum in vita// Securitas magna potens est
p nil inique facere / consuetudinem contra et perturba-
tam potentes agunt cum metuunt qua-
tum noceri Seneca xxvi epistula Hic ipsa securitas
q animus ad difficilia se preparet et quod contra iniurias
fortune mente beneficia firmet qua i ipsa
se trepidare voluerit aut tantum securitas
Seneca xxxiij epistula Vobis amicicia ab amicicia
a gratia et conceptus et diuicie ac carere
n fides ac ac laus b Sequitur capitulum
Senectus
a Enim sibi quisque optat senectu-
tem quid aliud optat in longam
in finitatem Aug de ciuitate dei ad credibiliter
b Sic senectus vera primus puerilis et pueri
senilis i ut ut sapiencia vera sit cum senectute
ut simplicitas sine sapiencia Idem super psalmum
c lxx viij Ad pariter ut semel homo non potest
sit iuuenis sed non senis Idem contra quosdam homo
d in sanctitate vera et in innocencia sit puericia
ita senium annorum senectus nil ad qua
tamen sapiencius militant Idem in quodam sermone
e Enim cuncta vicia in sene senescunt sola
auaricia iuuenescit Ibidem Crescunt iam acceptas
f o tempus tempus in peruincta quedam senectuta
et in finitatem sed sit senectus ipsa de bonis
moribus Dulcior in consiliis sed vtilior ad
constantiam secundum morte patiar ad repri-
mendas libidines fortior in finitas corporis
sobrietas mentis est ambas contra coactionem
li j// operata habitauit deus tempus vel ge
fecta sed quod per sit iustitia de senioribus
ad meliora transit / bonus transitus est de peccato

turpe in iusticiam de viciis ad virtutes descen-
dere ad in senectutem ac decorem non etatis
q sed simplicitatis. Jer. de sermone de pascha. Ergo
etates quedam sunt virtutum ma et sene-
ctus morum invenimus in pueris et in vetustate
r in senectutem invenit in senibus. Jer. contra Iovinianum
cum tam fractus viribus et decrepite senectutis
est ut non se putet unum ad hunc annum
s esse victurum. Idem in quadam epistola. Omnes
pene virtutes corporis mutantur in senibus
et crescente sola sapientia decrescunt cetere
t virtutes vires. Jer. contra ad Nepot. Senectus
eorum qui adolescentiam suam honestis actibus
instruxerunt et in lege domini meditati sunt
die ac nocte et etate fit doctior, tu-
tior ex processu temporis sapientior et veterum
studiorum fructus dulcissimos metit. Jer.
m Quot absurdiones huius secli sola maior
est ab senatu senis qui morti proximus
mortis non abhorret ad tentum qui est
ad hostium mundi huius positus foras spectat
nec tamen vite prius attendit egressum
nec sunt compendiat in gressum audit nuncios
mortis et tamen non vult eis credere cum
sint nuncii mortis. Cass. in Similitudinibus se-
nectus. Casus dubia in similitudinibus prima
senectus ita nuntiat, casus nuntiat mor-
tem latentem, in similitudinibus apparentem senectus
presentem. Quotidie mortis timor quod sunt
gravior dolor quotidie senectutis non ab
senatu sed applicatio et similitudines ferunt
n dei. Hugo de sancta vict. super in Canticis. Te
est venerabilis quando cum regit que tanticies
decet tu vos iuvenilis senes quamplurimum
plus iuvenibus ridiculum erit. Cass. fr. c.
o ad clericos sermone xv. Plus omnibus
religioni operam dare senibus quos competit
pro sua etas fatigata deserit. Cyprianus
p de duodecim abusionibus. Eius solicitudinis
sit spes si necesse ad perfectum festinare non
contendat, qui totus corporis statu senectute
confectus hic ad interitum properat dum oculi
caligant aures graviter audiunt capilli
fluunt, facies in pallorem mutatur, dentes
lapsi numero minuuntur, cutis arescit, flatus
non suaviter olet, pectus suffocatur, tussis
tortitudinat, genua trepidant, talos et pedes
tumor inflat, hic intus qui senescit huius

omnibus aggravatur et hec omnia ruitura
iam domum corporis cito prenunciant. Ci-
q prianus ibidem. Quid enim est nisi dum huius
vite defectus appropiat ut ad cogitandum que
non sunt credita ex spiritu cum pertinuerit quasi
senex appetat iuvenibus enim in ista huius
vite tunc instant senibus vero citius ma-
turior quod hac luce recessus tamen ego sit
homini duo particule que in illius etate
non retexerent et totum hominem ad peccandum
r trahunt cor et lingua. Ibidem. Quid
non sunt iuvenes pari modo vel fructus
sperant vel digni ac moribus optis instituti
ita ut senes quidem tanti eorum vel profecti
possint vel probatissimi reperiri dominicum
senum non sunt canicies capitis sed que iusticia
inveniuntur ac laborum preteritorum stipendiis
metiende. Ho. contra collatione abbatis monachi.
s Non enim seniorum quorum capita cani-
ties tegit quorum vite longevitas sola
commendat nobis sunt vestigia sectanda
seu traditiones ac monita sed eorum quos
laudabiliter vitam suam ac probatissime
operum invenimus signa sic ut perceptis
comprobavimus sed maiorum traditionibus constitutos
t Ibidem. Sunt non nulli etiam quorum longevitas
maior est multitudo quam in tepore quam
adolescentia sua gesserunt at ignavia
senectutis auctoritatem sibi non maturitate
morum sed annorum inveniunt acquirunt.
v Ibidem. A. Lichfil. ex quo senectuti magis notat
et dies temporis ab semet qua tristicia
languor animi atque ira nulla enim exsilium
senectute iocundius. Cass. in quadam epistola
x Complectenda est et amanda senectus plena
est voluptatis si illa scias uti gratissima
sunt poma cum fugiunt deditur vinis potius
postrema delectat quod in se iocundissimum habet
voluntas hec in fine suo differt. Idem epistola
y xv. Iocundissima est etas devexa iam non
tamen preceps quam dulce est cupiditates fa-
tigasse aut reliquisse. Seneca ibidem
z Adolescenti est timor mortis ante oculos huic
enim ista tam senex ante oculos debet esse
quam iuvenem decem nos tam senex est
ut in plus unum diem non expectet unus
autem dies gradus est vite unus ac dies
ab par enim est. Ibidem. Gratias ago non potius

in aīo etatis in mīa tu sentias d terre in
vicia et viciorum iustia fuerint viget aīus
et gaudet no multum sibi esse tu torpore
potius est aliquid petendum quam recusandum
c. c. xxvi. Dicit in satiris puer no cadit
crispum dente et utrique dentes cadunt cadit
ergo ille aspendit ego dependo mentis primum
id cum etas mea et no dependit sed tibi
d ibidem Et tibi turpius quam senes vivere in
cipientes Et xxvi epla Et tua avos et
c prudebit ad velle que voluerit moriatur
f ante te vicia idem xxxvi epla Turpis
et ridiculosa res est elementarius Et epla
ag xxxvi De fine certis velle senex que
voluisti puer et opus sit ut cogitatio
in pene retribus mal finem ab bone
ah Monstro similis est avaricia senilis cum quid
stulcius est ut dici solet quam viam de
ficiente augere viaticum Et d li de moribus
ai honestius est qui ad otium senectutem re
tulit quam qui otio iuventutem laborare in
ak cipiat Senectus ubi animus tu ludit mortis
delicias facit Item quam miserum est si me
tuendo senex frustra ad senectutem venitur
est tu septies ad dolescens senectuti fa
miliaris est loquacitas thesaurum d sepultos
ponit qui senex thesaurum facit Ebriosum
al Senex facile provocatur et difficile revocat
tus credit et tarde discredit senex et cu
pidus tristis et querulus velox ad loquen
et tardus ad audiendum laudat antiquos
et spernit modernos vituperat presencia et
commendat preterita suspirat et anxiatur
torpet et in firmatur audi poetam Ostenta
sene invenerunt in comedia sumite de vi
conditionis Item nunc Ubi avaricia et casti
tas p... l. quere ac vertitur av
iuncta a b c d e f g i moris Et vi ...
ge de vita l ... Sequitur capitulum

Servitus

1 Bonus etiam si serviat liber est ma
lus autem si regnat servus est ut
homines unius sed quod gravius est tot dominorum
quot viciorum Augustinus libro de civitate dei
b Omnit quamvis nec metu frangitur nec de
lectatione irritatur nec cupiditatibus dominatur nec
in dignatione se appetit nec merore de

ici similis cum est omnis passio Ambrosius
c Iacob et vita beata li ix est sapienti
servire libertas servo colligitur et stulto in
pace servitus est et quod peius est tu pau
coribus preesse pluribus dominis ignominiosis servit
servit enim propriis cupiditatibus quarum dominatum
nec nocte potest effugere nec die et intra
se domus est intra se servitus pati d
tollerabile Idem in epla ad simplicianum.
d Homa omnes serviunt liberos nata ge
nuit sed fortuna servos constituit servos co
git pati et nemo servit compati dolorem
compellit et nemo eo dolore punitur sit
ergo res servus est nemo sed sibi im
peri que castra sequuntur et miseros alie
vivere quadra omnis de vita condicione
e Seruu servitutem contempsit in quales ista
Quantum liber est Et ... Omni &c.
f ... servus fuit nemo ...
... servus fuit nemo similes animi servi
fuit nemo ... si cogitatius ...
utriusque licere fortuna atque deinde istos
qui turpi... estimat tu servus ... tenere
pro... ... ... tenendi dominos sta
tu servorum turba ... dedit maiestate
pre diminucionem putat ad eadem ...
tu servus accedere Idem &c epla ...
g Servus movere labia non in hoc quidem ut
loquatur licet sed sic sit ut iusti de dominis
loquuntur quibus coram dominis loqui non licet
at illi quibus non tum coram dominis sed
cum ipsis erat sermo quorum os non consuebatur
parati erant pro domino porrigere cervicem in
... loquela sed in tormentis tacebat
h Ibidem Vis tu cogitare illum quem servum
tuum vocas ex eisdem seminibus ortum eodem
frui celo eque spirare eque vivere
eque mori tam tu illum d ... videre po
tes quam ille servum scire ... tunc ta
... dominum ... vidi et ... d ...
... maiore ... multos splendi
dissime natos fortuna depressit ... illis
pastores alium et alium custodem ... fecit
i Ibidem Sic tu in fiore vivas quemadmodum
superiorem tecum vivere velis quotiens in
mentem venerit quanti d servum liceat te
mat in mente tantumdem d te dominus tuus liceat

Augustinus ... vere &c.
... homines ... ...
... ... | ... ...
... ... | ... est ... ...
... ... est. Ex ... ...

at ego in quit nullam scio diem bona etas
est forsitan Hecubis nescit qua etate ser-
vila fuisse cepit qua Cresus quam Damator
k qua Diogenes qua ipse Plato Idem Erras
si existimas me quosdam qui sordidioris
ope reiectos ut puta illum mulionem
et illum bubulcum non ministeriis illos estimabo
sed moribus sibi quisque dat mores ministeria
l casus assignat Idem Servus est sed fortasse
liber animo Servus est hec illi nocebit ostende
quis non sit alius libidini alius avaricie
alius ambitioni servit omnes timori nulla servitus
turpior est quam voluntaria Seneca xlvii epistola
m Servus servitus preces servitute tenet Seneca
xxii epistola // Cum in servos preces iracun-
n dus et crudelis est satis ostendit potestatem ad imperandum
alios sibi defuisse Seneca li de moribus
o Omnis tuus consiliare te presentem non presumpse-
superiorem te colat potius quam timeat
p Seneca xlvii epistola Si quis existimat ser-
vitutem in totum hominem descendere errat
enim melior est excepit corpora ab
noxia sunt ascripta dominis mens quidem
sui iuris est Seneca iii de beneficiis / Va-
q leri quia homini stulti sunt qui similes ci-
bos et similes fugiunt vestem similem
sed mortes non fugiunt Seneca de moribus
r libri servi quam proximi vitas separat sed in libris
quam inaudita iniuste Idem Cum Dioge-
s nes ex libertate in servitutem venditus esset quere-
bat emere quendam vellet [illegible] enim qui potest
servitutis faciet vidit Xeniadem in quit servis
liberis vel pare at ille emit manumisit
filios quia ei tradens ait in quid li-
beros meos quibus impos ubi [illegible]
dimittere libertas mors est patria ad reli-
quie r. factum a teste supra capitulum

Servicium

a Vis ut serviat tibi tua caro tunc deo
serviat anima tua Deo regi ut
possis regere corpus super seipsum / Cum ni-
b accidit ut me amplius [illegible] qua res q-
tamen moneat possit me pati constitutor
et te mallem non audire tamen Seneca ad Lu-
c cilium [illegible] sibi [illegible] non
ut nimium pia debiles fiat et per ea
meditatorum suffragia requirat tamen
enim ut si fieri potest tempore ad [illegible]

prosperitas qua per in concordantias minima in
temperantia eam [illegible] etiam in quietem faciat
ut cum deo in servitute salliata est non ter-
reddita sit omnis servicio [illegible] ego assert
in presentia ad eum in tranquillitate posita totum
tor extollit ad deum in tegro consilio ob
secretis que petenda sunt dumbros [illegible]
c. ad temptationum [illegible] unus medito vite
d Cum attingi in domo servus superat quod
aliud quam se tantum antiqui ad imperium eta-
me parat ut liber in certamine [illegible] accipiat
qui quietus sub tyrannide in captivitate ser-
viebat deum qui cum deo pace robustior
erit nobis ad imperium domini pugna
e servat Gregorius in omni et lemus cum patre
in una et eadem quia deo omnipotenti servire
ab eius hostibus gratiam exigere non deo
amicum se denegat qui eius placet
f inimicos Seneca inquam omne super [illegible]
nullus est nedum [illegible] tota die [illegible]
fortes sunt in die nos coram domino est
omni hore momento lassantur Seneca de mors
g Gregorius servus dei spes invenis feli-
citatis filius vitas. servus dicit vadam
ad portas inferi [illegible] non videbo
dominum deum nostrum [illegible] filius [illegible]
mos nostros [illegible] dies vite
nostre et [illegible] in quod servitutem
h domino dicit non [illegible] pietum cum
ministrorum [illegible] sed [illegible]
actiones [illegible] qualitatem quibus tanta
gaudet anima sicut in [illegible] iubilantes
in [illegible] in [illegible]
de ratione sed negocia glorie tunc et ubique
servitus domini gloria est gloriosum efficit
quia in servitute dignatur et ab hospite
[illegible] hospicio magistro [illegible]
i sic [illegible] xxx v / Ciprianus [illegible] non [illegible]
[illegible] temporalium tamen specialiter sacerdotibus
[illegible] ut [illegible] ministros [illegible]
quod domus regula non repugnat Idem sic
k [illegible] corrigat fla-
gellat ut erudiat [illegible] ut [illegible] si
[illegible] est ut [illegible] non [illegible]
[illegible] sic ut [illegible] non [illegible] sibi [illegible]
l [illegible] Seneca [illegible] iustum
est publicis [illegible] mos
[illegible] spiritualis ut [illegible]

fidelem omnibus tempus vitalis augmentum
m Ieronimus in epistola c lxxv Caritas enim
qualibet largitatis magis supplementum quam
precio sentitur. Pietas per elemosinam torrupit
Sit custodia boni principis male distributores
in mutam Ieronimus li v epistola xxi / Et scripsit quod
n ira ad mites tamen deum tardi nobis simus
qua deum copia non in tantum vocetur
sine seruitute / Seneca de sermo oratore
o Tunc dominus sermone possit quod alius corrigi
solet Iustitiam est ubi plus quam alius
tamen / Beneficia enim est ubi in effectum
animi transit beneficium recitari in capit
Seneca in de beneficiis // Bonum time est esse
p tempus invenire. Item quam iniustus est dispensatore
sine cibi pro doctrina donari sed in publice
ubi donari sed fratres de domo vel silenciis
ubi taciturnitas ut sequitur capitulum

Simplicitas

a Beato simplicitas columbarum ne cunctis
malum machinet et serpentis astu-
ciam ne cunctis quam plator in predis
in predis quod non multum distat in viciis
decipere et decipi decipere caveamus illud estote
prudentes sicut serpentes Simplices eris si te
b nudo non implicaveris se complicaveris compli-
candis enim se animo simplex. ut plicando
duplex eris Ieronimus omne bonum super Iohannem
c Talis dicitur viro simplici · quid enim sim-
plicitate dicimus que sensu bonorum principaliter
lias salus sibi committat et puritate sua
contenta non querit alienum ut ab vobis
se decipere fugit ut se in artes vias
se commutat sicut astutia que sit tanta
timet omnia ut simus apertius tradit
usitat vias suas sinas simplicitas at
time nil novit Ambrosius in exameron
d Prudencia absque simplicitate malitia est
et simplicitas absque racione stultitia no-
minatur Iohannes super opere, utraque bone in
amonicione coniunctat ut simplicitate columbe
astutia serpentis intemperet ut rursus
serpentis astutiam columbe simplicitas temperet
Gregorius li pro more super id estote prudentes
f Talis simul tamen felicior quod quod non
tenuit ergo alios contristet nichil est
quod pati ab aliis formidet Itaque enim se-
quando actes simulatis facere ut suspectus
est pati quod fecisse non meminit ac con-
tra mens prava que in laboribus est quod aut
mollit mala que infert / aut me-
tuit ne sibi sit ab aliis in sequatur Ieronimus
g li xxi moralia omnibus nobis in concionis
mentis nulla inter magis natura quam putatis
humilis et veritas recordant Gregorius super xxv
h De beato Iob dicitur quod vir erat simplex et
rectus simplicem vero per in nocentiam ma-
suetudinis rectum per cautelam discrecionis
sumpsit quod nullum lederet ymmo tueri prodesse
desiderabat rectus quod se nullo corrumpi
permittebat Beda de templo salomonis
i super libros Regum palli pomenos / Sim-
plicitas sine rectitudine dissoluta est
et stulta rectitudo aut sine simplicitate
austera nimius consistat et dura omnium
utraque inter coniuncta perfectum reddit hominem
Beda ibidem Ubi adulatio · i · doctrina
ab ypocrisi o virtutum et sapientia mi-

Symonia

a Lepram ob gesi apostolus suscepisse
se credat aliquis quod gradum
sacerdotalem se estimat precio comparere
Ambrosius in suo pastorali de dignitate sacerdotii
b Quantum validioribus morbis cerpitur vita-
te reliquum virtute est corpus in cundanee
prior morbi letalis curari ita ut
ubi qui capiunt videntur esse cum morbis
pestiferis fervidum viciat corpus · ita ut
videas in tantum passi quos non invita sed
precio ad culmen ornatum perduxerit Am-
brosius ibidem Tercium est est quod dolero
c quod episcopus episcopum tardius fecit nam potest pre-
tinas spiritualiter lepram ordinavit precium
tibi in quantum tua tecum sit in perditionem quod
donum spiritus sancti secundum gratiam precio comparasti et
commercium invalide in actus donum pergi-
sti Ambrosius ibidem Ortus quando tantum
d videtur quasi episcopus magnus et dominus ob
tentibus in spiritualiter lepra magnus per cunctas
accipiunt debitum ordinem et apte dominum
perdidit in tercium honorem tecum suscepit
dignitatem et tamen perdidit Ambrosius ibidem
e Ergo dedit tamen episcopus ordinavit aurum
fuit et quod perdidit tamen fuit tamen alium
ordinaret quod accepit precium fuit et

f q̄ reddit lepra fuit Ambros ibidem Scpe
sinistra scita ad principia ad scitus p̄ve-
nit cui ut iacob p̄ supplantacionem p̄
p̄veniat ad benediccionem ut fruges q̄ lepra
manu serit̄ nudo tñ metit̄ ut ex
adulterio concipitur p̄ ultra soboles napit̄
et sic pecunia que p̄ simoniam acquirit̄
scelus oritur licet tñ pauperibus p̄fata
erogat̄ / sz uel horum simoniacis pro-
tinus condempnacio in epistola et ponitur in q̄ i. uix
g Vnde epm̄ no decet manum qua in
ponit vende commendacita minister uel
notarius no dz in ordinacione eius vo-
cem uel calamum vendere Greg
in registro // Symonie heresis contagium
ia olim in balaad pullulavit qui
diuinacionis precio proposito ad maledicendum
populum dei processit / de hinc huius duo
legunt̄ auctores extitisse alter sz p̄fecta
alter sz aplica doctrina / quorum gesi magr
esse venditur et tam symo vidit em-
ptorem horum aut sectatores sicut no
sunt in errore diuisi ita et in dampnacio
diuisi huius li de sacris pte xi ca. ii
i Nec acceptor est apud deum iustus quia
peccunia / tñ tñ in vtroque simonia
possit committi dampnabilior tn est
omnis venalitas in exhibicione iusticie
quia in vendicione decime aut prebende
petrus ca in epistola Vobi mimus g ut

Obrietas

a Sobrietas e mentis et membrorum
omni ~~vita~~ custos et tutela castit
pudicitie et munimen inimice pudori
amicicie pax et sua honestati et
genita tam vitiorum et omni effuga angus
b in li ad virgines sacras Sobrietas e
recta indicens tenax memorie retarda-
tor et in separabilis sapie. scrutatorum iust
tas artificium reclamare lectionis et doctrine
capax studiorum et artium bonorum disciplina
prit et magistra in generiorum et capiendorum
predissequa bone fame semper auida
cogitacionibus salubria atque utilia tractas
intus singulare auxilium tuta tu bone
disponens in conuersacione honestorum se perpet
c se in gestas angus ibid li xxxi Sobrietas

temeritatem fugit in pericula tuta deliberat
mimonis officiis ob spat superbiam detestat
familiam domini tu gubernat fidem sibi
~~statu~~ committentibus seruat ibidem Sobrietas
d preseruacionem in estimabilis e animi for-
titudo omnes ea virtutes et omnes laudem
se tituli concupiscent et sine ornari plac
no pnt ibid Simplicior victus et mensa
e mediocris plurium commoditatis habet et volupt
certis nos diuitum mense detrahibiles quid
et oritur ac membrorum contaminatos ple-
ne crissi / Sobrietas omnium virtutum mat
f est sic etiam ebrietas omnium viciorum origo
g Origo orie xxx vii Sobrietas felix
satietas salutaris que quanta copiosa
sunt tanto sobrietate mentibus donari digiti
h Cassi super ps lix decens est propo
ta in vesperis qua in nocturnis oracionibus
temere leuitem semper no sumit vacuum
deo et satis commodum et utile hora nona
refectionis tempus in dubium est magis refi-
ciens mansiis no solum in nocturnis vi-
giliis leuis ac vacuus venit et i spis
vesperis solempnitatibus digesto ia cibo
aptissimus inuenit Jo cassianus de co
llacione abbatis moysi Vi quod
i natura satis e reple in digeneracionem vehis
uel est quod fortune affluenciam petas
(paruo eni minus et natura contenta est
cuius satietatem si superfluis urgeas aut
in iocundum quod in fuerit fiat aut noxi
k beccaus de conso li ii / hanc sane ac
salubrem formam vite tenete ut corpori
tantum in dulgeatis quantum bone vale-
tudini satis est cibos fame scitat potis
sitim compesceret vestis frigus arceat
domus inimicum tum sit ad usus i festa
tempus hanc vbi tempus exposcit aut
varius lapsus agentis alicuius uel ut e
satiate tamen vini honorem tu amo
qua ebrius tegi sacietate tamen uel pt
animum omne imitabile magnum Senec in
l epistola Sine fastidio d plendum est
vent quid eni ad rem ptinet an id
accipiat pedibus et quid accipit quod
m e xxvii Sobrietas est affectus mo-
deracionis contra in temia crapule et
diluuium ebrietatis Tullius de officiis
Vbi abstinencia ebrietas gloria vana

al gula parcitas · in temperentia etc. supra

Societas

a Nullius boni sine socio iocunda est possessio · Seneca. Animo sit amor alterius sine quo permanente tu forte possessio bonitatis immo possessio bonum quanto latius tanto concordius in dividua sociorum possessione caritas non habebit denique istam possessionem qui tam voluit habere communem · et tanto eam reperit ampliorem quanto amplius sibi potuit amare consortem Augustinus de civitate dei // Non

b turbatur navis quam Petrus habebat turbatur illa quam Iudas habebat / et si multa ibi erant discipulorum merita naufragabat tamen ad huc perfidia proditoris agitabat in utraque Petrus sed qui suis meritis firmus est turbatur alienis cavenius igitur perfidum cavemus proditorem ne per unum plurimi fluctibus iactemur Ambrosius super Lucam libro iiii //

c Voluit Christus deseri voluit prodi voluit ab apostolo suo tradi / ut tu si a socio tuo deseraris proditus ab eo / moderate feras tuum errasse iudicium periisse beneficium Ambrosius ibidem libro v

d Erat in navicula primus Petrus sed erat et Iudas proditor primus illius fides fundaret naviculam huius tamen perfidia eam perturbabat et tranquillitas est ubi solus Petrus navigat tempestas ubi Iudas admittitur · licet enim Petrus suis meritis perturbatur tamen cum alienis proditoris unius igitur delicto cunctorum merita quatiuntur · Chrysostomus in sermone de cathedra sancti Petri

e Tollerandi sunt ubique socii quia Abel fieri non renuit quem Cain in malicia non exercet Gregorius

Unum vero est quod vitari societas malorum debeat ne si fortasse corrigi non valeant ad imitationem trahant et tu ipsi sua malicia non mutantur eos qui sibi coniuncti fuerint pervertant Gregorius omelia super Ezechielem

f Bonum malo si coniungatur ut pares redantur aut idem ab invicem separentur amicitie enim pares aut querunt aut faciunt Crisostomus super Matheum

g Verum ita sit est ut quociens bonum malo coniungitur non ex bono malum contaminatur diversitas enim rerum nunquam parit concordiam et multas sollicitat societas necessaria Crisostomus ibidem

h Vitiorum consortia vitiorum non refugit ut ubi omnis sordidus nunquam fetor sentitur Bernardus libro de consideratione

i Ante ignem consistens etsi ferreus sis aliquando dissolveris proximus periculo

diu tutus non est et pro assiduitatibus tutus prestat hoc sepe familiaritas implicavit sepe occasionem peccandi dedit sepe quod voluntas non potuit assiduitas superat Bernardus libro ii solilo-

k quiorum ... malorum ... quam consortium ... bona ... vita ... sic ... mala societas affert malorum Bernardus ibidem

l ... omnibus ... est officiosus et nulli onerosus ... ad ... benignus ad ... sobrius ad ... superiores ... ad ... equalia ad ... ad

m ... libro ... remedium enim ... velle non videre vitam si poss... Cassiodorus ... / ... amice malis

n ipsi quoque homini duplices manus ... geminos ... tribuunt ut robustius peragerent officium quod duorum fiunt societate complendum Cassiodorus in libro epistolarum

o Melior est societas simul inter sapientes nutriti qua ... in ... dulcior est ... vita ... inter sapientes qua dulcis inter insipientes Petrus Ravennas

p Si quis in celum ascendisset naturam mundi et pulchritudinem siderum perspexisset suavem illam admirationem sibi fore que iocundissime fuisset si aliquem cui narrasset haberet sic natura ... nihil ... amat Tullius de amicitia

q Magna pars peccatorum tollitur si peccatori testis assistit aliquem habeat animus quem vereatur cuius auctoritate etiam secretum suum sanctius faciat Seneca ... illud ut vitam vivas vitiisque suspiciones semper eos tecum quos verearis habe Seneca epistola vi

r Conferendum illum qui facit aliquid quod vereri potes ut ad memoriam eius se componat atque ordinet qui sic aliquem vereri cito erit verendus nisi ad regulam pravam corrigat Seneca ibidem

s ... vetat ... esse apud socios ... animos ... affectibus ... sic facile ... omnibus ... ullum alienum malum putat bonum ... ideo ... aliquem bonum ... esse ... Seneca in epistola

t Omnium societatum nulla prestantior est nulla firmior est quam cum viri boni moribus similes familiaritate sunt coniuncti Idem

v in eodem Nulla res ... magis ... honestas · et in ... amabiles ... ad ... quia bonorum virorum ... · ... enim ... in ... et ... //

35

pceptor optinet frequent aspici frequent
x audiri Idem Lodovicus preclarus scholasticus
exinat et emollit cure est ei mittere
a oderis utrique aut devitandus est ne
aut plus mal fiat quam utili sit velut
mitus multe difficiles sunt : tu ergo quere
te qui te meliorem fieri sint illos
ad mitte quos tu potes facere ma
n liores Ibidem Tullius rei huic potius
studia est possessio non magis utilis
est ager tu redditibus amplius quam vicinus
equal tu moribus bonis sit tibi erga fi=
gleos falsi libra sermonis ut te blandis
primo comittes invenies quem sensus sucu=
z at Ibidem ante conspiciendus est tu quibus
edas et bibas Idem Comes facundus
ab in via vehiculo est idem in pro ubi
amicitia b i ca ... ...
... ...
... ... at ...
Ollepnitas
a Totiens enim dies natalicios sanctorum
celebramus quotiens virtutes eorum
colimus quibus claruerunt in terris ut ad
gloriam illius atque habemus referamus ...
b in quondam sermone / melius faceret iudeus
in agro suo aliquid utile quam in thea=
tro seditiosus ... et melius femine
eorum die sabbati lanam facerent quam
tota die in neomeniis suis impudice
saltarent Idem li ... ... cordis dominico
c die a labore terreno cessandum est / atque omni
modo orationibus insistendum ut si quid negli=
gentie per sex dies agitur per diem resurrectionis
dominice precibus ... ... Gregorius ... registro
d valde absurdum est tu in inivia solemni=
tate velle honorare martyres quos sciamus
deo placuisse ieiuniis quomodo ... ad con=
tractum // Quod prodest mihi esse festum ho=
e mini si contingat deesse festum anglorum
Quere supra cavalia omne supra ecclesia xxxiii
f Si desinas ab omnibus operibus solaribus
et mil mundanum geras vel queras sed
spiritualibus operibus vaces ad ecclesiam per=
gas lectionibus divinis aures prebeas ...
lestibus cogitationes dirigas ... ge=
ras veritatis ... potius ... ...
ns respicias ad pretia ad visibilia
... ad invisibilia et futura ... est obs...

sabbati xpiano ... supra ... ...
lxix ubi situtio ... in p q ...
Olliatudo huic occupato clamat
a pressi homines quod quinque modi gla
... tribulationes ... quod pro perdonibus
libenter serviunt et gravibus laboribus ingo
devotissime iniqua subiunt ... quod bene
per effraim significatur ... ... describitur
qui dicit / effraim vitula docta diligere
tribura vitula enim triturae laboribus
astricta relaxata plurimum / quod ad eundem laborem
vadit ... non ... ... Ita ... mens
quinque modi ... dedita et ... temporalium
fatigationibus astricta ... ... sibi ... va
care liceat ... esse ... perdonibus ...
b festinat ... li xv moral ... dominum
audi laboribus ... ... quietis dulce=
dinem ... et ... ...
mens plus ... assequi ... ...
qua ... blande spiritualis gaudet / plus
acerbitate fatigationis qua quiete
dulcedinis pasci Gregorius ibidem ...
c quod porros et cepas ... que plerosque
... qui comedunt lacrimas emittunt ...
difficultas vite ... que adulatoribus
... si non sine luctu agitur tu lacrimis ...
... ...
ac ... porros cepas quod ...
quod in ... ... dulcia ... ...
dona de spiritualis et ... carnalibus volup=
tatibus labori omnia ... ...
... lacrimis plena ... ...
... ... ubi spiritualis gaudeat et despi=
ciunt appetunt ubi ... gemat
d Idem ibidem ... in hoc mundo ... quod
de ... occupat et magis ... spiritualis
... ... qua ... ad ...
... mens ... blanda occupatione
... ad ... ad ... ...
e Idem li v moral ... rebus temporalibus
occupantur ... ... disponunt
... sollicite ad ... ...
... ...
... ...
f ... ...
... ...
in ... ... li ... moral

g Sepe qui contemplari deum quieti poterant
occupacionibus presse ceciderunt et sepe
qui occupati bene quamvis operibus viverent
gladio sue quietis contrucati sunt non ulli
hominum ita cetere mentes sunt ut eos labor
occupationis arripiat in ipsa operis cessatione
h succumbat ibidem qui ista operibus qui non tenent
tamen cum post se spargunt / et quod quid depe in
turbatis agi ab lingua dum contuiti occupa
i Quod Occupatis secularium dignitatum tanto
facilioribus viciis premittur quanto maiorem cur
k grana quod li xxiij morum Sepe sancte deus
quos suos tenere diligit eos sollicitate ab
contionibus actionibus custodit non et pleriqe et
plerorique presulias suos ad deum laborem
dirigit aquis ut tales filios suspendit quod
l in morum quod occupatim quippe secularibus
desideriis animi delectatio sua declinat nec
iusti potant vicina vere etiam cadentis
spiritalia corporalibus summa iam ut pit
sapiens que sursum sunt et que sup terram
m Abinus de li viij Cor meum quod sentiri non credat
gaudium in plicitur amore tristium turbe
ille in volunt varietas decepit cupitas
dedicit voluptas insicit cupiditas afficit
livonia in quat torquet in invidia corrumpit
tristicia turbat iracundia sicut multis ca-
pitibus viciis omnibus et qui quod multa mens disper-
git ubi quod nec invenit ubi requiescere
n possit quidem in mea sermo dicit nequaquam
cura ulterior dici te querit cuius enim dici
spacium te respicias necesse quia ob causam
illius sollicitudinis torqueris Crastina suprat
tas vi sup id da nobis hodie eam felix
o ara quod sollicita es erga plurima porro
tu unum est necessarium dilige unum unus est
omnia et ibi fige cor tuum et de presentium non
felices illius timiditas times cuius preceptis
in corpore unde enim traxit et gemina eius
p Riceli de spo vita / Solitarie dicuntur qui solicio
tatis in quibus se aquis contractus solercia
animi velox est ad perquirenda ea que sunt
agenda quod li ethicorum et ad pro que unquam
q in vita sua definit ita nec occupatus bene
quiescentia custodit valerii quod quis sermo
r A-lo invenis tu quo te male esse qua
tenus si potes ab duce te occupacionibus
ista ut te iactare dicis nec ab fronde vis
age ut animus tuus non emicat sed appareat
si latebras tuas sunt te porta mo-
strabunt tenebras sibi non potes separa-
quocumque fueris, ulterius pstinc lux quete
potes vindicare sine ullius odio Seneca epistola
s xxv Ubicumque sum ibi meum sum rebus
enim me non trado sed commodo Seneca e libro
t A-Animus non prodest nemo scrima illas
contra docent plures quedam lxxij epistola
v Cum Diogeni accipite fur de nocte
scandalum quem summus se trahere cona-
retur et ille sentiret tolle inquit in
salvo ut facias utroque dormiri Seneca
in publicus plures // Ubi avaricia ac cura
o contemplacionis f·m·af cupiditas s
de nocte o divitie an·aq·vr gra k
·m·n· modus s q labor e unde s placo
sed prosperitas s regimine q simplicitatis s
solicitudo ·a·l·v·v·ab·alg ut
Solitudo et cumulus
a amiq et voluptatibus simulatur qui
non est, ubi frequentia voluptatum
et unius avaricie molestias patitur qui
divicias non videt. Augustinus in li de spiritualis
b electorum Sapiens unquam solus esse potest habet enim
secum omnes qui sunt et qui fuerunt boni
et animum liberum et quocumque vult confert et
transfert et quod corpore non potest cogitacione
complectitur et si hominum in copia fuit loquitur
cum deo unquam solus erit Ieronimus contra Iovinianum
c Infinita heremi vastitas terret sed tu paradisum
mente deambula quociensque cogitacione
ad mente illuc ascenderis totiens in heremo
non eris scabra sine balneis attrahitur
cutis sed qui in Christo semel lotus est non illi
necesse est iterum lavari Ieronimus in e ad Heliodorum
d Solitariam vitam numquam reprehendimus immo
quippe quam sepe laudavimus sed de mo sub
ipsius volumus aggredi milites quos heremi
dura rudimenta non terrent qui specimen con-
versacionis multo tempore dederunt qui omnium fuerunt
minimi ut primi fierent quos nec
esuries nec saccietas aliquando superavit qui
paupertate letantur quorum habitus sermo vultus
cessus doctrina virtutum est Ieronimus in epistola ad
e rusticum monachum Si tamen quod sicut ab
studiis mox in spiritu quod delectat virtutis
intentionem quippe aliter si cocior agitur
non quo cotra se evagatus claudatur
interior attentius aperitur non quo eo se

displicat spergi inctos non potest eo semper se
in tonde per preceptum potest et in altum
sic arbor tegitur que per ramos diffundi
prohibetur ut cum rivos fons obstringit
fluenta surgere ad superiora compellitur
f Gregorius li. xxx moralium Cum corpore
remoti vivunt sed tumultibus cogitationis
humane tenebrosorum desideriorum cogitationes
se in servit non est in solitudine si non
premit aliquis turbat populanum turbis
et cum nullos clamorum tumultus in
corde potior non est in urbe Iob Super
id Iob tui dedi in solitudine domum
g Cavebo nec videt nemo arguit
at non timet reprehensor securus accedit
temptator licencia perpetrat iniquitas
in quantum vos bona si qua agis nec
prohibet malum ait facere si vis non
licet si ergo de fatuis virginibus se con-
gregatis tam nitida est si de prudentibus
in congregatione Seneca ad Zophiam virginem
h Crna dum quis permixtus est turbe
et multitudine fluctuatim voluntas ut va-
cat soli deo ut segregatus a vulgo
non potest esse sanctus Origenes omelia x
i super leviticum / Solitudo sed nonnunc
emendatis moribus contemplacionem purissimam
reservare et in tantum sinceritate spiri-
alem sacramentorum suam conclave vita
eorum qui minus emendati sunt vicia non
solum fenare vim est quod affinitate conveniunt
tantum dum pacis sibi quis videt et quid
donet nullus hominum convincat consortio
ad usum pessimam recipere cum interpella-
unt turpes occasionis commoto contra
Zo Cassius de institucione monachorum li.
k unum Crates cum vidisset secrete ambu-
lantem adolescentulum interrogavit
quid illic solus faceret modo in quit
loquor tum Crates tunc in quit et
diligenter attende ne cum homine malo
l loquaris Valerius maximus in de Scitice
quecumque cor tuum lavat que si alteri ob-
tracte requirunt cor tamen cum ille excellens
erat de li. e. Cum adeo in latebras
m refugiunt ut putet in tepido esse quod
in luce est Seneca epistola in fugientis
n turberas custodire soleus ne solitudine
male utatur nemo est quod in prudentibus

qui reliqui sibi debeat illud enim quod
solitudo suadet in commodum est non sine
indicem ad eum in epistola x / Cum autem
o Gradest recondere se et vel oculos hominum
amicos quod vitare bona quia turbant
ad vocat mala vel solitudine anxia
est atque solicita si honesta sunt quod facit
omnis sciat si turpia quid refert ne-
minem scire quod tu sciens atque in ipse si
contemptus hec testem quod c. xvi Cum
p res et homines fugit est ille sed que
cupiditatem suarum in felicitas religavit
quod alios faciliores videre non potuit quod se
velud timidum atque in eis animal metu ob
licuit ille sibi non vivit sed quod turpissi-
me venter sompno libidini non sibi vivit
q qui nemini ad hoc epistola vivit is qui
multis usui est vivit is qui se vitit
qui vos latitat et torpet mortem suam
r antecesserunt quod xcii epistola / Omnia nobis
mala solitudo persuadet nemo sed tum
non sanctus sit turpiloquium esse quam solum
s ipsi / Ecce in quit fremitum aut sardum tum
inde invitat tot clamores cum varios tam
dissonos constat cum cristarum virum assiduo
salutans pervenit ad mortem ac ego fre-
mitum istum non magis curo quam fluctum
aut deiectum aque quamvis audiam cuidam
genti hanc vitam fuisse tantum causam suam
discendi quod fragorem vili cadentem ferre
t non potuit quod lvi epistola licet foris
resonant omnia dum intus tumultus non sit
dum inter se non rixentur cupiditas et timor
dum avaricia luxuria quod non dissideat et
altera alterius vexat hec est diu nam
quid prodest totius regionis silencium si
v affectus fremunt ibidem Cum dicit proprie
vitandum consistens querere turbam inquit
illi tu te committere inquit abire mores
quos detuli refero aliquid deo quod de
posui turbatur aliquid deo quod fugam
reddit inimici ex multorum contactus nemo nos
aliquod vicium nobis ingerit aut commendat
aut imprimit quo maior est populus cum
miscemur est periculi plus est epistola vii epistola
x t. Nichil tam dampnosum bonis moribus
quam in spectaculo repetiri tunc enim per volu-
ptatem facilius vicia subrepunt subducta

pplo teneri amq ut pars tenar ra fale
tusit ad plis vini dom kronic anaitic
mihi mali facit tormentor delicatus
h ibidem vinus in pplo dei est et ipsius
pro vno satis est / vnus satis est nulla a
magnus alter alti theatrum sum ibidem vii
epla / Ceterum non tm ab hominibus sed artes
z et in primis arctis meis que nil videt
agere maiora agunt ibidem c viii in
ab multorum aspirantes vitam cottidie cum
difficultatibus rerum magno animo colluctatur
sapiens fert ista non eligit et mollet
ome in pace quam in pugna ibidem xxviii
ac epla Hortandus est esse scio tu quis
se dignum amicissime quos fruatur esset
ad de hac epistola dialica quedam ac inve
niri posset vestigia sua iter rpm cubile
confundunt illud tibi faciendum est alio
qui non deerunt qui prosequentur multa
capta tulerunt condita et ob scura rimatur
siue si grata solicitat vitat vile vi
af de quid quod plus ibidem lxxxiii epla Soli
tudinem querunt qui vel tu ignotis bus
vine optimus amicus et pulcrius dei cultor
est condit li de moribus c. lo vinas alit
ag in solitudine alit in foro ibidem ibidem fuge
ah multitudinem fuge paucitatem fuge et vnum p
plo et ppm pro vna satis sunt in satis est
vnus satis est nullus ibidem in q c / Omnes
ai vocat qui volunt cenim res scimus
rpm illas amplexantur ad argumentum
felicitatis occupatoris esse putent idem
in eplis / Vbi accidia. Et detractio in
otiositas plato. b n. bo. societas otii
libertas xx et sequitur capitulum et
Sortilegium et divinatio
a Varro dixit divinationum quatuor esse
genera terram aquam aerem et ignem
i geomanticam ydromanticam aeromanticam
piromanticam dictam apir quod est ignis
nigromanticidinum dicti sunt qui de plis
divinitate enim se esse plenos simulat et
astuta quadam fraudulentia homines futura
coniectarat Augustinus in li de na demonum
b Incantatores dicuntur qui artem verbis pa
gunt arioli qui circa aras ydolorum
nephandas preces emittunt et funesta sac

ficia anferunt Aruspices dicuntur oras
in spectores dies enim et horas in agentes
negotiis et operibus custodiunt certa pedum
in spiciunt et eos futura predicunt Augures
sunt qui volatus avium et voces in tendunt
dicuntur enim augures quasi angeres quia aves
gerunt phitonisse aphitone id est apol
line dicte que dicunt se habere spm quem que
pnt futura predicere Genethliaci quasi gene
ses i nativitates hominum per vii signa celi
describunt at p. hec morte actus et eventus
eis mediorum predicere conantur Sollitores
qui dum eis inebrias quecumque ptes
audierint aliquid inde sibi per spm sine
triste presagiat Prescimunt sortilegi
vero qui nomine dicuntur asorte Augustinus
c ibidem est ponitur xxvi q iii igitur / Cum
sine salvatore salutem vel que et sine
vera sapientia estimat se prudentem si posse.
non sanus sed eger. non prudens sed stu
ltus in egritudine assidua laborabit et in
cecitate nepoia stultus et de meos permanebit
ac. pemit omnis et quesito et ois tractatus
que adivinos et magos vel ab ipsis demonis
in ydolorum cultus eo petitur inoro porig
dicenda est quam vita iterum de li de ciuitate
d dei Illos planetarios quos mathema
ticos vocat plane consule non desistebam
quod quasi nullum eis sacrificium et nulle preces
ad aliquem spm ob divinationem dirigentur
quod tamen xpiana et vera pietas expellit
e et dampnet ibidem li iii confessionum horum
artes nigromantie vel nomine superstitionis
eo quod pestifera societate hominum et
demonum quasi pactata in fideles et dolose
amicitie constituta penitus sunt repudi
ende et fugienda xpianis ibidem li i de doctrina
f xpiana / c. lon est ab siruein trecte aqua
desperatione prinussu sunsse non ut du
ante arte magica sed dispensatione
occulta que phitonissam et samuelem
latebat se ondet spus insti aspectibus
regis divina tamen sma percussurus vel
non vere spus samuelis arquue sua co
citatus e sed aliquod fantasma et illusio
ymaginaria diabolicis machinationibus facta
quam scriptura samuelem appellat sicut
solet ymagines rerum suarum nominibus

x Amplectandum est otium quod ut deos agit quod deo fecit sed forte
confert ingenio contradi ua inter latis vel tacuisse uo
rpia e dampnum ibidem lxxxiii e

fuco

g appellari quod i e ad simplices a° lo dicimus
sibus eo ione sortibus tracte ul' ad dicatibus
aplorum quae testimonio copulare vbi sorte
mathias in aplatum eligitur Jeronimus super
q iona Si quis ariolos aruspices uel in
cantatores obseruauit aut phylacteriis
vsus fuit anathema sit gg Et pone
r xxvi q v Si quis / t. lon. eo mathie
ul quod ionas sorte deprehensus
sit in diuina sortibus est tradendum ut privile-
gia singulorum legem communem omnibus facere non
possit [illegible] sorte aqua [illegible] deum
putat sortibus aplorum eo esse . videat
[illegible] quod aplus non nisi collectis fratribus [illegible]
et precibus ad deum fusis egisse Beda super actus
k aplorum Sortilegium est quando quis cultu
ydolatrie et demonum consultacionibus futura predi-
cendo [illegible] li ethimo [illegible]

Spes

a Michi magis videtur esse filius fidei
qui nomine aquo spectat quod non dicitur
[illegible] qui sibi tribuit quod [illegible]
b de spe et [illegible] Vita vite moralis spes e
vite in moribus [illegible] super [illegible]
c Cum gaudet in spe et tenetur et rem quam
[illegible] spem non [illegible] ad rem non potest perue-
d nire [illegible] in li de [illegible] fides credit spes
et caritas orat [illegible] fide esse non potest [illegible]
[illegible] et fides orat [illegible] in enchiridion [illegible]
e diuina inspiratione [illegible] amplius e [illegible]
[illegible] defecerunt [illegible] in [illegible]
f [illegible] Spes [illegible] laboris et
[illegible] abscondit [illegible] super [illegible]
g xxi Omne opus leue fieri solet cum eius
premium cogitatur et spes premii solatium sit
q laboris Jeronimus in e et [illegible] Spes in
[illegible] erigit et [illegible] nulla mala
[illegible] que tolleat sentit Gregorius li
i vi moralium De spe in cassum [illegible] quod timere
deum in suis operibus [illegible] li xxix
k moralium Detractore de spe est spe in
l tabula pone [illegible] li xxxii moralium Tu es
domine spes mea [illegible] ageris [illegible] deli-
[illegible] tollerans [illegible] opperiendo
tu es dominus [illegible] spes mea [illegible] una michi
[illegible] promissionum [illegible] tota [illegible]
[illegible] alter [illegible] sustinere
[illegible] pondus diei et estus [illegible]
[illegible] in sabbato [illegible] postimo non [illegible]
[illegible] michi [illegible] ad [illegible]

[illegible] est [illegible] in domino [illegible] spem [illegible]
m [illegible] xlviii Si in prima [illegible]
parte ob timenda [illegible] si in [illegible] ad [illegible]
[illegible] si [illegible] si [illegible]
malignus si [illegible] ad [illegible] spem [illegible]
n [illegible] ego [illegible] Sed [illegible]
[illegible] omnis [illegible] spes [illegible] in
vtiles [illegible] et [illegible]
quas [illegible] spei tota de [illegible]
[illegible] toto [illegible] spei in [illegible]
o fides [illegible] sunt magna in incogitabilia
bona ad fidelibus [illegible] dicit spes in
illa [illegible] caritas [illegible]
[illegible] ad illa [illegible] quibus
p tota spes mea [illegible] ad [illegible]
[illegible] reddicionis non est
via ad regnum [illegible] regni
[illegible] celeste regnum [illegible] super
[illegible] regnare [illegible] ad [illegible]
q Tu es [illegible] mea si tribulatio [illegible]
[illegible] tu es spes mea si prima [illegible]
[illegible] parte ob timebo si in [illegible]
non nisi [illegible] ibi [illegible]
r spes laborantibus [illegible] agone
[illegible] dolorem [illegible] mitigat spes
s [illegible] Origenes super [illegible] omelia xix Spes e
[illegible] vite [illegible]
t [illegible] Cassiodorus super [illegible] Spes et [illegible]
ad [illegible] solacium [illegible]
[illegible] tribuit quod in [illegible]
[illegible] remedium [illegible]
spes est [illegible] in [illegible] debilitat [illegible]
[illegible] ad [illegible] solacium est non [illegible]
[illegible] in [illegible] deserit [illegible] ac
bona spes [illegible] Seneca in [illegible] Vbi
desperatio [illegible] tribulatio [illegible]

Spiritus sanctus

a Sanctus [illegible] in me operis [illegible] ut
cogitem / compelle ut faciam / suade ut
te diligam / confirma me ut te teneam / custo-
di me ut te [illegible] Augustinus in epistola ad
b [illegible] Spiritus [illegible] negligenciam
in pigre [illegible] / spiritus [illegible] diligenciam
[illegible] / spiritus consilii [illegible]
prudenter [illegible] / spiritus virtutis [illegible]
fortiter [illegible] / Spiritus [illegible] oblivionem
[illegible] esse in [illegible] non [illegible] / Spiritus
[illegible] fragilitatem [illegible]
Spiritus timoris dei in [illegible] ignoranciam

Spiritus:
- Sapiencie
- Intellectus
- Consilii
- Virtutis
- Sciencie
- Pietatis
- Timoris

ardentem decoquit et bene replet quoniam semper est
c Sapiencia domum edificat / intellectus gubernacula in-
venit / consilium bona discreta facit / virtus opera-
citus possidet / sciencia divicie dei et salutis reperi-
untur / pietate prosperitas presentis vite et future
consistit / timore caritas confirmatur et omne
d peccatum expellit ibidem / Excito ad faciendum
bonum quod in nobis bonus spiritus operatur prefato
movet docet monet memoriam monet vo-
luntatem et docet racionem ut minime palam
intra cordis quod possidet habitaculum putatur
dissipat sed statim igne sancti [illegible] tempe-
stionis obruit spiritus dulcis et suavius
e Gregorius in moralibus. Habitare in corpore animam
probat vitales corporis sensus / habitare in anima
spiritum probat vitam spiritualem. illud ex visu
et auditu demonstratur / istud ex caritate et hu-
militate ceterisque virtutibus. Gregorius ibidem
f Septem gradibus eat ascensus templi quod
intelligitur qui ea per septem gradus i. per spiritus
sancti septiformem graciam aditum vite ce-
lestis invenit per timorem dei humiles per
pietatis studium misericordes per scienciam discreti
per metus fortitudinem liberi per consilium cau-
ti per intellectum providi per sapienciam maturi
g Idem super Ezechielem // Spiritus sanctus in columba
et igne apparuit quia omne cor quod eius
gratia tangit et mansuetudinis lenitate tran-
quillum et zelo iusticie fit accensum. Idem
h in omelia. Spiritus sanctus contra singula
temptamenta erudit et in virtutibus temptat
ut contra ~~[struck]~~ stulticiam sapienciam contra hebetudinem
intellectum / contra precipitacionem consilium / contra timorem
fortitudinem / contra ignoranciam scienciam / contra duriciam
pietatem / contra superbiam dat timorem. Grego-
i rius in moralibus. Spiritus sanctus in igneis linguis
apparuit quia omnes quos replevit ar-
dentes pariter et loquentes facit. Gregorius in omelia
k Si quis diligit me // Cuncta dominus disci-
pulos et zelo succensos et eos eruditos
intus reddit / foras linguas igneas
ostendit in significacione ad mota sunt
elementa ut igne et sonitu sentirent
corpora / igne videlicet in visibilibus et voce sine
sonitu docentur corda / foris ergo fuit
ignis qui apparuit sed intus sciencia qui
l dedit. Gregorius libro xxviii Condito spiritus sanctus

in igne et columba nobis monstratur. quia
vero omnes quos implet et columbe simplices
mansuetos et in igne zeli ardentes efficit
necnon ergo spiritu sancto plenus est. qui
aut tranquillitate mansuetudinis fervorem
emulacionis deserit aut rursus in emulacionis
ardore virtutem mansuetudinis amittit
m Idem. In terra datur spiritus ut diligatur proximus
de celo datur spiritus ut diligatur deus / sicut
ergo una est caritas et duo precepta ita
unus spiritus et duo dona. Gregorius in omelia xx
n vi / Complevit prophetas novi et veteris
testamenti / David / Danielem / Amos / Petrum /
Paulum et Matheum / et apostolos ordines fidei
in tutorem / implet namque spiritus sanctus gratia
suum citharedum et psalmistam facit / im-
plet abstinentem puerum et iudicem senum
facit / implet pastorem armentarium et
prophetam facit / implet [illegible]catorem et prin-
cipem apostolorum facit / implet et persecu-
torem et doctorem gentium facit / implet
publicanum et primum evangelistam facit / quam ergo
in sanctam primus qui habuit spiritum non qui-
o ras. Gregorius super Ezechielem / absque ulla dubitacione
convenit accipi ut a spiritu sancto ductus cre-
datur / ut illic eum suus spiritus duceret ubi
eum ad temptandum spiritus malignus inveniret
p Idem super 1a ad Corinthios / ductus est ihesus in desertum
a spiritu / absque [illegible] ut testi-
al spiritus sunt condicionis debitum sol-
vere / ut spiritualis celestisque creatura
implere ministerium perfecti / ut racionalis crea-
tura proximus quia ut sibi sufficiat quilibet
ad salutem / liquet omnem creaturam spiritui
sive ut iuvet sive ut iuvetur sive // correccio
simul ut iuvet et iuvetur. Bernardus super Can- prex
q ticum sermone v / Spiritus paraclitus dat indigencie
pignus salutis / robur vite / sciencie lumen solacio
pignus salutis ut ipse spiritus reddat testi-
monium spiritui tuo / quod filius dei sis / robur
vite ut quod per naturam est tibi impossibile
per graciam eius non solum possibile sed et facile
fiat / lumen sciencie ut quicquid boni in te in-
veneris illi tribuas / ergo omne bonum est /
in tristibus iste spiritus sanctus docebit te omnia
que pertinent ad salutem. Bernardus in sermone
Spiritus sanctus multiplex dicitur quia multiplicia filiis
in spiritu tribuit / credit eum ad opus ad miraculum
ad salutem ad auxilium ad solacium ad

Spiritus sanctus datur [illegible]
1. Ad vocem tunc et ad iusticiam ut Cayphas
[illegible]
2. ad pacem et ad iusticiam ut Ionas
[illegible]
3. ad pacem iusticiam et consolacionem ut Iohannes
[illegible]

fervorem / ad usum vite bonis et malis
communia bona commodissime tribuens / ad miraculum
in signis et prodigiis / ad salutem cum in
toto corde recipitur / ad dimissionem peccatorum / ad auxi-
lium cum omni collectatione / ad iuvet infir-
mitatem nostram / ad solatium cum testimonium
perhibet spiritui nostro quod filii dei sumus / ad fervo-
rem cum in cordibus perfectorum vehementius
spirans validiori igne caritatis accendit ut
non solum in spe filiorum dei sed etiam tribula-
tionibus glorientur / continuam gloriam reputantes
s Bernardus ibidem / Spiritus iste sic bonus est
sic dulcis sic fortis in finem roborans /
aspera planans / corda purificans / quod quidem in
hoc seculo nequam videtur difficile et angustum
leve facit et latum / ob probrum indicat
gaudium / de pressura contemplationem esse persua-
t det Ja. sermone lxxiiii / Quia velox
est sermo sapientie et ubi deus magister est
cito discitur quod docetur non est ad subi-
ta in receptione ad audiendum nec consuetudo
ad usum nec tempus ad studium sed spira-
tur ubi voluit spiritus vitalis singulas
gentium voces facte sunt in ore
omnes ab hac igitur die tuba evangelice
predicationis intonuit ab hac die ym-
bres karismatum flammarum benedictionum
omne desertum et omnem siccam ariditatem riga-
vit Leo papa in sermone de pentecoste /
v Nulla in discendo mora est ubi spiritus sanctus
spiritus doctor adest / Beda omelia una
super id. hec dico virgines una abiit in
montana / ubi baptismus cum petrus et predicacio
ie superbia ab [illegible] sequitur capitulum /

Studium /

a Sedulo te inmonendi sunt scolasti-
ci ut humilitate in dando doctrina di-
scant non contempnere quos cognoscunt mores
vicia quia verborum amplius de vitale [illegible]
casta cordis lingwe simplicitas non offen-
dat quia et perfecte conveniunt huius
enim magis quam utile nosse ita esse pro-
redas verbis suis ut proximi animi corpori
ex quo sit ut ita melle dicant meliores
res quia disticiores in verme sermones
sicud melle dicunt prudenciores quam for-
mosiores habere animas. Ambrosius in libro
b de [illegible] fides audibus [illegible] veniens

nisi in illud venire quod quidem que ante
oblivione obierunt tunc non dum contecta communis
dicuntur cogitata quod non tendebat anima ad
c illa querenda. Augustinus libro ix de trinitate / legimus
aliqua ne negligantur legimus ne ignoremus
legimus non ut teneamus sed ut repudiemus
d Ambrosius super Lucam libro sexto. Dat ipsa lectio
parata cum fine consiliorum non lassitudo ani-
ponat nam ut moderata ieiunia et ardor
absit mature et inordinate vigilie et orationes
coarguant et nimietate sunt prioris ut
sed ipsa per ea quidem ut mediocriter fieri
possint ita studium in temporis lectionis et perfec-
cione cadat et quod laudabile esset cum gene-
ralis sit de nimietate sui culpabile commu-
e ad semetipsum ergo / quod cito et cupidiorum in
gestum sepe accipit sunt de negligencia nisi
primatur quia ad sine labore assequi po-
tuit facile contempnit / et e contrario iniqua
studiorum tarditas intelligencium premit ut eo
maiora premia retribucionis inveniat
quo magis in studio in veritate elaborat
nichil ergo est in terra sine causa quo et stu-
diorum tarditas ad premium proficiat et cupidio-
re et velocitas ad supplicium crescit. Gregorius
f libro vi moralium. Nimis iniquum est non
meliora in gracia studiis de honestate mo-
ribus et eos quos ardua et graviora com-
spectant officia voluptatis et bonitatis
occupacionibus agitari. Crisostomus de magis-
g tralibus celestis apostolorum libro quarto / Omnis
profectus ex lectione et meditacione procedit que
enim nescimus lectione discimus meditacio-
nibus conservamus. Ysidorus libro iii de summo bono
h Iunge stilum et dabit latinam iunge
[illegible] et dabit intellectum nil enim tam
incredibile quod non discendo fiat probabile
i Origenes super exodum. Tria sunt studentibus
necessaria natura conservat ut facile audita per-
cipiat et percepta firmiter retineat / exercicium ut
labore et sedulitate naturalem sensum excollat
in disciplina ut laudabiliter vivas mores
cum sciencia componat / Hugo libro de didascalico
k Tria sunt que precipue studiis legencium
abscondi solet negligencia imprudencia fortuna
imprudencia est quando ea que discenda
sunt vel prorsus pretermittimus vel minus stu-
dio se discimus in prudencia cum congruum or-
dinem et modum sciencie que discimus non servamus

fortuna est in eventu tamen sine naturali ingenio
quid vel parum potest vel in fine vel naturali
sine arte doctorum raritate coopertum inve-
nitur in libro ante tribus de penitentia id est
negligentia lectorum admonendum. de scriptis vero
i. in prudentia instruendum i. de actis i. for-
l tuna communi hugo ibidem libro v. Noli
contempnere lumina contempnit si per aspera ad
digne contempnisses mittit mittit gradus tum nomine
non generis scias quorum esse animi statim pro-
bari voluit quorum scientia forme assimi-
lavit. noli studendi mutari primis i. levium
temptabis gradia tuis / hugo libro vi di-
m dascalicon. Sapiens ille vir grece pro-
themosteues cum completis C vii annis
se moriturum cerneret dixisse fertur se dolere ad
egredi de vita quando sapere cepisset / plo-
lxxxi anno scribens mortuus est / Socra-
tes x vii in docendi et scribendi labore
complevit / Refert omerus quod declinante ne-
stori iam veluti et pene decrepiti dulcior
melle oratio fluxit hugo ibidem libro iii
n Prudens lector vel auditor omnes libenter
audit omnia legit non scripturam non personam
non doctrinam spernit ab omnibus indifferenter quod
sibi deest et quod deesse videt querit non
quantum ignorat considerat ibidem. Studium est
o assidua ac sagax retractatio perdicatione
aliquid in voluntate complicate intentionis vel per-
mittis penetrare ostendit hugo ibidem meditatio
p est frequens cogitatio modum et causam et ratio-
nem vniuscuiusque est rei investigans hugo i-
q bidem. Studium est assidua et vehemens ap-
plicatio ad aliquid agendum cum summa volun-
r tate hugo ibidem // Certa paranti sunt studia
honorata sunt et naturali vitio suum est et
radicatum pictoribus quamvis ut quod non multi-
gnis artes hominis imitantur artifices Quodque
s libro v epistolarum. Tamen quod si mens bene studiis tue
vim trahimus recto tempore tallem gaudia
pellem / pelle timorem / spe quod fugato vel do-
lor assistit nubila mens est iuncta quod frenis
vbi regnant Boecius libro primo de consolatione
t Studia te clarum et nobilem efficiunt sine
studiis eger est animus si gula inquinat epi-
curus tangere nonnorum te epule inter fa-
tiunt quia omnia ista que talis et hiis que
colere studiis in gemmarum crescit in digitis
vel capis tum liber legetur / sed quod quod aliarum
meliorie ad recepit corpori Seneca xxi e.

v Studiis me dabo omnia alia negligenda sunt
vt semper assidamus tamen nullo tempore satis
magnum est etiam si a pueritia vsque ad lon-
gissimos etatis terminos vita producatur respi-
ciens est occupationibus ibidem lxx in fine epistola
x Omne quodcumque tempore ydoneum est studio salu-
tari multi vero inter illa non student nec tempore
studendum est ibidem // Studia etiam saluti
y corporis prosunt et remedium omnium tedium ho-
nesta solatia et quod quod animum adiuvit etiam
corpori prodest cogito quam multi corpora exer-
ceant in gemina quam pauci / quanti ad
spectacula ludorum vel lucrorum fiat concursus
quanta sit circa artes bonas sollitudo / quam
in bellis animo sunt quorum lacertos humero-
z rumque mirantur ibidem lxxxv epistola Omni
sine libris mors est et bono homini sepul-
tura alit ellatorum in genium confestim studio
fatigatum vel sine studio non reficit vel
scribere tamen vel legere denique altera res
contristabit vires et consumet ceteri et de stilo
dicendo alta solvet ac diluet i. vicem
hec ad illo remeandum est et alterum alio tem-
peret vt quod quod lectione collectum est stilus redigat
ab in corpore ibidem xxxviii epistola Apes
denique imitari que vnde vagantur et flores
ad mel faciendum ydoneos carpunt //
deinde quod quod attulere disponunt ac per favos
digerunt ita denique quecumque ex diversa lectio-
ne congessimus separare melius enim distincta
servantur deinde ad debitam facultatem i. genus
in vnum saporem varia illa libamen-
ta confunde vt etiam si apparuerit vnde
sumptum est aliud tamen est quam vnde sumptum
ac est appareat ibidem ibidem Item in corpore nostro
videmus operari naturam alimenta que acce-
pimus quamdiu in sua qualitate perdurant
et solida innatant stomacho onera
sunt / at cum eo quod erat mutata sunt
tunc demum in vires et sanguinem transeunt
Idem i. illi quibus aluntur in gemina perstemus
vt quecumque hausimus non patiamur integra
esse ne aliena sint coquamus illa / alioquin
in memoriam abeunt non in ingenium vnam
illa faciamus / vnum quiddam fiet ex mul-
tis sicut facit animus noster omnia quibus est
ad iuncta ab se credat ipsum tamen ostendat quod
efficit ibidem lxxxviii e / Certe quod facies
ad reddi a corpore ad animum illum diebus ac noctibus

sçe labore modico tolitur ille hat diffi=
cultatem no frigus nec estus impediat nec
senectus quidem. Unde ego te mitto super in
minori libro que pugillaribus claudi
est aq mitullio ita tu eas no repos=
ae uat S. xxx epla Solet plus
prodesse si panca sapie precepta teneas
sed illa in prumpto et in usu tibi sint
quam si multa quidem didiceris et illa ad
af manum no habeat. Idem li po de beneficiis Non
refert quam multa sciat luctator si
scit quantum victorie. Satis est sit tunc studiis
multa delectat panca vicit licet ne=
cessitas que tibi occasio effundat et renou=
ent quod sit quam gemmorum congestum separat
partum sumquam cogitat. Unde vix unus contubitum spa=
gat in duos an totiens conspexisse sperat
nat facta divisa sint no multum tibi
noccebit tenuisse que ut licet scire non
prodest quam quod eum vos meliores fiatis quod
scriptum est aut in pato aut in proximo
ag posint. Idem Certe in genius nutri
et incorari oportet si velis aliquid trahe
quod in ano fideliter sedeat. Idem in c. Vitam
ah in peregrinatione agentibus sed evenit ut mul=
ta hospicia habeant nullas amicitias idem
accidit hiis qui nullius in genio familiariter
applicant sed omnia cursim et properantes tran=
seunt no prodest cibus qui statim sumptus
emittitur nil ita sanitatem impedit sicut
remediorum crebra mutacio. No convalescit
planta que sepe transfertur. Nichil tam
utile est quod in transitu prosit. Si non
in quid fastidientis libros evolvere volo non
istum fastidientis stomachi est multa de
gustare que ubi varia sunt et diversa
inquinant no alunt. Tu igitur multa pertrans=
iens decerpe quod illa die concoquas.
ai Idem. Labor scolasticus ocium est sed ocium
negotiosum et ad animum reddit ad honesta
ak sollicitum. Idem Studiis et diviciis par
vacare no potes. Ut autem illam dignatam
spectare sapiam quam videat in sectam in de=
sideriis et tunc temporalibus in voluta. Idem
al xvii epla Si vis vacare animo ut paupe=
peri plus multum enim ad philozophandum
obstitit divicie paupertas et expedita
am est secura. Idem Omnibus quidem prodest sed
lectio animum relaxare excitat enim ocio
vigor et omnis tristicia que continuacione
studii prorumpat ad divinum pariat familia=

vite dispertit. Studia cum levius tractata
delectant contracta et prolixa ad mota fastidio
sunt. Vide ·i· rethorice sue. Vide concepta a concu=
piscencia v. p. in dispte. dispositio a doctrina ac ap=
aq ac confitacio honestas d in genera laz
bor a otiositas v p ps r peesia b sapia
q ag ab sobrietas b taciturnitas n o f

Tristitia

a Recedenda in capiendi potestas no
Addiscenda libertas in sapiente
in libertate minima detrimentior est dam=
b bros. Stulti tanti in tempus de alienis
indicant quanto sua perfundiunt conferat
c Gregorius in moribus. Stultus viator qui in via
amena prata aspiciens obliviscitur quo ten=
d dat. Idem in moribus. Tanto quisque intus
amplius stultior sit quanto tamen do
ctus sapiens videri. Idem xx in moribus
e Stultus est qui per ignoranciam no commovet
ad dolorem et qui no movetur in iniuria.
f Aug. li po ethicorum. Qui certa mala sit
quod stulticia semper incipit vivere. Se
g xiii epla Stultus nulla re opus est
nulla enim re uti scit sed omnibus eget.
omnibus stulticia laborat et fastidio sui
victus est de pretentibus qui relinquit sibi
h delectat. Idem xx epla Similis vitus est
stulticia abiecta sordida servilis multis
affectibus et sevissimis subdita. Se. xxxvii
i epla. Si quando fatuo delectari volo no
est in longe querendus me derideo Se=
neca ibidem. Vide fortitudo d sapiencia
a sinistris c simplicitas d vel supra
nb rectio

a Tales se se prebent dotibus
quibus precati occulta quoque sua
no erubescant ut cum temptaciones sitis
tolleant ad pastorem mentem prius
b revertant. Gregorius in pasto. cap. xxvi. Curan=
dum est ut rectorem subditi et intimam
pietas a prius de bilat disciplina atque ut
si sollicita cumpetcone providendum nec ab
discrecionis origida aut pietas sit remissa
c ibidem in eodem cap. xxvii. Si erga subiectos
sollicitudo laudabilis desilera cum magnitudine
districtiva sit cum discrecione corrector iram
benignitas mitiget benignitatem zelus condiat
et ita alterum cordia de altero ut unum in modita
ultio plus quam oportet affligat ut non frangit
rectitudinem dispensationis remisso. Idem in registro

d Non enim cura subdita est subiecta cie ut
vicia vom si cuiusque non est subditus tentatio
se aut fere nobis subiciunt omnia que nobis
si nos subiciam ei quo nobis illa subiecta
e sunt quod li de pris bono Talis vicissitudo
recipi ut qui amati deo fuerunt vo-
luerunt obedientibus inimicis iusto iudicio
careant esse subiecti Cass super psalmum
in verbi doctrina o vo ato a vo ...
d ptas plato regnante li in ii ab rel

Suffragium

a Sunt quos vel ad iuvat omnia ea
que fiunt pro mortuis sive pro
eis quorum mala sunt merita ut nec tales
sunt digni adiuvari / sive pro eis quorum
tam bona merita sunt non indigent adiu-
namento / genere ergo vite quod gessit quisque
per corpus efficitur ut prosint vel non prosint
quecumque pro eis fiunt pie cum reliquerint
corpus / nam nullum si nullum per eos ista prosunt
comparatum est in hac vita frustra post hanc
b vitam queritur Aug li de cura pro mortuis
agenda Non estimemus ad mortuos quos
curamus agimus pervenire nisi quod pro eis sive
altaris sive orationum sive elemosinarum sacrificiis
sollempniter supplicatur / quamvis non pro quibus
fiunt omnibus prosint / sed eis tantum a quibus
dum vivunt comparatur ut prosint / sed quia non
discernimus qui sint / oportet regeneratis om-
nibus / ut nullus eorum pretermittatur ad quem
beneficia pervenire vel possit et debeat prevenire
/ melius enim supererunt eis ista quibus non
obsunt nec prosunt quam eis deerunt quibus
c prosunt / Aug ibidem Tempus quod inter hominis
mortem est et vitam resurrectionis positum est
animas abditis receptaculis continet / sicut una
queque digna est vel requie vel erumpna
/ pro eo quod sortita est in carne dum viveret
/ neque negandum est de fructorum animas pi-
etate suorum viventium relevari cum pro
illis sacrificium mediatoris offertur vel elemosine
in ecclesia fiunt / sed eis sic prosunt hec prosunt
qui cum viverent hoc sibi ut post ea possent
eis prodesse meruerunt / est enim quidam
vivendi modus nec tam bonus ut non re-
quirat ista post mortem nec tam malus
ut eis non prosint ista post mortem non
est talis in bono ut hec non requirat

est et iniquus talis in malo ut nec eis
valeat cum hac vita transierit adiuvari
d Aug in libro lxxxiii q Cum ergo sacrifi-
cia sive altaris sive quarumcumque elemosinarum
pro baptizatis defunctis omnibus offeruntur pro
valde bonis gratiarum actiones sunt pro non
valde malis propitiationes sunt pro valde
malis etsi nulla sunt adiumenta mor-
tuorum qualescumque sunt consolationes vivorum
e Aug ibidem Monumenta non ob aliud dicun-
tur quod eos qui vita excesserunt oculis mortalium
subtracti sunt ne oblivione etiam cordibus
subtrahantur in memoriam revocent et ad
monendo faciant cogitari unde monimenta
eo quod moneant mentem nuncupantur / ad hoc
ergo sunt adiumenta mortuorum ut dum
homines recolunt ubi sunt posita corpora
quos diligunt corda eorum suis illos tan-
quam pronos susceptos apud dominum ad
iuvando et orando commendant Idem ibidem Cum
f igitur recolit animus ubi repositum sit
carissimi corpus et occurrit animo dilectum co-
mendat recordationis affectus quod igitur ad se-
pulcrum fidelis mater recenti ad filii prius
magis quod commendat ad iuvat defuncti
spiritum non mortui corporis locus sed loci
memoria nimis in affectu Aug de
cura pro mortuis agenda Vide memen-
tum b vel sequitur capitulum vel

Superbia /

a Magna est miseria superbus homo
sed maior miseria humilis deus
flectamur facile ne frangamur Aug li
b de cathezizandis rudibus Cetera vitia in
maleficiis valent sola superbia etiam in recte
c est cavenda Ber li de xii gradibus humilitatis audeo
dicere superbis esse utile cadere in aliquod
apertum et manifestum peccatum unde sibi displice-
ant qui iam sibi placendo ceciderant
salubrius enim petrus displicuit quando
flevit quam sibi placuit quando presumpsit
hic dicit et scitur psalmus imple facies
eorum ignominia et querent nomen tuum
d Item de civitate dei li xiiii Cuius animi
superbie non est maius peccatum quam apostatare
de eo quod est initium superbie hominis a re-
cte in maculata est qui etiam hoc delicto
caret quod hoc est ultimum redeuntibus ad deum
quod recedentibus primum fuit / sed superbus illud

p8 - [illegible]

psalmi. Et cuidalis adelato maioris
c Gloria in quippe tetam pet superbia
tel in refectos timenda est ut illa que
laudabiliter facta sunt tempus laudis turpi
dicte amittat. Idem in c ad diaconos. Si uis
f tollere diuicias superbia pariter superbiam
qui fueat. Idem in sermone xxxvi diuicias
g diuicias est superbia difficile est ut non
sit superbus qui diues est tolle superbiam
diuicie non nocebunt. Idem sermo xxxvi
h Quod potest despiciendo dare principibus
et pauperem si tu omnia infra pecunior
efficit diuicias contempnendo quam fuit po-
i ssidendo. Idem in libro de vita clericorum. Si simi-
litas spiritus, quos angelis filios facit, et
ut caneant omnium ordinum ipsa est potestas
omni nitendi finis et causa quia non potest
potentia est ipsa superbia sed tunc nullum posse
potuit aut potest aut potuit esse superbum sine
k bia. Idem ad quandam comitem. Propter diui-
tias quia post ad omnia non superbe pre-
fere nil est enim quod sit generat diuicie
quos superbia, omnem pomum, omnem granum
omne frumentum, omne lignum et omnium
omnem et alium omnis mali alii pirum
alii salix alii triticum tunc vis diui-
tias superbia, ergo propter diuicias quia
mundi non superbe sapere dicit vicium
docet opus. Idem in sermone de verbis domini
l Superbia et cupiditas tunc est omne ma-
lum ut nec superbia sine cupiditate nec sine
superbia possit cupiditas inveniri. Idem
m ad quandam comitem Superbia dicit ite
multi immo pene omnibus melior est
vobis sua diuicijs quibus tunc carnalibus
uel spiritualibus superpetit carismatibus tuus
ergo despice tunc tenet ipsum superiores
attende. Idem de conflictu viciorum et virtutum
n in libro, Alia quecumque iniquitas in malis
operibus exercet ut fiant superbia vero bonis
operibus insidiatur ut pereant. Gregorius in
o regula, Sit animus modo si aut bene
ut de sua similitudine magis in flectitur quam
si aperte superbiet et non mi derelinquit
quod stabilitatem inter superbiam praemis
p mutatum sinebat. Augustinus in quadam epistola. Sup
bia natione celestis ad limitem appetit
metas et quasi ad gloria secularis orta

appetit gloriam et primatum hominum nimpe
que de gloria et primitate angelorum, eripit
q ut quos in omnium principes iam facient
sponsos nunc. Jeronimus in epistola quando tu
superbum quod tu in gratum videri potes quia
ad istum eius vitae voluntatem a quo primum
omne acceperis quam illius precepta despicis
qui ideo aliquid in potest ut eam sequeris
r remuneratum. Jeronimus in epistola, multo illa
deformior est superbia que sub quibusdam
signis humilitatis latet, nescio enim quomodo tur-
pia sunt vicia cum virtutum specie celantur.
s Idem super aliquando magis est et corrup-
tum cadit quam cogitatione tanta delec-
tata elatione peccare. Sed cum magis turpis
superbia credit, magis vitat homines, cum magis
erubescunt homines quia sunt omnis turpe
noluit vide sit plerumque ut non nulli per
superbiam in homines commisses de apto
tales malum culpe latent erubescunt
et tunc aliquos maiora corrigat cum peccati
in minimis quis consumunt. Gregorius xxxiiii
t moralium. Plerumque latet superbia et castitas
in notescit aut ideo tempus diu castitas
ita sine vite perditur et corrupta superbie
usque ad finem in correcta retinetur. Idem
v xxxiiii moralium Superborum mens semper
est ad inrogandas contumelias valida ad tol
lerandas infirma ad obediendum pigra
ad lacessendos alienos importuna ad
ea que facere debet et praevalet ignora ad
ea uero que non facere debet nec praevalet
parata sit in eo quod sponte non appetat
nullis exortacionibus flectitur, ad hoc autem
quod latenter desiderat querit ut cogatur
quod dum mereri ex desiderio suo vile-
scere optat vim in sua voluntate tollerare.
x Idem ibidem, Omnis superbia eo ipso quo ymo
iacet quo in alto se erigit erigit ut
illo modo magis sub posita cuncta sit quando
tunc appetit super esse. Idem li xvii moralium
y Vicium superbie ab ipsa radice pectoris
est ut cum latenter oritur et vigilat
ab oculis ut per effectum vigeat nec appa-
reret. Idem xxxiiii moralium. Evidentissi-
me cuncti mali et regina omnium superbia
bia est de qua scriptura attestante dicitur
Inicium omnis peccati superbia. Septem=

principalia vitia superbie virulenta radice
consert[unt] sc[ilicet] in amo[re] gl[ori]a in via iratristicia
avaricia ventris in glutonies et luxuria / na[m]
quia q[ui]bus septe[m] superbie vitiis nos captas
d[iabo]l[u]s tenuit id[e]o redemptor n[oste]r ad
sp[irit]uale liberationis bellum septiformis gr[ati]e
plenus venit Idem li[ber] xxxi mor[alium] / plerumq[ue]
q[ui] mali eo magis contradicunt superbiunt quo
ac ab eius largitate et contra mitti ditat[ur]
et qui provocari donis ad meliora de-
buerunt donis peiora fiunt quod d[omin]o omne
ad vitium esse petentibus solet et pene semp[er]
rebus affluentibus elatos faciat quia
saepe honor[em] sp[iritu]s rebus affluentibus elatos
faciat et saepe honor[em] abundantia divi-
ae tiarum dat timor[em] Idem in mor[alium] Cum is
qui de terrena spe sua gl[ori]a superbiebat p[ro]i[n]
modum d[ignit]atate co[n]tollit nequaquam cor eius
elationis deseruit. sed ad cum quieta remes
ut cogitari nesciat vestem mutat[ur] Idem
af Quattuor sunt spec[ies] quibus omnis timor ar-
rogantiu[m] demonstrat[ur] cum bonum bonum
aut a semet ipsis habere estimat / aut si
sibi desup[er] datum credunt pro suis meritis
se h[oc] accepisse putant / aut cum iactant
se habere quod non habent / aut despectis ceteris
singulariter videri appetunt quod habent / Idem 23
ag in mor[alium] Tunc maior superbia qua
ut unus homo toti congregationi indicat
suum praeferat tamquam ipse solus habeat sp[iritu]m
ah dei / Bern[ardus] in sermo[ne] Magna superbia et
delictum maius est uti datis tamquam innatis
et in acceptis beneficiis Bern[ardus] de diligendo
ai deo // Septe[m] plicat occupavit nos lepra
superbie in p[ro]p[ri]etate passionum / in gloria
vestium / in voluptate corporum / in ore quod du-
plicat[ur] simpliciter et in corde / in ore cum ad [?]
minuimus et in operibus arrogamus quae e-
damus / in corde p[ro]p[ri]a voluntas et ipsi[us] ap[lic]u[m]
ak Bern[ardus] sup[er] lxvii / Superbia de supremis celesti-
bus ad yma precipitat humilitas ab y-
mis ad alta levat / angelus in celo ad
tartara corruit homo in mundo ad celum
al ascendit / Idem in quod[am] sermo[ne] Trabes
in oculo grandis et grossa superbia e[st] mente
e / quae quanto corpulentia sua varia
non sonat tumida non solidat oculum
mentis obscurat et veritatem obumbrat

am Idem de xii gradibus humilitatis Videas plerosque
in e[cclesi]a de ignobilibus nobiles de
pauperibus divites factos subito in tumescere
et pristine oblivisci obiectionis gener[is] quaque
suum erubescere ut in summos de dignari
parentes videas homines pecuniosos ad honores
quos cumulantes et mox aplaudentes sanctitatem imi-
tatione vestium non mentium et dignos se
estimare dignitatibus ad quas ambiendo per-
venerunt quod quod si audeo dicere ad opus sit
nimis attribuere multum Idem sup[er] miss[us]
an est illa fines / cum nostri superbos divites
rerum copia facit elatos quosque non sunt
opes in vitiis sed voluntas / nam cum eni[m] in
rebus non est sed in usu agentis et elatos
pauperum quos ut delicie elevat et
voluntas in eis sola superbia Aug[ustinus] li[ber] in
ao de suo bono // Superbus dictus est quia super
vult videri quod est quid enim vult super-
gredi quod est superbus Aug[ustinus] li[ber] in ethicorum
ap Omni vitio deterior est superbia sed quia
a summis p[er]s[o]nis tum p[ri]mus assumitur sed
quod de opere iusticie virtutum eo oritur
minus quod culpa eius sentitur / luxuria vero
carnis ideo notabilis est omnibus quia per se
statim turpis est et tamen dispensante
deo superbia minor est Aug[ustinus] li[ber] de s[an]c[t]a vir-
aq ginitate Arrogantia est animi motus quo quis
movetur ad iactandum se habere quod non habet
Aug[ustinus] li[ber] ethicorum / Cum superbit terra et
ar cinis ut homo arrogantia se levet ob-
litus quid erit et qua fragili vasculo
contineatur et quibus stercoribus in mundo sit
et aqualia sup[er] s[?] pavimenta de qua
carne spirat. Greg[orius] omne p[e]c[cat]u[m] s[upe]r Eze-
as Iactantia est festinum mentis vero diacere
maiora quam de se p[ro]mittere conatur //
at Superbia est elatio vitiosa quae d[?] su-
periorem despicit / superioribus et paribus
satisfacit dominari / Idem Superbia in celo
au nata est sed velud in memor qua
via inde cecidit illuc post ea redire
non potuit Idem li[ber] 3 de anima // Cetera
ax vitia solas virtutes impetunt quibus
ipsa destruuntur ut luxuria pudicicia ira
paciencia / sola vero superbia quia cunctas ex
virtutes se erigit / et quasi generalis ac pe-
stifer morbus omnes corrumpit / Signa at

1 suppbie q̄ sunt clamor in locutione / ca
libido in silencio / dissolutio in hylaritate
furor in tristicia / honestas in ymagine
i honestas in actione / tacitor ꝯ reprehen=
ar sione / q̄re libro scdo / Cinabor enim sunt
que trahunt currum elacionis scʒ amor domina=
ndi / amor ꝓprie laudis / contemptus / et inobe=
diencia / Rote uero sunt iactancie mentis
et arrogancie / verbositas et leuitas Auri=
ga currus est spus superbie / amatores mundi
sunt que ferunt in hoc curru / ꝑ frenos
sic equi / volubiles rote / auriga princeps
et qui portantur in fine / q̄re de claustro aie
libro ꝯ / Superbia de angelis diabolum fecit
at et homini mortem intulit / et concessa bea=
titudine vacuauit / omnium malorum mater
scelerum fons / vena nequicie / Cass
as sup ꝯ .xxxiii. Chananei susceperunt ꝯ
telum superbi deiciunt in terra ut primi=
tatem victoria vbi humilis leuatus est
ibi superbus corruat / et vbi pauperas ela=
ta recidit / fidelis homo ꝯ leuatus
ascendit / q̄re sup ꝯ . psalmi . Superpetit
bt magnitudo sua et familiaritate / et ho=
minibus se tollit cum bene de se sentiunt esti=
mare / q̄re ꝯ q̄re / c Superbia turrim citius
bb Babilonis confudit / ꝓstrat goliam / suspendit
naaman / vna interfecit / intrauerat
se emit / antiochum / ꝑdicione ꝯ iusit / et
sennacherib interemit / sedes ducum
superborum destruxit / deus / et radices gen=
cium superborum arefecit / homo debilite
bc conditionis humane / Omnis fere vicorum di=
ligit sibi similes / solus superbus odit ela=
tum vnus enim superbus semper sunt iurgia
bf quid / liber homi dudit iste fastus ista
superbia cuius corrupta natiuitas cuius
vitam laboriosam de mollitie penalitas
cuius penalitate / penalior mortis conclud=
it necessitas tui esse / momentum vita nau=
fragium mundus auxilium tui vita pendet
ab senectute mors contra in statu ꝯ minatur
in sencia / Alanus de planctu nature / c. In=
bg quam in solido stetit superba felicitas
et in gentium impiorum magna fastigia
ob liniorum fragilitatis humane collapsa
sunt de de prius oratorum . vbi auaricia

as caritas q̄ comperatur contra sit cupidi=
tas b curiositas ꝯ diuicie c ꝯ doctrina
c elemosina a q̄ gratitudo b homo in
humilitas iactancia in vidia a laus in
paupertas i ptas ꝯ placo c ꝯ ꝑsumpcio
sapientia o c ac Sequitur capitulum tercium
inpfectitas
a Nichil tam uanum qua quisque quod
non sit uanum Ambros ad ꝯstellam
b Simplex vestimentum dicit quod uanum est cum
sedem qualitatis loci et temporis dixi autem
quod uox uanitas est non enim dicit dnabus ut
quid in locis frigidis glaciali nimis rigentibus
vnica tunica debeat esse contentus quo
in tunica vestimentum intelligas ne alio
vestiti aliud nobis frictorum timore fingas
c quoniam sup ꝯ ait .xx. neque duas tunicas
eciam quia corpus nostrum defendit partus et
humane pretere in sterilitati quos modos
nra ꝑduxit q̄ vna appellanda est tunica
et quod quasi in partibus alimentis est uanum
d hoc vnius dici victus appellat quoniam .x
xx in epla ad fabiolam vbi auaricia
ai curo b clici . i . l diuicie ac curiositas
ornatus ꝑspicitas a q̄ potestas sup . d
suspicio
a Dicitur difficile aliquem suspicatur ma
lum qui bonus est sic difficulter a=
que suspicatur bonum qui malus est
b Cris sup ꝯ . Omnis homo se estimat
alium fornicatoris neminem putat castum
castus de fornicatio non facile suspicatur
superbus neminem humilem putat humilis
neminem putat esse superbum Sic qui
non est de deo sacerdos neminem putat
sacerdotem de deo q̄re sup ait .xxi. ca
c confidus vicia cuiusque tristes / cum in=
tutus in tenebris ut quid boni quisque
gesserit agnoscere sed quid mali ꝑsum=
d tent q̄ si in de pe bono / fideles si=
putauerit sacius quid falle decuit
dum timet falli et illius pecu occasionem
suspicando fecerunt . c . in hoc quod eius
affectus ut in quod ipse in faciunt ꝯ idem
putat ceteros facere q̄re ꝯ li de moribus
vbi caritas .x. consolatio in ꝯ . sed ꝯ
curiositas q̄ fama a multis contra testioribus tri=
sticia

Taciturnitas

a Sana plures vidi loquendo peccasse
in cidisse vix quemquam tacendo
ideo et tacere nosse difficilius est quam loqui
scio loqui plures qui tamen tacere nesci-
ant rarum est tacere quemquam cum sibi
loqui nil prosit Sapiens est ergo qui novit
b tacere Ambrosius primo li. de offic. Quam
perdiscenda quid loquendum est et ad quem
tacitus prouidet ne quid dixisse peniteat
sapiens ut loquatur multa prius considerat
quid aut cui quo loco vel tempore dicat
c Jeronimus in quadam e. Ille sciat recte dicere
qui et ordinate novit tacere Gregorius
li. xxx moral. Conclusis quippe ignis ta-
d citum in mente aliquid patiuntur et in
acriorem dolorem perveniunt vulnera quippe
clausa plus cruciant. et cum putredo
que intus fervet eicitur ad salutem dolor
aperitur Gregorius in pastorali. Sancti vi-
f ri prodesse audientibus nequeunt etiam
de sepia tacentes volunt Gregorius dicit quod omne
animal quoddam nutrimentum verbi est
g temperia silentii et recte quoque ex concepta
sermonis accepit qui prius ordinate
per simulationem tacuit Idem super Ezechielem Sicut
h in tanta locutio in errorem pertrahit
ita discretum silentium eos qui erudiri
poterant in errore derelinquit Idem dicit pas-
i torali Ut recedendo vel tacendo co-
spiceret quos. quos tuendo non potuit
quod malitia non docetur sermonibus sed ex-
tatur Unde malum sermonem tacendo me-
lius quam ruendo vincere potes Cassiodorus
super quinquagesimo xxxi talis est loqui et tacere
k perfecto est Est autem venustum per tanta
verborum tenuisse ineptiam aliquotiens
nimia taciturnitas stultitie ascribitur
sicut et verborum nimietas ad furorem
refertur / secundum illud sapientis / Est tacens
non habens sensum loquele et est tacens
sciens apti temporis de qua re nunc re-
quiras proprium arbitrium ad malo quod
aliquis tacendo stultus quam nimium
tacendo inducitur in sermo valerius ept
l et quod sermo / hoc est regale prodi-
dubio ventus celeberrius vitia scire
et tardius in verba prorumpere nescit enim pen-
tenda loqui qui proferenda prius considerat
m tradit sententiam Cassiodorus li. in epistolarum vita
compositum est omnibus artibus ut sit prae ceteris pri-
or pompa que tarior Sidonius li
n epistolarum epistola ii Pitagoras discipulis
ad venientibus prius legem tacendi patiens quam
loquendi monstrasse dociturum et sic quod sapien-
tes quoniam inter disputationem competentes
kathedras muto sustinuisse quinquennium
ut tamen celeriora et prima in gemina non
liceat cum laudari quam docet agnosci
et donatio sicut non exhibit non maior est
gloria dixisse quod novimus quam pluribus ad
o nescias Sidonius li. vii epistolarum // Py-
tagoras legat in studiis suis competiunt-
ur firmasse legitur. ut usque ad septenni mo-
dum septem liberalium artium nullius
discipulorum suorum de hiis, que sibi ipsos
dicebant tamen poste audet sed sidem
dare verbis magistri cumque omnia audivisset
scolares vero nunc et volunt et nesciunt
modo quoniam in dicendo firmare et
videmus multos studentes paucos sapien-
tes in venis hugo de dicta scolicon li-
p bris Salon cum aliis loquentibus taceret
in convivio nostro ergo in copia verborum
erat quod stultus esset tacet respondit non
stultus tacere potest tunc ergo solus lingua
consilio quia in quit dixisse me
aliquando penituit tacuisse nunquam non illud
tamen nullo tacuisse nocet nocet esse
locutum Valerius maximus li. vii de mo-
ralibus dicit Theotricus in convivio ta-
q centi rustico inquit ne docte sed pro
stultus valens ibidem Socrates cleonia ga-
r rulum volentes dicere sapientie precepta dig-
nas inutiles proposuit una ut taceret
alterius ut loquatur discat ibidem Crucius
s lentulus augustus divitiarum maiorum est nobis
nobilis ueniunt tum esset avarissimus tanta
illi in copia erat sermonis ut minus
tacitus emitteret quamquam verba dicens aspi-
ciens sed adiutum et instructum inter tum
in se congestum esse quam perdidisse sibi
t etiam eloquentia valerius li. vii. loqui

ignorabit qui tacere nesciat sapienti
proderit per se magis quam loqui cont
v ra Senecam, de forma ordinacionis Commendas
tacitum loquacitati audi in quantum melius
os tuum aura aures duas accepimus
x Seneca ibidem et ut esse prodit quam
quiescere et minimum cum aliis loqui et
plurimum secum / Idem xvij epistola Inter in
y tulerit libentius audias quam loquaris
quod tacuisse velis nemini dixeris · amblis
sermonis quam lingua vite et ferocia dicturus
es antequam aliis tibi dicas / Idem in libro de
z moribus / Taciturnitas stulto homini pro sapiencia
est tacere qui nescit · nescit loqui / Idem
in prouerbiis / Vbi loquacitas religionis a
peccatorum solicitudo · t · p · vel Sequitur
Temperantia
a Temperantia temperancie est in sternen
dis secundis et cupiditatibus
quibus conuicium in ea que nos auditur
agere alegibus dei et afructu honestatis
tuis officium est contempnere omnes cor
porales illecebras laudem et post popu
b larem Augustinus in libro de moribus ecclesie Vir
temperans in rebus huius vite habet regulam
vtroque testamento firmata ut eorum
nil diligat nisi per se appetendum putat
c Augustinus ibidem / Intemperancia mater pro
ueniens tota de corde contemplationis spectetur
et quibus Ambrosius de officiis Nam cum
d acceptis rebus non se tollit qui eas ad
vsum vane glorie retorquet qui solus
non possidet quod accepit sed et in di
gentibus intendit diuidit sciat verecundiae
qui acceptis alimentis non in ingurgitacionem
ventris vtitur / sed ad reparacionem vtitur ut
plus tamen habuit quam necessitas petit
sciat saciari qui alimentorum in opibus
sine immutacione tollerauit ut proutiliter
victus agit bona aia in lacum peccati in
trat sciat esse verecunde ut in verecundacia
superbiam elevat ut in veritate cupidi
tas irritat noverit verecundare noverit pe
nas pati Gregorius omelie viij super Ezechielem per
illud Verecundiae et penitudo nisi pe
riculis pati Temperantia facit abstinentes
e

Temperancia habet 4 species
Castitas
Pudicicia
Sobrietas
Abstinencia

vorem sobrium · moderatum pudicum ta
citum et verecundum · Sed itaque si in animo habitat
libidines frenat · affectus temperat desideria
sancta multiplicat viciosa castigat omnia
confusa intra nos ordinat · cogitaciones
prauas removet sanctas in serit ignem
libidinose voluptatis extinguit mentis
placida tranquillitate componit et totam
ab omni semper tempestate viciorum de
fendit Prosper in libro iij de vita contempla
f tiua Temperantia voluptatis contra parat alias
odit aut ambit alias dispensat et ad
sanum modum redigit · ut numquam ad
illas propter ipsas veniat scit optimum
esse modum cupitorum in quantum velis
sed quantum debeas sumere Seneca de vltima
Vbi abstinentia fortitudo quod modestia
et sobrietas cum ac sobrietas studium
s et virtus · et · Sequitur tale vel
Temptatio
a Temptatio confidenter vincit fides tua nisi
et si vtique credens tenes / si aut
tenes conaris et conatum tuum hostis tuus
et lucta cum carne conducit et confortatur
ut pugnes ad iuuat ut vincas · et
tenentem spectat et deficientem sublevat
et vincentem coronat Augustinus super psalmos xxxvj
b Vita nostra in peregrinatione quae non potest esse
sine peccato / sine temptacione quia profectus
noster per temptacionem nostram fit / nec sibi quisque
innotescit nisi temptatus nec potest corona
ri nisi vicerit · nec potest vincere nisi inimicum
et temptaciones habuerit Augustinus super psalmos lx
c Tandem dyabolus sepultum ignem sub vellis
flamis occultat donec duas faculas
ingens simul ambas accendat / et
tandem cessit serpentis sagittam superponere
donec post pertinax venatorem quod accipiunt
est laqueis vinctos alligatus Augustinus de sin
d gularitate clericorum Tantum admittitur
dyabolus temptare quantum sibi prodest ut
exerceatur · ut probetur · ut qui te nesciebas
a te ipso inveniaris Augustinus psalmos lxj
e Discipulum etiam prodidit inimicum cont
militones xpi · blandientem ut decipiat

tret ut frangat. non vos temptat volup-
tas superba non vos terreat tribulatio aliena
et virtus est modus ad utrosque aditus occurrit
... et non vincitur ... Augustinus in sermone ...
f vincens. Bonus si fuit ... pectus ...
tritor ... est. malus si fuit temptator
tus est et intincta libet atque et in
temptatione ... Augustinus de verbis domini sermone vi
g Nulla mens est nulla anima que non
recipit ... malorum ... aggressionis
cogitationum. Ambrosius de li. de ... Com-
h paratio tua si ad te respicias gravia
sunt. si ad bellatorem fortissimum ludus
et umbra certaminis. nemo miles cum
uxore pergit ad bellum. Ambrosius ...
i ... omnium rector ac dominus
... angelorum militia certamine tuo
... diadema ... et
k ... coronam. Ambrosius ibidem. Omnium p-
... hostis ... ut nequitia aliena
l in semine ... in ... cum ...
... ne in tante ... videat ...
concupiscat ... incipit desiderare
quod vidit ... vir et cogitatione caste
desiderare potuisse ... oculis ...
... ne ... in tante respiciat quod
... Gregorius li. xxi
m moralium tractans illud Pepigi fedus cum
oculis meis ut ne ... est quod caro
... forme cordi
per oculos illigata ... magni luctaminis
lucta solvitur. ne ergo que libera cogi-
tatione ... providendum est nobis quia
intueri non debet quod concupisci non licet
n Gregorius ... Duo ... et
... morabuntur ... cogitationes ...
... morantur. in bonis enim cordibus cogi-
tationes illicite veniunt sed ... morari
... ne captivata
... ad ... hostem fugiant qui et quos ...
suggestionibus ... ad ... vestibulo
... repat ... tamen ... non
o ... Gregorius li. xxviii moralium ... multas
... felicitas ... multas ...

terna ... reddit eo quod illos
in ... hostes ... quo
longo quietis usu neglientes invenit
unde ... viri ... se ... virtute
... quod ... dispen-
satones moderamine ... se temp-
tationibus ... quia tanto robustius
... virtute gloriam custodiunt quando
temptationis in pulsu ... firmitate
sua ... agnoscunt. Gregorius li. xxxi
p moralium ... in contempla-
tione fatigetur ... sue con-
ficientibus solet quasi ...
... mentis afficiat aut contemplationis
... semetipsam rapit statim etiam
temptationis ... ne de ... que rapta
est ... tollatur. Gregorius ... hostis noster
q quanto magis nos sibi rebellare conspi-
cit tanto amplius ... pugnare contendit
eos enim pulsare negligit quos qui-
eto iure se possidere sentit. Gregorius li.
r xxiiii moralium De temptatione ...
est ... probat an ... et de ...
... ... de
... in via mittit
ut ad priorem redeat. Gregorius ... moralium
s Si temptationem in corde nasci senserimus
non resistere eadem qua ... ...
roborata et ... in operibus vinci
... ... membrorum
... mentem ... tenet. Gregorius in
t moralibus ... est in corde temp-
tationem ... et in operatione
superari. Gregorius in pastorali. Gregorius ...
v ... ponit ... mentis esse
... ... sciunt
... ... esse ... in ... cogitationes
x Gregorius in moralibus hostis nostri malitia tanta
arte se palliat ut ... ...
... oculos ... fugit ut
... quasi ... pena ... ubi
... est in ... tormenta. Gregorius ...
y ... temptatio per oculos ...
... in ... sibi
... oculos ... Gregorius in moralibus

3 Cuius spus sit qui loquat ipa suggestio declarabat spus eni spus carnal
mollia spt mudi vana spt malicie
ab semp acra loqui sz in mors antiqus
hostis sog'o tramite du se pirtulit qu=
dait ad alia temptacoum bella resta=
urat in turct hnani gnis vmq tunsp
mores cui vicio sunt gmani et illa
oppot ante faciez ad facilis nomit in
at clinac metez qcz li ps mors/ expressi
si mo pritis videmus ada v eo articulo
positis aspedentibz cogitacoibz in tor
ems ceciitati mit prete vxoris & peeptu
ocalors/ nonc clamarems en dictas
tenc tibi nuss vide ne feceris scom=
cta e mr no acquiescas ei/ ut quod
go quotiens apprendit nos temptato
plus no p suadems silit. nobis tpis
ad Congars in smo cum scdo/ cpts inicus
ocitare temptacoms motis sed mite
est si volueris dare scon negare qssim
ac qs smo xxxix/ An primus gnis et
in sriblis est in scts dyali qd si ad
forti ais sestimnt eu in ro d venict
eu in smorez qnto eni plus p cussus fuit
tanto magis refrigescit et de fiat Cri=
af sos sup cat/ c. lo in pulit no tetigit
s tm dixit mite te de corpo ut in
telligas quod qui obedit dyalo ipe se
de ponit/ dyals eni suggere pts coge
no pts Crisos sup id cat in mitte te
ag de orsu/ Sicud cara si sale no aspgat
quams sit magna et psipna corrupi=
ita et aia nisi temptacoibz assiduis
solida gtimis resolnit & relaxatur
Origes sup li nun in c. lo de sinit an=
ah tiqus hostis temptacoum laqus vbiqz
ptendit/ ut quo quis sibi credenciu va=
let corrupe/ nomit eni tui illecebras
carnis in gerat/ tui virq in vidire in
sundat/ cui in alimenta luxorie appo=
nat/ nomit qu merore qmiet/ que
gaudio fallet/ que metu opprimat/ q
ad miracoe sednat/ oim discutit mo=
res/ oim ventillat cas/ oim scrutatur
affectus/ ubi qnt cas nocedi vbi viderit
q q & diligencius occupari leo ipa in=
ai smo/ Nulla sit sine temptacoum ex
primetis opa intuts. nlla sine tractacombus
sides nllm sine hoste tramite. nlla tng
ak gressione victoria leo smo xxxv cssilij
aitus ad smitutez dei ipa ait tmd ad
temptacoem vir sapia dei plenus sacus
studiu religionis laborem spre tramis
tu p indixit pugne pictm ante amonmit
pugnaturos ne forsitan si ad ignoraites
temptator accedit in patmi ticus vul=
al neret qbid Ecce antiqus hostis postqm
metis nre temptacoum tramite cfluxit
ab ipo suo tramite ad ipus recedit
no ut illate malicie sine plcatt scd
ut corda que p quietez secura reddit
repete reddites facts in opinata irrup=
am tat Beda luce lo so/ Ad magnaz
vtilitez fidelium malia est resnata c=
tatiaiu ut no superbiat satas dm
pulsat in finitas r sri de notore ge=
an ntiu libro pino // Dyals qui de cupe
quelibet temptat ips mag vmq curiss
in tendit/ et mde si applicat unde aptu
qoiem ad peccatu aspicit/ blandis et
lenibus moribz spe luxoriaz d vanaz
glam sponit aspis vero metibz iraz
superbia vel credulitatez spuqs li yer=
as nator sit caus temptacoum/ pma
est loci amenitas mt ciuitates & opida
que no tm dotu loci amenitate reti=
pint s eo in spetaciu gra sedo vo ca
est locy diuiciarz. vbi eni diuicie vbi
pictm/ Tcia vero causa est peciosy ornatus
ut est equorz vina pinguoin & vesti=
mentor exquisite varietates Quarta al
mlerz sicut quarz vox blandis aiubs
& facies otiis Ungs de claustro aie li
ap pis audiat igit qc ut sibi caueat illi
qui loculos portat d peonias sinuant
d mudinas & fora gnitaliz frm frequen=
tat qui sclarim domos et villas p
lustrat. Caute est igit qmg fres scla=
riu versale domiu bini in thamar/ tha=
lamu aus de uitet peonas infames
gospitia suspita murmusciila deae et
actiptc pecunias plurimz aggregac ne d ipa
laqus lateat in qo tu alis iuda sz scant
aq qugs ibdy// Bellu grauie quia occul=
tum qc tu fortore qc hostis in pdic no

videntur ad instar ignis ut labore desiit ut
victus a quo discedit sed tanto atrocior
redit quanto eum prius vincere gratis debella-
ri posse contingit Cass super ps Cotidie
ar tribulat me bellans consilii accedas ad
servitutem dispensato in iusticia unde ad instar
desertores prius fortius pugnat et gre-
dientes vite planum illecebras gravior con-
gressus comparatur dicta sed veteri Israel de
egipto peccato vehementius contenderit
et pelliganos egredies ab homine que ab
in fancia tenuerit tempore eius in congressu
discerpit quamvis cursus vite presentis est te-
mptacionibus apprehendenda una ad virtutis
oracium iherosolimitis relictus est gubernans
et aplos spiritus parthanie datus verenclaco-
nibus ex tollatur arenam pugne incipit
in gressus eos in aquam non apprehendens
vocacium in terras non conaleret nisi pu-
as gnantes petra in quadam epistola Nobi angelus
n caro l v cogitatio ab e p compra q-
ingiud qui quinquies et quintus l m v x do
de de noto f qui dicas temulatas eius fin-
tem tribulas in voitiu ut statim alio/
Tempus sive temporale/
et Aut temporalia et eterna sed ut est quod
temporale plus diligitur cum sit vile-
scit ante deum ad dominum/ non enim de illo fo-
tiat quam tam veram et ita precedit eternitas/ eternum autem ardencius diligitur adeptum
quam desideratum/ illic enim desperantur que-
dit plus de se bonum estimare quam fecit
ut ei vilescat tam minus in veniret sed
quanto quamque venies estimat potuit per
venies in venturo est. Aug libro de
b doctrina christiana Distinctum est quod precedat
eternitate quod tempore quod electione quod
origine eternitate sicut deus ante tempus sicut flos
fructum electione sicut fructus florem origine
sonus cantum Aug de quadam sermone
c confallax in temporalibus homo pravitas et in
fructuosus labor et perpetuus timor et periculosa
sublimitas initium sine providencia et finis
sine pena // et. lib. longum quod finem
d habet eternitatis comparatum omne tempus breve est
Ieronimus super Sermones libro primo Nemo
e dicat priora tempora meliora fuerunt quam

nunc sunt virtutes faciunt dies bonos
vicia malos Ieronimus super id Eccl vel non
est dicere quod necesse est illo omnes enim in
f tempore suo egerunt Nemo minus prius esti-
met tempus quod in vanis consumit otiosus volat
tempus irremediabile ut ad virtutem dispensatus
quod amittat. licet fabulari dicunt
donec tempus preterit hora qua est ad agen-
dum penitenciam ad optinendam veniam ad
acquirendum graciam ad promerendum gloriam minus
deo conditoris in dulgeat non tempus vacat
tempus quo divinam respiciat debeneas
pietatem operetur ad angelicam societatem
in spiritu amissam hereditatem aspirat
ad promissam felicitatem recitat remissam
voluntatem per se commissam iniquitatem Vinagio
finis ad scolares et. Nichil prioris temporis
g et gen nil hodie vilius in veniret currunt
dies salutis et nemo recogitat nemo sibi
perire diem et nunquam rediturum talis sed de
capillis de capite sicut in momento perdit
h de tempore Reg ibidem tempore et annos temporum per
quadripertitam se divisit composuit ut de
perditur taceat si non utilis graciam non haberet
i Cass in quadam epistola Nichil hoc tempo-
ralium stabile neque solidum et post tamen
temporum tamquam aut sed futurum aut sed
k futurum Sen lix epistola consumunt omnia et in
assidua diminutione sunt corpora nostra ra-
piuntur fluminis more quod quod vivit
est in tempore hoc fluida est anima et caduca
et omnibus ab noxia causis Sen lxxii epistola
l et. Nemo se indicat quid quod de se dat tam
tempus tam interim sit nimium est quod
negatum prius reddit Seneca epistola vii
m Omnia aliena sunt tempus tantum nostrum est cotti-
die detior est posterior dies Seneca in
proverbiis Nobis autem crescit cupiditas in de-
licie et dilectio a gaudium et sollicitu-
do est vita ab ut tamen cetera //
Testimonium
Tres testes unum sunt sed iohannes
dixit. aqua. sanguis. et spiritus
unum in nuptiis non in una aqua igitur testis
est sepulture. sanguis. testis est mortis
spiritus testis est vite si quando ergo de aqua

gra non vomat aque sed corruptia est spus
b Ambros' de spu sco li p° Duobus aut
tribus testibus stat omne verbum sed illis testibus
qui aut hesterni aut undiusterius non
sunt inimici nec irati nocere cupiant nec
lesi ulcisci se velint in offensi igitur assistit
testium quando ita sit ut et accusator pro
in medio procedit Ambrosius c lxj ad Simpli-
c cianum Contestibus falsis quoniam tarde veritas
reperitur sed si separatim fuerint convicti
indicii citius manifestantur nam sicut in unita-
te proeorum grandis est fortitudo ita in
separatione maior est infirmitas ysidorus li
d in de pus bans testis falsidicus tribus
est personis obnoxius primo deo quem per-
iurando contempnit et offendit iudici quem
mentiendo fallit postremo innocenti
e quem falso testimonio ledit ys ibidem vel
est puro teste [illegible] utique quinquennii vel
et ad eos annos [illegible] ut intelligat et
ad eos quibus fingere non [illegible] ys ibidem
f Si quis ea videt que contra proximum sunt de-
licti vel non iudicat vel in testimonium vo-
catus non que vera sunt dicit peccatum quod
commisit ille reatus [illegible] participat et pena
commissi [illegible] in quam Origenes super le-
g viticum / [illegible] enim [illegible] homo testis
[illegible] et de bono mala dicimus ne-
scientes et [illegible] est ut [illegible]
qui ignoras quod asseveras [illegible] enim
[illegible] in ista [illegible] que vero non [illegible]
h [illegible] Cass [illegible] in [illegible] / [illegible]
[illegible] testimonis [illegible] alicui sit
[illegible] [illegible] assumitur minor pu-
i tanda est Tullius / [illegible] Tullius putamus
esse [illegible] teste [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Timor

a [illegible] timore pene non carere
iustitie sit homo non [illegible]
sit homo / sic sit in corde quod facit videtur
in opere quod mallet homo non facere
si posset impune Augustinus contra pelagium
b li non Cum timeo homines [illegible] dei
[illegible] [illegible] tu [illegible] illum noli
[illegible] [illegible] ibi [illegible] ad salutem
valebit non ad [illegible] Augustinus de [illegible]

c Timor penis servilis generat sempiternam
time eum qui super omnes est et homines
non formidabis Augustinus sermo [illegible] Timor dei
d dirigit timor hominum [illegible] actionem
sed voluntatem non aufert et amariorem red-
dit ad timere quos aliquid suspendit
e [illegible] super [illegible] timet deum
nil negligit timere deum est nulla que
facienda sunt bona preterire Gregorius li in more
f In via dei a timore incipitur ut ad
fortitudinem veniatur nam sicut in via seculi
audacia debilitatem parit et sic in via
seculi timor debilitatem ita in via dei
timor fortitudinem gignit Gregorius in more
g Cum quis timore ad bonum [illegible] aget ama-
lo penitus non recessit quia eo ipso peccat
quo peccare vellet si impune potuisset
Gregorius li i mor Nullum quidem in morte
h bono et vere conversi [illegible] metuendum est
i Gregorius in mor Si ad bonum [illegible] actione
formidata pena prohibet profecto formidan-
tem nulla spus libertas teneat nam et
si penam non metuerit a culpa [illegible]
k bis [illegible] Gregorius in pastorali [illegible]
itaque libertatis gratiam [illegible] ligat servitus
l timoris [illegible] Cum [illegible] penis pena
metuitur et [illegible] dei facies non amatur
timor [illegible] timore est non [illegible]
[illegible] super id [illegible] non in [illegible]
m [illegible] [illegible] mortuus [illegible] te ut deum
timeas novis [illegible] ut te [illegible] diligas
in [illegible] initiare ad sapientiam in alto co-
summare quia initium salutis timor domini
et plenitudo legis est caritas quo ad modum
notitia tui venit in te timor dei atque
[illegible] dei notitia venit in te dei timor
sic [illegible] de ignorantia tui superbia
ac de dei ignorantia venit desperatio
n [illegible] super [illegible] Deum time et mandata
eius observa hoc est omnis homo quod si hoc
est omnis homo absque hoc nihil homo quid timor
o [illegible] Tremuit omnis tremenda [illegible]
lupus [illegible] se columba tenebris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non audet
[illegible] ambigere [illegible] et tu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]

p compatibile de viat amicitiam quia in talibus non deum
se socios principaliter excitat timor peccandi
facultatem differre propter voluntatem auferre
non propter. Solus est dei timor qui mentes corrigit fugat crimina innocentiam
servat potestate tribuit facultatem. Cass(iodorus)
in sermone de s. Jo(hanne) bap(tista). Principium nostre
q salutis sapientie quoque secundum scripturas timor
domini est. De timore domini nascitur compunctio
salutaris, de compunctione cordis procedit
ad renunciacionem id est nuditas et contemptus
omnium facultatum, de nuditate humilitas
generatur, de humilitate mortificacio voluptatum
generatur, de voluptatibus mortificatis
extirpantur atque marcescunt cuncta vicia, de viciorum expulsione virtutes fructificant atque succrescunt, de virtutum pullulacione puritas cordis acquiritur, per cordis
puritatem apostolice caritatis perfectio possidetur. Verba est beati Anthonii prima et totius
Cassiani de c(on)stitut(ione) monachorum libro iiii

r Si amor dei te tenet, non potest aliter
tenere et terreat timor inferni metus recensere laquei mortis dolores inferni igitur
ora ... torquentes sulphur fetens
flamma tartharea et omnia mala ...
s li in de ea ... Brevis et plena commoto qua dominus eam habili de timore sinit
post remissa securitas culpas admittit
ita timor dependabilis delicta semper
concludit. Cass(iodorus) super ps. 9 in fine. Deus
in timore ... timor diffidentie, ... dimus autem spei firmamenta concedit.
t Cass(iodorus) super ps. xxiiii. Firmamentum est
dominus omnibus timentibus eum. // Qui deum
v bene timet et amat, qui bene amat
et timet, reus ille in celesti devotione
sociatus fuit. Ide(m) super ps. xxxii. Tu
x audis quod dominus tuus dulcis est, attende
quid diligas; tu audis quod rectus, attende
quid timeas, ut amore et timore dei
continens legem eius custodias. Cass(iodorus)
y super id. Quia dulcis et rectus dominus, dei spes

timere si sperare desieris, spem metus sequitur. Miror si ire dicitur pendentis animi est ... futuri ex expectatione sollicitudo maxima autem ista causa est quod non
ad presentia optamus, sed cogitacionem ad longinqua premittimus, quare providentia maximum
bonum condicionis humane in malum versa est.
Fere pericla que vident fugiunt, cum effugerit secure sunt. Seneca xiiii epistola
z Nos et venturo torquemur et preterito. Multa
bona nostra nobis nocent, timoris tormentum memoria reducit, providentia anticipat; nemo tamen presentibus miser est. Et ibidem
ab Plura sunt que nos terrent quam que
premunt, et sepius opinione laboramus quam
re. Tibi autem dominus opinionem sit utrumque
longa quemadmodum illi quos pulvis motus
fuga pecorum exuit castris, de quos aliqua
fabula sine auctore circumvenit, neque
quo vana perturbant. Vera enim modum
suum habent; vincibile est aliud futurum
mali, non statim verum est, quam multa
ac in exspectata venerunt, quam multa expectata non venerunt, tamen convenient ta ... nec notabiles
fiunt. ... metus sunt ... omnium
sine ratione, sine mente spem ac metum
tu ex eo ea et quociens incerta erunt
omnia tibi fave. Dicet tibi aliquis
forte non veniet quod times. Tu dic
quid si veniat, videbimus utrum vincat.
Fortasse pro me veniet et mors ista vi-
ad ta honestabit. Seneca ibidem. Cum dominus
procedit mala accipere et prius tempus
futuri metu perdere stultum est, quia ea
res miseri futurus esse, iam miserum
est quod vereris ne eveniat eventum
utique ... est illud malum
tecum ipse metire ac timore tuo terra intelligens longum esse quod metuis.
ac Seneca xxiiii c. et Lucae. Consulo noli
qui tibi metum faciunt, spem ea tibi
unquam eripiat que unquam dedit. Et xxx
af ix epistola. Stulticia est timere mortis
mori; venit qui expectat, expectat qui-

qui occupat quae possint aliena
crudelitatis tractatum vitas in victo car-
nifici tuo cum pretiis. Seneca lxxx epistula//
ag Quemadmodum autem in animo fundit ra-
pina contat ita nos non addicta tamen
conturbant sed ad suspicionem mittunt suspecta/
male vivunt miseri animus miserique malis
opprimatur quanti perierunt illa et cum tempore
cadit quid autem dementius quam angi
futuris nec se tormento reservare accersere
sibi miserias et admovere quas differre
optimum est si discutere non possis futuro
venienti futuro debere torqueri Seneca lxxv
ah epistula. Nemo tam timidus est ut malit
semper pendere quam semel cadere Seneca xxxiv c.
Quod invitus volunt miseri et facere
credunt immo qui metuunt invitus magis
amoveri nec tolli putant Seneca contra epistulas
ak Quemadmodum comparatior est hostis fu-
gientibus sic omne fortuitum incommodum
magis instat timenti et cuius conterit
al Seneca lxxxiv epistula. Qui in insidias timet
in nullas incidit nec cito perit ruina
qui ruinam timet et caret periculo qui
et tutus caret Semper enim metuendo
sapiens vitat malum nec minus etiam omnis
similem docti est metuere Inde illud
proverbia vetat morsum spatiosum vipera tamen
anguis/ Attamen non magno semper tenetur
aper. Tam pusilla nocet saepius no-
centiam vitat Quem de finibus oratorum
am multos in summa pericula misit venturi
timor ipsius mali fortissimus ille est
qui promptus metuenda pati si plura enim
sunt quae nos terrent quam quae premunt
et saepius opinione quam re laboramus
an Quam dementia est fugere tuum recte ne
non possit cottidie dampnari qui semper
timet ruinam qui amittere timet multos
timet regibus peius est multo quam fine
nobis cenera qui isti singulos illi
universos timent Seneca in proverbiis Stultum
ao est timere quod vitari non potest tutissima
res est nil timere praeter deum timidum
non facit animum nisi reprehensibilis vitae

ap conscientia mala Seneca ibidem/ Amor sed modestie
coniunctus est ita familiaris est sapienti
qui metum componit et humiliat Cumque
tamen quod omnibus tu similare/ Ubi avaritia
ad hoc ergo conscientia sed concordia per
consolatio l.m.n. correctio sed cupiditas
ac dampnum sed fortitudo id est gratia et in
tento quod magnitudo quod mors locus et
potestas sed in xvi species in tribulatio et
voluptas sed tales Sequitur talium
VII Tribulatio
a Intelligat quod medicum esse
deum et tribulationem medicamentum
esse ad salutem non penam ad dampnationem
sed medicamento porrigit patienti vere si seratur
clamas non audit ad voluntatem medi-
tus/ sed audit ad sanitatem Augustinus super
b psalmos xxxii In fornace ardet palea et pur-
gatur aurum illa in cinerem vertitur et illud
sordibus caret/ Fornax mundus ignis
aurum iusti ignis tribulatio artifex
deus/ Quod vult ergo artifex facio ubi me
ponit artifex tollero/ iubear ego tol-
lerare novit ille purgare ardeat licet
palea ad incendendum me et quasi
consumendum me illa in cinerem vertitur
ego sordibus careo Augustinus super psalmum PB
c lxxx Nullus homo sine tribulatione
est si putas te non habere persecutores
non dum cepisti esse christianus Augustinus
d in quodam sermone Si promissa patris
hic agnovisti non timeas flagellari
sed exheredari Augustinus super psalmos a flagello
e in timore ut dominus purificat creaturam
compellit nolentem/ erudit ignorantem
custodit virtutem/ congregat in humilitatem
evitat torporem/ humiliat superbiam
purgat putredinem/ revocat in notitiam
in vitat ad mortem sed vincere Augustinus
f ibidem Quando te deus permisit pati
flagellis corrigentis est non pena dam-
pnatis ad hereditatem sempiternam eru-
dimur et flagella de dignamur Augustinus
super quo Sicut semper eodem igne aurum 24
g rutilat et palea fumat et sub
eadem tribula stipule comminuuntur/

et frumenta purgantur et uno motu co
agitur ferrum et paratur fragrat unge
ntum ita una vis virtutis bonos probat
purgat malos reprobat contristat et cru-
9 ciat. Gregorius super Iob. Non facile in
veniuntur in adversitate prosperitatis quae non
2 fuerint in prosperitate quaesita. Gregorius in epistola
Tanto in hac vita electi concutiuntur amplius
mitatis potentia vel morborum vel debilitate
seu flagelli afflicti. tanto post remunerationem
in futuro maiora praemia consequentur
Gregorius in epistola ad Cypriano. Tanto spes
in deo solidior surgit quanto pro illo
quisque graviora pertulerit. Quia nequaquam
retributionis gaudium de aeternitate colligitur
quod non hic pro ea pia tribulatione seminatur.
l. Gregorius li. xxvi moral. Saepe dominus electorum
ro suorum ad adversitates temporaliter permittit con-
16 terere ut per malorum saevitiam purgetur
vita bonorum. Numquam quippe deus ad usum
pravis bonos permitteret si non quidem profecisset
videret. Unde dicitur: irruisti seminant in-
sti purgatur et utilitati in nocentium
militat vita iniquorum. Diu quam et pre-
mendo humiliat et humiliando ad melius
format quia mala reproborum bonos dum
cruciat purgat utilitati iniquos militat
etiam pravitas iniquorum. Gregorius li. xx moral. c 19
n Nulla adversitas decipit quem prosperitas
nulla corrumpit. Qui enim vanitati
militat vanitati nullos succumbit quia dum
forti pede cogitationis inter cogitationes
substitit omne quod foris mutabiliter agitur
ad arcem mentis minime pertingit. Ibidem.
1 Carne in nocte est laetitia vel tribulatio
o Quem li. xxvi moral. Saepe cordis tri-
bulatio agit quod saepe prosperitas longa
p mundi claudit. Ibidem. Cum quis c 27
ad prosperitatem et tribulatione fatigatur aliquo
facta minime contemplatur una qui quod non
erat fecit factum sine gubernatione non
deserit et qui benigne condidit cum videt
nequaquam in iniuste ipsum cruciari per-
mittit aut fuit neglecte operae quod
est cunctis tunc quod fuit creavit ut est

q Gregorius ibidem. Tanto quisque ad prosperitatem magis
vincitur quanto contra illa praecedente patiendo
r tenetur. Gregorius li. xxxi moral. Cum quis quo
in solo eminentiae despectus figitur nec prosperitate
z prosperitate attollitur ut ad prosperitatem quasi stratur
dum nil est in mundo quod appetat nil
s est dominando pertimescat. Gregorius li. x moral.
Si iniquus quisquis in hac vita permitti
conspirari necesse est ut electus dei domat
sub flagelli freno retineri. Gregorius li. xv
t c. ix. Completur continue unus bonorum
quae non devastat multa turba vitiorum
in hac vita qui nulla prospera appetit
nulla ad ipsa pertimescat. Gregorius li. xxii
v Electus suus ad se pergentibus deus huius
mundi iter asperum facit ne dum quisque
vitae praesentis requie quasi viae ameni-
tate magis cum dum ~ pergere quam citius per- ~ pergere
venire delectat ne dum oblectatur
in via obliviscatur quod desiderabat in
x patria. Gregorius li. xxvi moral. Nemo c 19
quantum profecit nisi inter adversa cog-
noscit. Quia commissarum supremi domini gratiam
in tranquillitate quietis perceptus sed quantum profecit
tempus in adversitate per turbationes ostendit. Gregorius c
y Sanctorum mentes eminentes prima pro- 22
solatus omnes non ad prosperitatibus primunt
quia crescente pugna gloriosiorem
sibi non ambigunt manere victoriam.
Electorum desideria dum premuntur adversitate
proficiunt sicut ignis flatu premitur
ut crescat et unde quasi extinguere
timetur inde roboratur. Gregorius li. xxvi moral. c 9
3 Adversitas quae bonis vel ab iniustis
obicitur probatio virtutis est non indicium
reprobationis quis enim nesciat quam prosperum
fuit quod beatus paulus apostolus praedicaturus
ad italiam veniebat et tunc decem eius
naufragium pertulit. Sed tunc navis cordis
in maris fluctibus integra stetit. Gregorius
ibidem. Et post. Contra adversitas. Cum
ab recognosco ioh in sterquilinio sedentem
Iohannem in heremo Petrum in terra in
patibulo Iacobum decollatum ab Herode
gladio cogito qualiter deus in futuro cruciabit

Ap̄l·

Amor [illegible] in plurim h[illegible] adeo [illegible] Hec in [illegible]
[illegible] habent [illegible] sunt [illegible] ad [illegible]
ab [illegible] Superandi est [illegible] spiritus
tribulacionum / me [illegible] [illegible] [illegible]

quia ita dominus affligit quos amat
ac Ps in quadam omelia Afflicta tiena podus
per afflictiones quilibet fustinctos celestia
ad multiplicatur Gregorius li ij mor Tanto
spes maior interius metus roborat quanto hanc
forcior exterioritate afflictio angustat /
ae Gregorius li xx mor Sicut in quit poste-
rem se [illegible] dotunt sed in toto pes intus
opis comota per flagella fragramit
sicut inquit aromata fragranciam
sua non nisi in cedunt [illegible] pandunt
ita sancti viri omne quod virtutibus redo-
let in tribulacionibus innotescunt Ps
af li l mor Malalazari purgauit
ignis in opis et bona diuicie remanet
felicitas tuscentis vite Illius paupertas
afflixit et [illegible] / ista humiliata remanet
et repulit Gregorius in omelia vel Tribus
ag modis nos conditor interrogare consueuit
noster tu aut flagelli nos districcione
perquirit / et quanta nobis inicit vt dicit
patria ondit / aut quod volens nobis proponit
vel iube dicitur et inde nobis obedienciam patefacit
aut aliqua nobis occulta aperit et da-
as scandit et inquirit nobis inde sim-
litatis in notescit Gregorius in 28 mor 6 Ecce
ah stelle in nocte lucent et in die latet sic
vera virtus que sepe in prosperis non apparet
in ad illos eminet, illud sane tenendum
est hic maxime Aug super Cat Firto in
ai hic mundo quam in campo certamus positi
sumus et qui ibi dolores aut plagas
aut tribulaciones non susceperit, finito glorium
non apparebit Aug d quo s / Si quis via
ak laboraturum estimat sine expedicione actu
sato - sicut enim minatores nautis palagi
fluctus sicut tempestates atque yemas agri-
colis sicut vulnera cedes quia militibus
sicut congressus ictus plage que pugnantibus
leues videntur et tollerabiles propter spem
temporalium aut premium commodorum multo
magis tu celestis patrie in primo vero et pe-
tibus asperitatibus debet sentiri maxime
labores mitigat in longinquo fine ve-
nire ne aspicias quod via est aspera
sed quo ducit vel aliam que lata est sed
al ubi desinunt Cris super mt x io in digeci
si mali in hoc mundo floreat et nos

patimur / que non est vere religio in mundo
consolari sed de premio / mali nil habent in celo
vos nichil in hoc mundo / sed spe illius boni
ad quod tenditis quidquid in via contingit gau-
dere debetis Beda et est in glosa super id
Jacobi primo / Omne gaudium existimate
am fratres Ideo forsitan temporalis te premit vt
eterne mortis ardores pena redimat
temporalis / in edificacione enim temporali omnes
lapides prius malleis tundebat ne in
illorum posicione postea mallei audiretur
vt in horreo domini reponatur granum de-
bet flagelli et tribulacionum pedibus sic
conterendum erit in viui lapides qui ponendi
sunt in illa celesti Jerusalem que edificatur
vt ciuitas cuius in fortitudine concussio-
nibus pollunt cuique in edificio celestis
spiritualis tollerent Petrus rauennas in quadam epistola
an Clamat hec omnia fortasse operatur dominus
vt de nobis vexacio multam tribulacio
granum vt reponatur in horreo / quadratur
lapis vt sine sonitu mallei in edificio
collocetur / mouetur turbo vt helyas ra-
piatur in celum / maximum est remedium in
tiore hominis sicut in hac area mundi pa-
ssionum flagellis triturare interior Gregorius
ao in q e // Omnis cordis aut corporis af-
flicto circa mitem et fructuosa salutis est sine
pacis concordia Gregorius in quadam epistola afflicio
ap est quedam pressura que non valet quis
per in sapiencia vitare longo / Angustia mortis
angit anxietas affligit cura sollicitudo
molestat dolor affligit conturbat tri-
sticia contristat conturbatio paupertas et diuicie
sunt et duo demerita bona et mala omnes
mundanis tristitiis affliguntur et mundanis
afflictionibus cruciatur ex parte tracto magno
sicut impius inquit sine re non est et si
iustus non leuabo caput quasi de bilite
condicionis humane corpora tolleramus sicut
aq peccatores quibus bibit de patibulo qui
nos in vitat ad celum Cass super ps
ar Nil eripit fortuna nisi quod dedit in-
tutem non dedit ideo non detrahit itaque pa-
ruus nil perdit in omni possessione inuenire
est ex qua de pelli numquam potest sic d q e

pro m[illegible] Christus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

ubi ad interius f. a. compassio in fide s
fortitudo d. gaudium in humilitas iu m
sinitas. d. iusticia q. undique d. patientia d. k
at pena q l t pma & perfectus a compassi
tatis sollicitudo a vitas a vita omnes

Trinitas

Ubi queritur unitas trinitatis patris
et filii et spiritus sancti nichil
periculosius alicubi erratur / nec laboriosius
aliquid queritur / nec fructuosius aliquid
invenitur / non pigebit me sicubi
hesito querere / nec pudebit sicubi er-
ro discere / quicumque ergo hec audit vel legit
ubi pariter certus est pergat mecum / ubi
pariter hesitat querat mecum / ubi errorem
suum cognoscit redeat ad me / ubi me
revocet / [illegible] ita ingrediamur simul
caritatis viam tendentes ad eum de quo dictum
est / querite faciem eius semper Augustinus
b li. p° de trinitate [illegible] trinitatem [illegible]
[illegible] et in enigmate
videt gaudeat cognoscens deum et gratias agat
qui vero non videt tendat per pietatem
ad videndum non per cecitatem ad calumpni-
andum quoniam unus est deus sed tamen trinitas
c Aug li vi de trinitate In summa trinitate
tantum est una quantum tres simul sunt
et nec plus aliquid sunt due quam una
res et in se infinita sunt ita et
singula sunt in singulis et omnia in singulis
et singula in omnibus et omnia in omnibus
d et unum omnia Aug li vi Videmus pleraque
in celo trinitatem fulgorem calorem [illegible]
ignis tria habet et est motus lucis
et fervorem [illegible] divide ergo si potes [illegible]
[illegible] et tunc [illegible]
li 3 f° 28 e divide trinitatem Augustinus de via domini [illegible]
videbimus quo et unum [illegible] tria
sunt. et in [illegible] Gregorius li
f xxxv mor. Ubi tu vitas trinitas et
unitas et beatitudo trinitas ad te mi-
serabilis trinitas miserabilis suspirat
quia ad te in felicitate [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] erroribus dolo-
ribus timoribus. Item [illegible] qualis est
[illegible] trinitatem [illegible] sepissime in
iudiciis fallitur et voluntas quadruplici
perturbatione iactatur et memoria multiplici
oblivione confunditur. Triplici quidem
unitati nobilis creatura facta est
cor meum [illegible] est et inde dolor
derelinquit me virtus mea inde pavor
et lumen oculorum meorum non est mecum
et inde error. Item qua difficile [illegible]
trinitatem o [illegible] trinitas [illegible]
offendisti [illegible] o anima mea ipsa in
deo qua ad [illegible] illi tu [illegible]
[illegible] error [illegible] dolor. Ab
memoria timor omnis recessit et [illegible]
[illegible] illa qua [illegible] trinitas
plena [illegible]. Eterna [illegible] trinitas [illegible]
faciat vitas deo [illegible] trinitas deo [illegible]
summa [illegible] Hugo super Cant. ser-
g mo° xxi. Est trinitas [illegible] que tendit
scilicet pater et filius et spiritus sanctus / et est trinitas
que tendit scilicet memoria intelligentia
et voluntas / et est trinitas que ista
tendit scilicet in potencias ignorantie et concu-
piscentie / memoria tendit in cogitationes
affectuosas onerosas et ociosas / intelli-
gentia tendit in ignorantiam veri et falsi
boni et mali commodi et incommodi / vo-
luntas tendit in concupiscentiam carnis et
cupiditatem oculorum et superbiam vite / et est
trinitas et [illegible] reparet scilicet fides
spes et caritas. Fides articulorum [illegible]
et sacramentorum. Spes venie gratie et
glorie. caritas corde puro [illegible] bona
et fide non ficta. Hugo in sermo° de trinitate
h [illegible] de trinitate [illegible] trinitas est
[illegible] fides [illegible] tenet fides
et [illegible] est / [illegible] fides est
perfecta et summa felicitas est. Hugo in
i sermo° de trinitate. Si ita de trinitate [illegible] est
[illegible] non mutatur sed semper ad est
et ibi aliud sacramentum [illegible] una [illegible]
tribus [illegible] nec [illegible] trinitas unus
deus est vel [illegible] Cass. super
psalmo xl [illegible]

Cass li va ij c 18 · pccatu[m] ... est ... velle ... gam ...

Tristicia

a Victoria quasi venit e[st] cu[m] leticia
res alt tristis q[ue] tibi dulce et ama
b rus Aug[ustinus] li confess Nulla res ita in
ebriat ut animi contristacio id est tristicia
que ducit ad mortem hominem et ab ho
minibus ebrietas est proinde Eccl
c Nolis unquam esse tristis hinc vive bona vi
ta et gaudebis Aug[ustinus] li de aia Cri
d stiane si potes non ad miseriam si non nubis
onerare Et li de mor Nunquam tristes sis
e si tibi xpc in conscientia vixerit Et ibid
f Ad triste pectus strenua suspicio Et ibid
g Donatus virtute sic voluit ut nequa
quam omnis blanda varietas hilararet
tristicia ulla contraheret / Et de princ ora
tibi compassio in gaudia et consolacio ad
gaudium f. i. q. ... constitutus ... tus tibi pulchritudo ... tali

Venia

a Et ut ... suscepto ... filiis ... ignoscere tu xpc
petro ... gestavit et tu in
mari titubasse et tu ... taliter
... renovasse et tu ... gla
dio ... et tu xpm ... nega
sse et tu ... pro ... prius
lapsum ... veniam ei esse re
... ad ... passionis ... et
regula ... Aug[ustinus] de agone xpiano
b Nullus ... pene accepit veniam
nisi qualem ... et si longe immo rex
qui ... vita et
c regula ... audiste forma ... septu
agesies septies xpc tibi peccata donavit
si ... ignovit et ... negavit
... noli igno
scere Aug[ustinus] de ... domini ... id
... apostolus donatus ... Dicit deus
d Dimitte et dimittetur tibi si ego ... di
misi dimitte ... ei ... si non dimi
seris ... te et quod ... tempera
e tibi Aug[ustinus] ibid Dimitte nobis debita
nostra sicut et di ... dicitur ...
... differas ... omnibus
... quam ... condicione

...m deus inspicit melius est tu clamas
ore et dimittis in corde quam blandus ore
et crudelis in corde Ieron[imus] de vita domini
f sermo xv Neglectus ... ...
ob ... pertinax veniam non vult ...
tu ... veniam petere
de dignitatem ... tribus ... homines
et animas in quibus moriuntur ... vigi
lant contra negligenciam ... tamen
... contra ... indicatio
... penitencia ... in sermone de ...
g In hac peticione si ... omnis
nullus est ... peccatum ... repetere
... debitores peccati veniam
... iuste negatur Aug[ustinus] ... di
mitte nobis ... de ... et nunc
h quod peccata mea tanquam glacies ...
... de ... si feci mala
non facere ... et omnia dimissa esse
... feci mala et
que ... non feci ... li in confess
i ... accepisse ...
ste ... Theodosius cum rogaret
ignoscere ... ut ... erat ...
... formidabilior ... misericordie
... in ... timebat in aliis ...
... Aug[ustinus] ... medius ... cum tu
... omnes ... patres po
stulari ... qui ... pene ... qui
... veniam ... negavit ...
k de obitu Theodosii Donatus frequenter
ignoscere ut in digitum tenere ...
quod possit offendi ... est ...
l ... ambobus Aug[ustinus] ... Eccl ... pie
... et ... donaret veniam
si ... ... Aug[ustinus] ...
m Indulgenciam ... quam
... relaxat venia ... et ...
... gratia ... pl... tribuit
... Aug[ustinus] ... sep
n ties ... ad septuagesies id est
quadringentis nonaginta ... ut ...
peccanti ... dimittit in die quociens
... peccare ... Ieronimus ... Aug[ustinus] ... li in
o ... peccant in nos ... et in qualibus
... dimittendi ... peccates
immo ... propter ut debito

debitoribus nostris debita dimittas Si autem
in deum quis peccavit non non est nostri ar-
bitrii ut dicit scriptura si peccaverit homo in x
hominem rogabit pro eo sacerdos si autem pecca-
verit in deum quis rogabit pro eo nisi nos
ergo iniurias dei benigni sumus et
in nostris crudelius odia exercemus Sermo y
super id aut c. viii Si peccavit in te fr-
p atque Formidolosa sunt si proxi-
fratribus non dimittis magis nobis a deo
non dimittuntur Idem super id aut Si non di-
q miseritis peccata Aperit autem mentes nequa-
quam si venia culpa relinquitur tamen
furorem zeli pro eius amore peccatum
sequitur namque his magnus doctoribus minadus
quos ut alta terrestria fruant modo tor-
mentis pro aeterna et lingua aliquid quod non z
debet dicat quod mentem dilectionis quietum
sunt in flammat. Item viii plato crudelis
tatis exercens pater quanto et pro qua ira-
dicere possat pensatur Gregorius li. x moralium ab
r Peccatores qui opus peccata deplorant
dent per primum de una sunt de venia
quam postulat / non enim prius deus ante
delinquentium oculos flenda peccata appo-
nit si premeditatam ea discere sunt
s voluisset Idem in pastorali Sciendum
est quod qui dimittit et non dat et non
plene dat operatus est. meliorem tamen
partem mente retinuit / qui vero dat ac
et minime dimittit omnino nullam
facit / quia ab omnipotenti deo munus
pro manu non accipitur quod ab ligato
corde in malitia affertur Idem xxxii
t moralium Si hic quod in nos delinquunt ex
corde non dimittis et illud rursus
pro igitur quod nobis iam per penitentiam dimissum
fuisse gaudebimus Idem li. iiii moralium
v Si aliqui sunt donantes in iuria ut
non placatum tamen sepius peccaret et
alii qui licet placat manet tamen alta
mente repositum et rancorem tenet in
dies quorum neuter plene in indulgentia est
longe ab his omnibus benignissima deitatis
non libenter agit ignoscit plenarie
ita non sunt fiduciam peccandi sed penite-
tiam ubi offendat delictum solet et gra-
tiam offendare Augustinus super cantica sermo
lxxxix Quam liberaliter deus omnibus do-
nat in iniuriis ut iam ut dampnet ulci-
scendo ut confundat in exprobrando ut minus
diligat in putando Augustinus ibidem Omnino
ipse magister qui nec predicatur tri-
plex dulce deus regnum audientes quod non
spernas peccatorum non ab horres non hor-
ruisti confitentem latronem non lacrimantem
peccatricem non cananeam supplicantem non
deprehensam in adulterio. non sedentem in theo-
lonio. non supplicantem publicanum non
negantem discipulum non persecutorem di-
scipulorum non ipsos crucifixores tuos in
odore fragrans unguentorum currimus Augustinus
super cantica // Multi aliorum vicia tum
z pia non aspiciunt et ad quod maxime te-
nubus ab noxii tenentur peccata memora-
tibus non dimittunt Augustinus li. iii de sermone domini
ab Amici captivos redimere et pauperes pascere
vel vestire non prevalet / quod nullum hominem
odium in corde retinet / et nunc prius non
potum malum pro malo non reddat sed cor-
dis indulgeat et proximis errore non de-
sinat / iam de premissione vel prima dim-
mitti libera coram ante tribunal Christi dicere
potest / Da domine quod dedi / dimitte quia
dimisi Cesarius in omelia secunde x
ac Homo si sine peccato esse non potes et vis
semper dimitti tibi totum dimitte semper
quantum vis dimitti tibi tantum dimitte quo-
tiens vis dimitti tibi totiens tu di-
mitte immo quod vis totum dimitti totum
dimitte. hic intelligo quod remittendo
alii tibi veniam tu dedisti Iterum sermo.
lxvii super id Dimitte nobis debita
ad nostra / Dimittenda sunt debita peccatum non
solum sed tantarum culparum quemuis qui quod
hic in terra peccas in quibus tibi tu i. terrenus
alteri ignoscere sed peccato qui veniam petit
qui peccanti libenter ignoscit Idem sermo
bonum / Nulla sit negligenti venia de
ac de salute tractat necessarius dominus militari
af Optimum est semper ignoscere si tu te cottidie
peccas alteri sepe ignoscito tibi numquam
sic in pluribus magnarum virium est ne-

glie legentes Seneca de moribus verbi dei
pressos confessio ad contritos b3 q c d de
spato g elemosina c eucaristia in im
ticia a in iniuria q ira c magnanimitas
c oro b g pacia ab prima at reto
uliaco ertos vel sequitur talis
Sextum
a Sicut pluit dominus super segetes
et super spinas segeti pluis
ad horreum spinis ad ignem et tamen vna
est pluuia Sic verbum dei omnes conpluit
videat quisque quales radices habeat vi-
deat quisque quomodo trahit pluuiam bonam
si ea trahit ut generet spinas / nichil
ideo pluuia dei accusanda est ante
quam veniat ad radices dulcis est plu- 2
uia illa dulce est verbum dei donec ad
tor malum dampnis de benedictionibus exau
b et ios Custoditis vocem dei intelligenda
est a peccato propterea frustra enim cu-
stodiunt menena si non custodiantur et vi-
ta · nam verba dei agunt tenendo quod dona
ob limitant ut agunt vineas ut
derigantur Quem super id quoque corrigit
c adolescentior viam suam / Quid nobis
plus esse videtur verbi dei aut corporis christi
si voltis verum respondere hec utique dicere
debetis quod non sit minus verbum dei quam
corpus christi et ideo non minus reus est qui
verbum dei negligenter audiunt quam ille
qui corpus christi in terram negligencia sua ca-
dere permiserit quod in quodam sermone dicitur
d quibus deus christus pastus tenuem pabulum
non requirit / ut enim potus carne panec
soli qui pane reficitur saluatoris ne
gligit famem corporis quod pabulis carnis
intendit · ut ventris curam habere potuit
qui alimentum verbi celestis acquirit
ipsa est enim refectio que saginat animam
que impinguat vitam tamen de diuinis
scripturis alimentum eloquii perhennis accepimus
Ambrosius in sermone de xl dicens pro verbo dei
e dulcia esse in faucibus quam quibus est
claritudo nequitie Ambrosius super Beati
f immaculati plenus est verbi pabulis ventu-
ra in preterito mentem reficere quam

ventrem mollire carnis terrenis saciare
g Gregorius omne quod super eterna verba dei te-
neris mens intelligit tamen in eius semetipsam
quidem Gregorius Vox verbum mortis excitant animam
h verbum tamen generatur ad tenebras quo
illuminetur · ad corrumptionem tamen in vitam
ad virtutem quo reformetur ad sapienciam
tamen conformetur ad decorem tamen mariter
ad feruiditatem quo frangat ad ieiunditatem
verbi anima et auditor g inicia b mala
c pudicitia prima vel sequitur talis
Verecundia
a Pulchra itaque est verecundia et
suauis gratia que non solum in factis
sed etiam in ipsis spectatur sermonibus ne
modum progrediaris loquendi ne quid
inde tuus sermo resonet turpis speculum
enim mentis plerumque in verbis refulget
ipsum sonum vocis librat modestia ne
cuiusquam offendat aures vox fortior
denique in ipso canendi genere prima disciplina
verecundia est Ambrosius de officiis libro primo
b Tacebat in pitteum zizania et granum
verecundie quo vite disciplinam putabat
ut arbitrabatur prius pudoris tuen-
da salutem deo soli loquebatur cui
potuit casta verecundia loqui refuta-
bat ora in tueri virorum Ambrosius
c ibidem Est enim verecundia pudicitie co-
mes · cuius societate castitas ipsa tucior
est nonne et prelit supplicatum et
comederunt eum qui ut oculos suos
audebat in celum leuare paulus orem
defecisse propter eius verecundia et sobrie-
d tate / Ambrosius ibidem verecundia cum sit
omnibus etatibus personis temporibus et locis
apta tamen adolescentes iuueniles g
aniles maxime decet ut artifices in multa
commodiore melius operari solet sit
verecundia in ipso et corporis decore plus
emicet ita tamen ut etiam ipse non sit
affectus decor tonsi simplex neglectus
magis quam ornatus vel cultus vel co
e petitus Ambrosius ibidem Speciem vero putem
de patris et filii et spiritus sancti non vero
putem Ambrosius super Beati immaculati
f Sobrietas in virgine singulares virtutum

V.

tomes est pudor q in omnibus dicit
esse virginitas tre offitis pudor an
dacia emulat rixas ob rapit modestia
soluit dum verbositas affectat ambrosius
g de virginitate erubescere decus et contempnere
pretium non defendere cum pudore culpa
geminatur defensione cumulat ambrosius
h de morte [illegible] ad [illegible] ingenia [illegible]
habit educata facilis verecundia quam
melius superabit et hos tormenta non
vincunt mulier amat pudor ieronimus ad
pammachium de morte pauli dicit
i mos virginis pudorem suum modestiam et
raram tum in eloquentia priorem quam
pudore est et in ipso motu suum
in gestu verecundia ieronimus ibidem
k crimen est pudet dicere pudeat eadem
agitat ieronimus in epistola affrontes
l torde in prudentia atterit culpa
frequens atque que tenens amittitur
et de illa committenti ambrosius [illegible]
m verecundia gregorius in omelie sicut verecun
dia laudabilis est in malo ita
reprehensibilis est in bono erubescere
cum malum sapiens est bonum vero eru
bescere fatuus qui erubescit mala
pretendo que fecit ad vite libertatem
pervenit qui vero erubescit bona
facere statum rectitudinis cadit atque ad
dampnationem tendit sicud sed precemp
torem dicit qui me erubuit et meos
n sermones gregorius de [illegible] [illegible] eciam
nobilis verecundia adolescente est pulcher
et quam splendida gemma morum est
verecundia in vita [illegible] et vultu adole
scentis quam vera et minime dubia hec
spei inicia sunt in hoc modo longa
disciplinam expugnabis malorum [illegible]
pretus in nate spalis gla [illegible] fa
me custos vite decus virtutis [illegible]
tutum [illegible] nec lag et de pigne totius
honesti ambrosius super canticum sermone [illegible]
o verecundia soror est continentie nullum [illegible]
maius indicium columbine simplicitatis

et adeo testis est in notitie lampas et
prudicitie nescit ingressus [illegible] ut nil in
ea turpe vel in decorum repide attempta
tet q non illa illico prodit ambrosius ibidem
p sed dicentibus erubescenda esset si affatibus
proprio non finissit vel aut pertineat a
audiendo verecundia qui voluit in
faciendo [illegible] disciplinam [illegible] de in
stitutis nominatorum pudoris est dispo
q nit de furta torqua non destinuit at si
quidem tantum vetatorum fluctibus ono
[illegible] uxorum suspicia per ea fluctuat
feminarum Salomon libro de mirabilibus
r verecundia parens est omnis honesti et
sibi tutela sollempnium offitiorum magna
in notitie tam prius accepta alicui
omni loco omni tempore favorabiles pa
re presens vultus ibidem bonum vero adeo
s respecti signum est tu ait quo alto rubor
suffundi magis in iuvenibus apparet
quibus et plus coloris est et recenti fronte
tetanos nichilo(?) et senes tangit [illegible]
aut non magis quam tu erubescerunt
vel erubuerint timidi sunt quam omnem
verecundiam effuderint Seneca xxi epistola [illegible]
t ti [illegible] preniti est [illegible] mittantur
verecundia dicitur [illegible] vultus [illegible]
tur fugiunt in iram oculos et deprimunt
rubore sibi deprimere non sunt nec
[illegible] hec nec adducit nil ad usum
[illegible] sapientia proficit [illegible] in
ursum venit in [illegible] discedit Seneca
v ibidem Nutriendus est pudor qui
quam diu in animo durauit aliquis
erit bonus spei locus Seneca xxv epistola
x Recta ingenia debilitat verecundia prava
confirmat audacia ibidem in [illegible] [illegible] [illegible]
y pia nec dixerit [illegible] cum pudor
[illegible] distincte ibidem [illegible] turpium
z licentia in pudicum nutrit idem [illegible]
confessio a [illegible] [illegible] [illegible] at

Veritas
a Veritas est dulcis et amara quando
dulcis parcit et quando amara
curat Augustinus ad tristinum [illegible]

b Veritas parens est virtutis resistit ut de
sitit. imitat resistentes ut tempore in respectu
c mutatur. Augustinus super Iohannem. Veritas et
sapientie pulcredo ut multitudine audientium
constipata concludit in veritates ut pagi
tempore / ut mitigatur torres / ut nocte non re
spitur ut umbra non concludit ut sen
d sibus torrens sed iacet. Augustinus li. de libero ar
bitrio. Si de veritate scandalum sumitur utilius
permittitur nasci scandalum quam veritas dimit
titur seu relinquatur. Augustinus ibidem
e Nullus reprehensor formidandus est amatori
veritatis. Aut enim amicus est aut inimicus. Si inimicus insul
tat ferendus est. amicus autem si errat
docendus est. si docet audiendus. Augustinus
f li. iiii de trinitate. Incomparabiliter pulchrior est
veritas christianorum quam helena grecorum.
Augustinus in epistola ad q[illegible]. Errat quisquis
g sic veritatis cognitione privat qui ad [illegible]
requirit tenuit. Augustinus li. de agone christiano
h Qui veritatem occultat et qui prodit mendacium
uterque reus est. quia ille prodesse non vult
i iste et nocere desiderat. ibidem. Libere enim
et sine adulatione veritatem predicantes
et gesta prave vite arguentes gratiam
non habent apud homines. Ambrosius in glossa
super ii ad Cor. Multos nobiles
k nos aut ignobiles. Hec est conditio ve-
ritatis et causa inimicitie. propter quod
per adulatorem nutritur amicitie querunt
libenter enim quod delectat audis. et
offendit omne quod nolumus. Ieronimus super
id. ad Gal. iiii. Inimicus vobis factus
l sum verum dicens. Mentiri atque iurare
lingwa tua prius ignorat tantumque in
te sit veritatis amor ut quidquid dixeris iur-
atum putes. Ieronimus ad Celanciam. Non
m metuit audire veritatem qui fraudulenter
n interrogat. Glossa super Ecc. Nichil est
ad defendendum veritatem timidius nil ad
dicendam veritatem facilius. Gregorius in omelia
o Ille veritatis defensor esse debet qui
cum recte sentit loqui non metuit nec
p erubescit. Gregorius ibidem. Cum veritate tege
te [illegible] bona loquuntur tanto magis
simulationi iungitur quanto et veritati sociatur.
q Gregorius in omelia. Bonas mentes quo dimora

veritate tollerat eo clarius prima trig
r spat. Gregorius li. x moralium. quoniam veritatem r 16
in nobis nos inter ipsos dimidiamus in
proximis corporis mala [illegible] in natura
de contemplando. Bernardus de xii gradibus humilitatis
s Tres sunt gradus seu status veritatis.
ad primum ascendimus per laborem humilitatis.
ad secundum per affectum compassionis. ad tertium per ex
cessum contemplationis. In primo veritas reperitur
severa. in secundo pia. in tertio pura. ad
primum ratio ducit qua nos discutimus. ad secundum
affectus perducit quo aliis miseremur. ad
tertium puritas rapit qua ad invisibilia
t sublevamur. Bernardus ibidem. Veritas sola sibilat
sola salvat sola lavat. Glossa super [illegible]
v Solos amat veritas angulos non ei dim-
isoria placet in medio stat quia vita
districta omnibus studiis declarata. ibidem
x Talis est conditio veritatis ut error cum
nullo sibi obsistente senescit ac deficit
illis autem eius veritatis status multis in
pugnationibus ut in pugnantibus suscitatur.
et crescit. Crisostomus de laudibus pauli omelia
iiii. Quid est veritas. unde glossa istius [illegible]
[illegible] quod in apostolo predicat dicens
Ego palam locutus sum et in medio. unde dicit
Ego sum veritas. unde dicit palam locutus sum
est veritas doctrine. unde dicit in medio est veritas
vite. ut medius seu medialis [illegible] ipse
y vivat. sed ipse Christus [illegible] proditor
est veritatis qui mendacium pro veritate lo
quitur. sed qui non libere pronunciat veri
tatem quam pronunciare oportet. et non libere
defendit veritatem quam defendere oportet.
z Crisostomus super Matheum. Si propter timorem mortis
taceamus veritatem in periculo est quo
maior in peccatis [illegible]
et honoris vani spem tacere veritatem
meliorem facere gratiam [illegible] et honorem quam
ab gloriam veritatis. Glossa. Veritas [illegible] vi-
litas [illegible] sapientibus iudicia [illegible] qui
[illegible] distincta multitudo
enim onerosa nil [illegible] honesti. Cassiodorus
ac in quadam epistola. Dimittes cum omnia sunt
[illegible] de est quod qui verum dicat si enim
in [illegible] felicis [illegible] potentes [illegible]
[illegible]. aut veritas aut amicitia [illegible]

ad dendum est. Et in quadam epistola. Magna e-
rit veritatis quaestio contra omnium ingenia
calliditatesque poterunt et quamvis fictus homo
in insidias facile est per se ipsam defendit.
ac Et in epistola Cyprianus: altercando veritas a-
mittitur. Et in proverbiis: ubi adulatio ibi a-
varitia, ubi amor ibi concupiscentia ad ve-
ritatis affectum doctrina bona, bona per contrarium vel in-
sipientia vel periculum et perditio vel quaerere sapientia
vel scandalum et tribulatio ad vitam aeternam.

Victoria

a Victoria est gloria victoria non ubi fi-
niunt laboriosa certamina ambos.
b De officiis: Dicitur una pro, et tu ubi pugna
est in qua nec voluntatis nec constrictus nec
stultitatis fraudabis a victoria, tamen ne
fugias sola tamen qua pro te possis victo-
ria fuga est, fugiendo potes illam
amittere, moriendo non potes, quia si tu si
pugnando morieris, quia mox coronaberis.
c Bernardus in epistola: Victoria sine adversario
brevis est laus, bis vincit qui se vi-
ncit in victoria, bis in timinet qui sine
terminis perit. Et in proverbiis: ubi bellum
ab aliquo, alteri victoria in iniuria quia prima ar-

Vitium

a Tibi non tamen repellenda sunt vi-
tia quam refrenanda, quod utique
facilius non intrare quam intrata semel
deponere, nec corpore tanta dulcedo ut cu-
iusque per se intentibus ut in omnibus sit
delectatio, illecebra et asperitas cotidia-
na quae videntur dulcissima respuantur.
b Ieronimus ad Demetriadem virginem: Quoniam sint
ex omnibus vitia quae maxime homines
decipiunt, sunt voluptate gula, sed ac
libido quam deponere eo difficilius est
quo eius usus est dulcius, et si vitia
tamen molestiae ac delectatione sunt plura
illa antiquitus tractari videmus ut tota cla-
re sua virgines premaserint, in sua ab
stinentia ut ille terrena qui per delicias
longum luxum in recitatum usum libidinis
et castitati ac temperantiae se dederunt et
utique vitium contraria sibi virtute muta-
verunt. Aliorum vitiorum est longe dissipa-

ra quae tamen nil iocunditatis sed multum ama-
ritudinis continent, quae tamen ad vitandum
sunt faciliora, certo tamen a quibus vitatur
in veniens. Ieronimus ibidem: Cernendo oro te
in vitio delectatio persistat in vidia
quid aliud ab odio invidere accipit quam
iracundo furor magis consert quam pluribus trac-
c per singula et in venies. Et tot dicitur tor-
menta sunt quot vitia, quae utique eo
facilius vinci possunt quo nulla nos il-
liciunt voluntate. Ieronimus ibidem: Omnia
d tibi sua summa notitia sit vitia vir-
tutes quae distinguere quae quasi quidem sibi contraria
sibi sunt aliqui tamen ex eis tanta inguntur
similitudine ut distingui omnino vix possint.
Ieronimus ibidem: Certa superbia libertatis
e loco dicunt adulationem, simulitatem pru-
dentiam malitiam, providentiae amplectuntur
vitae et stultitiae simplicitatis nomine in-
ponunt ac fallaciae ac pessima plane
decepti vitiis quasi virtutibus gloriantur.
f Ibidem: Sunt quaedam vitia quae per quandam co-
gnationem sibi proxima sunt, ex dissolutione scilicet
appetitus gulae, et in indicia luxuriae
multiloquium fallacia atque procurationes: ex
dissolutione spiritus modo ad contumeliam re-
tris recipitur et deinde tibiis venter potenter
ad luxuriam caro trahitur, ex multiloquio
fallacia generatur quia difficile est ut qui
multa loquitur non aliquando mentiatur, et saepe
mendacium ex procuratione tegitur ut ante gravia
na indicia velletur. Gregorius super Ezechielem.
g Si forti nos studio contra vitiorum certamina
stringimus, ipsa etiam vitia ad usum virtutis
in mutamus, non nullos namque ira possi-
det, sed haec ad defensionem iustitiae in
vocem liberae auctoritatis mutat, non nullos
fortitudo carnis allectat, sed dum solutis
prius operibus corpus subdimus, deinde iniquitatis
stimulum passi sunt, inde pietatis lucra
mereantur. Idem libro moralium: Quamvis pone-
h vitium quod intra quamvis cordi antiquum
hostis virus infundit, in hac tamen nequitia
vel invidia tota sua viscera serpens con-
tinet et in pravedo malitiae pestem
r ponit. Idem libro v moralium: Omnia vitia de-
tectae menti quae sub quadam ratione se ingerunt

se que sentiunt dum mentem ad omnem
in sanitatem pertrahunt qui bestiali cla-
more mentem confundit Gregorius libro xxxi moralium
b Capitalia vicia tanta sibi connexione
iunguntur ut non nisi unum de altero pro-
feratur / prima namque superbie soboles inanis
est gloria / que dum oppressam mentem corrumpit
mox invidiam gignit / quia nimirum dum
vani nominis potentiam appetit ne quis
alius hanc adipisci valeat tabescit /
Invidia iram generat / quia quanto maiori li-
voris vulnere animus sauciatur tanto eciam man-
suetudo tranquillitatis amittitur. Gloria ista
oritur quia turbata mens que se ordinate
se concutit eo addita confundit tri-
sticia ad avariciam derivatur quia dum confusus
cor bonum leticie in semetipso intus ami-
serit unde consolari debeat foris querit et
tanto magis exteriora bona adipisci de-
siderat quanto gaudium non habet ad quod
l intus recurrat libro xxxi moralium Gula
est affectus inalis potus ornes et supra
necessitatem / omnes turbedines qui movent
ad ea que non decet nescientiam voluptates
m qui movent plus quam decet Gregorius / Iniqua
via est que nos perducit ad vicia sicut
vero stimulus que nos in dulcedine trahit
ad salutem / Cassiodorus super illud psalmi omnem
n viam iniquitatis odio habui / Gloriosum est vicia
sua vicisse si tu aliquis rigorem
o est Ecclesiastici xxxii c. Vicia dominanda solli-
citat penitenciam permittit avaricia luxuria
multas ac varias voluptates ambicio
purpuram et plausum et post potenciam
et quod quod potentia peius est Seneca lxxx epistola
p In vicia alter alterum trudimus quos ad
salutem revocari potest que nullus retrahit
et plus in precibus aliis xlii epistola Omnium
q vicia quod semper peccat qui recte facit male
vivit est negligi quod quomodo est Seneca in
proverbiis Ubi consuetudo fraus ibi pietas
virtus. f. o. 3. tunc Sequitur alium p
Solicitudo
VII Nemo intus bene agit eciam si bonum
est quod facit Augustinus libro confessionum ista
b enim prestantur bona in vita quod torpor compelli-
tur non voluntati quia ipsa sibi in-
venitur esse inimica Augustinus in enchiridion c.
c lxxxii In cena non nocivo sed amicicie
oportet media quam nec non est enim qui
vitare possit in vita Gregorius in dialogo
d libro ii Plus valet quam violencia cogit
quia quod persuadet et propter verecundia
valens maioris sunt in tutella res tam
e facile quam difficile sit si in vitam facias
non enim qui nunquam aliquid facit nisi est
sed qui in vitam itaque sit tamen componamus
ut quod quod res cogit id velimus et in primis
fine nunc sine tristicia cogitemus Seneca
libro xii epistola Ubi securitas ibi Sequitur
Virginitas
a Omnis precessit integra tamen mente
corrupta melius est humile coniu-
gium quam superba virginitas Augustinus super
b psalmum xcix / Hec est virginitas mentis in-
tegra fides solida spes sincera caritas
Augustinus super psalmum xlvii Omnia virgo debet
c agnoscere quibus propter Deum conservat in sancte
vel aquiris viciis debeat abstinere si virum
et in seculo posita tu deo esse et tu corde
prompte luminis resolutionem in claritate ce-
lesti regnare Jeronimus in libro de sacras virgi-
d nes Omnia virgo primum publicas
debet vitare conspectus et plateas frequen-
ciam devitare atque in domo posita opi-
ficio in sancte vel lectioni dare ibidem
e Omnia virgo ornatum capitis ut si tibi co-
me ut oculis credere aut lectis sed tunc
ad fratres tuos videns de posito procedit ne
se vilem inducat amorem / et si non pre-
cat aliis tamen tamen perditur consistat ibidem
f Omnia ab omni verecunde sermone vel
risu debet se primus primus abstinere
et tu plenius et discipulam omnem vitam
g sua ornare Augustinus ibidem Omnia virgo
ut de viduis apostolus docet / sermone cre-
mula aut loquacitate verbosa vel conspecte
superflua casta non potest meditari simus
constituta et ad luxuriam magis attendi
h Augustinus ibidem Omnia virgo ut in sermonis
iactancia et divitiis et generis nobilitate
se debet extollere sed in humilitate paupertate
spiritus vero accepta debet quia diu vixit
permanere Augustinus ibidem Bona est pudi-

citia coniugalis sed melior est continentia vir-
ginalis vel vidualis Aug. de bono viduitatis
k Cognata est virginitatis gratia que meruit
Christo ut esset corporale dei templum in quo
corporaliter habitavit plenitudo divinitatis. virgo
genuit mundi salutem, virgo peperit vitam
l universorum. Ambrosius li. de officiis. Merito dicitur
virginitas comitem habere nec reperiam
comites angelis applaudant. maior tamen
victoria virginum quam angelorum. angeli
enim sine carne vivunt, virgines vero
in carne triumphant. Ambrosius in li. de vi-
m duis. Non fallit veritas, non circumscribit
iustitia, non decipit veritas quod si non creditur
oraculo saltem credatur exemplo. meditans
dum puella nobilis seculo nunc nobilior
deo cum urgeretur ad nuptias a parentibus
propinquis ad sacrosanctum altare confugit. quo
enim melius virgo fugeret quam ubi sacrificium
virginitatis offertur et capit eum Christus cottidie
consecratur. stabat ad aram dei pudoris ho-
stia victima castitatis nunc capiti dextram
sacerdotis imponens precem poscens que
agit parentibus quid agitis vos propinqui
quid vos queritis ad huius nuptias so-
licitatis animum iam dudum provisus sum spo-
sum offertis meliorem repperi quaslibet exagi-
tate divitias nobilitatem iactate, po-
tentiam predicate. habeo enim cui nemo se com-
paret divitem mundo, potentem imperio, nobilem
celo. si talis est non refuto optionem
nec si non reperitis non providetis in nuptiis
sed invidetis. Ambrosius de virginitate li. ii.
Claude vas tuum ne unguentum effluat
n claude virginitatem claudens verecundia loqu-
endi ab sententia concludi. Ambrosius de v-
irginitate. Quid Bulgaria (?) quos quam maiorem
o estimare decorem virginis que amatur a rege
probatur a iudice dedicatur a domino consecratur
deo. Idem li. de virginitate. Excedit modo suo (?) ...
p virginitas et prestat gradum perfecto (?) se-
quenti. Ieronimus in epistola ad Dematriadem
q virgines. virginitas in eo facilior est ad
ternis (?) in terra non nomine et viduitas
tas in eo probatur quam possibilitas in eo

r retulit voluptates. Ieronimus in epistola ad ge-
r nerum (?). audenter loquar cum omnia possit
deus suscitare virginem non potest post ruinam
valet quidem liberare de pena sed non vult
coronare corruptam. Ieronimus ad Eustochium.
s Flos est virginitas flos martirum flos
actio bona in orto virginitas in campo
martirium, bonum opus in thalamo. Gre-
t gorius super Ezechielem. virginitas altus mons est
ad quam angeli ortus. si quis videt se
non posse ascendere maneat in rectior
in humano (?) itinere. quod melius est me-
diocri bono uti quam per abrupta libi-
dinum precipitari. Gregorius super id Genesis in
gloria xix In monte salvum me fac.
v Virgo carnem non inquinat ullum peccatum
habet in regenerationem. Idem de nono bono
li. y (?) Clamat nobis ad virgines sermo
x quorum que sunt humilior gloria maior est
enim flos enim ecclesiastici germinis decus atque
ornamentum gratie spiritualis illustrior portio
Gregorius Christi Ciprianus in li. de virginitate. Vir-
y ginitas est soror angelorum victoria
libidinum regina virtutum possessio omnium
bonorum. Ciprianus ibidem. Ubi castitas quis
virginem d' Maria an alia verecundia vir-
tutis //

z Virtus In hac vita virtus non est nisi di-
ligere quod diligendum est. id dili-
gere prudentia est nullis inde avelli mo-
lestiis fortitudo est nullis inde avelli
illecebris temperantia est nulla superbia iustitia
est. Augustinus in e. ad Macedonium. Virtus
b eo plurimum estimanda est ad plura extendit (?)
magne virtutis est cum felicitate luctari
magne felicitatis est a felicitate non de-
c vinci. Idem. Agens non potest, hec virtutum
si per ex sufferit ingenii vicium. Idem.
d Cunte virtutes quatuor in uno facto fuit
prudentia deo credere ut filii gratiam assis-
tentes (?) auctoris precepto. fuit fortitudinis appe-
titum contra tollere attendat et cunctam virtutem
et pietatis modum et zectionis ornes (?)
denique cum patri sacrificio initia vertit cum igne
adolet cum filium ligat cum gladium educit
et ymolandi ordine meruit ut filium

resonaret ambros de offic de ymolatoe
c abrahe Nolo itaque est non posse peccare
sed nolle atque ita tenere perseverantiam vo
luntatis ut voluntas in faciam usque imite
f tatem ambros super lucam Cunctis deficit
sibi ut virtuti ad quam cuncta annectit quod primo
est accipit quod cuncti est ambros super
g Vti in marcii Nulla sine labore itaque
et labor expressus est virtutis Isidorus
h Bonum itaque est si iusticia quam prudentiam
tiam invenit fortitudo vendicat temperancia
possideat ut iusticia sit in affectu prudencia
in racione fortitudo in effectu temperancia in
i usu Idem de offic Decepit itaque inepciam
gere ut contra rationem que accepit vest
simulacione quod proposuerit ne inferior sit
beneficio licet carnere officio Idem super lucam
k Omnes virtutes sibi herent ut qui vnam
carnerit omnibus careat qui ergo vnam
l has omnes Ieronimus in epistola Iugiurtino gla
cialis et applaris anne mancipium totam
simul sarcinam deposuit et in rep malis
in virtute culmine positum si pro uno toto
m offeras tempore vel duo quibus Sicud
quibusdam visum est ut de primis cer
virtutibus loquar de prudencia temperantia for
titudine atque iusticia cuncto perfecte sunt singule
tanto sibi sunt coniuncte disiuncte aut
perfecte esse nequaquam possunt et ut prudencia
vera est qui iusta temperans fortis non est
ut temperancia perfecta qui fortis iusta prudens
et iustus non est ut iusticia vera que prudens
fortis et temperans non est Gregorius li xxii
n moralium Sementine persolvit fideliumque vita
per quadrum et tribus tenet latus vnum quatuor
latera singula et quasi virtutibus tribus pru
dens est cum temperans fortis et iustus
tibi temperans cum prudens iustus et fortis
sunt Gregorius omelia x 2e pars super Ezechiel
o Vnum est itaque ipsi medicamentum et quod
est viciorum ipsi vulnus qui ergo ubi nos de
medicamento vulnus faciens facit deus
de vulnere medicamento ut qui virtute per
cutimur viciis curemur Idem in moralium libro
p Ad virtutes nulla tibi comparacio qualis est peccator
recordatio Crisostomus super ebre xxx in sermone
q Sicud itaque onerosa est viciis ita virtutibus

animo viciosa et amara voluptas et
Prosper de vita contemplativa libro secundo Ecclesias
r ticum scripserunt genitorum post ingenia sic
mebra quedam de corpore societatis trun
cata proiecerunt sed mebra viva esse
non possunt si corpore caritatis dei quos
s describens sacris Virtus regna vertens provin
cias temperat fert leges tollit amicicias
inter propinquos liberos que dissipat offici
modo arto fine tendat paupertatis
civilis arbitratis non tamen minor est si
de altiore fastigio in primatu de regio
in humilem sub dicione de publico de spacio
se inter in angustias domus vel angu
li cogit Seneca lxxx v epistola Errat michi
videtur qui dixit gracior est pulcra
veniens corpore virtus non enim illo honore
stamento eget ipsa magnum est sui
decus et corpus suum consecrat pro vero ca
sa vir magnus ex insulis pro ex deformi
humili que corpusculo formosus animus
ac liber et magnus Seneca lxvii epistola
v Eque laudabilis virtus est in corpore valido
ac libero posita quam in morbido ac
iuncto ergo ob tuas virtutes non magis
laudabis si corpus tuum integrum for
tuna prestitit quam si ex aqua parte
mutilatum alioquin et erit ex honore
sui dominum estimare omnia enim ista in
que dominus cuius corpus cedet sed nam sunt pecunia
corpus et honores in deo illa sunt sibi sunt
mortalia possessiones in tempore Si hunc
iustus premius ut magis diligas in
tegrum omnibus membris et illesum quam
debilem et luscum paulatimque fastidium
eo iustus procedat ut et duobus iustis
ac prudentibus conatum et crispum mali
sed quis vincit temporalium inter suos agit
ut filium secundum quam egrum magis dili
gat propter ea et ex corpore quam liberos ac
x medicum Seneca lxvii epistola Nulla poten
cia nulla vis auri et argenti pluris
quam virtus estimanda est Idem in epistola
y Virtus quibus corrumpit virtutes et quasi virget
respondit victus nisi non declinat Idem
z Omnia beneficia in luce collocari volunt

ſ; tn̄ nullum tractatus virtuti gratia manus
ab est ibidem // Bonum homines bonum ipsa virtus
e que inter hanc fortunam et illam perpetua
in medio eo magis virtutem contemptu virtutis
rerum durarum quam dependit sed sine nigro
ac vicia dicuntur ibidem Nulli tecum vivo et
vivus et mortuus retulit gratiam si illa be-
ad neficium est fide Seneca lxxxx epistula Vir-
tute materia non mutat ut peiorem
facit dura ac difficilia ut meliorem
hilaria et leta ibidem lxxviii Concedimus
ae dico minima levia tantas solis obscu-
rat sic dolores molestias iniurias
virtus magnitudine sua elidit atque opprimit
ut magis illarum rerum sentit commoda-
tis in contemptum in [illegible] quam in mari
af [illegible] Seneca ibidem Pone ex una parte
virum bonum de viciis fundatum ex alia
mille hominum sed qui bene omnia dispo-
nentem [illegible] quam vir bonus erit [illegible]
si fortuna dispari utetur ibidem Nulli
ag prelucet inter omnibus pati omnes admittit
omnes invitat non eligit domum non
censum nudo homine contenta est ibidem
ah Ille bonus artifex est qui de omni ma-
teria facit optimum quod fieri possit p-
hidias statuas artifex non tamen ex ebore
statuas faciebat faceret sed melius ex
ere et si maior illi adesset et de illo
vilius faciet si meliorem materiam obti-
nuisset ex illa fecisset quale optimum fieri
posset Seneca mavult sapiens si licebit virtutem
in divitiis explicabit si vero in paupertate
contrahitur fortunam accepit aliquid memora-
bile ex illa efficiet Seneca lxxxxix epistula
ai Divitias enim multis virtutibus fundare
qui alienas dat Seneca in proverbiis Vbi
bonum et districtio Vbi divitie ibi fortitudo
r gloria vana q honor d humilitas
o innotescia q mors et [illegible]
[illegible] tribulatio a [illegible] iusticia [illegible]
[illegible] etc.

a Vita humana pro-
longitudine vite quis scelus non facit
nisi spes vivendi nam nichil vi-
det scelestius quam [illegible] in ea petitum
est tamen ego dies dies iudicii venit tunc
senciet peccatores quam non sit longa dies vita
que transit Augustinus super psalmos Si toto tem-
b pore illo vixisses ex quo Adam de paradiso emis-
sus est usque in hodiernum diem itaque videres
vitam tuam non fuisse diuturnam que si a-
volasset Vnusquisque tamen vita hominis
quanta est ad te quotquot annos dant
longissimam senectutem quid est nonne
aura matutina Ergo longe sit dies
iudicii quando erit retribucio iustorum et
iniustorum Tamen iste ultimus dies ad te
non potest longe abesse te separat qualis
cum exieris de hac vita talis redderis
illi vite Augustinus super psalmos xxxvii Sic
illo ad hunc pupillum et non erit peccator
c Longa tamen mala nemo vult habere nec
sic longam vitam malam tamen omnes
volunt habere vitam si queritur est quod unusquisque
bonum sit ipsum grande Quid est vis
male dicit in [illegible] inter in omnibus actibus
cogitationibus cupiditatibus nichil male
vis habere malam non vis segetem malam
non vis vitam sed bonam Bonam arborem
vis equum bonum servum bonum amicum bonum
filium bonum uxorem bonam et quid hec
magna cur quidem ipsas vestes malas
non vis habere sed bona caligas postmo-
dum non vis habere nisi bonas et te in aliquo
te velle quod est solam animam vis habere
malam quid te offendisti quid dic tibi
ipse meruisti non vis esse malum nisi te
d solum Augustinus in sermone quodam Longitudo est
a beatitudo perfecta ut cito quisque intelligat
et bene vivat sed si forte utrumque non
potest melius est bene vivere quam cito in-
telligere qui tamen bene vivit melius amplius
intelliget qui male vivit et quod intelligit
perdet Augustinus de doctrina christiana Nulla est vera
e vita nisi ubi feliciter vivitur nec vera in-
corrupcio nisi ubi salus nullo dolore cor-
rumpitur Augustinus in sermone quodam Que est iusticia
f hominis in hac vita eterna ieiunia
oracio penitencia iusticia tranquillat vitam
eternam glorificat Idem Vita est vita
g dubia vita vera erumnosa quia hores

.2. ss. xx moř. Nō hũi bō gdiue sed ad (u finis) vero ... voluit lapsam mlanitate ... vita ... ut affligit ne ...

timidat / dolores gotemnet / ardores de
pictat / acra morbidat / estc in flant
icimia mattat / loti polnit / tristitie
gsumit / sollitudo tolerat / securitas e
betat / divicie iactat / paupertas derit
inmetis go tollit / senectus in tilat / in
firmitas fragit / merror deponit / et
pg h cunta mors intimit omnis
gaudijs finem imponit ita ut tu esse
deperint ut fuisse putentur. Augus in
origi titans ad Joro in crine em
est vita nra apparens ad modicum
q Vita hominum media est int vitam an-
glorum et peccatorum si vivit go secundum
carnem pecoribus qpatur si vivit secundum
spm angelis sotiatur. Augus sup Jo-
r Vita humana tota brevis est ab in
fancia usque in decrepita senectutem
adeo si ad hunc vivet et hodie mori
retur quid illi vite longitudo profuisset.
k Augus in sermone. Tantis malis h vita
repleta est ut qparatione eius mors
remedium putetur esse non pena / nam
ideo deus illam fecit brevem ut mole-
stie eius que pro spitate vinci non po-
terant tpis breuitate finirentur / denique
sanctus Job dicit milicia est vita hois
sup terram. Ambros de fide bono mort.
l Nichil fugacius stilo rebus quam sti quod
dudum tenemus amittis et si facias
pueritatem iuventutem ac vilem et i h
respectus ad maturitatem etatis annos
quod alios senectutis itaque in spatia
plus vita desolet quam inuitam
brevius et respectus ad mortis timos
pro viri venig jeronimus li iii sr amos
m Et qui dei crimine pro spacio breve et bu
ad puerum instar humane vite spacium
cogitavit cum etas suas semper habet
initium et erit similis atque de terra jeronimus /
ad epistolam li ii / Secreto dei gplio agit
n ut eius peregrinator tpe electorum vita
turbetur / via quippe est vita presens qua
ad patriam tendimus et ideo hic occulto
iudicio frequenti perturbatione qterim-
ne viam pias diligamus Greg li xxxiii

o morf. Solent non nulli viatores dum se
fortasse prata in itinere ad locum ...
aspiciunt pergendi moras innectere et
accepti itineris rectitudine declinare eo
quod gressus pulchrioris itineris durio delectat
illatis go pius pgentibus ad se deus quin
mundi iter asperum facit ne dum quisque
vite presentis requiem et vite amaicitie
paratur magis eum dum pge qua tenus
prevenire delectat ne dum oblectati in
via oblivisci quod desiderabat in patria
p Greg ibidem. Quos dies vite paga-
mus quasi in itinere ad locum proposita tot
passibus propinquamus putans vita quasi
viam perficiendo currimus ibidem / Mala vita
presentis tanto deus cuius sentit quanto se
fare bonum quod sequitur negligit ne
quamquam nos gratia in ad utilitate deperit
ara quam nos deus in dispensatione previtit
eo amplius propinquitate custodit Idem
r li xx mor. Reproborum mentes dum nulla
requirunt agunt / quod hic se vivere diu-
tius arbitrantur nisi vero dum diuturnitatem
vite sue gpedunt elationis et in medi
s cie culpas declinat idem li xiii mor.
Cum int hec in vita longius vita ie
cum utile vita non potest tollere dubius
t in rethorica. humane vite gditionem propriam
pg et ultimus dies gtinet quod plerumque
ut est quibus auspiciis inchoatur et quo
fine claudatur / ideo quod eum demum felicem
fuisse iudicamus cui et accepe lucem pro
sperum et reddere placidum gtingit medium tran
cursus prout fortuna gubernaculum rexit
nunc asperis nunc tranquillo motu pagit
spe se minore dum in cupiditatem vocis pote-
dit et se sine ratione gfirmat Valerius ma
v ximus li vi de memorabilibus dictis // Congnatus
brevitati vite et quemadmodum in mari ut
ait virgilius hic et hic et urbes recedunt
sic in occursu rapidissimi tpis pm
pueritia ab studiis deinde adolescentia
deinde quod est illud int iuventutem et
senectutem medium in utroque gfinio positum
deinde senectutis optimos annos vomisse

incipit audire pueritiam suam quamquam
populum illud putatur esse clementi-
ssimum positum est aliquid appetendum est
x nunquam attingendum. Seneca xxiii epistola. Nemo
quam bene vivat sed quam diu curat
cum omnibus possit contingere ut bene vivat
y ut diu nulli. Seneca xxiii c. Vita non est
in presenti si honesta ubicumque desines
si bene sta desines tota est sed comparandi de-
sinendum est. Non est res magna vivere
omnes servi tui et animalia vivunt. Idem
z li. xxxviii epistola. Nemo fallas sic est
vita non quam diu sed quam bene acta
sit refert nil ad rem pertinet quo
loco desinas quocumque voles desine
tantum bonam clausulam impone. Idem
ab Quid differt vita tua sicut otia in luce
aliena si tempus tuum nostrum est in huius
rei fugacis et lubrice possessionem
natura nos misit. Idem in c. Leti dicamus
ac vixi et quem dederat cursum fortuna
peregi crastinum si addiderit leti recipiamus.
Idem x ii epistola. Quidam tunc incipiunt
ad vivere cum desinendum est. Immo quidam
ante desierunt vivere quam inciperent.
ae Seneca xxiii c. Turpis est comprimere vi-
tam ante mortem et ... seculi
repetere ... partem. Ibidem. Deprehendes
af vite omnis deliciis desertam nec de-
libatam. Idem xxxii epistola. Omnes de futuris
ag certa mida decipit nil conceptum non te
perdat sordidis vivere quam necessi-
ah tati. Idem in epistola. Longa vita bonis op-
tabilis est optabilibus bonis fruitur
bona contra malis hominibus utilissimum
est cito fugere. Seneca in epistola. Vita
ai humana ipse usui ferro est si exercitatur
conteritur si non exercitatur rubigo homines
ipsos videmus exercendo conteri si nil
exercitat in ertia ac torpedo plus de-
ak trimenti facit. Idem c in epistola. Hoc
unum dicas vita contempne nemo
illam bene reddit nisi qui contempserat
nulli aptius secura vita contingit qui
de producenda minus cogitat. Ibidem
al Sapiens cogitat semper qualis vita non
quanta sit non enim vivere bonum est

am sed bene vivere. Ibidem. Homo vite commo-
datus non donatus est. Seneca quam multa
perdenda interit ... diu. Idem
an in proverbiis. Male vivunt qui se semper
victuros putant volunt homines ita
prospere esse ut vivant non ita vivere
ao ut prosperum est. Ibidem. Non vivit cui
nil est in mente nisi vivat ede ut
bibas et bene vivas non vivas ut bi-
bas et bibas. Socrates in proverbiis philosophorum.
ap Ubi amor, que avaritia, caro, ...
... ar. as. divitie ... ad
mores ... generantia ... et ... sitas
aq sermitas a ... ... vita
eterna ubi gloria eterna. Vide supra ...

Voluntas.

a Mala voluntas ut sola quamquam mi-
ser efficitur sed miserior potestate qua
desiderium male voluntatis impletur. Augustinus
b li. xiii de civitate. Cum se voluntas relicto
superiore ad inferiora convertit efficitur mala
non quia malum est quo se convertit sed quia
perversa est ipsa conversio. Augustinus de civitate dei
c li. xii. Nemo querat causam voluntatis
male non enim est efficiens sed deficiens
d quia nec effectio sed defectio est. Augustinus ibidem
Iustitia dei est aliquid ut sanos sic
aliquid ut egrotos si quod eos sanos dulce
est voluntas dei et quod egrotus amara
est voluntas dei non recto corde eos quere
quia non vis corrigere dirigere voluntatem tuam
ad voluntatem dei sed dei vis curvare ad
tuam illa est recta sed tu curvus voluntas
tua corrigenda est ad illam non illa curvan-
da est ad te et rectum habebis cor. Augustinus super
e psalmum xxxii. Omnia deus cor querit cor in-
spicit intus testis est. Modo aptator
ad intus conatur sufficit ut offeras
voluntatem tu potes vere confiteri ad salutem
tu at non potes corde credere ad iustitiam
corde laudas corde ... corde in ara
cordis victimas facias in penis et ...
tibi ... in terra hominibus bone voluntatis.
Idem super psalmum c xxxiiii. Nichil sine
f tam facile est bone voluntati quam ipsa
sibi et hec sufficit deo. Idem. Cum vis et
g non potes factum deus putat. Idem super psalmum lxxii

h Voluntas auersa ab incommutabili bono
et conuersa ad proprium bonum aut ad exteriꝰ
ad inferius peccat / ad proprium conuertitur cum sue
potestatis vult esse / ad exterius cum aliorum
propria vel quecunque ad se non pertinet cognoscere
studet ad inferius cum voluntatem corporis
i diligit / Idem li de libero arbitrio Voluntas
nil est nisi ex se iudicatur ut quidem
tardius in gemitus ut labilis memoria ut
quietis appetitus ut pigris ob torporis ut vita
languentis nec per se statuunt commoue-
sio ut contraria in nobis et hec non ob
aliud nisi quod hec nunc aliquid potest volun-
tas posse proinde comprobatur / Idem li de libero
k arbitrio / Si tamen non contingat facultas
concumbendi cum vxore aliena planum
tamen sit aliquos cupere et si potestas detur
esse facturos non minus est reus quam si
in ipso facto deprehenderetur / Idem ut supra
l in prima de penis dei c(apitulo) / Si propter ea
non facis furtum quia times ne videaris
intus in corde fecisti furtum reus tu es
m et nihil tulisti / Ibidem / Bona voluntas
est qua appetimus recte honesteque viuere
et ad summam sapientiam peruenire / Idem
n de vera religione / Nichil mirum si miseri
homines non adipiscuntur quod volunt id est
beatam vitam illud enim cui comes est
et sine quo nemo eam dignus est recte
scilicet viuere non ridere volunt quod etiam haec
in commutabili stabilitate firmatur
ut in voluntate inuitus sit aliquid supplicium
o Augustinus de libero arbitrio / Sit hoc ab huma-
nis in diuina dirigi cum voluntati hu-
mane diuina voluntas preponit / Idem
p super Iohannem / Dilige et quod vis fac vnde
tam facile bone voluntati humane diuina
voluntas qua sibi gratia in hoc sufficit
q deo / Idem de verbis domini / Cum vult non potest
quia cum potuit noluit ideo per malum
velle perdidit bonum posse / Idem de verbis
apostolorum Petri et Pauli / Sola voluntate
r miser quisque efficitur quam miserior cum desi-
s derium male voluntatis impletur / Ibidem Do-
lens deus rationalem creaturam voluntatis
boni munere et liberi arbitrii potestate do-
tatam ut boni ac mali capax esse per-
ualitur posse / et ad aliam voluntatem de-
flectitur / Licet quippe nobis eligere
recusare / probare / reprobare / nec est quo magis
rationalis creatura actionis proferret nisi quod
omnia alia conditor tamen ac nutritor
bonum creator quam sola est voluntas / Iohannes
t ad demetriadem / Cum viderit miseriam
ad compatiendum cum misericordia est in
corde suo apud deum tamen nota sunt
omnia cum qua fiat voluntas pro sola
faciendi pro opere reputatur / Idem / Ibidem
v Cum offert deo diciturque bona volun-
tate / voluntas autem bona est sic pro-
ximi ad vera sicut nostra pertimescere / sic
de prosperitate proximi sicut de nostro prospera gra-
tulari / aliena dampna nostra credere / alie-
na lucra nostra reputare / amicum non propter
mundum sed propter deum diligere / inimicum et
amando tollerare / nulli quod pati non vis
facere / nulli quod tibi iuste impendi desideras
denegare / necessitati proximi non solum vires
sed compatere et vltra vires velle / Gregorius
omelia v super ewangelia / Cessat voluntas
x propria et in finibus non erit id quod enim
desinet ignibus nisi in propria voluntas
cessa propria voluntas deum impugnat
et ad uersus eum se tollit ipsa est que
paradiso spoliat in fermum ditat pa-
ciensque euacuat et iurisdictionem dyia-
boli intus sed ingerat / Bernardus sermo iii de resurrectione
y Voluntati nec reges imperant nec principes
potestate dominantur libera est et maxima spiritu
dominatur quia ubi spiritus ubi libertas
z Idem in quodam sermone / Solum interdum
bona voluntas sufficit tota non
proficit si sola defuerit / tota quidem
vita sensus vel appetitus ut inspice
per se fact ut bestiam / aliquin et arbores
ex vita et sensibus corporis dicuntur
vel inspice puer esse ob noxie vel
idonee fortitudinis eius in possibile
est quinque sensus vita cum arboribus
sensum vero et appetitum et eque vita
cum pecoribus et quod dicitur voluntas non

V

ab ab utroque extinxit. Aug. de libero arbitrio
Voluntas est motus animi & sensum p
sidens & appetitum licet fame qui se vo=
luit cum sup comitem & quemadmodum
predixerat non quod se potestate moueat
ita ut multa faciat propter quod est opus
sicut est penitus que insipientium. Dicit enim
Grego. iudicium non est data voluntati
voluntati ut instruat illam non destru=
ac at. Ibidem In sompnis in fantasiis etiamque
dormientibus sunt que faciunt sunt bonum
vel malum imputatur / ex quibus quidam
fures non sunt compotes animi / sicut / ut
corpus retinet propter voluntatem / ac prosit
ut iudicium libertatis licet / cum igitur
ut voluntas ut libera licet si se multo
ad non iudicatur nisi per se. Aug. ibidem Si
quid ut tandem in generi ut labitur
memoria ut in quietem appetitus ad corpus
obtusi ut vita languet sicut per se fa
tiunt dolorem sic ut gratia in nobis & est
non ob aliud / ut que est tamen ac preter
voluntatem possit per remedium placere. Aug.
ac ibidem Grande malum propria voluntas
qua fit ut bona tua bona non sint
quoniam eum modum sibi imponit quando
cupiditas nonne qui per usuram acquirit
pecuniam modicam pluit unde lucri
conatur corrumpere, si non deesset possi=
bilitas si suppeteret voluntati facultas
af Aug. sup Cant. sermo lxxxiii Dico
fiducialiter nemo tamen sit in propria vo=
luntate posset omnino inde sufficere
cremari propria voluntas etiam ista esset
contenta ne in corpus horribile dictu
de sentiret auctorem / omnis enim vellet
deum peccata sua aut vindicari non
posse aut nolle aut ea nescire / vult
ergo eum aut impotentem aut iniustum
aut insipientem esse / crudelis plane &
et ... malicia que dei potentiam
iusticiam sapientiam perire desiderat / qui
aut vult deum esse iniustum vult deum
non esse. Nonne quidem in se est deum
ag occidit. Aug. ibidem Voluntas data est
anolata quam minimus quo vult nimia

velocitate cuffertur. Cass. sup ps. xiii
ah Inter has utrasque cupiditates animi voluntas
in medietatis est quedam vituperabilior
consistens ut vitiorum flagitiis ob lecta=
ut ...tiantur doloribus acquiescit sic que=
rens a passionibus caro carnalibus ut
nequaquam velit dolores necessarios susti=
nere que aliquibus de precia spiritus nequit
possideri absque castigatione carnis
castimonia desiderans obtinere sine vi=
giliarum labore cordis acquirere puri=
tatem cum carnis spiritualibus confecta=
ri virtutibus absque ullius oppugnatione con=
vitii pacis gratiam possidere humilitatem
vel sine honoris mundani cultore iactare
religionis simplicitatem cum seculari
ambitione sectari xpistum cum hominum laude
ac favore servire districtionem vitare
sine cuius presul verum defensione perfecte
possimus sed vult futuram contemni bona
ut presentia non amittat. Ioh. Cass. in
ai col. decem abbatis Valentior enim omni
fortuna est & in utraque parte pares rea=
pias duxit ... vite quo ac miserie
vite sibi caa est de lxxxii epla. Sibi
beneficia ... in tenero liberias ...
uniscia ... stimatis ... a reliquie p//

Voluptas

a Animus voluptatibus assimilatur
qui non est ubi frequencia est
voluptatum / et magis anaitie molestias
pati qui diuicias non videt angustias
b singularitate clitorum dicit nichil prodige satis
est voluptati semper fame patitur
sui qui alimentis ... nequit impleri
c Ambrosius sup lucam li. vi / Semper volu=
ptas fame sui & ... non saciat
Ieronimus in epla ad damasiamum / licet
d in medio carnalium ... vitam
electorum tamen satis rarum est ut ...
inter seculi voluptates positus maneat
...ius illibatus in quibus & si non cito
implicetur tamen tamen attrahitur ut enim
dum ... esse securus qui periclo fuerit
proximus. Aug. li. de s... bono. Voluptas

Ps. 18. inn... c. 23. Ideo ... adhuc ... vite ... ab ... sapien ... [illegible]
... ab ... [illegible]
veritate ... [illegible]

est tu quadam lubrica suauitate ad il-
licita sibi fecerimus inclinatos Jsi. 1
h Si nomine actio est consentaneum qui me-
tu non frangitur tum frangi cupiditate ut
qui in vitam se alacritate prestitit vince-
ri a uoluptate Tullius li 1 de officiis
i Omnis autem de toto voluptate loquar
quarum appetentia plena est anxietatis
sacietas vero penitencie quarum motus quid
et iocunditatis ignoro tristes vero esse
voluptatum exitus quisquis reminisci libi-
dinum suarum intelliget que si beatos ef-
ficere possent nihil causa est quin peco-
des quoque beate esse dicantur Boecius li de
q consolacione Nichil sibi dubium est abstitudinem
de via quedam sunt ut perducere quemque
valeant ad quod se producturam promittunt
r Boecius ibidem Omnis hostis in quo qui tu
cunctiores sunt qui in quarum voluptates
tes sunt que quidem se voluptatibus
mergunt quibus in concupiscentiis. Cuncta tame
re non possunt ob hoc miserrimum est quo
eo peruenerint ut illa que per vana
sunt, sed sunt vicia. Sicut itaque
voluptatibus non finiunt et mala quia
quod malorum utilius est amat Seneca
k xxviii epistola Ordinarium est animus et
bladimentis voluptatum procul abstra-
here nam Hanibale hiberna soluerunt
et in domitum illum niuibus atque alapibus
tantum emanerunt fomenta Campanie ar-
mis vicit viciis victa est Seneca ibidem
l Nobis quoque militandum est et quo genere milicie
quo nunquam ocium datur debellande sunt
in primis voluptates que ut vides
seua quoque in genua rapuerunt si voluptati
cessero cedendum est dolori cedendum est
labori cedendum est paupertati Seneca ibidem
m Aspice illum cui somnus laxe domus
plenius quaeritur tota ciuitas ne quis
agitet omnis strepitus verba cessent que
nec varia atque illud somnium
inter egritudines bene captantis que
non audit audisse se queritur quid d
tanta potuis esse dum illi obstrepit
Sic placidum quamquam sedicio conspecta est

aliquid ubi abstinencia ab bonum. e
tardi e. i. delicie proposito in forti-
i gradu ii. k. gula plaudit k. ii. lux-
uria ii. sollicitudo a victum e. iii. f.

Contra

a Omnia iam vomisti iam te astu
puisti aliud tibi facere non licet
non habes certo si non fecisti quod vomisti
qualis magistro si nihil tale vomisset
invenies cum tua esse non peior mo-
ritur quod ab sit inferior si fidelis deo
fragens quanto beatior si prouenerit
Augustinus in epistola ad armentarium et pa-
b ulinam Ita sunt in vniis officiis gra-
tiam que tum licet nobis iam non in-
pendere tamquam dilectionis impendimus
c Augustinus in epistola ad polencium Noto te
vouisse penitebat immo gaude iam
tibi non licet quod tui tuo detrimento
vouisses felix necessitas que in melio-
ra compellit Idem in e. ad armentarium
d et paulinam In vouendo fuit stultus
quia discrecionem non adhibuit et
in reddendo in pius quoniam tractas
illud iudicium xxi votum vouit in-
e malum quamvis rescinde fidem et tur-
pe voto muta decretum quod in tanto
vouisti ne facias ut pia est promissio
que scelere ad impletur Jsi 11 libro
f solliloquiorum Bonum quod vouisti
si tamen ibi non aliquid inutile
ad ipsum ... licet ubique docetur in-
structa custodiri in illis rebus maxime
utilia est que diuinis optimis offe-
runtur ne putemus ignorare deum
vere accipit sed accipiat si fran-
dat ab latronibus acceptetur Cass-
g li in sancti quidem et honesti pro-
positi dilacio magna ruina est
sapiens Omnis quid primo magnum
tua constancia operare qui non e
hodie cras minus aptus erit cottidie
h ... Omnis turpissima nota
dies prismatis si quis amorem
amicus constituit et quod sunt hominum

volunt deo ueraciter sit vince tamen
hominibus tamquam deus videat sit lo
quere deo tamquam homines audiant
c Et in epla ethelis est non vone qua
vene id quod sibi ipsi tui permittere nolit
in psalmi Wilhelmus in summa quod enim
k Absque a natura remissio voti non dis
pensatio sed prevaricatio est et restitutio
tamen voluntas mirare est non prestans
l Wilhelmus de propterea et deinde iuste exigitur
ad solvendum qui non cogitur ad vovendum
sed enim in epulis Ergo non arbitror
minora vota in prodire debere marcam
ut deum exigere quod tunc sibi promissio
bonum si pro aliquid promissum fuit
persolutum et cum non aliquid forte
debeti nobis xij nummos nunc sibi
preis die constituto marcam solvet
argenti iuste irascimur Wilhelmus in loco
a Utilitas
Utilior est in conflictu lorica
ferrea quam stola linea licet
sit onerosi sit illa honori Wilhelmus in
b summa. habet decta sumit de symone
de virtute de peccatis de omni disper
satione que virtutibus comissa est
vinquentis ad omnem utilitatem uti
oportet huius que habet sine sapientia
sine principatum sine divitiis non deo
nocumentum que nostre Crisostomus super
Mattheum xxiiij Ubi sumus sed Comodus
debet esse tamen modo tamen nisi si me
suram qualiter excesserit vim sine
nominibus non habet. Cassiodorus in epistola
d catholici antea non moriar tamen qualis
respondeatur post mortem meam futura
sit quam qualis hodie sit. Tullius
de amicitia Ubi amicitia b a, f
et sapientia k summitas d dott. a
b q fortitudo t iustitia sed ibi so
litudo vel Sequitur capitulum
Usura
Et est usura est et resabo
sura est et cotinens sorti accidit

usura est quod velis ei nomine i ponas
b usura est ambas li po de David Dolis
est pessima usurarii morsum aspidis
percussus enim ab aspide cum delectatione
vadit in somnum et per suavitatem sa
por moritur et nunc venenum latet
per omnia membra sic et usura accipit
sed usurarius quasi dulcedinem sentit sed usura
per omnes eius facultates decurrit et totum
convertit in debitum Crisostomus super Mattheum capitulo v
et volenti mutuare. Ubi elemosina sed
in mutuo e voluntas ac uxor ubi
cuncupiscentia et mulier vel sequitur
Christianus
a Ille vero christianus est qui omnibus
misericordiam facit qui nulla omnino move
tur iniuria qui alienum dolorem
tamquam proprium sentit cuius mensura
nulla pauper ignorat qui tempus hominibus
in gloria habetur ut coram deo et an
gelis glorietur qui terrena contempnit
ut possit habere celestia. Quod opprimi
pauperem se presente non patitur quod miseris
subvenit qui ad fletum flentibus provocatur
alienus quod bene faciebat paulus
dicens omnis in summa et ego non in
b sinor Augustinus de vita christiana christianum
nomen illi frustra sortitur qui christum
minime imitatur quid enim tibi prodest vo
cari quod non es et nomen usurpari
alienum. Sed si christianum te esse delectat
que christianitatis sunt gere et merito tibi
nomen christianissime Augustinus de vita christiana
c Iste est christianus qui in domo sua se ce
peregrinum cognoscit. patria vera sursum est
ibi hospites non cives Augustinus super psalmum
d xxxij et lon quare in christianis iniuria
sed finis Gregorius li xx in mor est
e christiane delicatus es miles si putas
te posse sine pugna vincere sine cer
tamine triumphare fortiter dimica atrociter
in prelio concerta considera pactum conditionem
attende malitiam nesti pactum quod
spopondisti conditionem ad quam accessisti
militiam cui nomen dedisti quod enim

pacto quod inuariis iuncti pugnauerunt
hac condicione vincenti vicerunt Christi mili-
f tia triumphauit Crisostomus in omelia evang
nemo sine dicat in a xo moribus teccipia
Cipriani de xii abusionibus Tota vita
g christiana hominis si secundum evangelium vivat crux
est atque martirium Maximus in sermone
natalis domini Ubi fides vitas fi
[illegible]
a Esurivit Christus qui omnes pascit
sitivit propter que tangat omnes
potus et qui spiritualis panis est esuri-
entium fons et sitientium ab itinere cele-
sti terestri fatigatus est qui semper
nobis viam fecit in celum velut omnis
obmutuit et os surdis totum qui
tatibus propter que mutus loquutus est
et surdus audivit vinctus est qui de
in firmitatum vinculis nos solvit
flagellatus est qui omnium flagella dolorum
de hominum corporibus depulit crucifixus
est qui cruciatus nostros finiit mortuus est
qui mortuos suscitavit Christus resurgens
nunquam moriturus nec ab illo quisquam
sic discedet morte contempnere quasi
nunquam futurus Augustinus de cathezizandis
b rudibus iacebat Christus quasi ad terrenum
mortuus ad sepulcros mortuos suscita-
tans et in inferno vita tenebras vincens
in celo. non vidimus dimittens ad celos
ascendit ut celum deserens venit et
uno atque eodem tempore totus tempus implevit
c Augustinus contra felicianum / Ego sum via
veritas et vita tanquam diceret per vis ire
ego sum via / quo vis ire ego sum
veritas / ubi vis permanere ego sum vita
d Augustinus super iohannem Ideo premittit nunquam
nos viam ponere laqueos nec sermonibus
consultatos via de ceteris / et in seductionibus
in cidat / via Christus humilis Christus veritas et
vita Christus excelsus et deus si ambulas
in humili pervenies ad excelsum Augustinus
e ubique ambulare vis ego sum via / fal-
li non vis ego sum veritas mori non vis
f ego sum vita Augustinus super iohannem / Tota

vita Christi in tribus quam ceterum que gessit
dispensatione mores fuit / omnia enim bona
mundi Christus contempsit que contempnenda
docuit et omnia mala sustinuit que
sustinenda propter Idem de vera religione
h Attulit Christus veritatem ut doctor ma-
gnificus magnificentia ut iudex liberator iusti-
tiam ut cognitor Idem super iohannem Erat
g Christus uno atque eodem tempore totus in inferis
totus in celo illic patiens in iniurias
terminos hic relinquens gloriam deitatis
erat apud inferos resurrectione
mortuorum erat apud celos vita vi-
i ventium / Idem contra felicianum / Christus omnibus
omnia factus est pauper pauperibus
dives divitibus flens flentibus
esuriens esurientibus sitiens siti-
entibus perfluens habundantibus in terre-
num pauper est cum maria flet cum
apostolis epulatur cum samaritana sitit
in deserto esurit ut tibi primi hominis
prevaricatione constaret iciunio donum
solvere Ambrosius super lucam libro iiiio
k Nemo tibi dominum potest auferre si te
illi auferas Idem libro v super lucam
l Omnia habemus in Christo et omnia in
nobis Christus si vulnera curari desideras
medicus est si febribus estuas fons
est. si gravaris iniquitate iusticia est
si in diges auxilio virtus est si mor-
tem times vita est si tenebras
fugis lux est si desideras celum via
est si cibum queris alimentum est Idem
m in quodam sermone Sic intelligendum
est quod tale pauper fuit Christus et ita
nulli adulatus sit ut in orbe maioris
nullum hospitium nullaque in veniret ma-
n sionem Iohannes super cantica libro 1o Christus superficies
est sine qua nemo videbit faciem
dei / Christus receptus i. redemptor et precium
Christus omnia ut qui omnia propter Christum
dimiserit unum in veniret pro omnibus
et possit libere clamare pars mea

p

o dns Johs ad parisinos/ Redemptor
in ho nascendo vitulus moriendo
leo resurgendo et ad celos ascendendo
aquila factus est Greg' Omne iu-
p stus quasi per tam eho perfectionis
mortificatoris sue vitulus per fortitudinis
securitatis sue leo / per contemplationem
vero efficitur aquila Greg' ibidem
q Amore xi' a morte vita ab errore
aperto gra liberavit et quando morte
per iusticiam suam pergit victoriam et
iustus se solvendo que non rapuit
vita per sapiam doctrine divine
ad implevit · gra se illa pietate
pecca remisit qui oia quecunque
voluit fecit Bern de nova milicia
r Non gplat' xi in sanctia garru-
los / non gplant' xi lacrime tochi-
natos · non gplant' pam cum
ambulantes in stolis / non gplat'
stabulum et presepe amates primas
cathedras in sinagogis Aug' de smoe.
s Aliud est scire ihm aliud tene-
re et aliud manducare / scire salubre
gplim / tene' et amplecti solepne
gaudium / manducare vita beata Aug'
t in epis Gemina dulcedo mansue-
tatis se ostendit in pectore dni ihu
longanimitas in expectando et fa-
cilitas in donando Nomen ihu quasi
cibus qua vile / vile si salubre
si vile non esset in non effunderetur
salubre non esset me non lucrare
ihus mel in ore melos in aure
iubilus in corde Bern sup cant' Opor-
v tas ne filium dei reputat ihm ob-
quod ille est hic qui xpus ut intret
gminationib' / ut attrahit gmissio-
nib' ne propter ob rpat ut gplis
x acquiescit Bern in smoe Nomen
ihu lucet predicatum past recogi-
tatum lenit et ungit in vocatum

qui ita devotos repat sensus intuitus
roborat vegetat mores bonos atque
honestas castas affectiones Bern sup
y Cant' / Nichil ita pd sic nom ihc
ire in ... cohibet superbie tu-
morem sedat livoris vulnus sanat lu-
xurie fluxum restringit libidinis
flamam extinguit sitim avaricie repat
et totius indecoris pruriginem fugat
Idem sup in Cant' Dignus plane est
z morte qui tibi xpe recusat vive-
re mortuus est et qui tibi non sapit
desipit et qui curat esse nisi propter
te pro nichilo esse et nichil est propter te
ipm deus fecisti omnia et qui te
esse vult sibi et non tibi in nichil esse
incipit inter omnia Idem sup Cant'
ab Nomen mei gla sen tenens vo-
luptas tibi ab dnam dulcescat
tibi per ipsius sapia xpe ne seducant
spui medacium et erroris lucescat
tibi veritas xpe ne ad iniquitatibus
fatigeris confortet te virtus dei xpus
ac Bern sup Cant' Crimus non post
illum libenter atque alacriter trahat qui
et ab errore liberat et carnalia dissipat
qui deum incita vincendo tradat et
primia moriendo conquirit Bern
ad Sicut xpm ihm se pre nascentem
in pre cubantem ... pre sedentem
... pre pedentem ... pre ambulantem
et pre stantem Bern sup Cant' Ob
ae xi' scapulis quatuor nobis benefi-
tia gferunt sub his enim ab ...
sub his ab ... accipitre et mil-
uorum ptegimur sub his umbraculum
salubre vos refrigerat et nimium
sol fervorem repellit sub his quasi
alimur et fovemur / Bern in ... smoe
af Nomen cum xi gprimit unitatem
persone in duplicis nature / ...
etiam dignitatem regiam sacerdotalem
et gratie plenitudinem ...

progenitura damescus tractatus illud
est Xo vi Tu es Xe filius dei vivi
ag T. nomen ihesu apud hebreos brevi notis
apud grecos ciothea in script que in
utraque sua gente denarii est nota
nunc Xo obulos in pretium eic fuc
dnc offerunt qui in illum xviii (?)
pignus nomen eius et ad cuarios (?)
incipit infronte et processione prefecit
Beda in tabernaculo salomonis li ii
ah T. ion quia forma eius decore hac-
tei colore candidit aut plano tunc
lampauit aut in pignum statura pre-
minuit si veraciter quanto generaliter pul-
crior fuit et peccatum et quanto pro-
angustius spem eius decoris dicat
fuisse laudabilem Cass sup id. psalmi
Speciosus forma prae filiis hominum Sicud
ai Sicud ligat dialis qui peccata quecumque
ita solvit Xe qui delicta dimittit
Cass sup id psalmi Dns salt (?) [illegible]
ah Refugium fugit fortitudo formidat
quid sibi vult creatura denoti multa
est regni sui fugam tacere naturae
constantiam aperire fortia tace et firmari
et sperare quod non fugit aut Xe non fuit
timoris sed misterii bellicosus cum si in
bello fugit artem et non timoris in
peccatum non timet si perdunt ut pa-
lam veritatis expectare ca titulis id est ii
al Fuge in egyptum / Quid ingo (?)
fuaims (?) / quid onere bonis probabiles
fieri quod ere abstinere / bonum velle
amare / mederi (?) / odisse malum / etiam
gratiam / pueribus non capi / nolle et fratre
alii quod sibi ipso peccati fit molestum /
hylaris titulus illud est Xe Augium
meum fuae est et onus meum leve /
ubi ad ventum f amor o t v ar
v. si cia a aspersio a beatitudo d
doctrina a fabula b humilitas b.
pietas o et T. lo laus scriptori
sit laus summo genitori et

Hoc opus compilatum est anno
a Xo orta (?) de ybria (?) finitus autem
est iste liber in lamborg post
festum Laurentii Anno domini M°
cccc° decimo septimo et

Incipitur registrum manipuli flos

b stinentia
Ablutio (?)
Acceptio personarum

Accidia
Ad mortem (?)
Ad ventum dni
Adulatio
Ad vocatus (?)
Afflictio
Ambitio
Amicitia
Amissio temporis
Amor
Angelus
Anima
Anti Xe
Apostoli
Ascensio
Avaritia
Auditor

Baptismus
Beatitudo sive beatus

Bellum
Beneficium sive beneficium
Benignitas sive benevolentia
Blasphemia
Bonum bonitas
Caritas
Caro sive corpus
Castitas et continentia
Celeritas (?)
Cogitatio
Coactio (?)
Compassio

Comitas sive aggregatio
Concordia
Concupiscentia
Confessio
Confidentia
Coniugium
Conscientia
Consideratio sui
Consilium evangelicum
Consuetudo
Contemplatio
Contemptus
Contentio
Continentia
Contritio
Conversatio
Conversio
Convivium
Cor sive mens
Corpus Christi
Creatio sive creator
Crudelitas
Crux
Cupiditas
Curiositas
Dampnum sive dampnatio
Dare
Debitum
Decima
Delitie
Desiderium
Despectus
Desperatio
Detractio
Deus
Devotio
Diabolus
Dilectio
Dives
Divina
Discordia
Discretio
Divitie
Doctrina sive doctor
Dolor
Ebrietas
Ecclesia
Electio
Elemosina
Eloquentia
Episcopus
Error
Eucharistia
Excusatio
Exercitatio
Excommunicatio
Exultatio
Exemplum
Fabula
Fama
Favor
Festum
Fides
Fiducia
Fornicatio
Fortitudo
Fortuna
Fraternitas
Fraus et dolus
Furtum
Gaudium
Gloria bona
Gloria mala sive ma…
Gloria eterna
Gloria
Gratitudo sive gratiarum actio
Gula
Heresis
Homicidium Homo
Honor
Honestas
Hospitalitas
Humilitas

Avaricia
Scienciam
Ignorancia

Impietas
Impaciencia
Incarnacio
Indulgencia
Infidelitas
Infirmitas
Infirmus
Iniuria
Ingenium
Ingratitudo
In iuria
Innocencia
Instabilitas
Intencio
Invidia
Ypocrisis
Ira
Iudicium sive iudicare
Iuramentum
Iusticia sive iustus
Iuventus

Labor
Lacrima
Lascivia

Laus
Leticia
Lex
Liberalitas
Libertas
Libido
Loquacitas
Ludus
Luxuria

Magister
Magnanimitas

Malicia
Mandatum
Mansuetudo
Maria

Martirium
Meretrix
Mendicitas
Medicina
Mendacium
Mendacium
Mens
Meritum
Milicia
Mirabilia sive miraculum
Misericordia
Misericordia
Modestia
Monachus
Mors
Mulier
Mundus
Munus
Murmur

Nativitas
Natura

Negligencia
Nobilitas
Nocumentum

Obediencia
Obprobrium

Obstinacio
Ociositas
Occupacio
Odium
Oppressio
Opus
Oracio
Ordo
Ornatus

Pax
Paupertas
Passio

Pastor
Patria
Paupertas
Pax

Manifestus — Verbis — Non est culpa et est convicium
assignat in hypocrisi — est culpa et est improperium
Factis et est — superbia que vocatur oppressio et durarum supplica ... violentia aperta ... superbiam.
Verbis et dicitur revelatio secreti ... archanum ... perdit fidem
Amicicia amittit malis — Occultus
Factis quando aliquis machinatur occultum nocumentum ... plaga dolosa ... per dolum vel per ... fraudulenter revelat archanum ... archanum ... fraudulenter et ... remisseramur

Confessio
Timor
Tribulatio
Trinitas
Tristitia
Trinitas
Causa
Verbum
Verecundia
Veritas
Victoria
Vitium
Violentia
Virginitas
Virtus
Vita humana
Vita eterna
Voluntas
Voluptas
Votum
Utilitas
Vomita
Uxor
...
...
Explicit registrum exemplorum florum
Per quos sit benedictus deus in secula seculorum amen etc.

Memoriale

Memoriale magni Sigismundi qui petiit ... deum ut cum ... temporibus vite vere ... cum ...

III

z homo
asinus [illegible]
[illegible]
[illegible] Jacob
[illegible]
[illegible]

He [illegible]

Memoriale
[illegible] Johannis
sup hac [illegible]
[illegible] dac pi
[illegible]

Det Jacob[illegible]
[illegible]
quatuor [illegible]

